

HADRIANI RELANDI
PALAESTINA
E X
MONUMENTIS
VETERIBUS
ILLUSTRATA.
TOMUS II.

TRAJECTI BATAVORUM,
ex libraria **GUILIELMI BROEDELET.**
M. D. CC. XIV.

FRANCIS & JOHN W. BENTLEY

PALESTINE

MEMORIAL

TO THE

ILLUSTRATED

1860

NEW YORK: PUBLISHED BY FRANCIS & JOHN W. BENTLEY, 15 NASSAU ST. N.Y.

PALAESTINAE

EX MONUMENTIS VETERIBUS

ILLUSTRATAE

LIBER TERTIUS.

IN QUO

DE URBIBUS ET VICIS
PALAESTINAE AGITUR.

1850

...

...

...

...

...

...

...

...

...

LIBER TERTIUS

DE URBIBUS ET VICIS

PALAESTINAE.

Hoc libro urbes & vicos Palaestinae lustrare visum est, & quidem *κατὰ σοixῆαν*. Recensentur ergo urbes vicique quorum in sacro codice fit mentio, & apud scriptores veteres profanos. Quum autem Palaestina in tres partes, primam, secundam, & tertiam divisa quoque fuerit, harum trium urbes suo loco inferentur, licet extra fines terrae tribubus Israëliticis a Mose & Josua adsignatae fuerint. Si quae urbes semel tantum in codice sacro commemorantur, praefigi curabimus asteriscum earum nominibus, ut primo conspectu id appareat, & eo magis miretur lector Geographorum etiam magni nominis temeritatem, qui ausi fuerunt urbibus non nisi semel in serie urbium quarundam hujus illiusve tribus recensitis locum in mappis suis concedere; quod quo colore fieri possit equidem non video. Disposui autem nomina urbium secundum ordinem elementorum Latinorum, & nomina Hebraea Graeca aliaque flexi ad modum illorum, literam *Ain* more veterum negligens, & literis Hebraeis Cheth, Caph, a-

T t t 2 liusque

liisque illum sonum tribuens, quem maxime cum vera earum pronuntiatione convenire judicabam. Sic Chebron scribo, ad exemplum Hieronymi, quod alii Hebron & Ebron. Sed quid plura de his moneam? Qui volet pervolvat librum ipsum, & uno alterove specimine docebitur, quem morem servaverim.

Urbes ipsae a Judaeis in majores minoresque distinguuntur. **כרך** ipsis dicitur urbs quae aetate imperatoris Josuae muro cincta fuit, quod convenit cum Syriaco **כרך** quo πόλις redditur in Novo Testamento. **עיר** vero urbs quae post tempora Josuae muro circumdata est. Urbs autem (**עיר**) quae muro cincta non est nec arce instructa **פרוה** dicitur. **כפר** vicus est, plerumque exiguus, cujus incolae se ad urbem (**כרך** vel **עיר**) conferre solebant precum publicarum fundendi causa in synagogis & litium deferendi ad iudices. Quapropter dies hebdomadis secundus & quintus **ימי הכניסה** dies congregationis nuncupantur. Erant tamen & **כפרים** vici majores, in quibus erant synagogae. Hoc ipso libro ad vocem *Capbar* plura loca notabuntur quae oppidorum magis quam vicorum nomen merentur, quod ex parvis initiis creverint & priscum nomen retinuerint: quod & in nominibus urbium nostrae patriae cernere est.

Vici & villae dicuntur, quae Graecis κώμαι. Suberant illae urbi majori. Sic Josephus *lib. III. de bello cap. 15.* memorat τὰς περιόικυς κώμας καὶ πολίχνας τ' Ἰόππης. Sic *lib. III. cap. 5.* Ὁ μόνον αὐτὴν τὴν πόλιν (loquitur de Gadaris) ἀλλὰ καὶ περὶ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας. Non modo urbem ipsam, sed & vicos circa eam & oppidula. Originem hujus nominis notat Stephanus ἐν Ἑθνικοῖς ad vocem κώμη. Ἐν ταῖς μακρῶν ὁδοῦ μέσῃ χωρὶς ἐκτίσαν, πρὸς τὸ κοιμᾶσθαι νυκτὸς ἐπιγρηγομένης ὄθεν καὶ ἐπικέκληται, ὡς Φιλόξενος ὁ οἰκὴτωρ ἐγκώμιος. Ἡσιόδος,

Ἐἰ γὰρ τοὶ καὶ χρῆμ' ἐγκώμιον ἄλλο γένοιτο
καὶ Κωμῆος καὶ Κωμῆτης ἀρσενικῶς &c. In viis longis intermedia loca ardeantur capiendo somno nocte ingrueute, unde & nomen datum est ei, uti scribit Philoxenus. Qui ea loca incolit appellatur encōmius. Hesiodus,

Si enim tibi aliquid negotium ἐγκώμιον sit.

Hesf-

Hesychius. Ἐγκώμιον, ἐνδημιον. Κώμαι γὰρ τὰ ἔθνη συστήματα. Ita legendum. Κώμαι sunt ubi populus congregatur. Videntur illa χωρία non multum diversa fuisse ab istis *Chane*, sive locis publicis in quibus iter facientes dormire solent in Palaestina, Persia, Armenia & alibi. Vicos plures in Palaestina fuisse liquet ex Josepho, qui soli Galilaeae fere quadringentos attribuit (verba dedimus supra p. 183.) & Zonara, qui imperante Hadriano 985 vicos Judaeorum everfos fuisse testatur, *lib. XI. pag. 590.* Φέρρια μὲν γὰρ αὐτῶν τὰ κρείττω πενήκοντα κατεσκάφθησαν, κώμαι δὲ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἐπ' ἐννακσίαις ὀνομασίταις κατεσκάφθησαν. *Arces eorum L. firmissimae exrughatae sunt, pagi celeberrimi DCCCC & LXXXV everfi.* Haec Zonaras hausit ex Dione, quem Xiphilinus in epitome sua, pag. 263. edit. *Stephan.* ita loqui facit: Καὶ Φέρρια μὲν αὐτῶν πενήκοντα τότε ἀξιολογώτατα, κώμαι δὲ ἐννακσίαις καὶ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ὀνομασίταις κατεσκάφθησαν. *Quinquaginta quidem eorum arces insignes, vici autem nobiles nongenti octoginta & quinque everfi sunt:* a Julio nempe Severo quem Hadrianus Imperator contra Judaeos miserat. Horum vicorum pauci quidem nomine nobis noti sunt: quos invenimus, loco suo in hac serie posuimus. Inseruimus etiam nomina locorum, quae licet certo nobis non liqueret vicos fuisse, vici tamen esse poterant. Nunquam & urbes & vicos commemoravimus extra fines Palaestinae sitos, ideo tamen, ut urbes in Palaestina sitae inde illustrentur, aut aliorum errores notemus.

Videamus nunc de singulis aliqua. Nec enim omnia de iis, nec nihil, dicemus. Praecipue illa quae ad situm & rem Geographicam attinent prosequemur. In reliquis non adeo religiose ordinem servabimus dicendorum, sed fere uti illa a nobis in *ischeidas* relata sunt variis temporibus ea promemus, unde lector petat quae sibi usui futura existimet. Errores omnium aliorum virorum qui ante nos scripserant indicare non constituimus. Id molem hujus voluminis nimium auxisset. Nec consuetudinis nostrae est magnam seriem clarorum hominum texere (quod facile potuissimus) quos errasse credimus. Malumus nos quidem

Parcere personis, dicere de vitiis.

T t t 3

Verum

Verum indagare studemus, & neminem laedere. Errorem ipsum coarguere, ut ab eo homines avertantur, necessarium est: numerum errantium scire, non item. Poterit tamen lector, conferendo sententiam aliorum cum nostra, facili negotioprehendere qui & quot viri erraverint. Sed nec nos ab erroribus magis liberi sumus quam illi qui ante nos in hoc argumento versati fuerunt, & conamur quotidie proficere ac meliora edoceri. Quare uti nec ipsi iniquius nobiscum agi volumus, ita nec alios qui in vivis sunt laceffere, aut mortuorum existimationem violare, placuit.

A B D O N.

Nomen hoc Hebraice scribitur עֲבֹדוֹן / Urbs erat in regione tribus Aser, & Levitis quidem assignata *Jos.* 21. 30. *1 Chr.* 6. 74. In Onomastico Eusebii male scribitur hoc nomen ΑΡΔΩΜ, quod & ipsa literarum series & versio Hieronymi ostendit. Videtur tamen scripsisse ipse Eusebius ΑΒΔΩΜ, vel ΑΒΔΩΝ, sed ablato a litera Β ductu inferiore facta est Ρ, & hinc ΑΡΔΩΜ scriptum pro ΑΒΔΩΜ. Mirum sane in serie urbium tribui Aser assignatarum *Jos.* 29. 22. non legi hanc urbem. Verum & Acco fuit urbs Aseritarum, quod docemur *Judic.* 1. 31. & Achlab & Chelba, quae tamen nec ipsae in serie urbium Aseriticarum a Josua memorata leguntur. 'אֶדוֹן & 'אֶדוֹן, & Δαδων scribitur haec urbs in versione Graeca *Jos.* 21. 30. sed Παδων *1 Chr.* 6. 74. in codicibus quibusdam. Nec tamen invenio Graecos ipsos interpretes nomina urbium Aseriticarum recensentes urbis hoc nomine meminisse. Legitur apud illos nomen urbis Παδων *Jos.* 19. 21. quae *Harabbith*, הרבית, Hebraeis est, sed illa erat in portione tribus Jissascar. Videtur itaque urbs haec עבדון late-re in urbe עברון, quae inter Aseriticas recensetur *Jos.* 19. 28. Plura de hac urbe dici vix posse videntur, quum nec ex sacris literis nec aliis monumentis vetustis aliquid hauriri possit quod ad uberem urbem hujus descriptionem aut situm faciat. Quis ergo non miretur in mappis Geographicis hanc urbem videre notatam

tatam juxta flumen non longe a Tyro, ad orientem Sarephthae? Unde haec constant? Quo auctore, quo teste, hic ei locus tribuitur? Non scitur, nisi urbem hanc in regione tribus Aser fuisse & datam Levitis. Quo loco sita fuerit, an in limitibus ejus australibus an septentrionalibus, an in medio illius regionis aut alibi, quis affirmabit? Quam temere ergo collocatur illa urbs isto loco, quo eam sitam fuisse non magis est probabile quam triginta miliaribus ab illo? Atque utinam de sola hac urbe conqueri possemus! Ita cum plerisque aliis, quarum situs non magis certus est, actum videmus. Sed definimus querelarum. Nos pauca sed certa innumeris iisque incertis anteferimus, קב ונקי.

ABEL.

אָבֶל / Urbs illustris in terra Israëlitica, & mater nuncupata 2 Sam. 20. 19. Videtur sita fuisse in parte septentrionali terrae Israëliticae, quia Joab eam obsidens dicitur per omnes tribus Israëlis fuisse progressus. Eadem dicitur 1 Reg. 15. 20. *Abel Beth Maacha* אָבֶל בֵּית מַעֲכָה. Fuit tamen locus Beth Maacha distinctus ab Abel, quod liquet ex 2 Sam. 20. 14. אָבֶלָה וּבֵית מַעֲכָה *Abela & Beth Maacha*, & forsitan, ut ab aliis urbibus Abelae nomine dictis distingueretur, a loco vicino Bethmaacha dicta est urbs Abel Bethmaacha, uti Sarepta Sidonis, Thaanat Silo &c. Credidit Theodoretus *quaest.* 39. in 2 lib. Reg. hanc urbem suo tempore Abelam vocatam esse. Ἐἰς τὴν Ἀβὲλ κατέφυγε πύλιπ. Ἐστὶ δὲ αὕτη πόλις τῆς Πωλαστίνης, Ἀβελᾶ νῦν ὀνομασμένη. *Confugit in Abel. Est autem haec urbs Palaestinae nunc Abela appellata.* Quam Abelam intelligat incertum est: fuere enim loca hoc nomine plura. I. Abel, vicus 6 miliaribus a Philadelphia. II. Abel, urbs, 12 miliaribus a Gadaris ortum versus. III. Abel inter Paneada & Damascum. Ita Eusebius scribit in Onom. Valde dubito an una ex tribus hisce eadem fuerit ac Abela Beth Maacha. Si aliqua eligenda esset illam quae inter Paneada & Damascum est eligerem. Sed, ut verum fatear, quaerere eam malo in Galilaea ad occidentem vel austrum Paneadis, quam ad ortum boreamve

reamve in via Damascena. Conjungitur enim cum aliis locis Galilaeae, & in historia progressus Regis Benhadad collocatur inter Dan: quae erat ad occasum Paneadis, ac tractum Kinnereth ad litus maris Galilaeae, his verbis 1 Reg. 15. 20. *Misit duces exercitus sui contra urbes Israël & percussit Ijon, Dan, Abel Beth Maacha, & totum tractum Kinnereth & totam terram Nephtali.* Eadem historia narratur 2 Chron. 16. 4. & illic *Abel Maim* nuncupatur. Meretur tamen notari esse locum מַעֲכַת Maachath in Basan & habitasse מעֲכַתִּי inter Israelitas, nec deletos fuisse, Jof. 13. 13. unde forsitan Abel Beth Maacha esse dicta posset. Josepho Ἀβελμαχία appellatur Ant. VII. 10. urbs munita & μητρόπολις Ἰσραηλιτῶν. Apud eundem Ant. VIII. 6. Ἀβελάνη scribitur urbs ad regnum decem tribuum pertinens & a rege Damasci direpta. Sed hoc nomen corruptum est ex Ἀβελμαχία.

A B E L B E T H M A A C H A.

Est urbs eadem ac illa de qua mox egimus, nomine *Abel.*

A B E L H A S S H I T T I M.

אֶבֶל הַשִּׁטִּים / Non longe a mari mortuo sita in solo palmarum ferace: cujus meminit Josephus l. IV. c. 7. & v. 1. scribens, ad Jordanem Moses congregavit populum ὅπῃ νῦν πόλις ἐστὶν Ἀβίλη *ubi nunc est urbs Abila.* De urbe Abila dicetur infra suo loco. Non est improbabile hanc esse Abel hasschittim in campetribus Moab. Josephus lib. v. de bell. cap. 3. jungit Ἀβίλα, Ἰβλιόδα (haec Livias est) καὶ Βησιμαῶθ. Erant autem omnia haec loca vicina. Quidam putant hunc locum esse Abel Mizraim ad Jordanem Gen. 50. 11. de quo mox agetur: videturque fuisse ille ad occasum Jordanis, quum *Abel Hasschittim* fuerit ad ortum. Josephus Abel Satim in int. l. v. Ant. 60 stadiis a Jordane removet. Et Eusebius ad vocem Σταγείν scribit eam adsitam esse monti Phogor. Videtur hic locus nomen habere ab arboribus שִׁטִּים *Schittim* dictis, quarum hic copia fuit major fortasse quam in reliquis locis, vel major pro-

proceritas. Nec enim crede nullo quam hoc loco (qui non longe a Jordane fuit, uti liquet ex *Num.* 33. 49. ubi Israelitae castra metati leguntur a *Bethjesimoth* usque ad *Abel Schittim*, & *Mich.* 6. 5. ubi Balac rex Moabitarum dicitur consilium contra eos cepisse, & in memoriam sibi revocarent quid gestum esset, a *Schittim* usque ad *Gilgalem*) provenisse: nam per eremum montis *Sina* hodie quoque gignuntur, uti tradit Hieronymus qui ad *Mich.* 6. ita hanc arborem describit: *Est autem genus arboris in eremo spinæ albae simile, colore & foliis, non magnitudine: alioquin tam grandes arbores sunt ut latissima ex illis tabulata caedantur; lignumque fortissimum est & incredibilis levitatis ac pulchritudinis ita ut ex his etiam vasa torcularium quae ἀρσενας & θήλυας (ita nunc quoque cochleas mares & faeminas dicimus) vocant, diuissimi quique & studiosissimi faciant.* Et idem ad *Joël.* 3. notat haec ligna in locis cultis & in Romano solo, absque Arabiae solitudine non inveniri. Quia autem arbor haec spinæ erat similis, videtur Theodotus Schittim per ἀκανθον spinam reddidisse. Meminit etiam Plinius *lib. XIII. cap. 19. & XXIV. 12.* hujus spinæ quae in *Aegypto* (nam hujus Arabicae eremi magna pars Aegypto attribuitur) provenit, incorrupta etiam in aquis durat, & utilissima est navium costis. Confer Theophrastum *histor. plantar. lib. 15. 3.* scribentem ἀκανθον esse arborem e qua δωδεκάπηχους ὕλη caeditur, nigram, & incorruptam, quae in fabrica navium ad costas adhibetur.

ABEL KERAMIM.

אָבֶל קְרָמִים / Sunt qui putent hunc locum, quo usque Jephtha dicitur Ammonitas persecutus *Jud.* 11. 35. terrae Israeliticae attribuentium. Ego existimo ad Ammonitas pertinuisse & recte Eusebium in Onomastico notasse ubi de hoc loco agit, ἡ ἐστὶ εἰς τὴν κώμη ἀμπελοφόρον Ἄβελ, ἀπὸ τῶν σημείων Φιλαδελφίας, qui usque in praesentem diem vicus est vitifer, Abel, ὁ miliaribus a Philadelphia. Esse autem Philadelphiam eandem quae Rabbath Ammon olim dicta est constat veterum testimoniiis.

ABELMAIM.

Vide Abel Beth Maacha.

ABELMEA.

'Αβελμία. Villula inter Neapolin & Scythopolin. Eusebius. Ibi 'Αβελνέα legitur. Sed Hieronymus legit *Abelmea*.

ABELMECHOLA.

בֵּית מְחֹלָה / *Jud.* 7. 22. patria Elifae *i Reg.* 19. 16. non longe a Bethsan five Scythopoli. *i Reg.* 4. 12. Videtur haec urbs collocanda in portione dimidiae tribus Menassis cisJordanem, nam ex eodem illo loco liquet eam vel in Jissascar vel in Menassitide fuisse. Atqui in Jissascar non fuit, (nam illa erat praefectura ordine decima, haec autem quinta) vel si fuit, possessa certe fuit a Menassitis, uti Bethschan, Taanach & Megiddo quae Menassitarum erant *Jos.* 17. 11. *Gen.* 50. 11. Eusebius ad hanc vocem scribit esse vicum Βηθμαελά in Aulone i. e. magno campo Jordanis, situm 16 miliaribus a Scythopoli austrum versus, & esse 'Αβελ νέαν (Hieronymus legit *Abelmeam*) villulam inter Neapolin & Scythopolin. Epiphanius patriam Elifae scribit fuisse 'Αβελμῶθ (ita corrupte haec vox ibi legitur) oppidum γῆς 'Ρεβίμ *terrae Ruben*. Alii codices habent 'Αμεμμήλ. In Chronico Alexandrino five Paschali legitur 'Αβελμαῶλ.

* ABELMITZRAIM.

בֵּית מִצְרַיִם / Locus haud longe a Jordane. *Gen.* 50. 11. In *area Atad* עֵבֶר נַחְלֵי יַרְדֵּן quam vallem vel planitiem spinarum reddunt, 'Αλωνά 'Ατάδ Graeci. Sed *Atad* interpretes vertunt *Pf.* 58. 10. per ῥάμον, & quia eodem commate illam distinguunt ab ἀπάνθαις, videtur mihi scriptores sacros, qui ἐξ ἀπάνθων Christo coronam

* Hic asteriscus notat nomen hujus loci semel tantummodo legi in sacro codice.

nam esse paratam notant, non voluisse *ράμνον* indicare (quod Petro Bellonio visum est, quia circa Hierosolymas non invenit alium fruticem spinosum, si cappareas paucas excipias, quam rhamnum) nam scripserunt illi *ἐκ ράμνου*, puto, non *ἀκάνθων*. Vide *Matth. 27. 29*. Alii putant ex arbore acacia factam hanc coronam, quia illa arbor veteribus *ἀκάνθη* dicitur *κατ' ἐξοχήν*. Sed tunc *ἐξ ἀκάνθων* scripserunt, non *ἀκάνθων*. Fuerint itaque spinæ aliae, & forte ipsæ illae cappareas spinosæ quas Bellonius ibi crescere notavit: aut aliae minores, quæ inter segetes crescunt. Tales certe *ἀκάνθων* passim memorantur in N. T. Ceterum ita dictus hic locus est a luctu Aegyptiorum. At reliquorum locorum *Abel* nuncupatorum nomen a planitie duxerim. Nam *אכל* Chaldaei per *מישר* reddunt. Hieronymus *Abel Mitzraim* locat ad occasum Jordanis, dictumque postea *Bethaglam* notat. Vide eum in *Onomastico* ad voces *Area Atad*: & excerpta nostra ea eo supra *pag. 481*. & ex *Procopio Gazaeo*, *pag. 501*. Invenio & nomen *אכל Abel* aliis locis tributum. Sic *1 Sam. 6. 18. אכל דגדולה* ubi interpretes quidam *אכל* pro *אכל* legerunt. At hic vicus non fuit. Video & memoratum in *Misna Eruvin. viii. 7.* stagnum *Abel, אכל של אמת* sed incertum est ubi sit quaerendum.

ABELA.

Eusebius & Hieronymus in *Onomastico* commemorant *Abelam* urbem nobilem, *οινοφόρον* dictam, quæ a *Gadaris* 12 miliaria aberat ortum versus: & aliam *Abelam* *Phoenices* inter *Damascum* & *Paneada* (quæ non est eadem ac *Abila* *Lyfaniae*, caput *Abilenes*: illa enim inter *Damascum* erat & *Heliopolin*: Vide supra *pag. 122.* & infra ad vocem *Abila*) tertiamque *Abel, κωμην ἀμπελοφόρον*, 6 miliaribus a *Philadelphia*, de qua vide ad voces *Abel Keramim*.

ABESAROS.

Ἀβέσαρος. Urbs patria primæ conjugis Davidis, *Josephus Antiquitat. vi. 14.*

* A B E T Z.

Urbs in tribu Jissafchar. *Jof.* 19. 20. $\Upsilon\text{ῒ}\text{ῤ}\text{ῥ}$ / Quidam putant ob accentum Abetz scribi quum alias Ebertz $\Upsilon\text{ῒ}\text{ῤ}\text{ῥ}$ scribatur. Sed quis id certum esse dixerit? Non enim nisi hoc loco legitur.

A B I L A P E R A E A E.

Haec est quam Josephus urbem $\tau\text{ῆ}\text{ῤ}\text{ῥ}$ Περαιίας & sitam κατὰ τὴν Περαιίαν appellat: vide *lib. 11. de bell. Judaico*, & *lib. v. cap. 3.* jungit ibidem cum Juliade & Besimoth: quae loca quum non longe ab influxu Jordanis in mare mortuum abfuerint, in vicinia eorum fuisse haec Abila censenda est. Aberat autem haec Abila a Jordane 60 stadia, quod colligitur ex eo quod *Antiq. 1v. 7.* & *v. 1.* scribat coetum a Mose congregatum $\sigma\text{ῦ}\text{ῤ}\text{ῥ}$ νῦν πόλις ἐστὶν Ἀβίλη *ubi nunc urbs Abila est*, & 60 stadiorum intervallo a Jordane eum locum removeat. Hujus meminisse puto Stephanum ἐν Ἐθνικοῖς & appellasse urbem sitam prope Jordanem. Ἀβίλη, πόλις ἐπὶ τῷ Ἰορδάνη ποταμῷ· ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλη πόλις Φοινίκης Ἀβίλα, ἐξ ἧς ἦν Διογένης ὁ διασημώτατος σοφιστής. Οὐδετέρως δὲ αὐτὴ ἢ πόλις Ἀβίλα· τὸ Ἐθνικὸν Ἀβιληνός *Abile. Urbs ad Jordanem fluvium. Est & alia urbs Phoenices Abila dicta, ex qua Diogenes, praestantissimus ille sophista, traxit originem. Abila autem est neutrius generis. Gentile nomen est Abilenus. Videtur haec Abila Peraeae interiuisse tempore Eusebii & Hieronymi, quod nullam hujus mentionem injiciant, sed tantum urbes duas nomine Abilae dictas commemorent, alteram Batanaeae a nobis tributam 12 miliaribus a Gadaris versus ortum, alteram inter Paneada & Damascum. Quum enim agunt de Abel Hasschittim ad voces Ἀβελσατγὲν & Σταγῆν duntaxat scribunt eam esse in solitudine, & adjacere monti Phogor, (quem alibi sc. ad vocem Δαναβὰ scribit Esbunte abesse septem miliaria) nulla facta Abilae mentione quae hic aut certe non longe hinc fuit. Ita nec ad vocem Ἀβελαμπελών, ubi tria loca recensent nomine Abelae dicta, hujus Abilae meminerunt.*

ABILA BATANAEA.

Eusebius in Onomastico locorum & urbium meminit hujus Abilae ad vocem Ἀσαρῶθ Καρναεὶν, scribens duos esse vicos in Batanaea hoc nomine μεταξύ Ἀδαρῶν (forsan Γαδάρων) καὶ Ἀεὶλης πόλεως inter Adara & Abilam urbes. Et, ni fallor, eadem illa Abila est de qua scribit ad voces Ἀεὶλ ἀμπέλων πόλις ἐπίσημη Ἀεὶλᾶ οἰνοφύρου καλλιμύχῃ διεσῶσα Γαδάρων σημείοις ἰθὺς πρὸς ἀνατολὰς. Id est, urbs illustis Abela vini fertilis dista, distans Gadaris duodecim miliaribus versus ortum. Observa in transitu ipsam vocem Ἀεὶλ nos ducere ad cogitationem de loco vitifero quum יביל הונפים proventus vitium jungatur Hab. 3. 17. ejusdem nempe originis erat אביל, & יבול, nisi quis malit a planitie (אביל) ducere. Haec etiam videtur intelligenda, quum Ἀεὶλα in notitiis veteribus ecclesiasticis recensetur inter urbes Palaestinae secundae post Scythopolin, Pellam, Gadara & Capitolisam. Polybius quoque hujus Abilae meminit, quum lib. v. *historiarum* Abila (ita enim hac voce utitur in plurali numero) capta memorat ab Antiocho, postquam Atabyrium (Tabor in Galilaea) Pellam, Camun & Gephrun subegisset: καὶ κατασχὼν εἰς τὴν Γαλατίν (intelligit, puto, Galaaditin) κύριον γίνεται Ἀεὶλων, in Galatin perveniens potius est Abilis. Deinde narrat Gadara fuisse capta & Rabbath Ammana. Ita denique Josephus *Ant.* XII. 3. Gadara & Abila ab Antiocho capta fuisse narrat. De qua igitur Abila potius hic cogitarem quam illa Batanaeae quae 12 miliaribus distabat a Gadaris? Nec alia est Abila quae Decapoli attribuitur in inscriptione veteri, quae extat num. 3. inter monumenta Palmyrena, quae cum scholiis Eduardi Bernardi & Thomae Smithi prodierunt, ubi legitur ΑΓΑΘΑΝΓΕΛΟΣ ΑΒΙΛΗΝΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΠΟΛΕΟΣ. Ita cum ο μικρῶ extat, non Δεκαπόλεως, uti edita id repraesentant: quod debeo viro mihi amicissimo Jano Masson, qui cum ex itinere Italico redux ad me inviseret inter alia λείψανα vetustatis hanc inscriptionem ex schedis Petri della Valle haustam mecum communicavit, atque subjunctos versus duos Palmyrenos

quos exhibet tabula adjecta in aes incisa *num. 1.* Addidi & *num. 2.* aliam inscriptionem Palmyrenam lapidis in villa Bosia Romae, quae inter Palmyrenas Sponii secunda est, sed ab Massōno nostro accuratius descripta ex ipso marmore. Haec mihi ante annos aliquot Jacobo Rhenferdio, viro quem & vivum colui & nunc ereptum rei literariae doleo, qui si quis alius antiquitatibus Palmyrenis illustrandis operam dedit, & dedisset porro, si vita frui licuisset. Conjecerat vir egregius in *Periculo Palmyreno*, alphabetum illius linguae 22 literis constare. Id postea firmatum inveni apud Epiphanium *lib. adv. haereses*, qui 22 literis constare τὴν βαβυτάτην Παλμυρηῶν διάλεκτον scribit. Lingua ipsa Syriaca fuisse videtur. Theodorētus huc facit scribens *quaest. 19. ad librum Judicum*: Ὀσσηνοὶ καὶ Σύροι καὶ Ἐυφρατήσιοι, καὶ Παλαισινοὶ, καὶ Φοίνικες τῇ Συρίῳν χρώνται Φωνῇ. Redeamus ad Abilam. Pella, Gadara, Canatha, Philadelphia, Damascus aliaeque urbes huic nostrae vicinae inter Decapolitanas recensentur a Plinio; adeoque non videtur si aliqua Abila Decapolitana dici debeat, alia ab hac Abila diversa quarendae. Quidni ergo, dicet aliquis, Plinius hujus Abilae inter Decapolitanas meminit? Ipse nimirum notat in numero oppidorum non omnes eadem observare, Si quis tamen existimet Abilam hanc Decapolitanam esse illam quae inter Heliopolin & Damascus recensetur in itineralio Antonini, fruatur, per nos licet, iudicio suo. Habebit & Plinium faventem aliquo modo, qui ubi de urbibus Decapolitanis egisset, Abilae mentionem facit his aut immixtae aut vicinae *l. v. c. 18.* his verbis: Intercursant cinguntque has urbes tetrarchiae, regionum instar singulae, & in regna contribuuntur, Trachonitis, Paneas, in qua Caesarea cum supra dicto fonte, Abila, Arca, Ampeloëssa, Gabe. Nimirum quia Ἀβιλάνη fuit tetrarchia, & hic cum Paneade & Arca recensetur, videretur Abila Libanesia intelligenda. Obstant tamen alia & nobis favent, quod Abila xviii miliaribus septentrionalior Damasco non videatur Decapolitanis posse adnumerari, quod Ampeloëssa & Gabe ad loca australiora nos ducant, quod denique Abila nostra regioni illi, in qua Gadara, Pella, Dion, Hippos aliaeque Decapolitanae ab ipso Plinio recen-

INSCRIPTIONES DUAE PALMYRENAE

Nam. 1.

Ⲡⲏⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
Ⲡⲏⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ

Nam. 2.

ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ

cenſitae inveniuntur, propior ſit, aut, ut Plinii verbis utar, *intercurſet vere aliquas harum urbium & cingat.*

Jungimus his Abilis aliam hoc nomine apud ſcriptores Graecos cognitam, dein perrecturi ad alia ut diſtinctius liqueat quae & quot Abilae fuerint, & clarius intelligamur quum de locis Abel nuncupatis in Sacro Codice loquimur eaque cum una alterave harum Abilarum conferimus.

A B I L A A D L I B A N U M.

Non infero hanc urbem huic indici quod exiſtimem eam inter urbes terrae Iſraëliticae, uti tribubus XII forte adſignata fuit, locum habuiſſe, ſed partim ut iis me opponam qui eam inter urbes hujus terrae recenſent, partim ut tollatur omnis confuſio & accuratius liqueat diſcrimen inter hanc & alias eodem nomine dictas, quum videam viros inſignes hanc Abilam cum aliis confundere, quod forſitan rebus gravioribus intenti tantum ſibi non conceſſerint otii ut veterum teſtimonia examinarent viderentque quid uni, quid alteri, quid denique tertiae, Abilae conveniat. Fuit itaque Abila quaedam in Libano vel ad Libanum ſita, quae vel hoc ſolo ſatis diverſa eſſe ab Abila Peraeae & Batanaeae intelligitur, quod neutra poſſit dici ſita fuiſſe ad Libanum, ſed longe inde remota auſtrum verſus. Huc facit quod in Gloſſario Papiae legitur *Abila, Sabaei, Geruli, Libani.* Joſepho *Ἀβελ-λα*, & *Ἀβελμα* ad Libanum dicitur, & adjecta regno Agrippae *Antiq.* XIX. 4. & XX. 5. Zonarae quoque *Ἀβελμα* l. VI. pag. 287. In Itinerario, quod Antonini nomine notum eſt, inter Heliopolin & Damascum collocatur, hoc modo

Hemiſa. M. P. XVIII.

Laudicia. M. P. XVIII.

Lybo. M. P. XXXII.

Heliopoli. M. P. XXXII.

Abila. M. P. XXXVIII.

Damasco. M. P. XVIII.

Eo-

cenſitae inveniuntur, propior ſit, aut, ut Plinii verbis utar, *in-
tercurſet vere aliquas harum urbium & cingat.*

Jungimus his Abilis aliam hoc nomine apud ſcriptores Graecos cognitam, dein perrecturi ad alia ut diſtinctius liqueat quae & quot Abilae fuerint, & clarius intelligamur quum de locis Abel nuncupatis in Sacro Codice loquimur eaque cum una alterave harum Abilarum conferimus.

A B I L A A D L I B A N U M.

Non infero hanc urbem huic indici quod exiſtimem eam inter urbes terrae Iſraëliticae, uti tribubus XII forte adſignata fuit, locum habuiſſe, ſed partim ut iis me opponam qui eam inter urbes hujus terrae recenſent, partim ut tollatur omnis confuſio & accuratius liqueat diſcrimen inter hanc & alias eodem nomine dictas, quum videam viros inſignes hanc Abilam cum aliis confundere, quod forſitan rebus gravioribus intenti tantum ſibi non conceſſerint otii ut veterum teſtimonia examinarent viderentque quid uni, quid alteri, quid denique tertiae, Abilae conveniat. Fuit itaque Abila quaedam in Libano vel ad Libanum ſita, quae vel hoc ſolo ſatis diverſa eſſe ab Abila Peraeae & Batanaeae intelligitur, quod neutra poſſit dici ſita fuiſſe ad Libanum, ſed longe inde remota auſtrum verſus. Huc facit quod in Gloſſario Papiæ legitur *Abila, Sabaei, Getuli, Libani.* Joſepho *Ἀβελ-
λα*, & *Ἀβελμα* ad Libanum dicitur, & adjecta regno Agrippae *Antiq. XIX. 4. & XX. 5.* Zonaræ quoque *Ἀβελμα l. VI. pag. 287.* In Itinerario, quod Antonini nomine notum eſt, inter Heliopolin & Damafcum collocatur, hoc modo

Hemiſa. M. P. XVIII.

Laudicia. M. P. XVIII.

Lybo. M. P. XXXII.

Heliopoli. M. P. XXXII.

Abila. M. P. XXXVIII.

Damaſco. M. P. XVIII.

Eo-

Eodem ordine (si Lybum tollas) recenſetur haec inter urbes Phoenices Libanefiae, in Notitia Graeca Epifcopatum ſubjuncta editioni regiae Codini Curopalatae pag. 360.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΦΟΙΝΙΚΗΣ ΛΙΒΑΝΙΣΤΙΑΣ

Ἐδεſα μητρόπολις.

Λαοδίκεια.

Ἡλιόπολις.

Ἄνθεινα.

Δάμασκος.

Haec Ἄνθεια non eſt alia quam Abila. In tabula quoque itineraria veteri, quae vulgo Peutingeriana audit, inter Damascum & Heliopolin Abila interponitur. Nec eſt haec diverſa ab Ἄβιλα quae a Ptolemaeo in Coeleſyria locatur, ſeptentrionalior Damafco, & ab eodem Ἄβιλα Λυſανίς Abila Lyſaniae dicitur, unde Luc. 3. 1. Lyſanias Ἄβιληνός tetrarcha appellatur. Suidas hanc Abilam Phoenices appellat, Ἄβιλα, πόλις Φοινίκης ἐξ ἧς ἦν Διογένης, ὁ διασημότερος σοφιστής. Τὸ ἐθνικὸν Ἄβιληνός. *Abila, urbs Phoenices, unde erat Diogenes, celeberrimus ſophiſta. Nomen gentile inde ductum eſt Abilenus.* Habet haec ex Stephano. Ex quibus perſpicuum eſſe arbitror hanc Abilam ad Libanum non pertinere ad terram Iſraëliticam ſive illam quam Deus tribubus duodecim aſſignavit, & male haberi pro eadem ac aliqua ex iis quibus in ſcriptis veteris Inſtrumenti nomen אָבֶל *Abel* datur. Quis enim urbem ad plagam ſeptentrionalem Damafci, urbis Syriae, & χνιιι inde miliaribus diſſitam, credat ad terram Iſraëliticam pertinuiſſe? Certe non ego. Nec magis illa confundenda eſt cum Abila Batanaeae aut Peraeae, quem tamen errorem multi iique viri eximii errarunt. Huic Abilae, vel regioni ipſi, nummum Caracallae tribuo, cui inſcriptum Ἄβιληνός. Uti enim a ῥήνη fit ῥήνιος & ἀπυλῆνη Πυλῆνιος, ἀπριῆνη Πριῆνιος, ita ab Ἄβιληνῆ Ἄβιληνιος. Nec inſolens eſt nomina gentium in nummis legere, Κομμαγῆνων, Θεοſάλων, Κρήτων, & alia. Non accedo itaque Holſtenio in notis ad Stephanum voc. Ἄκη monenti male ſcribi Ἄβιληνίαν.

Hu-

Hujus Abilae mentio videtur fieri in actis concili Chalcedonenfis, inter Oecumenica quarti, *tom. iv. Conciliorum generalium*, p. 80. ubi hoc ordine Jordanes Abilae episcopus recensetur inter alios Phoenices episcopos, unde liquet nullam quam hanc Abilam intelligendam.

Πορφύριος Βοτρυῶν
 Φωσφόρος Ὁρθοσιάδης
 Ἰωσήφ Ἡλιποπόλεως
 Ἰορδάνης Ἀείλης
 ∴ * *
 Ἐυφρονίος πρεσβυτέρου ἐπέχοντος
 τὸν τόπον Ἰωάννης ἐπισκόπου Ἀρχαίας.

Viden', ut post episcopum Heliopolis collocetur. Pro Βοτρυῶν legitur in actione sexta hujus concilii *pag. 587*. Βοτρυῶν, sed male. Ibidem Βίλης pro Ἀείλης legitur, & in Latina versione actionis secundae concilii Chalcedonenfis est *Jordanae Abilae Syriae*. Pro Ἀρχαίας, quod nomen notissimum urbis est Phoenices, in codicibus quibusdam Latinis *Arphis* & *Arces* legitur: suspicaturque aliquis hic innui Arcem Phoenices, sed est Arce Armeniae secundae. Erat enim Heraclius episcopus Arces in Phoenice (Heraclitus appellatur quoque) quum Johannes episcopus erat Arces in Armenia, qui ipse subscripsit epistolae nomine episcoporum Armeniae secundae. Vide *tom. iv. conciliorum generalium pag. 952*.

A B I L A.

*Sedes episcopalis Palaestinae saeculo
 aerae Christianae sexto.*

Legitur & in actis concilii Hierosolymitani habiti anno aerae Christianae 536 nomen Ἀείλη, (in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani Ἀείλη scribitur) uti urbs una ex urbibus Palaestinae trium. Ubi fuerit, non patet. Possit esse eadem ac Abila Batanaeae. Dabimus seriem urbium,

bium, in qua legitur. Fuere autem hae urbes aut primae aut secundae aut tertiae Palaestinae, & quidem episcopales.

EXCERPTA

Ex epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis Concilii Constantinopolitani Tom. V. conciliorum generalium p 192.

Nota episcoporum & primae & secundae & tertiae Palaestinae nomine illam epistolam scriptam esse.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Καισαρείων.
 Θεοδοσίος τῆς Σκυθιοπολιτῶν.
 Ζηρόσιος Ἰαμνίας.
 Ἰωάννης Τιβεριαίδος.
 Πολυχρόνιος (1) Ἀρεοπέλεως.
 Εὐστάθιος Ἀνθηδόνος.
 Προκόπιος τῆς Νεαπολιτῶν.
 Στέφανος Ἰ (2) Μαιῶν Ἀσκάλωνος.
 Πέτρος Ἐλάσης.
 Μαρκελλῖνος (3) Νεοκαισαρείας.
 Γρηγόριος Ἐλευθεροπόλεως.
 Ἰωάννης (4) Ἱεριχέντων.
 Ἀντωνῖνος Ἀσκάλωνος.
 Ἰωάννης (5) Μονοῦδος.
 Παῦλος Πέλλης.

ἌΛ-

(1) In quibusdam codd. Latinis legitur *Aureliopolitanus*. An forte eo spectant, quae Eusebius in Onomastico ad vocem *Ariël* notat?

(2) In Latino est *Majumae Afsalonis*. Non erat episcopus Afsalonis: hic enim mox sequetur, sed *Majuma* a loco vicino cognomen accipit, uti Sarepta Sidonis. Et mox *Majuma Gazae* memorabitur. Fuere ergo duae *Majumae*. Et *Majuma* quidem *Gazae* Episcopum habuit ab Episcopo *Gazae* distinctum, uti Sozomenus tradit *lib. v. 3.* & hic quoque mox memoratur *Cyrillus Gazaeorum*.

(3) Forte *Διοκαισαρείας*.

(4) Ita infra Ἀμαθῆντων, pro Ἀμαθῆντος, & Ἐσθέντων in epistola Martini Papae scripta Θεολάμπος Ἐπισκόπος Ἐτθέντων.

(5) Lege Μονοῦδος. Infra de illa vide.

(6) Fore

Ἀλφειὸς ΣικαμαζόνⓄ.
 ΒάσσⓄ ΚαπετωλιάδⓄ.
 ΠροκόπιⓄ Μαίεμα Γάζης.
 ἸσίδωρⓄ τ̄ Ζωορηνῶν.
 Ὀυάλης τ̄ Παρεμβολῶν.
 ΠέτρⓄ Φενῆς.
 ἘπιφάνιⓄ Ῥαφίας.
 Ἡλίας Ἰόππης.
 ΠροκόπιⓄ Ἀμαθύντων.
 Σολομῶν Ἀβέλης.
 Κίνων Ἰππων.
 ΛεόντιⓄ Σωζέσης.
 ΚυρίλλⓄ Γαζαίων.
 ΣτέφανⓄ (6) Ὀράων.
 Μέγας τ̄ Μαξιμιανῶν πολιτῶν.
 ΓρηγόριⓄ (7) Βακαθάς.
 ΒαρῶχιⓄ Δάρων.
 ἈπολλώνιⓄ τ̄ Διοσπολιτῶν.

*Pag. 201. Quatuor episcoporum nomina extant, qui sub
 Tyro metropoli sunt*

Ἀνδρέας ἐπίσκοπⓄ τ̄ Σιδονίων πόλεως.
 Ἰωάννης τ̄ Πτολεμαίων.
 ΘεόδωρⓄ τ̄ (8) ΠορφυρεῶνⓄ.
 Ἡλίας (9) Ζηροπολιτῶν.

Xxx 2

EX-

(6) Forte Ἀδράων. Vide infra pag. 532. in Concilio Hierosolymitano ΣτέφανⓄ τ̄ Ἀράων. Holstenius in notis ad Caroli a Sto. Paulo Geographiam Sacram pag. 305. scribit Stephanum hunc Doranum non Oranum appellandum fuisse: quod mihi non probatur ob mox dicenda.

(7) Haec *Bacatha* ex Epiphanio nota sunt. Vide Infra.

(8) Appellatur pag. 6. Πορφυρεῶν ἐπαρχίας Φοινίκης παράλλ.

(9) Appellatur pag. 204. 209. episcopus τῆς Ῥαχληνῶν & in quibusdam codd. Latin. pag. 201. *Cynopolitanus*. In Concilio Constantinopolitano secundo distincte memorantur Gennadius Episcopus Zenopolitarum & Anastasius episcopus Rachlae. Erat *Zenopolis* urbs Pamphyliae adeoque sub Tyro metropoli non fuit & huc non pertinet. Ita appellatur in serie Episcoporum, qui interfuerunt

ex actis Concilii Hierosolymitani anno Christi 536.
Tom. V. Concil. pag. 284.

Omnes trium Palaestinae episcopi.

Πέτρος Ἱεροσολύμων.
Ἡλίας Καισαρείας.
Θεοδόσιος Σκυθοπόλεως.
Ἰωάννης Τιβεριαίδος.
Στέφανος (1) Σαριφάειας.
Ἀναστάσιος (2) Γαβών.
Ἐπιφάνειος Ῥαφείας.
Ἡλίας Ἰόππης.
Ἰωάννης Αὐγυθοπόλεως.
Νικόστρατος Ἀβίλης.
Δάζαρτος Ἀζώτης.
Λεόντιος Σαζύσης.
Στέφανος (3) Ἀρδών.
Ἀναστάσιος Ἐλευθεροπόλεως.
(4) Γρηγόριος Ἱεριχάντων.
Ἡλίας Ἀρεσπόλεως.
Ἰωάννης (5) Δοάρων.

Δη-

runt Concilio Constantinopolitano secundo, Tom. V. Concil. pag. 583. Et urbs *Rachlenorum* sita erat in provincia Tyriorum, uti ibidem dicitur pag. 584. Sunt itaque loca diversa: quare hic nomen unius episcopi excidisse suspicor.

(1) In Latin. Scarphienfis & Sariphaeensis. Mentio fit illius urbis in historia martyrii 20 Patrum Laurae S. Sabae, quam conscripsit ipsorum aequalis Stephanus Monachus.

(2) In Latin. Gabenorum.

(3) *Aradorum* in Lat. atqui Aradus non pertinebat ad Palaestinas. Sed jam suboluit mihi vera scriptio Ἀδράων. Vid. supra in epistola Johannis Hierosolymitani, ubi eodem nomine Στίφανος Ὁράων Episcopus dicebatur. Ex utroque Ἀρδών & Ὁράων pellucet vera lectio Ἀδράων.

(4) Supra Gregorius dicitur esse episcopus Eleutheropoleos.

(5) F. Ζωάρον, vel Δώραν. At illud praefero. Δοάρων manere posset, si non constaret hos omnes fuisse Episcopos Palaestinae, nam in Cappadocia secunda

ΔημήτριϞ Χαρακμώτων.
 ΣτέφανϞ Ϟ (6) Μηνυτῶν.
 ΜανηήλιϞ Ϟ (7) Βιτυλίας.
 ἈνασάσιϞ Ἰωταίτης.
 ΖηνίβιϞ Ἐλῆσης.
 Μαρκιανὸς Γάζης.
 ΘεόδωρϞ Πετρῶν.
 ΖηνόβιϞ Νικοπόλεως.
 ἈράξιϞ Γαδάρων.
 ΠροκόπιϞ (8) Ἐλενυπέλεως.
 Κυριακὸς Διοκαισαρείας.
 ΒάραχϞ τῆς (9) Βακάνων.
 ΔιονύσιϞ ἈσκάλωνϞ.
 Ἰωάννης Φαιῆς.
 ΜακάριϞ (10) Ἀρινδήλων.
 Ἰωάννης Νέας πόλεως.
 ΒασίλειϞ ΣυκομάζωνϞ.
 ΠέτρϞ Ϟ Παρεμβολῶν.
 Ζαχαρίας Ϟ (11) Λιτσισίων.

XXX 3

Δό-

cunda urbs est Δόρα , unde ἘπίσκοπϞ Δοῶρων nuncupatur in Concilio Constantinopolitano tertio , Tomo VI. Concilior. Gener. pag. 1042. 1068. & 1202. Sed fuit tum Episcopus Δῶρων , & in epist. ix. Martini Papae mentio fit Stephani episcopi τῆς Δωρητῶν πόλεως Dorensium urbis.

(6) Intelligit puto Μηνοῖδα.

(7) Bethel.

(8) De hac Helenopoli vide supra pag. 211.

(9) Credo Βακάθων legendum. Fateor illius episcopus mox dictus est Gregorius : sed nomina aliquando loco suo mota sunt. Confer, ut hoc videas, seriem hanc cum praecedenti. Ceterum in epistola quinta Martini Papae scripta ad Johannem Episcopum Philadelphiae nomen hujus loci recte scribitur : hortati sumus Deo amabilem episcopos , ipsum dico Theodorum Esbuntiorum & Antonium Bacatorum , adesse in omnibus ac pro viribus inservire hujusmodi spirituali voluntati tuae , quibuscum & Georgium dilectum presbyterum & archimandritam & Petrum Christi amantem , Adraensem nempe , ac omnino eos , qui in illis partibus fidem Dei verumque zelum habent. In Graeco contextu est Ἐσβόντων & Βακαθῶν , ac Ἀδραῶν. Similiter in ejusdem epistola VII. scripta Antonio Bacathorum Episcopo.

(10) Haec Ἀρινδήλα ante dicta sunt.

(11) Libiadis.

(12) Me-

Δόμν⊕ Μαξιμιανυπόλεως.

Πελάγι⊕ Σεβασῆς.

Στέφαν⊕ τῆς Ἰαμνιτῶν.

Παρθένι⊕ (12) Ἐξάλως.

Θεόδωρ⊕ Γαδάρων.

Παῦλ⊕ Ἡ Αἰῶ.

Θεόδωρ⊕ (13) Ἰπτηνῶν.

Θεοδόσι⊕ Καπετωλῆς.

Διονύσι⊕ Ἀμαθύντων.

Δαρόθε⊕ Ἀνθηδόν⊕.

(12) Meminit Eusebius in Onomastico, voce Ἀκωφ, sed ibi male Ἐξαδὸς legitur pro Ἐξάλως.

(13) In quibusd. Latinis *Ipsenorum*, puto pro *Hirpenorum*, Ἰπτηνῶν.

A B U M A.

Ἄβεμα. Urbs e qua oriunda est mater regis Jojakim. Josephus *Ant.* x. 6. 2 *Reg.* 23. 36. רומא *Ruma* appellatur.

A C C O, quae & P T O L E M A I S.

Nomen hujus urbis non videtur legi in codice sacro nisi *Jud.* 1. 31. & inde liquet in regione tribus Ascher fuisse; notatur enim Ascheritas non expulsiſſe incolas Acco, Tzidon, Achalab, Acczib, Chelba, Aphec & Rechob. In Graeca versione nomina illarum urbium ita scribuntur, inserta urbe Dor, Ἀκχώ, Δώρ, Σιδών, Δαλώφ, Ἀχαζι, Χελδῶ, Ναί, Ἐρεώ. Inter urbes Ascheriticas *Jof.* 19. 25. &c. nulla fit mentio urbis hoc nomine: verum in Graeca versione video pro nomine urbis רומא, quod commate 30 legitur post Ecdippam, scriptum Ἀρχοῦ, & in aliis codicibus Ἀκώμ, quae non multum abeunt ab Ἀκχώ.

Suspicio urbis hujus nomen latere in *Mich.* 1. 10. licet vulgo ibi esse non credatur. Frequenter eo in capite utitur Propheta paronomasiis, אל תגידו בנת, *In Gath id ne annunciate*, בכו אל תכנו id est, me interprete, *in Acco ne flete*, id est, ne indicia doloris vestri edite in illa urbe, quae uti Gath ad austrum, ita ipsa ad septentrionem a gentibus, hostibus nostris, in-

incolitur. Inter תבכו (vel radicem ipsam בכרה) & ככו elegans est paronomasia. Et quum plene scribendum fuisset כעכו, *ע* eliditur, uti videmus factum in voce בעלה quae & בלה scribitur: in ארכסר pro ארכע עשר, in מכרא pro מעכרא, מרנין, pro מערנין & plurimis aliis vocibus, quae satis notae sunt: quod eo minus incommodi secum fert quod inter pronunciationem vocum ככו & כעכו vix discrimen audiri queat. Et videtur quidem mihi longe elegantior sensus hinc emergere, *In Gath id ne nunciate, in Acco ne edite ejulatum*, quam si dicatur, *In Gath id ne nunciate, flendo ne flete*, maxime quum hic multa paucis complecti nervose studeat Propheta. Confer denique haec verba cum loquendi modo simili qui conjecturam nostram firmabit, 2 Sam. 1. 20. אל תגידו בנת *ne notum facite hoc in Gath* (est eadem phrasis qua noster utitur, cui similem addi & aequae emphaticam conveniens erat, ne videretur ex hoc loco libri Samuelis tantummodo hoc acumen mutuatus, quod mihi videtur obtundi aliquo modo si sequatur phrasis languidior, *flendo ne flete*, sed vim novam atque elegantiam accipit per adjectum *in Acco ne flete*) *ne annunciate in plateis Ascalon*. Favent mihi codices Graecae versionis quae hic habet (Hieron. legit in iis Βακείμ) οἱ ἐν Ἀκείμ, *illi qui in Acim habitant*. Lege Ἀκώ. Certe pro nomine loci acceperunt. Judithae libro cap. 3. 1. urbs Acco Ὀκείνα scribitur. Lectum forte & illic Ἀκείμ. Denique Eusebius pro me facit qui Onomastico urbium & locorum hanc quoque vocem inseruit, quod docet jam olim in codicibus versionis septuaginta viralis dictae ita lectum fuisse uti & Theodoretus οἱ ἐνακίμ legit. Ita ille, Ἐνακείμ, ἢ Ἐμβακείμ. Μιχαίας. Ἀκ. καὶ Συμμ. ἐν κλαυθμῶ Hieronymus. *Inachim, sive Ibachim, pro quo Aquila & Symmachus transtulerunt in fletu. Memini hujus Michaeas Propheta*. Nisi illi credidissent in ככו latere nomen loci, non ita vertissent οἱ ἐν Ἀκείμ. Ita quoque Gen. 41. 2. באחו reddidere ἐν Ἀχει.

Huc etiam facit quod Theodoretus notat quosdam existimavisse voce כעכו sive Ἐνακίμ significari urbem aliquam a Gath distinctam. Ita scribit ad hunc locum. Ἐνακίμ δὲ ἔχ' ὡς τινες ὑπέλαβον ἄλλη τις πόλις ἐστὶ παρατὴν Γεθ ἄλλὰ τὰς ἐνοικούντας τὴν Γεθ

Ἐνα-

Ἐνακίμ ἰνομάζει ὡς Ἐνάκ ὃ γίγαντ' ἀπογόνος ὄντας. *Enacim vero non uti quidam putarunt alia urbs est a Gath, sed incolas Gath appellavit Enacim, quod ab Enac gigante genus ducerent.* Unde liquet existimasse aliquos per voces οἱ Ἐνακίμ vel οἱ ἐν Ἀκίμ intelligendos esse incolas loci alicujus Ἀκίμ dicti. Cyrillus verba quidem ipsa Michae citans οἱ Ἐνακίμ, & in commentario illustraturus scribit esse oppidulum in extremis Judaeae finibus situm ante solitudinem versus austrum, sacra Moabitarum colens. Fallitur tamen in situ assignando, quod plus semel ei contigit. Geographiae enim terrae sanctae parum gnarus videtur fuisse. Sufficit nobis eum quoque credidisse sub hac voce כנע latere nomen urbis, & vidisse sensum postulare urbem istiusmodi quae sacris Gentium esset addicta. Deprehendi apud eundem Cyrillum vocem Ἐνακίμ positam pro eo quod in contextu Hebraeo 1 Reg. 15. 22. legitur נקי אין non erat immunis: ubi videmus adjectum מ, quod in Hebraeo non conspicitur: unde ferme crediderim legisse interpretes Graecos in Micha בעכ' pro כנע, & illud expressisse per Ἀκίμ, eodem modo uti נקי אין Ἐνακίμ. Vide Cyrillum in Commentar. ad Micham pag. 457.

Graeci ipsi, quamvis nomen recens Ptolemaidis frequentaverint, non ignorarunt nomen pristinum כנע Acco, quod Ἀκη pronuntiarunt, more suo Graecam voci originem tribuentes. Ita legitur in Etymologico magno. Ἀκη, πόλις Φοινίκης, ἡ νῦν καλεῖται Πτολεμαῖς. Οἱ δὲ Ἀκὴν Φασὶ καλεῖσθαι τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πτολεμαίδ' ὅτι Ἡρακλῆς δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως καὶ ἐν αὐτῇ θεραπευθεὶς Ἀκὴν ἐκ τῆς ἀκείσθαι προσηγόρευσε τὸν τόπον. *Ace. Urbs Phoenices, quae nunc Ptolemaïs appellatur. Quidam dicunt arcem Ptolemaidis appellatum esse Acan, quod Hercules a serpente ictus & illic sanatus a voce ἀκείσθαι eum locum ita nuncupaverit.* Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς ad vocem Πτολεμαῖς. Πτολεμαῖς, πόλις Φοινίκης. Ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Ἀκὴ, ἀπὸ τῆς ἰάσεως τῆς γενόμενης δὴγματ' Ἡρακλεῖ ὑπὸ ὄφεως. *Ptolemaïs, urbs Phoenices. Olim Ace appellabatur a curatione plagae Herculi inflictae a serpente.* Mirum est Stephanum ibi non meminisse alius Ptolemaidis in Libya quae olim Βάρεκη dicta fuit. Suidas. Βαρεκαίσις, Λιβυκοῖς. Βάρεκη γὰρ πόλις Λιβύης ἡ νῦν Πτολεμαῖς καλεῖται.

μῆν. Plinius, Strabo & alii ejus meminerunt : sed Ptolemaeus Barcen a Ptolemaide distinguit, quia portus erat & urbs. Ad vocem *Ace* haec habet Stephanus. Ἀκη πόλις Φοινίκης αὐτὴ Πτολεμαῖς ἐκαλεῖτο. Κοιλοσυρίτας δ' αὐτὸς ὠνόμαζον (quum postea incolas Ἀκαίους dictos tradat, haec mendosa suspicor & legendum Κοιλοσυρίται δ' ἔτι ὠνόμαζον, *Coelesyrii eam ita appellarunt*, nempe Ptolemaidem) Κλαύδιος δὲ Ἰήλιος ἐν πρώτῃ Φοινίκων Φησίν, ὅτι ἐκλήθη ἀπὸ Ἡρακλέους.... *Ace, urbs Phoenice.... illa Ptolemais appellata fuit. Coelesyrtas eos appellarunt. Claudius vero Julius l. i. Phoenio. refert ab Hercule eam nomen accepisse.* Postea narrat Herculeum oraculo monitum ut ortum versus proficisceretur usque dum flumen inveniret & herbam illic crescentem, colocasiam, quae vulnere ejus medelam afferret; venisse autem ad flumen Belum, qui juxta Ptolemaidem labitur, & illam herbam ibi invenisse. Multa de colocasia ad illustratonem hujus loci contulit vir πολυμαθέστατος Claudius Salmastius in exercitationibus Plinianis, & illam quam Stephanus describit esse dracunculum ostendit. Scripsi nuper ad quosdam ex incolis montis Carmeli, in quorum conspectu Belus labitur, ut viderent an hoc quoque tempore illa herba ibi cresceret. Harpocraton in Lexico. Ἀκη, πόλις αὐτὴ ἐν Φοινίκη. Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Κάλλιππον, ἣν Νικάνωρ ὁ μετονομασιῶν γεγραφώς καὶ Καλέμαχος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τὴν νῦν Πτολεμαίδα καλεμένην Φασίν εἶναι. Δημήτριος δὲ ἰδίως τὴν ἀκρόπολιν τῆς Πτολεμαίδος πρότερον Ἀκην ὠνόμαζον Φησίν. *Ace, urbs est in Phoenice. Demosthenes ejus meminit in oratione contra Callippum. Nicanor qui metonomasias scripsit & Callimachus in commentariis eam esse quae nunc Ptolemais nominatur tradunt. Demetrius autem proprie arcem Ptolemaidis olim Acen dictam scribit. Suidas eadem fere habet, & compendium fecisse videtur verborum Harpocratonis. Ἀκη, πόλις ἐν Φοινίκη, ἣν οἱ μὲν τὴν νῦν Πτολεμαίδα καλεμένην ἔτι πάλαι Φασίν ὠνόμαζον. Δημήτριος δὲ ἢ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ταύτης ἀκρόπολιν. Ace, urbs est Phoenices, quam nunc quidem aliqui putant Ptolemaida appellari. Demetrius vero non urbem, sed arcem ejus sic vocari tradit.*

A scriptoribus Romanis Ptolemais fere dici consuevit, (atque ita etiam *Aetor. 21. 7.* dicitur) & in nummis appellatur *Colonia*

Ptolemais. Erat enim colonia Claudii Caesaris, teste Plinio: Nummum Caracallae, in quo caput Serapidis, & COL. PTOL. vide in Patini *Nummis aereis Impp.* pag. 239. & apud eundem nummum Getae cum inscriptione COL. PTOL. colono boves agente. Extat & in cimeliarchio Wildiano nummus inscriptus COL. PTOL. ΗΞC. Ι Ε. *Colonia Ptolemais, anno 268.* (caput aerae est a. v. c. 706.) & repraesentans Fortunam in templo, ab altera parte inscriptus IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Hujus imaginem vide in Norisii *epochis Syro Macedonum, dissert.* IV. In numismatibus aereis coloniarum Vaillantii nummus Claudii conspicitur cum literis COL. PTO. *Colonia Ptolemais, pag.* 100. & similis Neronis *pag.* 124. qui tamen COL. PTOL. praefert & praeterea DIVOS CLAVD. At elegans inprimis nummus Trajani est, ab eodem *pag.* 148. & Hadriani *pag.* 160. (qui vel foli docent quantum nummi profint ad situm urbium declarandum) depictus, ubi literae COL. PTOL. & ipsa urbs rupi insidens mari cinctae (nam maxima sui parte mari cingebatur, ad occasum videlicet & austrum) & dextra spicas tres gerens, signum uberis foli in quo condita est, ad pedes ejus imago fluvii expansis manibus conspicitur, quem esse Belum qui juxta Ptolemaidem se effundit in mare dubitandum non est. Similis imago fluvii exigui expansis manibus cernitur in nummis Caesaratae Palaeestinae ad pedes genii urbis conspicui. Vide ejusdem Vaillantii nummos coloniarum *pag.* 155. Sed fallitur, negans fluvium circa Caesaream fuisse. Qua de re infra ad vocem *Caesarea* dicetur.

Ita nomen vetus Acco fere deletum est per novum Ptolemaidos. Nepos quidem *Acon* vocat. Phocas Ἀκκὲ, Anna Comnena quae eodem saeculo vixit, l. XIV. *Alexiados, τὸ Φερόριον Ἀκκὲ ἐγγυωρίως καλεῖται* sed plerique scriptores etiam medii aevi Ptolemaïda. Postea, neglecto nomine Ptolemaidis, postliminio vetus nomen Acconis urbi restitutum est. Solent Mohammedani vetustissima urbium nomina pro recentibus substituere uti Aeliam pro Hierosolymis &c. Tempore belli sacri Acra nuncupata est & Accaron & Sancti Johannis de Acra, אקרי (ita enim legendum pro אקרי

יִקְרָא) in itinerario Benjaminis. Arabes nunc illam Acca nominant. In tabulis geographicis Ulugbeigi & Nazireddini a Gravio Perfice & Latine editis non memoratur hujus urbis nomen aut quo gradu longitudinis latitudinisve sita sit. Sed in manuscripta mea geographia Persae Abulhasen Saad Ibn Ali invenio eam **عكا** Acca nominatam, & locari in gradu longitudinis 53. 20. & latitudinis 33. 20. Sed numeri in eo codice sunt corruptissimi.

Sita haec urbs est ad latus septentrionale sinus, quem mare mediterraneum efficit, sic ut ad latus occidentale & meridiana mari cingatur. Sinus hic vulgo nunc nautis nostris dicitur *de baay van St. Jan d'Acre*, & inter montem Carmelum atque urbem Acco est, olimque videtur totus in regione tribus Ascher fuisse. Acco certe Ascheritis tributa fuit. Vide *Jud. 1. 31*. Mons Carmelus ipse quin Ascheritarum quoque tuerit non dubito; quod si Ascheritarum non fuit, fuisset Menassitarum: nam Ascheritae ab austro contingebant Menassitas *Jos. 17. 10.* & eum Galilaeorum montem appellet Josephus *lib. 111. de bell. cap. 2.* Galilaea autem partem regionis Menassitarum non complectatur, sed illam quae ei erat ad septentrionem, Ascher videlicet atque alias. Praeterea Dor, urbs maritima & australior sinu urbis Acco, videtur & ipsa in portione tribus Ascher fuisse, quia *Jos. 17. 11.* dicitur Menassitas habuisse in regione Jissascar & Ascher urbes Bethshean, Dor & alias. Unde liquet Dor fuisse aut in regione Jissascar aut Ascher. Sed quum Dor sit in litore ad australe latus Carmeli, & Jissascar illic non sit quaerenda sed ad ortum Menassitarum (vide *Jos. 17. 10.*) clarum est Dor in regione Ascher fuisse. Quod si illic fuit, videtur etiam quicquid a Dor septentrionem versus erat in litore Ascheritarum fuisse. Menassitae enim contingebant tribum Ascher a septentrione *Jos. 17. 10.*

Non obstant huic sententiae quae leguntur *Gen. 49. 13.* *Latus ejus (Zebulon) erit על צידון* versus Tzidon & ad portum marium habitabit. Versus Tzidon, non videtur aliud indicare quam in regione Palaestinae septentrionali eam fore: haec enim non notant illam proximam futuram Tzidoni: id tribui Ascher conveniebat, non Zebuloni. Porro ex illo *ad portum vel litus marium habitabit*

bit non necessario efficitur ad litus duorum marium, & maris magni & lacus Genesareth, hanc regionem fuisse. Notum enim est numerum pluralem ab Hebraeis usurpari de re una & singulari, & hic ipse loquendi modus invenitur de tribu Ascher *Jud.* 5. 17. *ישב לחוף ימים* *sedit ad litus marium.* Ergo & regio Ascher tribus collocari deberet ita ut contingeret duo maria. Illud *לחוף ימים* explicatur mox ibidem *לחוף אניות* & illa ad portum navium erit. Graeci sensum recte reddiderunt *παράλιος κατοικήσει.* Pertigit autem regio Zebulon ad lacum Genesareth. Id liquet ex *Matth.* 4. 13. & is lacus mare appellatur etiam in simili prophetia, qua Moses situm tribuum Itraëliticarum adumbrat *Deut.* 33. 23. *ים ודרום*, mare possessio erat futura tribus Naphtali, i. e. mare Genesareth, & *auster*, id est, nimirum australe, sive mare non ad occasum aut septentrionem ejus tribus sed ad austrum situm. *Vav* usurpari pro nimirum, apud, ad, notum est.

Deinde Josephus ipse nobis haud videtur favere scribens (ita tradunt) Zebulonitas nactus regionem a lacu Genesareth extensam usque ad Carmelum & mare. Non nego ad Carmelum usque hanc regionem extendi. Ideo *Jos.* 12. 22. urbs Zebulonitica Jokneam Carmeli dicitur. Sed ad ipsum litus maris eos pertigisse non dicit Josephus, non *ἄχρι θαλάσσης*, uti de aliis scribit, sed *τὴν καθήκυσαν περὶ Κάρμηλον καὶ θάλασσαν*, adeoque regionem Carmelo & mari vicinam obtinuerunt. Sed fac ita scripsisse Josephum. Idem scripsit & Benjaminitas (*Ant.* v. 1.) regionem a Jordane ad mare, *ἄχρι θαλάσσης*, possedisse, quod tamen falsum est: nam ipse Danitis omnem oram maritimam ab Azoto usque ad Dora tribuit, & in sacris literis terminus occidentalis hujus tribus describitur per Kiriathjearim aliaque loca mediterranea. Vide supra pag. 155.

Josephus variis locis meminit hujus urbis. Libro *Antiquitatum* XII, cap. 11. notat Galilaeorum nuncios conquestos fuisse se infestari ab incolis Ptolemaidis, Tyri & Sidonis. Solet autem Josephus hanc urbem non in ipsa Galilaea, sed ad occasum ejus, collocare. Vide *Antiq.* XVII. 12. & lib. III. de bell. cap. 2. ubi dici-

dicitur Galilaea extendi a Tiberiade usque ad Zabulon, cui vicina est Ptolemais. Sic *cap. 5.* Vespasianus Ptolemaide proficiscens venit ad fines Galilaeae, ἔρχεσθαι τὴν Γαλιλαίαν. *Antiquitatum lib. xiiii. 3.* narrat hanc urbem, quae a rege Demetrio filio Seleuci tenebatur, proditam regi Alexandro filio Antiochi Epiphanis. Postea rex Judaeorum Alexander urbem oppugnavit. Deinde Ptolemaeo cessit, & non longe post matri ejus Cleopatrae: vide *Ant. xiiii. 21.* Tigranes rex Armeniorum hanc urbem obsedisse legitur *Antiq. xiiii. 24.* Sed luculenta est hujus urbis descriptio quam inferuit *lib. 11. de bello Judaico, cap. 9.* Πρόσεται ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας, παράλιθον κατὰ τὸ μέγα πεδίον (de his vide supra *pag. 366.*) ἐκτισμένη, περιέχεται δὲ ἔρσειν, ἐκ μὲν ἕως πρὸς ἀνατολὴν κλίματιθ ἀπὸ σαδίων ἐξήκοντα τῶν τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ ἕως μεσημβρινῶ τῶν Καρμυλῶν διέχοντι σαδίων ἑκατὸν ἑικοσι, τῶν δὲ ὑψηλοτάτων κατ' ἀρκυτον ὁ καλεῖται κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι, καὶ τῶτο δὲ σαδίων ἀφέστηκεν ἑκατόν. Τῶν δὲ ἄσειων ἀπὸ δύο σαδίων ὁ καλεῖταιθ Βήλεθ ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγθ, παρ' ᾧ τὸ Μέμμονθ μνημεῖον ἐστὶν ἔχον ἐγγύς αὐτῶ τόπον ἑκατοντάπηχυν θαύματιθ ἄξιον κυκλοτερῆς μὲν γὰρ ἐστὶ καὶ κοιλθ, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλίνην λάμψον, ἣν ὅταν ἐκκείνωσθ ποδῶ πλοῖα προχόντα, πάλιν ἀναπληρῆται τὸ χωρίον. *Adjacet haec urbs Galilaeae, a mare sita & in magno campo exstructa. Cingitur autem montibus, ad plagam quidem orientalem montibus Galilaeae, ad australem Carmelo, inde remoto 120 stadia, ad septentrionalem altissimo monte qui Scala Tyriorum vocatur 100 inde stadiis disjunctus. Duorum stadiorum intervallo ab urbe amnis Belus labitur, exiguus omnino, ad quem sepulcrum est Memnonis vicinum habens locum qui nonnisi centum cubitorum spatium occupat & admiratione dignus est. Est enim rotundus & cavus, egerens arenam vitriariam, quam licet plurimae naves exhauriant, denuo locus repletur.*

In Libris Apocryphis mentio fit Ptolemaidis *1 Macc. 5. 15.* ubi Gentes e Ptolemaide, Tyro & Sidone erupisse dicuntur, & *commate 21* Simon eas persecutus usque ad portas Ptolemaidis. At diversissima ab hac est Ptolemais commemorata *111 Macc. 7. 15.* ad mare quidem sita, sed urbs Aegypti, ῥοδοφόρθ appellata a qualitate folii.

In conciliis veteribus aliquoties fit hujus Ptolemaidis mentio ; & episcopi ejus urbis , quorum nomina in actis conciliorum notata offendi , hi quidem sunt.

CLARUS. Memoratur in actis concilii Caesarensis habiti circa annum aerae Christianae 198. Vide Stephani Baluzii novam collectionem conciliorum editam Parisiis anno hujus saeculi septimo, pag. 13. & 14. Illic legitur praesedisse ex episcopis Palaestinae Theophilus episcopus Caesareae Palaestinae & Narcisus episcopus Hierosolymitanus. Intererant autem Cassius episcopus Tyri, & Clarus episcopus Ptolemaidis.

AENEAS. Hic interfuit concilio Nicaeno, habito anno 325. recenseturque inter episcopos Phoenices, distinctos ab episcopis Palaestinae. Vide tom. II. conciliorum generalium pag. 51. Interfuit etiam Concilio Antiocheno, habito anno 341. Vide tom. II. conciliorum generalium pag. 561.

NECTABUS. Hic subscripsit concilio Constantinopolitano primo, inter Oecumenica secundo, habito anno 381. Vide tom. II. conciliorum general. pag. 956.

PAULUS. Interfuit concilio Chalcedonenfi, inter Oecumenica quarto, habito anno 451. Vide tom. IV. conciliorum generalium pag. 80. & pag. 787.

JOANNES. Vide acta concilii Hierosolymit. supra pag. 531.

Ceterum fata hujus urbis in scriptoribus belli sacri, Golii notis ad Alfraganum, Herbeloti bibliotheca orientali, aliisque libris recentiorum describuntur.

A C H A B A R A .

Apud Josephum *Ἀγαθάρων πέτρα* in superiore Galilaea recensetur lib. II. de bello cap. 25. eadem *Χαβάρων* scribitur mendose in vita ejus pag. 1013. In cippis Hebraicis ab Hottingero editis etiam *עכברא*, *Achbara*, inter alia loca Galilaeae recensetur nempe inter Tiberiada & Zephat, dicunturque ibi sepulti R. Dostai, Jannai & Nehurai. Vide an non hujus loci incolae intelligendi sint per *בני עכבוריא* in Gemara Bava Metzia. fol. 84. 2.

A C H A •

* ACHALAB.

Urbs in regione tribus Ascher. *Jud.* I. 31.

A C R A.

^vΑρα. Diruta a Simone. Josephus *de bell.* I. 2. Alii legunt Ἀκκάρωνα, ut intelligatur urbs Ekron. Alii *arcem* reddunt. Videtur tamen esse nomen loci, cujus etiam I *Macc.* 14. 7. mentio fit una cum Gazaris & Bethzura.

A C R A B B I M.

Vicus a Neapoli diffitus ortum versus novem miliaribus, in via quae tendit Jordanem versus & Jerichuntem per regionem Acrabattenen. Ita scribit Eusebius *in Onomastico*.

A C S C H A P H.

אֶשְׁפָּה / Urbs in finibus tribus Ascher, cujus rex a Josua devictus est *Jos.* 19. 25. *Jos.* 12. 20. Hic Graeci eam urbem Ἀζιφ reddiderunt. Quod certo dici non posset quia ordinem eundem cum codicibus Hebraeis non sequuntur, nisi constaret aliunde eos pro אֶשְׁפָּה Ἀζιφ exhibere, uti *Jos.* 11. 1. Posset aliquis suspicari esse hanc Ecdippam, quod & Ἀζιφ reddatur, quod fere idem est ac *Ziph*, hodiernum Ecdippae nomen, nec multum ab Ecdippa recedens: sed cum אֶשְׁפָּה urbs quoque sit in finibus Ascher & distincta ab אֶשְׁפָּה (vide *Jos.* 19. 26. & 29.) hanc potius pro Ecdippa habuerim.

A C T I P U S.

Ἀκτιπός. Urbs in tribu Ascher, alias Arce dicta teste Josepho *Antiquitat.* v. 1.

A C Z I B quae & E C D I P P A.

אֶשְׁפָּה / *Jos.* 19. 29. Urbs in finibus tribus Ascher, postea nuncupata

pata Ecdippa, Josepho Ἐκδίππων, χώριον παραθαλάσσιον de bell. I. II. Distat 9 miliaribus ab Acco Tyrum versus secundum Eusebium & Hieronymum, 12 secundum itinerarium Hierosolymitanum. Hodieque antiqui nominis vestigia servat locus Zib dictus, itineris trium horarum spatio ab Acra (ita nunc Acco dicitur) remotus versus septentrionem. Est haec observatio eruditissimi Maundrelli. Hinc limitem terrae Israëliticae faciunt Judaei, ejus videlicet quae possessa fuit ab iis qui Babylone redierunt, ita ut ab ea septentrionem versus censeretur terra Gentium. Hinc dicitur, si quis ab Acco eat ad Aczib, quod ad dextram viae ortum versus est esse terra obligata ad decimas & jura anni septimi, quia regio Israëlitarum censetur: quod ad sinistram viae contra. Id legitur in Gem. Hieros. Scheviith fol. 36. col. 2. המהלך מעכו לאכזיב מימינו למזרח הדרך מהורה משום ארץ העמים וחייבת במעשרות ובשביעית עד שתיוודע לך שחיא פטורה. אשמאלו למערב הדרך טמארה משום ארץ העמים ופטורה מן העשרות ומן השביעית עד שתיוודע לך שהיא חייבת עד עכו יש עכו ים & de ipsa Acco ibi disputatur: sunt qui dicant partim esse extra partim intra terram Israëliticam עכו יש ביה ארץ ישראל ויש בה חוצה לארץ.

Jud. I. 38. legitur filios Ascher, quamvis iis haec urbs assignata esset, expellere non potuisse Cananaeos.

* A D A D A.

אֲדָמָה / Urbs in parte australi tribus Judae. *Jos. 15. 22.* Ἀδαμα pro eo legitur in codicibus Graecis.

* A D A M.

Urbs ad Jordanem, *Jos. 3. 16.* Juxta Zartan collocanda est: sed Cellarius *Geograph. Antiq. lib. III. cap. 13.* credidit eam fuisse prope Lacum Asphaltiten, uti Zartan erat prope Scythopolin: vid. *I Reg. 1v. 12.* e regione Succoth *I Reg. 7. 46.* sub valle Jizraël *I Reg. 1v. 12.*

ADA-

A D A M A.

אדמה / Urbs fuit sita בכרר *in planitie* & a Deo everfa una cum Sodoma. *Deut.* 11. 33. *Gen.* 19. 25. Si ex ordine quo recensetur *Gen.* 10. 19. aliquid de situ colligi potest videtur inter Gomorram & Zeboim collocanda.

* A D A M A.

Urbs tribus Nephtali. *Jof.* 19. 36. Ἀδαμίθ Graecis, uti & urbs ejusdem tribus Adami Ἀδαμί.

* A D A M I.

אדמי / Urbs Naphtali. *Jof.* 19. 33. Quidam fequentem vocem addentes nomen integrum urbis fcribunt אדמי הנקב fed Talmudici in Gemara Hierofolymitana Megilla fol. 70. col. 1. utrumque docent nomen effe fingulare & Adami urbem poftea dictam דמין, Hannekeb vero Tziadatha. Et cum his faciunt interpretes Graeci, qui Ἀδαμί καὶ Ναβόθ uti duarum urbium nomina fcribunt, vel Ἀδαμί καὶ Ναβέθ. Ita in aliis codicibus legitur.

A D A R A.

Ἀδάρρα. In plurali. Vicus magnus Palaestinae tertiae inter Characmoba & Areopolin. Stephanus in Ethnicis, *ad vocem* Ἀδάρρα πόλις.

A D A S A.

Ἀδασά. Urbs Judaeae non longe a Bethchoron. Iosephus *Ant.* XII. 17. ibi Ἀδασά extat. Verum Ἀδασά appellatur I *Macc.* 7. 40. & Ἀνέδωσα apud Iosephum *bell.* 1. 1. fed Rufinus in fuo codice ibi legit Ἀδασά. I *Macc.* 7. 39. dicitur Judas in Adafa castra metatus quum Nicanor castra metaretur Bethchorone, & *comm.* 45. dicitur exercitus victor hostes perfecutus ab Adafa usque ad Gazara, quod est spatium itineris diurni. Hinc collige situm Adafae. Eusebius in Onomastico meminit vici Ἀδασά prope Guphnas.

A D D A R A.

'Αδδάρρα. Vicus in finibus Diospolitans juxta regionem Thamniticam. Eusebius.

A D I D A.

Urbs 'Αδιδά erat in Sephela five regione campestri. 1 *Macc.* 12. 38. Urbs ipsa erat in monte sita, sed subjacebant illi 'Ισδαίας πένδια. Tryphon eo profectus est Ptolemaide contra Simonem. Josephus *Antiquit.* XIII. 11. 1 *Macc.* 13. 13. & Joseph. *Antiquit.* XIII. 23. Idem *de bell.* v. 6. narrat Vespasianum undique cincturum Hierosolymitanos Jerichunte καὶ ἐν 'Αδιδάϊς στρατόπεδα erexisse. Alias etiam 'Αδιδά vocat. Cellarius in *Geogr. Antiq.* p. 338. ex his Josephi verbis colligit Adida non longe ab Jerichunte fuisse. At ego existimo id inde non effici: potuit ad occasum Hierosolymae fuisse. Ibi erat Sephela, & cum Lydda, Ono aliisque urbibus Benjaminiticis recensetur קריית, quam eandem esse cum 'Αδιδά probabile est, sic ut potius vicina campestribus locis aut in iis sita circa Lyddam ad occasum Hierosolymae & circa Gezer, quam mox cepisse narratur, credi debeat, uti Jericho ad ortum fere eodem intervallo. Vide & voc. *Adithaim*.

* A D I T H A I M.

עֲרִיתַיִם / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 36. Eusebius duas villas memorat nomine 'Αδθαδ vel Aditha & Adia uti legit Hieronymus quarum una circa Gazam fuerit, altera juxta Diospolin (i. e. Lyddam) ad ortum, dicta 'Αδιδά in libris Apocryphis. Nomen *Aditha*, qui locus fuit sub dispositione Ducis Arabiae in Notitia Imperii satis bene convenit cum *Adithaim*, sed situs nequaquam.

A D M A T H A.

In Notitia Imperii memoratur inter alia loca quae sub dispositione

sitione ducis Palaestinae erant. Vide supra quae ex illa excerptimus pag. 230.

A D O L L A M.

'Αδολλάμ. Vicus praegrans ad orientem Eleutheropolis, decem inde miliaribus. Eusebius in *Onom.* Vide vocem *Adullam*.

A D O R A quae & A D O R A I M.

Urbs haec fuit tribus Judae אדורים 2 *Chron.* II. 9. quae ibi recensetur cum Marescha, Ziph, & Lachis. Videtur eadem esse atque 'Αδωρα quam Josephus *Ant.* XIII. 17. & fere semper cum Marissa jungit, (uti & אדרים & כרשה junguntur 2 *Chr.* II. 9.) & collocat in Idumaea, i. e. parte australiori tribus Judae, κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν, in mediterraneo tractu, *Antiq.* XIII. 2. & 23. Δῶρα male scribitur pro 'Αδωρα *Antiquit.* XIII. II. uti & I *Maccab.* 13. 20. Δῶρα alii, alii 'Αδωρα legunt. Josephus eam 'Αδωραῖμ vocat *Antiq.* VIII. 3. alibi 'Αδωρα. Erit eadem quae Suidae 'Αδάρει⊕ πόλις dicitur.

A D R A A.

Haec eadem esse videtur atque Edrei, אדרעי. Vide hanc vocem. Epiphanius meminit hujus urbis *lib.* I. adversus haereses pag. 142. de Ebionitis dicens, ortos eos ἐν Κωχάβων ἢ ἐν τῇ Βασανίτιδι γῆ ἐπέκεινα 'Αδράων, ex *Cochabis* quae sita sunt in terra *Basanitide* ultra *Adraa*. Apud eundem scriptorem 'Επίσκοπ⊕ 'Αδράων jungitur cum Episcopo Γεράσων (quamvis, si aliunde non liqueret, ex eo solo ordine situs locorum elici non posset, fa-teor) *lib.* III. *adv. haeres.* pag. 874.

Miliaribus viginti quinque a Bostris remota fuit haec urbs 'Αδραά, teste Eusebio in *Onomast.* ad vocem 'Ασαράθ. Idem paulo post inter *Adraa* ('Αδάρων ibi legitur) & *Abilam* urbem duos vicos in *Batanea* fuisse scribit 9 millibus separatos a se invicem, &c. Ad vocem vero 'Εσδραά idem scribit 'Αδαραά esse urbem *Arabiae* 24 miliaribus a Bostris remotam.

'Αδρασός videtur dici in notitiis veteribus ecclesiasticis ubi recen-

cenfetur inter urbes Arabiae, Boſtra & Dia. Ptolemaeo Ἀδρα. Vide ſupra pag. 459.

Urbs haec poſtea dicta fuit urbs Bernardi de Stampis, puto enim de illa loqui Gulielmum Tyrium *Hiſt. l. xvi.* ſcribentem: *ad locum perveniunt, qui antiquo Adratum dicitur vocabulo, nunc autem vulgari appellatione dicitur civitas Bernardi de Stampis.* Eſt autem una de urbibus ſuffraganeis, quae ad Boſtrenſem metropolin habent reſpectum. In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Boſtra & Capitoliada, Capitolias autem inter Adraa & Gadara.

Episcopos Adraorum in actis conciliorum hos memoratos invenio,

ARABIONA. In conciliabulo Seleuciensi habito anno 359. fuit Ἀραβίων Ἀδράων episcopus. Hic post Exereſium Geraſorum episcopum recenſetur. Conſervavit nobis haec nomina, ut & aliorum qui ei concilio ſubſcriperunt Epiphanius haereſi LXXIII. pag. 874. Miror haec nomina non fuiſſe inſerta ſuis locis in *tommo II.* conciliorum generalium pag. 804. ubi de hoc conciliabulo agitur. Sed Baluzium video haec inſeruiſſe ſupplemento ſuo pag. 66.

URANIUM. Memoratur Uranius episcopus *Adranensis*, vel ut in aliis codicibus legitur *Adarensis*, in actis concilii Conſtantinopolitani inter Oecumenica ſecundi habiti anno 381. vide *tomum II.* conciliorum generalium pag. 956. Scio Adranam eſſe urbem Ofroënae, ſed haec Adraa hoc loco eſſe intelligenda patet, quod provinciae Boſtron fuerit. Ita enim illic legitur

Provinciae Boſtron.

Elpidius Dionyſienſis

Uranus Adranenſis.

At Dionyſias in actis Concilii Niceni primi jungitur uti urbs Arabiae cum Boſtris, Philadelphia aliisque urbi Adraorum vicinis. Adde quod & alibi Ἀδράων legatur pro Ἀδρείων iis locis quibus dubitari non poteſt Adraa eſſe intelligenda.

PROCLUM. Subscriptum concilio Chalcedonenſi habito anno 451. vide *totum* IV conciliorum generalium pag. 80. Ibi legitur

Πρόκλος Ἀδράωνων
Ἐυλογίῃς Φιλαδελφείας.

In quibusdam codicibus Latinis legitur *Adarae Arabiae*, vel *Adaurorum*. Sed in ſecunda actione hujus concilii, pag. 330. Ἀδράωνων. In actione ſexta hujus concilii eſt Σαρδάων. Vide pag. 588. Verum Σ ex voce praecedenti πόλεως videtur adhaeſiſſe voci Ἀδράων. Non eſt dubium legendum Ἀδράων.

In actione quinta & decima ejuſdem concilii *tom.* IV. conciliorum generalium, ubi nomina epiſcoporum qui ſubſcripſerunt huic concilio a Sirmondo deſcripta ex codice antiquiſſimo Maſſei leguntur appellatur

Proclus Adraonenſis,

Ridicule. Ex Ἀδράων factum eſt *Adraonenſis*, uti mox ex voce Κανώθας natus eſt *Theodoſius Canothaeſenſis* quum vel pueris notum ſit Κάνωθα & Ἀδραα eſſe in caſu recto, non Κανώθας & Ἀδράων. At hinc forte eſt quod antea invenerimus τὸ *Adraenenſis* natum ex *Adraonenſis* & hoc ex Ἀδράων.

A D U L L A M.

Ἰβζζ / Urbs in tribu Judae. *Jof.* 15. 35. Eufebius vicum fuiſſe magnum ſuo tempore 10 miliaribus ab Eleutheropoli ortum verſus ſcribit, & ad vocem Ἐγλώμ, quam male ac Ὀδοπάμ (ita ſcribit ipſe auctor *libri* II. *Macc.* 12. 38. & *Joſephus* Ὀδοπάμ. *Antiq.* VIII. 3.) eandem facit, illam villam ibidem 10 miliaribus ab Eleutheropoli collocat, ubi tamen Hieronymus habet in *duodecimo lapide*. *Joſephus* hanc vocat Ἀδραάμην πόλιν. *Ant.* VI. 14. Mihi tamen non videtur iſtam Adullam, cujus *Joſua* meminit & quae ſita dicitur *commate* 33. in regione campeſtri, eſſe quaerendam ad ortum Eleutheropolis. Ibi erant montana Judae, non campi.

AELIA, vide JERUSALEM.

A E N O N.

'Αινών, locus ubi Johannes baptizabat, prope Salim, quod illic multae aquae essent, *Joh. 3. 23.* Distabat 8 miliaribus a Scythopoli versus meridiem, juxta Salim & Jordanem, teste Eusebio.

A G A L L A.

'Αγαλλα. Urbs transJordanem. Josephus *Antiq. xiv. 2.* Una erat ex urbibus duodecim quas rex Alexander Arabibus eripuerat. Sunt autem hae Medaba, Naballos, Livias, Tharabata, Agalla, Athone, Zoara, Horone, Marissa, Rydda, Lyssa, Oruba. Hinc non liquet an in regione Israëlitica, id est ad septentrionem Arnonis fuerit, an in Moabitide ad austrum Arnonis. At non dubito nomen 'Αγαλλα indicare urbem Moabiticam in sacris literis עִלְיָאִן *Eglaim* dictam *Jes. 15. 8.* Tempore Eusebii dicebatur 'Αγαλλεῖμ aberatque octo miliaria ab Areopoli versus austrum: adeoque in Moabitide fuit. In illa ferie urbium duodecim plures erant quas Moabitidi codex sacer attribuit, uti Medaba, Zoar, Choronaim. Vide *Jes. 15. 2. 5.*

A G A T H O P O L I S.

Agere decrevimus non modo de illis urbibus Palaestinae, quas jure ei tribui putamus, verum etiam de iis quae injuria. Inter has est Agathopolis. Lego in actis concilii Chalcedonensis, actione quinta decima, inter nomina episcoporum Palaestinae primae, uti illa a Sirmondo ex scripto codice Maffaei antiquissimo notata sunt

Praelius Agathopolitanus.

Ego non dubito corruptum esse nomen utrumque, & legendum arbitror

Heraclius Azotopolitanus.

Audax conjectura, dicet aliquis. Sed ut perspicui possit quam illa certa

certa sit, videamus primum indicem episcoporum ex codice Maffaeano. Ibi sic legitur

Provinciae Palaestinae primae episcopi 18.

*Juvenalis Hierosolymitanus
Glucon Caesariensis per Sozinum
episcopum Edinensem.*

NB. Lege *Minoidensem*. Nam in actis hujus concilii, tom. IV. conciliorum general. pag. 80. & seqq. legitur in versione Latina *Glycone Caesariensis per Zozimum episcopum Minoidensem*.

*Leontius Ascalonitanus.
Photinus Diospolititanus.
Paulus Anthedonensis.
Praelius Agathopolitanus.
Pancratius Enodensis.*

In aliis *Abiadensis*: propius ad veram lectionem, nam legendum est *Libiadensis*.

*Polychronius Antipatridensis.
Stephanus Jamniensis.*

Conferamus haec cum serie episcoporum quae legitur in nova collectione conciliorum Stephani Baluzii pag. 1239. ubi hoc ordine recensentur

*Leontius episcopus Ascalonis.
Photinus episcopus Lyddae.
Paulus Anthedonis.
Heraclius Azoti.*

Quis porro dubitet ita legendum esse uti conjecimus? Heraclium Azoti fuisse episcopum ex actis Ephesi quoque liquet infertis

fertis actis concilii Chalcedonenfis, tom. IV. conciliorum p. 118.
Vide & eundem tomum pag. 80.

A G L A.

*Αγλα. Vicus distans 10 miliaribus ab Eleutheropoli Gazam
versus. Eusebius ad vocem Βηθαλαίμ.

A G R I P P I A S.

Urbs Anthedon ab Herode hoc nomen accepit. Josephus *Antiq.* XIII. 21. Vide infra ad vocem *Anthedon*. Agrippae nominis originem Gellius *lib.* xv. c. 16. Noctium Atticarum his verbis tradit. *Quorum in nascendo non caput sed pedes primi extiterant (qui partus difficillimus aegerrimusque habetur) Agrippae appellati; vocabulo ab aegritudine & pedibus confecto.* Aliter Plinius *l.* VII. c. 8. *In pedes procedere nascentem contra naturam est, quo argumento eos appellavere Agrippas, ut aegre partos: qualiter M. Agrippam ferunt genitum, unico prope felicitatis exemplo in omnibus ad hunc modum genitis. Quamquam is quoque adversa pedum valetudine, misera juvenita, &c.* Reliqua huc non spectant. Illud de *pedum valetudine* conferri cum etymologia Gelliana vocis Agrippae velim.

A I.

Ψ/ Urbs sita prope Bethaven *Jos.* 7. 2. Bethel erat ad occidentem, Ai ad orientem. *Gen.* 12. 8. Manebant inter Bethel & Ai ad occidentem Ai *Jos.* 8. 9. Castrametabantur ad septentrionem Ai, ubi inter illos & Ai vallis erat, *ibidem, commate* 11. Ai est ad latus Bethelis *Jos.* 12. 9. Josepho haec urbs Αίνα dicitur pro quo Ἀννα legisse videtur Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς scribens Ἀννα, πόλις τῆ Ἰσραήλ, ὑπὲρ Ἱεριχῶντα. Τὸ ἔθνικόν Ἀννανίτης, ὡς Ἰώσηπτος. Anna, urbs Judaeae supra Jerichuntem sita. Nomen gentile est Annanites, uti tradit Josephus. Zonaras eandem urbem Ναίν vocat *lib.* I. pag. 46. Ceterum Αίνα, uti Josephus eam urbem vocat, etiam appellatur in versione Pentateuchi Samaritana
Gen.

Gen. 12. 8. עינה *Aina*. Sed alibi Gen. 13. 3. *Caphra*: nam pro eo quod in contextu Hebraeo est בין ביתאל ובין העי *inter Bethel & Ai* Samaritanus interpres reddit בין ביתחילה ובין כפרה *Inter Beth Chaila & Caphra*. Videtur etiam עי fuisse in Ammonitide Jerem. 49. 3. Ruinae parvae hujus urbis monstrabantur adhuc aetate Hieronymi: uti ipse testatur ad vocem *Agai*. Nam Ἀγγαῖ scribunt hoc nomen οἱ ἱ.

A J A L O N.

Urbs in tribu Dan. *Jos.* 19. 42. & 21. 24. Ἰζλω Epiphanio l. 11. *adv. haer.* p. 702. Ἡλωμ Josepho, Ἀιλωμ Eusebio in Onom. Hieron. epitaphio Paulae. *Atque inde (Nicomoli) proficiscens ascendit Bethoron inferiorem & superiorem urbes a Salomone conditas; sed varia postea bellorum tempestate deletas: ad dexteram aspiciens Ajalon & Gabaon.* Situm urbis Ajalon ita describit Eusebius in Onomastico tradens adhuc suo tempore superesse vicum Ajalon ad ortum Bethelis tribus inde miliaribus distitum, (lege illic κώμης ἔτι νῦν & mox πόλεως Σαδλ) non procul a Gabaa & Rama, urbibus Saulis. Hieronymus addit Hebraeos affirmare Ajalon vicum esse juxta Nicopolin secundo lapide pergentibus Aeliam. Quodque paulo post legitur apud eundem Hieronymum: *est hodie vicus alius, corrige, vicus Alus, κώμη Ἄλως.* Liqueat ex Eusebio.

Quaeritur quae sit Ajalon commemorata *Jos.* 19. 42. uti oppidum tribus Dan. Certe non illa quam Eusebius ad ortum Bethelis collocat, ubi tribui Dan locus nullus erat. Ergo alia prope Nicopolin, quae & videtur intelligenda *Jos.* 10. 12.

Ad situm hujus urbis etiam faciunt haec verba 2 *Chron.* 28. 18. *Philistaei irruerant in urbes agri depressi & meridianas Judae, capientes Bethschemes, Ajalon, Gederoth, Thimnam & vicos ejus, Gimzu & vicos ejus.* Bethschemes & Ajalon & Thimna junguntur, uti *Jos.* 19. 41. 42. 43. urbes Dan, Ir Schemesch (Nicomolis) Ajalon & Thimna, hae autem sitae sunt in regione campestri: at Ajalon illa quae ad ortum Bethelis erat longe diversa est.

Est etiam urbs hoc nomine in Zabulon *Jud.* 12. 12. cujus meminuit Eusebius ad vocem Ἀιαλίη. Quid si putetur eadem ac

Aaaa

אלון

אלון (quae אילון scribitur in Gem. Hier. Megilla fol. 70. col. 1.) quae in Nephtali quidem sita fuit: sed quum Nephtali & Zabulon contiguae fuerint forsitan haec in confiniis fuit.

A I J A.

הצ / Urbs in tribu Benjamin. *Nehem.* II. 31.

A J I N.

יז / Urbs in australi parte tribus Judae *Jos.* 15. 32. *Num.* 34. 11. Eusebius scribit esse vicum Βηθανν diffitum 2 mill a terebinto, 4 a Chebron. Nos suspicamur hujus urbis mentionem fieri in libro Judithae cap. 1. *comm.* 8. ubi Βετάνη nuncupatur. Vide quae ad hanc opinionem firmandam facere arbitramur ad vocem Βετάνη.

A I L A.

Haec est urbs Idumaea in sacris literis תלֵא dicta 2 *Reg.* 16. 6. a Judaeis occupata, dein a Syris. 'Ειλάνη Josepho *Antiquit.* VIII. 2. & 'Ηλαθ *Antiq.* IX. 12. 'Ελας postea nuncupata, & tributa Palaestinae tertiae. Vide notitias veteres *Ecclesiast.* supra pag. 217. Theodoret. *quaest.* 44. in *lib.* IV. *Regum.* Ποία πόλις 'Αιλών. *Quaenam urbs est Ailon?* 'Ην νῦν ἰνομάζουσιν 'Αιλάν (ita etiam Eusebius καλεῖται νῦν 'Αιλὰ) κείται δὲ ἐν τῷ σώματι τῆς 'Αραβικῆς κόλπης ἐν ἐρυθρᾷν προσαγορεύσει Θάλασσαν. *Ea quae nunc appellatur Aila. Sitae autem est in ostio Sinus Arabici quem mare rubrum nuncupant.* Idem in *Jerem.* 49. 'Αιλὰμ πόλις ἐστὶν ἐν τῷ σωματι τῆς ἐρυθρᾶς κειμένης θαλάττης. 'Εμπόριον δὲ ἦν τὸ παλαιὸν λαμπρὸν καὶ νῦν οἱ πρὸς Ἰνδοὺς ἀποπλέοντες ἐκείθεν ἀνάγονται. *Ailam urbs est in ore maris rubri sita: olim erat emporium celebre, & nunc quoque hinc in Indiam navigare solent.* Hieron. ad cap. 47. *Ezech.* *Maris rubri in cujus litore Abila posita est, ubi nunc moratur legio & praesidium Romanorum.* Idem in vita S. Hilarionis Eremitae. *Urbis Ailae, quae mari rubro imminet.* Procopius *lib.* I. de bello Persico cap. 19. Τὰ Παλαιστίνης ἕρια πρὸς ἀνάχοντα ἤλιον εἰς Θάλασσαν τὴν ἐρυθρᾷν καλεμμένην
διω-

διώκονται· αὐτὴ δὲ ἡ Θάλασσα ἐξ Ἰνδῶν ἀρχομένη, ἐταῦθα τελευτᾷ
 τῷ Ῥωμαίων ἀρχῆς. Καὶ πόλις Ἀιλὰς καλεμένη πρὸς τῇ ταύτης ἡϊόνι
 ἐστίν, ἐνθα ἡ Θάλασσα (ὡσπερ μοι εἴρηται) ἀπολήγασα πορθιμὸς τις ἐς
 ἄγαν σενὸς γίνεται. Καὶ αὐτὸν ἐνθένδε ἐσπλέοντι ἐν δεξιᾷ μὲν ὄρη τὰ
 Ἀιγυπτίων πρὸς νότον ἄνεμον τετραμμήνα ἐστίν· ἐπὶ θάτερα δὲ χάρα ἐρη-
 μῶ ἀνθρώπων ἐπὶ πλείον διήκει πρὸς βορρᾶν ἄνεμον· ἥτε γῆ αὐτὴ τῶ
 ἐσπλέοντι ἐκατέρωθεν ὄρατὴ γίνεται μέχρι ἐς τὴν Ἰωτάειν καλεμένην νῆ-
 σον, Ἀιλᾶ πόλεως σαδίης ἔχ' ἥσσον ἢ χιλίης διέχουσαν. ἐνθα Ἑβραῖοι
 αὐτόνομοι μὲν ἐκ παλαιῆ ᾤκητο ἐπὶ τῷ δὲ Ἰαζινιαῶν βασιλεύοντι
 κατήκοοι Ῥωμαίων γεγέννηται. *Fines orientales Palaestinae pertinent
 usque ad mare rubrum, quod ab Indorum regione incipit, & illic ter-
 minat ditionem Romanorum. Urbs autem Ailas nuncupata littori ejus
 adjacet, ubi mare (quemadmodum dictum est) in sinum arctatur an-
 gustissimum, quem qui intrant ex illa parte a dextra quidem montes
 Aegyptiorum versus meridiem procurrentes habent, a laeva solitudi-
 nem quae ad septentrionem longissime patet. Porro utrinque terra con-
 spici potest, inde usque ad insulam Fotaben stadiis haud minus mille
 ab urbe Aila distat, cujus incolae Hebraei, sui olim juris, tem-
 pore Justiniani Romanorum imperio subiecti sunt. Procopius alter,
 Gazaetus, in comm. ad lib. iv. Regum cap. 14. τὴν Ἀιλῶν. τὴν
 νῦν ἰνομαζομένην Ἀιλῶν, ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Ἀραβικῆς κόλπης κειμένην, ὃν
 ἐρυθρὰν προσαγορεύουσι θάλατταν. Aelom. Quae nunc Aila appellatur
 ad ostium sinus Arabici sita, quem mare rubrum appellant. Eusebius
 in Onom. ad vocem Elath scribit urbem hanc decem miliaria ab-
 esse a Petra versus ortum ἀπὸ ἰ σημείων Πέτρας πρὸς ἀνατολάς. Pe-
 tra autem abfuit tantum 300 stadia a lacu Asphaltite. Ab Elath
 vero usque ad Gazam sunt 150 miliaria Romana teste Plinio, aut
 1260 stadia, uti alii scribunt.*

Hanc devictis Idumaeis David possedit & Salomo 2 Sam. 8.
 14. coll. 2 Chron. 8. 17. Postea quum eam recuperassent Edo-
 maei Azarias eam imperio Judaico iterum adscivit 2 Reg. 14. 22.
 Sed rex Syrorum Rezin denuo eam Judaeis eripuit 2 Reg. 16. 6.
 nec postea Judaei hac urbe potiti sunt.

Epiphanius hujus meminit scribens nomen ejus Ἀιλᾶ, ἣτις ἐστίν ἐν
 τῇ θείᾳ γραφῇ Ἀιλῶν, quae in sacro Codice Aelon appellatur: ad-
 dit

dit esse unum e tribus portibus maris rubri: reliquos duos esse illum qui ἐπὶ τὸ Κέισρον ἔκλεισματ^ο, ad *Castrum Clysmatis* est, & alterum ad Berenicen. Vide eum *lib. 11. adv. haer. p. 618.* Strabo eam Ἀειλαν nuncupat, dicitque inter Gazam & hanc urbem esse stadia 1260 quod & Marcianus Heracleota scribit. Id efficeret 157 millia passuum. Plinius scribit esse 150 M. P. Quae differentia in tam magno intervallo exigua est.

Ab Aila itinere dierum trium versus orientem distabat oppidum פֶּרַן *Paran*, per quod iter fecerunt Israelitae teste Eusebio ad vocem Φαράν. Hoc quoque illustrare potest loca mansionum Israeliticarum in desertis Arabiae.

Episcopi hujus urbis in actis conciliorum hi commemorantur. Videamus ut subscripserint, ut & inde varians scriptio nominis discatur.

PETRUS primus est. Subscripsit Concilio Niceno primo inter Episcopos provinciae Palaestinae ita,

Petrus Abilae.

Vide *tom. 11. conciliorum generalium pag. 51.* Hinc discimus (& id confirmant quae mox adscribemus) jam tempore Eusebii & Hieronymi urbem hanc Ailam inter urbes Palaestinae locum habuisse adeoque non errasse Hieronymum scribentem in libro *de situ & nominibus urb. ac loc.* ad vocem *Ailath*, illam esse *in extremis finibus Palaestinae.* Quum vero Palaestina distinguitur in primam, secundam & tertiam, haec attribuitur tertiae. Vide supra *lib. 1. cap. xxxv.*

BERYLLUS. Subscripsit Concilio Chalcedonensi inter Oecumenica quarto, habito anno 451 contra Eutychem. Vide *tom. 1v. Conciliorum generalium pag. 80.* Illic legitur

Βηρύλλος Ἀλιῶ.

In codicibus Latinis legitur *Alalae civitatis*, in aliis *Aili*, & *Abilae* (plane uti in actis Concilii Niceni) & in Graecis quibusdam Ἀειλιῶ, sic ut non videatur dubitandum eandem hic urbem

bem Ailam intelligi. In secunda actione hujus concilii, *tom. IV.* conciliorum *pag. 327.* legitur

Βηρύλλας Ἀιλᾶ.

Et in actione sexta decima, *ibidem, pag. 800.*

Βηρύλλας Ἀιλᾶ.

Praeterea non tantum mentio Elusae & Segor, urbium Palaestinae tertiae quae mox post urbis Ἀιλᾶ commemorationem sequuntur, hanc opinionem firmat, sed quod in actione quarta hujus concilii, *pag. 494.* appelletur idem Episcopus Ἀιλᾶ τῆς Παλαιστίνης τρίτης. Illic autem ex ordine & adjectione vocum Παλαιστίνης πρώτης, δευτέρας &c. licet colligere has urbes fuisse

<i>Palaestinae primae.</i>	<i>secundae.</i>	<i>tertia.</i>
<i>Ascalonem.</i>	<i>Capitoliada.</i>	<i>Ailam.</i>
<i>Lyddam.</i>	<i>Pellam.</i>	<i>Elusam.</i>
<i>Anthedona.</i>	<i>Tiberiada.</i>	<i>Zoaram.</i>
<i>Azotum.</i>	<i>Gadara.</i>	
<i>Ἰamnam.</i>		
<i>Anisparrida.</i>		
<i>Liviada.</i>		
<i>Mimoida.</i>		

Nam hoc ordine sequuntur, & *episcopo Ascalonis* additur *Palaestinae primae* & nulli alii: deinde *episcopo Capitoliadis* additur *Palaestinae secundae* & nulli praeter eum: tum *episcopo Ailae* subjungitur *Palaestinae tertiae.*

Denique in actione xv. concilii Chalcedonensis (*tomo IV.* conciliorum generalium *pag. 787.*) legitur

Provinciae Palaestinae tertiae Episcopi v i
Byrillus Eliensis.

In concilio Constantinopolitano habito Anno Christi 536. (vide *tom. v.* conciliorum generalium *pag. 116. & 141.*) video Jo-

hannem subscripsisse pro iis qui erant ἐν τῷ Ἰαλαῶ τῆς τρίτης Παλαιστίνης.

A I T A M.

Ἰαταίμ. Alii codd. Ἰατάν. Urbs tribus Judae quae in codicibus Hebraeis non legitur sed existat in versione Alexandrina *Jos.* 15. 60. Videtur esse eadem atque אשע quae urbs tribus Judae memoratur *I Chron.* 4. 32. & Josepho Ἰταμὲ appellatur *Antiq.* VIII. 3. & Ἰτταν capite praecedenti, uti puto. Non sinit nos de ea re dubitare comma sextum *c. II. in lib. 2.* Chronicorum ubi Βηθλεὲμ καὶ Ἰατάν καὶ Θεκωὲ legitur pro Hebraeis ביתלק, אשע. Vide & infra *voc. Etiam.*

A J A L I N.

Recens nomen urbis אילון vel אאלון *Jos.* 19. 33. Ita scribitur in Gemara Hieros. Megilla *fol. 70. col. 1.* Ἰαλιν etiam legitur apud Eusebium in Onomastico pro אילון *Ajalon*, urbe memorata *Jud.* 12. 11. ubi Ἐλίμ & Ἰαλείμ Graeci habent.

* A L A M M E L E C H.

Urbs tribus Ascher. *Jos.* 19. 26.

* A L M O N.

אילון / Urbs tribus Benjamin. *Jos.* 21. 18.

A L U L A.

Viculus juxta Chebron in regione ad Aeliam pertinente. Hieron. in Onom. ad vocem Elul.

A L U S.

Ἰαλς. Vicus haud procul a Nicopoli. Eusebius in Onomasti. ad vocem Ajalon.

A M A D.

* A M A D.

אדא/ Urbs in Ascher. *Jos.* 19. 26.

* A M A M.

אמא/ Urbs tribus Judae, in parte ejus australi. *Jos.* 15. 26.

A M A T H A.

Ἀμαθά. Villa in vicinia Gadarorum ubi aquae calidae (inde nomen אמא) erumpunt. Eusebius ad vocem Ἀιδάμ. In quo nunc Ἐμμαθαῖα legitur pro Ἀμαθα Hieronymi.

A M A T H A.

Ἀμαθα, ἕδετέρως, τῆς Ἀραβίας χώραν . . . *Amatha*, genere neutro *Arabiae oppidum* . . . Sunt qui putent hoc oppidum idem esse ac illud quod Josephus ad Jordanem locat & Amatha vocat: mihi non probatur, quum Stephanus mox addat a multitudine arenae ita dictam, quoniam magna pars Arabiae olim a rubro mari inundata est: at non legitur inundatio rubri maris unquam pertigisse ad Jordanem. Adde quamvis regio trans Jordanica Arabia a multis appelletur, Stephano tamen illam plerumque τρίτην Παλαιστίνην dictam, uti in Χαρακμάσα &c. Atque ita etiam hanc dixisset Palaestinae urbem.

A M A T H U S.

Ἀμαθὺς. Urbs munita in regione trans Jordanem cujus pars inde Ἀμαθίτις χώρα dicitur 1 *Macc.* 12. 25. אמאדא dici videtur in Talmude. Vide supra p. 308. Aberat a Pella meridiem versus 21 miliaria, sita in Peraea inferiore τῇ κατωτέρᾳ: ita scribit Eusebius ad vocem Ἀιδάμ, cujus tempore κώμη erat. Episcopus Ἀμαθῆντος memoratur in Concilio Chalcedonenſi tom. iv. *concil.* p. 118.

Commemoratur apud Josephum urbs Ἀμαθὺς, capta post Gaddara, ἔρυμα munitissimum omnium quae ad Jordanem sita erant
Antiq.

Antiq. XIII. 21. & *de bell.* I. 3. τῶν περὶ τὸν Ἰορδάνην. Sed in manuscripto Lipsiensi est in ultimo loco ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην trans vel ultra Jordanem. Sed περὶ idem aliquando est quod ὑπὲρ. Ita Josephus *lib.* II. *de bell. cap.* 25. ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην περαιῆς, quod interpres Latinus recte vertit *ex regione trans Jordanem*. Sic Eusebius in Onomastico Μαχαθὶ, πόλις περὶ τὸν Ἰορδάνην, Hieronymus reddit, *super Jordanem*. Quare pro περὶ illic aliam vocem substituere non est necessarium. Diruta haec est ab Alexandro Jannaeo *Antiq.* XIII. 21. postea constituta una ex 5 totius terrae urbibus, in quibus Synedria essent. Reliquae erant Hierosolyma, Jericho, Gadara & Siphporis *Ant.* XIV. 10. Meminit idem & regiae ἐν Ἀμαθούσι crematae, sitae ad Jordanem *Ant.* XVII. 12. Videri posset haec Amathus Josephi esse eadem ac Ramoth in Gilead, urbs celebris. Certe eandem urbem quam Ἀμαθὰ vocat *Antiq.* XVII. 12. alibi videlicet *lib.* II. *cap.* 2. *de bello Βηθαράμαδον* vocat, quae vox clara vestigia vocis Ramoth continet.

A M E R U T H A.

Ἀμήρυθα. Vicus superioris Galilaeae a Josepho munitus. Ita scribit in vita *pag.* 1013. Videtur esse Μηρῶθ & in loco parallelo *lib.* II. *de bell. c.* 25. Μηρῶ appellatur. Quia autem sequitur illic Χαράβη, quod refingimus (vide supra *pag.* 182.) in Ἀχαβάρη, A ultimum ex Ἀμήρυθα tolli potest.

A M M A U S.

Ἀμμαῦς. Ubi thermae sunt, prope Tiberiada. Josephus *Ant.* XXI. 3. ibi castrametabatur Vespasianus πρὸ τῆς Τιβεριάδος *de bell.* IV. 1. & urbs Emmaus vulgo dicta ita appellatur Josepho. Vide *Emmaus*, & supra *pag.* 429.

A N A B.

Ἄβη / Urbs in montanis tribus Juda. *Jos.* II. 21. Hanc putabat Eusebius esse vicum Betoannab, distitum 4 mill. a Diospoli versus orientem: sed Hieronymus scribit plerosque affirmare eum in octavo ab ea miliario situm & appellari Bethannabam.

A N A B-

ANABLATHA.

Villa in dioecesi episcopi Hierosolymitani, non longe a Bethel. Meminit ejus loci Epiphanius episcopus Salaminis in Cypro in epistola ad Johannem episcopum Hierosolymitanum, quam Hieronymus Latine reddidit. *Praeterea quod audivi quosdam murmurare contra me quia quando simul pergebamus ad sanctum locum qui vocatur Bethel, ut ibi collectam tecum ex more ecclesiastico facerem & venissem ad villam quae dicitur Anablatha, vidissemque ibi praeteriens lucernam ardentem & interrogassem quis locus esset didicissemque esse ecclesiam & intrassem ut orarem, inveni ibi velum pendens in foribus ejusdem ecclesiae tinctum atque depictum & habens imaginem quasi Christi vel Sancti cujusdam. Non enim satis memini cujus imago fuerit. Cum ergo hoc vidissem in ecclesia Christi contra auctoritatem scripturarum hominis pendere imaginem, scidi illud & magis dedi consilium custodibus ejusdem loci, ut pauperem mortuum eo obvolverent & efferrent. Illique contra murmurantes dixerunt si scindere voluerat, justum erat ut aliud daret velum atque mutaret. Quod cum audissem me daturum esse pollicitus sum & ilico esse missurum.*

* ANACHARATH.

אַחַרְתַּ / Urbs in Jisfascar. *Jos.* 19. 19.

* ANANJA:

אַנְיָה / Urbs in Benjamin. *Neb.* 11. 32.

ANATHOTH.

אַנְתוֹת scribi solet: verum & permutatis literis ejusdem organi ut Grammatici loquuntur, אַנְתוֹת. Vide *Jerem.* 29. 27. Epiphanius lib. de vitis Prophetarum pag. 239. Ἀναθώθ. Ita & Josephus & III. liber Ezrae cap. 5. comm. 33. Urbs erat tribus Benjamin. *Jos.* 21. 18. distans Hierosolymis spatio miliarium trium, teste Eusebio ad hanc vocem. Hieronymus, ad cap. 1. *Jerem.*

Bbbb

qui

qui habitabant contra septentrionem Jerusalem in tertio miliario & viculo Anathoth. Idem ad cap. 11. in viculo Anathoth qui ab Hierosolymis tribus distat millibus. Et ad Jerem. 31. Aturre Anathoth, quae hodie appellatur Jeremiae, tribus a Jerusalem millibus separata. Josepho dicitur viginti stadia abesse Hierosolymis, i. e. duo miliaria & dimidium *Ant.* x. 10. Quia Anathoth etiam nomen viri est *Neh.* 10. 19. ideo *Neh.* 7. 27. אנשי ענתות dici videtur, non בני, quia hoc ambiguum est. Graeci itaque male reddunt & hic & *Ezrae* 11. 23. υιοι 'Αναθῶθ: quod ἄνδρες esse debuerat, uti mox ἄνδρες Καριαθιαριμ &c.

Non videtur huic loco alienum, quia prima se nunc offert occasio, si indicem qui *Nehem.* 7. 27. legitur exhibeamus. Illic enim non modo videbimus quo pacto mutatum fit a librariis nomen urbis Anathoth, sed & quae urbes aliis vicinae sint, & quomodo illa nomina diversis locis sacri codicis scripta extant. Poterit hic index nobis esse utilis in reliquis, & ita uno obtutu oculis suis lectores videbunt expositum quo modo nomina urbium, seu gentilia potius aut topica inde ducta, legantur. In hac serie mixta sunt nomina urbium & virorum. Urbes certe hic aliquas recenseri patet ex praeposito אנשי & subjunctis nominibus Jerichuntis, Kirjathjearim, Beeroth: aliqua tamen esse virorum nomina liquet ex *Nehem.* 10. 15. ubi viginti fere nomina priora illius indicis quem ex *Ezrae* capite 11, & *Nehemiae* VII, damus habentur.

NB. אנשי significat א

בני significat ב

Atque ita in Graecis γ. indicat υιοις & Α. ἄνδρας.

I N D E X

eorum qui cum Zerubbabele redierunt in terram
Israëliticam.

<i>Ezrae</i> cap.	Graeca <i>Ez-</i>	<i>Nehemiae</i>	Graeca <i>Nehemiae</i> .
11. 3.	rae.	VII. 7.	
ב פרעש	γ. φάρις.	ב פרעש	γ. Φόρος.

ב

שפטיה	ב'	Τ. Σαφατία	שפטיה	ב'	Τ. Σαφατία
ארה	ב'	Τ. Ἄρες	ארה	ב'	Τ. Ἡρά
פחת מואב	ב'	Τ. Φαῶθ Μωάθ	פחת מואב	ב'	Τ. Φαῶθ Μωάθ
עילם	ב'	Τ. Αἰλάμ	עילם	ב'	Τ. Αἰλάμ
ותוא	ב'	Τ. Σατθεάμ	ותוא	ב'	Τ. Ζαθούα
זכי	ב'	Τ. Ζακχῆ	זכי	ב'	Τ. Ζακχῆ
בני	ב'	Τ. Βανυῖ	בני	ב'	Τ. Βανυῖ
בבי	ב'	Τ. Βαβαῖ	בבי	ב'	Τ. Βηβῖ
עוגר	ב'	Τ. Ἀσγάθ	עוגר	ב'	Τ. Ἀσγάθ
אדניקם	ב'	Τ. Ἀδανικάμ	אדניקם	ב'	Τ. Ἀδανικάμ
בנוי	ב'	Τ. Βαγυῖ	בנוי	ב'	Τ. Βαγυῖ
עדן	ב'	Τ. Ἀδδῖν	עדן	ב'	Τ. Ἡδῖν
אטר	ב'	Τ. Ἀτήρ	אטר	ב'	Τ. Ἀτήρ
לחזקיה			לחזקיה		Τ. Ἡζῆμ
בצי	ב'	Τ. Βασσῆ	חשם	ב'	Τ. Βεζεῖ
יורה	ב'	Τ. Ἰωρά	בצי	ב'	Τ. Ἀρίφ
חשם	ב'	Τ. Ἀσῆμ	הרה	ב'	Τ. Ἀσῆν
נבר	ב'	Τ. Γαβῆρ	גבעון	ב'	Τ. Γαβαῶν
בית לחם	ב'	Τ. Βεθλαῆμ	א' בית לחם		Τ. Βαιθαλέμ
נטופה	א'	Τ. Νετωφά	ונטופה		Τ. Ἀτωφά
ענתות	א'	Τ. Ἀναθῶθ	ענתות	א'	Τ. Ἀναθῶθ
עזמות	ב'	Τ. Ἀσμῶθ	א' בית-עזמות		Α. Βηθασμῶθ
קרית ערים	ב'	Τ. Καριαθιαριμ	א' קרית יערים		Α. Καριαθιαριμ
כפירה		Χαφירά καὶ	כפירה		Καφירῆ καὶ
ובארות		Βηρώθ	ובארות		Βηρώθ
הרמה וגבע	ב'	Τ. Ῥαμά καὶ	א' הרמה וגבע		Α. Ῥαμά καὶ
		Γαβῶά	א' מכמס		Γαבῶά
מכמס	א'	Α. Μαχμαῖς	א' מכמס		Α. Μαχμαῖς
א' בית אל		Α. Βαιθήλ καὶ	א' בית אל		Α. Βαιθήλ καὶ Α
והעי		Ἄια	נבו אחר		Α. Ναβία
נבו	ב'	Τ. Ναβῆ	ב' עילם אחר		Α. Ἡλαμαῶρ
מנביש	ב'	Τ. Μαγεβῖς	ב' חרם		Τ. Ἡράμ
עילם אחר	ב'	Τ. Ἡλαμῶρ	ב' ירחו		Τ. Ἰεριχῶ
חרם	ב'	Τ. Ἡλάμ	ב' לוד חרוד		Τ. Λοδαδῖθ καὶ
לוד חרוד	ב'	Τ. Λοδαδῖθ καὶ	ואונו		ῶνω

ואנו	Ωνω	ב סנאה	γ. Σαναα
ב ירחו	γ. Ἰεριχῶ		
ב סנאה	γ. Σεναᾶ		

Haec nomina maxima ex parte etiam leguntur *Neb.* 10. 15. & *lib.* 111. *Ezrae cap.* 5. 9. quae conferri debent.

Conferamus cum his duplicem aliam feriem virorum in qua etiam nomen ab urbe Anathoth ductum invenitur: & inde enim nomina urbium quaedam illustrantur.

NB. *Compendii causa indicium nominis proprii una litera fesi quia de ἱθνικοῖς potissimum agitur.*

Ex 2 Sam. 23.

שׁ	החררי
א	החרדי
ח	הפלמי
ע	התקעי
א	הענתתי
מ	החשתי
צ	האחתי
מ	הנשפתי
ה	הנשפתי
א	מנבעת בני בנימ׳
ב	פרעהני
ה	מנהלי געש
א	הערבתי
ע	הברחמי
א	השעלבני
שׁ	ההרדי
א	האררי
א	בן המעכת׳
א	הגילני
ח	הכרמלי
פ	הארבי

Graeca ex 2 Sam. 23. 25.

Ῥεδαῖος
Κελωθῖ
Θεκωῖτης
Ἄνωθῖτης
Ἄνωθῖτης
Ἀωῖτης
Νετωφαῖτης
Ἐκ Γαβαᾶθ υἱός
Βενιαμιν τῶ
Ἐφραθαῖς

Βαρδιαμῖτης
Σαλαβωνῖτης
Ἄρωθῖτης
Σαραρῖτης
Ἀσβῖτης
Μαχαχαχῖ
Γελωνῖτης.

י מצובה	Καρηλί
ב הגחי	Ουραϊοερχ
צ העמוני	Αμμανίτης
נ הבארת	Βηθωαϊ
ע חיתרי	Εθραϊ
ג היתרי	Εθναϊ
א החתי	Χετταϊ

Eadem.

ex I Chron. II. 27.

ש' ההרוד	Αρωρ
ה הפלוני	Φελων
ע' התקועי	Θεκω
א' הענתות	Αναθω
ס' החשתי	Ουσαθ
ע' האחוחי	Αχων
ס' הנשופתי	Νετωφαθ
ה הנשופתי	Νετωφαθ
א' מנכעת בני בני	Εκ βενθ Βενιαμιν
ב' חפרעתני	Φαραθων
ה' מנחלי נעש	Εκ ναχαλι Γάας
א' הערבתי	Γαραβαιθ
ע' הבהרומי	Βαρωμ
א' השעלבני	Σαλαβων
ב' הגזוני	Γιζωνίτης
י' ההרדי	Αραρ
א' ההרדי	Αραρ
ה' המכרתי	Μεχωραθρ
א' חפלני	Φελων
ח' הכרמלי	Χαρμαδα
ב' הגרי	Αγαρ
צ' העמוני	Αμμων
ג' הברתי	Βηρωθ
ע' היתרי	Ιεθρ
ג' היתרי	Ιεθρ
א' החתי	Χεττ

A N E A.

Ἀνεα. Vicus grandis Judaeorum in Daroma, a Chebrone versus austrum remotus miliaribus novem. Eusebius in Onom. ad vocem Ἀνάμ, & ad vocem Ἀνοήμ tradit aliam esse Aneam (ita legit Hieronymus) vicinam priori, cujus omnes incolae Christiani sint, ad orientem sita alterius. Memoratur etiam Aneas vicus in finibus Eleutheropolis in actis Sanctorum *Tom. 1. p. 128.*

* A N E M.

אנמ / Urbs in Jissafcar *1 Chron. 6. 73. Jos. 21. 29.* alio nomine venit, Engannim dicta.

* A N E R.

אנר / Menasschitarum. Levitis data *1 Chron. 6. 20.*

* A N I M.

אנמ / Urbs in montanis tribus Judae. *Jos. 15. 49.* Hanc Ἀναίαν vocat Eusebius, scribitque non longe abesse ab altera Anea villa grandi Judaeorum sita 9 miliaribus a Chebrone versus austrum. Vide eum ad vocem Ἀνοήμ & Ἀνάμ.

A N N A.

Alii jam observarunt esse urbem ψ in V. T. & Ἀννα dictam Josepho. Stephanus Ἀννα, πόλις τῆς Ἰουδαίας, ὑπὲρ Ἱεριχὼντα τὸ ἔθνικόν Ἀννανίτης. *Anna urbs Judaeae supra Jerichunta sita. Gentile est Annanites.*

A N T H E D O N.

Urbs haec Palaestinae primae (vide supra pag. 208. 215. & seqq.) sita erat ad mare, viginti admodum stadiis a Gaza. Sozomenus *hystor. v. cap. 9.* Ἐφυγεν εἰς Ἀνθηδόνα, πόλιν ἐπὶ θάλασσαν ἀφεσῶσαν Γάζης ὡς εἰς σάδιος ἑικοσι παραπλησίως δὲ τηνικαῦτα τῶ Ἑλλη-

Ἐδνησιμῶ χαίρουσαν καὶ περὶ τὴν θεραπείαν τῶν ξοάνων ἐπισημῶν. *Fugit Anthedonem, urbem ad mare sitam, a Gaza autem viginti stadiis distantem, quae illo tempore superstitioni Gentium & cultui simulacrorum mire erat dedita.* Inde porro aufugit ad navale Gazaeorum. Hunc situm ad mare confirmat Ptolemaeus (vide supra pag. 460. & 461.) qui eam recenset inter litorales & distinguit ab Gaza, Jamnia, Lydda, ac Antipatride, in ora quidem maritima sitis sed non ad mare: etiam nummi veteres in hac urbe cusi, inter quos unus est Antonini Caracallae inscriptus

ΑΝΘΗΔΟΝΟΣ ΕΤ... Α. Anno... Deest prima litera index numeri. Astarte conspicitur turrita, dextra caput humanum sinistra hasta tenens, pede supra proram, in templo tetrastylo. Vide Vaillant *Numism. Graec. Imp. Augg. & Caes. pag. 115.* Alter est ejusdem Imperatoris in quo legitur.

ΑΝΘΗΔΟΝΟΣ. Imaginem ejus delineatam dedit Patinus in *Numm. aer. Imp. pag. 245.* Sed alii videntur eam non in ipso litore collocare sed ora maritima. Stephanus in *Ethnicis*, Ἀνθηδὼν πόλις πλησίον Γάζης πρὸς τῷ παραλίῳ μέρει. *Anthedon, urbs vicina Gazae in parte maritima.* Plinius *lib. v. 12. Rhinocolura & intus Raphea. Gaza & intus Anthedon.*

Urbs haec dicta est Agrippias ab Herode, uti Josephus tradit *Antiquit. xiiii. 21.* quem locum ante oculos habuit eruditus scholiastes Lycophronis Johannes Tzetzes; quamvis vulgo, sed male, Isacio Tzetzae fratri ejus hic liber tribuatur, quod Johannes amore singulari fratris ductus nomen ejus foetui huic suo praeposuerit, uti ipse fatetur in epistola, quam primus edidit Ludolphus Kusterus noster, plurimis veteris aevi monumentis editis atque illustratis optime de re literaria meritis, in notis ad Suidam, *tom. 11. p. 473.* Sic itaque de Anthedone Tzetzes, ad *vers. 754* Ἡ δὲ Ἀνθηδὼν, πόλις Βοιωτίας, ἣν ᾤκησαν Θράκες· ὁ δὲ Ἰωσήπῳ καὶ τὴν νῦν λεγομένην Ἀγριππιάδα Ἀνθηδόνα φησὶ πρότερον καλεῖσθαι. *Anthedon est urbs Boeotiae, quam incoluerunt Thracae. Josephus autem urbem quae nunc Agrippias dicitur olim Anthedona nuncupatam fuisse testatur* Chronicon Patchale illam Carianthedona nuncupat, voce ex Cariath (i. e. urbe) & Anthedon conflata.

flata. Ita illic legitur pag. 193. ad annum 742. Καριανθηδὸνα ἐπί-
κτισας Ἀγρίππειαν ἐκάλεσεν. *Instauratae Carianthedoni nomen Agrippi-*
riae indidit. Videlicet Josephus illam Ἀγριππείον nuncupat *lib. I.*
de bell. cap. 16. Ex eodem discimus hanc urbem in tractu maritimo
ἐν ἐπιθαλαττίοις μέρεσι sitam fuisse & Agrippiada dictam ab
Herode *Antiq. XIII. 21.* Recensetur ab eodem inter oppida ma-
ritima gentibus erepta hoc ordine, progrediendo nempe a se-
ptentrione versus austrum *Antiquit. XIII. 23.* Turris Stratonis,
Apollonia, Joppe, Jamnia, Azotus, Gaza, Anthedon, Ra-
phia, Rhinocolura. Idem *Antiq. XVIII. 8.* narrat Agrippam
inde navi profectum (εἰς Ἀνθηδὸνα παραγενόμενος καὶ λαβὼν ναῦν)
& *Antiq. XIV. 10.* eam a Gabinio instauratam; denique *Antiq.*
XV. 11. Herodi redditam ab Augusto.

PAULUS Episcopus Anthedonis interfuit concilio Ephesino
inter oecumenica tertio. Vide *tom. III.* conciliorum generalium
pag. 448. & Balusii novam collectionem conciliorum *pag. 507.*
Interfuit & concilio Chalcedonensi vide *tom. IV. pag. 80.* Me-
moratur idem & in actis concilii Constantinopolitani insertis con-
cilio Chalcedonensi, *tom. IV.* conciliorum generalium *pag. 238.*
hoc modo

Παύλῳ Ἐὐλαβεστάτῃ ἐπισκόπῳ τῆς
Ἀνθηδονέων πόλεως.

EUSTATHIUM Anthedonis episcopum commemoratum vi-
demus in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii
Constantinopolitani, *tom. V.* conciliorum generalium *pag. 192.*
vide & supra *pag. 530.*

ANTIOCHI PHARANX.

Ἀντιόχῃ Φάραγγ. Capta fuit cum Seleucia & Gaulane ab A-
lexandro Jannaeo. Josephus *Ant. XIII. 23.*

ANTIPATRIS.

Ἀντιπατρὶς. *Act. 23. 31.* ubi legitur Paulus Caesaream profe-
cturus

Eturus Hierosolymas venit Antipatrida. Hinc aliquo modo colligitur, non fuisse hanc urbem maritimam, quia alia via Hierosolymis Caesaream brevior fuisset, quam sine ullo dubio milites ivissent. Stephanus ἐν Ἑθνικοῖς. Ἀντιπατρίς, πόλις, Ἡρώδης κτίσμα ἐπὶ Ἀντωνίῳ Καίσαρ. *Antipatris urbs, opus Herodis, Caesare Antonio.*

Habitasse illic Christianos plurimos saeculo octavo liquet ex iis quae anno 744 illic accidisse narrantur. Theophanes in Chronico ad h. a. pag. 358. Τέτῳ τῷ ἔτει τὸς πλείους τῶν Χριστιανῶν, ὡς συγγενεῖς τῶν προαρξάντων, ἀνείλον οἱ προσφάτως κρατήσαντες, δόλω τήτους κρατησάμενοι, εἰς Ἀντιπάτριδα τῆ Παλαιστίνης. *Hoc anno Arabes duces tunc rerum potiti multos e Christianis fraude circumventos Antipatride Palaestinae occiderunt, tanquam affinitate conjunctos cum iis penes quos antea terrae illius dominium fuerat.*

Erat in via quae ex Judaea in Galilaeam ducebat. Misna *Gittin. vii. m. 7.* חולך מיהודה לגליל הגיע לאנטיפטרים, *si proficiscatur ex Judaea Galilaeam versus, & pervenerit usque Antipatrida.* Obadias de Bartenora ad h. l. notat Antipatrida esse locum ultimum in finibus Judaeae.

Dicitur vulgo esse Assur, vel Arsuf, oppidum maritimum in loco sylvis condensis amoeno & pascuis herbotis faecundo, uti scribit Jacobus de Vitriaco *hisor. Hierosolym. c. 23.* & Gulielmus Tyrius. Sed nauci non est haec traditio statuens Antipatrida fuisse urbem maritimam. Liquet illud ex Ptolemaeo (vide supra pag. 461.) qui illam recenset non cum portu Gazaeorum, Ascalone aliisque urbibus ad litus sitis, sed Lydda, Jamnia, aliisque mediterraneis, in regione tamen maritima. Nec est quod quis dicat Azotum quoque a Ptolemaeo recenseri inter urbes litorales, quae tamen ad litus sita non fuit: nam duplex fuit Azotus, una ad litus παραλί. dicta, quam Ptolemaeus hic Azotum portum vocat, altera mediterranea. Vide supra p. 215. Ex Josepho demonstratur id quoque clarissime, qui fossam ductam esse a Joppe Antipatrida ad impediendam invasionem hostilem scribit, quae plane inutilis & inepta fuisset si ab uno loco maritimo ad alium se extendisset. Praeterea liquet ex Itinerariis veteribus quae Caesarea

viatores ducunt Antipatrida, dein Diospolim, non Joppen. Adde Hieronymum in epitaphio Paulae, qui Paulam suam ducit Caesarea Antipatrida, inde Diospolim, Arimathiam, Nobe, & Joppen. Deinde *repetito itinere* Nicopolim. Atqui si Antipatris ad mare sita fuisset, debuisset eam Caesarea per Antipatrida, Joppen, Diospolim, Arimathiam & Nobe Nicopolim duxisse viae compendia sectatus. Nec erat cur *repetito itinere* Nicopolim tenderet. Haec sunt verba Hieronymi. *Deinde* (sc. a Caesarea) *Antipatrida semirutum oppidulum, quod de patris nomine Herodes vocaverat & Lyddam versam in Diospolim ... Haud procul ab ea Arimathiam viculum Joseph ... & Nobe urbem quondam sacerdotum ... Joppen quoque ... Repetitoque itinere Nicopolim, quae prius Emmaus vocabatur &c.* Si in loco Assur rudera urbis antiquae conspiciuntur, crederem potius esse illa Apolloniae. Adrichomium male credidisse Antipatrida esse eandem atque urbem Dora jam notavit Cellarius.

Ex Josepho discimus hanc urbem abfuisse a Joppe 150 stadia, & Jannaem fossam duxisse ab una urbe ad aliam ut hostes arceret, *Antiq. xiii. 13.* Nomen vetus ei fuisse Capharfabe, & in campo Capharfabae conditam *Antiq. xiii. 23. & xvi. 9.* Urbem fuisse *παρόριον*, montibus proximam *de bell. i. 4.* quapropter planities inter illam & Joppen interjecta debuit fossa & muro muniri ut Antiochus arceretur. Idem *l. i. de bell. c. 16.* scribit sitam fuisse in pulcherrimo campo *ἐν τῷ καλλίστῳ τῆ βασιλείας πεδίῳ*, fluviis & arboribus divitem *ποταμοῖς καὶ δένδρεσι πλεσίαν.* Haec omnia non conveniunt oppido postea dicto *أرسوف* *Arsuf*, sito ad mare inter Caesaream & Joppen 18 miliaribus Arabicis inde, 6 hinc diffitum. Vide Golii notas in Alfraganum *pag. 135.*

Episcopum Antipatridis invenio Polychronium, in concilio Chalcedonensi, inter oecumenica quarto, habito *anno 451.* Vide *tomum iv. conciliorum generalium pag. 80. & 118.* in actis Ephesi infertis concilio Chalcedonensi. Vide & eundem *tomum pag. 787.*

De situ ejus mill. x. a Lydda, *xxvi.* a Caesarea vide *lib. ii. pag. 417.*

A N U A.

* *Avsa.* Vicus 15 miliaribus a Neapoli in via quae ducit Accliam. Eusebius. Hieronymus legit 10 pro 15.

* A P A D N O.

Theodoretus ad *Dan.* xi. Ἀπαδανὸν δὲ τόπον τινα ἕως ὠνομασμένον ἔπέριον ἑ̄ Ἱεροσολύμων διακείμενον. *Apadanum locum quemdam ita appellatum non longe Hierosolymis.* Hieronymus in *Comment.* ad *Dan.* xi. *Figat tabernaculum suum in Apedno juxta Nicopolim, quae prius Emmaus vocabatur, ubi incipiunt montana Judaeae consurgere.* אַפְדְּנִי scribitur *Dan.* xi. 45. & Porphyrius putavit Apedno esse locum situm inter duo latissima flumina, sed Hieronymus ipsum refellens dicit, *in ultimae visionis calumniis immoratur flumina ponens pro mari: & montem inclytum & sanctum Apedno, quem ubi legerit nullam potest proferre historiam.* Symmachus & Theodotion ἐν Ἀφαδανῶ reddunt: quod cum آبادان *Abadân*, loco culto & habitato, convenit, ita Persis dicto. Procopius *lib. II. de aedificiis Justiniani cap. IV.* meminit locorum quorundam circa Amidam a Justiniano munitorum & inter illa *Apadnae*, his verbis. Καὶ μὴν καὶ τὰ ἀμφὶ πόλιν Ἀμιδαν φέρρια, πηλῶ τε περιβεβλημένα καὶ τοῖς πολεμίοις βάσιμα παντάπασιν ὄντα, ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀνοικοδομησάμεθα ἅπαντα, ἐς τὴν ἀσφαλείαν τὸ ἀκριβέστατον μετεστήσατο. Ἐν οἷς τὸ τε Ἀπάδνας καὶ τὸ Βυρθὸν πολίχνιον ἐσι. *Praeterea circumposita Amidae castella quae muris tantum luteis cincta hostem excludere non poterant, accurate refecit & praeclare munit.* In his sunt *Apadna & Byrthum oppidulum.* Idem *lib. V. cap. IX.* memorat μοναστήριον ὡς τὸ Ἀπάδνας ἐν Ἰσαυρίᾳ, *monasterium Apadnense in Isauria.*

A P A T H O S.

* *Ῥεγεῶν Ἀπαθῶς.* Mentio ejus fit inter Sebasten & Jerichunta in *Notitiis veteribus Ecelef.* Erat in Palaestina prima. Vide supra *lib. I. cap. xxxv.*

A P H A E R E M A .

Ἀφαίρεμα. Una ex tribus toparchiis Judaeae ex Samaritide adjectis *I Macc. 11. 34.* Vide de ea supra *lib. I. pag. 178. 179.*

A P H E C .

Urbs tribus Afcher *Jos. 19. 31.* quae & Aphic פִּיחַ דicitur, vicina regioni Sidoniorum, *Jos. 13. 4.* Creditur quibusdam eadem ac urbs Ἀφακα in Libano sita ad flumen Adonim cujus meminit Sozomenus *hist. 11. 5.* ὁ ἐν Ἀφάκοις ἢ Ἀφροδίτης περὶ τὸν Λιβανὸν τὸ ἕρως καὶ Ἀδωνίον τὸν ποταμὸν. Meminit & Eusebius de vita Constantini *111. 55.* Theophanes in Chronico *pag. 18.* Τότε κατεσκάφη ὁ ἐν Ἀίγαις Ἀσκληπιῆς ναὸς καὶ ὁ ἐν Ἀφάκοις ἢ Ἀφροδίτης. Tunc Templum Aesculapii ad Aegas & Veneris Aphacis eversum est. Verum illa urbs ultra fines terrae Israëliticae & urbem Sidona versus septentrionem nimis sita fuit quam ut credi possit esse eadem isti urbi quae a Josua commemoratur.

Est etiam urbs hoc nomine prope Jizraël. *I Sam. 29. 1.* & alia in tribu Judae *I Sam. 4. 2.* quae & ηρφα *Jos. 15. 53.* Josepho *Antiq. v. 11.* Ἀμφεκα. Sunt qui etiam in Syria urbem fuisse hoc nomine volunt de qua agitur *I Reg. 20. 26.* quam tamen Josephus *Ant. viiii. 8.* scribit in campo magno sitam fuisse, qui *bell. 11. 23.* & Ἀφαίκε πύργον commemorat. Eusebius in Onomastico notat suo tempore vicum Apheca fuisse circa Hippon urbem Palaestinae.

A P H R A .

Vicus ad ortum Bethelis, 5 miliaribus inde remotus. Hieronymus in Onomastico. Eusebius scribit hujus vici nomen Ἀφρήλ. Videtur ejus mentio fieri in Notitia Imperii his verbis, *Cohors duodecima Valeria Afro.*

A P H R A I M .

A P H R A I M.

'Αφραΐμ. Vicus distans Legione versus boream 6 miliaria. Eusebius in Onomastico.

A P H T H A.

*Αφθα vicus. Patria Phani filii Samuelis, qui electus forte Pontifex M. nesciebat quid ipsum munus Pontificis esset. Josephus *de bell.* IV. 5.

A P O L L O N I A.

Urbs maritima aut certe non longe a mari inter Caesaream Palaestinae & Joppen. Josephus *Antiq.* XIII. 23. eam hoc ordine recenset. Meminit etiam Plinius hoc modo *lib.* v. 13. inter Joppen & Caesaream: atque ita anonymus Ravennas *Caesarea, Apollonia, Joppis*, & Ptolemaeus eodem ordine. Vide supra p. 460. In tabula veteri Peutingeriana Apollonias dicitur & inter utramque urbem modo memoratam media interponitur.

* A R A B.

ארכ / Urbs tribus Juda. *Jos.* 15. 52.

A R A B A.

עריבה / Urbs tribus Benjamin. *Jos.* 18. 18. Vide *Berharaba*. Fuit etiam vicus hoc nomine 'Αραβὰ, vel 'Αραυὰ in finibus Dio-caesareae, & alius tribus miliaribus a Scythopoli versus occidentem. Eusebius. Forfitan haec est عرب *Arab*, ubi erat R. Jochanan Ben Zaccai. Vide codicem Schabbath, *cap.* XVI. 7.

A R A D.

עירד / Urbs Judae, ad cujus austrum est solitudo Judae *Jud.* I. 16. Rex Arad habitabat in australi parte terrae Canaan. *Num.*

33. 40. Eusebius in Onomastico scribit eam *villam vicinam esse deserto Cades, distantem Malathis 4 miliaribus, Chebrone 20, & Hieronymus esse terminum Judaeae distantem Chebrone 20 miliar. ad meridiem.*

Si eadem sit Arad *Num. 21. 1.* videretur jam tum populus fuisse in terra Canaan: nam subvertit urbes ejus Cananaei *Num. 21. 3.* sed Cananaei se diffuderant jam eo tempore extra limites terrae Canaan proprie dictae, quod & in Emoraeis trans Jordanem videri potest.

Hanc suspicor esse urbem cujus episcopus Stephanus in actis concilii Hierosolymitani habiti anno Christi 536. appellatur

Στέφανος Ἀραδων.

Latini codices habent *Aradorum*. Aradus huc nil facit aut Ἀδραα, nam series illa episcoporum, in qua Stephanus Aradorum episcopus legitur, non complectitur nisi episcopos Palaestinarum, & Aradus non erat in Palaestinarum ulla, sed in ἐπαρχία Φοινίκης, Adraa in ἐπαρχία Ἀραβίας.

A R A M A.

Ἀραμά. Vicus qui 4 miliaria aberat Malathis, Chebrone viginti. Eusebius. Ex Hieronymo videtur Ἀραθ legendum.

A R A M A T H A.

Urbs Gileaditidis, quae Ramoth in V. T. nuncupatur *1 Reg. 22. 3.* hoc nomine legitur apud Josephum *Antiq. VIII. 9. & IX. 4.* Semel apud ipsum Ἀραμάθα appellatur urbs regia Ammonitidis Rabbath in sacro codice dicta, nempe *Antiq. VII. 7.* ceteroquin eadem urbs Παλάθα ei vocatur *Antiq. IV. 5.* & capite eodem *7. lib. VII. Antiq.* mox citato.

A R A T H.

Ἀραθ. Vicus ad occidentem Aeliae. Eusebius in Onomastico,
ad

ad vocem Ἀριθ. Hieronymus ad vocem *Arath* scribit distare a Chebron milibus 20 ad meridiem.

A R B E L A.

*Ἀρβηλα. Urbs Galilaeae, vel vicus, ut alii, non longe a Sippori, uti Josephus scribit *Ant.* xii. 18. in plurali numero, ubi narrat Bacchidem Antiochia tendentem in Judaeam ibi castra posuisse. Ex Josepho *Antiq.* xiv. 27. licet colligere Arbela non longe a Sepphori abfuisse: & inde Jordanem usque hostes fugientes persecuti sunt. *Ἀρβηλων σπηλαϊον*, vicum Galilaeae munivisse se narrat Josephus in *vita pag.* 1013. & in loco parallelo *bell.* 11. 25. dicitur munivisse τὰ περι Γεννησαρ τὴν λίμνην σπηλαῖα κατὰ τὴν κάτω καλεωμένην Γαλιλαϊαν *speluncas circa Lacum Gennesar in inferiore Galilaea*. Idem *Antiq.* xiv. 27. tradit non longe ab Arbelis latrones habitasse speluncis difficillimis accessu, victos quidem ab Herode, sed postea graves Ptolemaeo, cui Herodes illam regionem commiserat. Similia latronum habitacula videntur describi in Trachonitide *Antiq.* xv. 13. & xvi. 14. Potest esse eadem atque *בית ארבלא* *Hof.* 10. 14. & *בקרע ארבלא* huc forsitan pertinet de qua supra p. 358. Meminit Eusebius vici Ἀρβηλαῖ fiti in magno Campo, a Legione 9 millibus, adeoque, ut videtur, ortum versus. Et alium vicum Arbela esse trans Jordanem in ditione Pellae urbis scribit.

A R C E.

*Ἀρκε. Urbs tribus Ascher, quae & Ἀκτιπές. Josephus *Antiq.* v. 1 Hunc locum ante oculos habuit Stephanus in Ethnicis scribens *Ἀρκε πολις Φοινίκης ἢ καὶ Ἀρκαὶ καλεωμένη Ἰώσηπτος ἐν πέμπτῳ τῷ Ἰσραηλῆος Ἀρχαιολογίας*. *Arce*, urbs Phoenices, quae & *Arcae* dicitur. Meminit Josephus libro quinto antiquitatum Judaicarum. Eadem Arce videtur intelligi *Antiquitatum lib.* viii. ubi dicitur *τὴν δὲ περὶ Ἀρκεν παράλιαν εἶχε Βανακάτης*. *Regionem vero circa Arcem maritimam habuit Banacates*. Nam & regio circa eam fuit *παράλιος*, & quia in tribu Ascher a nobis collocatur, convenit illud

illud cum verbis sacri codicis, quae cum Flavianis conferri debent *1 Reg. 4. 16* Banaa, filius Hufai praefectus erat in Afcher. Cave credas hanc Arcen esse eandem atque aliam notiozem Arcen vel Ἀρκας Phoenices quae hac urbe septentrionalior & extra terram Israëliticam fuit, sita quippe inter Tripolin & Antaradon uti liquet ex Itinerario Antonini. Meminit quoque urbis Ἀρκης Josephus *Antiq. 1. 7.* quae in Libano fuit sita & a Tyriis defecit ad Assyrios una cum Sidone & Palaetyro *Antiq. IX. 14.* sed illa non videtur Afcheritica fuisse. Apud eundem *l. VII. de bell. c. 24.* dicitur inter Ἀρχαίων & Raphanaeam labi amnis Sabbathicus, ubi Rufinus, *inter Arcas.* Haec Ἀρχαία non est Afcheritica sed Phoenicia illa prope Tripolin. Nec aliunde dictos esse Ἀρκείας, populos Judaeis finitimos ad boream existimo, quos commemorat *Ant. v. 1.* quam ab Arcki filio Canaanis cujus posterii aliquando hic confederunt. Nota in transitu errorem Rufini vertentis *l. VII. de bell. c. 29.* Arcas & Raphanaeas regni Agrippae civitates: debuisset scripsisse Arcam civitatem regni Agrippae & Raphanaeam. Raphanaea enim oppidum Syriae erat (vide Josephum *de bell. VII. 19.*) non regni Agrippae. Denique meminit Josephus urbis Ἀρκης, quae metropolis fuit Arabiae Petraeae, *Antiq. IV. 4.* sed scribendum est Ἀρκέμη pro Ἀρκη: nam אַרְכָּר dicta est.

A R C H E L A I S.

Inter urbes Judaeae recensetur a Ptolemaeo: sed Josepho dicitur vicus conditus ab Archelao, *Antiq. XVII. 15.* non longe a Phasaëlide *Ant. XVIII. 3.* In tabulis Peutingerianis collocatur inter Jerichunta & Scythopolin, ita, *Archelaide.* In sexto enim casu vetusta itineraria locorum nomina efferunt: & saepe etiam in aliis scriptoribus ita ea leguntur, qua de re vide Salmasium ad Vopiscum *pag. 434.* Plinius *lib. 13. 4.* Archelaïda vallem appellat, uti & Phatelida atque Liviada, quas alii urbes vocant.

Episcopus Archelaidis Palaestinae Antiochus memoratur in actis concilii Chalcedonensis. Vide *tomum IV.* conciliorum generalium *pag. 80.* ubi tamen in Graecis legitur

Ἀντίχῳ

Ἀντιόχης Ἀρχης.

Sed in Latinis *Archelaiidis* &c. uti monui. In actione tamen secunda hujus concilii Ἀρχης quoque legitur. Vide *tom. iv. conciliorum pag. 327.* & in actione tertia, eodem *tomo pag. 460.* Ἀντιόχῳ ἐπίσκοπῳ Ἀλκηνων. Inter urbes quae sedes episcoporum fuerunt in Palaestina non legitur nomen Archelaiidis. Vide *supra lib. i. cap. xxxv.*

AREOPOLIS quae & AR.

רַע videtur mihi urbem notare, uti & רַע, quod & visum fuit Aquilae & Symmacho, teste Hieronymo ad *Jes. 26.* Crediderim illam sitam fuisse ad latus australe Arnonis, quia Ar filiis Loth (Moabitis) a Deo fuit data, non possidenda ab Israelitis *Deut. 2. 9.* At Israelitarum regio erat usque ad Arnonem. Unde liquet eos errare qui urbem Aroër Israelitis assignatam putant eandem esse ac Ar.

Nomen Areopolis natum videtur ex רַע *Ar* & πόλις. Theodoretus ad *Jes. 15.* Ἀριήλ τοίνυν ἐστὶν ἡ νῦν καλεμμένη Ἀρεόπολις. *Ariël est quae nunc Areopolis nuncupatur.* Idem in *Jesaiam cap. 29.* Ἀριήλ ἢ Ἀρεόπολις καλεῖται· τῆς δὲ Μωαβιτιδός ἐστὶν αὕτη ἐπίσημη. *Ariël appellatur Areopolis, urbs insignis Moabitidis.* Adeoque non ab urbe רַע sed לַרְיָא ducendum esset vocabulum: nisi utrumque nomen ei tribuere quis vellet. Eusebius etiam in *Onomastico* tradit quosdam existimare Areopolin eandem esse urbem quae in sacro codice Ἀριήλ dicitur, & usque ad sua tempora eos appellare Ἀριήλ τὸ εἶδωλον αὐτῶν, *Ariël idolum sumum.* Existimo regionis circumjacentis nomen fuisse Ariëlitis vel Ἀριηλίτις. Meminit illius Epiphanius *lib. i. adv. haeres. pag. 40.* oriundi erant ἀπὸ τῆς Ναβατικῆς χώρας καὶ Ἰτυραίας, Μωαβιτιδός τε καὶ Ἀριηλίτιδος ἢ ἐπέκεινα τῆς κοιλάδος τῆς ἀλυκῆς, ἕως ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καλεμμένης ὑπερκειμένης χώρας, *ex Nabataea, Ituraea, Moabitide & Ariëlitide, quae sunt* (illud ἢ de folis regionibus ultimis Moabitide & Ariëlitide videtur accipiendum, nam ad omnes referri nequit, quandoquidem Ituraea certe dici non potest sita ultra

Dddd

mare

mare mortuum, aut forte ῥ legendum est, ut de sola Moabitide intelligatur) *ultra vallem sulfam, regionem hoc nomine dictam in sacro codice.* Huc forsitan etiam pertinent vici Aroiles & Ariëles, quorum meminit Procopius Gazacus in Comm. ad Gen. 47. & אריאל מואב *Ariël Moab* quod ita legitur 1 Chron. 11. 22. ni fallor huc quoque facit. Scio vocem Ariël per *leones* verti a quibusdam, at vulgatus ut proprium retinet *Ariël Moab* Et si vel per leones verti debeat tamen ab hoc loco alienum non est, ut appareat regionem ab leonibus Moab אריאל מואב *Ariël Moab* dictam. Confer de leonibus Moabiticis Jof. 15. מואב אריה & 1 Chron. 11. 22.

Error esset hanc a Marte Ἀρεόπολις dictam credere, uti Amphipolis Thraciae urbs olim Ἀρεόπόλις nuncupata est, teste Harpocrate ad vocem Ἀμφίπολις. Huc facit quod legitur apud Hieronymum in Jof. c. 15. qui haec de illa habet. *Hujus (Moabitidis) Metropolis civitas Ar quae hodie ex Hebræo & Graeco sermone composita Arcopolis nuncupatur, non ut plerique existimant quod Ἀρεό, id est, Martus civitas sit ... Audivi quendam Arcopoliten, sed & omnis civitas testis est, motu terrae magno in mea infantia, quando totius orbis littus transgressa sunt maria, eadem nocte muros urbis istius corruisse.* Id ex Annumiano videri accidisse Coll. Valentiniano atque Valente anno 315. scribit Martianacus.

Urbs haec postea inter urbes Palaestinae tertiae censita fuit. Vide quae de illa notavimus supra pag. 212. 215. 217. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Ἀρεόπέλειος commemoratur in actis Ephesi insertis concilio Chalcedonenfi. Vide tom. IV. conciliorum pag. 118. Πολυχρόνιος quoque in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani. Vide supra pag. 530. & Ἐλίος Ἀρεόπέλειος in actis concilii Hierosolymitani habiti anno aerae Christianae 536. vide supra pag. 532.

Situs ejus haud ita certus est ut in mappa geographica locari queat. Eusebius & Hieronymus in Onom. ad vocem Ἀρῶν scribunt ad septentrionem Arcopolis ostendi locum vallis in praerupta demersae in quo & militum praesidia distributa sunt. Πανταχόθεν, ita scribit Eusebius, φέρια φυλάττει στρατιωτικά. *Militum*

litum ex omni parte praesidia distributa. Inde est quod in Notitia dignitatum imperii legatur

Cohors tertia Alpinorum apud Arnona,
&

*Cohors tertia felix Arabum in ripa vadi Apharis
fluvii in castris Arnonensibus,*
&

Equites Mauri Illyriciani Areopoli.

Et forsitan id quod sequitur

Equites promoti indigenae Speluncis

fuit praesidium in isto *satis horribili loco vallis in praerupta demersae* cujus Eusebius & Hieronymus meminerunt, qui ad septentrionem Areopoli erat.

Agallim (אגללם) vicus erat ad meridiem Areopoli distans inde octo miliaria. Eusebius ad v. *Αγαλλείμ* & ad vocem *Αρωννείμ*. Sed hic ea loco plane alieno leguntur. Vide & supra vocem *Agalla*.

A R E T H U S A.

Urbs vicina Marissae, & Azoto, uti colligitur ex Josepho *Ant. xiv. 8.* ubi ea a Pompejo dicitur incolis suis restituta una cum Marissa, Azota & Jamnia. Sita erat *ἐν μεσογείῳ*, teste eodem *lib. 1. de bell. c. 5.*

A R I M A N O N.

Ἀριμανὸν urbs refugii trans Jordanem *τῆς Γαλαδίνης*. Josephus *Antiquit. iv. 7.* Videtur poni pro Ramoth, urbe Gileaditidis *Jos. 21. 38.*

A R I M A T H A E A.

Ἀριμαθαία, urbs Judaeorum *Luc. 23. 51.* Paulo aliter Suidas *Ἀριμαθίμ*, ἔνομα τόπος καὶ Ἀριμαθαῖα ἀπὸ τῆς. *Arimathem*, nomen loci, quo oriundus *Arimathaeus nuncupatur*. Eusebius ad vocem *Ῥωμαῖ* in Onomastico suo scribit eandem illam esse ac *Arimathaeam*,

thaeam, & Remphin dici vulgo: ad vocem vero Ἀρμαθῆμ σειφά (i. e. Ramathaim Tzophim) eam esse Arimathaeam unde Josephus in Euangelii memoratus ortum duxit. At clarum mihi est multa in illo Onomastico legi quae ab Eusebio profecta non sunt quem ita sibi contradixisse mihi non persuadeo, & multa excidisse suo loco mota. Idem enim locus non potest esse ארומה *Jud. 9.41.* & הרמתים *1 Sam. 1. 1.* Quare parum abest quin credam male ad vocem Ῥεμά illa subnexa esse καὶ ἔστιν ἐν ὄρεισιν Διοσπόλεως, ἣτις ἔστιν Ἀριμάθαια, & ante illa excidisse vocem Ῥαμαθῆμ: nam alibi Ἀριμά five Ῥεμά distinguit a Ramathaim, uti liquet conferenti titulos Ἀριμά & Ἀρμαθῆμ. Et profecto similis veri videtur Arimathaeam esse Ramathaim, quam Aruma vel Ruma. In titulo autem Ῥεμά aliquid esse alio pertinens liquet ex eo quod ibi dicatur, *quae nunc appellatur Remphis...* & mox de eadem, *plerisque Arimathaea nunc dicitur.* Quid? num idem locus & Remphis & Arimathaea dicitur, & illo nomine *tunc appellabatur*, hoc autem *a plerisque tunc dicebatur*? Quid hoc rei sit, equidem haud capio. Divelle ergo haec: & prius ad Ruma, posterior ad Ramathaim refer. Huc etiam facit patriam Eli sacerdotis, id est הרמתים, dici Ἀρμαθῆμ ab Epiphonio de vitis prophetarum *pag. 236.*

Hieronymus in epitaphio Paulae non longe hanc ab Diospoli five Lydda collocat his verbis, *Et Lyddam versam in Diospolin Dorcadis atque Aeneae resurrectione ac sanitate inclytam. Haud procul ab ea Arimathiam, viculum Joseph, qui Dominum sepelivit, & Nobe urbem &c.* Videtur credidisse Hieronymus Arimathiam sitam fuisse eo loco, ubi nunc Rama urbs est. Bonifacius initio *lib. 2. de perenni cultu terrae sanctae* etiam credit Ramam hanc five רמולא, *Ramolam*, uti nunc appellatur, eandem esse atque Arimathaeam. Mihi quoque videtur non incongrue dici posse ex vico qui tempore Hieronymi Arimathaea vocabatur & prope Lyddam erat quique Ῥαμαθῆμ & Ῥαμαθᾶ dicitur a Josepho & aliis (vide loca supra *pag. 179.*) natam urbem nunc celebrem Ramam. Nam & Arimathaeam ita describit Hieronymus ut Paulam suam ducat Antipatride Lyddam deinde Arimathaeam & Joppen, sic ut videatur

deatur inter Lyddam & Joppen quaerenda, & quidem non longe a Lydda. Hic situs plane convenit cum situ Ramae prope Joppen. An vero haec Arimathaea fuerit Arimathaea patria Josephi, & porro an eadem fuerit **הרמתים צופים** Samuelis disquiri potest. Primum est veri simile. Ad secundum dico, non fuisse eandem quia circa Lyddam & Ramam omnia erant campestria, & Ramathaim Zophim erat in montanis Ephraim **1 Sam. 1. 1.** Adrichomius quidem Ramam hanc in monte delineavit, *sed non fuit oculatus inspector*, uti observavit Quaresmius *lib. IV. cap. 2.* & nominis **רמה** significatione deceptus fuit. Montana Ephraim quaerenda sunt ad septentrionem Hierosolymae, circa Bethel, non ad occasum. Vide *Jud. 4. 5.* Sic **2 Chron. 19. 4.** dicitur a Bersabe usque ad montana Ephraim se extendisse regnum Josaphati. Praeterea Arimathaea appellatur *urbs Judaeorum*, quum si in Ephraimitide collocetur, *Samaritanorum* potius videretur fuisse.

A R I N D E L A.

Urbs Palaestinae, episcopatu insignis. In concilio Ephesino memoratur Theodorus episcopus **Ἀριεθίων**, vel ut alii legunt, **Ἀρεθίων**. Non puto tamen hic de Arbelis esse cogitandum: sed esse eandem urbem a qua **Μακάριος Ἀρινδήλων** in Concilio Hierosolymitano habito anno 536. dicitur, & cujus Stephanus **ἐν Ἐθνικοῖς** meminit his verbis **Ἀρινδήλα τρίτης Παλαιστίνης. Γλαῦκος δὲ κώμην αὐτὴν καλεῖ. Arindela, tertiae Palaestinae urbs. Glaucus eam vicum appellat.** Memoratur quoque inter urbes Palaestinae tertiae in Notitiis Veteribus Eccles. & in Notitia Imperii, ubi *Ariëdelae* legitur, quod in *Arindelae* mutandum existimo.

Berkelius in commentario ad Stephanum scribit se dubitare an **Ἀρινδήλα** proba sit scriptura, quum ex serie literarum legendum eo loco foret **Ἀριήδηλα**, & *Ariëdela* legatur in notitia imperii. Sed Arindela non mutem. In ipso Stephano alio loco etiam ita legitur, ad vocem **Ἀεῖλη**, gentile esse **Ἀεῖληνός**, uti **Ἀριεθίλας**, **Ἀρινδηληνός**. Et confirmant hanc lectionem Concilia.

ARISTOBULIAS.

Vicus, non longe ut videtur a Chebrone. In vita S. Euthymii abbatis legitur μεταξὺ Βαρικῶν καὶ Ἀριστοβουλιάδων. Solitudo Ziph vico illi vicina fuisse dicitur. Vide vocem *Beraca*.

ARMATHEM. Vide *Arimathaeam* & *Ramathaim*.

ARÖER.

ארוער / Urbs aedificata a tribu Gad. *Num.* 32. 34. Sita fuit Aroër quaedam (& nil vetat hanc credere) ad ripam torrentis Arnon על שפת נחל ארנון *Deut.* 2. 36. 3. 12. & 4. 48. & eadem collocatur in terminis australibus terrae transJordanem *Jos.* 12. 2. *Deut.* 4. 48. quod convenit cum 2 *Sam.* 24. 5. ubi illi qui universam terram perlustraturi essent, Jordanem transeunt, veniunt in Aroër ad dexteram urbis quae est נחל גר *ad flumen Gad*. Flumen a Gad videtur nomen habere quod & Aroër urbs celeberrima ab iis possideretur & alia loca vicina: nam Beth Haran & Bethnimra non longe hinc fuerunt, uti Eusebius & Hieronymus testantur. Non est igitur necesse Arnonem flectere septentrionem versus, ita ut illic Aroër collocetur ubi termini septentrionales sunt tribus Ruben. Nec id fieri potest nisi duplex Aroër statuatur ad ripam Arnonis (quod tamen fieri non solet) quia Aroër aliqua esse debet in terminis australibus totius regionis transJordanicae. Non video quid obset aliquas urbes Gaditarum fuisse ad austrum & ortum Rubenitarum: uti quasdam urbes Judae Simeoniticas cinxisse constat a diversis lateribus. Una itaque Aroër mihi est adsita fluvio Arnon, Gaditarum illa, eaque in termino australi regionis transJordanicae. Una etiam Aroër, in qua Israëlitaë habitant, tantum memoratur *Jud.* 11. 26. Eusebius urbem Aroër ostendi suo tempore scribit in vertice montis in quo urbs Aroër sita fuit in Onomastico ad vocem Ἀροῦρ. Bonfrerius id negat verum esse quoniam Aroër ad ripam fluvii sita fuit, adeoque non in vertice montis. Sed non video quidni
 urbs

urbs in monte sita, si ad radices montis illius flumen labatur, possit dici sita ad ripam fluminis. Potest enim a vertice usque ad radicem montis extendi urbs, & lateri montis incumbere, eademque ita ad ripam fluminis esse veluti urbs Basilea & aliae. Eusebius quoque de suo tantum tempore testatur, eam urbem in vertice montis ostendi, quum olim majus spatium occupare & ad radices usque montis ipsumque flumen pertingere potuerit. Haec obiter dicta sunt pro Eusebio.

Quaeritur, sitne haec eadem ac Aroër ante conspectum Rabbæ. Videtur mihi alia Aroër Ammonitica statuenda, de qua legitur *Jos. 13. 25.* filii Gad fuisse terminum Jaazer cum omnibus urbibus Gilead, & dimidiam terram Ammonitarum usque ad Aroër quae est ante conspectum Rabbæ. Quum *commate 16.* de possessione tribus Ruben ageretur dictum erat, terminum Rubenitarum fuisse ab Aroër quae est ad ripam fluminis Arnon, &c. hic quum de Gad agitur, dicitur usque ad Aroër quae est ante conspectum Rabbæ. Qui haec legit statim suspicari debet aliam esse Aroër quae *commate 16.* aliam quae *comm. 25.* describitur, quia si eadem fuisset, cur non eodem modo appellaretur? Saltem hinc suspicio importari alicui non esse hanc & illam Aroër eandem videtur. Praeterea ante conspectum Rabbæ (si vel statuamus duas tum fuisse Rabbas, alteram Moabiticam, alteram Ammoniticam) referri non potest nisi ad Ammoniticam, quia mentio terrae Ammonitarum mox facta est. Atqui Aroër ad Arnonem non erat ante conspectum Rabbæ Ammoniticae, nam Arnon erat Moabitarum & Emorraeorum terminus, non Ammonitarum, quorum regio ab altera parte regni Sichonis circa Jabbo-kum fuisse describitur *Num. 21. 24.* Hujus quoque Aroër videtur mentio fieri *Jud. 11. 33.* nec enim video quomodo illic Aroër ad Arnonem sita possit intelligi: sed commodissime refertur ad illam Aroër, quae ante conspectum Rabbæ Ammoniticae est, illinc nempe pelli Ammoniticae debuerant. Alteram Aroër jam post terga habebat. Vide *comma 20.* Erat & Aroër in Juda *I Sam. 30. 30.* ערער. In codicibus Graecis pro ערער legitur *Jos. 15. 22.* 'Αροήλ.

A R O I L E S.

Aroiles & *Arieles* vici *Palaeftinae*, scribit Procopius Gazaeus in Comment. ad *Gen.* 47. Anne dicti sunt de nomine *Arelz* אֲרֵאֵלִי filii Gad *Gen.* 46. 16. pro quo contextus Hebraco-Samaritanus habet אַרְוִלִי *Aroli*, Graecus Ἀρηλαίς. Vide vocem *Areopolis*. Memoratur quidem *Arieldela* in Notitia Imperii, sed illa videtur eadem esse atque *Arindela*.

* A R O R.

אֲרֹר / Videtur eadem esse ac *Aroër*.

A R P H A.

Ἀρφα. Vicus in ultimis terminis terrae *Israëliticae* transJordanem, versus orientem. Τῆς Ἀρφᾶς *Josephus* scribit, ita ut in casu recto *Arpha* sit, uti *Γαβᾶς* idem scribit pag. 1007. in vita sua, a *Γαβᾶ*. Ab hoc usque ad oppidum *Juliada* longitudo extenditur regionis illius quae *Gamalitica*, *Gaulonitica*, *Batanaea* & *Trachonitica* comprehendit. *Josephus de bell.* III. 2. *Hegesippus* legit Ἀρφᾶς. *Isidorus* autem *Originum lib.* XIV. c. 3. haec verba *Josephi* male ad *Judaeam* retulit, nam de illa ita scribit: *Initium longitudinis ejus a vico Arfa usque ad vicum Juliaden porrigitur, in quo Judaeorum pariter & Tyrionum habitatio communis est. Latitudo ejus a monte Libani usque ad Tiberiadis lacum extenditur.* Haec *Judaeae* non conveniunt uti quilibet nullo negotio videt, sed parti tantum terrae *Israëliticae* transJordanem, quae *Isidorus* ex male intellecto *Josephi* loco *Judaeae* tribuit. Sed non hic tantum sed in plerisque errat quae de terra *Israëlitica* illic habet.

A R S A N E.

Ἀρσάνη. Urbs in qua Rex *Baesa* sepultus est. *Josephus Antiq.* VIII. 6. Liquet esse legendum *Θαρσάνη* vel *Θαρσᾶ* quoniam *I Reg.* 16. 6. *Tirtza* appellatur.

* A R U B-

* A R U B B O T H.

תבצח / In Juda videtur fuisse, at incertum regione, urbs, an vicus. 1 Reg. 4. 10. Ἀραβῶθ scribunt Graeci.

A R U I R.

Vicus diffitus 20 miliaribus ab Aelia versus boream. Hieronymus in Onom. Eusebius habet Ἀρειά. Sed haec eo non pertinent. Est enim Aroër, ubi Jephthe dimicavit, trans Jordanem longius ab Aelia. Josephus etiam meminit loci cui nomen Ἀρειρή *Antiquit.* VI. 14.

* A R U M A.

Urbs circa Sichem. *Jud.* 9. 41. Ἀερμών (Ἰρμών) & Ἀερμά in quibusdam codicibus Graecis scribitur. Videtur eadem quae *vers.* 31. Ἰρμή appellatur. Alii existimant Torma esse appellativum. Eusebius ad vocem Ῥεμά ἢ καὶ Ἀριμα notat eam postea dictam fuisse Remphin, & esse in finibus Diofpoleos. Confer quae mox ad vocem *Arimathaea* notavimus.

A R U S.

Ἀρῦς. Vicus est prope urbem Samariam, ubi Varus castra metatus est. Josephus *Antiq.* XVII. 12. *de bell.* 1. 2. Videtur esse *Atharus* vicus ad septentrionem Sebastes in quarto miliario ejus, cujus Hieronymus meminit in Onomastico locorum & urbium.

A S A L E A.

Ἀσαλέα. Vicus Palaestinae, patria S. Alaphionis. Meminit Sozomenus *histor.* III. 14. Ὡς γὰρ Παλαισινῶς ἔθ' ἑγεῖραιεν τὰς παρ' αὐτοῖς ἀνδρας ἀγαθὺς γενομένους, ὥσπερ ἀμέλει καὶ Ἀυρήλιον τὸν Ἀιθηρόνιον καὶ Ἀλεξίωνα τὸν ἀπὸ Βηθαγαθῶν, καὶ Ἀλαφίωνα τὸν ἀπὸ Ἀσαλέας· οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν γενόμενοι χρόνον ἐπὶ τῆ παρῆσης βασιλείας ἰσσεβῶς καὶ ἀνδρείως ἐν φιλοσοφίᾳ (μοναχικῇ videlicet, uti ante scripserat de aliis) ἐπολιτεύσαντο καὶ ταῖς οἰκείαις ἀρεταῖς ἐν Ἑλληνιστάς ταῖς

E e e e

ταῖς

ταῖς τῆδε πόλεσι καὶ κώμαις εἰς ἐπίδοσιν ἤγαγον τὴν Θρησκείαν. Sic enim solent Palaestini honorare viros sanctos qui apud ipsos sunt: quod & Aurelio Anthedonensi, Alexioni Bethagathonensi atque Alaphbioni Afaleensi accidit, qui quum eodem tempore (sub imperio Constantii) viverent pie ac fortiter excoluerunt philosophiam, & exemplo suarum virtutum in urbibus vicisque sacris Gentium addidit veram religionem promouerunt. In Nicephori Callisti lib. IX. histor. eccles. c. 15. legitur nomen hujus loci Ἀζαλία. Ita ille. Ὡς περ καὶ ἐπὶ Ἀβρίδιω (hic Aurelius Sozomeno dicitur) τῶ ἐξ Ἀθηδόν & ποιῶσι καὶ Ἀλεξίῳ τῶ ἀπὸ Βηθαγάθων & καὶ Ἀλαφίῳ τῶ ἀπὸ Ἀζαλίας.

A S C A L O N.

ἡβρωικ Ἀσκαλον nomen est hujus urbis Hebraeum, Ἀσκαλὼν Graecis, & Ἀσκαλώνιον, uti Stephanus adnotat, nunc Mohammedanis اسكالمون & اسفلان. Posteriori scriptione utitur geographus meus Persa Saad Ibn Ali. Urbs haec, una ex 5 regiis Philistaeorum (vide Jos. 13. 3.) fuit in regione tribus Juda, nec tamen recensetur inter urbes ejus tribus Jos. 15. sed Jud. 1. 18. legitur tribus Juda cepisse Ascalonem, Gazam & Ekronem. Sed nec urbs Gath in illa urbium ferie legitur. Memoratur & in libris Apocryphis Judith. 3. 2. & 1 Maccab. 11. 60.

Situs hujus urbis conspici potest in mappa nostra, & firmatur lib. 11. variis testimoniis veterum. Non puto mihi operose demonstrandum esse Ascalonem fuisse magis versus septentrionem sitam Gaza: omnes enim & veteres & recentiores (supereft autem in hunc usque diem & Gaza & Ascalon) uno ore id testantur. Ptolemaeum quidam scribunt adversari huic positioni, & Gazam facere magis septentrionalem Ascalone. Sed non est quod hoc ullum torqueat. In codice manu scripto Ptolemaei Comitum Mirandulani, e quo nos excerpta dedimus supra pag. 460. legitur Ascalon, Anthedon, Gazaorum portus, progressionem factam a septentrione versus austrum. Sic convenit Ptolemaeo & aliis. Quantum haec urbs abfuerit Hierosolymis, 520 stadia nimirum, & quomodo id intervallum duci debeat, disquisivimus supra p. 443. Jole-

Josephus diversis locis meminit Ascalonis. *Antiquit.* v. 1. & 2. eam appellat urbem tribus Judae & *cap.* 2. sitam eam esse scribit in campestribus & maritimis. *Aniq.* vi. 1. unam esse ex quinque urbibus Palaestinarum. *Aniq.* xiii. 8. ita Jonathanem ducit a Joppe, Azotum per *πεδίον*, tum Ascalonem. *Ant.* xiv. de Antipatro duce Idumaeae scribit eum amicitiam coluisse cum Arabibus Gazacis & Ascalonitis. Libro autem tertio *de bello c.* 1. di stare eam tradit Hierosolymis stadia 520. qua de re ante egimus. Ibidem dicit circa Ascalonem campum fuisse magnum & latum. Denique ex *lib.* v. *de bell.* *cap.* 14. liquet sitam fuisse Ascalonem inter Gazam quae australior est, & Jamniam.

Stephanus ἐν Ἑβραίοις. Ἀσκάλων, πόλις Συρίας πρὸς τῇ Ἰουδαίᾳ... καὶ ἢ μὴ πόλις ἔστω πρῶτον φασὶ τὰ κρόμμυα γενέσθαι καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων συνήθειαν Ἀσκαλωναῖα κρόμμυα. *Ascalon, urbs Syriae juxta Judaeam . . . Haec urbs est ubi primum cepas ortas esse ferunt: & secundum morem Alexandrinorum Ascalonaea significant cepas.* Suidas. Ἀσκάλων πόλις Συρίας, ἀπὸ ἀδελφοῦ ἔστι Ταντάλη· ὁ πολίτης Ἀσκαλωνίτης. *Ascalon, urbs Syriae dicta a fratre Tamali. Incola Ascalonita nuncupatur.*

Habitarunt illic aliquando Judaei & gentes. Midrasch Schir Haffchirim, fol. 35. 4. מעשה בשני אחים עשירים שהיו באשקלן והיו להם שכנים רעים באומות העולם והיו אמרין אימתי אילין יהודאין סלקין למצלייה בירושלם ואנן עלין וכו' *Fratres duo Judaei divites habitabant Ascalone, quibus vicini erant homines mali e gentibus, qui constituerant quum Judaei orandi causa adscenderent Hierosolymas, aedes eorum spoliare. Quid accidit? quum illi profecti essent, Deus misit Angelos forma humana & simili illis Judaeis qui abierant, quos videbant gentes aedes ingredi & ex iis egredi, habentes illos pro Judaeis istis, adeoque exequi propositum non potuerunt.*

Philo l. de legatione ad Cajum, p. 1021. ita loquitur de Ascalone ac si illo tempore non nisi a gentibus incoleretur, aut certe maximam partem. Ἀσκαλωνίταις δὲ ἀσύμβατός τις καὶ ἀκατάλλακτος δυσμῆεια πρὸς τὰς τῆ ἱερᾶς χώρας οἰκήτορας Ἰουδαίᾳ ἐστὶν ὁμίροις.

Ascalonitis autem permanens & hostilis est discordia cum finitimis Judaeis terrae sanctae incolis. Memoratur etiam inter templa quinque celeberrima gentium in *Gem. Avoda Zara* יְרֵפָה שְׁבַשְׁתָּא וְזָרָה, quod videtur templum Veneris fuisse. An forte hinc lucem accipere posset nomen Sariphae, loci vicini ut videtur Ascaloni? (de quo vide infra ad hanc vocem) nam & Diodorus Siculus templum Dercetus vicinum facit Ascaloni.

Superstitionis Ethnicae tenacissima fuit haec urbs, uti & vicina Gaza prae reliquis Palaestinae urbibus. Quum Imperator Julianus Deorum cultum postliminio revocasset, horum praecipue furor & saevitia in Christianos memorantur. Ita legitur in Chronico Patrichali ad ann. 361. Ἐν δὲ Γάζῃ καὶ Ἀσκαλώνι πρεσβυτέρους καὶ παρθένους ἀναιρέοντες καὶ μετὰ τῆτο ἀναπτύσσαντες καὶ τὰ σώματα αὐτῶν κριθῶν πληρώσαντες τοῖς χοίροις παρέβαλον. *Gazae & Ascalone presbyteros & virgines occiderunt ac aperta eorum corpora herdea repleta porcis exposuerunt.*

Ab Ascalone nomen habet species quaedam ceparum. Meminit Diocles Carystius *lib. 1. de iuenda valetudine* citatus Athenaeo *lib. 11. cap. 27.* Κρόμμυον. τὸν εἶδος Ἀσκαλωνίων καὶ Γήτειον. *Cepe. Species ejus sunt Ascalonia & Getea.* Plinius *lib. XIX. cap. 6.* *Caepae genera apud Graecos Sarda, Samothracia, Alsidena, Setania, Schista, Ascalonia ab oppido Judaeae denominata ... Schista autem & Ascalonia condiuntur ... Ascaloniarum propria natura: etenim velut steriles sunt ab radice & ob id semine feri illas, non deponi, jusserunt Graeci. Praeterea serius circa ver, cum germinant, transferri: ita crassescere & tunc properare praeteriti temporis pensatione ... Sunt in honore & Creticae de quibus dubitant an eadem sint quae Ascaloniae: quoniam satis capita crassescunt, depositis caules & semina. Distant sapore tantum dulci ... Ascaloniam mense Februario serunt nostri.* Strabo *lib. XVI.* Κρομμύων τ' ἀγαθὸς ἐστὶν ἡ χώρα Ἀσκαλωνειτῶν, πόλισμα δὲ μικρὸν. *Ferax est ceparum regio Ascalonitarum, urbs ipsa parva.* Theophrastus *lib. VII. de histor. plantar. cap. 4.* Πλείω δὲ ἔκ κρομμύων τὰ γένη οἷον τὰ κατὰ τὰς χώρας ἐπιμακρόμενα, Σάρδια, Κνίδια, Σαμοθράκια καὶ πάλιν τὰ Σητάνια καὶ χρισὰ Ἀσκαλωνία, καὶ ταῖς θεραπείαις διαφέροντα. Haec mox Latine apud Plinium

Plinium legimus. Columella *de re rust. lib. XII. cap. 10.* Pompejanam vel Ascaloniam cepam, vel etiam Marficam simplicem, quam vocant unionem rustici eligito: ea est autem quae non fruticavit nec habuit soboles adhaerentes. Apicius Coelius *de arte coquinaria lib. IV. cap. 2.* Pisces quales libet rades & curatos mittes, cepas siccas Ascalonias vel alterius generis concides in patinam & pisces super compones. Cepae illae veteri nomine nobis Chalotten (Gallis Eschalottes) nuncupantur, quod ab Ascaloniticis ductum est.

Solum quoque Ascaloniticum commendant cypri arbores, quas describit Dioscorides *de re medica lib. I. cap. 124.* Γενᾶται ἀρίστη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῃ, optima nascitur Ascalone & Canope. Plinius *lib. XII.* optimum habetur e Canopica in ripis Nili nata: secundum Ascalone Judaeae.

Vinum Ascalonium commemoratur etiam ab Alexandro Traliano *libro VIII. cap. 3.* Ὅινον δὲ προσφερόσωναν τὸν Τύριον ἢ Ἀσκάλωνα καὶ μάλιστα τὸν παλαιὸν καὶ γερεντίζοντα (ita legit codex MS. tus cum Alexandro meo collatus pro ἱερυλίζοντα. Unum videtur esse alterius glossema.) Vinum assumant Tyrium vel Ascaloniticum, imprimis vetus & senium referens. Ceterum fertilitatem foli Ascalonitici declarant quoque quae leguntur apud Albertum Aquensem *Histor. Hierosolym. lib. IX. 15. & 51.*

Tempore Origenis putei quidam mirandi apud Ascalonem ostendebantur, longe aliam formam habentes ac ceteri putei, quos Abrahami aeo illic constructos narrant, uti testatur *lib. III.* contra Celsum. Ad cujus rei illustrationem haec conferri debent de puteis quos illic invenit Antoninus martyr in Itinerario *pag. 24.* editionis primae quae Juliomagi Andium prodiit anno 1640. *In ipsis locis sunt putei quos foderunt Abraham & Isaac quos appellaverunt calumniam. Inde ingressi sumus Ascalonem, ubi est puteus pacis in loco theatri factus, in quo requiescunt tres fratres martyres &c.* Meminit etiam Eusebius ad vocem Φρέαρ. Καὶ πλείονα ἐστὶ Φρέατα ἐν τῇ γραφῇ, καὶ εἰς ἔτι νῦν ἐν τῇ Γεραριτικῇ, καὶ ἐπ' Ἀσκάλων Ⓞ δείκνυται. Sunt & alii putei in sanctis scripturis qui hodieque in Geraritica regione & juxta Ascalonem demonstrantur.

Video & Majumam Ascalonis memorari, cujus episcopus di-

stinguitur ab episcopo Afcalonis in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani. Vide *tom. v. concilior. pag. 192.* Illic legitur

Στίφανος ἡ Μαϊζυμῶν Ἀσκάλωνος

In Latinis codicibus est *Majumae Afcalonis*, nec dubitandum, uti *Majuma Gazae* dicitur portus *Gazaeorum*, & *Majuma Janniae* λιμὴν Ἰανναιῶν, sic portum Afcalonis dici *Majumam Afcalonis*. Ipsa vox מַיְמָה non est ignota scriptoribus Hebraeis, sed magis vera origo & vis ei subiecta. Verum ipsa Afcalon sita erat ad mare, ἐπὶ θαλάττῃ uti Philo loquitur, dicet aliquis, quomodo ergo portus ipse distinguitur ab urbe? Non dicam potuisse & urbem dici ad mare sitam quod portu jungatur mari, & portum tamen ab urbe distingui, quoniam aliquo intervallo urbs ab ipso maris litore abfuit. Verum litus ipsum urbis Afcalonis olim aptum portui potuit lapsu annorum reddi ineptum sic ut aliquo inde intervallo portum suum Afcalonitae constituere debuerint. Sic portus Caesareae maritimae, ne excedamus Palaestina, olim fuit optimus (vide descriptionem ejus in Josepho) nunc autem nullus est.

Lacus cujusdam prope Afcalonem meminit Diodorus Siculus *lib. i.* in quo Derceto (Syrorum Venus) mater Semiramidis submersa in piscem mutata est: quam ob causam Syri piscibus abstinent. Ita scribit c. 4. Ἐστὶ καὶ. *Est in Syria urbs Afcalon, a qua non procul ingens & profundus lacus, piscium copia abundans, & in vicinia illustris Deae templum quae Derceto Syris vocatur, facie mulierem & toto alio corpore piscem referens, idque hanc ob causam. Accolarum hic disertissimi fabulantur, Venerem ab illa offensam acrem juvenis, in turba sacrificantium non inelegantis, amorem Deae iniecisse, susceptaque e complexu Syri filia, cum facinoris eam puderet, juvenem necasse puellulamque in petrosam quendam ac desertum locum exposuisse: ipsam vero pudore & moerore compulsam in Lacum coniecisse, in piscem deinde mutatam. Hinc factum, ut Syri etiam nunc ab id genus animante abstineant, & deorum more pisces colant.* Dein narrat foetum illum, a columbis educatum & a Simma quodam susceptum indito Semiramidis nomine, in causa fuisse cur Syri colum-

columbas quoque ut Deas venerentur. Meminit hujus fabulae Ovidius *Metamorph. lib. iv. fab. 3.*

— & dubia est, de te *Babylonia narret*
Derceti, quam versa squamis velantibus artus
Stagna Palaestini credunt coluisse figura.
An magis ut sumtis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos.

Nescio sane, an haec fabula eadem non sit ac ea, vel una ex altera nata, qua Venus in piscem mutata dicitur immersa lacui Babylonico. Est enim Derceto Venus Syrorum & lacus hos frequenter confuderunt veteres. Adde quod mythologica miris modis turbata ad nos pervenerint. Ita Manilius *Astron. lib. iv.*

Scilicet in piscem sese Cytherea novavit
Quum Babylonicas submersa profugit in undas
Anguipedem alatis humeris Typhona ferentem
Inseruitque suos squammosis piscibus ignes.

Fabulam Ovidius *Fastorum lib. ii. vers. 460.* narrat, ubi in Euphraten insiliisse dicitur Venus & mutata in piscem: & notatum dignum est, illam aquam in quam insiluit Palaestinam ab Ovidio nuncupari, & inde morem quoque Syrorum repeti qui piscibus abstinent: sic ut dubium non sit eandem esse fabulam & confusum esse lacum Palaestinum aut Palaestinae proximum cum Euphrate, aut aquis Babylonicis. Audiamus elegantissimum Poëtam,

Terribilem quondam fugiens Typhona Dione,
Tunc cum pro coelo Jupiter arma tulit,
Venit ad Euphraten, comitata Cupidine parvo,
Inque Palaestinae margine sedit aquae.
Populus & cannae riparum summa tenebant,
Spemque dabant salices hos quoque posse regi.
Dum latet, insonuit vento nemus. Illa timore
Pallet & hostiles credit adesse manus.

Ut-

Utque sinu tenuit natum, succurrite nymphæ
 Et Dis auxilium ferite duobus ait.
 Nec mora, prosiluit: pisces subiere gemelli.
 Pro quo nunc, cernis, sidera * numen habent.
 Inde nefas ducunt genus hoc imponere mensis
 Ni violent timidi piscibus ora Syri.

Lacus ille Ascaloni proximus non videtur esse alius a Sirbonide in quo Typhonemmersum antiqui tradidere. Tzetzes Chiliad. IX. vers. 509. in lacum Μυρίδ⊕ se injecisse Dercetum narrat, eamque in piscem mutatam, quapropter etiam Syri piscibus non vescantur. At λίμνη Μυρίδ⊕ erat in Aegypto. Vide Strabon. l. 1. ubi ἀλμυρίδ⊕ λίμνης pro μυρίδ⊕ editi legunt.

Ceterum abstinuisse Syros piscibus res est plurimum inter veteres testimonio firmata. Lucianus de Dea Syria. Ἰχθίας χρῆμα ἰρὸν νομίξοι καὶ ἕκατε ἰχθύων ψάυοι, καὶ ἕρνιας τὰς μὲν αἰῶνας σιτέονται, περισερὴν δὲ μένην ἔσιτέονται ἀλλὰ σφίσι ἤδε ἴρη. Τὰ δὲ γιγνώμενα δοκεῖ αὐτοῖς ποιεῖσθαι Δερκετῆς καὶ Σεμιράμι⊕ εἴνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετὼ μορφὴν ἰχθύ⊕ ἔχει, τὸ δὲ ὅτι τὸ Σεμιράμι⊕ τέλ⊕ ἐς περισερὴν ἀπίκετο. Pisces rem sacram existimant, nec unquam eos attingunt. Deinde alias quidem aves omnes edunt, excepta sola columba quae sacra illis est. Et quod haec ita fiant, videtur Dercetus & Semiramidis causa fieri, quarum illa piscis formam habet, haec in columbam mutata est. Xenophon ἀναβάσεως Κύρου lib. I. pag. 256. Μετὰ δὲ ταῦτα Κύρ⊕ ἐξελαύνει σαθμὸς τέσσαρας, παρασάγγας εἴκοσι ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμὸν ὄντα τὸ εὐρ⊕ πλήρες, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πρᾶξιων, ἧς οἱ Σύροι θεὸς ἐνόμιζον, καὶ ἀδικεῖν ἐκ ἑίων, εἰδὲ τὰς περισεράς. Postea Cyrus castris quartis parasangas xx. ad Chalum fluvium progreditur, cujus latitudo erat unius plethri. Erat is refertus piscibus magnis atque mansuetis, quos Syri pro Diis habent, uti & columbas, nec laedi patiuntur. Clemens Alexandrinus admonit. ad Gentes pag. 19. τὴν Φοινίκην Σύρων κατοικούντων, ἧν οἱ μὲν τὰς περισεράς, οἱ

* Nomen est in codice nostro manu scripto membranaceo: sed sexcenties nomen & numen permutari in veteribus membranis notum est. Tegebant etiam in meo legitur pro tenebant, & id praetulerim quia mox sequitur, hos quoque posse regi.

οὐ δὲ τῶν ἰχθύων ἔτω σέβασι περιττώσας ὡς Ἡλεῖοι τὸν Δία. *Syrorum Phoenicem incolentium, quorum alii quidem columbas, alii pisces, tam impense colunt quam Elei Jovem.* Sextus Empyricus Pyrrhon. hypothef. lib. 3. c. 25. Σύρων δὲ τινὲς περισεραὶς ἄλλοι δὲ ἱερείων (scil. τῶν ἀθεσμοτάτων εἶναι δοκέουσι) ἰχθύων δὲ ἐν τισὶ μὲν ἱεροῖς θέρμεις ἐοδίειν, ἐν ἄλλοις δὲ ἀσεβέει. *Syrorum alii columbis, alii victimis abstinent. Pisces vero in quibusdam templis edere licet, in aliis non.* Sed puto legendum ἰχθύων pro ἱερείων, & pro ἰχθύων substituo ἱερεία. Nam hoc de Syris solet tradi eos columbis & piscibus abstinere, non victimis: & sensus erit reliquorum verborum in templis quibusdam fas esse victimas comedere in aliis non. Vide Lucian. de Dea Syria, in fine θύουσι ἐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ &c. Et quid si apud Ovidium, canentem

*Inde nefas ducunt genus hoc imponere mensis
Ne violent timidi piscibus ora Syri.*

rumidi pro *timidi* aliquis legat? Nulla, fateor, necessitas cogit. Sed constat eos propterea se a piscibus abstinuisse, quia metuebant, si piscibus vescerentur, ne illis venter aut aliud membrum corporis intumesceret: quo spectat illud Martialis,

Juro per Syrios tibi tumores.

& locus Menandri, quem hanc in rem citavit Scaliger in notis ad Manilium pag. 344. Nota obiter, capta ab iis arca, tumores quoque illis pro poena divinitus immisos i Sam. 5. 6.

Ad columbas autem quod attinet quum illae Ascalonitis sacrae fuerint, non mirum magnam earum copiam illic fuisse. Hoc narrat Philo apud Eusebium *de praep. Evang. lib. VIII.* τῆς Συρίας ἐπὶ θαλάττῃ πόλις ἐστίν, Ἀσκαλὼν ὄνομα· γενόμενος ἐν ταύτῃ καθ' ὃν χρόνον εἰς τὸ πατρῶον ἱερὸν ἐξερχόμενος, ἐυζόμενος τε καὶ θύσας, ἀμήχανόν τι πελειάδων πλῆθος ἐπὶ τῶν τριόδων, καὶ κατ' οἰκίαν ἐκάσθην ἰθεασάμενος· πυνθανομένη δέ μοι τὴν αἰτίαν, ἔφασαν ἢ θεμιτὸν εἶναι συναμθεάνειν· ἀπειρηθῆναι γὰρ ἐκ παλαιῶν τοῖς οἰκήτοσι τὴν χρῆσιν. *Urbs Syriae maritima est, Ascalon nomine. Ibi cum versarer & pre-*

cum sacrificiorumque gratia templum patrium adirem, immensa copia columbarum in irruis & aedibus mihi conspecta est. Causam rei quaerenti narrabant, eas capere nefas esse & jam antiquitus incolis usum illarum interdictum fuisse.

Episcopos Ascalonitanos hos lego memoratos in actis conciliorum.

SABINUM. Concilio Niceno primo subscripsit inter episcopos provinciae Palaestinae. Vide *tom. II.* conciliorum generalium *pag. 51.* Epiphanius *l. II.* adversus haereses *pag. 730.* Monachinum tempore Arii episcopum scribit fuisse Ascalonis.

AUXENTIUM. Concilio Constantinopolitano primo habito *anno 381.* interfuit. Vide *tom. II.* conciliorum general. *p. 956.*

JOVINUM. Concilio Diospolitano, *anno 415.* interfuit. Vide *tom. II.* concil. *pag. 1532.*

LEONTIUM. In actis concilii Chalcedonensis hujus nomen legitur plus semel. Vide *tom. IV.* concil. *pag. 80. & 118. & 717.*

ANTONINUM. In epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani. Vide *tom. V.* concilior. *pag. 192.* Illic distinguitur ab episcopo Majumae Ascalonis.

DIONYSIUM. In actis concilii Hierosolymitani habiti *anno 536.*

Viros doctos Ascalone oriundos hos numerat Stephanus ἐν ἑθνοῖς, Antiochum Cynum, Sosum, Antibium & Eubium, Stoicos illustres, dein Grammaticos Ptolemaeum Aristarchi discipulum & Dorotheum, historicos denique Apollonium & Artemidorum qui de Bithynia scripsit, addens & alios esse. Nimirum fuit & Julianus Ascalonites laudatus Harmenopulo, Eutochius Ascalonites, cujus scriptum post Archimedis arenarium editum est, Zosimus Sophista qui imperante Anastasio vixit (vide Suidam ad *v. Ζώσιμ*) & οἱ περὶ Ἀσκάλωνα in scholiis veteribus ad Homerum memorantur, quo nomine Ptolemaeum & socios intelligimus; vide Suidam ad *v. Πτολεμαῖ*.

In chronico Paschali, quod & Alexandrinum dici consuevit, *pag. 182.* dicitur Ascalonitas tempora sua numerare ab Consulatu Antonii & Albin, qui incidit secundum illius libri computum in annum urbis conditae 655. Ita illic legitur

Ρ Ε Θ ' Ο Λ Τ Μ Π Ι Α Σ

ιδ' Υα'. Αντωνίου καὶ Ἀλεξίου.

Ἀσκαλωνίται τὴς ἑαυτῶν χρόνος ἐντεῦθεν ἀριθμῶσιν.

Extant varii nummi Ascalonitarum cum aera inscripta, quam viri docti ducunt ab A. V. C. 650. Vide in primis Norisium de epochis Syro Macedonum, ubi hoc aerae initium confirmatum invenies, & imagines aliquot nummorum Ascalonicorum depictas, in quibus plerumque mulier turrato capite, prorae insistens, dextra columbam, sinistra hastam tenens conspicitur. Sunt aliquot ex iis ita inscripti

ΑΣΚΑΛΩ. ΓΡ. *Ascalonitarum*, anno 103. Vide Vaillant. numm. Imper. pag. 331. e quo & plerique sequentes notati sunt.

ΑΣΚΑΛΩ ΓΙΡ. anno 113. Hic est in cimeliario Wildiano.

ΑΣΚΑΛΩ. ΑΔΡ. anno 131.

ΣΝΡ. anno 156. ΑΟΡ. anno 171. ΒΟΡ. anno 172. ΡΟΕ. anno 175. ΒΠΡ. anno 182. ΑΡ. anno 190. ΕΝC. anno 255. ΣΝC. anno 256. ΒΞC. anno 262. QT. anno 301. ΑΚΤ. anno 321. ΒΑΤ. anno 332.

Vide & Patini numm. aer. Impp. pag. 35. 113. & 181. & Harduini nummos populorum & urbium ad hanc vocem.

Haec ita conscripseram quum ad me defertur geographia manuscripta Abulfedae Ismaëlis, ea parte qua Syriam describit. Hanc ad me transmisit vir illustris, Richardus Bentlejus, quem ego Britanniae suae, Britanniae autem? immo vero rei literariae universae diu volo superesse, ut non ingenium modo illius & doctrina verum etiam humanitas mihi & aliis prodesse possit. In ea video nomen scriptum عسقلان *Askalân*, & urbem ipsam eo tempore incolis destitutam & signa antiquitatis haud obscura continentem dici, sitam على جانب البحر بينها وبين غزة *in litore maris*, ita ut inter illam & *Gazam* sit intervallum trium parasangarum, & mox ex scriptore العريز *inter illam & Ram* notatur الرملة *inter illam & Ram*

molam (quae Rama nunc vulgo dicitur) esse octodecim miliaria. Arabum parasangae tria complectuntur miliaria: miliare autem 3000 cubitos, aut nonages sexies mille digitos, digitum autem vocant spatium quod latitudo sex granorum hordei occupat. De his videri potest Gravius in praefatione descriptioni Chorasmiae & Mawaralnahrae ex eodem Abulfeda praemissa.

A S C H A N.

עשן / Urbs in tribu Judae. Vide & infra בור עשן. Eusebius ad hanc vocem 'Αραὺν notat esse vicum Bethasan (ita enim legendum est pro Θηλαραὺ) 15 miliaribus ab Aelia distitum.

A S C H D O D. Vide *Azotus*.

A S C H E R.

אשר המכמת / *Ascher Hammicmetath*. Videtur nomen urbis esse. Describitur *Jos.* 17. 7. esse על פני שכם ante *Sichem*. Nimis longe hinc abest tribus *Ascher* quam ut de ea hic cogitari possit, nec illa ita describenda fuisset ut diceretur esse ante *Sichem*. Eusebius in *Onomastico* ad vocem 'Ασηρ notat suo tempore villam fuisse *Ascher* dictam non longe a *Neapoli* in via quae tendit *Scythopolin*. Egregie haec illustrantur ex *Itinerario veteri Hierosolymitano*, ubi eadem recensetur inter *Scythopolin* & *Neapolin* hoc modo

Sciopoli. Lege Scythopoli.

Ascher.

Neapoli.

An haec sit urbs *Assur*, cujus mentio in notitia *Ecclesiastica Latina* quaeri posset: verum putem nomine *Assur* indicari urbem *Arzuf* dictam ab aliis, haud longe ab *Jamnia*, post quam recensetur *Assur*: vide supra pag. 222. At forsā אשרי 2 *Sam.* 2. 8. significat hujus urbis incolas. Vulgo homines tribus *Ascher* eo nomine indicari putant.

A S C H N A

A S C H N A.

קִשְׁטָא / Urbs tribus Juda in planitie sita. *Jos.* 15. 33. erat in eadem tribu alia urbs hoc nomine, sed diversa a priori. *Jos.* 15. 43.

A S E R.

Ἀσέρ. Vicus praegrandis inter Azotum & Ascalonem. Eusebius ad vocem Ἀσέρ.

A S O P H O N.

Ἀσωφών. Locus non longe a Jordane. *Josephus Antiq.* XIII. 21. Πειράσας δὲ Σέμφωριν μικρὸν ἄπωθεν τῆ πεπορθευμένης πολλὰς ἀποβαλαὶν ἤει πολεμήσαν Ἀλεξάνδρῳ ἠπήντησε δὲ αὐτῷ πρὸς τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ Ἀλεξάνδρῳ περὶ τινὰ τόπον λεγόμενον Ἀσωφῶν ἢ πόρρωθεν τῆ Ἰορδάνης ποταμῶ. *Agressus autem (Ptolemaeus) Sipporin, non longe ab urbe quam ceperat (Azochi, oppido Galilaeae) distantem, multis desideratis ivit conflikturus cum Alexandro, cui obviam fit Alexander juxta flumen Jordanem circa locum aliquem Asophora nuncupatum, qui haud longe erat a Jordane.*

A S O R.

Ἀσώρ. Vicus ad orientem Ascalonis. Meminit Eusebius in Onomastico.

A S O R O S.

Ἀσωρ. Urbs a Salomone condita. *Josephus Antiq.* VIII. 2. קִשְׁטָא I *Reg.* 9. 15. Est etiam Ἀσωρ. nomen regiae Jabini, urbis sitae super lacum Samochoniten. *Josephus Antiq.* v. 6. quae & ipsa קִשְׁטָא in Sacro Codice dicitur: & *Antiq.* XIII. 9. Πεδίον Ἀσώρ commemoratur quo a lacu Gennasara profectus est Jonathan. Et *Antiq.* IX. 11. Ἀδωρα vocat urbem קִשְׁטָא, cujus post Kadash in Nephtali fit mentio 2 *Reg.* 15. 29. quae sine dubio est קִשְׁטָא sita in tribu Nephtali.

ASSAREMOTH.

'Ασσαρημώθ. Syri ad Emmauntem caesi fugisse dicuntur ad hunc locum & campos Idumaeae 1 *Macc.* 4. 15. alii Γαζήρων legunt, ut Gazara intelligatur.

ASTAROTH.

עשתרות. Urbs in Baschan, postea in portione tribus Menasche *Jos.* 9. 10. 1 *Chron.* 6. 71. *Jos.* 13. 31. Videtur עשתרות קרנים dici *Gen.* 14. 5. quod nomen non nisi hoc loco legitur. עפנית קרנים in versione Samaritana Pentateuchi *Gen.* 14. 5. Eusebius ad hanc vocem notat sex eam miliaria abfuisse ab urbe Arabiae cui nomen Adraa, & Adraa ipsa a Bostris abfuisse 25 miliaria: esse autem duos vicos hoc nomine in Batanea inter Adara (Adraa) & Abilam urbes, novem miliarium intervallo discretos a se invicem. Idem ad καρναίον notat esse vicum grandem in angulo Batanaeae Carneam dictam, & aliam Carneam in finibus Aeliae. In libris Apocryphis Καρνάιν & Κάρνιον haec dicitur. Vide infra *Beesthera* & *Bosstra*.

ASTHO.

'Αθώ. Vicus inter Azotum & Ascalonem. Ita Eusebius scribit ad vocem 'Αθαώλ, & Hieronymus non aliter in eo videtur legisse. Hanc esse quae *Hasta* dicitur in Notitia Imperii, opinatur Pancirollus.

ASVADA.

In Notitia Imperii legitur. Vide supra quae nos ad Palaestinae facientia inde excerptimus pag. 230.

ASUGANRINA.

Meminit hujus loci Itinerarium Antonini Martyris, conscriptum circa finem saeculi sexti, & editum Juliomagi Andium anno 1640. Ita illic legitur. *Contra Tholomaïdem* (haec est Ptolemais)

lemais) sexto miliario civitas est quae vocatur *Afuganrina* sub monte Carmeli, ubi sunt castra Samaritanorum, & super ipsa castra miliario semis monasterium est Helizei Prophetae, ubi occurrit ei mulier, cujus filium suscitavit in monte Carmeli, ibique est petra modica & roivnda, quae cum agitur sonat, quia solida est. Talis est autem virtus petrae illius, ut si suspensa mulieri vel cuicunque animali fuerit, jactum nunquam faciet, & a civitate sex aut duodecim millia personat. Jactum facere i. e. abortum, uti ad h. l. notatum est. An forte sub hac voce latet قننين *Camīn*, sedes Samaritanorum quam commemorat Persa meus Saad Ibn Ali in geographia manu scripta?

A T A B Y R I U M,

Oppidum in colle situm, cujus Polybius meminit *lib. 1. historiar. pag. 413.* narrans, capta Philoteria urbe sita ad lacum quem Jordanes linquens per planitiem urbis Scythopolis labitur, Antiochum huc duxisse exercitum. Ἀτφαλισάμῳ δὲ φρεραῖς ταύτας ὑπερέβαλε τὴν ὄρεινὴν καὶ παρὴν ἐπὶ Ἀταβύριον ὁ κῆται μὲν ἐπὶ λόφῳ μασοειδῆς τὴν δὲ πρόσβασιν ἔχει πλεῖον ἢ πεντεκαίδεκα σταδίων. Χρησάμῳ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆτον ἐνέδρα καὶ στρατηγήματι κατέχε τὴν πόλιν. Praesidio in has urbes (Tyrum & Philoteriam) induit & superatis montibus Atabyrium pervenit. Id in colle situm est ex plano leviter se attollente, forma uberis, adscensum habens stadiorum quindecim. Ibi Antiochus dolo atque insidiis inimicos aggressus urbem occupavit. Josephus montem hunc vocat Ἰταβύριον. Ita quoque Eusebius in Onomastico. Stephanus in Ethnicis. Ἀτάβυρον, ἢ ῥῶδα . . . ἐστὶ καὶ Σικελίας Ἀταβύριον, ἐστὶ καὶ Περσικῆ πόλις. ἐστὶ καὶ Φοινίκης. Atabyrium, mons Rhodi . . . est & in Sicilia Atabyrium: est & urbs Persica; est etiam Phoenices. Sunt qui huic urbi nummum tribuant inscriptum ΑΤΑΒΥΡΑΙΩΝ, in quo Jupiter sedens dextra pateram sinistra hastam tenens & ante pedes ejus aquila. Vide Vaillant. numismata Graeca Imperatorum, Augustorum & Caesarum p. 150. Confer illa quae supra de hoc monte diximus *lib. 1. cap. 51.* Est enim ὄρῳ Ἀταβύριον idem ac Tabor.

* A T A C H.

עֲתָן / Non nisi semel in sacris literis memoratur inter urbes Judae I Sam. 30. 30. Laterculum illarum heic disponam, & lectio-
nem codicum Graecorum, quod in iis longe aliter haec conspi-
ciantur.

Hebraei codd. Graeci.

Comm. 27.

ביתאל		Βαιθσᾶρ
רמותנגב		Ῥαμᾶ νότῃ
יתר	(1)	Γεθόρ

Comm. 28.

ערוער		Ἐροῦρ
שפמות	(2)	Ἀμμαδα
אשתמוע		Σαφι
	(3)	Ἐσθιῆ

Comm. 29.

רכל	(4)	Γεθ
ערי הירחמאלי	(5)	Κιμάθ
ערי הקיני	(6)	Σαφέκ Θημάθ Κάριμηλ⊙ Πόλεις ζ̄ Ἱερεμεῆλ Πόλεις ζ̄ Κενεζ̄

Comm. 30.

חרמה	(7)	Ἱεριμαθ̄
------	-----	----------

כור-עשן

- (1) Codices alii Ἐσθιῆς & Γεθόρ, vel Ἰαθῆς & Ἰαθθῆς
(2) Al. Σαφάμῃς & Σιφάμῃς uti in codd. Hebraeis. Et videtur sane Ἀμμα-
δα & Σαφι. ortum ex Σαφιαμμάδ̄ pro שפמות.
(3) Al. Ἐσθιμά
(4) Al. Ῥαχῆλ & Ῥαχᾶλ
(5) Al. Κινᾶν, aut Νικᾶν
(6) Al. Σαφέκ. Hae autem urbes quatuor Geth, Kimath, Saphet, Themath
nihil plane habent in codicibus Hebraeis, quod iis respondeat. Reliqua Κά-
ριμηλ⊙ &c. clare cernimus posita pro רכל & sequentibus.
(7) Al. Ῥαμμᾶ Βαρασᾶν & Ἀθᾶγ, propius ad scriptionem Codicum He-
braeorum.

כורעשן	Βηρσαβελ
עתך	Νομβε
	Comm. 31.
חברון	Χεβρων

* A T A D,

עטר Gen. 50. 10. vide supra pag. 523. Samuël Bar Nachman in Bereschit fol. 535. Rabba dicit in toto sacro codice non inveniri alibi nomen *Atad*.

A T A R G A T I O N.

Ἀταργάτιον. 2 Macc. 12. 26. Judas legitur profectus ἐπὶ τὸ Κάρινον καὶ τὸ Ἀταργάτιον. Videtur pro nomine urbis illic accipi posse. Commate 21 ejusdem capituli Κάρινον sola memoratur, quae est urbs קרנים *Carnaim*. Crediderim tamen Ἀταργάτιον non esse urbis sed templi nomen quod Carnii erat a numine *Atargate* آخر خدا ita dictum, quod τόπον Θεῆς Persice notat, uti alibi observavimus, quamvis forsitan rectius scribatur آدر خدا *Adar Choda, Ignis Deus*. Ad illud templum hostes confugerant, uti scribitur 1 Macc. 5. 43.

A T A R O T H.

עטרות / Urbs in tribu Gad. Num. 32. 33. Est & alia in finibus Ephraim, Jos. 16. 7. inter Janocham & Jerichuntem. Eusebius ad hanc vocem notat esse vicum Ἀταρῶν quatuor miliaribus a Sebasste ad septentrionem, ἐν βορείοις, sed hic locus non est idem ac hic: meminerat paulo ante loci Ἀρχιαταρῶν, jungens nimirum voces duas lectas Jos. 16. 2. הארכי עטרות.

Quum hoc nomen עטרות aptissime urbi conveniat, videtur inde nomen quoque accepisse urbs Mesopotamiae Ἀτρα in numero plurali, cujus meminit Dio Cassius in vita Severi, & Stephanus in ἔθνικοις, cui ea Ἀτραί nuncupatur. Nota ἔθνομὸν hujus urbis Ἀσσηνός apud Dionem Cassium ibidem legi, quod in Stephano, uti nunc eum habemus, non extat.

Gggg

ATHA-

ATHARUS.

Vide *Arus & Ataroth.*

ATHONE.

Ἀθώνη. Urbs transJordanem Arabibus erepta ab rege Judaeorum Alexandro. Recensetur cum Zoar, Agalla (quam nos supra esse Eglaim conjecimus) aliisque urbibus Moabitarum, a Josepho *Antiquit.* xiv. 2.

ATROTHADDAR.

עַרְוֹת אַרְר / Urbs in finibus Ephraim inter Bethel, quae orientior, & oram maritimam. *Jos.* 16. 5. & 18. 13. Eusebius credit esse duas urbes, quum Ἀδὰρ Ἀρρ scribit esse urbem tribus Ephraim.

* ATROTHSCHOPHAN.

עַרְוֹת שֹׁפָן / Urbs tribus Gad. *Num.* 32. 35. pro שֹׁפָן Samaritanus codex habet שֹׁפִים. Forsitan nomen *Schophan* accepit a Scaphane qui secundus erat a primario viro inter Gaditas. *Chr.* 5. 12.

AUGUSTOPOLIS.

Episcopus Ἀυγουστοπόλεως interfuit Concilio Ephesino. Erat haec urbs Palaestinae tertiae. Vide Notitias veteres Ecclesiasticas.

AZANOTH.

Ἀζανώθ. Vicus in ditione Diocaesareae, in campestribus. Eusebius in Onomastico.

AZARE.

Ἀζάρη & Ἀζάρα πόλις appellatur Josepho urbs Jizreël, *Antiq.* viii. 7. Ἰσραήλας Ἀζάρα πόλεως: & mox Ναβυθὸς ἀπὸ πόλεως Ἀζάρας. Erat autem Naboth ex urbe Jizreël *1 Reg.* 21. 1. Suidas videtur

videtur ibidem in Josepho legisse ἐξ Ἰζάρη πόλεως. Vide eum in voce Ναβυθάς. De Joramō rege Israelis idem Josephus *Antiq.* IX. 4. scribit eum vulneratum in obsidione Aramathae Galaaditicae se recepisse curandi vulneris causa εἰς Ἀζάρην πόλιν. Sacer codex pro ea *Fizreel* לִּזְרַחַי habet 2 *Reg.* 8. 29. & ipse mox Josephus eodem capite ait eum in urbe Ἰεραήλ vulnus suum curasse καθὼς προειρήκαμεν. Atqui de urbe Israëlā nihil ante dixerat, sed de Ἀζάρη. Ergo aut vitiosi sunt codices aut eadem est Ἀζάρη & Ἰεραήλα.

A Z E C A.

אֶזְעָא / Urbs tribus Judae Ἀζηκὰ dicta Josepho *Ant.* VI. 10. sita in parte ejus campestri, quae Σεφηλὰ dicitur, adeoque in regione occidentali inter litus maris magni & montana Judae. *Jos.* 15. 35. De Sefhela videri possunt quae notavimus supra p. 187. Ex facris porro literis haec peti queunt ad cognoscendum situm Azecae, Philistaeos castra metatos fuisse inter Socho & Azeca 1 *Sam.* 17. 1. ita ut ipsi quidem in monte consisterent & vallis intermedia eos ab Israelitis in monte adverso constitutis discerneret. Ex *Jos.* 10. 10. discimus postquam Gibeone in fugam conjecisset Josua reges quinque Emoraeorum, illos persecutum esse eum ultra Bethchoronem usque ad Azecam & Makkedam.

Eusebius in Onomastico ad vocem Ἀζηκὰ notat, καλεῖται δὲ καὶ νῦν Ἐζήκα καὶ μὴ ἀνάμεσον Ἐλευθεροπόλεως καὶ Ἀιλίας. Hieronymus. *Sed & hodie vocatur villa Azecha inter Eleutheropolin & Aeliam.* Credibile est hanc villam Azecham esse eandem ac Azecam a Josua & scriptore librorum Samuëlis memoratam. In primis quum Adullam & Socho *Jos.* 15. 35. cum Azeca jungantur uti urbes sitae in campestribus, & Socho collocetur ab Eusebio inter Aeliam & Eleutheropolin (vide eum ad vocem Σοχώ) & Adullam quoque ad orientem Eleutheropolis ad vocem Ἀδολάμ. Praeterea quia Makkeda (quae jungitur *Jos.* 10. 10. cum Azeca) erat ad ortum Eleutheropolis in octavo miliario uti scribit Eusebius, ad vocem Makkeda: & quia Jerimuth quae cum Adullam

Socho & Azeca jungitur *Jos.* 15. 35. uti urbibus in campestribus sitis aberat ab Eleutheropoli 14 miliaria (uti in Eusebio legit Procopius) & sita erat juxta Estaol, teste Eusebio. Praeterea si Azecae situs ab urbibus quibuscum recensetur definiri debet, erat in eadem regione campestri in qua Estaol & Tzora *Jos.* 15. 33. urbes Danitis post datae, & Schaaraim. At *1 Sam.* 17. 52. (eodem capite, in quo mentio fit Azecae) Schaaraim, Gath & Ekron uti loca vicina junguntur, sic ut ab Azeca fugati sint Philistaei usque ad Ekronem &c. Obstat tamen huic sententiae quod שפלה id est regio campestris ab ipso Eusebio in Onom. ad vocem Σεφλά dicatur esse ad occasum & septentrionem Eleutheropolis, quomodo ergo urbes 8 aut 9 miliaribus ab Eleutheropoli distitae ortum versus possint dici esse in campestribus?

Haec non video quomodo conciliem nisi etiam pars regionis campestris locetur ad ortum Eleutheropolis, uti & ad austrum; nam Lachis & Nezib & Keila urbes erant regionis campestris *Jos.* 15. 39. 44. Atqui Lachis aberat ab Eleutheropoli miliaria 7, Nezib 9, Keila 8 versus austrum, teste Eusebio. Socho quidem collocari posset in regione montana. Erat enim Socho duplex, una in campis, altera in montuosis. Vide *Jos.* 15. 35. & 48. Sed, ut verum fatear, illa Socho quae ab Eusebio inter Eleutheropolin & Aeliam locatur non videtur esse Socho sita in montanis sed in campestribus; quia, quantum ex Eusebio liquet, non longe fuit ab Adullam & Macceda, & Estaol (adeoque etiam illic campestris fuisse credi debent ubi fuit Soco) & quia in sacris literis Adullam, Socho, Azeca & Jarmuth junguntur *Jos.* 15. 33. ut urbes sitae in regione campestri. At Jerimuth, Odollam, Estaol loca fuere vicina. Vide supra *pag.* 505. 480. 491. 493. Quamvis de Jermucha incertum sit fueritne eadem ac Jerimuth, quoniam si collocetur in campestribus, uti ex Josua videtur locanda, & si 14 miliaribus removeatur ab Eleutheropoli, uti in Eusebio videtur legendum, fueritque in via ducente ab Eleutheropoli Aeliam uti testatur Eusebius, non videam quomodo vicina fuerit urbi Estaol sitae in via ducente Eleutheropoli Nicopolin. Quare aut illam Jermucham non esse antiquam illam Jerimuth,

muth, aut contextum esse corruptum Eusebii crediderim. Scripsit forsitan Eusebius *in via ducente Aeliam a Nicopoli*.

A Z E M.

אצמ / Urbs Simeonitarum. *Jos.* 19. 3. Vide de illa *suprap.* 153.

A Z M A V E T H.

עזמות. Videtur in regione tribus Judae aut Benjamin fuisse nec longe a Jerusalem. *Neb.* 12. 29. Ibi jungitur cum Netopha, Gilgal & Geba: & *Neb.* 7. 28. & *Ezr.* 2. 24. incolae בית עזמות junguntur cum incolis Netophae, Anathoth &c. Βηθσαμώς legitur in libro 11. *Ezrae cap.* 5. 34. Crederet quis illam esse urbem Bethschemesch: sed contrarium liquet ex collatione illorum quae extant *Nehem.* 7. 28. ubi eadem urbium series textitur, & hoc loco legitur בית עזמות. Quare aliorum codicum scriptura Βαιθασμών propius accedit ad veram. In Graeco contextu Nehemiae turbatus est vocum ordo & υιοι abundat. Pro υιοι Αζαμιώθ άνδρες βηθ τεσσαράκοντα δύο lege "Ανδρες Βηθζαμιώθ &c. Est & nomen viri *Azmaresh*.

A Z M O N.

אצמון / *Num.* 34. 5. *Jos.* 15. 4. Loci nomen est in finibus australibus terrae Canaan, ad ortum fluminis Aegyptii, sive Rhinocolurorum. Σελμωνά legitur in quibusdam codicibus Graecis.

A Z O C H I S.

'Αζωχίς & 'Ασωχίς, atque 'Ασωχή in quibusdam codicibus. Urbs est Galilaeae a Ptolemaeo capta. *Josephus Antiq.* XIII. 20. Non longe erat a Sippori. Idem *Ant. de bell.* 1. 3. 'Αζωχίην appellat: & inde dicitur μέγα πεδίον. Idem *in vita pag.* 1014. *Ibidem p.* 1016. *Jonatham* ait ex Judaea in Galilaea ingressum transfivisse Japham, Sepphorin, Asochin & Gabara, & *pag.* 1028. vocat eam, 'Ασωχίην πόνιον. Nisi fallor huc pertinent quae *Suidas* habet, 'Ασω-

Gggg 3

χαίθ

καὶ ὄνομα κύριον, καὶ Θηλυκὸν Ἀσωχὴ ὄνομα πόλεως, καὶ Ἀσωχίς ὄνομα κύριον καὶ Ἀσωχίς, ὄνομα πόλεως. Haec mendosa arbitror, in iis quaedam bis repetita immerito.

A Z O T U S.

Aschdod אֲשְׁדּוֹד scribitur 1 Sam. 6. 17. Judae tribui fuit assignata Jos. 15. 47. sed Philistaei eam diu tenuerunt. Stephanus ita illam describit. Ἀζωτὸς, πόλις Παλαιστίνης. Ταύτην ἐκτίσεν εἰς τὴν ἐπανελθόντων ἀπ' ἐρυθραῆς θαλάσσης Φυγάδων καὶ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτῆς Ἀζας ὠνόμασεν ὃ ἐστὶ χίμαιραν, ἣν Ἀζωτον μετέφρασαν. Azotus, urbs Palaestinae. Hanc aliquis e profugis a rubro mari redeuntibus de nomine uxoris suae Azam nuncupavit, id est (W capra) capram, quam Azotum interpretati sunt. Azotus, quae Hebraice dicitur Esdod, urbs fuit potentissima Palaestinae de quinque urbibus: hanc Sargon Rex Assyriorum, qui septem nominibus appellatur, misso duce exercitus sui, cui nomen erat Thartan, cepit & tenuit scribit Hieron. ad Jos. 20. Epiphanius in lib. de vitis Prophetarum p. 246. scribit esse Ἀζωτον πόλιν Ἑβραίων κατὰ θάλασσαν, Azotum urbem Graecorum juxta mare. Collocat etiam Hieronymus in Comm. ad Joël 2. hoc oppidum in litore maris, scribens mare autem novissimum hoc quod ad occidentem est, & quod ducit in Aegyptum, in litore Gaza & Ascalon Azotusque & Joppe & Caesarea & caeterae urbes maritimae sitae sunt. Atqui Gaza ipsa aliquantulum aberat a litore, & portum habebat λιμὴν Γαζαίων, sive Majumam. An sic quoque Azotus in litore sita dicitur, i. e. in ora maritima. Verum duplex erat Azotus, παράλιος & mediterranea. Vide supra pag. 215.

In Libris Apocryphis fit aliquoties Azoti mentio. Libro Judith 3. 2. dicitur sita inter Jamniam & Ascalonem. 1 Macc. 4. 15. legitur Syros fugisse Azotum & Jamniam. 1 Macc. 5. 68. fuisse in terra ἀποφύλων i. e. Philistaeorum & capta a Juda Maccabaeo. Ἀζώτις ὄρος memoratur 1 Macc. 9. 50. Aliis Aznoth mons. Jamnia Azotum tendit Apollonius per campestria 1 Macc. 10. 77. Insequitur eum Jonathan, capit Azotum & dein Ascalonem. *ibid.*

ibid. In finibus Azoti sita erant Gazara. *1 Macc.* 14. 34.

De Azoto haec habet Josephus, eam terminum fuisse tribus Dan ab austro *Antiq.* v. 1. sitam in campestribus & maritimis *Antiq.* v. 2. & *xiiii.* 8. agrum circa eam segetes protulisse. *Antiq.* vi. 1. unam fuisse ex 5 urbibus Palaestinarum *Antiq.* vi. 1. captam a Juda Maccabaeo post Marissam *Antiq.* xii. 12. inter illam ac Joppen torrentem fuisse. *Antiq.* xiii. 8. captam eam a Jonatha, qui a Joppe venerat & deinde perrexit Ascalonem *Ant.* xi. 1. 8. inter Gazam fuisse & Jamniam *Ant.* xiii. 23. ubi inter urbes tractus maritimi recensetur, sitam tamen ἐν μεσογείῳ *bell.* i. 5. & *Antiq.* xiv. 8. restauratam a Gabinio *Antiq.* xiv. 2. & donatam Salome a Caesare *Antiq.* xvii. 13.

Herodotus eam magnam appellat urbem Syriae, & singulare quidpiam de ea narrat *lib.* ii. *cap.* 157. Ψαμμίτιχος δὲ ἐβασίλευσε Αἰγύπτῳ τέσσαρα καὶ πενήκοντα ἔτεα· ἦ τὰ ἐνὸς δέοντα τριήκοντα Ἄζωτον, ἧ Συρίας μεγάλην πόλιν προσκαθήμηνος ἐπολιόρκειε ἐς τὸ τέλος ἐξεΐλε· αὕτη δὲ Ἄζωτος ἀπασέων πολιῶν ἐπὶ πλείστον χρόνον πολιορκομένη ἀντέχετο ἢ ἡμεῖς ἴδμεν. *Psammitichus in Aegypto regnavit annos 54. E quibus per annos novem & viginti magnam Syriae urbem obsedit, quam tandem expugnavit. Haec est Azotus, quae diutissime inter urbes omnes quas novimus obsidionem sustinuit.* Certe celebre fuit hujus urbis nomen prae multis aliis Palaestinae quod vel ex his intelligitur quae apud Strabonem extant *l.* xvi. Ἐνιοὶ δὲ τὴν Συρίαν ἔλην εἶστε Κοιλοσύρας, καὶ Φοινίκας διελόντες, τέτοις ἀναμεμίχθαι Φασσι τέτταρα ἔθνη, Ἰουδαίους, Ἰδουμαίους, Γαζαίους, Ἀζωτίους, γεωργικὸς μὲν ὡς τὸς Σύρας καὶ Κοιλοσύρας, ἐμπορικὸς δὲ, ὡς τὸς Φοινίκας. *Quidam universam Syriam dividunt in Coelesyros & Phoenicas, quibus immixtae sunt quatuor gentes, Judaei, Idumaei, Gazaei & Azotii. Horum Syri & Coelesyri agriculturae, Phoenices mercaturae, operam dant.* De Phoenicum mercatura & quae huic inserviunt itineribus maritimis res nota est. Syrorum autem agricultura proverbio locum dedit, quod Plinius refert *lib.* xx. *cap.* 5. *Syria in hortis operosissima est, indeque proverbium Graecis: Multa Syrorum olera.*

Sita fuit Azotus inter Jamniam & Ascalonem, sic ut Jamnia fuerit Azoto septentrionalior. Ita Ptolemaeus (vide *supra p.* 460.)

Jam-

Jamnesium portus.

Azotus.

Ascalon.

Eusebius quoque ad vocem *Ἰαμνεία* scribit Jamniam fuisse inter Diospolin & Azotum: adeoque Azotus non fuit propior urbi Diospoli quam Jamnia. Ita & *Judith.* 3. 2. hoc ordine recensetur Azotus, progressionem factam a septentrione austrum versus

οἱ ὄντες ἐν Σιδῶνι.

καὶ Τύρω.

οἱ κατοικῆντες Σέβρ.

καὶ Ὀκινά.

καὶ Ἰεμναάν.

καὶ ἐν Ἀζώτῳ.

καὶ Ἀσκαλῶνι,

Adde Josephum *Antiquit.* XIII. 23. qui eundem ordinem servans memorat Apolloniam, Joppen, Jamniam, Azotum, Gazam. Haec quum ita se habeant, dicitur tamen *أسدود* *Esdud* (*Aschdod*) nunc esse nomen vici inter Diospolin & Jamniam, vel inter *لוד* *Lod*, uti nunc appellatur, & *جيبنا* *Jebna*. Id ipsum mihi narravit Palaestinae quondam incola Henricus Lub, de quo & ante commemoravi, ita ut videatur Azotus propior fuisse Diospoli quam Jamnia. Rama, inquiebat (ubi habitavit annos 17, quaeque Diospoli est ad austrum) ad *Eidud* iter est horarum 3 & dimidia, ab *Esdud* pergendo Gazam versus usque ad *Jebnam*, iter horarum fere trium. Sed auctoritas veterum mihi majoris fit quam ut illam ea re labefactem. Esto. Concesserim vicum *أسدود*, in via Diospoli ducente Gazam, esse Azotum veterum, certe illa *Jebna* non erit eadem ac *Jafne* vel *Jamnia* veterum, quae a Diospoli tantum abfuit XII miliaria, uti ex itineralio Antonini discimus.

Inter Azotum & Jamniam x miliaria collocantur in tabula veteri Peutingeriana. Verum huic opponimus Diodorum Siculum, Itinerarium Antonini & Hierosolymitanum. Ex iis liquet 34 miliaria fuisse inter Gazam & Azotum, & 36 a Gaza Jamniam, sic ut 10 miliaria poni non possint inter Jamniam & Azotum, nisi

Azotus

Azotus nimium removeatur a mari ortum versus, & extra viam quae Jamnia duceret Gazam. Sic etiam nimis longe abesset a portu, vel Azoto maritima, de qua vide supra pag. 215.

Nummi extant hujus urbis inscripti Ι Ο Υ Α. (vel Α Υ Γ.) Δ Ο Μ Ν Α Τ Υ Χ Η Α Ω Τ Ι Ω Ν. Vide Vaillant. Numism. Graec. Imperat. pag. 92.

Episcopus invenio fuisse Azoti, SILVANUM, qui subscripsit concilio Niceno primo. CHARISIUM qui interfuit conciliabulo Seleuciensi habito anno 359. Vide Epiphanium Haer. 83. HERACLIUM, qui interfuit concilio Chalcedonensi, pro quo *tomo IV.* Conciliorum gener. pag. 787. male legitur *Praecilius*. Vide supra ad vocem *Agathopolis*. LAZARUM, qui interfuit concilio Hierosolymitano anno 536.

A Z Z A. Vide G A Z A.

B A A L A.

בעלה / Urbs tribus Judae, alio nomine nuncupata Kirjathjea-
rim. *Jos. 15. 9. 1 Chron. 13. 6.* Legitur etiam בעלה inter urbes
Judae in regione australi, *Jos. 15. 28.* quae non videtur eadem
esse atque בעלה, quae est Kirjathjea-
rim sita fuit in regione australi tribus Judae, & Kirjathjea-
rim in hac ipsa serie urbium Judae recensetur *Jos. 15. 60.* nec ea-
dem urbs bis recenseri potest, nisi summa pascatur confusio. Sed
crediderim illam בעלה eandem esse ac בלה, memoratam hoc
fere ordine in serie urbium Simeoniticarum, quae ex australi re-
gione tribus Judae desumptae sunt. Ita *Jos. 19. 1.* urbes Simeo-
niticae recensentur *Beerscheba, Scheba, Molada, Chatzarschual,*
Bala, Atzem, Estolad, Bethul, Chorma, Tziklag, Bethhammar-
cavoith, Chatzar Susa, Bethlevoath, & Scharuchen, Ain Rim-
mon, Ether & Aschan & omnes vici qui erant ad בעלת נאר
Ramath australem. Confer cum iis seriem urbium tribus Judae
Jos. 15. 28. 29. 30. ubi *Chatzarschual, Beerscheba, Bizjorheja,*
Baala, Atzem, Estolad, Kezil, Chorma, Tziklag hoc ordine re-
censitae produunt hanc בעלה & illam בלה esse eandem. Addam
H h h h &

& hoc, videri eandem hanc urbem dici בלהה 1 *Chron.* 4. 28. ubi hoc ordine recensentur urbes Simeonitarum, *Beerscheba*, *Molada*, *Chatzarschual*, בלהה *Bilha*, *Etzem*, *Tholad*, *Bethuel*, *Chorma*, *Tziklag*, *Bethmarcavoth*, *Chatzarsuzim*, *Bethbirei* & *Schaharaim*. Vide supra pag. 153. ubi triplex series est, in qua hujus urbis nomen legitur. Memoratur & mons Baala in Juda *Jos.* 15. 11. Ex vocibus quae ibi leguntur הר הבעלה conflatum legitur apud Eusebium in Onomastico 'Αρχαία. Id fuisse scribit terminum Judaeae orientalem, & eodem nomine esse vicum.

B A A L A T H.

בַּעַלְתַּי / Urbs tribus Dan. *Jos.* 19. 44. 1 *Reg.* 9. 18. Βαλλέθ *Josepho*, non longe a Gazara. *Antiq.* VIII. 2.

* B A A L A T H B E E R.

בַּעַלְתַּי בְּאֵר / Eadem creditur esse ac Ramath in confiniis Simeonis *Jos.* 19. 8. Videtur בעל appellari 1 *Chron.* 4. 33.

B A A L C H E R M O N.

בַּעַל חֶרְמוֹן / Menassitae habitarunt a Baschan usque ad Baal Chermon & Senir. 1 *Chr.* 5. 23. Vide supra lib. I. cap. XLIX.

B A A L E J E H U D A.

בַּעַל יְהוּדָה / Est eadem ac Baala sive Kiriathjearim 2 *Sam.* 6. 2. de qua mox.

B A A L G A D.

בַּעַל גַּד / Ad radicem montis Chermon. *Jos.* 11. 17. & 13. 5. Eusebius addit ἐν τῷ πεδίῳ ἔστι Λιβάνης, in campo Libani fuisse. Nota, quum jam tota regio transJordanica divisa esset inter Rubenem, Gad, & dimidiam Menasse, huc usque Josuam hostes suos persecutum: & limites terrae transJordanicae esse Arnonem ad austrum & montem Chermon ad septentrionem *Jos.* 12. 1. & 5.

& 5. Ogum quoque Regem Baschanis dominum fuisse montis Chermon *Jof.* 12. 5. Erat tamen ipsa urbs Baal Gad in regione cis Jordanem. *Jof.* 12. 7.

B A A L M E O N.

בְּעַל מְעוֹן / Urbs tribus Ruben *Num.* 32. 38. *1 Chron.* 5. 8. (confer Beth baal Meon) postea a Moabitis occupata, nam inter urbes Moabiticæ recensetur *Ezech.* 25. 9. & Hieronymus ad illum locum notat, *Beel Meon usque hodie in Moab vicus est maximus.* Contextus Hebraeo Samaritanus *Num.* 32. 38. extrito *ע*, scribit בְּעַל מוֹן. Eusebius & Hieronymus tradunt vicum Βεελ-μαων distare Chesbunte novem miliaribus & esse juxta Baaru, בְּעַר, in Arabia. De Baaru, vide quae supra *lib.* 11. notavimus ex Eusebio ad vocem Καριαθέρμ.

B A A L P E R A T Z I M.

בְּעַל פְּרִיצִים / Ubi caesi sunt a Davide Philistaei. *2 Sam.* 5. 20.

* B A A L S C H A L I S C H A.

בְּעַל שְׁלִישָׁה / *2 Reg.* 4. 42. Urbs, uti videtur, sita in regione Schalischa *1 Sam.* 9. 4. Eusebius & Hieronymus hanc vocem legerunt Bethschalischa, dicuntque villam esse in finibus Diopoleos 15 miliaribus inde distitam versus septentrionem in regione Thamnitica.

* B A A L T H A M A R.

בְּעַל תְּמָר / Ubi Israëlitæ pugnarunt contra Benjaminitas *Jud.* 20. 33. Eusebius scribit esse prope Gabaa & illic nuncupari locum quendam Bethamar. Hic videmus *Baal* & *Beth* permutari uti in Baal Schalischa & aliis.

B A C A.

Βακά. Vicus qui terminos Tyrionum a Galilæa dirimit. Vide
Hhhh 2 de

de Josephum *de bell.* III. 2. Hegesippus legit *Batatha*.

B A C A T H A.

Epiphanius hujus loci meminit in *Synopsi lib. II. adv. haereses pag. 397.* & in *Anacephalaeosi pag. 145.* his verbis, τὴν Βάκαθον κατοικούντες μητροπόλιν Ἀραβίας τῆς Φιλαδελφίας, qui *Bacathum incolunt vicum primum Arabiae Philadelphienfis.* Hic nomen loci Βακάθ⊕ est. Intelligit autem per Arabiam Philadelpiae eam regionem quae circa illam urbem sita erat, & cujus illa urbs erat praecipua, quemadmodum Arabiam Petraeam a Petra, Galliam Narbonensem a Narbone, Syriam Antiochenam ab Antiochia, nuncupamus. Alibi Βάκαθα in plurali numero appellat, *lib. II. adv. haeres. pag. 489.* Ἐν Βακάθοις τῆς Φιλαδελφηνῆς χώρας πέραν τοῦ Ἰορδάνου, *Bacathis sitis in regione Philadelphene trans Jordanem.* בַּקָּתָה vel בַּקָּתִי videtur esse verum nomen, quod *casas, domunculas,* notat e quibus haec κώμη videtur coaluisse. At unde probatur, dicet aliquis, hunc vicum locis Palaestinae attribuendum esse? Ex actis concilii Constantinopolitani, *tom. v. Concil. pag. 192.* ubi inter episcopos Palaestinae nominatur

Γρηγόρι⊕ Βακάθας.

In actis Ephesi insertis concilio Chalcedonenfi memoratur etiam *tom. IV. Concil. pag. 118. & 313. & 321.*

Ἄλυπι⊕ Βάκτρων.

Ubi substituendum esse Βακάθων, nec ultima Βατρα hic locum habere posse, liquet ex eo quod in his ipsis actis *tom. VI. Concil. pag. 268.* appelletur

Ἄλυπι⊕ ἐπίσκοπ⊕ Βακάνθων

& Latini codices quidam, hac parte incorruptiores quam Graeci, habeant, Episcopus *Bacatenfis*, alii *Bacnatenfis*, *Bacanthensfis.* Sic ut mihi dubium non sit eadem Bacatha, quorum episcopus erat Alypius, esse ac illa quorum meminit Epiphanius.

Siquidem tam late in orientem excurrere liceret, ut indagarem quis esset episcopus *Bactrorum* vel *Bacathorum*, Bacatha
non

non minus ac Baetra illic invenire liceret. Meminit urbis Βακαθ (ea est *بخت*) olim ab Unnuguris aedificatae Theophylactus Simocatta *Histor. lib. VII. cap. 8.* Δυσὶ δὲ μεγίστοις τισὶ τὸ Τέξεν ἔθνη *μεγαλαυχεῖ.* Φασὶ γὰρ ἀνωθεν αὐτὰς καὶ ἐξ ἀρχῆς μηδέποτε λοιμῶν ἐπιδημίαν θεάσασθαι. Ἐτε σεισμῶν σπάνιν εἶναι κατ' ἐκείνην τὴν χώραν τὴν δὲ Βακαθ ὑπὸ Ἑ' Οὐνιγγύρων πάλαι τότε πολιθέσαν, καταπεσεῖν τοῖς σειμοῖς τὴν δὲ Σογδαίην καὶ λοιμῶν καὶ σεισμῶν ἐμπειρον πεφυκέναι. *Duabus rebus usque magni momenti genus Turcarum gloriatur. Ajunt enim jam a priscis temporibus pestis immunem fuisse regionem suam, nec terrae motus ibi frequentes esse. Bacath vero urbem ab Hunnuguris aedificatam terrae motu corruisse, & Sogdianam pestem & motus terrae experiri.* Ab istis Hunnuguris, gente ex Hunnis & Oguris conflata, nomen Hungarorum ductum esse existimo.

Carolus tamen a S^{to}. Paulo credit haec Bacatha fuisse eundem locum ac *בצב*. *Borzeath*, urbem tribus Judae, ideoque haud dubitat illi locum concedere inter urbes episcopales Palaestinae primae. Hunc sequitur Philippus Labbeus in apparatu ad Concilia generalia, cui inseruit Breviarium geographiae episcopalis, in quo scribit *Caesariensi Palaestinae primae Metropolitano* parebant *Antihedonenfis . . . . Baschatanus &c.* Eliensis quoque in hac ferie legitur, tanquam ab Hierosolymitano diversus (quem errorem tetigimus supra pag. 207.) & Menniathenus in Palaestina secunda (de quo vide supra pag. 209.) plane uti apud Carolum a S^{to}. Paulo, ad quem ipse Labbeus in fine lectorem scire plura volentem ablegat. Possēt tamen objici Βάκαθα κώμην five vicum fuisse, adeoque episcopum non habuisse. Sed respondeat pro me Sozomenus *Historiar. lib. VII. cap. 19.* Ἐν ἄλλοις δὲ ἔθνεσιν ὅπη καὶ ἐν κώμας ἐπίσκοποι ἱερῶνται, ὡς παρὰ Ἀραβίοις καὶ Κυπρίοις ἔγνων. *Apud alios populos etiam vici habent consecratos episcopos, uti in Arabia & insula Cypro animadverti.* Atqui Bacatha erant in Arabia, secundum consuetudinem loquendi illorum temporum, & ipsius Sozomeni, qui Areopolin & alias urbes Palaestinae tertiae vocat urbes Arabiae. Vide illum *lib. VII. cap. 15.*

BACHURIM.

בְּחֻרִים. 2 Sam. 16. 5. & 2 Sam. 3. 16. בחורים ubi Graeci codices Βαρακίμ, Βαθυρείμ, Βαερίμ vel Βαχχρίμ legunt. Βαχχρά, Βοκχέρη, & Χωραβά. Sunt enim haec ejusdem loci nomina, uti apud Iosephum leguntur. Sed illud Χωραβά, vel Χώραμον, Ant. VII. 8. esse emendandum in Βάχωρα liquet ex 2 Sam. 16. 5. Βοκχέρη scribitur Ant. VII. 9. ubi vicus esse dicitur in agro Hierosolymitano. Confer 2 Sam. 17. 18.

BAETARRHUS.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Βαιταρρῆς κώμη μεγάλη τρίτης Παλαιστίνης. Baetarrihus, vicus magnus Palaestinae tertiae.

BAETHBASI.

Βαιθβασί. In solitudine 1 Macc. 9. 62. 63. Interpres Latinus Bethkeziz.

BAETHER.

Βαιθήρ. Urbs tribus Judae Jof. 15. 60. in codicibus Graecis legitur, in Hebraeis non item. Alii Θεθήρ exhibent, sed Hieron, ad Mich. 5. etiam Baether legit. Non est hic cogitandum de Betaro, memorata in Itinerario Hierosolymitano, inter Caesaream & Diospolin: illic enim tribui Judae portio nulla erat: nec de Bethchorone, quae suo nomine alibi in libro Josuae legitur, & Ephraimitis data fuit, non tribui Judae.

* B A L A.

בְּלָא / In tribu Simeon Jof. 19. 3. Meminit etiam Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς urbis Galilaeae hoc nomine ex Iosepho. Βάλα, πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἰώσηπτος. Bala, urbs Galilaeae. Jofephus. Ego autem inveni quidem in Iosepho Ant. VI. 6. nomen urbis Βαλλᾶ ubi Saulus copias recensuit. Non tamen inveni eam urbem Galilaeae nuncupari. Sed plures urbes τῆς Γαλιλαίας Stephanus appellat,
de

de quibus id non constat. Quod si in Galilaea Bala fuisset, forsitan illa Libano adfita nodum solveret, quomodo באלה pro *Libano* usurpatur in Talmude.

B A L A M O.

Βαλαμῶ. Ager inter Dothaim & Balamo. *Judith.* 8. 3. Latinus interpres reddit Baalmaim, uti reddere solet nomina Βελμῆν, Βελμαῖμ, & Βελθέμ. Quare & hoc nomen erit forsitan ejusdem loci. Quid si sit idem ac Βελεμῶθ in Jissascar, patria Hoseae Prophetæ?

B A L E T H.

Βαλέθ. Urbs non longe a Gazara a Salomone condita. Josephus *Antiq.* VIII. 2. בעלא Baalath nuncupatur 1 *Reg.* 9. 18.

* B A M O T H B A A L.

Jungitur cum Chesbon, Dibon & Bethbaal Meon, & data est Rubenitis *Jos.* 13. 17. Eusebius scribit eam sitam ἐν τῷ Ἀργωνῶ.

B A R E C A.

Βαρηκά. Vicus prope Azotum. Eusebius in Onomastico, ad vocem Βαρακαί. Ubi male Βαρεκά legitur, uti liquet tum ex titulo Βαρακαί, tum Hieronymo.

B A R A T H S A T I A.

Βαραθσατία. Χωρίον 10 stadiis distans ab urbe Keila vel Kela, quae קעילה est. Ibi Michae sepulcrum inventum est. Sozomenus *Histor.* VII. 29. Valesius putat esse vicum Βηρά quem 8 millibus ab Eletheropoli distare versus Aquilonem scribit Eusebius in Onomastico.

B A R T U T A.

איש ברתותא inter doctores Misnicos memoratur R. Eleazar fil. Judae, in Massechet Orla *cap.* I. *misn.* I.

B A S A R A.

Βασαρά. Urbs in confiniis Ptolemaidis stadiis 20 a Gaba, ubi Ebutius erat praefectus Campi magni. Josephus in Vita. Latinus interpres *Besara*.

B A S C A.

Βασκά. Urbs Gileaditidis in qua Jonathas sepultus. Josephus *Antiq. XIII. I. Βασκαμά I Macc. 13. 23.*

B A S C A M A.

Βασκαμά. Urbs *I Macc. 13. 23.* Josephus hanc urbem Βασκά appellat. Errant qui putant esse Botzkath urbem Judae.

B A T H A N E A.

Vicus 15 miliaribus a Caesarea, ubi thermae sunt. Eusebius ad vocem Βηθαναθά. Alibi, ad vocem Δυναία vocavit Βαιτοανίαν.

B A T H S A M A.

Βαθσάμη. Vicus in tribu Juda circa quem erat magna & pulchra planities. Josephus *Antiq. VI. 2.* Hic est qui in codicibus Hebraeis Bethchemesch dicitur.

B A T H U R A.

Vicus jubente Herode conditus in Batanaea contra Trachonitas a Judaeo Babylonio, ne infestare possent Judaeos Babylone Hierosolymam proficiscentes. Josephus *Antiq. XVII. 2.* Legit etiam Βαθύρα Latinus interpres apud Josephum in vita pag. 1002. ubi Graeci codices editi habent Ἐκκάτανα, sed male. Vox haec nata est ex affini Βαταναία. Erat autem Bathyra sita in Batanaea. Confer pag. 1012.

* B E A L O T H.

בְּעֵלוֹת / Urbs in tribus Judae parte meridiali. *Jos.* 15. 24. Legitur etiam ובעלות uti nomen loci *1 Reg.* 4. 16. ubi praefectura Baanae filii Chuschai dicitur fuisse באשר ובעלות in *Ascher & Bealoth*. Sed videtur עלות esse nomen loci & Beth aequae ac Vay esse praefixum, uti eodem hoc capite, *commate* 9. במקץ ובשעלבים, in *Makatz & Schaalbim*.

B E B E T E N.

Βεβητέν. Vicus, octo miliaribus a Ptolemaide versus orientem remotus. Eusebius in *Onom.* ad vocem βατναί. *Bethebem* scribitur in Hieronymo. An forte est idem ac *Ecbatana* oppidum quod Plinius non longe a Ptolemaide locat?

B E D O R A.

Βηδωρά. Inter urbes Judaeae recensetur a Ptolemaeo. Videtur esse Bethchoron.

B E E L M A U S.

Βεελμαύς. Vicus distans a Chesbon miliaribus novem, ubi aquas calidas humus sponte effert. Eusebius in *Onom.* ad vocem Βεελμαών.

B E E R.

באר. *Jud.* 9. 21. Eruditissimus Maundrellus qui anno MDCXCVII iter per Palaestinam fecit observavit esse urbem Beer nuncupatam quatuor horarum circiter spatio ab Hierosolymis remotum in via versus Neapolim, duabus horis & dimidia ad austrum loci qui pro Bethel habetur. Situm ejus loci esse amoenissimum dicit & fontem esse aquae eximiae ad pedem montis vicini, unde nomen habeat. Ceterum omne territorium circa eam quaqua-versum montibus & rupibus abundare.

Nomen באר puteum notat & fontem, uti & Arabicum البئر. Sic pro fonte sumi videtur quum aquam comitatam Israëlitas per loca deferta באר vocant. Ita est in Schir Hasschirim Rabba 15. 4. כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היה הנאר עולה להם, totis 40 annis, quibus in solitudine erant Israelitae, ascendit cum ipsis fons aquarum, & fol. 29. 2. legitur כיון שמתה כהם ופסקה הנאר כהם postquam obiit Mirjam defecit eos fons. Πέτρα dicitur eos secuta 1 Cor. 10. 4.

B E E R O T H.

Urbs Gibeonitarum Jos. 9. 17. postea Benjaminitis cessit 2 Sam. 4. 2. בארות תחשב על בנימין Beeroth censetur sub Benjamin. Βηροθ memoratur III. Ezr. 5. 36. eadem ac haec urbs, uti liquet ex Neh. 7. 29. Quod attinet ad situm urbis Beeroth, credidi olim eam esse quaerendam in via quae ducit Aelia, i. e. Hierosolymis, Neapolin, propterea quod Hieronymus in Onomastico scribat, Beeroth sub colle Gabaon, ostenditur hodieque villa ab Aelia pergentibus Neapolin in septimo lapide. In Eusebio quidem Νικόπολις legebatur non Νεάπολις, sed lectionem Hieronymi praeferebam, quod adderet illam esse sub colle Gabaon; Gabaon autem sita fuit, teste Hieronymo in eodem Onomastico juxta Ramam in quarto miliario Bethelis. At Rama & Bethel erant in via ducente Aelia Neapolin, illa in sexto, haec duodecimo, miliario uti idem scribit. Postea tamen, omnibus accuratius ponderatis, visum est Beeroth in via ducente Aelia Nicopolin quaerendam ob has potissimum rationes.

1. Quod contextus Eusebii Graecus Νικόπολις habeat, & Procopius Gazaeus jam olim ita in Eusebio legerit. Vide supra pag. 501.
2. Quod Beeroth, Gabaon, Kephira & Kirjathjearim fuerint quatuor urbes Gibeonitarum, Jos. 9. 17. quibuscum Josua foedus iniit, quae vicinae fuerunt sibi invicem. At de Kirjathjearim certe constat illam in via ducente Aelia Nicopolin (vel Diospolin: eadem enim haec via erat, uti liquet

liquet ex itinerario veteri Hierosolymitano : vide supra p. 417.) sitam fuisse in nono miliario. Id Eusebius ipse & Hieronymus scribunt. Gabaon autem 50. stadia ab Aelia aberat in eadem via, Bethchoronem nempe versus, teste Josepho *lib. 11. de bello cap. 37.* ergo vicina urbi Kirjathjearim. De Kephira nil certi est. Restat Beeroth, quae, ut omnes urbes Gibeonitarum vicinae statuuntur, videtur in eadem via esse quaerenda. Atque ita in eadem via erunt Gabaon, in miliario sexto Hierosolymis, Beeroth in miliario septimo, Kirjathjearim in miliario nono.

3. Quod, si Beeroth locetur in via Neapolitana, vix possit concipi Gibeonitas, quorum haec urbs erat, potuisse ignotos esse Josuae, qui urbem Ai jam ceperat vicinam Betheli & viam Neapolitanam aut occupaverat jam aut certe illa quae isti proxima erant. Aptius ergo collocatur in via Nicopolitana.

Restat ut labefactemus illa quae nos olim confirmarunt in amplectenda sententia Hieronymi. Primarium illud erat quod Gabaonem locet Hieronymus prope Ramam & Bethalem. Sed haec Gabao non videtur esse urbs Gibeon, sed Gibeon potius. Gibeon certe & Rama fuere vicinae *Judic. 9. 13.* Et in via Nicopolitana Γαβαὼν a Josepho collocatur : quae & vicina tum erit urbi Kirjathjearim. Praeterea illud Hieronymi, Beeroth fuisse *sub colle Gabaon*, non notat Beeroth fuisse vicinam colli Gabaon, vel sub colle sitam : aut si id credidit Hieronymus, deceptus fuit. Verum ex Graecis Eusebii verbis liquet hoc tantum illum dicere voluisse Beeroth fuisse unam ex tribus urbibus Gibeoniticis quae sub Gabaone, uti metropoli, censebantur. Hoc discimus ex collatione aliorum locorum Eusebii & interpretis Hieronymi. Ἰπὸ τὴν Γαβαὼν, quod *sub colle Gabaon* hic reddit Hieronymus, alibi ad vocem *Cephira*, vertit *vicus ad civitatem pertinens Gabaon*, & ad vocem Γαβαὼν Eusebius illam *μητρόπολιν* appellat. Adeoque ex iis ἰπὸ τὴν Γαβαὼν non efficitur Beeroth sitam fuisse ad collem Gabaon.

BEERSCHEBA.

Nihil est notius, quam terminos terrae in Sacro Codice ita describi, a Dan usque ad Bersabee, uti 2 *Sam.* 17. 11. & dein quum divisum esset in duo regnum, Judae & Israël, fines regni Judae ita describi כבאר שבע עד הר אפרים a Berscheba usque ad montana Ephraim, 2 *Chron.* 19. 14. Fuit in Juda, vel Simeon potius, quandoquidem inter illas urbes fuit quae ex Judae regione datae fuere Simeoni. *Jos.* 15. 28. & 19. 2. appellatur tamen Berscheba Judae כאר שבע אשר ליהודה 1 *Reg.* 19. 3. quamvis & dici ita queat quod in regno Judae, opposita ad regnum Israël, sita esset.

Tempore Hieronymi oppidum adhuc erat: ita enim scribit in *Quaest.* ad *Gen.* 17. 30. *Ubi & Bersabee usque hodie oppidum est: quae provincia ante non grande tempus ex divisione Praesidium Palaestinae salutaris est dicta.* Josepho appellatur Βερσαβαι *Antiq.* I. 12. Βερσαβαι *Antiq.* VI. 3. Βερσαβει *Antiq.* IX. 7. *Antiq.* VIII. 7. dicitur esse in extremis finibus tribus Judae κατὰ τὴν Ἰδουμαίων γῆν.

Videtur ejus mentio quoque fieri in Notitia dignitatum Imperii Romani, ubi primo loco recensentur sub dispositione Ducis Palaestinae Equites Dalmatae Illyriciani Berosabae. Et in notitiis veteribus ecclesiasticis, quas vide supra *lib.* I. *cap.* 35. memoratur inter urbes Palaestinae tertiae, Βεροσαμών. Lege Βεροσαμών. Nihil notius quam μ & β in codicibus Graecis ob similitudinem figurae quam in iis habent permutari. Inter sedes episcopales Palaestinae primae Σάλτων Βεροσαμών recensetur, sic ut Bersabee ipsa sub Palaestina tertia fuerit, at saltus ejus sub prima. Unde discimus hoc loco confinia Palaestinae primae & tertiae fuisse.

Situm ejus descripsimus supra *p.* 484. Unde liquet illam Chebrone versus austrum abfuisse 20 miliaria, Chebron autem ab Hierosolymis 22 miliaria aberat itidem versus austrum. Et *Jos.* 15. 28. etiam recensetur inter urbes Idumaeorum finibus proximas. Unde patet non esse eandem illam ac Bersaben, de qua scriptores belli sacri loquuntur. Ita illam describit *Jacobus de Vitriaco Histor. Hierosol.* *cap.* 36. *Est autem civitas Bersabee in illa parte Judaeae quae cessit*

cessit in partem tribus Simeon, ad radicem montium in initio campestrum, inter montes & Ascalonam sita, decem miliaribus distans ab Ascalona. Gulielmus autem Tyrius hoc modo *Hist. l. XIV. c. 22.* miliaribus duodecim eam ab Ascalone sitam, & circa radices montium in campestrum initio quae inter montes & urbem praedictam continuo interjecta sunt tractu: Arabice dici Bethgabil i.e. domum Gabrielis. Urbem fuisse veterem & dirutam illis temporibus sed contra invasiones Ascalonitarum aedificatam.

B E E S T E R A.

בֵּזְצֵר / Ubs Levitica sita in regione dimidiae tribus Menafsis trans Jordanem. *Jos. 21. 27.* Vulgatus interpres ibi habet *Bosfram.* βόσπρα scribitur Graecis quod propius ad Beestera accedit. Certe convenientius est credere hanc Bosfram fuisse quam בֵּצֵר Betzer in tribu Ruben. עֶשְׂתָרוֹת scribitur hujus urbis nomen *1 Chr. 6. 56.* & vulgatus illic habet Astaroth, unde facilis oritur conjectura Beestera esse compendium nominis בית עֶשְׂתָרוֹת οἰκος vel Ναὸς Ἀστάρτης. Contractum, videtur nomen Bosfra ex בית עֶשְׂתָרוֹת sic ut integrum nomen fuerit בית עֶשְׂתָרוֹת Aedes Numinis, quia in loco parallelo *1 Chr. 6.* nomen עֶשְׂתָרוֹת legitur eo loco quo *Jos. 21.* haec בעֶשְׂתֵּרָה legitur.

B E G A B A R.

βηγαβαρ. Trans Jordanem, patria Prophetae Nachum. Epiphanius de vit. Prophet. pag. 247. In Chronico Paschali p. 150. legitur πρην τῶ εἰς βηγαβαρην, sed excidisse post τῶ vocem ἱεροδανῶ clarum est ex Epiphanio. Non est confundenda haec cum βηγαβαρ Josephi. Videtur natum nomen ex בית עבֶרָה *Beth Abara.* Vide quae ad hanc vocem notamus.

B E K I I N.

בְּקִיעִין. Locus inter Jafnen & Lyddam uti dicitur in Gem. Hieroi. Chagiga fol. 75. 4. מעשה בר' יודנן בן ברוקה ור' אלעזר חסמא שהיו מהלכין מיבנה ללוד והקבילו ר' יהושע בבקיעין אמר

אמר להן מה חדוש היה לכם בבית המדרש היום *Historia de R. Johanne filio Berocae & R. Eleazare Chasma (caeco) quibus ambulanti bus Jafne Lyddam obviam factus est R. Josua in Bekiin rogans, quid novi erat hodie in schola?*

B E L A.

בַּרְעִי / Est Zoar. *Gen. 14. 2. 8. Appellatur Bala id est absorpta, tradentibus Hebraeis quod tertio terrae motu prostrata sit. Ipsa est quae hodie Syro sermone vocatur Zoora. Sunt verba Hieronymi ad Jes. 15. Eusebius ad vocem βαλα testatur eam suo tempore habitatam fuisse & praesidio militum Romanorum munitam, imminere autem mari mortuo. Meminit quoque ejus ad vocem Βηλα scribens esse in limite orientali Judaeae: ita enim legit Hieronymus, non Idumaeae.*

B E L E M O T H.

βελεμώθ. Patria Hoseae prophetae, sita in tribu Jissascar. Ferriphanius de vitis Prophetar. pag. 244. In Chronico Paschali pag. 147. Ὡσηὲ ἦν ἐν Βελεμῶν τῆς Φυλῆς Ἰσσαχάρ. *Hoseas erat ex Belomon tribus Issachar. Vide an non sit βαλαμώ. Judith. 8. 3. Theophylactus scribit βελελεμώθ. Auctor anonymus de vitis Prophetarum ex MS.to codice Augustano editus a Davide Hoefschelio pag. 42. ἐν Βελεμώθ.*

B E L M E N.

βελμέν. Judaei mittunt legatos Bethchoronem, Belmen & Jerichuntem, *Judith 4.4. Interpres Latinus reddit Baalmaim. Puto legendum esse βελθίμ, vel si manere debeat βελμέν ita quoque legendum esse cap. 7. 3. adeoque eundem esse locum, cujus & hic & illic mentio fit: nam istic, ubi per montes aditus erat versus Judaeam, videntur maxime moniti esse debuisse incolae ut occuparent loca montana per quae hostes possent irrumperere. Atqui cap. 7. 3. dicuntur castra Holophernis, qui jam ulterius processerat ad obsidendam Betuliam extensa fuisse a Dothaim usque*
ad

ad Belthem. Alii *βελμαίμ* & *βελθαίμ*, orta diversitate ex similitudine literarum *μ* & *β* apud veteres, uti notissimum est.

BELSEPHON.

βελσεφών. Urbs in tribu Ephraim, quo Absalom profectus est ad tondendos greges. Josephus *Antiquit.* VII. 7. 2 *Sam.* 13. 23. בעל חצור *Baal Chatzor* scribitur. Graeci *βελασώρ* legunt. Affine vel idem nomen est *βελσεφών*, nomen urbis Aegyptiacae ad finem Arabicum, cujus meminit Josephus *Antiquit.* II. 15. quae *בעל צפון* in Vet. T. nuncupatur.

BELTHEM.

βελθέμ. Al. *βελμαίμ* & *βελθαίμ*. Urbs inter quam & Dothaim castra Holofernus erant extensa *Judith.* 7. 3. vide *Belmen*. Mihi enim videtur ejusdem loci nomen esse.

BEMESEELIS.

βεμέσελις. Urbs a Demetrio subacta. Josephus *de bell.* I. 3. *πεθόμη* appellatur *Antiq.* XIII. 22. Sic ut illud *βεμέσελις* ex *βεθόμη πόλις* videatur esse natum.

* BENE BERAK.

בבני / Urbs tribus Dan. *Jos.* 19. 45. Eusebius ad vocem *βαγκακὰ* scribit iusto tempore prope Azotum viculum fuisse *βαρκακὰ* dictum. R. Akiba hic diu commoratus est & judicavit. Vide Gemaram Sanhedrin fol. 32. I. *init. cap. 4.*

BENNAMAREM.

βηνναμαρήμ. Vicus ad septentrionem Zoarae. Eusebius ad vocem *Νεκκήριμ*. Pro qua lege *Νεμηρίμ*. Hieronymus scribit, *est vicus nomine Benamerium.*

BEON.

B E O N.

בֵּינִי / Urbs trans Jordanem *Num.* 32. Creditur contractum ex בעל מעון. Eusebius scribit ad vocem Βαιών eam pertinuisse ad tribum Ruben, quod est veri simile.

B E R A.

Βηρά. Vicus distans ab Eletheropoli octo millibus versus Aquilonem. Eusebius in *Onom.* Vide & supra quae diximus ad vocem Βαραθσάτια.

B E R D A N.

Βηρδάν. Vicus in regione Geraritica. Eusebius ad voces Φρέαρ κρίσεως.

B E R E A.

Βερέα. Aliis Βηζέε. I *Macc.* 9.4. Confer I *Macc.* 7.19. Βηζέθ. An est הכירה *Orla* 11.12.

B E R O T H A.

Βηρώθη. Urbs Galilaeae non longe a superiore Caidesē (קדש) Josephus *Ant.* v. 1. Vide an non possit esse eadem ac Μηρώθ.

B E R S A B E.

Βηρσαβή. Terminus inferioris Galilaeae ad boream & superioris ad austrum. Josephus *lib.* 111. *de bell.* 2. Vicus Galilaeae appellatur eadem *lib.* 11. *de bell.* cap. 25. Βηρσαβέ in vita pag. 1013. Βηρσαβέε *de bell.* 11. 25. Bersabe etiam dicitur urbs *Beersheba*. Vide hanc vocem supra.

B E R S E T H O.

Βηρζεθώ. Vicus, ubi Judas castra metabatur. Josephus *Antiq.* XII. 18. Videtur esse idem qui Βηθζεθώ eidem *Antiq.* XII. 14. appellatur. Vide *Bethzetho*.

BER-

BERZAMMA.

Βερζάμμα. Urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis, memorata Ptolemaeo. Existimo esse Beerschebam. Facile M & B permutantur inter se.

BESIMOTH.

Βησιμόθ. Abila, Julias & Besimoth in Peraea Romanis cedunt. Josephus *de bell.* v. 3. Videtur contractum ex בית ישימות בי pro בית etiam in Talmude frequens est.

BESIRA.

בֵּית הַסֵּרָה / 2 Sam. 3. 26. Βησιρά Josepho dicitur, locus 20 stadiis a Chebrone remotus teste eodem *Antiq.* VII. I.

BETACHORA.

Βηταχώρα. Urbs a Salomone condita non longe a Gazara vel Gazer. Joseph. *Antiquit.* VIII. 2. Est eadem ac Betchoron I Reg. 9. 17.

BETANE.

Βητάνη. *Judith.* I. 8. usque ad Jerusalem ναὶ Βητάνη & Chellus & Cades & fluvium Aegypti. Videtur itaque locus fuisse inter Hierosolymam & Cadetich. Hillerus putat esse Batanaeam. Sed hoc non convenit cum ordine quo loca recensentur: progressus enim fit a borea versus austrum, nec quum Hierosolymas usque perventum erat, retro iri oportuit ad Batanaeam, & inde rursus ad Cadetich & fluvium Aegypti. Nec apta phrasis est εως usque ad Jerusalem & Batanaeam ..... & Cadetich, interposita regione inter urbes duas, inter quas ne media quidem erat. Nec quicumquam est praeter aliquam literarum similitudinem, quod suadere possit hic intelligi Batanaeam. Omnes circumstantiae flagitant contrarium. Quaerendus itaque locus est inter Jerusalem & fines terrae Israëliticae australes. Ibi autem situs fuit locus dictus

Kkkk

Βηταν-

Βηθαννίν, quod nomen cum hoc Βετάνη quomodo conveniat, liquet. Ille describitur ab Eusebio in Onomastico Ἀρι, (lege Ἀν vel Ἀιν; hoc suadent sequentia, ubi legitur villam eam Βηθαννίν dici, praeposita voce בית uti saepe alias apud Eusebium) Φυλῆς Ἰούδα, ἱερεῦσιν ἀφαιρισμένη. Ἐστὶ δὲ κώμη νῦν Βηθαννίν λεγομένη ἀπὸ β' σημεῖων τῆς Τερεβίνθα, Χεβρών δὲ ἀπὸ τεσσάρων, id est, interprete Hieronymo, *Ain, in tribu Juda, urbs sacerdotibus separata. Est ὅτι usque hodie villa Bethennim nomine in secundo lapide a terebintho, hoc est a tabernaculo Abraham, quatuor millibus a Chebron.* Hinc discimus eandem urbem hic describi quae עין *Ain* nuncupatur *Jos. 21. 16.* inter Sacerdotales fitas in tribu Judae censita, sed data tribui Simeoni, unde postea praeposito בית factum est בית עין Βετάνη & mollius pronuntiatum Βετάνη, extruso jod ex media voce uti Ἰωάδα Graeci dixerunt & Ἰωακείμ pro יהודע & יהוקים &c.

BETARIS & BETARUS.

Βήταρις. Vicus in media Idumaea. *Josephus de bell. v. 4.* Sed Rufinum credo rectius legisse Βήγαρις. Videtur esse *Bethagabra.* Betarus inter Caesaream & Diospolin interponitur in Itinerario Antonini, illinc *xviii*, hinc *xxii* millibus passuum remota. Vide supra *pag. 420.* Eadem est quae *Betthar* in Itinerario Hierosolymitano dicitur, remota *xvi* millibus passuum a Caesarea, *xx* a Diospoli. Vide *pag. 417.* supra, & infra ad vocem *Bether.*

B E T E N.

Urbs tribus Ascher *Jos. 19. 25.* Possit esse *Bebeten.* Vide supra hanc vocem.

B E T H A B A R A.

Βηθαβαρα, trans Jordanem *Johan. 1. 28.* quia illud convenit cum Hebraeo בית עברה *loco transitus* ex quo & בית ברה videtur deductum (sic ut *Bethbara* compendium sit vocis *Bethabara* ex usu vulgi natum, uti & apud Hieronymum in *Onomastico* haec ipsa vox *Beshbaara* legitur pro Βηθαβαρα) putant multi hic ordi-

ordinarium trajectum fuisse, alii Israëlitæ hic duce Josua Jordanem transivisse. Confer *Joh. 10. 40.* ubi idem hic locus appellatur trajectus ad Jordanem. Origenes in Evangelium Johannis *tom. VIII.* fatetur in omnibus sere exemplaribus legi: *haec facta sunt in Bethania*, & apud Heracleonem etiam Bethaniam legi. Sed persuasum sibi esse scribit non Bethaniam sed Bethabaram legendum. Longe enim abest Jordanes a Bethania. Chrysosthomus quoque *Homil. XVI. in cap. 1. Johannis* notat quaedam exemplaria *Βηθαβαρα* habere, eamque lectionem praefert lectioni *Βηθανία*. Epiphanius denique *lib. II. ad haereses pag. 435.* observat in quibusdam codicibus Johannis legi *ἐν Βηθανία* pro eo quod vulgo *ἐν Βηθαβαρα* legitur. Certe melior videtur esse lectio recepta, quum facilius *Bethania* vox notior pro ignotiori *Bethabara* possit esse substituta quam contra Bethabara pro Bethania. Epiphanius *Haeres. 51. ἐν Βηθαμαρα* habet pro *Βηθαβαρα*. Ea levis est differentia, orta ex affinitate literarum *β* & *μ* in codicibus MS.S.tis.

BETHACAD.

Βαιθανὰ Eusebio, vicus in magno campo situs, 15 miliaribus a Legionibus.

BETHACHAMAR.

Βηθαχαμάρ. Abdias propheta oriundus *ἐκ τῆς Συχῆμ ἐξ ἀγρῶ Βηθαχαμάρ*. Epiphanius de vitis Prophetarum *pag. 245.* In Chronico Patchali *pag. 149.* paullo aliter *ἐκ γῆς Συχῆμ ἀγρῶ Βηθαχαράμ*. Apud Dorotheum legitur Bethacaram, pro quo Huëtius noster *Bethacad* legit. Apud Epiphanium *pag. 246.* *Βηθαχαμάρ* scribitur.

BETHAGAERA.

Vicus in regione Eleutheropolitana. *Betogabri* legitur in tabula veteri Peutingeriana inter Ascalona & Aeliam. Ptolemaeo dicitur *Βαιτογαέρα*. Vide supra *pag. 461.* *Βαιθαγαύρη* τῆς Ἐλευθεροπέλειος appellatur in actis Ananiae Apostoli: & in vita S. Euthyn. *ii Betagabaeorum vicus*. Videtur idem esse ac vicus *Βήγα-*

Epis quam Josephus in media Idumaea collocat *de bell.* v. 4. ubi nunc legitur Βήταρις. Sed Βήγαβρις legit interpret Latinus. Bollandus in *Actis Sanctorum tom. II. pag. 614.* conjicit hunc vicum esse Bethalaim Eusebii, Bethaglam Hieronymi. Quod mihi non probatur, quum vici illi sine dubio diversi sint & situ & nomine. Mentio fit in iisdem actis Sanctorum, *tom. II. pag. 326.* vici Tagabacorum, qui 12 millibus passuum distabat a Gaza: qui possit (si pateretur id situs) idem esse ac hic vicus Betagabacorum, uti nonnunquam appellatur. Vide an non sit etiam *Beigeberin*, cujus mentio in notitia vetere Latina quinque Patriarchatum supra *pag. 222.* R. Benjamin in Itinerario hujus quoque videtur meminisse *ומשם חמשה פרסאות לבית נברין והיא מרשה* Et inde (Chebrone) *5 parasangae sunt usque ad Bethgaberin. Ea est Marescha.* Marescha etiam erat inter Aeliam & Ascalona, quod de Betogabri scriptum mox legimus. An forte ex rudibus Mareschae vel Marissae nata est?

BETHAGATHON.

Βηθαγαθών. Vicus Palaestinae, unde ortus Alexion. Vide Sozomeni *Hist. III. 14.*

BETHAGLA.

Vicus maritimus, distans 8 miliaribus a Gaza. Eusebius ad vocem Βηθαλαίμ. In quo Βηθαλαίμ nunc legitur, sed Hieronymus legit in eo Bethagla. Hieronymus ad Area Atad meminit alterius vici Betagla qui abfuerit a Jordane duo millia, Jerichunte tria.

BETHAI.

Βηθאי. Locus quo Ozias misit caeso Holopherne. *Judith. 15. 3.* Bethbir legit interpret Latinus.

BETHALAGON.

Βηθαλαγών. Vicus in solitudine quem Jonathas & Simon munerunt.

niverunt. Josephus *Antiq.* XIII. I. Βηθεσάι dicitur I *Macc.* 9. 62. Vide & vocem Bethchogla.

BETHAMAR.

Βηθαμάρ. Vicus non longe a Gabaa. Eusebius ad vocem βααλ-
 θαμάρ. Nomen est affine loci in Palaestina, Betamaris, cu-
 jus mentio fit in actis Sanctorum *Tom.* v. pag. 135. *Dicebant de*
Abbate Conone Hegumeno monasterii Penthucla, quod die quadam
cum iret Betamarin, obvius habuit Hebraeos. Graece ἐπὶ Βηθῶν ἁ-
 γιον τὸ χάριον. Erat autem Penthucla Πενθεκκλᾶ, sive κοινέσιον ἢ
 μονὴ τῆ Πενθεκκλᾶ, monasterium ad Jordanem situm, saeculo sexto,
 in quo Conon vixit.

BETHAMMAGANAIM.

In codice Kilaim c. vi. §. 4. memoratur בית הסנניים uti no-
 men loci, non longe a Caphar Aziz, ubi R. Josua & Ismael erant.

BETHANATH.

בית נפתלי / Ubs tribus Nephtali *Jos.* 19. 38. *Jud.* I. 33. Euse-
 bius ad hanc vocem testatur villam Βαταναίαν 15 miliaribus a
 Caesarea disitam & illic lavacra salubria fuisse. Ita & ad vocem Ἄ-
 νειε scripserat, addens, versus orientem. Si illa fuit eadem ac Be-
 thanath pro Caesarea debet legi Diocaesarea (i. e. Sipporis) nam
 ceteroquin quomodo in Nephtali esse possit, non capio. Me-
 minit etiam hujus loci Eusebius ad vocem corruptam Βαθμά.

BETHANIA.

Βηθανία. Erat prope Hierosolymas, 15 stadiis inde remota *Joh.*
 11. 18. quae efficiunt duo circiter millia passuum, uti Origenes
 recte observat *homilia* 61. ad *Johann.* 12. Sita erat ad montem olivi-
 ferum *Marc.* 11. 1. *Quum appropinquarent Hierosolymis ad Bethphage*
& Bethaniam, ibid. Quum venisset prope Bethphagen & Bethaniam
Luc. 19. 29. ad quem locum, omissum in Evangelio Marcionis,
 Epiphanius *lib.* I. *adversus haereses* pag. 340. notat, veterem viam

publicam duxisse Jerichunte per Bethaniam & Bethphage perque montem oliviferum Hierosolymam. Legitur eduxisse Christus discipulos suos extra urbem usque ad Bethaniam & benedixisse iis, dumque benedicebat, sublatus esse in coelum, *Luc. 24. 50.* Quod multi conferentes cum *Act. 1. 12.* ubi dicuntur discipuli post Christi adscensum reversi a monte olivifero distante ab urbe iter Sabbathi, hinc collegere duplicem fuisse Bethaniam, quod tamen non est necesse: nec videtur probabile duo loca ejusdem nominis eidem monti adlita & tam vicina fuisse, nec ulla nota discriminis usquam a scriptoribus sacris distincta. Erit ergo una Bethania ad partem orientalem montis oliviferi sita, ubi Christus sublatus est. Nec dicitur Christus e summo vertice montis oliviferi adscendisse, (licet id credatur vulgo, & locus adscensus Christi illic ostendatur) nec hoc quoque dicitur, locum a quo Christus adscendit tantum iter Sabbathicum abfuisse Hierosolymis: sed eos reversos a monte olivifero (a quo monte Christus adscenderat ad coelum) qui mons prope Hierosolymas erat, iter Sabbathi inde distante. Id videtur de eo loco capiendum ubi primum hic mons assurgit. Certe nihil urget nos id spatium itineris Sabbathici accipere de eo loco montis a quo Christus adscendit: quod plane fieri debere non videtur quum idem Lucas in Evangelio illum locum jam definivisset circa Bethaniam fuisse *cap. 24. 50.* Si duplex fuisset Bethania, altera 5 altera 15 stadiis disjuncta ab Hierosolymis utraque versus ortum, sine dubio Lucas adscripsisset, de qua Bethania intelligi vellet.

Hieronymus in Onomastico Bethaniam scribit in secundo ab Aelia miliario fuisse in latere montis oliveti: quod satis bene cum rei veritate congruit & loco ubi nunc ostenditur.

Procopius Gazaeus ad *Gen. 14. 5.* scribit Saba esse oppidum beati Job supra Bethaniam situm. Et esse alios duos vicos isto nomine inter Adaram & Biblupolin, alterum ab altero distare miliaria 14. Haec corrupta sunt, nec facile restituissim, nisi incidissim in locum Eusebii in Onomastico unde haec petita sunt. Emenda itaque & lege, pro *Biblupolim Abilam polin*, pro *Bethaniam*, *Batanacam*, & pro *14. novem.*

Suidas.

Suidas. Βηθανία, πόλις Παλαιστίνης περί ἧς λέγει ὁ Ἐυαγγελιστὴς Ἰωάννης ὅτι ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο· ὅπερ ἐσφαλμένως γέγραπται, ἢ γὰρ Βηθανία ἐνθεν ἐστὶ τῆ Ἰορδάνου, ἢ δὲ Βηθαβαρα, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων, πέραν ἐστὶ τῆ Ἰορδάνου· γραπτὸν ἐν ἱερῶς, ὅτι ταῦτα ἐν Βηθαβαραῖ ἐγένετο, ἀλλ' ἐκ ἐν Βηθανίᾳ. *Bethania urbs est Palaestinae de qua scribit Evangelista Johannes, illa in Bethania facta sunt: sed male ita scriptum exstat. Bethania enim cis Jordanem est & Bethabara ubi Johannes baptizabat, trans Jordanem erat. Scribendum itaque est, illa facta sunt in Bethabara, non vero in Bethania.*

BETHAVEN.

Eadem creditur vulgo esse ac Bethel (ita traditur in Gem. Hieros. Avoda Zara fol. 43. 3.) sed novum hoc nomen sortita postquam vitulus illic a Jeroboamo exstructus idololatriae portam aperuit. Verum jam ante Jeroboami tempora Bethel & Bethaven uti urbes diversae recensentur *Jos. 7. 2. erat prope Bethaven ad ortum Bethelis.* Si eadem fuisset Bethel & Bethaven, videtur studio scriptor voluisse esse obscurus qui ita loquitur de eadem urbe sub diversis nominibus, maxime ubi situs loci describitur: quod de sacris scriptoribus cogitare impium est. Nec tamen negamus in libris Sacris aliquando Bethel nuncupari Bethaven ob impium idolorum cultum, praecipue in scriptis Prophetarum. Graeci aliquando vertunt οἶκον Ὠν, & Cyrillus in Comm. ad Hoseam Ὠν δὲ ἐστὶν ὁ ἥλιος, *On est Sol*, adeoque per οἶκον Ὠν intelligit τέμενος ἥλιος, *Templum Solis.* Idem p. 145. in eodem Comm. apud Aegyptios dicit On esse Solem. Σελήνης μὲν γὰρ τέκνον ἐκγονον δὲ ἥλιος τὸν Ἄπιν Ἀιγύπτιοι μυθοπλασῶντες ἔλεγον. Ὠν δὲ ἐστὶ κατ' αὐτὸς ὁ ἥλιος. *Filium enim Lunae, Solis autem nepotem, Apin esse Aegyptii fabulantur. On autem secundum ipsos est Sol.* Licet autem Interpretes Alexandrini οἶκον Ὠν vertant, Aquilas tamen illud Ὠν vel **ΩΝ** ἀνωφελες & Theodotion τῆς ἀδικίας reddunt, uti Eusebius notat in Onomast. ad vocem Ὠν.

Urbs haec sita fuit prope **Ψ** Ai. *Jos. 7. 2.* Michmas erat ad orientem Bethaven *1 Sam. 13. 5.* Solitudo Bethaven memoratur *Jos.*

Jof. 18. 12. Jungitur cum Gibeā & Rama *Hof.* 5. 8. & posset aliquis ex eo loco colligere eam in Benjamin sitam. Quod si eadem fuerit ac Bethel, fuit in Ephraim, sed in confiniis Benjamin: vide quae notamus ad Bethel.

* BETH BAAL MEON.

Urbs Rubenitarum. *Jof.* 13. 17. Videtur eadem esse ac Baal Meon. *Num.* 32. 37.

BETHBARA.

בית ברה / Locus ad Jordanem. *Jud.* 7. 24. Videtur natum esse ex בית עברה loco transitus, Βηθαβαρά in Novo Testamento. A saepe abest & adest in ejusmodi compositis, uti Βηθαμυφθα, Βηθαμυφθα, Bethanath Bethnath, & hoc ipsum Bethbaara ab Hieronymo scribitur. ה, quod היריערה vocant, ante Bara vel abjectum vel additum id facit, aut pronuntiatio durior molliorve.

BETHBASI.

Βηθβασί. In solitudine *I Macc.* 9. 62. 64. Interpres Latinus habet Bethkeziz.

* BETHBIRI.

Urbs Simeonitarum. *I Chr.* 4. 31. Vide supra pag. 153. quam diversis modis hujus urbis nomen scribatur.

* BETHCAR.

I Sam. 7. 11. Locus hic Κορφαίος dicitur a Josepho *Ant.* vi. 2.

BETHCHOGLA.

בית חגלה / Urbs tribus Benjamin. *Jof.* 18. 21. in confiniis Judae, nam limes borealis Judae adscendebat a Jordane ad Bethchogla. *Jof.* 15. 6. & limes australis Benjamin juxta latus boreale Bethchoglae dicitur tetendisse *Jof.* 18. 19. Eusebius & Hieronymus ad hanc vocem notant esse vicum Agla dictum 10 miliaribus

bus ab Eleutheropoli versus Gazam, & aliam Bethaglam maritimam 8 miliaribus a Gaza: sed neutrius situs cum nostra convenit. Est potius vicus Bethagla, qui 3 miliaribus ab Hiericho, & a Jordane distabat, uti Hieronymus ad vocem *Arca Atrad* scribit. Mirum, quum sciverit eo in loco Bethaglam fuisse, non fecisse ejus mentionem ubi de Bethchogla agit.

BETHCHORON.

Bethchoron. Urbs duplex, superior & inferior, in confiniis Ephraim & Benjamin *Jos.* 16. 5. *2 Chron.* 25. 13. *1 Chron.* 7. 24. Ephraimitae dederunt Bethchoronem Levitis *Jos.* 21. 22. Bethchoron inferior erat in limite septentrionali tribus Benjamin, nam hic tendebat a Jordane per Bethel ad Atroth addar juxta montem qui erat ad austrum Bethchoronis inferioris, *Jos.* 18. 13. Limes Ephraim australis, qui cum septentrionali Benjaminis convenit, dicitur quoque extendi ad fines Bethchoronis inferioris & inde usque ad Gazer *Jos.* 16. 3. Fit etiam ibidem, commate 5, mentio Bethchoronis superioris, sed obscurius: nam dicitur terminus haereditatis Ephraimitarum esse ortum versus Atroth addar usque ad Bethchoron superiorem. Eusebius in *Onom.* scribit duos esse vicos 12 mill. ab Aelia versus Nicopolin, quorum unus dicitur a situ Bethoron superior, quem aedificavit Salomo, alter Bethoron inferior, datus Levitis in possessionem.

In Libris apocryphis aliquoties mentio fit Bethchoronis. *Ἐν Βασιθαῶν* legitur *1 Macc.* 7. 39. *τὴν Βασιθαῶν* *1 Macc.* 9. 50. *ἀνάστασις Βασιθαῶν* *1 Macc.* 3. 16. *ἐν καταβάσει Βασιθαῶν ἕως τῆ πεδῆς*. Ibidem, commate 24. Eo usque fugientes infecutus est Judas & illi fugerunt in terram Philistaeorum. A Bethchorone usque ad Gazera est fere iter unius diei. Id colligitur ex *1 Macc.* 7. 45. nam Adasā est vicina Bethchoroni. Vide comma 40.

Meminit hujus loci saepius Josephus & diversis modis apud eum nomen scriptum extat, *Βασιθαῶν de bell.* II. II. *Βασιθαῶν de bell.* II. 23. *Βεθωρῶν Ant.* XII. 17. *Βεθωρῶν* ibid. Sed librarii ut videtur

culpa. *Antiq.* XII. 17. dicitur fuisse vicus ad quem Nicanor egressus Hierosolymis ut cum Juda confingeret, castra metabatur. Idem autem Βαιθωράν *I Macc.* 7. 39. appellatur. *Antiquit.* XIII. 1. dicitur a Bacchide fuisse munitus, & *I Macc.* 9. 50. ubi idem narratur, urbs Judaeae vocatur. Quanto intervallo Βαιθωράν abfuerit Hierosolymis colligitur ex *lib.* II. *de bell. cap.* II. ubi supellex Caesaris dicitur illic esse direpta, si conferas cum *l.* XX. *Antiquit.* 4. ubi idem narratur & id factum esse legitur centesimo ab urbe Hierosolymitana stadio κατὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν in via publica. Situs etiam hujus loci aliquomodo colligitur ex *lib.* II. *de bell. cap.* 25. ubi Costius dicitur Lydda per Βαιθωρά & Γαλαῶν Hierosolymas iter instituisse.

Hieronymi tempore monstrabatur Bethchoron in via quae ducebat Hierosolymis Nicopolin, uti supra vidimus. Ita quoque collocare illam videtur Hieronymus in epitaphio Paulae ubi iter ejus Nicopoli Hierosolymas describit, *Repetitioque itinere Nicopolin quae prius Emmaus vocabatur, apud quam in fractione panis cognitus Dominus Cleophae domum in Ecclesiam dedicavit. Atque inde proficiscens ascendit Bethchoron inferiorem & superiorem urbes a Salomone conditas, sed varia postea bellorum tempestate deletas.* Haec conjuncta cum iis quae ex Eusebio & Hieronymo produximus fidem faciunt Bethchoronis locum tunc inter Nicopolin & Hierosolymas monstratum fuisse. Tempore Hieronymi parvus erat viculus. Ita scribit in Commentario ad Sophoniam *cap.* I. *Rama & Bethchoron & reliquae urbes nobiles a Salomone constructae parvi viculi demonstrantur.*

Sunt qui putent illam postea per apocopen ultimae literae Βεθωρά, & dein, Βιθθηρά dictam, ביתר Judaeis, Βιθθηρά πόλις ὀχυρωτάτη, τῶν Ἱεροσολύμων ἡ σφόδρα πόλις διεσῶσα, Bitthera, urbs munitissima non longe ab Hierosolymis, scribit Eusebius *Hist. lib.* IV. *cap.* 6. Sed nos infra ad vocem Bether hanc sententiam labefactabimus. Non negem tamen illud prius ὅ ab aliis quoque omitti. In Chronico Patchali *pag.* 159. ἐν Βεθερώμ τῇ ἀνωτέρᾳ in Betherom superiori. Apud Epiphanium, ubi de eodem loco, patria Danielis, agitur, in *lib. de vit. Prophet.* *pag.* 242. legitur ἐν Βεθεβόρω τῇ ἀνωτέρᾳ πλησίον

σεν Ἱερουσαλήμ. Interpres reddit in *Beihabara*, sed illa nec superior dici potest, nec vicina Hierosolymis. Adde quod in codice Augustano Epiphaniū legatur Βεβέρων τῆ ἀνατολῆς, quae est vera lectio. Ibidem Daniel dicitur ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ βασιλικῷ regum Persiae sepultus. Illum locum describit Diodorus Siculus l. xvii. cap. 71. & qui nuper eum lustravit, amicus noster Cornelius Brunius. Et omnino persuasum est mihi ista rudera loci *Istachra* اسطحرا dicta, quae rudera antiquae Persepolis dici solent, non esse nisi Mausolei regum & magnatum Persicorum reliquias. Certe sepulcra regum Persicorum in latere occidentali illius montis, ubi nunc quoque demonstrantur, fuisse ex collatione Diodori Siculi cum relationibus Brunii, Chardini, & aliorum liquet. Inde longius absuit Persepolis quam ista rudera quae usque ad ipsum sepulcrorum regionum introitum pertinent. Nec Alexander delere volens memoriam magnificentiae Persepolitanae tam insignes reliquias erectas superstare sivillet, has quoque ut videtur deleturus nisi religio eum a violandis sepulcrorum monumentis cohibuisset. Adde imagines hieroglyphicas utrimque alas, & quae sunt plures aeternitatis notae apud Persas uti & Aegyptios, quae in fronte sepulcrorum regionum conspiciuntur, etiam plurimis in locis conspici in his rudibus, Persepolitans dictis: sic ut ego certe non dubitem, aliorum quoque principum illic sepulcrorum monumenta haec fuisse sepulcralia. Sed e diverticulo in viam, id est ex Persia in Palaestinam.

BETHDAGON.

Urbs tribus Judae *Jos.* 15. 41. Est & alia in limite Ascher. *Jos.* 19. 27. Hanc vocem expressit auctor Etymologici magni & interpretatur hoc modo Βητάγων, ὁ Κράνος ὑπὸ Φοινίκων. *Betagon*, *Saturnus* apud *Phoenices*. Voluit dicere *Δαγὼν* esse Saturnum: nam *Βηθδαγὼν* est Templum Dagonis vel urbs a templo ita dicta. Cujus appellationis quum multa sint in antiquitate exempla nostro tempore Hierosolymam similiter בית מקדש בית מועד vulgo a Mohammedanis nuncupari novimus. Fuit autem vicus nomine Caphardagon inter Jamniam & Diospolin, teste Eusebio.

Dubium esse posset an non Beth Dagon conjungi debeat voci praecedenti גדרות, nam non dividitur ab illa per vav praepositum, sed ita legitur וגדרות בית דגון & *Gederoth Beth Dagon*. Graeci habent Γαδδωρ και Βαγαδιήλ. At illud vav non semper praepositur nominibus urbium in illa serie: & Gederoth nomen fuit urbis in שפלה i. e. regione campestri. Vide 2 *Chron.* 28. 18. Adeoque videtur esse eadem ac Gederoth *Jos.* 15. 41. quae & ipsa in regione campestri fuit.

BETH EKED.

בית עקר / Locus vicinus Samariae 2 *Reg.* 10. 12. & 14. Situs est in campo magno distans Legione 15 miliaribus, teste Eusebio.

BETH EL.

Nomen urbis, Demus Dei. Apud Hesychium male βαιθην (lege βαιθην) οίκος θεῶ. Suidas melius Βαιθην θεῶς οίκος. Τόπος θεῶ redditur a Graecis *Gen.* 31. 13. recte. Ita alibi בית per τόπον reddunt. Bethel erat ab occidente, Ai ab oriente *Gen.* 12. 5. Limes borealis tribus Benjamin tendebat a Jordane versus solitudinem Bethaven & inde praeteribat Bethel ab austro, *Jos.* 18. 13. Fuit itaque Bethel in Ephraim sed in confiniis Benjamin: nam limes australis tribus Ephraim juxta eam tendebat. *Jos.* 16. 2. Abia Rex Judae Bethel emripuit Jeroboamo regi Israelis 2 *Chron.* 13. 19. Benjaminitae reduces ex exilio Babylonico hanc urbem incoluerunt *Neh.* 11. 33. Inter Rama & Bethel erant montana Ephraim *Jud.* 4. 5. Mons Bethel memoratur 1 *Sam.* 13. 2. Et solitudo ascendens a Jerichunte ad montana Bethel המדבר עלה סריחו בהר ביתאל *Jos.* 16. 1. Cujus solitudinis etiam mentionem facit Epiphanius l. 1. *advers. haer. pag.* 133. Συνοδουσαντός μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Βαιθην και Ἐφραϊμ ἐπὶ τὴν ὄρεινὴν ἀνερχομένων ἀπὸ τῆς Ἱεριχῆς. Qui mecum iter instituebat in solitudine Bethelis & Ephraim, quum a Jerichunte ascenderem tractum montanum.

בית אלιν appellatur 111 *Ezr.* 5. 41. Confer *Nehem.* 7. 32. & Βαιθην 1 *Macc.* 9. 50.

Josephus modo Βηθλ nomen hujus urbis scribit, uti *Ant. I. 18.* modo Βεθλὰ *Antiq. I. 19.* Βηθλὰ *Antiq. V. 2.* & Βεθίλλα *Ant. XIII. 1.* Est etiam ubi Βεβίλα pro Βεθίλλα scribitur, nempe *Ant. V. 1.* Manifestum est haec a scriptore profecta non esse, nisi quis eum inconstantissimum velit fuisse, sed a librariis. Tradit autem hanc urbem in confiniis tribuum Ephraim & Benjamin sitam fuisse *Ant. V. 1.* locum ita dictum a Jacobo *Ant. I. 18.* urbem expugnatam ab Ephraimitis, *Ant. V. 2.* Jeroboanum vitulam in ea crexisse *Antiq. VIII. 3.* captam ab Abia rege Judae *Ant. VIII. 5.* munitam a Bacchide *Ant. XIII. 1.* captam denique a Vespasiano, postquam Caesarea profectus Gophniticam & A-crabattenen subjugavit, *lib. V. de bell. cap. 8.*

Appellatur Bethar in Itinerario Hierosolymitano. *In parte sinistra (viae a Neapoli Aeliam) est villa quae dicitur Bethar. Inde passus mille est locus, ubi Jacob cum iret in Mesopotamiam obdormivit &c.*

Hieron. ad *cap. 5.* Hof. Bethaven, quae quondam vocabatur Bethel, & est in tribu Ephraim in qua vitulus aureus erat . . . . pulchre dixit quod Bethaven post tergum sit Benjamin: ubi enim tribus finitur Benjamin haud procul in tribu Ephraim haec urbs condita est.

Erat sita haec urbs in via quae tendit a Jerusalem versus Sichem, & quidem in 12 miliario, uti Eusebius notat in Onom. ad vocem *Αγγαί. Huc etiam facit quod Hieron. scribit ad Hof. 6. Particeps sacerdotum in via interficientium pergentes de Sichem . . . . quorum quum intelligentiam juxta historiam quaeremus ab Hebraeo, ita nobis expositum est: Sacerdotes Bethel, imo fanatici Bethaven temporibus Paschae & Pentecostes & Scenopogiae, quando per Sichem quae hodie Neapolis appellatur, eundem erat Jerosolymam ubi solum licebat victimas immolare, ponebant in itinere latrones qui insidiarentur pergentibus, ut magis vitulos aureos in Dan & Bethaven, quam in Jerosolymis & in Templo adorarent Deum . . . . & mox. Nos autem dicamus intercludere haereticos viam ne de Sichem i. e. de bonis operibus pergamus in Jerusalem, id est Ecclesiam.

Posset aliquis suspicari toparchiam Betholenem apud Plinium *lib. V. cap. 14.* hinc dici: sed illic pro Betholenem Tophenem le-

gendum esse *Bethleptephenen* Harduinus ingeniose observavit: est enim *Βεθλεπτιφῶν τοπαρχία* nota ex Josepho.

De nomine urbis hujus lapides quosdam unctos *βαϊτέλια* dictos fuisse jam alii observarunt. Illum lapidem in Templo secundo locatum & arcam ei impositam fuisse, diuque post excidium urbis Judaeos ad illum lapidem flere consuevisse & nunc quoque illum a Mohammedanis Aede superstructa honorari alibi notamus. Ad hunc lapidem respexit R. Josua, de quo legitur in *Midrasc̄h Schir Hasschirim fol. 7. 1. בית מדרשו של ר' אליעזר ריס כבין ריס ואבן אחת היתה שם והיתה מיוחדת לו לישיבה פעם אחת נכנס רבי יהושע התחיל ונושק אותה האבן ואמר האבן הזאת דומה לחר סיני וזה שישב עליה דומה לארון הברית.* *Schola R. Eliezeris erat facta instar stadii & lapis illic erat, cui docens insidere solebat. R. Josua aliquando osculatus lapidem dixisse fertur: Lapis hic similis est monti Sinai & infidens ei similis est Arcae foederis.* Ita fere quum R. Juda Sanctus diem obiisset, tabulas arcae foederis abreptas ab Angelis dicebant. Historiam alibi narravimus uberius.

BETHELIA.

Vicus Gazaeorum, ita descriptus a Sozomeno *Histor. Eccles. l. v. cap. 15.* Ἐν βηθελίᾳ κώμη Γαζαῖα, πολυανθρώπων τε ἔση καὶ ἱερὰ ἔχουσα ἀρχαίῳ τε καὶ κατασκευῇ σεμνὰ τοῖς κατοικοῦσι· καὶ μάλιστα τὸ Πάνθεον ὡς ἐπὶ Ἀκρωπόλεως χειροποίητος τινὸς λόφος κείμενος καὶ πανταχόθεν πάσης τῆς κώμης ὑπερέχων. Συμβάλλω δὲ τὸ χάριον ἔνθεν λαχεῖν τὴν προσηγορίαν καὶ ἐκ τῆς Συρῶν φωνῆς εἰς τὴν Ἑλληνῶν ἐρμηνευόμενον θεῶν ὀικητήριον ὀνομάζεσθαι διὰ τὸν τῶ Πανθέου ναόν. *Betheliae vicus Gazaeorum est abundans incolis, & templa habens tum ob vetustatem tum structuram indigenis veneranda: praecipue vero Pantheon, collucidam manu facta velut arci impositum & supra universum vicum eminentem. Unde etiam hunc locum nomen accepisse conjicio & ex Syrorum lingua in Graecam conversum deorum domicilium appellari propter illud Pantheon.* Meminit ejusdem vici Hieronymus (nam alium

alium intelligendum non esse patet ex iis quae apud Sozomenum ibidem de S. Hilarione narrantur) in vita S. Hilarionis pag. 84. cum infinito agmine prosequentium venit Betuliam: & inde quinto die venit Pelusium.

Βητῦλιον memoratur inter sedes episcopales Palaestinae. Vide supra L. I. c. XXXV.

* B E T H E M E C.

בֵּת עִשָׂר / Locus in finibus Ascher. *Jof.* 19. 27.

B E T H E N I M.

Βηθενίμ. Vicus circa Terebinthum. Eusebius ad vocem Ἡναίμ. Terebinthus autem aberat 2 miliaria Chebrone uti liquet ex iis quae Eusebius habet ad vocem Ἀπὶ. Vide supra vocem *Bethanin*, & infra *Chebron*, ubi de Terebintho.

B E T H E N N A B R I S.

Βηθενναβρίς. Vicus cujus Josephus meminit *de bell.* v. 3. idem qui Σενναβρίς & Ἐναβρίς.

B E T H E R.

Frequens est hujus urbis mentio in scriptis Judaeorum, quod ea urbs ab Hadriano Imperatore capta sit post longam obsidionem & multa gentis Hebraeae millia ibi perierint. Res nota est. Ipsa miliaribus 4 fuisse remota a mari traditur in Gem. Hieros. Gittin fol. 57. 1. & in Echa Rabbati fol. 75. היה הים מגלגל אבנים של ארבעים סאה והולך בים ארבעה מילין ואם תאמר שקרובה לים והלא רחיקא מן הים ארבעה מילין. *Sanguis occisorum tanto impetu ferebatur ut saxa aequalia 40 Seis in mare volveret & 4 miliarium spatio in mare laberetur. Dicit aliquis, urbem fuisse vicinam mari. At aberat 4 miliaria.* Quae autem haec urbs fuerit incertum. Fuit in terra Israëlitica, adeoque diversa ab illa ביתר *Bether* in Misna memorata codice Challa iv. 10. Vulgo creditur esse Bethchoron. Sed nec illud mihi videtur probabile, quod si eadem fuisset, utique hoc nomine appellata fuisset: nam in Mis-
na

na Scheviith *cap. ix. m. 2.* legitur כבית חורון ועד הים a *Bethchoron usque ad mare.* Et in Misna Nedarim *cap. v. m. 6.* כעשה באחר כבית חורון *historia de quodam qui erat Bethchorone.* Cur ergo, si eadem fuit, ubi obsidio ejus narratur, aut capta esse dicitur, uti in Misna Taanith *cap. iv. m. 6.* נלכדה ביתר *Capta est Bether,* etiam non appellatur Bethchoron? Cur hic Bether dicitur, illic Bethchoron? Erit ergo alia. Non invenio aliquam cujus nomen & situs melius cum Bether convenit quam eam, cujus mentio fit in Itinerario veteri Hierosolymitano, ubi locatur inter Caesaream & Diospolin. Vide supra ad vocem *Betaris.*

בבבלָג legitur (in quibusdam codicibus בֶּבְשֶׁשׁ) inter urbes sacerdotales pro *Bethschemesch* 1 *Chron. 6. 59.*

B E T H E R E.

בי הרי, quasi dicas *domum duorum.* Locus ad quem David venit fugiens, & ubi Philistaei cum aggredi parabant.

B E T H E Z O B A.

בֶּבְשֶׁשׁ. Ita enim legendum videtur pro vitioso *Babeszop* apud Josephum, quoniam dicit eas voces Hebraice Domum hysopi *בית אוֹב, אוֹב*, significare. Est vicus Peracae cujus meminit *lib. vii. de bell. cap. 8.* Rufinus hanc vocem scribit *Vetezobra.* Atque ita etiam ex Josepho citat Joannes Sarisburiensis, scriptor digno meliore saeculo, in Polieratico *lib. ii. cap. 6.* inserto h, *Vetezobra.* Eusebius historiarum *libro iii. cap. 6.* ex Josepho citat *Babeszop,* Chrysothomus *Bethesum.* Hic vicus nulla alia re notus est, quam quod patria fuerit mulieris quae filium suum fame pressa comedit. Plura extant istiusmodi exempla. Olympiodorus apud Photium meminit mulieris Vandalicae, quae quatuor liberos suos devoravit, sedandae famis causa, & propterea lapidibus a plebe obruta est. Quid? quod hoc ipso anno quo haec scribimus, mdcxc, mulier in Lithuania fame urgente duos liberos suos comederit, & eam ob rem decollata sit. Sed diutius oportet famem regnasse in loco illo circa
Arimi-

Ariminum, ubi duae faeminae septendecim viros comederunt, uti narrat Procopius de bello Gothico *lib. 11. cap. 20.*

BETHGUBRIN.

ר' סימון בשם רבי יונתן רבית גוברין *R. Simon, nomine R. Jonathamis e Beth Gubrin.* Ita legitur in Schir Hasschirim Rabba *fol. 2. col. 4.* & in Midrasch Coheleth *fol. 102. col. 2.* Est & R. Nathan גוברין רבית *memoratus in eodem Midrasch fol. 94. 4.* Vide supra *Bethagabra.*

BETHHARAVA.

בית הערבה / Urbs tribus Judae *Jos. 15. 6. & 61.* attribuitur Benjamin *Jos. 18. 22.* Symmachus Πεδιουρα vocat, quod ערבה πεδιον significat, uti & in Targum בית מישרא.

BETHHAKKEREM.

בית הכרם / *Jerem. 6. 1.* Est vicus Judae in monte positus inter Aeliam & Thecuam, teste Hieronymo in *Comm. ad Jerem. vi.* Video & in libris Apocryphis ejus factam mentionem *2 Ezr. 3.* Memoratur etiam בית הכרם *Nehem. 3. 14.* & quidem פלך בית הכרם *περίχωρος Βηθακκαρημ,* uti Graeci habent, cui praepositus fuit שר Princeps, quod & ibidem de Hierosolymis legitur *commate 12,* & de Mitzpa *comm. 15.* Bethzur, *comm. 16.* & Keila *comm. 18.* urbibus claris. Vallis בית כרם Bethkerem memoratur in Codice Nidda *11. 7.* pulvis ejus loci ruber esse dicitur, & affusa aqua duritiem induere.

* BETHHAMMARKEVOTH.

Urbs in tribu Simeon *Jos. 19. 5.* Vide supra *pag. 153.*

* BETHHARAM.

בית הרם / Urbs in tribu Gad *Jos. 13. 27.* Eadem videtur esse quae בית הרן dicitur *Num. 32. 36.* Eusebius & Hieronymus

M m m m

mo-

monent eam ad Jordanem sitam & a Syris Bethramphtha dictam, postea ab Herode Liviada nuncupatam. Etiam Judaei בית הרן postea dictam בית רמתא Βηθαράμαθον scribunt in Talmude. Vide supra pag. 308. Josephus eam 'Ισαιάδα appellat: sed frequenter nomen Liviadis & Juliadis permutantur, uti & Juliae & Liviae nomen. Quamvis etiam Διαιάδος mentio fiat apud Josephum *Antiq.* XIV. Affinis vox est Βηθαράμαθον, regia trans Jordanem, cujus Josephus *lib. de bello c. 2.* meminit. 'Αμαθᾶ appellatur *Ant.* XVII. 12. Quid si sit Ramoth? & 'Αμαθῶς Josephi?

* BETHHASSCHITTA.

בית השטה / Locus est, quo usque Midianitae fugiebant pulsi a Gideone, *Jud.* 7. 23.

BETHJESCHIMOTH.

בית ישמון / Mansio fuit Iraelitarum ad Jordanem non longe a mari salso *Jos.* 12. 3. & 13. 20. *Num.* 33. 49. in regione tribus Ruben *Jos.* 13. 20. Postea urbs fuit occupata a Moabitis: recensetur enim cum Baalmeon, Kiriathaim, aliisque urbibus, quarum excidium praedicatur, *Ezech.* 25. 9. Distat 10 miliaribus a Jerichunte estque juxta mare mortuum, teste Eusebio ad vocem Βηθασιμουθ. Sed hic situs non convenit loco Bethjeschimoth, sed Jeschimon ישמון, quem confundit cum Bethjeschimoth, uti liquerebit illi qui conferre volet quae ad vocem 'Ισιμουθ habet, *Is-moth ubi ascendit David &c.*

BETHLEBAOTH.

בית לבאוח / Urbs tribus Simeon. *Jos.* 19. 6. Vide supra pag. 153. hujus urbis nomen tribus modis diversis scriptum: & confer infra dicenda ad vocem *Bethleptepha.*

BETHLECHEM.

Urbs in portione tribus Judae, unde & Bethlechem Judae solet appellari. Vide *Jud.* 17. 7. ut distinguatur ab alia urbe hujus nominis in tribu Zabulon. *Jos.* 19. 15. Nuncupatur etiam ipsa Ephrath

phrath **הוא בית לרח** **בדרך אפרת** in via Ephrath, id est, Bethlechem *Gen.* 48. 7. *Mich.* 5. 1. unde Bethlechemitae quoque Ephrathitae dicuntur *Ruth.* 1. 2. & *1 Sam.* 17. 12. Suidas, Ἐφραθᾶ τύπος ὃ ἐστὶ Βηθλεὲμ παρ' Ἑβραίοις δὲ Μαρία σημαίνει τὸ Ἐφραθᾶ. Ephrata, locus, qui est Bethleem. Apud Hebraeos Maria significat Ephratha.

Mirantur multi hanc urbem inter urbes tribui Judae assignatas non recenferi *Jos.* 15. quandoquidem nativitate Messiae adeo illustis esset futura. Fit quidem ejus mentio *Jud.* 17. 7. ubi Bethlechem Judae appellatur ut distinguatur a Bethlechem sita in tribu Zabulon, & *Gen.* 48. 7. **בדרך אפרת הוא בית לרח** in via Ephrath, i. e. Bethlechem (unde Bethlechemitae quoque Ephrathitae dicuntur uti mox monuimus) & *2 Chron.* 11. 6. Bethlechem, Etam, Thecoa &c. Sed eo in loco, ubi praecipue videtur memorari debuisse, altum de illa silentium est. Monendum tamen hic est in versione Alexandrina recenferi *Jos.* 15. 60. hanc urbem inter urbes Judae cum nonnullis aliis quas codices Hebraei non agnoscunt post *comma* 59. quod desinit καὶ Θεκὸν, πόλεις ἕξ καὶ ἡ κώμαι αὐτῶν, ubi inseruntur undecim urbes, his verbis, Θεκὸν καὶ Ἐφραθᾶ, αὐτὴ ἐστὶ Βαιθλεὲμ, καὶ Φαγὼρ καὶ Ἰταὴν (al. Ἰταῦμ) καὶ Κελὸν (al. Κελὸμ) καὶ Τατὰμ (al. Ταταμί) καὶ Θωβὴς καὶ Καρὲμ καὶ Γαλὲμ καὶ Θεθὴρ καὶ Μανοχώ· πόλεις ἑνδεκά καὶ αἱ κώμαι αὐτῶν. Et dein sequitur, ut in codicibus Hebraeis, Καριαθθαῖλ &c. Animadvertit hanc rem jam olim Hieronymus in comment. ad *Mich. cap. v.* cujus verba dabimus, ut pateat quae ejus sententia fuerit de hac re, & quomodo ipse illud comma apud Graecos in codicibus suis legerit. *Legimus juxta septuaginta duntaxat interpretes in Jesu Naue, ubi tribus Judae urbes & oppida describuntur inter caetera etiam hoc scriptum Thacco & Ephratha, haec est Bethleem, & Phager & Aetham & Cution, & Tami, & Sotis, & Caraem, & Gallim, & Bacter, & Manoch, civitates undecim & viculi earum, quod nec in Hebraico nec apud alium invenitur interpretem & sive de veteribus libris erasum sit malitia Judaeorum ne Christus de tribu Juda ortus videretur, sive a septuaginta additum, nequaquam liquido cognoscetes certum*

quid novimus. In MS. to codice membranaceo bibliothecae nostrae Trajectinae legitur, *Theco & Ephrata, haec est Bethleem, & Fagor & Ethan & Caslon & Dathan & Sores & Corem & Salim & Tether & Manacho, civitates undecim & viculi earum.* Ego autem nihil (atque adeo nec hoc) a Judaeis erasum esse ex Codice Hebraeo existimo. Major est eorum veneratio & superstitio erga Sacrum Codicem, quam ut illum vitiasse consulto & de industria censeripossint, tantum ut hostibus suis, id est nobis, nocerent. Ideone illi unicum gentis suae κειμήλιον sacrilege corrupissent, damno nunquam relarciendo, & se irae divinae exposuissent scientes volentes? Non puto. Quod si vel maxime illos credamus eo stultitiae & impietatis devenire potuisse, apertiora de Christo testimonia quae adhuc leguntur in codicibus eorum inde erasissent, & quibus jam Christiani contra eos utebantur, uti de gloria Templi secundi *Hagg. 2. 10.* de *LXX. hebdomadibus Danielis*, de statu Messiae abjecto *Jes. 53.* de Bethlechem patria Messiae futura *Mich. 5. 1.* Adde quod quidam inter ipsos in Gem. Hieros. Beracoth *fol. 5. 1.* fateantur Bethlechem Messiae fore patriam, uti in Echa Rabbati *fol. 72. 1.* legitur Messiam nasciturum **בבירה ערבא דבית לחם יהודה** in *Birath arba in Betlechem Judae.* De Birath arba glossator notat esse nomen loci in Bethlechem Judae **שם מקום בבירה לחם יהודה**. Profecto pluris intererat rei Judaicae erasum esse Michae vaticinium de Bethlechem ex qua egressurus esset dominator in Israël, quam comma illud 60 in *cap. 15.* Josuae, ubi solum recensetur Bethlechem inter urbes Judae, & unde Christiani nihil causae suae praesidii quaerere possunt: nam si quis dicat, inde demonstrari posse Bethlechem sitam fuisse in Juda, adeoque Christum ex Juda fuisse, primo quidem ex loco natalitatis non sequeretur illum ex Juda fuisse, sed quum historia Evangelica nos doceat Mariam quia erat de familia Davidis atque adeo Judae ascendisse Bethlechemum urbem Davidis, inde docemur Christum ex Juda fuisse. Deinde Bethlechem in Juda fuisse non erat necesse ut ex hoc loco edoceremur, quia *Jud 17. 7.* Bethlechem Judae appellatur & *Mich. 5. 1.* Et si vel maxime voluissent Bethlechem ex illa serie tollere, quid commeruerant

rant decem urbes adjectae? Cur illae quoque exturbari debuere? Dices quia numerus subjunctus undecim urbium detegeret sacri-
legium si sola Bethlechem ejiceretur, quum sic decem tantum remanerent. Verum qui audet nomen Bethlechem tollere ex Codice Sacro an non auderet pro undecim substituere decem? Maxime quum interesset summo opere gentis Judaicae urbes omnes nosse quae olim in terra eorum fuerant? Sed ad alia transeamus.

De intervallo quod abest Hierosolymis, sex videlicet miliaria Romana, ante egimus. Vide supra pag. 445. Phocas in descript. locor. S. ἡ δὲ Βηθλεὲμ πόλις ἀπέχει τῆς ἁγίας πόλεως ὡσεὶ μίλια ἕξ. *Bethleem urbs distat ab urbe Sancta sex millia passuum.* Ita quoque geographus Arabs Scherif Ibn Idris, & Ibn Haucal, laudatus Abulfedae, ubi describit Chebronem, سنّة لسيال sex miliaria ponit inter Bethlechem & Hierosolyma. Sulpitius Severus in dialog. §. 4. *Igitur inde digressus Bethleem oppidum petiit, quod ab Hierosolymis sex millibus distatur, ab Alexandria autem sedecim mansionibus abest. Ecclesiam loci illius Hieronymus presbyter regit: nam parochia est Episcopi, qui Hierosolymam tenet.*

Licet autem plurimorum eorumque certissimorum scriptorum testimoniis confirmatum sit intervallum sex miliarium Romanorum quod inter Hierosolymas & Bethlechemum est, Josephus tamen & Justinus Martyr id multo minus constituunt. Josephus quidem Ant. v. 2. iter illud narrans quod Judicum cap. 19. describitur Bethlechemo ad montana Ephraim, γινομένων δὲ scribit αὐτῶν κατὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, σταδία δ' ἐληλύθησαν ἤδη τριάκοντα, *quum essent juxta Hierosolymas, stadia autem xxx. jam confecerant.* Idem videtur xx stadiorum intervallum constituere inter Hierosolymas & Bethlechem Ant. vii. 10. de qua disputavimus p. 446. unde apparet male hunc stadiorum numerum illi intervallo tribui. Justinus Martyr xxxv stadiorum intervallo removet Bethlechemum Hierosolymis Apolog. 11. Κώμη δὲ τις ἐστὶν ἐν τῇ χώρᾳ Ἰουδαίων, ἀπέχουσα σταδία τριάκοντα πέντε Ἱεροσολύμων. *Vicus est in regione Judaeorum qui xxxv stadia aberat Hierosolymis.* At stadia xxx nondum efficiunt miliaria quatuor, stadia xxxv paulo plus, quod

a miliaribus sex multum abest. Bochartus quidem in epistolis pag. 957. hanc difficultatem tolli putat, dicendo Josephum & Justinum loqui de veteri Jerusalem qualis erat antequam a Romanis vastaretur, alios de nova quae ab Hadriano ad miliarium duo inde fuit instaurata. At intervallo duorum miliarium Aeliam ab Hadriano ita dictam abfuisse a veteri urbe Hierosolymitarum non putem; & nunc certe, quum muri urbis Hierosolymitanæ haud multo remotiores sunt Bethlechemo quam ante urbis excidium, idem intervallum 6 miliarium est inter Hierosolymas & Bethlechemum. Putem itaque fidem omnino habendam Eusebio, Hieronymo & tot aliis uno ore id intervallum statuentibus & corruptos esse in Justino & Josepho numeros, & quum ipsi hi duo non conveniant, uno xxx altero xxxv stadia numerante, non video horum testimonium omnibus aliis opponi oportere.

Erat sita in via qua itur Gazam: quamvis etiam per regionem Eleutheropolitanam eo iter esset. Solent tamen hodieque per Bethlechem & Chebron tendere Gazam, quod nunc quidem fieri consuevit ut loca sancta in locis illis intermediis conspiciantur, & in hac quoque via non longe a Bethlechem solet locus ostendi, ubi Philippus eunuchum baptizavit: quamvis ratio dubitandi est, si hic Philippus fuit quum eunuchum baptizaret, cur non dicatur id factum in via quae tendit Chebronem, sic ut ab urbe viciniore fiat denominatio. Ceterum per Bethlechem quoque iter Gazam jam olim fuisse haec docent quae habet Hieronymus ad *Jerem.* 31. ubi de Bethlechem loquitur, *quidam Judaeorum hunc locum sic interpretantur: quod capta Jerusalem sub Vespasiano per hanc viam Gazam & Alexandriam infinita millia captivorum Romam directæ sint.* Vide & infra voc. *Bethzur.*

Βηθλεμὰ appellatur III *Ezr.* 5. 31. uti liquet ex collatione *Neb.* 7. 26. Βηθλεμὰ & Βηθλεὲμ Josepho. *Ant.* v. 2. & VIII. 3. χωρίον tribus Judæe *Ant.* v. 2. sed v. II. πόλις φυλῆς Ἰούδα, ita ut vallis inde Hierosolymas usque protendatur *Ant.* VII. 10.

A Stephano ἐν ἔθνικοῖς ita describitur, Βήτλεμα. Πόλις Παλαιστίνης πρὸς τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐδετέρως ἐν ἣ γεγονεν ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰωσήπος δὲ φησιν ἐκ Βηθλεεμῶν ἐστὶ δὲ πό-

λις τῆς 'Ισδα Φουλῆς. *Bethlema. Urbs Palaestinae prope Hierosolymas. Generis neutrius: in qua natus est secundum carnem Deus & Sospitator noster. Josephus scribit Betleemôn. Est autem urbs tribus Judae.*

Circa initia saeculi secundi Judaeos in Bethlechem habitasse liquet ex Anastasio, qui in vitis Pontificum Romanorum scribit S. Euaristum qui fuit temporibus Domitiani & Nervae Trajani, patre Judaeo nomine Juda de civitate Bethleem ortum traxisse. Sed postea, quum Hadrianus Judaeos subjugavit, edicto cavuit ne liceret iis commorari in confiniis regionis Hierosolymitanae, & in ipsa Bethlechem. Tertullianus hinc argumentum depromit contra Judaeos in *lib. adversus illos conscripto pag. 224. Oportet enim eum (Messiam sc.) de tribu Juda & a Betlechem procedere: animadvertimus autem nunc neminem de genere Israel in civitate Bethleem remansisse, & exinde quod interdictum est, ne in confinio ipsius regionis demoretur quisquam Judaeorum, &c.* & paulo post: *quomodo procedit ex Bethleem, quum de germine Israel nullus omnino sit in Bethlechem? Atque ita etiam Bethlechem idololatriae Gentium indicia experta est. Hieronymus epist. ad Paulin. pag. 564. Ab Hadriani temporibus usque ad imperium Constantini per annos circiter centum octoginta in loco resurrectionis simulacrum Jovis, in crucis rupe statua ex marmore Veneris a Gentibus posita colebatur, existimantibus persecutionis auctoribus quod tollerent nobis fidem resurrectionis & crucis si loca sancta per idola polluissent. Bethleem nunc nostram, & augustissimum orbis locum de quo Psalmista canit (Ps. 84. 12.) Veritas de terra orta est, lucus inumbrabat Thamus, id est, Adonidis: & in specu ubi quondam Christus parvulus vagiit, Veneris amasus plangebatur.*

Situm ejus ita describit Adamnanus de locis Sanctis *lib. II. Civitas non tam situ grandis, sicuti nobis Arculfus retulit, qui eam frequentavit, quam fama praedicabilis per universarum gentium ecclesiam diffamata, in dorso sita est angusto undique ex omni parte vallibus circumdato. Quod utique terrae dorsum ab occidentali plaga in orientalem partem quasi mille passibus porrigitur. In cujus campestri superiore humilis sine turribus murus in circuitu per ejusdem monticuli extre-*

eremitatis supercilium constructus, valliculis hinc & inde circumjacentibus super eminent, mediaque intercapedine intra muros per longiorem tramitem habitacula civium sternuntur.

Non est inelegans eruditissimi Maundrelli observatio, pleraque loca sacra quae in Palaestina monstrantur peregrinantibus, esse subterranea, sic ut oporteat fere omnia illa in speluncis contigisse. Inter alia locus nativitatis Christi in Bethlechem in spelunca ostenditur. Ne quis autem hoc recentioribus tribuat, uti ipse Maundrellus suspicatur id factum fuisse tunc demum quum eremitae in speluncis habitare & speluncae in honore esse coeperunt, jam antea Origenes l. 1. contra Celsum scribit suo tempore speluncam in qua Christus natus est in Bethlechem ostendi, & celebratum hoc esse in locis infidelium, speluncam esse in qua Christus, quem Christiani adorant, natus est. Ita mox quoque audivimus Hieronymum memorantem *specum ubi Christus parvulus vagiit.*

Ex eo quod Bethlechem in australi regione terrae Israëliticae sita erat, sive ad austrum Hierosolymae, explicari debere verba Habacuci cap. 3. *Deus ab Africo veniet*, ut sententia verborum sit, Christus ex Bethlechem veniet, putat Novatianus in lib. de Trinitate cap. 12. *Si in Bethleem, cujus metaturae regio ad meridiana respicit plagam coeli, Christus nascitur, qui per scripturas & Deus dicitur, merito Deus hic ab Africo venire describitur, quia a Bethlechem venturus esse praevidebatur.*

BETHLEPTPHA.

Videtur urbs vicusve fuisse unde *τοπαρχία Βεθλεπτηφῶν* Josepho & Plinio Bethleptephene nuncupatur. Erat autem haec toparchia eo loco sita ut Vespasianus Ammaunte profectus versus Idumaeam hanc transferit. Josephus *de bell.* v. 4. Nomen hoc satis bene convenit cum Hebraeo *בית לבאות* *Beth Lebaoth*: an vero eadem urbs fuerit, quis certo dicet?

* BETHMAACA.

Vide Abel Bethmaaca.

BETHMAELA.

Βηθμαελά. Vicus in Campo magno situs 18 miliaribus a Scythopoli. Eusebius. Hieronymus legit Bethhahula, & 10 pro 18.

* BETHMARCAVOTH.

Vide Beth hammarcavoth.

BETHMAUS.

Βηθμαῖς. Vicus inter Sipporin & Tiberiada, 4 stadiis hinc, unde Josephus rediit ad superiora Galilaeae, uti narrat in vita sua. Aliis placet Βηθμαοὶ esse nomen plurale in casu recto unde fit *is* Βηθμαῖς.

BETHMEON.

בית מעון / Locus non longe a Tiberiade, in Talmude memoratus. Ligtfootus centur. chorogr. cap. 78. existimat esse Βηθμαῖντα ἀπέχονσαν Τιβεριάδος στάδια τέσσαρα, cujus Josephus meminit in Vita. Est etiam hoc nomen urbis Moabiticae. Jer. 48. 23.

BETHMILLO.

Locus non longe a Sichem. 2 Reg. 12. 20.

BETHNABRIS.

Βηθναβρίς. Vicus 5 miliaribus distans a Liviade versus boream, Eusebius ad vocem Βηθναβράν. Est sane aliqua literarum convenientia inter Bethnimra & Bethnabris, sed quum nomen Bethnabris possit esse ortum ex בית עברה *trajebū*, & hoc plurimis locis ad flumina sitis commune esse possit (vide supra vocem

N nnn

Be-

Bethennabris) id solum haud sufficeret ut statuamus בית נמרה esse eandem urbem ac Bethnabrin. Urbem Bethnimra בית נמרין postea dictam fuisse scribunt Talmudici. Vide supra: & in Targum Hierosolymitano ita legitur *Num.* 32. 3.

BETHNAMAR.

בית נמר memoratur in codice Pea iv. 5. Putant esse Bethnimra.

BETHNIMRA.

Urbs in tribu Gad. *Num.* 32. 36. Jungitur ibi cum Bethharan quae videtur esse eadem ac Bethharamphtha sive Libias, uti Hieronymus, aut Julius, ut Josephus loqui solet. Est eadem ac villa Βηθναερίς 5 millibus a Libiade distans versus boream uti existimat Eusebius ad vocem Βηθναεράν, & ad vocem Βηθνεμρά scribit eam esse πλησίον Διελιάδας prope *Liviada*. Ex his videretur tribus Gad non habuisse omnes urbes suas ad septentrionem Rubenis, nam Aeroer, Bethnimra & Betharan ibi collocari nequeunt. Nec etiam habuit omnes urbes suas ad meridiem Rubenis, habuit enim Succoth & tractus pertinentes ad Lacum Kinnereth. *Jos.* 13. 27. An huc pertinent aquae *Nemrim* a Moabitis postea possessae *Jerem.* 48. 34.

BETHNETOPHA.

בקעת בירת נטופה Vallis Bethnetophae in Scheviith ix. 5. memoratur. Alibi בית טיפה legitur: vide infra ad vocem Netopha.

BETHOM.

Patria Joëlis Prophetæ. Erat ἐξ ἀγρῶ Βηθώμ ἐκ τῆς γῆς Ῥαββὲν Epiphanius de vit. Prophet. pag. 245. Θεβορᾶν habet codex Augustanus. Atque ita videtur poni pro Βεθορᾶν, ut sit בית הרן sed haec erat in tribu Gad, *Jos.* 13. 27. Chronicon Paschale habet pag. 149. ἀγρῶ τῆ Βεθομορῶν, & illius lectionis vestigia supersunt in ipso Epiphanio, ubi post lacunam legitur ὁρῶν δὲ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ,

εἰρήνη, ubi Βεθόμ ante ὄρων videtur excidisse, quod conjunctum cum Βηθώμ ab Epiphanio mox memorato, integram vocem reddit Βεθομορών: sic ut fere credam Βηθώμ in fine versus cujusdam scriptum fuisse in codice manu exarato, & partem alteram hujus vocis ὄρων infra scriptam vel ad finem versus sequentis, quae deinde ab aliis non cum voce Βηθώμ juncta fuit sed cum vocibus versus posterioris, cui addita est hoc modo

— ἐξ ἀγρῶ Βηθωμ

Ἐκ τῆς γῆς Ῥεβίμ. Πολλά δὲ ἐπροφ. περὶ Ἱερουσ. καὶ τέλος ἐθνῶν ἰ ὄρων.

Hesychius Presbyter in vitis Prophetarum ex codice manuscripto Augustano ab Hoeschelio editus anno 1602 scribit ἔτος ἦν ἐκ τῆς Φυλῆς Ῥεβέν, ἀγρῶ Μεθομόρων. Ἐν εἰρήνῃ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Quae firmant conjecturam nostram: maxime quum attenditur ad similitudinem literarum β & μ in codd. vett.

BETHOME.

Βεθόμη. Urbs Judaeorum. Josephus *Ant.* XIII. 22. Κατακλείσας τὰς δυνατωτάτας αὐτῶν ἐν Βεθόμῃ πόλει ἐπολιόρκει. *Conclusos potentissimos in Bethome urbe oppugnavit.* Eadem corrupte Βεσέμελις *de bell.* I. 3. videtur scribi pro Βεθόμη πόλις.

BETHORA.

Βηθωρά. Locus ubi populi Gabaonem obsidentes a Josua caesi fuerunt. *Jos. Ant.* v. 1. Est etiam Βεθωρά Josepho *Ant.* XII. 10. vicus Judaeae, ad quem Syri a Juda Maccabaeo caesi sunt.

BETHORON.

Vide Bethchoron.

* BETHPATZZETZ.

יָצַב תְּצַז / Urbs in tribu Jissascar. *Jos.* 19. 21.

Nnnn 2

BETH-

BETHPELET.

בֵּית פֶּלֶט / Urbs in tribus Judae parte australi. *Jos.* 15. 27. *Nehem.* 11. 26.

BETHPEOR.

בֵּית פְּעוֹר / Urbs Moabitica non longe a Jordane *Deut.* 4. 46. *Jos.* 13. 20. attributa Rubenitis. Est e regione Jerichuntis 6 mill. supra Liviadem, teste Eusebio.

BETHPHAGE.

βηθφαγή. Bethphage. Erat ad montem oliviferum prope Bethaniam, *Math.* 21. 1. ad orientem illius montis uti videtur. Confer *Luc.* 19. 29. ubi prope Bethphagen & Bethaniam existens Christus discipulos mittit ut jumentum adducant, cui deinde infidet & postea quum appropinquaret descensui montis oliviferi, turba ei acclamat *comm.* 37.

Ligtfootus *cap.* 37. chorographiae Bethphagen tantum non in ipsa urbe locat, quia Talmudici murum urbis & murum Bethphage respectu juris in quibusdam rebus eundem esse volunt. Et quia in *Menachoth cap.* 11. *hal.* 2. legitur *duos panes, & panes propositionis rite pinxi vel in atrio vel in Bethphage.* Sed nisi duae Bethphage fuerint (quod, si vera tradunt Talmudici, omnino statuendum est, quia locus 15 stadiis remotus ab urbe nequit muris urbis adeo propinquus dici) id repugnat situi Bethphages in S. codice assignato & Hieronymo atque Eusebio scribentibus eam esse villulam in monte oliveti. Obiter nota errorem Ligtfooti circa *illos duos panes.* Explicaturus qui illi sint adjicit in parenthesi (*oblasi Indies a summo Pontifice*) atque ita etiam alibi, tum in ipsis Horis Hebraicis tum in chorographicis praemissis, vocat *duos panes offerendos a summo Pontifice.* Sed ea quae offerebantur a summo Pontifice vel ejus nomine *חביתין* dicuntur sive *crustula*, eaque non duo sed duodecim erant. At *שתי הלחם duo panes*, quorum saepe in scriptis Hebraicis mentio, semper indicant illos panes qui

qui in festo Pentecostes offerebantur. Vide, si dubitas, commentatores Judaeos ad Cod. Meila *cap. 11. m. 6.* & alios.

Origenes in *Matth. cap. 20.* dicit Bethphage fuisse locum in monte Oliveti, & significare illud nomen *domum maxillarum*, & ita dictum esse quod villa sacerdotum esset, & maxilla pars propria esset sacerdotum secundum legem Dei: atque ita fere Chrysofomus *homil. xi.* in Marcum. Hieron. in Epitaphio Paulae. *Post ingressa sepulcrum Lazari, Mariae & Marthae vidit, hospitium & Bethphage villam sacerdotium maxillarum.* Idem ad *Matth. 21.* *Venisset Bethphage ad domum maxillarum, qui sacerdotum viculus erat & confessionis portabat tyrum: & erat situs in monte Oliveti.* Nimirum Syris כפן maxilla est, unde כפן פנא בית פנא. Maxillas portionem esse quae sacerdotibus dabatur comedenda res nota est.

BETHRIMA.

Locus in quo praefans vinum proveniebat, בית ריטה ברה, *Bethrima in regione montana. Menachot. viii. 6.*

BETHSAIDA.

Est verisimile ut nomen a piscatu datum sit huic loco, quod צירין piscatores aequae ac venatores notet, quemadmodum & piscatio ab Oppiano Θήρη, ἄγρη dicitur & vox ἀγρευτῆρες de piscatoribus aequae ac venatoribus usurpatur: namque, ut suavissimus poeta canit Cynaeticôn *lib. 1. vers. 47.*

Τριχθαδὴν Θῆρην θεὸς ᾤτασεν ἀνθρώποισιν,
Ἡερίην, χθονίην τε καὶ ἐναλίην ἐρατεινὴν.

*Triplicem Deus venationem concessit hominibus
Aeriam, terrestrem, & jucundam marinam.*

Videatur & *caput 111.* libri sexti Anthologiae in quo plura epigrammata de piscatoribus leguntur.

Urbs haec appellatur *Joh. 1. 45.* ἀπὸ Βηθσαιδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως atque ita *Luc. 9. 10.* πόλεως καλεμένης Βηθσαιδᾶ. Confer & *Matth. 11. 20. & 21.* Sed *Marc. 8. 22.* legitur Christus venisse Bethsaidam,

dam, & coecum, qui ad eum deducebatur, ἐξω τῆς κώμης, *extra vicum*, duxisse & sanatum iussisse ne intraret εἰς τὴν κώμην. Fa-
 teor Bethaniam in quibusdam codicibus Graecis legi, sed eam
 lectionem non probō quod antecedentia & consequentia Chri-
 stum potius in Galilaea coecum hunc sanasse doceant quam prope
 Hierosolymas. Verum κώμη & πόλις saepe de iisdem locis di-
 ci solet, quae & κωμοπόλεις appellantur. Ita Bethlechem urbs *Luc.*
2. 4. vicus *Joh. 7. 42.* Κώμην appellat Bethsaidam quoque Julia-
 nus in libro contra Christianos, ἐν βηθσαιδᾶ καὶ ἐν βηθανίᾳ ταῖς
 κώμαις, in Bethsaida & Bethania, vicis. Πολίχμιον nuncupatur
 in commentario de S. Petro edito ex codice manu scripto Medi-
 caeo, insertoque *tomō 5. Aëtior. Sanctorum mensis Junii*, Πέτρος
 χώρην τῆς Παλαιστίνης ὠκει τὴν Γαλιλαίαν. Πατὴρ δὲ τῶν βηθσαιδᾶ,
 μικρὸν τι καὶ ἑυτελὲς πολίχμιον. *Petrus Galilaeam, regionem Palaes-
 stinae, incoluit. Patria ei fuit Bethsaida, urbs exigua & vilis.*

Sita erat in Galilaea ad mare Gennefareth. *Joh. 12. 21. Marc.*
6. 45. & 8. 22. adeoque ad litus maris occidentale. Epiphanius
lib. 11. adversus haereses pag. 437. scribit Bethsaida & Capernaum
 loca fuisse vicina ἔμακρὰν ὄντων τῶν τόπων τῶν τῶν διαστήματι.

Quaeritur sitne haec Bethsaida eadem ac illa quam Josephus in
 Gaulonitide collocat, sive tetrarchia Philippi: estque haec quae-
 stio, iudice Cellario in *Geographia Antiq. pag. 387.* una ex diffi-
 cillimis quaestionibus quae in sacra geographia moveri possunt.
 Videamus ergo quid Josephus de Bethsaida scriptum reliquerit.
 Meminit *Ant. xviii. 3.* vici βηθσαιδᾶ sitū ad lacum Gennefari-
 ticum, instaurati & ornati a Philippo tetrarcha, qui eum Juliam
 nuncupavit. Quum autem Philippus non fuerit tetrarcha Gali-
 laeae, sed Herodes Antipas (vide *Ant. xvii. 13. & xviii. 6.*)
 non debet hic vicus ad litus occidentale lacus Gennefaritici col-
 locari, (ita enim in Galilaea fuisset, adeoque in ditone An-
 tipae) sed orientale, quod Philippi fuit. Existimem itaque
 esse diversas (& quid obstat fuisse duas in diversis regionibus,
 unam in Galilaea alteram in Gaulonitide, maxime quum no-
 men a piscatu desumptum pluribus locis ad mare sitis conveniat)
 quia Bethsaida in Novo Testamento memorata appellatur urbs
 Gali-

Galilaeae, & Bethsaida Josephi fuit in Gaulonitide. Dicunt alii partem Gaulonitidis etiam Galilaeam dictam fuisse. Hoc si demonstraverint, multum praestiterint, & parum abest quin iis victas manus dem. In Novo certe Testamento Galilaea univ-
 sa cis Jordanem collocatur, nunquam trans. *Luc. 8. 26. Venit in regionem Gadarenorum quae est e regione Galilaeae.*

Video tamen huic sententiae meae, de duobus vicis dictis Bethsaida, objici posse, me quum impugnavi duas Bethanias, dixisse non videri probabile duo loca ejusdem nominis sibi tam vicina fuisse. At longe dispar est ratio. Fuerint hae Bethsaidae vicinae, non fuere in eadem regione, altera ad Gaulonitin, ad Galilaeam altera pertinuit: atque ita fati dignosci poterant ex locis vicinis quibuscum memorantur, uti Bethsaida in Evangelis jungitur cum Capernaum & Chorazin, locis in Galilaea sitis unde fati liquet Bethsaida Galilaicam innui. Praeterea dici potest Bethsaidam Gauloniticam nomen suum jam perdidisse quum Christus minas suas in Bethsaidam proferret. Philippus enim tetrarcha, qui jam tetrarcha erat antequam Christus munus praedicandi Evangelium exordiretur (*Luc. 3. 1.*) Bethsaidae Gauloniticae nomen mutavit in Juliada. Idque factum vivente Augusto concedit Cellarius, & jure miratur quum Tiberias hoc i. e. novo nomine passim in N. T. appelletur etiam Bethsaida non appellatam Juliada, si illa Bethsaida, quae Julias dicta fuit, a Christo intelligatur. Tunc itaque Christus de Bethsaida loquens non potuit nisi de sola Galilaica (altera enim hoc nomine non amplius nuncupabatur) intelligi. Atque ita, quamvis non sim proclivis ad statuendas duas pluresve urbes ejusdem nominis (quod plerumque ad solvendam aliquam difficultatem ultimum est refugium) hic tamen puto id necessario fieri oportere.

BETHSALISA.

Vicus in finibus Diospolis, 15 millibus ab ea distans contra septentrionem in regione Thamnitica. Eusebius ad voc. *Βαϊθσαγιάδα*.

BETH-

BETHSAMOS.

Βεθσαμώς. III *Ezr.* 5. 34. Non est Bethschemesch : id liquet ex collatione *Nehem.* 7. 28. ubi idem index textitur, & hoc loco legitur בית עומות quare aliorum codicum lectio Βαιθασμώς propius accedit ad veram scriptionem. In Graeco Nehemiae contextu turbatus est vocum ordo & υιοι superfluum est: υιοι Αζαμωθ άνδρες βηθ τεσσαράκοντα δύο. Lege άνδρες βηθ Αζαμωθ.

BETHSCHEMESCH.

Urbs sacerdotalis in Juda *Jos.* 21. 16. 2 *Reg.* 14. 11. 1 *Sam.* 6. 12. 1 *Chron.* 6. 59. Nulla tamen ejus fit mentio in serie urbium Judae *Jos.* 15. Eusebius male locat eam in Benjamin. Abest Eleutheropoli 10 miliaribus contra orientem pergentibus Nicopolin, eodem teste. Situs ejus aliquo modo liquet ex 2 *Chron.* 28. 18. ubi Philistaei irruisse dicuntur in urbes regionis campestris & meridiales Judae, שפלה ונגב, capientes Bethschemesch, Ajalon, Gederoth, Socho, Thimnam & Gimzo.

Est & urbs hoc nomine in Naphtali *Jud.* 1. 33. *Jos.* 19. 38. Sunt qui & aliam in Dan collocent de qua agitur 1 *Reg.* 4. 9. Sed Ir Schemesch quidem inter urbes Daniticas recensetur (vide supra pag. 154.) non vero Bethschemesch. At illa *Ir Schemesch* πείλις Σαμμαως postea dicta est Ammaus & ipsa fuit Nicopolis, uti alibi ex Hieronymo notatum est. Differunt ergo Irschemesch & Betchemesch, illa quidem eadem ac Nicopolis, haec in via ducente Eleutheropoli Nicopolin. Adde quod ubi urbes Dan distinguuntur ab urbibus Judae *Jos.* 21. ex Juda Bethschemesch data dicitur sacerdotibus, & ex Dan urbes aliae. Si Bethschemesch inter urbes Danitarum fuisset, videretur illic recenseri debuisse inter urbes ex tribu Dan sacerdotibus datas. Sic Elteke, Gibbethon, Ajalon, & Gathrimmon urbes Danitis datae, uti scribitur *Jos.* 19. ex illa tribu deinde datae sunt sacerdotibus. Vide *Jos.* 21. 23. Quum autem Irschemesch legatur in eadem serie urbium Daniticarum *Jos.* 19. si eadem fuisset ac Bethschemesch, etiam

etiam juncta fuisset illis quatuor aliis Daniticis *Elteke, Gibbethon, &c.* At contra inter urbes ex tribu Juda datas sacerdotibus recensetur Bethschemesch: ergo Danitarum non fuit, & Irschemesch quae Danitarum omnino fuit a Bethschemesch fuit diversa. Fateor tamen suspicionem haud levem importari posse alicui, Irschemesch & Bethschemesch esse eandem, quod *Jos. 19.* jungantur urbes Irschemesch, Schaalabbin & Ajalon, & *1 Reg. 4. 7.* Schaalabbin, Bethschemesch & Ajalon. Sed non est tamen hoc illius ponderis, ut cogere aliquem debeat huic sententiae accedere. In Jissaschar quoque alii locant Bethschemesch de qua agitur *Jos. 19. 22.* Sed potuit in confiniis Zabulon & Jissaschar statui, nam .. גבל פגע ב *limes incidit in* ... saepe dicitur de locis extra eam tribum positis, uti de limite Ephraim dicitur *Jos. 16.* פגע ביריחו *incidit in Jericho*, quum tamen Jericho in tribu Benjamin fuerit. Eusebius eam κάμην vocat, locatque inter Aeliam & Ascalonem: ad vocem Ἀλευετέρ. Videtur ejus mentio fieri in Notitia dignitatum Imperii Romani ubi memorantur Equites Thamudeni Illyriciani Bitsamae. Confer quae postea dicentur ad vocem Βιθίμας.

BETHSCHEAN.

בית שאן / Manassitarum *Jud. 1. 27. 1 Chron. 7. 29.* sita tamen in Jissaschar *Jos. 17. 11.* Eadem ביתשן Bethschan dicta, postea *Scythopolis.* Vide hanc vocem infra.

BETHSCHEARIM.

בית שערים / Locus, in quo confedit Synedrium magnum post urbis excidium.

BETHSEMERΑ.

Βηθσεμέρα. Locus in regno Amasiae regis Judae, ubi Israelitae magnam stragem ediderunt. Josephus *Ant. ix. 10. 2 Chr. 25. 13.* ubi eadem historia narratur is locus בית הרון Bethcheron appellatur.

O o o o

BETH-

* BETH TAPPACH.

רַפְּחַיִם / Urbs tribus Judae *Jof. 15. 53.* Vicus est ultra Raphaim (Raphiam) 14. milliar. euntibus Aegyptum & terminus Palaestinae, teste Eusebio, dictus Βηθταφῶ. Vide cum ad hanc vocem, & Θαφῶ.

BETHUEL ET BETHUL.

בֵּית וֵאל & בֵּית וֵאל / Urbs Simconitarum *Jof. 19. 4. 1 Chron. 4. 3.* Kefil pro eo nomine legitur *Jof. 15. 26.* Vide supra pag. 152. & 153.

BETHULIA.

Βετούλια. Urbs vicina Esdraëli & Dothaim. *Judith. 4. 5. & 7. 3.* sita in monte, ad cujus radicem erant fontes. *Judith. 6. 13. 16.* Liquet ex admonitione Jojacimi Pontificis maximi, ut adscensum tractus montani tuerentur incolae Bethuliae & Betomesthem, quoniam eo aditus erat ad Judaeam, illam quaerendam ad austrum campi Esdraël. Ἄυλων, *campus*, ἐπὶ πλησίον Βετούλια prope Bethuliam.

BETHTZUR.

בֵּית צִוּר / Urbs in tribu Juda. *Jof. 15. 58.* Eusebius scribit esse vicum in vicesimo lapide ab Aelia euntibus Chebronem, & alium mille passibus ab Eleutheropoli. In Graeco (at parenthesi inclusum) extat ἀπέχουσα σημείους ἅ, sed mallet scribi ἑ πλείων σημείους ἐνός uti Eusebius ad vocem Ἐλεάλε scribit. Propter viam fuisse, qua Hierosolymis itur ad Chebronem, Hieronymus quoque adnotat in epitaphio Paulae: *A Bethzur venit Escol (לכשא) quae in botrum vertitur .... atque adscendit Chebron.*

Βηθσὺρ appellatur Josepho, diciturque esse urbs in tribu Juda *Ant. VIII. 3. Ant. XII. 1. & Βηθσὺρ Ant. XIII. 4.* Libro autem *XII. cap. 14.* narrat exercitum Antiochi Eupatoris ad Idumaeam progressum obsedisse Bethzuram, urbem munitissimam, & *Ant.*

XIII. 9. appellatur χωρίον τῆς Ἰουδαίας ἐχθρότατον. Βαιθουρά nuncupatur in libris apocryphis vel in plurali vel singulari. Sic ἡ Βαιθουρά *1 Macc.* 6. 7. 26. τὰ Βαιθουρά *1 Macc.* 4. 29. ubi urbs Idumaeae nuncupatur. Erat munimentum Judaeorum κατὰ πρόσωπον (Ἰῆλ) τῆς Ἰουδαίας. *1 Macc.* 4. 61. *2 Macc.* 13. 19. urbs sita in finibus Judaeae. *1 Macc.* 14. 33. At quid illud est quod *2 Macc.* 11. 5. legitur Bethzuram (& quidem ad quam Lysias & Judas conflixerunt, quaeque *1 Macc.* 4. 29. urbs Idumaeae audit) sitam fuisse ἐν ἑνὶ χωρίῳ & remotam ab Hierosolymis quinque stadiis? Erratum hic esse in numeris perspicuum est. Longius enim abfuit Bethsura Hierosolymis.

Juxta hunc vicum fons est ad radices montis ebulliens in quo baptizatum eunuchum reginae Candaces ferunt. Vide Eusebium in Onomast. & Itinerarium Hierosolymitanum. Hanc traditionem falsi arguit Cellarius quia Aethiops non in via Chebronem ducente proficiscebatur, sed via ducente Gazam, quae longe a Chebrone in occasum solis declinat. Verum declinet Gaza a Chebrone versus occasum, viae non fuere semper recta ductae per spatia brevissima, nec opinor isti traditioni fidem ea re derogandam esse. Fateor, potuit Hierosolymis Gazam iter institui primo occidentem versus usque ad campestria Judae & dein per loca litori maris mediterranei vicina Gazam: novimus etiam aliquando (num jam eo tempore quo eunuchus ille vixit ea via trita fuerit, incertum est) Hierosolymis Eleutheropolim, & inde Ascalonem atque ita porro Gazam itinera instituta fuisse. Id liquet ex Itinerario Antonini. Sed per Chebronem etiam Gazam iter factum fuisse liquet ex eo, quod in omnibus fere recentiorum itinerariis legamus, si quis Hierosolymis Gazam tenderet, per Chebronem eo profectum fuisse; nunquam quod sciam per campestria propinqua litori maris mediterranei. Confer ea quae supra p. 646. ex Hieronymo notavimus, ex quibus liquet viam duxisse Gazam per Bethlechemum, quam aequae ac Chebronem sitam fuisse ad austrum Hierosolymae nemo unus dubitat: & Bethlechemum in via qua itur Hierosolymis Chebronem, ad plagam meridiem Hierosolymarum (uti & via Hierosolymis ducens Gazam ad meridiem

diem Hierosolymarum fuisse dicitur *Act. 8. 26.*) Eusebius & Hieronymus in Onomastico ad vocem Bethleem locant.

Βεθσθρ legitur in quibusdam codicibus Graecis (in nonnullis & Βαιθθρ) inter urbes sacerdotales *1 Chron. 6. 59.* pro Betschemesch.

BETHZACHARIA.

Βαιθζαχαρία. Erat non longe a Bethsura, Hierosolymam versus, *1 Macc. 6. 33.* Ibi cum castrametaretur Antiochus, erant partim in excelsis montibus partim ἐπι ταπεινά, locis humilibus, ibidem *commate 40.* Βηθζοχίρ Epiphanio appellatur in *lib. de vitis Prophetar. pag. 247.* ubi dicitur Chabacuc propheta oriundus ἐξ ἀγρῶ Βηθζοχίρ. Al. codd. Βηθζεχάρ, propius ad veram scriptionem. *Chronicon Paschale pag. 150.* ἐξ ἀγρῶ Βηθι τῶ χάρ. Additur ibidem ἦν πάρεικος ἐν γῆ Ἰσραήλ pro quo apud Epiphanium legitur γῆ Ἰσμαήλ, quod rectius est, nam in terram Israël dicitur postea reversus; ergo non fuerat in terra Israël.

Josepho appellatur *Antiq. XII. 14.* & *de bell. 1. 1.* Βεθζαχαρία diciturque locus esse in Judaea ad quem Judas Maccabaeus cum copiis Antiochi Eupatoris conflixit & ex illo videretur colligendum 70 circiter stadia a Bethzur abfuisse. Sed *1 Maccab. 6. 23.* Βαιθζαχαρία. Scilicet illi ad Hebraicum hi ad Syriacum loquendi modum magis accedunt.

De iis qui nomen hujus loci Latine reddunt *domum Zachariae* hoc addam, admonendi causa magis quam quo illos reprehensos velim, posse id Ζαχαρία aliunde profectum esse quam ab homine Zacharia. In Talmude כפר דכריא memoratur quasi *vicus mascalorum*. Hinc Caphar Zacharia nasci potuit, nam דכריא est ex כרי ortum.

BETOANEA.

Vicus ad ortum Caesareae 15 miliaribus inde disjunctus, ubi balnea sunt salubria. Eusebius ad vocem Ἀνείρ. Ubi Βαιτοαναία legitur. Sed Hieronymus scribit *Betoanea*.

B E T O A N N A B A .

Vicus circa Diospolin, 4 miliaribus inde remotus versus ortum. Eusebius. Hieronymus addit, *Plerique autem affirmant in octavo ab ea miliario sitam & appellari Bethannabam.* Videor in hoc nomine vestigium urbis *Nob* deprehendere, praefixa voce *Beth*. Hieronymus *Nob* & Diospolin vicinas esse credidit. Vide eum in epitaphio Paulae, e quo nos supra pag. 580. aliqua dedimus quae huc faciunt.

B E T O M E S T H E M .

Βετομοσθῆμ, Locus vicinus Esdraëli, *Judith. 4. 5.* Βαιτομοσθαῖμ *Judith. 15. 3.* ubi Latinus interpres habet Estemo, quae fuit urbs Judae, adeoque vicina non fuit Esdraëli. Sed potuit alia illic eodem nomine fuisse.

* B E T O N I M .

Urbs tribus Gad. *Jos. 13. 26.* Regio Gaditarum se extendit a Chesbon usque ad Ramath Hammizpe & Betonim; adeoque fuit in confiniis tribuum Gad & dimidia Manassis. Tempore Eusebii eodem nomine nuncupabatur.

B E T Z E R .

בצר / Urbs in tribu Ruben *Deut. 4. 43.* ad ortum Jerichuntis, teste Eusebio in Onom. Josephus eam Βόσορα appellat, & hanc esse quae postea metropolis fuit Arabiae & Bosra nuncupata scribit Eusebius ad vocem Βασόρ, in quo aequae fallitur ac in eo quod sacerdotalem hanc urbem appellet quum Levitica fuerit. Hoc enim non satis convenit cum situ Bozrae ab aliis assignato magis septentrionem versus quam ut in tribu Ruben esse potuerit: nec cum situ quem alibi ipse Eusebius tradit, sc. 24 aut 25 millibus ab Adraa, ad vocem Ἀσαρῶθ. & Ἐσδραῖ: & ubi de vico Καραθᾶ agit, scribens esse Καραθᾶ vicum Arabiae olim in Me-

nassitide nunc Trachonitide situm juxta Bosfra, & ad voces Τραχωνίτις & Ἱταπία, esse Trachonitin regionem adjacentem solitudini Bostrae in Arabia: & ita Hieron. ad vocem Trachonitis. *Est trans Bosfram Arabiae civitatem in deserto contra australem plagam quasi ad Damascum respiciens.*

Bosfra itaque potius latet in voce בעשתרה Beestera, sita in portione dimidia tribus Menassis. Hoc vidit vulgatus interpres *Jos. 21. 27.* Ammianus quoque Marcellinus *lib. 1v.* Bosfram, Gerasam atque Philadelphiam conjungit. Et in tabulis Peutingerianis hoc modo proceditur *Gadara, Capitoliās, Adraa, Bosfra.* Licet haec per lineam austrum versus trahantur, quum ita septentrionem versus duci debeant. In ipsa Trachonitide videtur Bosfra collocare Aurelius Victor scribens de Imperatore Philippo, *M. Julius Philippus Arabs Trachonites*, quem Zonaras & alii Βόσπρις oriundum tradunt.

Ad situm urbis Betzer etiam haec faciunt ex Gemara Maccoth *fol. 9. 2.* ubi de urbibus refugii disputatur. תר' שלש ערים הבדיל משה בעבר הירדן וכנגדן הבדיל יהושע בארץ כנען ומכוונות הן כמין שתי שורות שבכרם חברון ביהודה כנגד בצר במדבר שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד קדש בהר נפתלי כנגד גולן בכשן. *Ita tradiderunt Doctores nostri.* *Tres urbes separavit Moses in regione trans Jordanem, & tres iis oppositas separavit Josua in terra Canaan. Hae autem ita erant dispositae uti duae series in vinea. Scilicet Chebron in Juda e regione Betzer in solitudine, Sichem in monte Ephraim e regione Ramosh in Gillead, Cadesch in monte Naphtali e regione Golanis in Basan.*

BETHZETHO.

Βηθζηθώ. Vicus, quo relictis Hierosolymis cum exercitu venit Bacchides. Josephus *Antiquit. XII. 14. I Maccab. 7. 19.* Βηθζηθ, vel ut in aliis codicibus est Βηζαθ nuncupatur. Videtur idem locus a Josepho *Antiq. XII. 18.* appellari Βηθζηθώ. Ibi castra fuisse metatum Judam notat.

BETZANIM.

בצענים / *Jos.* 19. 33. legitur hæc vox, ita ut pro urbe tribus Nephtali possit accipi סאלון בצענים. Eusebius in Onomastico credidit אלון quercum denotare & בצענים non esse nomen urbis sed ב esse præfixum, in *Tzaanim*. Pro veteri nomine substituant Gemaristæ Hierosolymitani in *Megilla fol. 70. col. 1.* hoc recentius אנניא דקדש.

B E Z A R A.

Sita in finibus Ptolemaidis, 20 stadiis a Gaba. Joseph. in vita.

* B E Z E C.

בזע / Urbs cujus dominus Adonibezec dicitur *Jud.* 1. 4. 5. Nomen hujus urbis, quam Galilæae attribuit, Stephanus in Ἐθνικῶν scribit Ζεζέκη, secutus vitiosos Josephi codices: nunc in editis Βεζέκη extat *Antiq.* v. 1. Eusebius testatur duos esse vicos nomine Bezec sibi vicinos in septimo decimo lapide a Neapoli descendentibus Scythopolin. Meminit etiam Sandis Britannus in Itinerario pag. 182. vici Bezec 2 miliaribus a Bethsur. Estne Βηζέθ *1 Macc.* 7. 19.

B E Z E D E L.

Βεζεδελ. Vicus in cujus turrim compulsi sunt Judæi Ascalonem profecti & a Romanis fugati. Josephus *bell.* 11. 1.

B E Z E T H.

Βηζέθ. Al. Βηζαίθ. Locus, ubi Bacchides Hierosolymis profectus castra metabatur *1 Macc.* 7. 19. idem locus, Βεπέα videtur dici *1 Macc.* 9. 4. Vide vocem Βηθσηθώ.

B I L E A M.

בילעם / Urbs Levitica in portione tribus Menasse cis Jordanem. *1 Chron.* 6. 55.

B I L H A.

בִּלְחָה / Urbs in portione tribus Simeon. *1 Chr.* 4. 29. Vide *suprag.* 153.

B I T H J E M E S.

Βιθιέμες commemoratur a Josepho *Antiq.* viii. i. sed vix videtur dubium quin sit eadem ac Betschemesch, si conferamus *1 Reg.* 4. 9. Interpres Josephi legit Βιθλέμες, nam ita reddit: *Toparchiae Bethlemis, quae sortem Ephraemi complectebatur, praecerat Ures.* Graeca ita habent: Τῆς μὲν Ἐφραΐμης κληρονομίας ἑστέρας ἐπὶ δὲ τῆς Βιθιέμες τοπαρχίας ἦν ὁ κλῆρος. Sed mendosa haec sunt. Pro ὁ κλῆρος lege Δακῆρος & Βιθσέμες pro Βιθιέμες. Ut sensus sit Urem (sacer codex dicit filium Uri) praefuisse sorti tribus Ephraim & Dacerum praefuisse toparchiae Bethfemes. Ita enim legitur *1 Reg.* 4. 9. unde sua hausit Josephus. Nec unquam Bethlem in tribu Ephraim fuit.

B I T T H E R. Vide B E T H E R.

B I T T H E R E B I N.

Βιθθερεβίν. Vicus in regione Eleutheropolitana, Sozomeno memoratus *historiarum libro ix. cap. 17.* Videtur esse Ἐρεβίνθων οἶκος apud Josephum, voce ex Ἐρεβίν & Βηθ composita, & Ἐρεμίνθα Eusebii. Vide infra ad voces Ἐρεβίνθων οἶκος.

B I T S A M A.

Mentio fit in Notitia Imperii. Vide Betschemesch.

B I T U L I O N.

Urbs Palaestinae primae episcopatu insignis. Episcopus Βιτουλίς interfuit Concilio Hierosolymitano habito anno aerae Christianae 536. Estne notissima urbs Bethel, (nam Aelia & Neapolis, inter quas duas urbes media sita fuit Bethel, urbes fuere Palaestinae pri-

primae, adeoque & Bethel videtur sub Palaestina prima fuisse cen-
sita) an vero Betulia Hieronymi, & Βηθελία Sozomeni vicus pro-
pe Gazam, nam & Gaza fuit urbs Palaestinae primae. Vide su-
pra pag. 209. Vide & vocem Bethelia.

Βιτέλιος scribitur in notitia veteri Ecclesiastica, recenseturque
inter urbes Palaestinae primae. Vide supra pag. 215.

* B I Z J O T E J A.

ביצות / Urbs in regione australi Judae. *Jos.* 15. 28. Vide supra
pag. 143.

B O S O R.

Βοσόρ. Urbs valida & magna Gileaditidis. *1 Macc.* 5. 26. 28.
erat & altera Βοσόρ *commate* 36. Al. leg. Βόσσορα. In Josepho Βοσόρ
& Βοσορρά duae urbes Gileaditidis distinguuntur.

Βόσορα (ea est בצר) urbs refugii appellatur Josepho *Antiq.*
IV. 7. sita in finibus Arabiae.

B O S O R R A.

Βοσορρά quaedam memoratur Josepho *Antiq.* XII. 12. urbs trans
Jordanem sita, & a Juda Maccabaeo capta. Ita quoque legitur
1 Macc. 5. 26. ubi urbs munita & magna appellatur. Erat sita in
itinere quod a Nabathaeis ad Gileaditin instituit Judas, & *1 Macc.*
5. 26. in ipsa Gileaditide locatur. Interpres Josephi Latinus &
scriptor *lib. 1. Maccab.* legerunt Βάρασα per metathesin literarum
Sigma & Rho. Haec autem Βοσορρά distinguitur a Βοσόρ urbe Gi-
leaditidis ab ipso Josepho *Ant.* XII. 12. & scriptore *lib. 1. Mac-*
cab. c. 5. 26. Sic ut Βοσόρ possit haberi eadem atque בצר in tri-
bu Ruben, & Βοσορρά pro *Boftris*.

B O S T R A.

Hoc nomine urbem illam indicatam volo, quae Graecis &
Romanis ita vocata fuit, cujus nummi extant inscripti COL. F.
BOSTRA & N. TRA. BOSTRA, quae in veteribus notitiis ec-
clesiasticis metropolis Arabiae dicitur, quaeque ab urbe Adrao-
rum 24 miliaria Romana abiit, teste Eusebio in *Onomastico*,

& a nonnullis adscribitur Trachonitidi. Videtur eadem esse quae *Beeftera* in V. T. nuncupatur: confer quae ad hanc vocem superius diximus, uti quae & ad vocem *Betzer*. Sunt enim qui urbem *Betzer* Rubenitis datam pro *Boftris* habeant, sed omnia suadent illam multo magis versus septentrionem remove.

Non confundenda haec est cum *Botzra* Idumaeorum *Jerem.* 49. 13. & alibi memorata, uti nec cum *Botzra* Moabitarum *Jerem.* 48. 24. Nec mirum nomen *בצרה*, quod locum munitum notat, pluribus urbibus commune fuisse. Judaei quum gentile *Βοσπυρός*, Graecis usurpatum, efferre volunt id formant *בוצריה* ac si ab urbe *בצרה* non *בעשתרות* ductum esset. Sic in *Midrash Schir Hasschirim fol. 35. 3.* legitur *רבי ברכיה בוצריה* *Rabbi Berachia, Bostrenus*. Non enim putem aliunde quam ab urbe *Botrorum* id nomen tulisse. Arabes etiam nomen ejus *بصري* *Bozra* scribunt, & *Abulfeda* in geographia MS.ta illam tradit esse *قاعدة حوران metropolin regionis Haurân*. Hic vestigium *Auranitidis* invenio. Confer ea quae *libro 1. pag. 107.* de *Auranitide* diximus.

Botrorum episcopi in actis conciliorum hi commemorantur.

NICOMACHUS. Subscripsit concilio Niceno. Vide *tom. II.* concilior. general. *pag. 51.* & *Antiocheno.* Vide *tom. II. p. 561.*

TITUS. In concilio *Antiocheno*, anno 363. Vide *tom. II. pag. 828.*

ANTIOCHUS. In actis concilii *Ephesini* habiti a *Nestorianis*. Vide *tom. III.* concilior. *pag. 598.*

CONSTANTINUS. In actis concilii *Chalcedonensis*, inter *Oecumenica* quarti. Vide *tom. IV.* concilior. *p. 80. & 606. & 787.*

Bostra, si recte se habent numeri tabulae veteris itinerariae, abfuerunt 24 miliaria ab urbe *Adraorum*, quod convenit cum testimonio *Eusebii* ante laudato, (vide quae ad vocem *Adraa* supra notavimus) *Adraa* autem aberant *Capitoliade* XVI miliaria, *Capitolias* a *Gadaris* XVI. Ad situm *Botrorum* etiam haec faciunt *Ptolemaei* in descriptione *Arabiae*, quibus longitudinem dierum in urbibus *Petra*, *Medaba* & *Bostra*, earumque recessum ab *Alexandria* versus ortum tradit.

Ἡ μὲν Πέτρα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὥρῶν ιδ' καὶ διέσηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας τρίτῃ καὶ δεκάτῃ. hor. $\frac{1}{3}$ & parte decima.

Ἡ δὲ Μίδαυα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὥρῶν ιδ' καὶ τί' καὶ διέσηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας ἡμίσει καὶ πέντε καὶ δεκάτῃ. hor. $\frac{1}{2}$ & decima quinta parte.

Ἡ δὲ Βόστρα τὴν μεγίστην ἡμέραν ἔχει ὥρῶν ιδ' καὶ τί' καὶ διέσηκεν Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀνατολὰς μιᾶς ὥρας διμείρῳ ἔγγιστα. hor. $\frac{2}{3}$ fere.

B O T Z C A T H.

הרצא / Urbs in tribu Judae. *Jof. 15. 39. 2 Reg. 22. 1.* Non esse hanc eandem ac Βασκαθὰ vel Βακαθὰ, quorum episcopus memoratur in Conciliis quibusdam, ostendimus supra ad vocem Bacatha. Sunt qui hanc & Βασκαμῶ, *1 Macc. 13. 23.* eandem esse velint. Josephus Βόσκεθ appellat urbem הַרְצָא *Antiq. x. 5.*

B O T H N I A.

Βόθνια. Urbs tribus Gad, quae tempore Eusebii eodem hoc nomine dicebatur. Vide ejus Onomasticon. Betonim nuncupatur *Jof. 13. 26.*

B U C O L O N.

Βυκόλων. Urbs haec Straboni memoratur, sita inter Ptolemaida & turrim Stratonis. Συκαμίνων πόλις, Βυκόλων καὶ Κροκοδείλων πόλις. *Sycaminon urbs, Bucolon & Crocodilon urbs.*

C A B B O N.

הרצא / Urbs tribus Judae. *Jof. 15. 40.*

Pppp 2

CAB-

NB. Quaecunque nomina locorum per K scribuntur nonnunquam, etiam inter urbes has quae a C incipiunt retulimus, quod sciremus pronunciarī C ut K in vocibus quae a CA, CO, & CV incipiunt, uti quum dicimus *cado, conor, cono*. Has autem ad elementum C referri fas erat, quare & illas adjecimus quae a CE & CI indicantur: at quoniam ab Hebraeis illa pronuntiantur uti KE & KI, malimus hanc descriptionem sequi. Atque ita quaecunque nomina Hebraea a P initium capiunt, hic a CH inchoantur, quae a C & P a C vel K, hoc ordine CA, KE, KI, CO, CV uti & veteres Graeci ϰ & ϰ &c. reddiderunt K &c.

C A B T Z E E L.

קבצאל / Urbs in parte australi tribus Judae *Jos.* 15. 21. videtur eadem esse ac Jecabtzeel *Neh.* 11. 25.

C A B U L.

כבול / Urbs vastata *מפני המחלוקות* propter contentiones. *Echa Rabbati.* 75. 4.

CADESCH & CADESCHBARNEA.

קדש ברנע / *Deut.* 1. 19. eadem urbs ac Cadesch & Kedesch *Jos.* 15. 23. *Κάδης Judith.* 1. 8. & *Κάδης Βαρνη Judith.* 5. 12. Vide quae nos de his locis notavimus supra *pag.* 114. 115. & 116. Aberat Cadeschbarnea a monte Choreb dies undecim *Deut.* 1. 2. ab Aegypto autem aberat Choreb iter tridui: ita enim Moses coram Pharaone testatus est. Elias autem tardius iter confecit ex Palaestina ad Choreb. Nam itineri a Berseba ad montem Choreb dies 41 impendit. *1 Reg.* 19. 3. 8.

CADESCH in NEPHTALI.

Κάδης ή εν τῇ Γαλιλαίᾳ. *1 Macc.* 11. 63. Josepho appellatur χάριον Γαλιλαίων, oppidum Galilaeorum & ή άνω Καιδέση superior Caedese, *Απ. V. I.* *Κύδις Tob.* 1. 2. *Κύδοισσα* & *Κύδοσσος* aliis.

C A D Y T I S.

Meminit hujus urbis Herodotus *lib.* 11. *cap.* 159. l. 111. *cap.* 5. tanquam a se vitae. 'Από Φοινίκης μέχρι ἔρων τῶν Καδύτιος πόλιος, ή έστι Συρίων τῶν Παλαισινῶν καλεομένων· από δὲ Καδύτιος, ές οὓς πόλιος (ώς έμοι δοκεί) Σαρδίων & πολλῶν έλάσσονος· από ταύτης τὰ έμπόρια τὰ έπὶ θαλάσσης μέχρι 'Ιηνύσθ πόλιός έστι τῆς 'Αραβίᾳ· από δὲ 'Ιηνύσθ, αὐτῆς Συρίων μέχρι Σερβανίδος λίμνης, παρ' ἣν δὲ τὸ Κάσιον ὄρος τεινεί ές θάλασσαν. *A Phoenice usque ad montes Cadytis urbis Syro-*

Syrorum, qui Palaestini appellantur, regio est. A Cadyti autem, quae urbs est, uti mihi videtur, non multo minor Sardibus, emporia maritima usque ad urbem Jenysum, ditionis sunt Arabicae. Ab urbe Fenysso rursus Syriacae usque ad lacum Serbonidem juxta quam mons Cassius ad mare protenditur. Huc spectant ea quae leguntur apud Stephanum ἐν Ἐθνικοῖς, Κάλυτις, πόλις Συρίας. Ἡρόδοτος. Caly-tis, urbs Syriae. Herodotus lib. 11. Apud eundem Stephanum mox fit mentio urbis ejusdem sub alio nomine Κάνυτις, πόλις Συρίων μεγάλη ὡς Ἑκαταῖος Ἀσίᾳ. Idem Hecataeus in Asiae Periegesi urbem Σύρων μεγάλην memorat cujus nomen non multum ab his recedit Καρδυτός. Quid si haec omnia sint ejusdem urbis nomina?

Scio per Cadytin urbem Hierosolymam a viris doctis intelligi & illud vel a קדושה Sancta vel קריחתא combusta duci. Sed id mihi non probatur: quum usitatissimum fuerit nomen Jerusalem & Judaeis & aliis, & illud sanctae vel combustae non pro nominibus sed epithetis urbis illius haberi possit. Non solent ita apud historicos urbes nuncupari, sed nominibus suis & notis. Porro tunc vox urbis addi omnino debuerat, uti in Echa Rabbati Jerusalem קרתא יקרתא urbs combusta appellatur fol. 70. 1. quod glossator per Hebr. עיר שרופה explicat. Uti itaque urbs illa שרופה non fuit dicta, sic nec יקרתא vel קריחתא vel קדושה, uti nec Sancta unquam dicitur, nisi vox urbis addatur. Quid? quod minus conveniat haec opinio cum ipso Herodoto. Versatur in describenda ora maritima in qua non erat Jerusalem. A Cadyti usque ad Jenysum regio erat ditionis Arabicae, non Syriacae. An hoc dici potest de regione quae est ad austrum Hierosolymae? non puto. Adde quod videatur urbs Cadytis conspecta ab Herodoto. Si ea Jerusalem fuisset, num neglexisset mentionem Templi & tot stupendorum operum, quibus illa urbs prae aliis eminebat, quum ipse rerum quas vidit in urbibus minus nobilibus mentionem faciat accuratam.

Ego urbem Gath hoc nomine dictam intelligerem quae Καδυτις aut Καδυτις nuncupata fuerit, si qui sint montes ὄρεα Καδυτιος liqueret. Dicitur urbem in colle edito sitam fuisse, sed hoc non sufficit ut ὄρεα Καδυτιος memorentur. Forsitan itaque, quia

urbs Gath praecipua fuit & nota, & olim regia Philistaeorum, uti appellatur 1 *Sam.* 27. 5. & cujus rex alias quoque urbes, quas inter Tziklag, imperio suo subjectas habebat (vide *comma* 6.) montes vicinos orientem versus ab ea appellavit montes Cadytis. Certe si fuit in 5 miliario ab Eleutheropoli euntibus Diospolim, uti scribit Eusebius, vel inter Antipatridem & Lyddam, uti idem alibi scribit, certe non longe abfuit a regione montana Judae: & ex omnibus Philistaeorum urbibus maxime mediterranea fuit, adeo ut montes proximi ab illa potius quam alia urbe Philistaeorum apud Herodotum nomen tulerint.

Viderint alii an huc pertineat herba Cadytas quae in Syria crevit. Plin. l. xvi. ult. *Est & in Syria herba quae vocatur Cadytas non tantum arboribus sed ipsis etiam spinis circumvolvens sese.* Theophrastus de caus. plant. lib. II. cap. 23. τὸ Συριακὸν βοτάνιον ὃ καλεῖται καδύτας καὶ δένδροις καὶ ἀκάνθαις ἐμψύεται.

CAESAREA.

Duae urbes Palaestinae fuerunt hoc nomine nuncupatae, altera ad mare magnum sita, altera prope fontes Jordanis, Pannels dicta postea. Judaei ipsi nomen Caesareae קיסרין dare solent Caesareae maritimae, & portum urbis קיסרין commemorant. In Midrasch Esther fol. 122. col. 1. mentio fit דישי של קיסרין *conclavis* iudicium *Caesareae*: alii putant carcerem fuisse. Vetus nomen huic urbi fuit *turris Stratonis* uti videri potest ex iis quae mox ex Josepho notabimus ad hanc urbem facientia. In praefatione Novellae 103. dicitur *Strato primus eam in formam urbis redegit, qui mutatis sedibus excedens Graecia hujus conditor exiit.* Epiphanius utrumque & vetus & recens nomen conjungit in libro de ponderibus & mensuris pag. 175. scribens *Καيسάρεια ἢ Στρατόνωνος*, (uti & apud Ptolemaeum legitur: vide supra lib. II. cap. x.) at lib. II. adv. haereses pag. 730. *Καيسάρεια* solum ei dicitur. Latinis Caesarea Palaestinae dicitur ut ab aliis urbibus Caesareae nomen gerentibus distinguatur, quodque ejus fuerit metriopolis.

Nun-

Nuncupatur haec *Caesarea Palaestina* in Itinerario veteri Hierosolymitano. Quidni corrigis, inquiet quispiam, & reponis *Palaestinae*? Ego nil muto. Invenio idem apud Hilarium in fragmento tertio operis historici pag. 1311. edition. Paris. a. 1693. *Nam propter haec necessario Concilium apud Caesaream Palaestinam primo videtur esse conditum.* Et quidni, uti *Syrus Palaestinus* in illo

Alba Palaestino culta columba Syro,
 & *Palaestina aqua apud Ovidium in Faldis,*
Inque Palaestinae margine sedit aquae,
 dici possit *Caesarea Palaestina*?

Nomen *Caesareae* ab *Herode* urbi datum in honorem *Augusti* constat ex *Josepho Antiquit.* xv. 11. *Agrippa* ipse in epistola ad *Cajum Caesarem* illam dicit τὴν ἐπὶ θαλάττῃ Καίσαρειαν ἐπώνυμον τῆ προπάππῃ Σεβασίν, *Caesarem maritimam de nomine proavi tui Sebasten dictam.* Idem legere est in commentario *Hieronimi* ad *Matthaei cap. xvi.* Error itaque est quum in praefatione *Novellae 103* scribitur Imperatorem *Vespasianum* nomen *Caesareae* urbi dedisse, *Divae memoriae Vespasianus* (ita illic legitur) celebratissimus ille imperator qui pia memoriae *Titi* pater fuit, quod illi ad summam gloriam vel solum potuit sufficere, ipsorum *Caesarum* appellatione eam nominavit, quum antea *Stratonis turris* vocaretur, hoc illi honore impenso eo quod in ea post *Judaicas* victorias inter imperatores adscriptus esset. Sed *Vespasianus* huc coloniam Romanam deduxit, non autem nomen *Caesareae* dedit.

Ex tabulis *Novi Testamenti* quae peti possunt ad situm hujus urbis declarandum haec sunt. *Paulus Act.* 9. 30. Hierosolymis profectus fuisse legitur *Caesarem* ut inde *Tarsum* abeat. *Petrus* ab urbe *Joppe* profectus altero die appellit *Caesarem Act.* 12. 19. *Epheso* itinere maritimo venit *Caesarem, Act.* 18. 22. *Ptolemaida* appulimus & die sequenti inde profecti venimus *Caesarem, Act.* 21. 8. & inde adscendimus *Hierosolymas, Act.* 21. 15. *Paulus* a militibus ducendus *Caesarem* noctem agit *Antipatride Act.* 23. 31. Haec fere sunt quae in *Novo Test.* de hac urbe leguntur.

Josephus

Josephus saepe meminit Caesareae. *Ant.* XIII. 19. eam Στρατωνος πύργον appellat & ibidem notat turrim etiam fuisse Hierosolymis ita dictam ἐμώουμον τῆ παραλίῳ Καισαρείᾳ. Sed *lib.* I. *de bell.* cap. 3. non turris sed σκοτεινὴ πόλις appellatur & ὑπόγειον χώριον. Verum turris esse potuit sub qua meatus hic subterraneus erat. *Antiq.* XIV. 8. & 11. tradit eam olim turrim Stratonis dictam fuisse, ad mare sitam & ab Herode portu & templis ornata. *Ant.* XV. 13. & *de bell.* I. 16. sitam hanc urbem in Phoenice, ad mare, mediam inter Dora & Joppen, portuque egregio & aliis aedificiis ab Herode auctam. *Antiq.* XVI. 9. Herodem per spatium decennii in ea ornanda laborasse & nomen Caesareae illi dedisse ab Augusto sibi datae *Antiquit.* XV. 11. & XIX. 7. *Antiq.* XX. 6. litem ortam fuisse inter Judaeos & Syros Caesareenses, quum illi urbem ab Herode conditam, hi vero olim nullos Judaeos ibi habitasse quum Stratonis turris appellaretur dicerent. *Ant.* XIII. 19. & *lib.* I. *de bell.* c. 3. dicitur 600 stadia abesse Hierosolymis. Ita quoque in Josepho legit Zonaras *annal.* I. V. p. 219. & Hegesippus de excidio Hierosol. I. I. c. 7. Vide supra p. 443. *Lib.* III. *de bell.* c. 14. vocatur urbs Judaeae maxima a Graecis potissimum inhabita, & in planitie sita, & eodem libro c. 16. παράλιος, maritima, ut a Caesarea Philippi distinguitur.

Portus Caesareae appellatur a Josepho Σεβασὸς λιμὴν ita dictus ab Herode in honorem Caesaris. Vid. *Antiquit.* XVII. 7. & confer *lib.* I. *de bell.* 20. ubi idem iter Antipatri describitur. Sed Graeca illic in mendo cubant διαπεράσας τὴν Σεβασὴν εἰς τὸν λιμὴνα τῆς Καισαρείας κατάγεται. Scripserat Josephus Σεβασὸν τὸν λιμὴνα τῆς Καισαρείας, uti & Rufinus legit reddens, *transmissisque in Sebastum Caesariae portum deferuntur.* Quum vero nomen urbis Σεβασὴ notius esset quam portus Σεβασὸς, illud hujus locum occupavit.

Fuit haec colonia una cum Aelia Capitolina, sed neutra juris Italici, uti legitur apud Ulpianum *lib.* I. de censibus, & idem confirmat Paulus *lib.* 2. de censibus §. 7. Divus Vespasianus Caesarienses colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici essent sed tributum his remisit capitis. Sed Divus Titus etiam forum

lum immune factum interpretatus est. Similes eis Capitulenses esse videntur. Hi Capitulenses nulli alii sunt quam Hierosolymitani, ne quis putet innui cives Capitoliados: nam Capitoliad colonia non erat, sed urbs *αυτόνομος* suis utens legibus.

Urbs Samaritidis fuit extra Judaeam sita, uti liquet ex *Aflor.* 12. 19. & 21. 8. 10. & ex eo quod in regione Judae, Benjaminis, Simeonis & Danis (quae Judaea dicitur) non fuerit. Samaritani Christianos inde pellere conati sunt duce Justusa, anno Christi 484. Vide Chronicon paschale ad hunc annum. Habitasse illic saeculo aetate Christianae sexto Judaeos & Samaritanos liquet ex iis quae narrat Theophanes in Chronico ad annum Christi 548 Justiniani 29. Τὸ τῷ τῷ ἔτει μὲν Ἰηλίῳ, Ἰνδικτ. δ. ἐσαΐασαν Ἰουδαῖοι καὶ Σαμαριῖται ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης καὶ ποιήσαντες πρὸς ἀλλήλους ἐν τάξει Πρασινοβενέτων ἐπέβηον τοῖς Χριστιανοῖς τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ πολλὰς ἀνεῖλον καὶ ἐκκλησίας κατέκαυον, Στέφανον δὲ τὸν ὑπαρχον τῆς αὐτῆς πόλεως ἐν τῷ Πραιτωρίῳ ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτῆ καθήραξαν· ἡ δὲ γυνὴ αὐτῆ ἀνελάσσει ἐν τῇ πόλει προσήλθεν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐκέλευσεν Ἀμαντίᾳ τῷ στρατηλάτῃ καταβεῖν ἐν Παλαιστίνῃ καὶ τὸν Φίνον τῷ Στεφάνῳ ἐκζητῆσαι ὅσας εὐρὰν τὰς μὲν ἐφόρκισεν, τὰς δὲ ἀπεκεφάλισεν, τὰς δὲ ἠκρωτηρίασεν καὶ ἐδάμνησε. *Hoc anno mense Julio, indictione quarta, Judaei & Samaritani Caesareae Palaestinae tumultuati sunt, & instar factionum Praesinae & Venetae in Christianos in ea urbe habitantes irruerunt, & multos eorum occiderunt, Ecclesias cremarunt, Stephanum civitatis Praefectum in praetorio interfecerunt; & bona ejus diripuerunt. Uxor autem hujus Constantinopolin profecta Imperatorem adiit, qui Amantio militariae magistro in Palaestinam misso, de caede Stephani jussit inquirere. Reorum alios suspendio, decollatione, aut amputatione aurium, vel facultatum amissione multavit.* Describit aliam seditionem Samaritanorum, quae contigit anno Justiniani secundo duce Juliano Procopius in Anecdotis p. 35. dicitque Caesareenses ipsos, qui in urbe erant, Samaritanismo relicto Christianum nomen professos, indignum ratos si pro infano dogmate incommoda subirent, sed *γεωργοὶ ἅπαντες*, agrestes omnes arma corripuerunt, designato Juliano quodam Sabari filio duce, qui cum ipsis caesus fuit; addit ferri centum hominum millia trucidata fuisse, & agros fertilissimos

colonis destitutos jacuisse, magno illorum incommodo qui vetigal Imperatori ex redivibus eorum solvere debuerunt. Narrat hanc rem Cyrillus Scythopolitanus, in vita Sancti Sabae, cujus verba ex MSS.tis Vaticanis deprompta inseruit notis suis in Procopium Nicolaus Alemannus. Ὅτι κατὰ Παλαισίνην Σαμαρείται τὸ ἔθνος ἅπαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν στρατεύσαντες πολλὰ ἀθέμιτα διαπραΐξαντες τὰς μὲν ἐπιπτώσας ἐκκλησίας πραιδεύοντες, τὰς δὲ συμπύπλοντας Χριστιανὰς διαφόροις κολάσεσιν ἀφειδῶς ἀποκτείνοντες, καὶ χωρία ἐλίκληρα τῷ πυρὶ παραδίδόντες, ἐν τοῖς μάλιστα περὶ Νεάπολιν τόποις, ἐνθα τυραννήσαντες ἔσεψαν ἑαυτοῖς βασιλέα Ἰβλιανόν τινα σύνεθρον αὐτῶν. Τότε δὴ τὸν μὲν ἐπίσκοπον Νεαπόλεως Σαμμωνᾶ κατέσφαξαν, τινὰς δὲ συλλαβόμενοι πρεσβυτέρους καὶ τέττας κατακόψαντες ἀπειτηγάνισαν μετὰ λειψάνων ἀγίων μαρτύρων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα δεινὰ πεποιήκασιν, ὥσε τὰς βασιλικὰς καλεμένας ὁδοὺς ἀδιαβάτες τοῖς Χριστιανοῖς γίνεσθαι. Τῶτων ἂν ἀπάντων εἰς ἀκοὰς εἰσελθόντων τῆ ἐυσεβεστάτης ἡμῶν βασιλείας Ἰβλιανᾶ ἐκελεύθησαν Θεόδωρος καὶ Ἰωάννης, οἱ ἐνδοξότατοι στρατὸν συναγεῖραι καὶ τὸν Σαμαρειτῶν καταστρατεύσαι, καὶ συμβολῆς γενομένης ἀνῆρέθη Ἰβλιανὸς καὶ πλῆθος πολὺ Σαμαρειτῶν. *Samaritanorum in Palaestina gens univērsa contra Christianos bellum movit, multis injustis facinoribus patratīs. Ecclesias invadentes eas spoliarunt, & Christianos quicumque occurrebant diversis dirisque suppliciiis affectos neci dederunt, & loca praecipue vicina Neapoli igne vastarunt, ac tyrannidem ibi exercentes Julianum quendam ex eadem gente oriundum regem suum coronarunt. Mox episcopum Neapoleos Sammonam jugularunt & cum reliquiis Sanctorum martyrum confractis combusserunt & plura scelera patrarunt, sic ut regiarum viarum usus Christianis non concederetur. Quae quidem omnia quum ad aures Piissimi nostri Imperatoris Justiniani delata essent, jussit Illustrissimos viros Theodorum & Joannem exercitum cogere & adversus Samaritanos proficisci. Quo facto, & commisso praelio Julianus cum magna multitudine Samaritanorum interiit. Josephus πόλιν Ἰβδαίας, urbem Judaeae hanc nuncupat lib. III. de bello cap. 14. nomen Judaeae extendens latius septentrionem versus quam regio 4 illarum fuit de quibus mox vidimus, per Samaritin qua Judaei tunc potiebantur. De situ ejus & intervallis quae abest ab urbibus vicinis videri potest libro secundo*

do plus uno loco, p. 439. 443. &c. Geographus Scherif Ebn Idris, notus vulgo nomine Nubiensis, ita describit Caesaream قيسارية وبلد كبير عظيم له مريض عامر وحصن منبع وبين يابا وقيسارية ثلثون ميلا ومن قيسرية الي نادلس مرحلة وكانك من قيسارية الي الرملة مرحلتان اخفقتان ومن Caesarea قيسارية الي مدينة حيفا علي الساحل يوسان *maximus est locus, cui moenia sunt integra, & arx munita; distat a Jappa (Jappe) 30 miliaria, a Neapoli stationem unam, a Ramla similiter stationes duas exiguas, ab urbe Hepha ad mare sita duorum dierum iter.* Abulfeda in geographia manuscripta illam appellat قيسارية الشام Caesaream Syriae, & mare ipsum cujus litori adjacet mare Syriacum, notatque inter illam & Ramlam esse miliaria 32, inter illam & Accam (Ptolemaida) esse 36 miliaria.

Varii extant nummi veteres hujus urbis, in quibus vel ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ legitur vel colonia prima Flavia Augusta Caesarea. Verum Caesarea Philippi vel Paneas in nummis ΚΑΙΣΑΡΕΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ dicitur. Est in cimeliarchio Bariano nummus Augusti inscriptus ΠΟΛΛΙΩΝ ΚΟΥΡΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ. Hunc descripsit Vaillant. in numism. Graecis Imperatorum Augg. & Caesar. pag. 3. Apud eundem pag. 10. commemoratur nummus Caji Caesaris inscriptus ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΑΣΤΥΔΟΥ ΑΓΡΙΠΠΑ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Et pag. 12. duo nummi Claudii, unus cum inscriptione ΚΑΙΣΑΡΕΩΝ ΕΤΟΥΣ Ε, & alter ΕΤΟΥΣ ΙΓ. Sunt apud eundem & alii, quos ad hanc Caesaream refert. Vide pag. 7. 13. 15. &c. Patinus in nummis aereis Impp. aliquot nummos delineatos exhibuit Hadriani, Antonini, Veri, Commodi & aliorum in quibus C. F. A. V. CAESAR. aut COL. PRIMA AVG. CAESAR. legitur. Vide & Harduinum in nummis veteribus populorum, Vaillantium in nummis coloniarum & alios. Conspicitur in quibusdam horum nummorum imago fluvii juxta Caesaream, plane uti in nummis Ptolemaidis, at negant quidam circa Caesaream fluvium fuisse. Cum his ego non facio. In Ptolemaeo nota statim post Caesareae mentionem ostia fluminis Χορσός memorari, & confer haec quae leguntur apud Jo-

hannem de Vitriaco, historiae Hierosolymitanæ cap. 24. de Cæsarea, horiorum & pascuorum & aquarum fluentium plurimam habet abertatem. Idem scribit cap. 86. crocodilos habitare in flumine Cæsareæ Palæstinae. Sanutus autem in secretis fidel. cruc. pag. 152. narrat esse illos crocodilos in magna & profunda palude quæ ad orientem urbis est. Meminit etiam Albertus Aquensis hujus paludis & fontis in histor. Hierosolymitana lib. v. cap. 41. de Cæsarea loquens, *ibidem ad radicem montis fons manat, qui ibidem urbi influit per camporum apertam planitiem, ubi Dux Godefridus & Robertus Flandrensis positis tentoriis hospitati sunt. Comes vero Reymundus, Robertus Nortmanorum Princeps post illos interposita ejusdem fluminis amplissima palude procul abhinc in eodem flumine castra posuerunt.*

Metropolis fuit hæc Palæstinae primæ. Vide supra notitias veteres ecclesiasticas p. 215. In Novellæ 103 præfatione hæc leguntur quæ huc faciunt. *Ἐἰς τὴν δὲ ἡμῶν ἦλθε καὶ ἡ Καισάρεια μητροπόλις &c.* Venit autem nobis in montem & metropolis Cæsarea, quæ in prima Palæstina principatum tenet, quam præ ceteris majoræ etiam honore perfrui cõrtebat, propterea quod & quondam proconsul ipsam tenuit & præfectus talis magistratus fuit, licet postea ab ampliore dignitate ad minorem transferit, nimirum quum una prius tota Palæstina esset ea deinde in tres divisa partes & neque proconsulatum retinens sed ad magistratum hunc ut appellant, ordinarium delata.

Episcopus Cæsareæ hos invenio in actis conciliorum commemoratos.

THEOPHILUM, qui actis concilii Cæsarensis, habiti anno aerae Christianæ 198, subscripsit. Vide Eusebium *Histor. Eccles. v. 23.* & Stephani Baluzii novam collectionem conciliorum Parisiis editam anno hujus sæculi septimo p. 13.

AGRICOLAUM. Hic subscripsit concilio Ancyrano habito anno 314. Vide *tomum i.* conciliorum generalium pag. 1475. At alii Agricolam hunc non agnoscunt, sed seriem episcoporum a Theoctisto ad Eusebium ita texunt, Theoctistus, Domnus, Theotecnus, Agapius, Eusebius. Confer Eusebii *Histor. Eccles. vi. 19. & vii. 14.*

EUSEBIUM, ab amicitia martyris Pamphili dictum, virum scriptis clarissimum. Hic subscripsit concilio Palaestino habito anno 318. Vide Baluzii novam collectionem conciliorum pag. 23. Subscripsit & concilio Niceno. Vide tom. II. conciliorum general. pag. 51.

ACACIUM. Hic successit Eusebio. Theophanes in Chron. Ἀπέθανεν (Εὐσέβιος) Ἀκάκιον μαθητὴν καὶ διάδοχον τῷ Θρόνῳ Καισαρείας ἑώρας. Hieronymus Epist. ad Minervium. *Acacius Caesareae quae prius turris Stratonis vocabatur post Eusebium Pamphili episcopus*. Hic subscripsit conciliabulo Seleuciensi anno 359. (Vide Epiphanium *Haeres.* LXXIII. pag. 8-4. aut Baluzii supplement. Concilior. pag. 66.) & Concilio Antiocheno anno 363. Vide Socratis *Histor. Eccl.* I. III. 25. aut tom. II. concilior. pag. 828. Hujus & Euzoii studium in instauranda celebri bibliotheca Caesarensi, quam Pamphilus dedicaverat, laudat Hieronymus in Epist. ad Marcellam & in catal. script. Ecclesiasticorum. Laudat plus semel codicem Evangelii Matthaei, Chaldaico & Syro sermone sed Hebraicis literis conscriptum, qui in illa bibliotheca erat. Hinc discimus Evangelia Matthaei Hebraea quae circumferuntur esse commentitia. Chaldaicum Syrumque erat id quod citat Hieronymus, sed Hebraicum appellat, quod literis esset conscriptum Hebraeis. Vide eum I. III. dial. adversus Pelagianos, p. 533.

THALASSIUM. Subscripsit concilio Constantinopolitano anno 381. Vide tom. II. concilior. pag. 956.

EULOGIUM. Subscripsit concilio Diospolitano, anno 415. Vide tom. II. concilior. pag. 1532. an forte *Euzoii* legendum?

GLYCONEM. Subscripsit concilio Chalcedonensi per Zoizimum, anno 451. Vide tom. IV. concilior. pag. 80. & 787.

IRENAEUM. Mentio ejus fit in actis concilio Chalcedonensi subjectis. Vide tom. IV. concilior. general. pag. 889.

ELIAM. Subscripsit concilio Hierosolymitano anno 536. Vide tom. V. concilior. pag. 284.

JOHANNEM. In actis concilii Constantinopolitani, anno 553. Vide novam collectionem Baluzii pag. 1497. & tom. v. concilior. pag. 192. & 416.

CAESAREÆ PHILIPPI. Vide PANEAS.

C A I N.

קַיִן vel קַיִן / Urbs tribus Judae Jof. 15. 57.

C A L A M O N.

In Itinerario veteri Hierosolymitano interponitur inter Ptolemaida & Sycaminon, & illinc XII hinc III millia passuum aberat. Apud Cyrillum quidem in epistola ad Calosyrium praefixa libro ejus adversus Anthropomorphitas mentio fit montis Calamonis, sed ab hoc loco diversi, his verbis, Ἀφικόμενοι τινὲς ἀπὸ τῆ ἕρας τῆ Καλαμώνος ἠρωτῶντο παρ' ἐμῆ περὶ τῶν αὐτοῖσι μοναχῶν τίνα τρόπον διατελεῖσιν, ἢ καὶ ὁποῖαν ἔχουσι τῆ βίβη τὴν ἀγωγὴν. *Quorum quidam ex monte Calamone ad nos venissent, rogabantur a me quo pacto se monachi illic gererent & cujuscumque vitae institutum sectarentur.* Fuit Laura Calamonis inter Lauram Pharan & Lauram turrium, uti liquet ex Prato spirituali cap. 40. Aberat autem Laura Pharan 6 miliaria ab Hierosolymis. Vide acta Sanctorum tom. II. p. 303.

Videtur ejusdem loci mentio fieri in Notitia Imperii, ubi legitur sub dispositione Ducis Palaestinae fuisse Cohors prima equitata Calamonac: vel ubi sub dispositione ducis Phoenices leguntur fuisse *Equites sagittarii indigenae Calamonac.* An huc pertinet mons Ἀσλαμος Ptolemaei?

C A L E B.

קַלֵּב / Nomen loci in Juda non longe a Tziklag, uti colligere licet ex I Sam. 30. 14. קַלֵּב habent ibi Codices Graeci, vel קַלֵּבֶה vel קַלֵּבֶה & קַלֵּבֶה.

C A L L I R H Ö E.

Καλλιρόη. Notum est ex Thucydide lib. II. Statio Thebaidos

dos *lib.* XII. v. 629. & aliis fontem Atticum ἐνεακρένον Καλλιέρην dictum fuisse cujus aqua sacra habebatur. Sed fuit & oppidi & fontis nomen prope lacum Asphaltiten in regione trans Jordanem. Vide supra *pag.* 302. Ad lacum Asphaltiten ita collocat Plinius. *Eodem latere est calidus fons medicae salubritatis Callirhoe, aquarum gloriam ipso nomine praeferens.* Videlicet eodem latere quo Machaerus sita erat quae prospiciebat Lacum Asphaltiten a meridie. Josephus *Antiq.* XVII. 8. Callirhoes meminit, scribens thermas illic esse, & aquas effluere in Lacum Asphaltiten.

C A M M O N A.

Vicus Eusebio memoratus ad vocem Καμών, in campo magno situs, 6 miliaribus a Legione versus Ptolemaidem. Vide an non sit Κνάμων, nomen loci vicini Eisdraëlis, *Judith.* 7. 3.

* C A M O N.

מנצפ / Urbs Menassitarum. *Jud.* 10. 5. Eusebius meminit vici Καμμωνά siti in magno campo 6 mill. a Legione versus septentrionem. Sed non sunt haec loca eadem. Videtur potius esse urbs, quam Polybius Camun vocat, jungitque cum Pella aliisque urbibus Peraeae ab Antiocho captis. Ita scribit *Historiar.* I. v. *pag.* 414. παρέλαθε Πέλλαν καὶ Καμῶν καὶ Γεφρών. *Cepit Pellam, Camun, & Gephron.* Josepho etiam memoratur haec urbs Καμών uti urbs Galaaditidis. *Ant.* v. 8.

C A N A.

Κανᾶ. ܟܢܐ *Cotne* in versione Syriaca. Erat in Galilaea, *Joh.* 4. 46. Jesus quum esset in Cana rogatur ut descendat & veniat Capernaum, *Joh.* 4. 48. unde judicari potest Capernaum in inferiori regione sitam fuisse quam Canam. Erat autem Capernaum ad mare. Epiphanius *lib.* II. *advers. Haeres.* p. 452. hoc nomen explicat per ἡ κτησαμένη possidens, a קנא; & in Ancorato *pag.* 49. quod Aquila reddit ὁ Κύριος ἐκτήσατό με *Prov.* 8. 22. ipse in Hebraeo

braco Codice scriptum dicit 'Αδωναι καναί. Haec eadem vox est, nam ita legitur קנני יהוה. Nota, יהוה legit ille 'Αδωναι, & ex collatione horum locorum liquet legendum ἐκτίσατε vel ἐκτίσαε *Prov.* 8. Ita quoque in Aquila legit Eusebius *lib.* III. contra Marcellum ὁ μὲν Ἀκύλας Κύριος ἐκτίσατό με κεφάλαιον τῶν ὁδῶν αὐτῆ ἔρχεν. Et notatu dignum est ita quoque Symmachum & Theodotionem reddidisse, quem ad modum idem notat Eusebius, accuratius quam Epiphanius (nisi forte librariorum culpa vox peregrina labem contraxerit) in Hebræo esse κανα (non καναί) pro Graeco ἐκτίσατο scribens.

Hieronymus in Onomast. ad vocem Cana, non dicit (quod nonnullis visum est inter quos nuper etiam fuit Cellarius) esse duas Canas majorem & minorem, sed duplicem Sidonem. Haec dicit expressa ad verbum, *Cana usque ad Sidonem majorem: est quippe & altera minor ad cuius distinctionem major haec dicitur. Fuit autem Cana in tribu Aser.* Sequamur potius eundem virum doctissimum situm vici Cana, Josepho memorati, assignantem ex eodem Josepho. Videlicet a Tiberiade abfuit per tantum intervallum ut Josephus cum ducentis militibus iter faciens per totam noctem a Cana summo demum mane ad Tiberiada appulerit. Praeterea quia Silas 5 stadiis a Juliade castra metatus stationes militum disposuit per vias, alteram quae Canam ferat, alteram quae Gamalam, teste eodem Josepho in vita, colligit Canam non longe a Juliade fuisse adeoque ad septentrionem Tiberiadis. Dubium tamen hic suboritur an illa κανα quidem Cana Galilaeae sit. Josephus nomen κανα etiam Canathae urbi tribuit. Confer *Ant.* xv. 6. & *bell.* I. 14.

Phocas Canam collocat inter Sipporin & Nazaret. Monstratur nunc in loco 6 miliaribus Romanis remoto a Sippori versus occidentem; parum tamen etiam versus aquilonem. Est etiam in eo tractu Sepher Cana 4 mill. a Nazareth ad aquilonem ejus, inclinando versus orientem. Disputatur quoniam ex his duabus pro Cana Galilaeae in Sacro Codice memorata haberi debeat. Vide Quaresimii elucidat. terrae S. *lib.* VII. c. 6. pag. 853.

Illud praetereundum non est, hujus loci nominatim mentionem

nem fieri in titulis Patriarchae Hierosolymitani, quando ad eum scribit Constantinopolitanus, licet nullarum praeterea urbium Palaestinae, si Hierosolymam exceperis, nullorum vicorum, mentio fiat. Haufimus id ex salutationibus epistolarum Pontificarium subjunctis editioni regiae Codini Curopalatae, in quibus pag. 419. haec leguntur.

Ὅπως γράφει τῷ Ἱεροσολύμων.

Ἀγιώτατε δεσπότη Ἱεροσολύμων, ἁγίας Σιών, Συρίας, Ἀραβίας
πέραν Ἰορδάνη, Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ πάσης τῆς Πα-
λαιστίνης, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ποθηνότετε
ἀδελφεὲ καὶ συλλειτουργέ.

Quomodo scribat ad Hierosolymitanum.

*Santissime Domine Hierosolymorum, Sanctae Sion, Syriae,
Arabiae trans Jordanem, Cana Galilaeae, & totius
Palaestinae in sancto Spiritu desideratissime
frater & collega.*

Quamvis, ut verum fatear, mihi non persuadeam ita vere legi debere. Nam videtur potius Bethlechemi, aut Nazarethae, locorum multo celebriorum nativitate & educatione Sospitatoris nostri, debuisse mentionem facere. Quorsum Canae meminit? ob conversam in vinum aquam? Atqui in aliis locis plura & majora Christus virtutis suae divinae specimina ediderat, uti quum Lazarum vitae restituit. Et quomodo Κανᾶ, vicus, inter regiones Arabiam & Palaestinam medius interponitur? An forte pro Κανᾶ legendum καὶ, aut aliud sub ea voce latet? Nota porro ut regio trans Jordanem Ἀραβία nuncupetur.

C A N A T H A.

Locus qui & Κανᾶ dicitur (aut saltem ita in Josepho nunc legitur: an ab ipsius manu ea lectio profecta sit, dubium est) in Coelefytia, non longe ut videtur a Juliade. Κανᾶδα Eusebius in Onom. scribit esse vicum Arabiae (i. e. regionis trans Jordani-
Rrrr cae)

cae) in Trachonitide juxta Bosra. Episcopus Κανώθας memoratur in Concilio Chalcedonensi. Inter urbes Decapoleos a Plinio recensetur *lib. v. cap. 18.* Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς Κάναθα πόλις πρὸς τῇ Βόσρῳ Ἀραβίας. *Canatha. Urbs juxta Bosram Arabiae.* In tabula veteri itineraria ubi locetur vide supra pag. 421.

CANOTHA. Vide CANATHA.

CAPERNAUM.

Capernaum idem est quod *vicius Naum*, i. e. כפר נחום *Cappharnachum*. Ita fere & Tertullianus *lib. 1v.* adversus Marcionem hanc vocem scribit, *descendisse in civitatem Galilaeae Cappharnaum.* Sed ex *Capbar* facile fit *Caper*. Ita dubium mihi non est *Capersana*, non longe ab Euphrate & Zeugmate, (cujus Ammianus Marcellinus *l. xvi. i. i.* meminit) a Syriaco hoc *Capbar* esse dictam. Theodoretus meminit & vici Καπερσανᾶ in *Histor. relig. p. 852.* quod non aliunde quam a *Capbar* & *Sana* deduco. Κώμη τίς ἐστὶ τῆ Εὐφράτης ποταμῷ πρὸς Ἐσπεραν αὐτῇ ἐπικειμένη τῇ ὄχθῃ Καπερσανᾶ καλεμένη. *Vicius est ad occidentem Euphratis, ipsi ripae adjacens, nuncupatus Capersana.* Plura exempla se offerent in hoc ipso libro.

Urbs dicitur Galilaeae *Lucae 4. 31.* in finibus Zabulon & Nephtali *Matth. 4. 13.* & quidem maritima sita ad lacum Tiberiadis *Joh. 6. 17.* ubi erat Synagoga *Joh. 6. 59.* ubi Christus habitavit *Marc. 2. 1.* unde dicitur ἰδίᾳ πόλις ejus *Matth. 9. 1.* Magnam vitae partem hic Christus egit & in aliis locis non ita celebribus quam erant Hierosolyma, Jericho & aliae. Ipse virtutibus suis theatrum erexit ubicunque ageret, & illa loca nobilitavit; sic ut dici possit, quod de Democrito Suidas narrat, Abdera Athenis praeferebat, sed longe augustiori sensu (quis Christianorum dubitet?) ἐκ ἐκ τῶ τόπῳ λαβεῖν δόξαν βεβλόμενος, ἀλλὰ τῷ τόπῳ δόξαν περιθεῖναι προετόμενος, non a loco gloriam mutuari, sed loco studens conciliare gloriam. Urbs florens *Matth. 11. 23.* ubi Christus relicta Nazareth diu habitavit *Matth. 4. 13.* quo ab urbe Cana descenditur *Joh. 2. 12.* & 4. 46. uti & ex urbe Nazareth *Luc. 4. 31.* Haec fere sunt quae de hac urbe ex sacris literis colligi tes-

timo-

stimonia queunt. Quod hodie situs ejus ignoretur, licet olim celeberrima fuerit, videtur etiam contineri in comminatione Christi *Matth. 11. 23. Capernaum quae usque in coelum erecta es ad inferos deprimeris.* In cujus poenae partem venerunt quoque Chorzazin & Bethsaida, quarum mox erat facta mentio, sicut nunc quoque, uti hic liber docet, de situ earum disputetur.

Καφαρναῦμ & Bethsaida urbes erant vicinae, uti notat Epiphanius *lib. 11. adversus haereses, pag. 437.* Idem notat *lib. 1. adversus haereses pag. 128. & 136.* quum antea nullis praeter Judaeos illic habitare concessum fuisset, Constantinum Seniores licentiam dedisse Josepho illic ecclesiam Christianam extruendi, quemadmodum Tiberiade & Diocaesareae. Scribit ille nomen hujus loci modo Καφαρναῦμ modo Καπερναῦμ & videtur credidisse (vide *lib. 11. advers. haereses pag. 438.*) Capernaum non fuisse mari adsitam.

Non est quod quis existimet Capernaum urbem dici non posse: quia *Caphar* vicum notat. Certum est, & in hoc ipso libro plures urbes inveniuntur, quarum nominibus *Caphar* praepositum est, aliquando *Caphar* esse nomen datum urbibus. Ita in *Echa Rabbati fol. 75. 4. שלושה עיירות כפר כפר כפר ביש, שיחלים, כפר דיכרין & כפר ביש*, Itaque nunc quoque nomina urbibus adhaerent quae iis data sunt quum vici essent ignobiles.

Josephus tradit se quum vulneratus esset in praelio delatum esse ad vicum Κεφαρναῦμων, & inde Taricheas. Apparet autem ex iis quae addit vicum illum non longe abfuisse a Jordane & Juliade. Idem meminit fontis Καπαρναῦμ in terra Gennesar quae putabatur esse vena fluminis Nili. *de bell. 111. 18.*

Saeculi sexti scriptum, itinerarium Antonini Martyris (cujus libri usum debeo humanitati Godefridi Claramontii, V. D. M. apud Amstelodamenses, cujus amicitiam communia studia & mores ingenui fere praetextatam mihi conciliarunt) haec de Capernaum notat, *Deinde venimus in civitatem Capharnaum in domum Petri quae modo est basilica.*

Quomodo se habuerit Capernaum saeculo septimo ex his *Adamnani de locis Sanct. lib. 11. intelliges. Qui ab Hierosolymis de-*

scendentes Capharnaum adire capiunt, ut Arculfus refert, per Tiberiadem via vaduni recta: deinde secus lacum Cinereth quod est & mare Tiberiadis & mare Galilaeae locumque superius memoratae benedictionis pervium habent, a quo per marginem ejusdem supra commemorati stagni non longo circuitu Capharnaum perveniunt maritimam in finibus Zabulon & Neptalim, quae, ut Arculfus refert qui eam de monte vicino prospexit, murum non habens, angusto inter montem & stagnum coartata spatio per illam maritimam oram longo tramite protenditur, montem ab aquilonali plaga, lacum vero ab australi, habens, ab occasu in ortum extensa dirigitur. Secundum hanc descriptionem collocari deberet ad littus maris proximum septentrioni, ubi Jordanes in illud influit, ut versus austrum respiciat ipsum mare.

Saeculo octavo scriptum S. Willibaldi Itinerarium ita ejus meminit, *veniebant ad illum vicum Capharnaum, ubi Dominus Principis filiam suscitavit. Ibi fuit domus & murus magnus.*

C A P H A R A B I S.

Καφαρίσις. Oppidum Idumaeae superioris. Josephus *de bell.* v. 8. Rufinus habet *Capharin*. Estne *Capharbisch*? Vide infra.

C A P H A R A C C O. Vide *Acco*, & *Capharath*.

C A P H A R A C H I M.

ספר אחים. Locus memoratus in Gem. Menachot fol. 85. 1. una cum כרוים. R. Nathan in Aruch nil notat nisi esse nomen loci.

C A P H A R A R I A.

Vel Ceperaria. In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Afcalona & Acliam. Videtur esse Καφαρόρα Ptolemaci.

C A P H A R A T H.

Καφαράθ. Vicus Galilaeae a Josepho munitus. Vide eum in vita pag. 1013. Alibi conjecimus ex sequenti voce κω addendum esse,

esse, (uti in loco parallelo και περιεχῶ scribitur) ut intelligatur כפר עכו locus in Misna & Gemara memoratus, & distinguendus a Ptolemaide five עכו ipsa.

CAPHARAZIZ.

כפר עון / In Misna Cilaim cap. vi. 4. dicitur R. Josua profectus esse in Capharaziz ut conveniret R. Ismaelem.

CAPHARBARCAE.

כפר ברקאי / Inde erat Pont. M. Jissascar. Gem. Kerituth. 100.

CAPHARBARICA.

Καβαρβαρικᾶ. Urbs ἐν τῇ τῆς Ἐλευθεροπόλεως και Ἱερουσαλήμ ἐνορίᾳ ἐπέκεινα τῆς Χεβρων σημείοις τρισι, in confiniis (regionum) Eleutheropolis & Jerusalem, tribus miliaribus a Chebrone. Epiphanius lib. i. advers. haeref. pag. 291. Alii legunt και βαρβαρικᾶ. Illud Καβάρ est Hebraicum כפר, vicus, pagus. Vide quae ad vocem Capernaum notavimus. Forfitan locus ita dictus est a vicinia vallis benedictionis. 2 Chr. 20. 26. Videtur mihi esse hunc locum eundem qui Hieronymo in vita Paulae Capherbarucha dicitur. Ita ille: altera die orto jam sole stetit in supercilio Capharbarucha, id est villae benedictionis: quem ad locum Abraham Dominum profecutus est. Unde latam despiciens solitudinem ac terras quondam Sodomae & Gomorrhae, Adamae & Seboim, contemplata est balsami vineas in Engaddi & Segor. Et Engaddi non longe erat a valle Beraca, nam ad Engaddi castrametabantur Ammonitae &c. 2 Chron. 20. 1.

Videtur etiam in vita S. Euthymii magni abbatis hujus loci mentio fieri ubi legitur βαρικᾶ dicta, μεταξύ βαρικῶν και Ἀριστοβουλιάδος inter Barica & Aristobuliada. Quidam codices Latini ostendunt ibi lectum fuisse Καφαρβαρικῶν, nam vestigia vocis prioris referunt, quum exhibeant inter Parabarichos & Aristobuliadem. Alibi observavimus Caphar degenerasse in Para. Solitudo Ziph, in qua David delituit dicitur ibidem vicina fuisse vico Aristobuliadi. Est etiam vicus circa Azotum Bareca dictus,

fed ab hoc diverfus. Vide Eusebium in Onomast. ad vocem Βα-
ρακαί. Legitur apud eundem Βαρήχ vicus prope Saara ad septen-
trionem Eleutheropolis. Sed pro Βαρήχ Hieronymus legit rectius
Caphar Sorech. Vide Eusebium ad vocem Σαρήκ.

CAPHARBISCH.

כפר ביש / Urbs in monte regio, בהר המלך. In Gemara
Babylonica Gittin. 57. 1. In Echa Rabbati dicitur fuisse in Daro-
ma, fol. 75. 4. שלושה עירות היו בדרום והיו מוציאות כפלים
ביוצאי מצרים ואלו הן כפר ביש כפר שיחלים כפר דיכרין
כפר ביש למה נקרא שמה כפר ביש דלא הורת מקבלא
אכסנייא כפר שיחלים למה נקרא שמה כפר שיחלים דהון
מרבין בניהון באילין תחלוסייא כפר דיכרין למה נקרא שמה
כפר דיכרין דכל איתתא דהות תמן הות ילדה בנין דכרין
וכל איתתא בעיא למילד נקבה הוה נפקה לבר מן קרתא
והות ילדה נקבה וכל איתתא אהריתי דהות בעיא למילד
בר דכר הורת אתיה תמן והורת ילדה זכר וכדו כד ארת
הון. *Tres urbes erant in
Daroma (de quo vide supra) quarum singulae tot continebant inco-
las, ut numerus bis contineret numerum eorum qui ex Aegypto egressi
sunt: suntque hae Caphar Bisch, Caphar Schichalim, Caphar Dicrin.
Quare autem Capharbisch (oppidum malum) ita nuncupatur? Quia
erat inhospitalis (ξένος non recipiebat) Quare Caphar Schichalim ita
dicitur? Quia liberos suos alebant hoc genere cibi (Buxtorfius in
Lexico suo ad vocem תחל haec reddit quod multiplicarunt li-
beros suos ut isti dactyli immaturi) שיחלין & תחלוסייא di-
cto. Caphar dicrin oppidum masculorum unde nomen habet? Quod u-
naquaeque uxor in hac urbe pareret factum masculum, & si qua uxor
faeminei sexus foetum parere desideraret, ex urbe exiret, & fuemi-
nam pareret. Quod si & alia quaequam uxor filium marem parere
vellet, ad hunc locum proficiscebatur. Nunc autem si quis sexaginta
myriades cannarum (Ligtfootus vertit קנים per nidos, in centur.
Choro-*

chorograph. Matthaeo praemissa *cap. xi.* sed de illis non videtur apte dici quod in loco figantur (נצעהון) loco illi, in quo hae urbes incolis refertae fuerunt, insigere vellet non posset solum angustum eas comprehendere. Favori Divino hoc adscribunt, terram olim tot incolas comprehendere potuisse, quae postea cernitur quasi contractior & vix tot incolarum capax. Vide supra *Capharabis*.

CAPHARCHANAN.

Hinc dicitur R. Jacob רכפר חנן in Echa Rabbati 84. 4. & 78. 1. & 61. 3. Invenio & in Echa Rabbati. 78. 2. רעקיבא רכפר חנן אמר R. Akiba ex *Capharchanan* dixit. Verum suspicor positum Akiba pro Jacobo, cujus mentio facta erat columna praecedenti.

CAPHARCHANANJA.

Misna in Codice Scheviith *cap. ix. m. 2.* collocat hanc in confinio Galilaeae superioris & inferioris. Scribitur כפר חנניה. Sunt qui eam pro Cana habent uti auctor libri Juchasin. Hinc erat Abba Chalapha, doctor Mischnicus.

CAPHARCHITTAIA.

כפר היטייא / Talmudici eam putant esse Ziddim *Jos. 19. 35.* Eitne Capharcotia Ptolemaei? Vide infra ad Cheleph.

CAPHARCOTIA.

Urbs Galilaeae haec est Ptolemaeo. Legitur Καφαρκότια ibidem, quod non damno: sed ut reliquis locis a Caphar initium nominis capientibus adjiceretur inferendum heic duxi. *Capharcotiani* legitur inter Scythopolin & Caesaream Palaestinae in tabula veteri Peutingeriana.

CAPHARDAGO.

Καφαρδαγών. Vicus grandis inter Diospolin & Jamniam. Eusebius ad vocem Βηδαγών.

CAPHARDEROM.

כפר דרום / R. Eleazar filius Isaac inde nomen habet : at certo non dixerim in Palaestina fuisse.

CAPHARDICRIN. Vide CAPHARBISCH.

CAPHARETAEA.

Vicus Samaritidis, patria Menandri haeretici. Erat ille ἀπὸ Καππαρεταίας, uti Justinus Martyr scribit, in *Apol.* II. pro Christianis, Μένανδρον δὲ τινα καὶ αὐτὸν Σαμαρείαν τὸν ἀπὸ κώμης Καππαρεταίας, vel Καπαρρταίας, uti ex eo citat Eusebius *Histor.* III. 26. ἀπὸ Χαβραὶ habet Theodoretus in *Compend. haeret. fab. cap.* 2.

CAPHARGAMALA.

Vicus in regione Hierosolymitana, 20 millibus ab urbe, patria Luciani presbyteri, qui scripsit de reliquiis Sancti Stephani, & vixisse creditur saeculo quinto. Vide Bochartum in notis ad illa acta conscriptis. Cotovicus in *Itinerario pag.* 284. ubi describit montem Sion, credidit nomen viri fuisse; ita enim habet; Juxta hunc est (locus) alius, in quem corpus beati Stephani protomartyris delatum & a quodam Caphargamala Honorii principis tempore iterum tumulatum ferunt.

CAPHARJAMLA.

כפר ימה / Nomen urbis antea dictae Jabneel in tribu Naphthali *Jes.* 19. 33. Ita scribitur in Gemara Hierosolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1.

CAPHARLAKITIA.

כפר לקיטיא / Legitur Imperator Hadrianus tribus in locis custodes disposuisse הושיב שלש משמרות in Chammatha, in Ca-

Caphar Lakitia, & in Bethel Judaeae. Echa Rabbeti, fol. 70. 3.
 חרא בחמתא חרא בכפר לקיטיא וחרא בכית אל דיהוד.

CAPHARNACHUM.

כפר נחום / In Midrasch Coheleth fol. 89. col. 4. ubi narratur eo profectus **חנניא בן אחי רבי יהשע** Chanina filius fratris R. Josuae. Et fol. 109. col. 4. dicitur per *virum bonum* intelligi posse R. Chananiam filium fratris R. Josuae, & per **חוטא** peccatorem Eccl. 7. 26. intelligi posse **בני כפר נחום** *incolas Capharnachum*, pro quibus alii **כנינים** haereticos substituunt: & ideo, monente glossatore, Capharnaumitae illic memorantur quod haereticis opinionibus essent dediti. Haec videtur esse Capernaum, in qua multi Christo nomen dederant, non tamen omnes: confer Evangelia.

CAPHARNEBORIA.

כפר נבוריא / Inde nomen habet Jacob quidam Tyri docens **איש כפר נבוריא** qui haud rectas opiniones fovebat sed in haeresin inclinabat **לצר מינות ריהו נורף** uti glossator monet: & in contextu ipso **חוטא** appellatur cui applicant quidam Eccl. 7. 26. Midrasch Coheleth fol. 109. & 4. Nescio tamen fueritne intra limites terrae Israëliticae.

CAPHARNIMRA.

Urbs terrae Israeliticae incolis admodum referta. Commemoratur in Echa Rabbeti fol. 75. col. 4. **שלוש מאות חנויות אורגי** *Trecentae domus vel officinae texentium vela erant in Caphar nimra.* Alibi legitur apud scriptores Hebraeos **אורגי פרוכות** *pro* **פילרין** & **פילנין** *pro* **פילרין** & **פילנין** sub quibus vocibus non latet vox *phialarius*, sed *velarius*.

CAPHARNOME.

Κεφαρνώμη. Vicus Galilaeae quo Josephus delatus est vulneratus in praelio, non longe a Jordane & Juliade, & inde porro Tarrichaeas

richaeas deportatus. Vide cum in vita pag. 1029. Estne haec Capernaum? Sed Capernaum urbs celebris fuit.

C A P H A R O R S A.

Urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis. Καπαρόρσα scribitur apud Ptolemaeum; sed quum prima pars sine ullo dubio fit כפר *Caphar*, hoc loco credidi inferendam illam esse indici reliquorum locorum, quae a Caphar nominis originem ducunt. Videtur esse Caphararia. Vide hanc vocem.

C A P H A R S A B A.

In campo ejus Herodes exstruxit oppidum, dictum Antipatrida. Vide Josephum *Ant.* xvi. 9. & xiii. 23. ubi Χαθαρσαβα scribit. Chronicon Paschale ad ann. V. C. 742. hoc refert, sed pro Καθαρσαβα scribit ἔτι καὶ Περσαβίνην (lege Καπερσαβίνην) εἰς ὄνομα Ἀντιπατρὸς τῆ πατρός. Nec enim hic, reor, cogitandum est de *Versabino castro* in Palaestina, cujus mentio l. xxx. Codd. Theod. de erog. mil. ann. Ea enim Bersabe esse videtur.

C A P H A R S A L A M A.

Καφαρσάλαμα. Idem locus Καφαρσάλαμα in libris Apocryphis dicitur. An est forsitan idem ac villa Caphar Gamala, sita in regione Hierosolymorum, 20 millibus ab urbe, cujus mentio fit in tractatu de reliquiis S. Stephani, qui conscriptus esse dicitur a Luciano presbytero saeculo quinto. Aut forte est Caphar femelia, cujus ibidem fit mentio. Mentio fit loci eodem nomine Capharsalam dicti in *Gem. Hieros. Avoda Zara* fol. 44. col. 4. וינה של אוגדור למה הוא אסור כפני כפר פגש. ושל בורגתרה כפני בירת סוריקה. של עין כושית כפני כפר שלם *Vinum Ugdor quare prohibitum est? Ob Caphar Pegasch. Vinum Buragthae quare? propter Birat Sorika. Vinum En Cuschith propter Caphar Salam.*

CAPHARSAMAI.

כפר סמיי / Urbs terrae Israeliticae, non longe a Sippori Acconem versus. Mentio fit in *Gemara Hieros. Gittin.* Inde erat Jacobus qui R. Eliezerem Ben Dama a serpente morsum in nomine Jesu, Sospitatoris nostri, sanare voluit, sed non permisit hoc R. Ismaël. *Gem. Schabbath. fol. 14. 3.* Ejusdem mentio fit in Midras Coheleth *fol. 109. 4.* ubi כפר סממא appellatur, & dicitur eum per nomen חוטא peccatoris intelligi posse *Eccles. 7. 26.* opposite ad virum טוב, scilicet Eliezerem Ben Dama.

CAPHARSARAMA.

Καφαρσάραμα. Caesus illic est exercitus Nicanoris. *1 Macc. 7. 31.* Ipse autem fugit ad urbem Davidis.

CAPHARSCHICHALIN.

כפר שיחלין / Oppidum in monte regio ita dictum ab herba qua incolae ejus multum utebantur: vide supra ad vocem Caphar bisch. In *Gem. Gittin. 57. 1.* scribitur כפר שיחליים.

CAPHARSEMELIA.

Vici hujus mentio fit in Luciani presbyteri tractatu de inventis reliquiis S. Stephani. Vide Bochartum in notis ad illum tractatum scriptis, quem *vobelas* postulat.

CAPHARSECANJA.

כפר סכניא / Unde Jacobus quidam, Christianus, denominatur כפר סכניא. Midras Coheleth *fol. 89. col. 3.*

CAPHARSIGNA.

Meminit hujus loci *Milna Menachot VIII. 6.* Unde adducebant vinum? E *Kerotim & Tolim.* Hac primas tenent in vino, secundas

secundas Beth Riba & Beth Laban in monte, וכפר סגנה בכקעה
& Caphar Signa in Valle. Idem locus in codice Kelim *cap.* 4.
כפר סיגנא appellatur. Ita legit Aruch *adv.* כפר. & hinc pu-
to nomen habet doctor Misnicus Menachem בן סיגנאי in E-
duioth *cap.* 7. *m.* 8.

CAPHARSORECH.

Vicus ad septentrionem Eleutheropoleos, juxta vicum Saara.
Hieronimus ad vocem Sorech. Creditur ita dictus a fluvio שורק
ad quem Delila, cujus amore captus fuit Samson, habitavit *Jud.*
16. 4.

CAPHARTANCHUMIN.

Invenio in Midrasch Schir Haffchirin *fol.* 18. *col.* 3. R. Judam
aliquid narrare ex ore ר' חמא דכפר תנחומין R. Chammae e
Caphar Tanchumin.

CAPHARTEBI.

כפר טבי erat במורה לוד ad ortum Lyddae. Gem. Rosh-
hafchana *fol.* 13. 2.

CAPHARTERUBA.

כפר טרובא / Nomen loci memorati in Echa Rabbeti *fol.*
75. 3. Ubi duo fratres illic habitasse dicuntur qui tempore Ha-
driani Romanis transitum negabant.

CAPHARTOBA.

Καφατόβα. Vicus in media Idumaea. Josephus *de bell.* v. 4.
Rufinus videtur legisse Καφατόβα.

CAPHARTZEMACH.

כפר צמח. Vide quae ex Talmude de hoc loco notavimus
supra lib. 1. *cap.* XXVI.

CAPHARUTNAI.

כפר עותנא / In Misna Gittin. vii. 7. dicitur esse in via quae ex Galilaea in Judaeam tendit, & ex iis quae adjiciuntur liquet in Galilaea fuisse, ita tamen ut in finibus ejus esset. Memoratur & ibidem *cap. i. m. 5.*

CAPHETHRAMIS.

Καφεθράμις, oppidum Idumaeae superioris. Josephus *bell. v. 8.* Rufinus habet Caphetram, Petrus Apollonius *lib. III. de excid. Hieros. pag. 65.* Capharam.

*Hinc Syrius, illinc Arabum, contermina sylvis
Affaca diripitur, Solymae quoque proxima Chebron.
Absumit posthac Capharam Vulcanius ignis.*

CAPITOLIAS.

Ptolemaeus tradit urbem Ἱεροσόλυμα eandem esse quae Καπιτωλιὰς dicitur: sed quum antea inter Hippon & Gadara urbem Capitoliada collocaverit, videtur librariis potius error adscribendus quam Ptolemaeo; & scribendum Hierosolyma hanc etiam dici Capitolinam, Καπιτωλίαν, uti Dioni Cassio nuncupatur. Certe diversam esse ab Aelia Capitolina sive Hierosolymitis ex nummis liquet, in quibus αὐτόνομος suis legibus utens appellatur: atqui Aelia Capitolina erat colonia Romana quemadmodum & Caesarea & Sebaste Samariae, uti Ulpianus eas recenset ipse in Phoenice Tyri natus adeoque non αὐτόνομος sed legibus Romanis utens. Praeterea situs ei tributus in itineralio Antonini inter Gadara & Damascum docet eam omnino ab Aelia distinguendam: uti & quod in subscriptionibus Concilii Nicaeni, & Chalcedonenfis distincte recenseantur Macarius Hierosolymitanus, & Antiochus Capitoliadis, vel Καπετωλιάδος & in Notitiis veteribus Ecclesiasticis.

In tabula veteri Peutingeriana collocatur inter Gadara & Adraa:

Sfff 3

Adraa:

draa, Adraa autem inter hanc & Bosfra. In itinerario Antonini collocatur inter Neue & Gadara, hinc xvi, illinc xxxvi miliaribus remota. Καπεταλίσσα inter urbes Palaestinae secundae recensetur in Notitiis veteribus ecclesiasticis.

C A R C A A.

קרקר / *Jos. 15. 3.* In finibus australibus Judae. Vicum fuisse in solitudine vel ad solitudinem docet Eusebius ad vocem Ἀκαρκά. Et ad vocem Καρκά, castellum esse Καρκάσια unius diei itinere distans a Petra. Non puto hanc Carcariam esse eandem ac eam de qua *Jud. 8. 10.*

C A R E M.

Καρέμ. Nomen hoc legitur inter urbes Judae *Jos. 15. 60.* sed in Graecis codicibus non in Hebraeis. Vide quae notavimus ad vocem Bethlehem. Invenio etiam in versione Graeca Γαρέμ ἀναβάθμων quasi nomen loci proprium pro Hebraeis גרם הכעלות *2 Reg. 9. 13.* possetque vox Καρέμ esse ducta ab Hebraeo גרם, expresso Gimel per Kappa, uti κάμηλος a נמל, aliaque. Sed non est illa גרם *2 Reg. 9. 13.* eadem ac Καρέμ, memorata in libro Josuae inter urbes Judae.

C A R I A D A.

Καριάδα. Vicus prope Medabam, decem inde miliaribus versus occasum. Eusebius ad vocem Καριαθείμ.

C A R I A T H A M A U M.

Patria Jonae Καριαθαμαύμ. Epiphanius de vitis Prophetarum *p. 246.* eamque dicit esse πλησίον Ἀζώτε πόλεως Ἑλλήνων κατὰ Σιλλάσαν prope Azotum urbem Graecorum ad mare. Al. codd. Καριαθιαρίμ. Est urbs nota Kiriathearim. Chronicon Pascale *p. 149.* Ἰανᾶς ἢ ἐκ γῆς Καριαθμαῦς. Aliis Gath Hachepher est patria Jonae. Anonymus auctor de vitis prophetarum editus ab Hoefschelio ex codice Augustano habet ἐκ γῆς Καριαθέμ, πλησίον Ἀζώτε πό-

πέλειος Ἑλλήνων κατὰ Θάλασσαν. Et ad marginem ex Theophylacto scribitur Καριαθιαρείμ. Nam & apud alios scriptores nomen urbis Cariathjeirim ita fere corruptum legitur. Suidas ad vocem Ὀζάν ex Josepho scribit ἐπὶ τὴν κισωτὸν ἔκειτο εἰς Καριαθαμά, ad arcem quae erat in Curiathama. Manifestum est hoc nomine designari urbem Cariathjeirim. Et in codicibus editis Josephi *Antiq. lib. VII. cap. 4.* unde sua Suidas hausit Καριαθιαρείμ legitur.

C A R M E L.

כרמל / Urbs in tribu Juda in australi parte terrae Israël. *Jos. 15. 55.* in monte sita. *1 Sam. 25. 5.* Procopius Gazacus ex Eusebio in *Comm. ad 1. lib. Reg.* Ἐν τῷ Καρμήλῳ. Ἐνταῦθα ἔ τὸ ἔρος εἰρηκέναι φησὶν ὁ Ἐυσέβιος, κώμην δὲ τινα μέχρι καὶ νῦν ἔτις ἄνομασμένην, ἐν ἣ ἀκηκέναι τὸν Ναβάλ. *In Carmelo. Hic non montem nominari auctor est Eusebius sed vicum quendam usque in hunc diem ita appellatum in quo habitaverit Nabal.* Legendum itaque in Eusebio non Χειμαλλὰ, sed Καρμαλλὰ vel Καρμήλια quum Procopius dicat Eusebium scribere esse vicum ἔτις (explicat autem vocem Καρμηλος) appellatum. Si Χειμαλλὰ is vicus appellaretur non posset dici ἔτις ἄνομαζόμενος.

Meminit & Hieronymus, sed & montem hunc vocat in *Comm. ad Amos. 1.* *Carmelus* Graece dicitur & Latine, Hebraice autem *Chermel* & sunt duo montes qui vocantur hoc nomine. *Alter in quo fuit Nabal Carmelus maritimus Abigail ad australem plagam. Alter juxta Ptolemaidem quae prius vocabatur Acha mari imminens.*

Theodoretus quaeest *59. in 1 lib. Reg.* τὸν μὲν τοι Καρμηλον ἐνταῦθα Ἐυσέβιος ὁ Καισαρεύς ἔ τὸ ἔρος εἰρηκε ἀλλὰ κώμην τινα μέχρι τῆ νῦν ἔτις ἄνομαζομένην νόθοθεν τῆς Ἱερουσαλὴμ κειμένην, ἐν ἣ φησὶν ἀκηκέναι τὸν Ναβάλ. *Carmelum autem Eusebius Caesareensis dixit non esse montem sed vicum aliquem usque in hunc diem ita nuncupatum, ad australem plagam Hierosolymae in quo ajunt habitasse Nabalem.*

Haec est cujus mentio fit in *Notitia dignitatum Imperii Equites scutarii Illyriciani Chermulae.* Nam Eusebius in *Onomastico* testatur *Romanum praesidium esse positum eo loco.* Vide cum ad vocem Καρμηλος.

C A R N A I N.

Καρναίν. Urbs trans Jordanem sita. Josephus *Antiquit.* XII. 12. Eadem ac Asteroth Carnain; vide supra. Vicus est grandis Batanaeae, teste Eusebio in *Onom.* sed *1 Macc.* 5. 26. dicitur esse urbs Gileaditidis.

C A R N E A.

Est vicus Batanaeae, qui & Carnaim dicitur. Est etiam in finibus Aeliae vicus Carneae nuncupatus. Eusebius ad vocem Καρναίμ. Καρναίν appellatur & urbs magna Gileaditidis *1 Macc.* 5. 26. Fugisse leguntur ibidem *commate* 43. εἰς τὸ τέμενος ἐν Καρναίν, quod in Chronico Templi secundi *pag.* 86. 2. scribitur נכלטו קרנאין בעשתרות קרנאין *fugerunt ad Asteroth Carnain* licet ex eo ceterum non adeo multa peti possint ad illustrandas res illorum temporum quia rationes locorum, temporum, & personarum praeliantium miro modo illic turbatae sunt, si fidem habemus iis quae in libris Chasmonaeorum leguntur. Asteroth a fano Astartes dicitur. Καρναιον appellatur *2 Macc.* 12. 21.

* C A R T A.

קרתה / Urbs tribus Zabulon. *Jos.* 21. 34. Non videtur haec esse *Certa* memorata in itinerario veteri Hierosolymitano.

* C A R T A N.

קרתו / Urbs in Nephtali *Jos.* 21. 32.

C A S O N.

Εἰς Κασων Graeci ut nomen loci habent *2 Sam.* 23. 13. ubi קציר est in Hebraeo. Κασων in cod. MS. Alexandrino. Sunt qui non *messum* sed locum hoc nomine dictum ibi intelligendum putent: si loci nomen est fuit prope speluncam Adullam.

C A S T R A.

קסטרה / Loci nomen in Galilaea non longe a חֵפְהָ Chepha, vide vocem *Kepha*. Forsitan Latina vox est & a Castris Romanorum id nomen loco adhaesit. Nam etiam alibi apud Judaeos haec vox appellative usurpatur uti in Echa Rabbati 79. 2. קְסֵרָה שֶׁל פְּרָסִיין *haec sunt castra Persarum*. Confer dicenda infra ad vocem *Legio*, quod & nomen urbis fuit non longe hinc.

C A T O N I T H.

קטוניה / Nomen recentius urbis קַטְתָּה Cattath, uti scribitur in Gemara Hierosolymitana Megilla fol. 70. col. 1. Κατανάθ etiam reddunt interpretes Graeci *Jos. 19. 15*.

* C A T T A T H.

Urbs tribus Zebulon. *Jos. 19. 15*.

K E D A S A.

Κεδάσα. Urbs Tyrionum, sed propinqua Galilaeae. Vide *Kedesch*.

K E D E M O T H.

קֶרְמוֹת / Urbs in tribu Ruben. *Jos. 13. 18*.

K E D E S C H.

קֶדֶשׁ / Urbs in tribu Juda *Jos. 15. 23*. Vide *Cadesch* supra. Est & in Naphtali *Jos. 19. 37*. & 20. 7. quae ut ab aliis distinguatur קֶדֶשׁ נַפְתָּלִי appellatur & קֶדֶשׁ בְּנֵי לֵי ל *Jos. 21. 23*. Καδής ή εν τῇ Γαλιλαίᾳ. 1 *Macc. 11. 63*. Κεδείσις superioris Galilaeae *Josepho Ant. v. 1. ή άνω Καιδέση. ibid*. Alia est, puto Κέδασα τῶν Τυρίων. *bell. 11. 19*. urbs propinqua regioni Tyrionum & Galilaeae *Ant. viii. 9*. Sitam illam esse trahit εν τῇ Γαλιλαίᾳ εν ὄρει Νεφθαλεμ *Eusebius* qui & ad vocem Ἐρεμίνθα (loco prorsus alieno) ejus meminit. Aut dicamus potius librariorum culpa ea verba illic esse inserta. Est & urbs hoc nomine in Jissascar. 1 *Chron. 6. 72*.

Tttt

KE-

K E D R O N.

Κεδρών. Rex jubet muniri Kedron quod praefliturus Cendebacus Jamniam proficitur. Inde haud longe aberat *1 Macc. 15. 39. & 16. 9.* aliis *Gedor.*

K E I L A.

קַיִלָּה / Urbs tribus Judae, *Jos. 15. 44.* Κίλλα scribitur Josepho, & regio adfita Κιλλάνων χώρα. Eusebius scribit villam Κηλα titam ad ortum Eleutheropolis 8 inde miliaribus. Confer eum quoque ad vocem Έχελά, nam tum quae ad κηλα, tum quae ad Έχελά leguntur, de eodem loco, Keila קַיִלָּה nempe, intelligenda sunt, quamvis non negem prius membrum Έχελά, ένθα εκρύπτετο Δαβίδ, posse de colle *Hachila* accipi, ubi David Keila egreffus delituit *1 Sam. 23. 19.*

Meminit Sozomenus *Hist. VII. 29.* Τὸνομα ἦσαν κελα ἢ πρὶν κείλα ὀνομαζομένη πόλις, καθ' ἣν ὁ Ἀβανὴμ εὐρέθη. Καὶ Βηραθσατία χῶριον ἀμφὶ δέκα σάδια τῆς πόλεως διεσῶς, περὶ δὲ τῶτο ὁ Μιχαίε τὰφος ἦν, ὁ μνήμα πρὶν ἀγνοῦντες ὅ τι λέγασιν οἱ ἐπιχώριοι ἐκάλεν, Νεφσαμμεμάννα τῆ πατρίῳ Φωνῆ ὀνομάζοντες. *Loci nomen est Kela, quae ante Keila nuncupabatur, ubi repertus est Abucuc. Et Berathsattia locus est 10 stadiis ab urbe remotus juxta quem erat sepulcrum Michae, quod incolae patrio sermone, licet inscii, appellabant monumentum fidele [כַּנְיָ שַׁנְיָ]. Nam verbum Hebraicum Neemanim, πρὶς id est fideles sonat, sunt verba Hieronymi ad *Jes. cap. 17.* Est autem נַשְׁנִי נέφσα cippus sepulchralis. Cornelius a Lapide praefatione in Micham hoc nomen omnium optime scripsit *Neph-sancemana.**

K E N A T H.

קַנְתָּה / Urbs Menassitarum *Num. 32. 42.* Est vicus *Arabiae* κανθα nunc dictus, olim in Menassitide nunc Trachonitide situs juxta Bosra, teste Eusebio. Videtur esse κανθα Josephi, qui eam in Coelefyria locat *bell. 1. 14. & κανᾶ vocat Antiq. xv. 6.*

K E P H A.

Haec urbs כְּפָרָה scriptoribus Hebraicis dicta, كحفا *Hipha* Arabibus, aliis *Epha*, *Hepha*, & *Kepha*, sita est ad sinum Ptolemaidis. *Caiphas* appellatur in Notitia veteri Latina quinque Patriarchatum. Anonymus de locis Hierosol. ab eruditissimo viro Leone Allatio editus meminit loci Caipha ad mare (sed ibi legendum esse reor Καίαφα pro καιάφα, nam de Japha five Joppe tradunt accolae ibi in mari saxa quaedam cerni ad quae piscatus fuerit Petrus) τὸ δὲ καιάφα, ὅπερ ἄλιευσεν ὁ Πέτρος, ἀπέχει ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ μίλιον ἓ. *Caipha*, ubi Petrus piscatus erat, abest a *Jerusalem* miliare unum. Erratum esse in numeris miliarium res ipsa clamat, ubi enim mare in quo Petrus piscari potuit uno miliari ab urbe Jerusalem? Quaresmius tamen in elucidatione terrae Sanctae *lib. iv. cap. i.* nec se id saxum vidisse tradit nec illius aliquam in partibus istis mentionem fieri audivisse. Alii tamen narrant (uti D. de Monconis *Itiner. part. 11.*) sibi id saxum in mari non longe a Joppe monstratum esse. Ad rem ipsam quod attinet, facile largior Quaresmio non supra hoc saxum in mari magno, sed ad mare Tiberiadis Petrum retia sua sicasse quum vocaretur a Christo. Non sinunt de ea re nos dubitare scriptores sacri. Sed error natus mihi videtur ex convenientia inter nomen Petri *Cephas*, & nomina urbium, Καίαφα, κήφα, & Ἰάφα. Plura de hac urbe notata invenies infra ad vocem *Epha*.

* K E P H A R H A A M M O N A I.

כְּפָר הַבְּנֵימִן / Urbs Benjamin. *Jos.* 18. 24.

K E P H I R A.

כְּפָרָה / Urbs Gibeonitarum, postea Benjamin. *Jos.* 9. 17. & 18. 26. καφίρα in libris Apocryphis. Josephus incolas vocat Κεφρηῖτας *Antiquit. v. 1.* Vide supra *Beerob*.

* K E R I O T H.

קְרִיּוֹת / Urbs in tribu Judae, *Jof.* 15. 25. videtur illa cognomen habuisse קְרִיּוֹת הַצְּרוּן: vide quae nos ad vocem *Chatzor*. Haec tamen non vetant, quominus & ἀπλωσ Κεριωθ (aut καριωθ, uti כְּפִירָה Καφίρα מְנַבּוֹ Μαγεδδω. &c. Alpha pro Schevate substituto) appellari potuerit, uti in Belgio nostro Haga Comitum etiam Haga non addito τῶν Comitum dici solet, Hage, & 's Gravenhage; Sylva Ducis, den Bosch & 's Hertogenbosch. Ab hac urbe Judas videtur dictus Iscarioth אִישׁ קְרִיּוֹת, uti Judaei solent gentilia formare praeposito אִישׁ, quae res certa & nota est: de qua nos diximus copiosius in dissertat. miscellan. *parte* 1. Eodem modo Jephtham Josephus vocat Ἰσηοβεν i. e. אִישׁ טוֹב oriundus enim erat ex Tob.

K E R O T I M.

קְרוֹתִים / Locus erat, in quo vinum optimum proveniebat. *Menachot.* VIII. 6.

C E R T A.

Nomen mutationis in Itinerario Hierosolymitano, quae VIII millia passuum a Caesarea Palaestinae versus septentrionem aberrat. Videtur eadem Cartha dici in Notitia dignitatum Imperii: *Cohors decima Carthaginensis Carthae.*

K E S I L.

כְּסִיל / Urbs in tribus Judae parte australi. *Jof.* 15. 30. εἰς Eusebio. Vide supra *pag.* 152.

* K E S U L L O T H.

כְּסִילוֹת / Urbs tribus Jissascar, quae & הַכְּסִילוֹת dicitur *Jof.* 19. 18. Eusebius & Hieronymus eam collocant juxta Tabor in campetribus, 8 miliaribus a Diocaesarea sive Sippori versus orientem. An est Exalus Ἐξάλυς cujus mentio in Concil. Hierof.

KEZIB.

* K E Z I B.

כזב / Urbs in regione tribus Judae. *Gen.* 38. 5.

C H A B O L O.

Χαβωλῶ. Vicus in confiniis Ptolemaidis. Josephus in *vita pag.* 1015. videtur Ζαβιλῶν legendum. Alibi sc. in *vita pag.* 1016. Χαβαλῶ dicitur & χαβαλῶν *pag. eadem.* Affine nomen est *Cabul*, de quo supra. Erat haec urbs vastata propter discordiam, ככול, Gem. Hierof. Taanith. Notum est hoc nomen etiam tributum fuisse regioni urbium illarum viginti quas Salomo Chiram Tyrionum Regi destinavit 1 *Reg.* 12. 12. illud ככול quasi כהכול *sicuti nihil dictum esse Hillerus in Onomastico opinatur,* id εὐκ ἀρέσκον lingua Phoenicum notare Josephus notat *Antiquit.* VIII. 2.

* C H A D A S C H A.

Urbs Judaeae, omnium minima quae in ea regione fuerunt & non plures quam quinquaginta habitacula complexa. Ita memoratur in Eruvin. v. 6. עיר חדשה שביהודה יש בה נ' דורות. *Urbs Chadascha Judaeae, in qua non nisi 50 habitacula sunt.* Videtur esse eadem ac חדשה Chadascha, urbs tribus Judae, memorata *Jos.* 15. 37. Eusebius scribit esse vicum ἐγγὺς Ταφνῶν. Hieronymus legit ibi ταφνῶν, miraturque quum Gufna עפני in Ephraim fuerint locum hunc qui in tribu Juda fuit Gufnis vicinum statui.

* C H A D A T T A.

חצור / Urbs tribus Judae, ut quibusdam placet *Jos.* 15. 25. vide quae leguntur ad vocem Chatzor.

C H A D I A.

Χαδία. Legitur III *Ezr.* 5. 38. inter nomina urbium 'C, Χα-
T t t t 3 δία.

Mus. Sed *Neb.* 7. ubi eadem series extat non invenitur & praeterea incerta est vocis scriptio: 'Οι Χαδιδαι habent alii codices. Ego puto totum hoc comma loco suo motum esse, nam post *comma* 44 *δαι* 'επεξεξ⁸ debebant sequi incolae *Lod*, *Chadid* & *Ono*, uti liquet ex *Nebem.* 7. Atqui hic omittuntur & videtur illud comma hic insertum loco non suo: detego enim signa verae scriptio- nis in hisce, 'ΟΙ ΧΑΔΙΑΙ ΚΑΙ ΑΜΜΙΔΙΟΙ.

C H A D I D.

חַדִּיד / Urbs tribus Benjamin *Ezr.* 2. 33. *Nebem.* 11. 34. Videtur eadem esse quae 'Adida & 'Addida Josepho & scriptori libro- rum Maccabaicorum appellatur, urbs in Sephela sive regione campestri Judae sita. Vide vocem *Adida*.

C H A L A M I S.

חַלְמִישׁ / Videtur hic locus quippe propinquus urbi Neue collocandus in Palaestina. Mentio ejus fit in *Echa Rabbati fol.* 72. col. 4. צוה ה' ליעקוב סביביו צריו כגון חלמיש לנוה קסטרא לחיפה סוסיתא לטבריה יריחו לנועדן לוד לאונו *Jussit Deus* (*Thren.* 1. 17.) *Jacobum cingi hostibus suis, uti Chalamis vicina erat Neue, Castra Chephae, Susiha Tiberiadi, Jericho Noarae* (ita legendum esse docebimus ad vocem *Neara*) *Lod Ono.* Glossator notat in Chalamis habitasse hostes Judaeorum, in Neue Judaeos: atque ita in reliquis. In *Schir Hasschirim Rabba fol.* 14. 4. paulo aliter haec leguntur. כגון חלמיש לנוה יריחו & notat ad haec glossator כל אילו שמות מקומות ובהם היו דרים רשעי אומות העולם מעמון ומואב כראיתא בפרק עשרה יוחסין ובאיכה רבה בפשוק פרשה ציון בידיה ובויקרא רבא פ' כ"ג *omnia haec sunt nomina locorum, in quibus (sc. priore loco nominatis) habitabant impii ex gentibus, Moabitae & Ammonitae, uti est in capite, cujus initium עשרה יוחסין (in codice קדושין cap. 4.) & in Echa Rabba (locus is est, quem mox exhibuimus) sectione illa*

illa quae initium capit a verbis *Thren.* i. 17. Expandat T'zion manus suas, & in *Vajikra Rabba Sect.* 23.

* C H A L C H U L.

חלחול / Urbs tribus Judae *Jos.* 15. 58. Hieronymus ad vocem Elul scribit esse in regione ad Acliam pertinente villulam nomine Alulam juxta Chebron.

* C H A L I.

חלי / Urbs in tribu Ascher *Jos.* 19. 25.

C H A M M A T H.

חמת / Urbs tribus Nephtali *Jos.* 19. 35. Creditur multis esse Tiberias ab aquis calidis ita dicta, quae olim & nostra aetate illic fuerunt. Ante triennium circiter illae terrae motu deletae sunt, uti mihi retulerunt qui illo tempore in oriente iter fecerunt. Vide de iis Golium in notis ad Alfragan. pag. 133. ubi observat optimas aquarum illarum erumpere ad ortum pagi الحسبيبة dicti. Memoratur & חמתא loci nomen, in quo uti & in Bethel ac Caphar Lakitia Hadrianus custodes locaverit in Echa Rabati 70. 3.

C H A M M O N.

חמון / Urbs tribus Ascher. *Jos.* 19. 28. eodem nomine est urbs in Nephtali. *1 Chron.* 6. 76.

C H A M M O T H D O R.

חמת דור / Urbs tribus Nephtali *Jos.* 21. 32.

* C H A N N A T O N.

חננתון / Urbs in finibus Zabulon *Jos.* 19. 14.

עִפְרַת / Urbis tribus Jiffascar *Jos.* 19. 19. Vicus erat tempore Eusebii 6 miliaria distans ab urbe Legionis versus septentrionem. Vide eum ad vocem *Ἀιφρααίμ.*

C H A P H R A T H A.

Meminit hujus loci Theodoretus in commentario in *Jer.* 31. Καὶ τῆς Ῥαχὴλ ὁ τάφος ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ἐστὶ Χαφραθὰ, τῆ ἐλθεῖν εἰς Ἐφραθὰ. *Rachelis sepulcrum est in hippodromo Chaphratha, qua venit in Ephratha.* Et Hieron. quaest. Hebr. in Genesin, *Nescio quid volentes Hippodromum septuaginta interpretes transtulerunt, & statim ibi ubi in Hebraeo dicitur, & sepelierunt eam in via Ephratha haec est Bethlehem, rursus Septuaginta posuerunt hippodromum, cum utique si Chabratha hippodromus est, Ephratha hippodromus esse non possit.* Videlicet *Gen.* 48. 7. legitur בעוד כנרת ארץ *exiguum spatium terrae adhuc*, quod Rachel moriens aberat ab Ephrata, ubi Alexandrini habent κατὰ τὸν ἵπποδρόμον Χαφραθὰ τῆς γῆς. Ex voce כנרת natum est Χαφραθὰ, quod etiam *Gen.* 35. 16. posuerunt uti nomen loci ἤγγισεν εἰς Χαφραθὰ, & Eusebius inseruit Onomastico locorum notatque Aquilam reddidisse καθ' ὄδον. Vide & quae habet ad vocem Ἐφραθὰ ubi notat sepulcrum hoc Rachelis ἐν τῷ καλεμένῳ Ἰπποδρόμῳ distare 4 miliaribus a Jerusalem. Demetrius Polyhistor, citatus Eusebio praep. *Euang. lib.* ix. *cap.* 21. etiam hujus loci meminit ἐκεῖθεν δὲ ἐλθεῖν εἰς Χαφραθὰ. Et Chrysostomus in *caput 2. Matthaei.* Apud Cyrillum *lib.* vi. *Glaphyrorum in Genesin pag.* 205. editionis Parisinae ann. 1638. etiam legitur ex versione Alexandrina κατὰ τὸν ἵπποδρόμον Χαφραθὰ τῆς γῆς. Origenes, *Homil.* iii. in *diversos Rachelem* scribit in via quae dicitur Hippodromi in terra Cabrati introeuntibus Bethlehem esse sepultam.

C H A R A B E.

Χαράβη. Vicus superioris Galilaeae a Josepho munitus. Vide eum

eum in vita pag. 1013. Locus huic parallelus lib. II. de bello cap. 25. suadet hic intelligi eundem locum qui illic Ἀχαβάων πέτρα dicitur, quare puto hic legendum Ἀχαβαρη. A initiale ex fine vocis praecedentis Ἀμύρθα peti potest.

C H A R A C M O B A.

Χαρακμῶσα. Urbs Palaestinae episcopatu insignis. Vide supra pag. 212. & Excerpta ex Concilio Hierosolymitano supra 533. Recensetur inter urbes Arabiae Petraeae a Ptolemaeo, & Palaestinae tertiae in Notitiis veteribus Ecclesiasticis Παρωχμῶσα, sed in aliis rectius Χαρακμῶσα, quod idem est ac *Charactoba*. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Χαρακμῶσα, πόλις τῆς νῦν τρίτης Παλαιστίνης ἐν ἀναγράφει Πτολεμαῖος ἐν γεωγραφικοῖς ἐν πέμπτῳ βιβλίῳ, ἐν τοῖς Ἀραβικοῖς. Ἀξιοπίστεος δ' ἀνὴρ περὶ τὰ τοιαῦτα. Σπυδὴν γὰρ ἔθετο ἰσορῆσαι ἀκριβῶς τὰ τῆς Ἀραβίας. Καὶ Μωυσεχάραξ φησὶν. *Charactoba*, urbs tertiae Palaestinae, quam recenset Ptolemaeus in Geographicis lib. v. in Arabicis. Fide dignus ille est in talibus. Laborem enim posuit in describenda accurate Arabia. Dicunt & Mochorax. Χάραξ pro vallo solet accipi proprie, aut ipsis castris, quae vallo cingi solebant: sic legitur apud Dionys. Halicarn. *Antiq. lib. II. p. 105.* ponere ἐν τῷ πεδίῳ χάρακα castra in campo & pag. III. εἰς τὸν χάρακα τῶν Σαβινῶν προῆλθον, ad castra Sabinorum pervenerunt.

C H A R O D.

ἰη/ Locus erat ad austrum collis hammore *Jud. 7. 1.*

C H A R R A N.

Meminit Theophilus, Patriarcha Antiochenus, libro II. ad Autolycum, pag. 107. urbis cujusdam hoc nomine in terra Canaan. Ταῦτα μὲν ἐν ἐγγενήθῃ ἐν τῇ γῆ Χαλδαίων· ἐν δὲ τῇ γῆ Χανανῶν ἐγένετο πάλιν ἢ ἕνεκα Χαρίαν. Illa quidem evenerunt in terra Chaldaeorum. In terra autem Canaan urbs fuit, cui nomen Charran.

C H A R R I.

Loci nomen quod in Graeca versione Sacri Codicis legitur 2 *Sam.* 10. 14. Καὶ πάντες ἐν Χαΐρι. In Hebraeo legitur כל הברים omnes *Habberim*. Pro כ legerunt כ, uti clarum est.

C H A S A L U S.

Vicus prope montem Tabor, octo miliaribus a Diocæsarea versus ortum Eusebius. Hieronymus ita in eo legit: nunc Χαλας extat.

C H A S B I.

Χασβί. Locus desertus tempore Eusebii prope Odollam. Vid. Onomasticon & confer *Gen.* 38. 5.

C H A S L O N.

Vicus praegrandis in finibus Aeliae. Eusebius in Onom. ad vocem Καλασαν. Lege cum Hieronymo Χασιών.

C H A S P H O M A.

Χάσφωμα. Urbs Gileaditidis capta a Juda Maccabaeo. Josephus *Ant.* XII. 12. Scriptor libri primi Chasmonaeorum *cap.* 5. c. 26. pro eo Χασιώρ habet & *comitate* 36. Χασιών. Interpres vulgatus Casphor. Alii Cheschbon, quae notissima urbs est. Dicitur haec urbs magna & munita fuisse 1 *Macc.* 5. 26.

C H A T Z A R A D D A R.

צַרְדָּא / In confiniis Idumaeae. *Num.* 34. 4.

C H A T Z A R E N A N.

צַרְדָּא / *Num.* 34. 20. Urbs ad septentrionem terrae Israëliticae. Eusebius scribit esse ὄριον Δαμασκῶ.

CHAT-

* CHATZAR GADDA.

חצר גדה / Urbs in tribus Judae parte australi. *Jos.* 15. 27. Alii putant esse duas urbes: sed quum per Vav non separentur & alia sint urbium nomina composita ex Chatzar alioque nomine, puto esse unam urbem. Eusebius quidem inter eos est qui putant duas urbes in hoc nomine latere: nam meminit urbis *Aser* sitae in tribu Juda, & alibi urbis *Gadda* etiam sitae in illa tribu. Atqui nusquam in V. T. legitur *Ascher* & *Gadda* nisi hic. Ita ille Ἀσέρ, φυλῆς Ἰούδα καλεῖται δὲ καὶ νῦν Ἀσέρ κώμη μεγίστη ἀπέναντον ἀπὸ Ἀζότης ἐν Ἀσκάλωνα. *Ascher*, in tribu *Juda*: appellatur autem & nunc vicus praegrans pergentibus *Ascalonem* de *Azoto*. Ad haec notat in commentario Bonfrerius *Nusquam id nomen (Ascher) in Scriptura apparet*. Scilicet non apparet nisi hoc loco & junctum cum *Gadda*. Ita quoque scribit idem ad Eusebium in voce *Gadda*. *Nulla hujusmodi urbs eo nomine in Scriptura cernitur*, additque sibi *videri Engaddi significari, quae Engadda Josepho dicitur unde decurtata voce fit Gadda*. Vir clarissimus, Johannes Clericus, putat scribendum *Γαδαδά* גדרה *memorata Jos. 15. 22*. Ego autem existimo *גאדדה* recte scriptum esse, & intelligi nomen גדרה *Gadda* avulsam a praecedenti חצר inprimis quum & praecedens חצר, Ἀσέρ, distincte ab Eusebio recensetur, & nec haec nec illa urbs tribus Judae separatim in sacro codice memoretur. Simili plane modo Ἀδὰρ ab Eusebio urbs Ephraim appellatur, quum nulla hoc nomine nota sit, sed id divulsam est ex *Ataroth Addar*. Sic idem recenset urbem Βαάλ, quum sit nomen dimidium urbis Baalmeon.

CHATZAR SCHUAL.

חצר שעל / Urbs in parte australi tribus Judae. Jungitur cum Beersebeba *Jos.* 15. 28. *Neb.* 11. 27.

* CHATZAR SUSAN.

חצר סוסה / Urbs tribus Simeon *Jos.* 19. 5. Vide supra p. 152. & 153.

* CHATZAR SUSIM.

חצר סוּסִים / Urbs in tribu Simeon I *Chron.* 4.31.

CHATZATZON TAMAR.

חַצְצוֹן תַּמָּר / Est Engedi. 2 *Chron.* 20. 2. Ad hanc vocem notat Eufebius esse quoque *Θαμασσά* vicum distantem Malathis iter diei inter Chebron & Ailam, ubi & praesidium Romanorum est. Pro Chatzatzon Tamar *Gen.* 14. 7. Samaritanus Interpres habet בפלוג כרדי *in valle Cadi*. Haec vallem Engaddi videntur indicare.

CHATZOR.

חַצוֹר / Urbs tribus Nephtali. *Jos.* 11. 1. caput regnorum, *commate* 10. post Cadefch in Nephtali capta a Tiglathphulere, 2 *Reg.* 15. 29. Ἰσάρος Josepho dicitur, qui illam sitam esse supra Lacum Samochonitin scribit *lic. v. Ant.* 6. Notari meretur, in serie urbium australium tribus Judae *Jos.* 15. 21. trium חַצוֹר mentionem fieri, quas tamen sine ulla distinctione ita recensitas fuisse mihi non persuadeo. *Commate* 23. legitur *Kedesch*, & חַצוֹר & *Juthnan. Comm.* 25. וחצור חרתה *Et Chazor Chadatta* sive *nova*: uti Graeci Ἀσὺρ ἡ καινή. Vide Eufebium ad vocem Ἀσὺρ. quod enim quidam *Chadatta* urbis singularis nomen faciant, non placet; quia requiritur distinctio hujus Chazor a praecedenti, & quia חרתה non habet ו praefixum, sic ut ipsa res suadeat illam non separandam a voce praecedenti sed conjungendam. Tertio mentio fit Chazor hoc modo וקריות השרון היא חצור *Et Kerioth Chezron*, illa (unde videlicet hoc cognomen חצרון habet urbs *Kerioth*) est חצור ea se. quae ἀπλῶς חצור dicitur *comm.* 23. Quomodo autem contigerit urbem hanc *Kerioth* dictam esse חצרון ab urbe חצרון vel חצור uti explicare ob penuriam veterum monumentorum non possumus, ita tamen certissimum est variis de causis unam urbem ab altera cognomen trahere potuisse. Hujus *Chazor novae* meminit Eufebius his verbis

bis Ἔστ' δὲ καὶ εἰς ἑτι νῦν κώμη λεγομένη Ἀσὼρ ἐν ὄρεισι Ἀσκαλῶνος τοῖς εἰς ἀνατολὰς ἢ γέγονε Φιλῆς Ἰούδα. Καὶ εἶδεν ἡ γραφή Ἀσὼρ τὴν καινὴν. Hieronymus, *est & villa usque hodie Asor in finibus Ascalonis contra orientem ejus quae cecidit in sortem tribus Juda, cujus & Scriptura meminit, appellans eam ad distinctionem veteris Asor novam.* Est & urbs in Benjamin *Neb.* 11. 33.

* CHATZOR JITNAN.

Jos. 15. 23. Graeci duas has voces pro nomine unius urbis habuerunt. Vide supra pag. 143. & 144.

C H E B R O N.

קריית / Urbs olim dicta Kiriatharbe *Gen.* 23. 2. pro quo קריית דגובריא est in Targum. Arbe autem fuit pater τῆ Enac, *Jos.* 15. 13. Quercus Mambre sunt juxta eam *Gen.* 13. 18. Vallis Chebronis memoratur *Gen.* 37. 14. Urbs illa condita septennii spatio ante Tzoan urbem Aegypti, *Num.* 13. 22. data est Calebo *Jos.* 14. 13. sita fuit in montanis Judae *Jos.* 20. 7. Pfcina, ברכה, fuit in Chebron 2 *Sam.* 4. 13. בכברון.

Cyrillus Homilia Paschali 23. observat hoc nomen unionem significare, *δηλοῖ τοι γὰρ ἐν ἡ λέξις τὴν ἔνωσιν.* Nunc dicitur *بيت حبرون*: ita & in Abulfeda legere est qui & illic sepulcrum Abrahami esse, Isaaci, & Jacobi scribit. Res nota est. Inde & medio aevo *Sanctum Abrahamium* dicta est haec urbs, aut certe sepulcra urbi vicina. Hieronymus in *comm. ad Matth.* 27. Adami quoque illic sepulti meminit: *Adam sepultum juxta Hebron & Arbec in Jesu Nave volumine legimus.* Confer eundem in *quaest. Hebr. ad Gen.* 35. ubi eam sitam in monte scribit, & *quaestion. in libr. Reg. pag.* 31. 1 *Macc.* 5. 56. Χεβρων scribitur diciturque esse sita in terra australi & a filiis Esau inhabitata, iis erepta a Juda Maccabaeo. Urbs haec variis nominibus apud Josephum expressa legitur non adeo ipsius quam librariorum culpa, Χεβρων *Antiq.* 1. 17. Ἐβρων *Antiq.* 1. 17. (ita & ἐν Ἑθνικοῖς Stephani scribitur) Χεβρώνια πόλις. *Antiquit.* 11. 1. Ναβρω *Antiquit.* VVVV 3 1. 9.

1. 9. Saram & Abrahamum ibi sepultos esse tradit *Ant.* 1. 15. urbem esse septennio vetustiore quam Tanim Aegypti *Ant.* 1. 9. sitam esse in tribu Judae & urbem refugii dictam *Ant.* v. 1. Levitis datam *Ant.* v. 2. ad montem supra Chebronem situm portas Gazae detulisse Samsonem *Ant.* v. 10. Fontem fuisse Chebrone, *אגן הן ען חֶבְרֹון*, ad quem Himaël inventus est *Ant.* x. 10. sed suspicari licet locum hunc corruptum esse & legendum *Γαβαών* pro *Χεβ.ών*, nam ibi id contigisse traditur *Jerem.* 41. 12. ad *אשר בנגעון כום רבים אשר* *antiquit.* XII. 12. scribit Idumaeos ex illa pulsos ab Juda Maccabaco. Et *lib.* v. *de bell.* cap. 7. Simonem sine sanguine ingressum Idumaeam & urbem Chebronem cepisse, eamque esse antiquiorem Memphi: sex stadia inde abesse terebinthum, quae a condito mundo illic fuit. Capite sequenti tradit urbem hanc in tractu montano *κατὰ τὴν ὄρεινὴν* sitam, non longe ab Hierosolymis, captamque a Cereali postquam invadens Idumaeam superiorem, Caphetram & Capharim cepisset. Memoratur etiam eidem *Χώριον* Cananaeae non longe a Chebrone, nomine *Ἐλῶν* *ἢ Ἐλῶν*. *Ant.* 1. 11. Inteligitne *Elon Mamre*?

Quo spatio haec urbs abfuerit Hierosolymis, Eusebius docet ad vocem *ἄρκω*, nempe versus austrum distabat Hierosolymis 22 miliaria. Et 20 inde miliaribus versus austrum Bersabe aberat.

Urbem hanc nimis orientem versus removet Ligtfootus, & qui eum secutus est hac parte Cellarius, scribens *quanquam ultra 20 milia in meridiem ab Hierosolymis recederet, ut Hieronymus tradit, in orientem tamen ab Hierosolymorum meridiano simul declinabat, quia Judaei in Talmud Joma cap. III. hal. 2. & Maimonides in eum locum referunt, missum quolibet mane fuisse qui ex summo templo ortum diei pro sacrificio offerendo observaret: cui acclamarint, num lux usque Hebronem sit, hoc est, num ita lux fugaverit tenebras ut qui ortum spectet, etiam Hebronem videre possit. Paulo supra ortum hybernum enim sita erat.* Ego existimo non declinasse hanc urbem in orientem a meridiano Hierosolymorum sed ad occidentem potius, quia via per eam Gazam tendit, & portae Gazae a Samfone delatae sunt ad montem qui spectabat Chebronem, quodque ita nimis vicina

vicina mari mortuo statuitur. Ex formula autem speculatoris matutini clamantis, ut ortum solem indicaret, in templo Hierosolymitano כְּרִיבֵי עַד חֶבְרוֹן *conuscationes usque ad Chebron* colligi posse non videtur urbem hanc ad orientem Hierosolymarum fuisse. Quid? quod etiamsi ad oppositam coeli plagam, id est, occidentem sita fuisset, potuisset clamare, *Lucet usque ad Chebron*, si Chebron in altissimo monte sita fuisset; quandoquidem mons iste & superposita urbs solis orientis radios, antequam in loca humiliora radii directi incidere possint, excepisset & exceptos reflexisset versus speculatorem in loco non tam alto constitutum. Huc facit quod Justinus narrat l. xviii. de solis ortu, quem qui occasum spectabat prius detexit quam illi qui oculos habebant conversos in plagam orientalem. Atque ita sol occidens latera montium orientalium radiis suis deserit, donec, uti apud Statium de sole legitur, Thebaidos lib. vii. 450.

——— *sol montibus omnis
Erepfit, rebusque dedit sopor otia fessis.*

Verum non est necesse ut hoc dicamus. Credibile est respectu sui illic conspicerent; sic enim Chebron in regione trans Jordanica deberet collocari, quo nihil esse potest absurdius: verum ut signo aliquo evidenti indicarent sacerdotibus lumen Aurorae solis praenuntiae diffundi incipere ita ut Chebronem conspicerent, licet ea urbs non esset sita in ipsa plaga orientali. Quid? quod ipsum illud *usque ad Chebronem* videatur suadere non in plaga directe opposita speculatori orientem spectanti sed ad latera potius hunc locum esse quaerendum. Accedebat & alia ratio quam ipsi nobis suggerunt Talmudici, ob merita Patrum Chebrone sepulcorum illius urbis quam aliarum factam ab iis mentionem fuisse.

Inter loca vicina Chebroni celebratur in scriptis Christianorum veteris & medii aevi *Terebinthus*. Eusebius terebinthi hujus meminit l. v. *demonstrationis Evangel. c. 9.* ἔθεν ἰσότη καὶ νῦν παρὰ τοῖς πλεσιχώροις, ὡς ἀνθεὶς ὁ τέπος εἰς τιμὴν τῶν αὐτῶν τῷ Ἀεραλίμ
ἐπι-

ἐπιφανέντων θρησκευέται, καὶ θεωρεῖται γε εἰς δεῦρο διαμένονσα ἡ Τερεβίνθος. Unde usque in hunc diem ab iis qui vicini sunt, hic locus mihi sacer colitur in honorem eorum qui Abraamo apparuerunt, & conspicitur huc usque permanens Terebinthus. Mox ostendit non Christianos modo sed Gentes Terebinthum coluisse scribens Σατήρ, ὃν καὶ οἱ ἀγνώτες σέβουσι, sospitator, quem etiam inscii venerantur, nempe cultum deferentes Christo qui hoc loco Abraamo apparuit. Sozomenus lib. II. cap. 4. hist. tradit Terebinthum abesse Hierosolymis stadia 250, ab Chebrone 15. Hoc spatium convenit cum Hieronymo & aliis qui 2 miliaria inter Chebronem & Terebinthum esse statuunt: sed illud nequaquam: nam Hieronymus 20 tantum miliaria a Terebintho Hierosolymas usque numerat. Nota auctorem Itinerarii Hierosolymitani cum Sozomeno tantum non consentire. Hierosolymis enim ad Bethlechem facit miliaria V. inde Bethsuram XIV. inde ad Terebinthum IX. inde Chebronem II. Sic ut XXXI miliaria fuerint: quod spatium mihi nimium videtur, quam ut Chebron possit dici esse ἡ πόρρω Ἱεροσολύμων, uti Josephus testatur. Josephus hanc terebinthum 6 stadiis a Chebrone disjunctam scribit, & ab initio mundi illic fuisse de bello V. 7.

Notanda quoque sunt quae de hac terebintho, nata ex baculo angeli qui Abraamo apparuit, (cui narrationi simile est quod prope Smyrnam terebinthus ex baculo Polycarpi martyrium subituri illic defixo nata dicatur, & de baculo Sanctae Ethelredae in terram defixo, unde fraxinus crevit) leguntur apud Eustathium editum ab Allatio. Ἐν ᾧ τόπῳ ὑπῆρχε καὶ ἡ τερεβίνθος, ἣ ἤκουσεν Ἰακώβ τῆ λάβαν τὰ εἰδωλα: ἧτίς ἐστὶ καὶ νῦν καὶ εἰς τιμὴν τῶν προγόνων ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων θρησκευέται. ἐστὶ γὰρ ἄχρι τῆ δεῦρο παρὰ τὸν πρεμνὸν αὐτῆς βωμὸς, ἐφ' ὃν τὰ τε ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς ἐκατόμβας ἀνέφερον: εἶναι δὲ φασὶν ῥάβδον αὐτὴν ἐνὸς τῶν ἐπιξενωθέντων ἀγγέλων τῷ Ἀβραάμ, ἣν περὶ τῷ τόπῳ τότε παρὰν ἐφύτευσεν, καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ ἀξιάγατος αὐτῆ ἀνεφυη τερεβίνθος: ὑφαφθεῖσα γὰρ ὅλη πῦρ γίνεται καὶ νομίζεται πᾶσιν εἰς κόνιν ἐκ τῆς φλογὸς ἀιολύεσθαι κατασσεσθεῖσα μὲν τοῖ ἀσινῆς ὅλη καὶ ἀκέραιος δείκνυται. *Ex loci stabat Terebinthus sub qua Laban simulacra Jacobi occultavit. Ea perseverat*

& in majorum honorem a vicinis accolis praecipuo honore colitur. Ad
 ejus enim stipitem in hodiernum usque diem altare erectum est ad quod
 holocausta & hecatombas obtulerunt. Baculum autem unius ex ange-
 lis ab Abrahamo hospitio exceptis eum esse dicunt, quem tunc ibi plan-
 tans terrae infixit ex quo mira illa Terebinthus nata est. Succenso enim
 igne tota flammis ardet & jam jam in cineres vertenda ex flammae ma-
 gnitudine apparet. Igne vero sopito pura omnino & incorrupta de-
 monstratur. His si addamus ea quae ex Julio Africano Geor-
 gius Syncellus tradit pag. 107. apparebit confudisse quosdam E-
 lon more prope Sichem & Elon Mamre prope Chebron. Haec
 illa sunt Ἰακώβ ἀπαρσθεὶς τοῖς ὑπὸ Συμεῶν καὶ Λευὶ πραχθεῖσιν ἐν Σι-
 κίμοις διὰ τὴν τῆς ἀδελφῆς Φθορὰν εἰς τὰς ἐπιχωρίας θάψας ἐν Σικίμοις
 ὅς ἐφέρετο θεὸς παρὰ τὴν πέτραν ὑπὸ τὴν θουμασίαν τερέεινθον ὅτις μέ-
 χρι νῦν εἰς τιμὴν τῶν πατριάρχων ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων τιμᾶται. * με-
 τῆρην εἰς Βεθὴλ, ταύτης παρὰ τὸ πρέμνον βωμὸς ἦν ὡς φησὶν ὁ Ἀφρικα-
 νὸς, τῆς τερέεινθου, ἐφ' ἣν ἐν ταῖς ἐκτενάς ἀνέφερον ἐν ταῖς πανηγύρεσι τῆς
 χώρας ἔνοικοι, ἢ δ' ἔκατεκαίετο δοκῶσα πιμπρᾶσθαι. Παρὰ ταύτην ὁ
 τάφος Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ. Φασὶν δὲ τινες βλάβον εἶναι τινὸς τῶν ἐπι-
 ξενοθέτων ἀγγέλων τῷ Ἀβραάμ φυτευθεῖσαν αὐτόθι. *Tristatus Jacob
 de caede Sichemitarum a Simeone & Levi sororis Dinac stuprum ulsu-
 ris perpetrata, sepeliens Deos quos secum habebat ad petram sub mira-
 bili terebintho quae usque in hunc diem ab vicinis honoratur ad vene-
 rationem Patriarcharum, inde migravit in Bethel. Ante terebinthi
 illius stipitem erat exstructum altare, uti Africanus scribit, ad quas
 preces celebrioribus festis illius regionis incolae fundere solent. Terebin-
 thus ipsa, licet videatur ardere, non comburitur. Ad illam Abra-
 hami & Isaaci sepulcra sunt. Dicunt autem quidam baculum esse unius
 ex angelis, Abrahami hospitibus, eo loco plantatum.*

Meminit hujus terebinthi etiam Socrates *Hist.* I. 18. Μίαν μὲν
 ἐν τῇ καλεσμένῃ Δρυὶ τῇ Μαμβρῇ ὑφ' ἣν τὰς ἀγγέλους ἐξενίσθαι πρὸς τὸν
 Ἀβραάμ οἱ ἱεροὶ λόγοι μνηύουσι, κατεσκεύαζε. Μαθὼν γὰρ ὁ βασιλεὺς
 βωμὸς ὑπὸ τῇ δρυὶ ἰδρῶσθαι καὶ θυσίας Ἑλληνικὰς τελεῖσθαι ἐπ' αὐτῷ
 μέμφεται μὲν δι' ἐπιστολῆς Ἐυσεβίῳ τῷ τῆς Καισαρείας ἐπισκόπῳ κε-
 λεύει δὲ τὴν μὲν βωμὸν ἀνατραπῆναι πρὸς δὲ τὴν δρυὸν κατασκευασθῆναι
 οἶκον εὐκτήριον. *Unam quidem Ecclesiam (Constantinus) ad quercum*

Mambre extruxit, sub qua Angelos hospitio exceptos ab Abrahamo sacer codex testatur. Edoctus enim Imperator aras sub quercu positas esse, & gentium ritu sacrificia illic fieri, Eusebium Caesareae episcopum per literas reprehendit, aramque ipsam disturbari iussit & juxta quercum oratorium extrui. Exemplum harum literarum extat apud Eusebium lib. III. cap. 52. de vita Constantini.

Sozomenus *Hist.* II. 4. ubi de hac terebintho agit *lib. II. historiarum, capite 4.* etiam narrat mercatum illic quotannis institui solitum. Meminit ejus Sanutus in secretis fidelium Crucis *pag. 248.* his verbis, *ibi ilex quae usque ad tempora Theodosii Imperatoris permansit, teste Jeronimo & suum esse dilatavit & ex illa haec fuisse perhibetur quae in praesenti ab illic praesentibus videtur & cara tenetur quae licet arida medicinalis tamen probatur: si enim equitans de ea secum portaverit, animal suum non infunditur.*

Huc etiam faciunt Eusebii & Hieronymi quae leguntur in Onomastico ad vocem Ἀρβώ. Ἄυτη ἐστὶ Χεβρώνη ..... ἡ δρῦς Ἀβραάμ καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ θεωρεῖται καὶ θρησκευεταί ἐπιφανῶς πρὸς τῶν ἐχθρῶν (forte legendum ἐγχερῶν. Citatur tamen ita quoque hic locus apud Damascenum *lib. III. de imagin. aut ἰδωῶν*, uti Eusebius scribit ad vocem Δρυσομαζῆ) ἡ τερέβινθος. Hieronymus. *Arbor.... Haec est autem eadem Chebron ..... & quercus Abraam, quae & Mamre usque ad Constantii Regis imperium* (quam aetatem infantiae suae vocat ad vocem *Drys*, quod nomen huic loco datur. Erat etiam suburbium Chalcedonis Δρῦς dictum. Socrates *Hist.* VI. 15. ἐν προαείῳ Χαλκηδόνος, ὡ ἐπώνυμον Δρῦς. & *cap. 17.* Ἐν μαρτυρίῳ τῶ ἐν τῇ δρυὶ κηδεύεις, in *Basilica quae est ad Quercum*, ἐν τῇ Graeca dicunt in *Quercu*) monstrabatur & mausoleum ejus in praesentiarum cernitur. Quumque a nostris jam ibidem ecclesia aedificata sit a cunctis in circuitu gentibus terebinthi locus superstitione colitur. Nota in transitu postea etiam aliquos Christianos superstitione arbores coluisse quorum meminit Gregorius Papa *l. VII. Epist. 20.* Eusebius etiam *de vita Constantini Magni l. III. c. 53.* narrat idola & aras illic a Gentibus collocata, quae Constantinus amoveri jusserit. Quum tamen non a solis Gentibus & Judaeis verum etiam a Christianis culta fuerit terebinthus, suspicatus sum

sum modo in Eusebii Onomastico legendum ἐγχωρίων vel ἐπιχωρίων, quod facile in ἐχθρῶν mutari potuit. Confirmat me quod & Hieronymus ita legisse visus sit, reddens *a cunctis in circuitu gentibus*, quae ἐγχωρίων vel ἐπιχωρίων non ἐχθρῶν est interpretatio. Praeterea ἐχθρῶς inimicos ἀπλῶς pro gentibus accipere non videtur congruum, nec ita solet Eusebius: dixisset ἀπὸ τῶν ἔθνων, uti ad vocem Ἀερῶν & Δρῶς, vel adjecisset nominis fideique Christianorum hostes illos fuisse.

Ceterum dierum festorum hic quotannis actorum meminit Hieronymus in Comm. ad Jerem. c. 31. *Alii vero, quod ultima captivitate sub Hadriano, quando & urbs Jerusalem subversa est, innumerabilis populus diversae aetatis & utriusque sexus in mercato Terebinthi vendidatus sit. Festum hoc mercatum vocat, uti vere erat, nam Sozomenus loc. cit. etiam scribit omnes vicinos populos eo confluere ἐμπορείας ἕνεκα, πλῆσοντας καὶ ἀγοράσοντας, mercaturae faciendae gratia, utque emant & vendant.* Simile quid supra observavimus fieri consuevisse circa lacum Phialam. *سبيل* id vocant Arabes. Hieron. ad cap. XI. Zachar. Legamus veteres historias & traditiones plangentium Judaeorum, quod in tabernaculo Abrahae ubi nunc per annos singulos mercatus celeberrimus exercetur, post ultimam everisionem quam sustinuerunt ab Adriano, multa hominum millia vendidata sint & quae vendi non potuerint translata in Aegyptum, tam naufragio & fame quam gentium caede truncata.

Commemorat quoque Chronicon Paschale p. 253. ad ann. Christi 119. Ἦλθεν Ἀδριανὸς εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἔλαβε τὰς Ἰουδαίους ἀιχμαλώτους καὶ ἀπέλθων εἰς τὴν λεγομένην Τερέβινθον προέστησεν πανήγυριν καὶ πέπρακεν αὐτὸς εἰς ταυγὴν ἵππων ἑκάσον, καὶ τὰς ὑπολειφθέντας ἔλαβεν εἰς Γάζαν καὶ ἐκεῖ ἔστησεν πανήγυριν καὶ ἐπώλησεν αὐτὸς καὶ ἕως τῆς νῦν ἡ πανήγυρις ἐκείνη λεγεται Ἀδριανή. *Hadrianus Hierosolymas profectus est & Judaeos captivos Terebinthum, locum (non urbem, uti Latinus interpret) ita nuncupatum duxit ibique institutis nundinis singulos vendidit ad equi commeatum aestimatos: reliquos Gazam abduxit, ibique constitutis nundinis eos vendidit, quae nundinae ad hunc usque diem Hadrianae appellantur.* Michael Glycas *annal. part. III. pag. 245.* scribit Judaeos quatuor tunc uno

modio hordei venditos fuisse τέσσαρας ἰσθαίως ἐνὶ μωδίῳ τῆς κριθῆς.
Confer *Matth.* 27. 9. & 25.

Meminit etiam inter loca vicina Chebroni pineti cujusdam Ad-
damnanus *lib.* 11. de locis Sanctis. *Egredientibus de Chebron in cam-
pi latitudine sita ad aquilonalem plagam hand procul a margine viae ad
sinistram occurrit pinosus non grandis mons tribus milibus a Chebron di-
stans, a cujus pineto pinea ad Hierosolymam usque in camelis vehun-
tur ligna ad focos nutriendos. In camelis, inquam, nam in omni Ju-
daea, ut Arculfus refert, plaustra vel etiam currus raro reperiri
possunt.*

C H E L A M.

חֵלָם & חֵלָם / In regione trans Jordanem, ubi David cum Sy-
ris conflixit *2 Sam.* 10. 16.

* C H E L B A.

חֵלְבָה / Urbs in tribu Ascher *Jud.* 1. 31.

C H E L C A T H.

חֵלְקָת / Urbs in Ascher *Jos.* 21. 31.

* C H E L C A T H H A T T Z U R I M.

חֵלְקַת הַצִּוְרִים / Prope Gibeon *2 Sam.* 2. 16.

* C H E L E P H.

חֵלֶף / Urbs in Nephtali. *Jos.* 19. 33. Quidam nomen ejus in-
tegrum esse חֵלֶף (uti illic legitur) putant. Ita interpretes A-
lexandrini μαλέφ & Eusebius in Onomastico Μεθλέμ, ὄριον Νεφ-
θαλείμ. Hieronymus *Meeleb terminus Nephthalim.* Cum his fa-
cere videtur Gemara Hierosolymitana, codice Megilla (quamvis
& ita possit intelligi ut חֵלֶף sit praefixum) *fol.* 70. *col.* 1. ubi nomina
prisca urbium quarundam explicantur per recentiora

Ex *Jos.* 19. 33.

חֵלֶף per חֵלֶף

אֵילוֹן

איילין per מאילון

אגנייא רקדש per בצעננים

דמין per אדמי

ציידתא per הנקב

כפר יסא per יבנאל

לקים per לקום

Haec ex *Jos.* 19. 15.

קטונית per קמת

מהלול per נהלל

סימונייה per שמרון

חירייה per יראלה

בית לחם צרייה per בית לחם

Ex *Jos.* 19. 35. haec

כפר חיטייא per הצידים

דסמיכה לה per צר est vicina ei

חמתה per חמת

טיבריא per רקת

גיניסר per כנרת

C H E L L U S.

Χελλός. Jungitur cum Betane & Cades in finibus australibus terrae Israëliticæ *Judith.* 1. 8. Forte locus est qui *Allus* dicitur ab Hieronymo, *Allus regio Idumaeorum quae nunc Gabalene dicitur vicina Petrae civitatis.* Eusebius habet Ἄλλος. Cades autem, quacum in contextu citato *Judithae* proxime jungitur Chellus, ab Hieronymo quoque dicitur esse in deserto quod (ita legendum esse docent Eusebiana) conjungitur civitati Petrae in Arabia. Fuerunt itaque Cades & Allus loca vicina. Eadem *Elusa* quoque fuisse dicta videtur, quae *Chaluzza* חלוצה in sacris literis. Atque ita Χελλός proxime exprimit חלוצה.

Xxxx 3

CHE-

C H E P H A.

היפה / Memoratur in Midrasch Schir Hasschirim ad *cap.* 2. *comm.* 2. Idem & in Gem. Kidduschin *c.* 4. Vajicra rabba *Sect.* 23. & in Midrasch Echa, ad *cap.* 17. id est *fol.* 72. *col.* 4. editionis Theffalonicensis anni 1594. ubi commentator notat בחלמיש צוררי ישראל In Chalamis habitabant hostes Israelis: adeoque Chephae incolae erant Judaei. Est ~~עפה~~ Epha, *יפא* ad Carmelum, vide supra quae notavimus ad vocem Kepha, & Chalamis.

C H E P H A R.

Non longe aberat hic locus ab urbe Sippori. Liquet ex Gemara Hierosolymitana Scheviith *fol.* 36. *columna* 3. תני תלמיד שהורה הלכה לפני רבו הייב מיתה. תני בשם רבי ליעזר לא מתו נרב ואביהוא אלא שהורו בפני משה רבן. מעשה בתלמיד אחד שהורה לפני ר' ליעזר רבו אמר לאימא שלום אשתו אינו יוצא שבתו ולא יצא שבתו עד שמתי אמרו לו תלמידיו רבי נביא אתה. אמר להן לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך אני מקובל שכל תלמיד המורה הלכה בפני רבון הייב מיתה. תני אסור לתלמיד להורות הלכה בפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל. ומה טעם ויחנו על הירדן מבית הישימות עד אצל השיטין וכמה הן שנים עשר מיל. כהדא רבי תנחום בר חייה הוה בחפר והוון שאלין ליה והוא מורה. אמרין ליה ולא כן אילפן רבי שאסור לתלמיד להורות הלכה לפני רבו עד שיהא רחוק ממנו שנים עשר מיל כמחנה ישראל. והא ר' מנא יתיב בציפורין *Traditum est. Discipulus qui docet constitutionem aliquam praesente magistro suo, meretur mortem. Nomine R. Eliezeris tradunt, non fuisse mortuos Nadabum & Abihu nisi propterea quod coram Mose docere ausi sunt.*
Hist.

Historia etiam narratur de eodem R. Eliezere illum conspecto discipulo suo docente coram se, magistro suo, dixisse uxori suae Immae Schallum hominem illum non ultra hebdomadem victurum. Et ita re vera contigit. Dixerunt itaque discipuli ejus, profecto tu propheta es (quod id praedixeris) nequaquam, inquit propheta sum aut prophetae filius, sed id hausi a majoribus, non licere discipulo docere, nisi 12 miliaribus remotus sit a praecceptore, uti se habuit res cum spatio exercitus Israelitici, de quo legitur castra metatos illos fuisse a Beth Jeschimoth ad Abelschittim, id est 12 miliaria. Aliquando R. Tanchum filius Chivaiæ erat in Chephar, & rogatus ibi docuit. Dixerunt ei. An non edocti sumus a Rabbi, interdictum esse discipulo docere הלכה, nisi 12 miliaria absit a praecceptore, quod spatium exercitus Israelitici fuit, & tamen tu hic doces, quum R. Mena (praecceptor tuus) sit in urbe Zippori?

C H E P H E R.

חֶפֶר / Soco & tota terra Chepher 1 Reg. 4. 10. est & חֶפֶר loci nomen non longe a קֶסְטֵרָא, nam in Vajikra Rabba & in Midras Schirhas. cap. 2. vicinus dicitur ei fuisse (alibi חֶפֶר scribitur, & Chephar uti mox vidimus) ultra 11 miliaria aberat a Tzippori. An huc Gath Hachepher pertinet?

C H E R I A.

חֶרִיָּה / Nomen recentius urbis יְרֵאֵלָה memoratae Jos. 19. 15. ita legitur in Gemara Hierosolymitana codicis Megilla fol. 70. col. 1.

C H E S C H B O N.

חֶשְׁבֹן / Graecis, Ἐσσεβῶν Josepho Ant. XIII. 23. unde eidem Ant. XII. 5. Ἐσσεβωνίτις, & Ἐσσεβῶν Judith. 5. 13. Χασφῶν, Χασῶν &c. 1 Macc. 5. 26. 36. Interpretatur Efebbon cogitatio & ideo Jeremias alludens ad nomen contra Efebbon ait (c. 45.) cogitaverunt mala, scribit Hieron. ad c. 15. Jesaiæ. Idem in Comment. ad Eccles. Vocem appellativam Efebbon omnes voce consona λογισμὸς transtulerunt. Helychius Ἐσσεβῶν διαλογισμὸς καὶ ποταμὸς (forte

(forte l. πόλις) Μωαβιτικῆς. Χωρλα ἄκαρπα. Urbs fuit Sichonis Regis Amoritaram *Num.* 32. 37. Moabitis videtur adscribi *Jer.* 48. 2. & Josephus quoque dicit esse urbem Moabiticam. Videlicet postquam x tribus abductae sunt in Assyriam videntur Moabitae illas urbes quae ante ab Amorrhacis iis creptae sunt deinde ab Israelitis possessae, occupasse denuo, uti praeter Chesbon Medabam, Jafa, Jazer, Dibon &c. A Cheschbon usque ad Ramath Hammizpe se extendit regio Gad *Jos.* 13. 26. Ipsa Cheschbon data fuit tribui Ruben, *Jos.* 13. 17. legitur tamen Cheschbon urbs data Levitis e tribu Gad. *Jos.* 21. 37. & 2 *Chron.* 6. 80. Vide supra *pag.* 582. Plinius *lib. v. cap.* 11. meminit Arabum Esbonitarum: non dubito quin ab hac urbe dicti sint. Πόλις Ἐσβόντων in Concilio Chalcedonensi appellatur: uti Ἀμαθόντων, Ἰεριχόντων &c. Sita fuit in montibus qui contra Hiericho erant 20 a Jordane millibus distans. Eusebius in Onom.

* C H E S C H M O N.

חשכון / Urbs Judae in regione australi. *Jud.* 15. 27.

C H E T Z R O N.

חצרון / Urbs in limitibus tribus Judae *Jos.* 15. 3. Vide quae supra scripsimus *pag.* 710.

* C H I L E N.

חילון / Urbs Judae 1 *Chron.* 6. 58.

C H I L Z O N.

חלון / Nomen urbis ad litus maris magni, a qua usque ad Scalam Tyrionum est piscatio purpurae. Gem. Schabbath. 26. 1. Probabile est eandem esse urbem quae Πορφύρεων a purpura dicta est ad radices Carmeli.

C H O B A.

Χωβά. Et Χωβαί *Judith.* 15. 3. 4. ubi usque ad Χωβὰ caesi leguntur Assyrii a Judaeis. Judaei mittunt ad Jericho, Choba &c. *Judith.* 4. 4. Interpres Latinus habet Mecholam. Estne illud *Coabis*, quod in tabula Peutingeriana legitur prope Jerichuntem?

* C H O D S C H I.

חודש / Venerunt in Gilcad & campestria Chodschi 2 *Sam.* 24. 9.

C H O L O N.

חולן / Urbs in montanis Judae. *Jos.* 15. 51.

* C H O R E M.

חרם / Urbs tribus Nephthali. *Jos.* 19. 38. Judaei orientales in suis codicibus habent חרום Charum.

C H O R M A.

חרמה / Nomen urbis in tribu Simeon. *Jos.* 15. 30. Est & nomen loci, quo usque Amalekitae Israëlitas persecuti sunt: aut forte est idem locus. Legitur & nomen hujus loci, quum regem Arad habitantem in plaga meridiali devicit populus Israëliticus, *Num.* 21. 3. Videtur illa victoria contigisse quum duce Josua & trajecto Jordane triumpharunt de rege Arad *Jos.* 12. 14. illic per πρόληψιν narrata. Cur enim ex terra exiissent, in qua jam triumphabant?

C H O R O N.

Unde Saneballet Choronia. Bartoloccus *tom.* 11. *pag.* 376. *Bibliothecae Rabbinae* putat in vicinia montis Garizin fuisse.

C H O R A Z I N.

Χοραζίν & Χοραζίν dicitur. Urbs videtur non longe ab fuisse
Yyyy a

a Bethsaida, *Math.* 11. 21. *Luc.* 10. 13. Oppidum fuit Galilaeae in secundo lapide a Capernaum. Ita Hieronymus. Sed in Eusebio legitur $\beta\theta$, 12, quod mendum esse videtur si attendamus ad longitudinem maris ad quod situm fuit, teste Hieronymo. Mare enim Genesareth vix ultra 12 miliaria protenditur, ut quidam; ut alii, 17. Et tunc a Taricheis aut Tiberiade fuisset descripta distantia. Hieronymus autem in *Jesaiam pag.* 83. scribit *in litore maris Genesareth sita fuisse Capernaum, Tiberiada, Bethsaida, & Chorozain.* Henr. Ernestius *observationum variarum*, ann. 1636. *Amstelodami editarum lib.* 11. c. 6. existimat hoc esse nomen regionis $\chi\acute{\omega}\rho\alpha\ \zeta\eta\nu$, ita dictae adjecto $\chi\acute{\omega}\rho\alpha$ ut a solitudine Sin distinguatur quando & apud Origenem in Exodum & in Philocalia divisae leguntur hae voces. Sed videtur pro nomine urbis potius habendum quia *Math.* 11. 20. dicitur, tunc coepit Jesus increpare urbes $\tau\acute{\alpha}\varsigma\ \pi\acute{\omega}\lambda\epsilon\iota\varsigma$ & mox sequitur, *Vae tibi $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\eta\nu$, vae tibi Bethsaida*, quia si in Tyro & Sidone patrata haec fuissent &c. Liquet, opinor, urbium nomina haec esse, quum & Tyro & Sidoni urbibus opponantur Chorazin & Bethsaida. Praeterea ex N. T. anno 1707 Oxonii edito liquet in nullo codice MS. to legi divisas voces $\chi\acute{\omega}\rho\alpha\ \zeta\eta\nu$, sed potius $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\alpha\iota\nu$, $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\alpha\iota\mu$, $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\eta\nu$ forma numeri pluralis dualive, quod nos ducit ad חרשין , *saltus, sylvas*, vel ad כרוזין , qui locus in *Menachoth fol.* 85. 1. a tritico commendatur היטי כרוזים . Nota כורזין scribi in Evangelio illo Hebraeo Matthaei quod a Tilio Parisiis anno 1555 editum est, pro eo quod $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\eta\nu$ in Matthaeo Graeco legitur. Sed quia non puto illud Evangelium Hebraicum a Matthaeo scriptum esse, casui potius assigno, quam consilio aut peritiae scriptoris quod $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\eta\nu$ reddiderit per כורזין . At nil vetat credere כרוזין esse veram scriptionem nominis $\chi\omicron\rho\alpha\zeta\eta\nu$. Auctor *Lexici Aruch* ad vocem כרוזים laudat verba Gemarae mox citata ubi junguntur היטי כרוזים & dicit $\text{הן מקומות הן וכפר אהים}$

C H O S A.

תסה / Urbs in confiniis Ascher. *Jof.* 19. 29.

C H U C C O C.

נפחל / Urbs tribus Nephthali. *Jos.* 19. 34.

* C H U M T A.

חמט / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 54. 'Ευμά vel 'Αμματὰ Graecis. Nomen hoc fatis accedit ad Κιμάθ quam urbem Graeci recensent *1 Sam.* 30. 29.

K I B T Z A I M.

בזרע / Urbs tribus Ephraim. *Jos.* 21. 22.

K I L L A.

Κιλλά. Josephus *Ant.* VI. 14. Est urbs quae *1 Sam.* 23. 2. Kehila appellatur. Hinc Κιλλάνων χώρα in quam Palaestini irruerunt *ibid.*

K I M A T H.

Κιμάθ. Urbs in codicibus Graecis *1 Sam.* 30. 29. ubi pro nominibus urbium quae in Hebraeo contextu recensentur ea substituantur quae vide ad vocem *Atach*. Inter haec sunt quatuor, quorum nec vola nec vestigium in codice Hebraeo cernitur, Γεθ, Κιμάθ, Σαφέν & Θημάθ.

K I M H A M.

כמוה *Jerem.* 41. 17. prope Bethlehem, uti ibidem dicitur. Eusebius, Χαμωάρ (legisse videtur illud Vav quod tamen uti scribitur in contextu Hebraeo legi nequit utpote fulcro destitutum) κώμη πρὸς Βηθλεέμ.

* K I N A.

קניז / Urbs in regione australi tribus Judae. *Jos.* 15. 22.

K I N N E R E T H.

כנרת / Urbs in tribu Nephthali. *Jos.* 19. 35. & כנרות *Jos.* 11. 2. ad cuius austrum erat planities *Jos.* 11. 2. & 12. 3. se extendens usque ad mare mortuum *Dent.* 4. 49. hoc est μέγαν Πεδιον Josephi. Num sit Tiberias, vide supra, pag. 161.

K I R A M A.

Κιραμά. Urbis nomen sed corruptum 111 *Ezr.* 5. 39. Est urbs Harama הרמה uti liquet ex *Nehem.* 7. 30.

* K I R J A T H.

קריית / Urbs tribus Benjamin. *Jos.* 18. 28. Fuisse urbem sub metropoli Gaba scribit Eusebius, quia proxime praecedit vox Gaba. De voce Kirjath haec habet Hieronymus ad *Jos.* 29. Πολίτευον hoc est oppidulum sive viculum in Hebraeo legunt Cariath, quod proprie villam significat & lingua Syra dicitur Cartha, unde & villa sylvarum Cariathjarim. Et mox: Pro civitate Cariath scribitur id est villa, quam nos, ut translationem Aquilae exprimamus ad verbum, civitatulam possumus dicere.

K I R J A T H A I M.

קרייתים / Urbs tribus Ruben. *Num.* 32. 37. *Jos.* 13. 19. postea a Moabitis occupata nam inter urbes Moabiticis recensetur *Ezech.* 25. 9. ubi quidem כתיב est קריתמה sed legendum esse קרייתמה docet marginale קרי. Eusebius tradit suo tempore Καριάδα appellatam, 70 mill. Medaba distantem contra occidentem prope τὸν Βάριν.

K I R J A T H A R E A.

קריית ארבע / Postea Chebron dicta, *Gen.* 23. 2. sita in montanis Judae *Jos.* 20. 7. scribitur & קריית הארבע *Neb.* 11. 25. Nota illud ה, quod nominibus propriis hominum (est autem ארבע nomen

nomen hominis hoc loco, quicquid Judaei videantur id pro *quatuor* accipere, ut allegoriis suis & quatuor Patriarcharum sepulchris locum faciant) non solet praefigi. Sed dicendum est, non esse demonstrativum aut *הרריעה* sed aliud quod formaverit ipsum nomen viri, & aliquando abjectum fuerit mollioris pronuntiationis gratia: sic ut vir *הארבע* & *ארבע* dici poterit.

KIRJATHARIM.

קרת ערים / *Ezr.* 2. 25. eadem quae Kirjathjeirim, uti liquet si conferas *Nebem.* 7. 29.

KIRJATHBAAL.

קרת ערים / Eadem ac Kirjathjeirim, uti liquet ex *Jos.* 15. 60.

KIRJATHJEARIM.

קרת ערים / Urbs in tribu Juda, *Jud.* 18. 12. alias Baala. *i Chr.* 13. 6. & Kirjathbaal. *Jos.* 18. 14. Vicina Bethschemes *i Sam.* 6. 21. Erat euntibus ab Aelia Diospolin in nono miliario teste Eusebio. *Καριαβίσιος* dicitur in Libris Apocryphis. *Καριαβίσαρην* Josepho *Ant.* v. 1. 2. ubi vicinam esse Bathsames scribit. Apud eundem *Ant.* v. 1. incolae hujus urbis *Καριερεμίται* dicuntur. Transpositae sunt literae. Legendum *Καριεθιερεμίται*.

Kirjathjeirim erat in limite occidentali tribus Benjamin. Limes enim ejus borealis a Jordane deducitur non ad mare ipsum sed *לפאת הים* ad oram maritimam, tendens ad Kiriathjeirim. Et inde a fine regionis Kiriathjeirim tendit versus ortum & Jardenem, qui limes est australis. Ea verba quae *Jos.* 18. 15. leguntur *ויצא הגבול ימה* & tendit terminus versus mare, quae multorum ingenia exercuerunt, puto non ita esse accipienda, ac si versus mare limes hic excurrisset, sed quod describatur, unde initium limitis australis duci debeat, nempe ab extremitate Kiriathjeirim, quae quum aequae ab ortu ac occasu aut qualibet coeli plaga concipi posset, hic dicitur illum exire a latere Kiriathje-

rim, quod est ימה versus mare sive occidentem. Alii dicunt ימה esse *a mari*. Sed quidni מים dixisset scriptor facer, inprimis cum toties voce ימה pro *versus mare* utatur.

* K I R J A T H S A N N A.

קרת סנה / Urbs Judae in regione montana alio nomine Debir & Kirjatspher *Jos.* 15. 49. Confer quae diximus in *diff. misc. part. II.* Ni fallor, jam alii observarunt *Sanna* esse idem quod Arabicum سانه, סנה, *constitutio, lex*: sic ut *Sepher* & *Sanna* voces sint affinis significationis.

K I R J A T S E P H E R.

קרת ספר / Eadem urbs ac praecedens *Jos.* 15. 15.

K I S C H J O N.

קישון / Urbs tribus Jissasacar. *Jos.* 19. 20. & 21. 28.

* K I S L O T H T A B O R.

קסלות תביר / Urbs in finibus tribus Zabulon. *Jos.* 19. 12. ita ut limes orientem versus hanc tangeret.

* K I T L I S C H.

קתליש / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 40.

* K I T R O N.

קטרון / Urbs tribus Zabulon. *Jud.* 1. 30.

C O A B I S.

Legitur hoc nomen inter Scythopolim & Jerichunta, in tabula veteri Peutingeriana, quam vide supra *pag.* 421.

C O B E.

In Gem. Sanhedrin *cap.* II. memoratur *Vicus cui nomen Cobe* **קובי** qui erat in confiniis terrae Israël & Philistaeorum. Additur ratio nominis : quum David fugeret & venisset ad hunc locum dixerunt Philistaei unus ad alterum **קום ביה** *surge, irruet, in ipsum.*

C O C H A B A.

Vicus fuit in regione trans Jordanem, cujus situm ita describit Epiphanius *lib.* I. adversus haereses *pag.* 126. **Κωκόβην** esse **κώμην ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Καρναίμ, Ἀρνέμ, καὶ Ἀσαράθ ἐν τῇ Βασανίτιδι χώρα,** vicum circa Carnaim Arnem & Astaroth in Basanitide. Illud Ἀρνέμ mendosum esse puto, & ferè legendum **Καρναίμ, τῆς καὶ Καρνέμ Ἀσαράθ.** Eadem enim uibs modo **קרנים** modo **עשתרות** nuncupatur. Idem *lib.* I. adversus haereses *p.* 142. scribit **Κώχαβα** sita esse ἐν τῇ Βασανίτιδι γῆ ἐπέκεινα Ἀδραῶν in Basanitide ultra Adraa. Quae Adraa non sunt diversa, mea sententia, ab **אדרעי** *Edrei.* Libro autem eodem adversus haereses *pag.* 291. haec leguntur, habitavit ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἐν Χωχάβη *in Arabia in Cochabe.* Est eadem cujus ante meminit, nam addit *ubi Ebionaeorum &c. semina pullulasse ante diximus.* Alibi tamen Epiphanius videtur Cocaben pro regione potius quam urbe vel vico habere, *lib.* I. *adv. haeres. pag.* 123. ubi Nazaraeos habitare tradit ἐν τῇ Βασανίτιδι τῇ λεγομένη Κωκόβη, Χωχάβη δὲ Ἑβραϊστὶ λεγομένη, in Basanitide, quae Cocabe dicitur, Hebraice Chochabe. Scilicet a **כוכב** *stellæ* nomen habet : videturque, ut conciliemus haec diversa Epiphaniae testimonia, dicendum a vico **Κώχαβα** regionem **Κωχάβην** dictam fuisse, uti Eusebius in Onomastico ad vocem Gaulon vici meminit, cujus nomen regio tota circumjacens gerat, & ad vocem Addara vici Thamnae, **κόμης,** unde regio Thamnitica dicta sit. Nota quoque Epiphanium eandem regionem, secundum illorum temporum consuetudinem, Ἀραβίαν & Βασανίτιν appellare, uti & Eusebius, omnem regionem trans Jordanem Ἀραβίαν appellat.

Prae-

Præter Epiphanium meminit hujus vici Eusebius in *Historia Ecclesiastica lib. 1. cap. 7.* Ἀπὸ τε Ναζαρέων καὶ Κοχαβὰ κωμῶν Ἰουδαϊκῶν, a Nazaris & Cochaba vicis Judaicis. Aut ego vehementer fallor, aut & hunc locum Κάχαβα ante oculos habuit Eusebius ita scribens in Onomastico, Χαβὰ ἢ εἰσὶν ἐν ἀρῖσερᾷ Δαμάσκου. Ἐστὶ δὲ καὶ Χαβὰ κώμη ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσιν, ἐν ἣ ἔισιν Ἑβραῖοι οἱ ἐς Χριστὸν πιστεύσαντες Ἑλλήνων καλούμενοι. Hieronymus. *Choba ad laevam partem Damasci. Est autem Chobaa villa in iisdem regionibus habens accolae Hebraeos, qui credentes in Christum omnia Legis praecepta custodiunt & a principe haereses Ebionitae nuncupantur.* Quam parum interfit inter Κοχαβὰ & Χαβὰ & Chobaa quilibet videt. Eundem autem locum esse, quem Epiphanius Κάχαβα, Eusebius Χαβὰ, vocat, liquet ex eo quod sedes Ebionitarum ab utroque statuatur, & sita in regione trans Jordanem versus Damascum. Confirmat nos, illam Χαβὰ ad sinistram Damasci videri esse locum כוכב vicinam Damasco, cujus meminit geographus vulgo Nubiensis dictus: atque uti illud כוכב in Χαβὰ, ita hoc quoque, degenerare potuit, vel vice versa ex חובה nasci Κάχαβα. Quicquid sit, & sive Eusebius sive Epiphanius veram descriptionem exhibuerit, ego non dubito eundem locum indicare voluisse & hunc & illum.

Quid si dicamus hinc ortum esse Pseudomesiam celebrem *Barcochab* (cujus historia satis copiose traditur in *Echa Rabbati fol. 74 col. 4. fol. 75. col. 1. 2.*) & hinc nomen traxisse? Alias hinc fluxisse perniciosas verae religioni opiniones ex Epiphanio liquet. *Barcochab* dīctus esset, quasi incola Κοχαβῶν. Fateor solere dici in scriptis illorum temporum אִישׁ non בַּר, uti in Talmude אִישׁ סוכו / אִישׁ בֵּית לַחַם *Vir e Soco, Vir e Bethlechem*: sed quum in sacris literis etiam legamus בְּנֵי בֵּית לַחַם בני ירֵחו filii Bethlechem, filii Jericho *Ezr. 11. 3.* qui alibi אֲנָשֵׁי בֵּית לַחַם viri e Bethlechem &c. nuncupantur, sic ut בְּנֵי אֲנָשֵׁי συνάνωμα sint, non video quidni aequè liceat בְּנֵי בֵּית לַחַם dicere ac אִישׁ בֵּית לַחַם. Si enim, verbi gratia, centum viri sunt בְּנֵים alicujus loci, an non unus est בֶּן? Obest mihi auctoritas Abenezrae refutantis Isacidem in *Commentario ad Hof. 1. 1.* אֵין כּשֶׁפֶט

משפט לשון הקדש לאמור על שם פרט שהוא בן עיר רק אם היה על דרך כלל כמו בת ציון רק יתיחס אל העיר כמו שמרונים. *Non est mos linguae sanctae, de uno homine ut dicat esse cum filium urbis, sed generatim dicitur filia Tzion, & gentile tantum urbi jungitur uti Samaritanus.* Sed quum vel hinc pateat omnes Judaeos in eadem opinione cum ipso non fuisse versatos, liceat nobis quoque ab eo dissentire. Non sit mos linguae sanctae, id est, non extet in Sacro Codice בן cum nomine urbis; extat certe בני, uti vidimus: & usus multa invexit in linguam Judaeorum vocabula nova, & modos loquendi, praecipue post urbis excidium (de qua aetate agimus) sic ut ex solo usu codicis sacri argumentari non liceat. Legimus certe בן עיר pro *incola urbis* in Schir Hasschirim Rabba fol. 15. col. 4. ubi quum in Usha urbe varii doctores essent congregati, dicitur de R. Juda בן עיר *filius urbis ejus*, quod idem est ac illud quod mox dicitur, hanc urbem fuisse מקומו *locum ejus*: & propterea honori ejus id dederunt ut ipse primus dissereret, *non quod ille reliquos sapientia anteiret, שהיה בן עיר ולא שהיה גדול מהם, בתורה.* Nec id quod de שמרונים *ἰθαυῶτες* dicit perpetuo observatur, quum & איש & אנשי בני separatim poni soleant sequente urbis nomine: quidni itaque & בן aut בר, maxime quum nomina בן & בר perlate pateant in lingua Judaeorum, uti notum est.

C O L A.

Κῶλα. Locus quo Ozias nuncios, misit caeso Holopherne *Judith.* 15.3. Interpres Latinus legit Cholon. Vide *Culon*.

* C O M O S O G A N A.

Καμωσώγανα. Vicus Galilaeae Josephus in vita p. 1013. videtur esse vox corrupta, de qua alibi.

C O R A S C H A N.

1 Sam. 30. 30. Vid. supra Atach pag. 601. ubi Graeci legerunt Bersabe. Vide & Afchan, nam כור *lacum* notare posset.

Zzzz

COS-

C O S M U S.

Κόσμος.. Inter urbes ad orientem Jordanis recensetur Ptolemaeo. Vide eum supra.

C O R E A E.

Κορέαι. Hic initium erat Judaeae ad septentrionem in mediterraneis. Ita testatur Josephus *Ant.* XIV. 6. scribens Pompejum praeterita Pella & Scythopoli Coreas pervenisse, ubi Judaeae initium erat quod ad mediterranea spectat. *Lib.* v. *de bell.* cap. 4. Κορέαι memoratur, quae videtur esse eadem: ibi dicitur Vespasianus profectus Jamnia (Rufinus legit *Ammaunte*) Hierichuntem per Samaritin ac Neapolin & Coream, & postridie Jerichuntem appulisse. Vicinum huic loco πρὸς ταῖς Κορεαῖς erat castellum Alexandrium situm in vertice montis, teste Josepho *Ant.* XIII. 24. & XVI. 2. & XIV. 6. & 10. in via inter Coreas & Jerichuntem, uti colligitur ex *Ant.* XIV. 6. firmatum ab Alexandro filio Aristobuli *Ant.* XIV. 10. dirutum a Gabinio, *ibidem*: sed restauratum jussu Herodis *Ant.* XIV. 27. in quo Alexander & Aristobulus, strangulati in Sebaste, sepulti sunt *Ant.* XVI. ult.

* C O Z E B A.

כֹּזְבָה / Urbs tribus Judae I *Chron.* 4. 22.

C R O C O D I L O N.

Fuit oppidum Crocodilon, est flumen. Plinius *lib.* v. 19. ita scribit. Straboni dicitur Κροκοδείλων πέλις, sita inter Ptolemaïda & turrim Stratonis. *Lib.* XVI. Videtur Plinius illud Κροκοδείλων in casu recto accepisse. Quia autem Plinius dicit esse flumen, posset quis conjicere esse illud שִׁחֹר לַבְנָה & eodem id cum Nilo nomine שִׁחֹר Schichor dictum ob crocodilos, qui in Nilo quidem praecipue, verum etiam alibi, reperiuntur. Ita in flumine Mauritaniae Darat Crocodili gignuntur. *Plin.* v. 1. Vide &

& Strabonem *lib. xvii. de Mauritania*, τὰς δὲ ποταμὸς ἔχειν Φασὶ καὶ κροκοδείλους καὶ ἄλλα γένη ζῴων ἐμπερὶ τοῖς ἐν τῷ Νείλῳ. *Amnes ejus ferunt etiam crocodilos & alia animantia gignere similia illis Nili.* Fuit fons in Bithynia qui crocodilos aleret. Strabo *lib. xii.* ἔχει ἡ χώρα μικρὰν ὑπερ τῆς θαλάσσης κρήνην Ἀζαριτίαν, τρέφουσαν κροκοδείλους μικροὺς. *Habet haec regio non longe a mari fontem Azaritiā, alentem parvos Crocodilos.* Nuper & in Thuringia crocodilus in lapide fossilis, metalli formam adeptus, repertus est. Sed ego verum crocodilum illum fuisse haud mihi persuadeo, at lusum naturae res sub terra rebus supra terram existentibus similes producentis, uti pisces, arbores &c. Plinius etiam *l. 5. 9.* de lacu Mauritaniae notat illic coracinos, filuros, & crocodilos reperiri. In India nunc sunt Crocodili, & olim fuere. *Plin. vi. 20.*

C R O M M Y O N.

Κρομμύων, πόλις πλησίον Ἀσκαλώνος. Φιλήμων ἐν ἐφῆζῳ. *Crommyon urbs prope Ascalonā. Philemon in Epheso meminit.* Stephanus in Ethnicis, Regio Ascalonitica feracissima erat κρομμύων. Vide supra quae de cepis Ascalonicis (nobis *chalotten*) notavimus ad vocem *Ascalon.*

C U L O N.

Κυλόν. Alii codices exhibent Κελόμ. Hieronymus legit Caulon uti in MS. Bibliothecae nostrae Trajectinae extat. Urbs in tribu Juda, quae in codicibus Graecis legitur *Jos. 15. 60.* non in Hebraeis. Nescio equidem an huc faciat locus in tribu Judae Κετιλά dictus qui ad ripam occidentalem lacus Asphaltitis erat. In vita Theodosii (qui seculo sexto vixit) legitur: *Quum autem solitudinis multam terram pervasisset usque ad locum qui dicitur Cutila & ripas lacus asphaltitis.* Vide acta Sanctorum *Tom. ii. pag. 303.* Solitudo Cutilae memoratur & *Tom. v. pag. 134.* profectus est in locum qui Cotulas dicitur. Johannes Moschus Κοτυλάον vocat. Vel an huc facit Κῶλα, aut Cholon. Vide *Cola.*

C Y A M O N.

Κυάμων. *Judith.* 7. 3. dicuntur castra Holophernis ab urbe Bethulua in longitudinem fuisse porrecta ἕως Κυάμωνος ἢ ἐς τὴν ἀπέναντι Ἐσδραηλῶν, usque ad Cyamonem quae est ante Esdraëla. Quid si sit idem locus qui Καμμωνά vicus in campo magno 6 miliaribus a Legione versus septentrionem, cujus Eusebius meminit in Onomastico.

C Y D I D A.

Κύδιδα. Ex hac urbe colonos in regnum suum traduxit Rex Tiglath Phulezer. *Jos. Ant.* IX. II. recensetur ibi inter Galilaeam & Aforam. Videtur Κύδιδα & Ἄσωρα esse eadem loca quae 2 *Reg.* 15. 29. ubi haec historia traditur appellantur Kedes & Chatzor קדש & שחר.

C Y D I S.

Κύδις τῆς Νεφθαλείμ. *Tob.* I. 2. Urbs in tribu Nephtali, eadem quae Cades. Vulgo Κυρίως legitur pro Κύδις. Κύδιος a Κύδις, uti Ἄφύτιος ab Ἄφουτις apud Thucydidum *lib.* I. p. 41. &c. Vide quae dicuntur ad vocem Thisbe.

C Y D O E S S A, C Y D O S S U S.

Κυδοισσα. Vicus Tyrionum mediterraneus in confiniis Galilaeae, Galilaeis semper exofus. Josephus *de bell.* IV. 4. Tyrionum regio longissime se extendit austrum versus. Ipse Carmelus Tyrionum mons Josepho dicitur, *lib.* III. *de bell.* 2. Κυδοισσος urbs est juxta Paneada, distans Tyro miliaribus viginti. Eusebius in Onom. ad vocem Κεδές. Ubi lege κ' pro η'. Ceteroquin vicina Paneadi esse non possët. Vide supra vocem Kedesch.

D A B A R I T T A.

Δαβαρίττων κάμη. *Joseph.* *de bell.* II. 26. unde Δαβαριττηνοί in vita

vita pag. 1008. videtur esse idem ac Δαραβίττα, vicus in confinibus Galilaeae & Samariae. Vide hanc vocem.

* D A B B A S C H E T.

דבבש / Urbs in finibus Zabulon. *Jos.* 19. 11.

D A B I R A.

Δαβειρά. Vicus Judaeorum in monte Tabor, regionis ad Diocæsaream pertinentis. Hieronymus. Legitur etiam Δαβειρών ante Kischjon inter urbes tribus Jissafcar in versione Graeca *Jos.* 19. 20. In codicibus Hebraeis non invenitur. Crediderim hanc esse de qua in Suida legitur Δόβειρα ὄνομα πόλεως.

* D A L M A N U T H A.

Δαλμανύθα ad mare Galilaeae. *Marc.* 8. 10. Vide Ligtfootum decade chorographica Marco praemissa cap. v. §. 11.

D A M I N.

דמי / nomen recentius urbis Zabuloniticae ante אדמי *Adami* dictae *Jos.* 19. 33. Ita scribunt doctores Hebraeorum in Gemara Hierosolymitana Megilla fol. 7. columnæ 1. Vide supra ad vocem *Cheleph*.

* D A M M I M.

דמים / In tribu Juda inter Socho & Azeca 1 *Sam.* 17. 1. quidam putant integrum nomen esse אפס דמים quod & פס דמים.

* D A M N A B A.

Vicus 8 miliaribus ab Areopoli & aliter eodem nomine 7 miliaribus a Chesbon super montem Phogor. Eusebius ad vocem Δαναβά.

D A N.

דן / Nomen urbis sitae in finibus borealibus terrae Israëliticae olim Lešem dictae *Jos.* 19. 47. Deus monstravit Mosi totam regionem Gilead usque ad Dan *Deut.* 34. A Dan usque ad Bersabe, id est uno extremo terrae ad aliud *1 Sam.* 30. 30. דן דקיסריון *Dan Caesareae* ab urbe vicina dicitur in Targum Hierosol. *Gen.* 14. 14. Erat enim vicina Caesareae quae & Panceas. Sita erat urbs in agro bono & fertili non longe a Libano & fontibus Jordanis *Joseph. Ant.* v. 2. ad fontes parvi Jordanis *Ant.* viii. 3. directa a rege Damasci *Ant.* viii. 6.

* D A N N A.

דנה / Urbs in montanis tribus Judae *Jos.* 15. 49.

D A R A B I T T A.

Δαράβιττα. Vicus est in extremis Galilaeae finibus situs in Campo magno. Hunc transiit Jonathas iter faciens Tiberiade Hierosolymas. *Josephus* in vita *pag.* 1023. adeoque oportet in confiniis Samariae & Galilaeae fuisse. Videtur idem esse ac Δαβαρίττα.

D A T H E M A.

Δαθεμά. Est nomen arcis, quo Judaei Galaaditae confugiebant. *Josephus Ant.* xii. 11. Ita etiam appellatur *1 Macc.* 5. 9.

D E B I R.

דביר / Quae & דבירה *Debira Jos.* 10. 39. & דבר *Jos.* 21. 14. Urbs in tribu Juda, olim dicta Kiriathsepher *Jos.* 15. 15. & Kiriathsanna *ibid. commate* 49. Est & דבר *Debir* nomen loci in Peraea. A Machanaim ad Debir se extendit tribus Gad *Jos.* 13. 26. nisi forte hoc לדבר fit idem ac *Lodebar.*

D E P H E L A.

D E P H E L A.

Δηφηλα, πέλις παρὰ Ἰωσήφω. Suidas. Puto esse Σεφίλα regio-
nem non urbem, de qua vide supra *lib.* I.

D E S S A U.

Δεσσαῦ. Vicus, ubi praelium commissum fuit inter Judacos
& Nicanorem. 2 *Macc.* 14. 16.

D I B O N.

דיבון / Urbs a tribu Gad inhabitata *Num.* 32. 3. 34. *Jos.* 13. 9.
17. dicitur a Mose data Rubenitis. Videntur urbes quaedam fi-
tae in portione tribus Ruben postea a Gaditis fuisse inhabita-
tae, unde est quod aliquando legimus urbes quasdam datas Ru-
benitis de quibus alio loco scriptum extat illas inhabitatas fuisse
a Gaditis. Haec causa est quamobrem in mappa nostra choro-
graphica non seceverimus urbes Gaditarum & Rubenitarum;
Atque ita Cheschbon ipsa, uti ante notavimus ad hanc vocem,
data fuit Rubenitis, & tamen recensetur inter urbes, non tribus
Ruben, sed Gad, quae Levitis datae sunt. Sic urbes tribui Ju-
dae datae postea Simeonitis assignantur. Sic Menassitae urbes
possederunt in portione tribus Ascher. Videtur & in tribu Juda
fuisse דיבון Dibon *Nehem.* 11. 25. Hieron. ad *Jos.* 15. notat ob
aquas tacite illic fluentes oppidum illud indifferentur Dibon &
Dimon dici usque ad ipsius tempora, & Eusebius villam esse scri-
bit praegrandem juxta Arnonam.

* D I L A N.

דילקן / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 38.

* D I M N A.

דימנה / Urbs tribus Zabulon. *Jos.* 21. 35. Creditur eadem esse
ac Nea vel Rimmono.

* DIMONA.

דִּמְוִנָּה / Urbs in parte australi tribus Judae. *Jos.* 15. 22.

DIOCAESAREA. Vide *Sepphoris*.

DIOCLETIANOPOLIS.

Urbs Palaestinae primae, cujus mentio fit in notitiis veteribus Ecclesiasticis, & in Conciliis. Scribitur illic Διοκλητιανόπολις uti Ἐλευθερόπολις, Ἐλενόπολις, Μαξιμιανόπολις, Σκυθέπολις, Φιλίπποπολις, Ἡλιόπολις. Memoratur Ἐλισσαῖος episcopus hujus urbis Epiphanio Haer. LXXIII. qui anno 359 interfuit conciliabulo Seleuciensi. Epictetus etiam episcopus anno 451, interfuit concilio Chalcedonensi. Vide *tom.* IV. concilior. pag. 80.

DIOSPOLIS.

Urbs quae primo Lydda vocitata est. Vide *Lydda*.

DIUM.

Δῖον, *Dium* vel Δῖος nuncupatur urbs vicina Pellae in regione trans Jordanem sita. *Plin. lib.* v. 17. hanc inter Decapolitanas recenset. Arabiae fuit tributa, quum Imperatores Romani Palaestinas tres distinxerunt (vide supra pag. 217.) verum Pella ei vicina attributa fuit Palaestinae secundae (vide supra pag. 215.) sic ut inter Dium & Pellam fuerit limes Arabiam a Palaestina secunda dividens. Josephus Antiquitatum *libro* XIV. 8. hanc una cum Pella, Samaria & aliis a Pompejo incolis suis restitutam scribit. Forsitan & haec est quae Δῖα ipsi nuncupatur *Antiquit.* XIII. 23. ubi illam captam narrat ab Alexandro Jannaeo. Stephanus his verbis ejus meminit, Δῖον . . . πόλις κοιῆς Συρίας, κτίσμα Ἀλεξάνδρου ἢ καὶ Πέλλα, ἣς τὸ ὕδωρ νεσερῖν. *Dium* urbs est *Coelesyriae*, (ita & Ptolemaeus eam recenset inter urbes *Coelesyriae*, vide supra pag. 459.) *opus Alexandri*, quae ē Pella, cuius

us aqua morbos generat. Mendum hic latet. Pella non erat eadem quae Dium. Verum illud *η* non agnoscunt codices manuscripti. Adeoque scripsit forsitan κτίσμα Ἀλεξάνδρου καὶ Πέλλα, *opus Alexandri & Pellae*. Nam & Stephanus ἀπὸ Πέλλα τῆ κτίσαντος a *Pella conditore* dictam esse urbem Pellam notat ad vocem Πέλλα, & duo conditores uni urbi tribuit: vide cum ad voces Δίεσπολις, Διονυσίπολις, Ἐρυάτις &c. Si nosser Alexandrum pro conditore Pellae agnosceret, posset legi ὡς καὶ Πέλλα. Ad illustrationem verborum ultimorum Stephani, quae aquam Diensem respiciunt, facit vetus epigramma, quod Raphael Vclaterranus inseruit *commentariis urbanis lib. xi.*

Νάμα τὸ Διηνὸν γλυκερὸν πότον, ἂν τὸ δὲ πίης
Παύση μὲν δίψης, εὐθὺ δὲ καὶ βιοτῆ.

*Dulcis est aqua Diensis, quam si biberis
Sitim quidem extinguet, verum & vitam.*

D O B R A T H.

דברא / Urbs in finibus tribus Zabulon *Jos. 19. 12.* pertinens tamen ad Jissascar. *Jos. 21. 28. 1 Chron. 6. 57.* Videtur esse Δάσειρα vicus in monte Tabor in regione Diocaesareae, cujus meminit Eusebius in Onomast. ad vocem Δάσειρα. Memoratu dignum est ad hunc usque diem vetus nomen illi vico adhaerere, nec dubitare possumus quin idem locus sit, quoniam mons Tabor, cui adjacet, notissimus est & multis indiciis ab omnibus montibus circumjacentibus distinctus. Videlicet ad radicem montis Tabor est vicus qui Dabora dicitur, unde vulgo creditur nomen judicis Deborae, quae populum Israëliticum rexit & liberavit, derivatum esse, quemadmodum observat vir eruditissimus, & cujus industriae multum debemus quod ad hodiernam Palaestinae faciem attinet, Henricus Maundrellus in Itinerario. Erat autem mons Tabor in confiniis tribuum Zabulon & Jissascar uti liquet ex Sacro Codice: sic ut vix videatur dubitandi locus hunc esse locum eundem atque Δάσειρα. Posset alicui videri hanc esse Δαβαρίττα Josephi: sed obstat, quod Dabaritta erant sita in confiniis

A a a a a

finiis

finitis Galilaeae & Samariae adeoque in confinibus tribus Jissafcar & dimidiae Manassis, non autem tribus Tisbeae & Zabulon: quoniam Samaritis regio fuit tribuum Ephraim & dimidiae Manassis. Nec responderi potest, tempore Josephi Samaritan se extendisse latius & partem tribus Jissafcar absorpsisse, quia ipse a Scythopoli initium Galilaeae ducit.

D O M A E.

Δώμαι. Vicus in Galilaea prope Tiberiada in loco montano situs. Josephus in vita pag. 1023. εστνε כפר דמאי.

D O R. D O R A.

דור / Urbs Menasschitarum, sed extra regionem tribui eorum assignatam *Jos.* 17. 11. Δὲρ Ascheritis tribuitur in Graeco *Judic.* 1. 38. non in Hebraeo. Naphot Dora vertit Symmachus παραλία Δῶρα *Jos.* 7. 2. Δῶρα vocatur & urbs sita ἐπὶ τῆς θαλάσσης 1 *Macc.* 15. 11. Δῶρα Polybio. Vide infra vocem *Dura*. Plinio *Dorum*: Thora in tabula veteri Peutingeriana, Δωρητῶν πόλις in epistola 19 Martini Papae, *Dor* Hieronymo in epitaphio Paulae; *Mirata ruinas Dor, urbis quondam potentissimae* &c. & in Onomastico. *Dor est oppidum jam desertum in nono miliario Caesareae, pergentibus Ptolemaidem.*

Urbs fuit maritima, terminus dimidiae tribus Manassis ad oceanum. Ita Josephus *Ant.* v. 1. & viii. 2. Illic Δῶρα scribitur sed *Ant.* xiii. 12. ἢ Δῶρα. Terminus erat regionis Dan ad boream. Ita idem *Ant.* v. 1. nisi forsitan γὰδαρα illic legi debeat pro Δῶρα, ut illa mox permutari videbimus. Restaurata a Gabinio *Ant.* xiv. 10. Πολίχνιον vocatur nec satis apto portu instructum *Ant.* xv. 13. Illic fuit unum ἐς Synedriis terrae Israeliticae, si recte legit Rufinus *de bell.* 1. 6. nostri enim codices Graeci γὰδάραις pro Δῶραις habent. *Lib.* 11. c. Apionem Dora scribit esse urbem Phoenices ad Carmelum montem, & quatuor dierum itinere remotam ab Idumaea.

Legitur hoc nomen semel in Josepho, sed, uti puto, male pro

pro Ἰδουμαίᾳ. Locus est *Antiquit.* XIII. II. ubi Tryphon volens per Idumaeam ascendere Hierosolymas pervenisse dicitur εἰς Δῶρα πόλιν τῆς Ἰδουμαίας. Quid ais, Josepho? Dora urbem Idumaeae? Ipse *lib.* II. contra Apionem scribis Δῶρα Ἰδουμαίας ἐστὶν ἡ δευτέρα πόλις, nulla urbs Idumaeae Dora nuncupatur. Quid? quod ipse Apionem calliges qui dixerat Dora esse urbem Idumaeae, & notes esse Dora urbem Phoenices ad montem Carmelum. Dicamus itaque quod res est. Non ita scripsisti, Josepho, nec propterea imperitiae in re geographica postulandus es, uti factum a Bocharto *geogr. pag.* 1110. Culpa est librorum. Ἰδουμαίαν legendum est pro Δῶρα. Id liquet ex I *Macc.* 13. 20. ubi eadem haec urbs, quae in corruptis Josephi codicibus Δῶρα legitur, Ἰδουμαίαν appellatur. Quamvis simili corruptela illic Δῶρα in codd. quibusdam legatur. Liquet & ex ipso Josepho qui nulla Dora in Idumaea novit, sed Ἰδουμαίαν in Idumaea collocat, ut *Ant.* XIII. 17. τῆς Ἰδουμαίας πόλις Ἰδουμαίαν καὶ Μαρίσσαν. At vide similem corruptelam in aliis Josephi locis. Δωρεὴν καὶ Μαρίσσαν legitur *de bell.* I. 2. Atqui & hoc Δωρεὴν mutandum est in Ἰδουμαίαν. *De bell.* I. 6. extat Μαρίσα τε καὶ Δωρεός. Ubi Rufinus legit Dora sed & hic lege Ἰδουμαίαν.

Verum in primis illustris est hujus urbis descriptio quae extat in Stephani Ἑβραϊστί. Nota autem haec non esse ex epitome Stephani (quam vulgo Stephani Ἑβραϊστί dicimus) sed ex fragmento magni operis Stephani ipsius, quod Amstelodami primum edidit S. Tennulius anno 1669, quodque a voce Δύμη incipit & usque ad initium elementi E protenditur. Unde intelligimus quantum in Stephano amiserimus. Δῶρος, πόλις Φοινίκης. Ἐκαταῖος Ἀσία. Μετὰ δὲ ἡ πόλις Δῶρος, νῦν δὲ Δῶρα καλεῖται. Καὶ ἔτι τῶν Ἰουδαίων αὐτὴν καλεῖ ἐν ἑ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἰστορίας. Ἀπὸ μὲν Ἰουδαίων ἄχρι Δῶραν πόλεως. Καὶ πάλιν. Ἀζῶτω καὶ Δῶροις ὀριζόμενοι. Καὶ ἐν δ' εἶναι τὴν γῆναιον ἐν πόλει Δῶρα. Καὶ πάλιν, ὅτε ἤνεγκεν εἰς τὸν Δῶρον. (ἢ τὴν Δῶρον) Καὶ Κλαύδιος Ἰούλιος ἐν γ' Φοινικίων. Μετὰ Καίσαρειαν Δῶρα καί ται βραχεῖα πολίχνη, Φοινίκων αὐτὴν οἰκόντων, οἱ δὲ τὸ ὑπέπετρον τῶν τε αἰγιαλῶν καὶ τὸ πορφυράς γόνιμον συνελθόντες, καλῶς αὐτοῖς ἀκοδομήσαντο, καὶ περιβαλλόμενοι χάρακας, ὡς ὑπέπετρον αὐτοῖς

αὐτοῖς τὰ τῆς ἐργασίας, τεμνόμενοι τῆς πέτρας διὰ τῶν ἐξαιρημένων λίθων τὰ τεῖχη κατεβάλλοντο, καὶ τὴν ἑνόρμιον χειρὴν ὅπως τε ἀσφαλῶς ἔθεντο, ἐπάνυμον αὐτὴν τῆ (desse putat τῆ πωλει Berkelius) πατρίῳ γλώσσῃ (𐤇𐤓𐤃, quod hujus urbis nomen est *Jud.* 17. 11. notat habitationem) Δῶρα καλῶντες. Ὅι δ' Ἕλληνες ἄχρι τῆ τῆς Φωνῆς εὐπροφάρῳ, καλεῖν ἀρκῶντα (1. ἀρκῶνται) Δῶραν τὴν πόλιν. Καὶ τινες ἰσορῶσι Δῶρον τὸν Ποσειδῶνος οἰκιστὴν αὐτῆς γεγενῆσθαι. Καὶ Ἀρτεμίδωρος Δῶρον τὴν πόλιν οἶδεν ἐν ἐπιτομῇ τῶν ἰα. Συνεχῶς δ' ἐστὶ Στράτανος πύργος· εἶτα ἐνὶ Δῶρα ἐπὶ χερσονηίδος τέπε κείμενον πολισιματίον, ἀρχομένην τῶ ὄρος τῆ Καρμύλης. Καὶ ἐν θ' γεωγραφεμένων τὸ αὐτό. Ἀπολλόδορος δὲ Δῶρον καλεῖ ἐν χρονικῶν δ' εἰς Δῶρον, ὅσαν ἐπιβαλάτιον πόλιν· καὶ Ἀλέξανδρος ἐν Ἀσίᾳ.

Δῶρος τ' ἀρχαῖαλός τ' Ἰόπη πρέχουσα θαλάττη.

Καὶ Χάραξ ἰα. Τρύφων ἐν Δῶρῳ τῆς κοιλῆς Συρίας πόλει πολιορκούμενος ὑπ' Ἀντίοχον ἐφυγε εἰς Πτόλεμαῖδα τὴν Ἄκην λεγομένην. *Doros, ὑπὸς Phoenices. Hecataeus in Asia:* deinde antiquitus Dorus nunc Dora appellata. *Atque ita Josephus eam appellat lib. v. Hist. Jud.* a Jordane usque ad urbem Dora: & iterum, Azoto & Doris terminati: & *lib. iv.* esse in urbe Doro mulierculam, & *rursus:* quando tulit in Dorum. *Et Claudius Julius lib. 3. Phoenicior.* post Caesaream sita sunt Dora, exiguum oppidulum ab Phoenicibus habitatum, qui propter saxofum inferne litus & purpura foecundum ibi convenerunt, & gurgustia sive casas sibi struxerunt, & circumdederunt fossis. Ubi vero hoc bene successit, secuerunt petram & ex lapidibus inde petitis muros fecerunt, & portum navibus commodum posuerunt, patriaque lingua Dora appellatur quod & urbis nomen est. *Graeci autem id Doram, facillioris pronuntiationis gratia, nuncuparunt. Nonnulli narrant Dorum Neptuni filium eam condidisse. Artemidorus quoque in Epitome xi. libr. urbem Doram agnoscit his verbis:* Contigua est Stratonis turris, dein sequitur Dora oppidum in loco peninsulae formam habente situm, ubi incipit mons Carmelus. *Et lib. ix. Geograph. idem scribit. Apollodorus vero Dorum appellat lib. v. Chronic.* ad Dorum urbem maritimam. *Et Alexander in Asia,*

Et Dorus & litoralis Jope, procurrrens in mare.

Et Charax lib. XI. Trypho in urbe Coeleſyriae Doru obſeſſus ab Antiocho profugit Ptolemaidem, quae Ace dicitur. Plura addit Stephanus ſed agunt de formando nomine gentili, ἰθνικῶν, de quo nos non adeo laboramus.

Nummi extant hujus urbis inſcripti ΔΩΡΑ ΙΕΡΑ ΡΟΕ, *Dora ſacra, anno 175. Aene caput ab anno Romae conditae 691 ducitur. Conſpicitur in illis triremis. Vide Vaillant Numiſm. Inipp. & Caef. pag. 350. Noriſius in epochis Syromacedonum Diſſert. IV. ἐκτοπον dedit nummi Hadriani, in quo legitur ΔΩΡ. ΙΕΡ. ΑΣΤΑ. ΑΥΤ. ΝΑΥΑΡ. ΠΡ. Dora ſacra, inviolabilis, ſuis legibus utens, Nauarchis, anno 180. Vide & Vaillant. libr. mox laudatum p. 33. & 350. Iidem nummum Doritarum commemorant inſcriptum ΔΩΡ. ΙΕΡ. ΑΣΤΑ, ΑΤΤΟ. ΝΑΥΑΡ. ΡΟΕ.*

Urbs fuit episcopatu inſignis, & Palaestinae primae attributa. Βασιλῆιος Δῶρων ἐπίσκοπος memoratur in actis concilii Conſtantinopolitani. Vide tom. v. conciliorum generalium pag. 192. Unde liquet, quoniam in eadem ferie episcoporum Palaestinae paullo ante legitur,

Στέφανος Ὁρῶων,

in voce Ὁρῶων non latere urbem *Dora*, quod putavit Holſtenius in notis ad Caroli a S. to Paulo geographiam ſacram pag. 350. ita enim duo Dororum episcopi ſubſcripſiſſent. Vide quae nos conſpicimus de vera ſcriptione vocis Ὁρῶων ſupra ad vocem *Arad*.

DO THAN. DOTHAIN.

דוּתַי / Urbs non longe a Sichem & Samaria, in via qua mercatores Iſmaelitae, ex Gileaditide Aegyptum proficiſcentes, tranſibant. Gen. 37. 17. *Ibidem* דוּתַי appellatur, unde Graecum Δοθαίμ. Abest a Samaria urbe 12 miliaria contra aquilonem, teſte Eufebio.

Mentio etiam fit hujus urbis in Libris Apocryphis. Δοθαίμ appellatur in libro Judith cap. 7. commate 3. ubi a Dothaim uſque

Αααα 3

ad

ad Bethem fuisse dicitur latitudo castrorum Holofernis obfidentis Betuliam. In eodem libro cap. 3 *comm.* 11. appellatur Δωθαία & non longe a campo Eldrelon locatur: dicitur enim Holophernes venisse κατὰ πρόσωπον Ἑσδραίων (Ἑβραίων) πλησίον τῆς Δωθαίας & castra metatus inter Gaebam & Scythopolin. In quosdam codices irrepsit Ἰδαίας pro Δωθαίας ob vocem Ἰδαίας quae mox sequitur: nam legendum esse Δωθαίαν liquet ex cap. 8. 3. aliisque locis hujus libri. Dicitur sita esse ante ferram magnam Judaeae, ἀπέναντι τῆς πριόνος μεγάλης τῆς Ἰδαίας, *Judith.* 3. 11. Locus suspectus. Num legendum πριόνος a πριών quod verticem montis, ὅρος ἐξοχὴν, notat: vide sis Suidam ad vocem Πριῶνες. Ita usurpatur vox πριῶνες apud Oppianum *cyneticón lib.* 111. 315.

— Κιλικίαι τε πάγος καὶ πριῶνας Ἀμανῶ.
Cilices colles & vertices Amani.

Non puto: quis enim ille Judaeae, longe hinc sitae, mons esset ita dictus? Num forte legendum est πεδία μεγάλης τῆς Ἰδαίας, ut intelligatur campus ille praegrandis quem Jordanes medium fecat, quo facit quod cap. 4 *comm.* 5. dicatur Bethomesthem esse ἀπέναντι Ἑσδραίων κατὰ πρόσωπον τῆς πεδίας τῆς πλησίον Δωθαίᾳ. At hoc non placet, quia id μέγα Πεδίον quod Jordanes fecat videtur ἀυλὴν ab eo appellari c. 4. 5. & librarii non solent nomina notiora in ignotiora mutare, uti πεδία in πριόνος, sed contra pro iis quae non intelligunt alia vulgatiore substituere. Num forsitan locus ita dictus est quod juxta se positus montibus dentes ferrae repraesentaret: & per eum introitus pateret in Judaeam. Huc facit, quod cap. 4. 5. legitur, Pontificem maximum incolas Bethuliae & Bethomesthae sitae ante Esdraela monuisse ut adscensus montium vicinorum occuparent, ὅτι δι' αὐτῶν ἦν ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Ἰδαίαν, quia per illos aditus erat ad Judaeam? Obstat tamen quod minus apte dicatur τῆς Ἰδαίας πριῶν serra Judaeae. In Judaea enim non erat. Nec Judaeae serra dici potest quod per eam aditus sit. Clavem Judaeae dicere possumus locum extra Judaeam situm, uti κλεῖς χώρας alicujus Graecis dicitur, per quam ad il-

lam

lam regionem *ἑσόδος* & *ἑξόδος* prohiberi potest. Non ita ferram Judam dices. Sed in mentem venit quod forte magis placebit. Liber hic Judithae aut codicis Hebraei versio est aut certe ex scriptis Hebraicis concinnatus. Id & Nylus & alia suadent. Scriptum itaque fuerit in Hebraeo codice לפני הכשור הגדול *ante planitiem magnam Judaeae*, (illud nimirum μέγα Πεδίον quod a Jordane perluitur quod רבץ in Sacro Codice dicitur pro quo משרא hasbet Targum) & vel exciderit Jod (nulla litera ob exilitatem suam citius excidere potuit) vel lectum non sit a scriptore Graeco, sic ut remanserit הכשור. Id notat ferram. Vid. *Jes.* 10. 15. ubi id per *πρίων* Graeci reddiderunt.

Quod si nec haec satisfaciant lectori, nec enim mihi ipsi plane fatis faciunt, credamus nomen esse huic loco datum ob causas nobis incognitas, observemusque etiam aliis locis hoc nomen datum esse. Extat apud Plinium Histor. *lib.* v. 31. mons *Prion* dictus, & apud Marcianum, citatum Stephano in Ἐθνικοῖς ad vocem Χαδραμωῖται, fluvius Πρίων. Et apud Ptolemaeum in Arabia Πρίνος ποταμῶ ἐκβολαί. Antoninus Liberalis in *Metamorph. pag.* 126. αὐτοῖς Ἑρμῆς ἔκρυψεν ἐν τῷ Πρίωνι παρὰ τὸ Κορυφάσιον. Polybius quoque *lib.* vii. historiarum meminit loci Πρίωνος dicti, qui arcem & urbem Sardinum jungebat. Συνθεωρήσας δὲ τὸ κατὰ τὸν καλέμενον Πρίωνα τεῖχος ἀφυλακτῆμενον, ἕτος δ' ἔσι τόπος ὁ συνάπτων τὴν ἄκραν καὶ τὴν πόλιν. *Cognito partem illam muri quae est ad Prionem (sive Serram) incustoditam manere; est autem hic locus qui conjungit arcem & urbem &c.*

D R U S I A S.

Δρυσιάς. Urbs Judaeae, cujus meminit Ptolemaeus, inter Antipatrida & Sebasten. Cellarius suspicatur ab Herode fuisse conditam qui Augusti familiarum in qua Drusi erant colebat, quemadmodum etiam turrim maximam, quam in portu Caesareensi condiderat, Δρῦρον, uti Josephus *Antiquit.* xv. *cap.* 13. tradit, appellavit.

D U M A.

Δεμά. Vicus grandis in Daroma 17 miliaribus ab Eleuthero-
poli. Eusebius in Onom.

D U R A.

Polybius *lib. v. Historiarum pag. 409.* hujus urbem meminit in-
ter urbes Coelefyriae quas Antiochus Rex Syriae Ptolemaeo re-
gi Aegypti eripere conabatur. Tyrus & Ptolemais illi traditae
fuerant a Theodoto & Panaetolo. Deinde aliae urbes leviter
munitae ei se subjecerant: & postea narrat, nullius alterius ur-
bis nominatim facta mentione, Antiochum urbem Dura obside-
disse, his verbis, ex quibus liquet eo tempore munitam admo-
dum urbem fuisse. Ἀντίοχος δὲ συνεπιστάμενος πολιορκίαν περὶ τὴν κα-
λυμένην πόλιν Δῦρα, καὶ περαίνειν εἶδεν δυνάμενος διὰ τὴν ἐχυρότη-
τα τῆς πόλεως καὶ τὰς περὶ τὴν Νικόλαον παραβοληθείας, συνάπτουτος ἤδη
τῆ χειμῶνος, συνεχώρησε ταῖς παρὰ τῆ Πτολεμαίᾳ πρεσβείαις ἀνοχῆς
τε ποιήσασθαι τετραμῆνας καὶ περὶ τῶν ὄλων εἰς πάντα συγκαταθήσε-
σθαι τὰ Φιλάνθρωπα. Ταῦτα δ' ἔπραττε, πλείον μὲν ἀπέχων τῆς ἀλη-
θείας· σπεύδων δὲ μὴ πολὺν χρόνον ἀποσπᾶσθαι τῶν οἰκείων τόπων, ἀλλ'
ἐν τῇ Σελευκείᾳ ποιήσασθαι τὴν τῶν δυνάμεων παραχειμασίαν. Antio-
chus autem urbem Dura premebat obsidione, cujus incerti quum exitum
nullum videret, nam & locus erat natura munitus & obsessis operem
ferebat subinde Nicolaus, appetente jam hyeme, missis a Ptolemaeo
legatis innuit, ut induciae ad quatuor menses fierent & de summa re
ad aequissimas condiciones descensurum se diceret. Hoc autem facie-
bat, non quod veram animi mentem proderet, sed quod diutius a re-
gione sua abesse nollet & Seleuciam reducere copias constituisset ad hy-
bernandum. Et situs loci & alia persuadent nobis haec Dura ea-
dem esse ac urbem Δῦρα Josepho appellatam & Dor in sacris literis,
ad litus maris magni inter Ptolemaida & Caesaream. Est
& alia urbs Δῦρα Polybio dicta eodem cum hac ipsa nomin.

* E B R O N.

עברון / Urbs tribus Ascher. *Jof.* 19. 28. quasi Trajectum dicas.

E C B A T A N A.

Oppidum non longe a Ptolemaide, in monte Carmelo. *Plin.* v. 19. *Promontorium Carmelum, & in monte oppidum eodem nomine quondam Ecbatana dictum.* Bochartus putat ex Basan natum. Vide ipsius Phaleg & Canaan *p.* 798. Sed longius hinc aberat Basan.

E C D I P P A. Vide. Aczib.

E C H E L A.

Ἐχελά. Vicus 7 miliaribus ab Eleutheropoli. Eusebius. Bonfrerius in notis suspicatur Eusebium agere de colle Hachila *I Sam.* 23. Et videtur quidem agere de illo colle his verbis Ἐχελά ἐνθα ἐκρύπτετο Δαβίδ. Sed reliqua conveniunt Keilae, nam alibi ad vocem Κεειλά Πιργί iisdem verbis utitur scribens esse vicum Κηλά 8 miliaribus (ita legit Hieron.) & sepulcrum Habacucii illic monstrari.

E C R E B E L.

Ἐκρεβήλ. *Judith.* 7. 16. dicuntur misisse ex vicinia Bethuluae versus notum & apelioten ἀπέναντι Ἐκρεβήλ, ἢ ἐστὶ πλησίον Χωσὶ ἢ ἐστὶ ἐπὶ τῷ χειμαρρῷ Μοχμάρ. Nomina suspecta. Latinus interpres pro Ecrebel dat *Betharabae*, pro Chusi Keziz. Hillerus reponit in Onomastico *pag.* 799. Ἐκρεβείτ, putatque esse regionem Acrabatenen.

E C R O N.

עקרן / Una e quinque urbibus Philistaeorum, Judae attributa *I Sam.* 6. 17. *Jof.* 15. 45. Terminus borealis Juda tendebat a Thimna ad latus boreale Ecronis, deinde ab Jabneel & mare.
Bbbbb *Jof.*

Jof. 15. 11. legitur Danitis attributa *Jof. 19. 43.* Eusebius itaque in voce Ἀκκαθῶν ait eam esse φυλῆς Δάν, sed Hieronymus addit, *us ego arbitror in tribu Juda.* Collocat hanc inter Azotum & Jamniam, sed ortum versus. Hieronymus addit, *quidam putant Accaron turrim Stratonis postea Caesaream nuncupatam.* Videtur inter quinque Philistaeorum urbes maxime ad septentrionem collocanda, quia *Jof. 13. 3.* scriptum est, a Schichor ante Aegyptum usque ad terminum Ecron versus Aquilonem, Cananaeis accensetur, quinque satrapiae Philistaeorum, Gaza, Azdod, Afcalon, Gath & Ecron. Adde Ecron fuisse in limite boreali Judae *Jof. 15. 11.* In ipsa autem Juda erant reliquae Afdod, Gaza *Jof. 15. 47.* De Afcalon non est dubium. De Gath liquet ex modo dictis *Jof. 13. 3.* Ἀκίφων vocatur Josepho & Ἀκκαθῶν *Ant. v. 2. & IX. 1.* qui eam cessisse Danitis scribit *Ant. v. 1.* sitam in tribu Juda *Ant. v. 2.* unam ex urbibus 5 Palaestinorum, *Ant. VI. 1.*

* E D E R.

עדר / Urbs tribus Judae in parte ejus australi prope fines Edomaeorum *Jof. 15. 21.*

E D O M I A.

Hieron. ad Obad. *cap. 1.* *Quod ergo Hebraice Edom, & Graece dicitur Ἰδομαῖα, nunc viculus Palaestinae est, a conditore sic imposto nomine.* Meminit & Eusebius in Onomast. viculi Ἰδομαῖα, 12 mill. a Neapoli versus orientem in Acrabattene. Sed is viculus diversus omnino videtur a priori.

E D R E I.

אדרעי / In regione dimidia tribus Manasse trans Jordanem *Jof. 13. 31.* Recensetur & alia in tribu Nephtali *Jof. 19. 36.* Vide vocem *Adraa* supra.

E G L O N.

עגלון / Urbs in tribu Juda. *Jof. 15. 39.* Facit eam Eusebius can-

eandem atque Adollam, sed Sacer Codex has urbes distinguit manifestissime.

E I P A N.

Ἐιπάν. Urbs est in tribu Judae. Josephus *Antiq.* VIII. 3. Sine dubio haec est vox corrupta. Quum enim quindecim urbes Josephus recenset eodem ordine quo *2 Chron.* XI. 6. recensentur, & in omnibus conveniat inter utrumque scriptorem non est credibile Josephum hic a sacro scriptore recessisse qui hoc loco habet גַּת Gath. Quomodo autem inde factum est εἰπάν; Suspicor ex גַּת גַּת, uti in sacro codice legitur factum ΕΓΓΑΔ & dein ΕΓΓΑΝ, denique ΕΙΠΑΝ. Nota Π olim scriptum Π ita ut magis conveniret cum Γ.

E L A I S.

Ἐλαίς. Oppidum, cujus meminit Dionysius in Periegesi versu 910. interponens eam inter Joppen, Gazam & Tyrum.

Οἱ τ' Ἰόπην καὶ Γάζαν, Ἐλαΐδα τ' ἔνναιῶσι,
Qui Jopen & Gazam & Elaida incolunt.

Eustathius in scholiis. Ἐλαίς, πόλις Φοινίκης ἔτω λέγεται διὰ τὸ ἐλαιοφόρον εἶναι. *Elais, urbs Phoenices, ita nuncupata ab eo quod oleas proferat.* Sine dubio est eadem ac Ἐλαΐα apud Stephanum in Ἑθνικαῖς, Ἐλαΐα ... πόλις Φοινίκης μεταξὺ Τύρου καὶ Σιδῶνος ὡς Φιλων. *Elaiā ... urbs Phoenices inter Tyrum & Sidonem, ut Philo.* Considerunt Ἐλαίς & Ἐλαΐα, quum ea idem significant videlicet oleas arbores. Suidas Ἐλαΐα ὁ καρπὸς, Ἐλαΐα δὲ τὸ δένδρον. *Elaiā est fructus, Elaiā arbor.* Ἐτίμοχ: Ἐλαΐδας, ἐλαΐας δένδρα. *Elaidas, oleas arbores.* Meminit & hujus urbis Johannes Tzetzes in Chiliadibus hist. 452.

Ἀσσύριοι μὲν λέγονται οἱ Μεσοποταμίται
Σύροι δὲ πάντες οἱ ἐντὸς Κασίς καὶ Λιβάνου,
ὧν πόλεις Ἀντιόχεια, Γάζα, καὶ Ἐλαίς δὲ
Μάραφισ καὶ Ἀσκάλων δὲ Τρίπολις καὶ Ἰοπη..

Bbbbb 2

Assyrii

*Affyii quidem dicuntur Mesopotamitae
Syr̄i autem omnes qui sunt inter Casium & Libanum:
Quorum urbes sunt Antiochia, Gaza, & Elais,
Maraphis, & Ascalon, Tripolis & Jope.*

Haec Tzetzes petiit ex Dionysii periegesi, uti liquebit si quis conferat utrumque: & Μάραφης videtur legi in Tzetze, pro Μάραθος quod est in Dionysio. Marathos est urbs Phoenices, & altera est in Acarnania hoc nomine, uti Eustathius docet in comm. ad Dionysium, & Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Quare non crediderim illud Ἀκαρνάντιος in Stephano esse mutandum. Commemorat quoque Arabs Ibn Idris urbem ab olivis nomen habentem, & ad mare sitam quae 12 miliaribus aberat a Ptolemaide, his verbis *ومن عكة الي حصن الزيت اثنا عشر ميلا وهو حصن حسن علي صفة البحر*. *Ab Acco (Ptolemaide) usque ad arcem Zait, id est, olei 12 sunt miliaria. Est autem haec arx valida & maritima: sed non videtur eadem ac Elais. Plura erant in ista regione loca olei feracia, uti supra notavimus lib. I.*

E L A S.

Ἐλάς. Urbs Palaestinae tertiae. Vide notitias veteres. Puto esse Ἄϊλάν ad sinum Arabicum. Vide supra *Aila*.

E L C E S I.

Patria Nachum Prophetae. Hefychius Presbyter de vitis Prophetarum editus ab Hoefchelio ex codice Augustano, ἦν ἀπὸ Ἐλεσεῖν πέραν τῆ τινθαρεῖν ἐκ Φυλῆς Συμεῶν. Ad marginem ex Theophylacto haec substituantur Ἐλεσσαὶ πέραν τῆ Ἰορδάνος εἰς Βιγαβρί. Hieron. in prol. ad Prophetiam Nachumi. *Quam Elcesi usque hodie in Galilaea viculus sit, parvus quidem & vix ruinis veterum aedificiorum indicans vestigia, sed tamen notus Judaeis & mihi quoque a circumducente monstratus.*

E L E A L E.

עללה / Urbs condita a Rubenitis. *Num.* 32. 37. Esse villam grandem in primo miliario a Chesbone scribit Eusebius in Onom.

E L E A S A.

Ἐλεασά. *I Macc.* 9. 5. aliis Ἀδασά. Confer *I Macc.* 7. 40.

E L E U T H E R O P O L I S.

Nomen habet haec urbs, cujus stante Templo primo & secundo nulla fit mentio, quippe quae tum non extitit (*aetate superiore exstructam* dicit Ammianus Marcellinus *lib. xiv.*) a gente Chorraeorum, quae olim hic habitavit, uti scribit Hieronymus in commentar. ad Obad. *cap. i.* *Unus ergo atque idem tribus nominibus appellatur Esau, Edom, Seir, posseditque eam regionem quae nunc Gebalena dicitur, & in finibus est Ἐλευθεροπόλεως, ubi antehabitarant Horraei qui interpretantur liberi, unde ipsa urbs postea sortita vocabulum est.* Sed id mihi non persuadet, quum vetus nomen illarum gentium quae montana Seir incoluerunt, post tot saecula revocatum esse non sit probabile, nec Romani, qui nomen Nicopolis, Neapolis, & aliorum auctores fuere, credi debeant nomen illud barbarae gentis, & cujus vix ulla id temporis supererat memoria nisi in monumentis literarum, iisque paucissimis, huic urbi indidisse. Adde quod Eleutheropolis in montanis Seir sita non fuerit; sed errori ansam dedit vox Idumaeae, quae in scriptorum quorundam (qualis Josephus) consuetudine perlate patet, ut dici possit regio Eleutheropolitana; in Idumaea sita; quod tamen neutiquam ita debet intelligi ac si montana Seir & Idumaea proprie dicta eo usque se extenderint usquam: sed quod magna portio Judaeae Idumaea nuncupata sit. Ab Eleutheropoli usque ad Petram & Ailam extendit ipse Hieronymus regionem Idumaeorum, quatenus circa Templi secundi excidium portio magna Judaeae ad austrum, Idumaeae adjecta, nomen

Idumaeae adepta est. Ita scribit ad *Ohad.* I. *Omnia australis regio Idumaeorum de Eleutheropoli usque Petram & Ailam (haec est enim possessio Esau) in specibus habitati anculas habet.* Praeterea nomen חורי vel חור quod ἐλευθερον significat illam Hieronymi opinionem firmare videtur: sed uti Νικόπολις & aliae a victoria Romanorum, aut Caesaribus aut aliunde nomen habent, ita probabile est a libertate nomen urbi datum esse Eleutheropolis.

Videtur tamen Hieronymus a praeceptore suo Judaeo id hausisse: nam & in scriptis veterum Hebraeorum nomen Eleutheropolis, quasi dimanatum a Chorracis, legitur. Auctor libri Aruch ejus meminit, citato loco ex Bereſchith Rabba. Haec verba ibi leguntur אליותרופולים ברשית רבא (פר' מב) ואת החורי אליותרופולים ולמה קורא אותה אליותרופולים שבררו אותה ויצאו להן לחירות בדור הפלגה. פיר' בלשון יון אליות'רו Eleutheropolis. In Bereſchit Rabba (ſeſtione XLII) legitur, Et Choreum: ea est Eleutheropolis. At quare appellatur Eleutheropolis? quia eam elegerunt & in eam ingreſſi ſunt in libertatem tempore diſiſionis (aetate Pelegi) videlicet Graece ἐλευθερο libertatem, πόλις urbem notat. Notandum omnino est in Bereſchith Rabba nomen Eleutheropolis hodie non legi, ſed מטרופולין metropolin. Ignotum fuit Judaeis recentioribus nomen urbis Eleutheropolis, & notius alterum ſubſtituerunt: unde, quod & alias monui, liquet quanto in pretio Aruch R. Nathanis eſſe debeat, in quo plerumque melius quam in ipſo Talmude vocabula exotica ſcripta leguntur. Ibidem extat יצאת להם לחירות & יצאת להם לחירות, לממה קורא אותה חורי, quae abeunt ab iis quae R. Nathan exhibet.

Urbs haec fuit episcopalis Palaestinae primae. Id liquet ex notitiis veteribus supra exhibitis. Episcopos ejus in actis conciliorum hos invenio commemoratos,

MACRINUM. Hic ſubſcripſit concilio Niceno. Vide *tomum* II. conciliorum generalium pag. 51.

EUTYCHIUM. Interfuit concilio Antiocheno habito anno aerae

acrae Christianae 363. Vide *tomum* II. conciliorum pag. 828. & Socratis historiam ecclesiasticam *lib.* III. c. 25.

BEZENUM. Mentio ejus fit in actis concilii Diospolitani habiti anno 415. Vide *tomum* II. conciliorum pag. 1532. ubi Zebacenus dicitur, sed aliis Bezenus nuncupatur. Ita in chronico Theophanis ad annum 385 legitur Βεζένω τῷ ἐπισκόπῳ Ἐλευθεροπόλεως τῆς Παλαιστίνης.

GREGORIUM. In epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Hierosolymitani habiti anno 536. Vide *tom.* V. conciliorum pag. 192.

ANASTASIUM. In actis ejusdem concilii. *Tom.* V. conciliorum, pag. 284.

Dorotheus episcopus Tyri, qui Licinii & Constantini Imperatorum tempore martyrium passus esse dicitur in commentario de 70 discipulis unum ex iis scribit fuisse episcopum Eleutheropolis (unde in Menaeis MS. tis eadem fere leguntur: vide acta Sanctorum Junii *tom.* IV. pag. 67.) N. Z. Ἰησὺς ὁ λεγόμενος Ἰῆσος, ὃ καὶ αὐτῆ μέμνηται ὁ Ἀπόστολος ἐν ταῖς πράξεσιν τῶν Ἀποστόλων, ὃς καὶ ἐπίσκοπος γέγονεν ἐν Ἐλευθεροπόλει. LVII. *Jesus, appellatus justus, cujus meminit Apostolus in Actis Apostolorum, qui & Eleutheropolis episcopus fuit.* Quod si jam tum fuisset eo nomine nota Eleutheropolis & episcopatu insignis fecisset certe uspiam hujus urbis mentionem Josephus. Idem Dorotheus de Simone uno ex 12 Apostolis scribit illum Eleutheropoli Euangelium praedicasse. Σιμων δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Ἰσάως ἐν Ἐλευθεροπόλει, καὶ ἀπὸ Γάζης ἕως Αἰγύπτου κηρύξας τὸν Χριστὸν θάπτεται ἐν τῇ Ὀσρακίνῃ πέλει τῆς Αἰγύπτου. *Simon, cognomine Judas Eleutheropoli & a Gaza ad Aegyptum usque praedicato Christo sepultus est Ostracine, urbe Aegypti.* Sed nulla est hujus libelli auctoritas qui nomine Dorothei prodiit; sic ut his immorari non sit operae pretium.

Patria haec dicitur fuisse Epiphanii. Ἀπὸ Ἐλευθεροπόλεως ἄρματο legitur in synopsis Ancorati. Ἐλευθεροπολίτης etiam nuncupatur in epistola Acacii praemisā libris ejus de haeresibus. Nec tamen urbs ipsa natales ei praebuit, sed vicus qui tria miliaria

ab Eleutheropoli aberat, ubi pater ejus erat agricola. Vicum tradit Sozomenus *l. vi. 32.* dictum fuisse Bezanducen. An forte hoc nomen a Bezeno episcopo Eleutheropolitano circa finem saeculi quarti traxit? Meminit & Epiphanius hujus urbis *l. ii.* adversus haereses *pag. 719.* ubi Meletium clericos illic instituisse scribit, & *lib. i. adv. haeres. pag. 291.* ubi ἐν τῇ ἐνορίᾳ, in confiniis regionis Hierosolymitanae & Eleutheropolitanae, tribus miliaribus a Chebrone, urbem Cabarbaricha sitam notat.

Petavius in *Animadv. ad Epiphanium pag. 77.* scribit, *Chebron Eleutheropolis vulgo esse creditur.* Sed non opinor multum laborandum esse ad hanc sententiam refellendam. Inspiciat modo quis Eusebii Onomasticon, vel nostra ex eo excerpta, videbit urbes fuisse longe a se invicem remotas. Ipsae viae ducentes Eleutheropoli Chebronem commemorantur. Verum & idem scripserat Cedrenus in *Comp. Histor. pag. 33.* θάπτεται (ἢ Σαρά) ἐν Χερῶν, ἣ τις νῦν Ἐλευθερόπολις καλεῖται. *Sepulta est Sara Chebrone, quae nunc Eleutheropolis appellatur.*

In Itinerario Antonini Martyris corrupte legitur Eliotropolis, & ita describitur: *Venimus in civitatem quae dicitur Eliotropolis in loco ubi Sanson ille fortissimus maxilla asini mille occidit viros ex qua maxilla illo orante aqua profluxit, qui fons loca illa usque in hodiernum diem irrigat & in loco ubi surgit fuitus.* Haec omnino conferenda sunt cum iis quae leguntur in Annalibus Glycae *part. ii. pag. 164.* ἡ τοιαύτη πηγὴ μέχρι καὶ τήμερον ἐν τοῖς προαστείσις Ἐλευθεροπόλεως φαίνεται Σιαγόνος ἐπονομαζομένη πηγὴ. Fons ille (ortus eo loco, quo Samson maxillam abjecerat) *in hodiernum usque diem in suburbiis Eleutheropolis conspicitur, & fons maxillae appellatur.* Unde conjicere quispiam posset nomen Eleutheropolis urbi datum ab facinore Samsonis qui Ἐλευθερίαν populo Israëlítico caesis & fugatis hac maxilla Philistaeis peperit. Sed probabilius est a Romanis id nomen urbi impositum fuisse.

Ab hac urbe regio circumjacens appellabatur, cujus pars illa quae ad occasum & septentrionem vergebat, quia campestris, singulari etiam nomine *Sephela* dicta fuit. Hieronym. *epist. 39.* quae est adversus Johannem Hierosol. *Monasterium Sancti Papae Epi-*

Epiphanii nomine vetus dictum, in quo frater meus ordinatus est presbyter, in Eleutheropolitano territorio & non in Aclienfi situm est. Atque ita apud Eusebium in Onomastico ἐν ὄρεισι Ἐλευθερόπολεως, quod non ubique notat in sinibus vel confiniis regionis Eleutheropolitanae, sed in regione Eleutheropolitana, legitur, & in eodem Eusebii Onomastico saepe vici describuntur siti ἐν ὄρεισι Ἐλευθερόπολεως, id est, in regione Eleutheropolitana. Eusebius lib. de martyribus Palaestinae cap. x. pag. 335. scribit ἀπὸ Ἀνάει κάμης τῶν ἱερῶν Ἐλευθερόπολεως, ex vico Anaea in regione Eleutheropolitana. Et sic quoque alii loquuntur. In regione Eleutheropolitana fuit, teste Sozomeno *histor.* ix. c. 17. vicus quidam nomine Χαφάρ Ζαχαρία, & illic in via quae ducit ad urbem Βιθθερέειν (al. Βιθθερέμιν. Est Ἐρεμίνθα Eusebii, Ἐρεμίνθων οἶκος Josephi vide infra) inventum fuit cadaver Zachariae. Josephus meminit vici Βιθζαχαρία, & 1 *Macc.* 6. 33. Βιθζαχαρία dicitur. Vide supra p. 660. Vocem Ζαχαρία delendam vult Valefius: sed tunc nil nisi Χαφάρ remanet, quod nomen vici proprium esse nequit, quum pluribus commune sit (notat enim Χαφάρ, רכפא, vicum) adeoque necessario Ζαχαρία addi debet.

Quandoquidem haud multa extant loca in scriptis veterum qui mentionem hujus urbis faciunt, quae tamen olim clara fuit, ex Suida aliqua describere lubet, quae habet ad vocem Ἐυτίκιος, Ἄπὸ Θράκης ἐλθὼν ἔτε γνώμης ἐπιεικῆς τις ἦν, ἔτε γένος εὐκταίου, ἀλλὰ καὶ στρατιώτης μὲν ὁ τυχεύων. Πολλὰ δὲ χρήματα κοινὰ τῷ ἰδίῳ τάγματι ὑπολέψας ᾤχετο εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἐπεχείρησε μὲν εἰς Ἐλευθεροπολίταις ἑαυτὸν ἐγκαταλέξαι, τῆς βασιλῆος μετασχᾶν ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις. Καὶ ἐγλίχετο τὴν τύχην μεταβαλεῖν εἰς τὸ εὐγενέστερον. Ἄλλ' ὅμως οἱ Ἐλευθεροπολίταις ἔπροσεδέξαντο τὸν Ἐυτίκιον. Ὁ δὲ μετεχώρησεν εἰς τὴν Ἀσκάλωνα καὶ ὁ τότε πρωτεύων Κρατερὸς εὐμενῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο μετὰ τῶν χρημάτων, καὶ πολιτικῆς μετέδωκεν ἔλευθερίας· οἱ δὲ Θράκες ὑστέρῳ χρόνῳ κατὰ φύσιν ἦσαντες ἐπὶ τὸν Ἐυτίκιον, ἀπήτην τὸν Κρατερὸν τὸν Ἐυτίκιον καὶ τὰ χρήματα· ὁ δὲ ἔμεθιε τὸν ἄστυ. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπὶ δίχην ἐλθόντων, ὁ Κρατερὸς ὑπεραγωνίζεται τῷ Ἐυτοκίῳ καὶ περιγίνεται τῶν Θράκων· ἐφ' ᾧ καὶ χρῆσμός ἐξέπεσεν ἔχων ἄδε. *Eutocius, e Thracia oriens nec animo probo nec ge-*

nere nobili fuit sed miles gregarius. Qui multam pecuniam cohorti suae suffuratus in Palaestinam abiit. Conabatur autem efficere ut ab Eleutheropolitanis reciperetur in numerum civium, factus senator magnis largis largitionibus (sed quid si καὶ locemus ante τῆς βελῆς & legamus καὶ τῆς βελῆς μετασχῶν ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις ἐγλίχετο τὴν τύχην &c? ut sensus sit, recipi voluisse in numerum civium, ut postea senator factus profusa liberaliter pecunia, humilem sortem in illustrem commutaret) & ex humili conditione ad splendorem fortunae pervenire cupiebat. Sed Eleutheropolitani non receperunt Eutocium. Ille igitur Ascalonem profectus est, ubi Craterus vir primarius inter eos illum jure civitatis donavit. Thraces autem, quum ad eorum aures hic rumor pervenisset, ad Eutocium venerunt ab eo & Cratero pecuniam repetentes. Sed hic eis virum non tradidit. Quum autem milites rem ad iudices detulissent Craterus defendit Eutocium, & Thraces causa ceciderunt: qua de re hoc oraculum editum est.

Meminit hujus urbis quoque Suidas in voce Μαρριανός. Digna ea sunt quae hic adscribam, ut nobili huic urbi & natalibus Marianni, inde orti (quare Σύρος dicebatur) lucem majorem affundam. Μαρριανός, Μάρσος διχηγόρος τῶν ὑπάρχων Ῥώμης. Ῥωμαῖος γὰρ τὸ ἀρχαῖον μετῴκησαντος δὲ τῆ πατρὸς Ἐλευθερόπολιν, μίαν τῶν τῆς πρώτης Παλαιστίνης, ἀπὸ ὑπάτων καὶ ὑπάρχων καὶ πατρίκιος γεγονώς τὸ ἐπιφανέστερον κατὰ τὸν βασιλέα Ἀναστάσιον. *Marianus Marfi caudidici filius, unus ex praefectis urbi Romae*: (alii praefectum praetorio τῆς αὐλῆς vocant. Vide Euagrium l. III. 42. & Malalam p. 116.) erat enim genere Romanus. Postea quum parens ejus migrasset Eleutheropolin ut illic habitaret, non Consul modo & praefectus urbi sed & patricius factus est imperante Anastasio. Poëta hic erat qui jambis multum delectabatur. Narrat enim Suidas cum metaphrasin scripsisse Theocriti, Argonauticorum Apollonii, Arati, Theriacorum Nicandri aliasque, jambis quam plurimis. Memini nuper in scriptis Johannis Joviani Pontani simile quidpiam legere de poëta aliquo recentiore, sed in quo libro menti non obversatur.

E L O M.

Ἡλώμ. Urbs in tribu Juda. Josephus *Antiq.* VIII. 3. 2 *Chron.* XI. 6. אֵילוֹן Ajalon appellatur.

* E L O N.

Urbs in tribu Dan *Jos.* 19. 43. In eadem tribu memoratur, quae & ipsa ex ἀπαξ λεγομένοις est, Elon Beth Chanan 1 *Reg.* 4. 9.

E L T E K E.

עֵלְתֵקָה / Elteke. Urbs tribus Dan. *Jos.* 19. 44. quae etiam אֵלְתֵקָה scribitur *Jos.* 21. 23.

* E L T E K O N.

Urbs tribus Juda *Jos.* 15. 59.

E L T O L A D.

Urbs tribus Juda *Jos.* 15. 30. Simeonitis data *Jos.* 19. 4. Erant autem urbes illae, quas Simeonitae ex Juda acceperunt, ad austrum Judae *Jos.* 15. 21.

E L U S A.

Urbs fuit Palaestinae tertiae. Vide supra l. i. c. 35. Ptolemaeus eam collocat inter urbes Idumaeae ad occidentem Jordanis. Sunt qui hanc urbem putent הלוצה dici. In Targum Hieros. *Gen.* 25. 18. *Exod.* 16. 22. redditur Schur שור per הלוצה. In Seder olam rabba cap. 6. solitudo Sin מדבר סין dicitur esse eadem ac אלוש Alusch. Distingui tamen haec videntur *Num.* 33. 13. Ceterum in Alusch Sabbathum esse primo datum Israëlitis & observatum traditur in loco laudato Seder olam, adeoque antequam pervenissent ad montem Sinai. Id colligunt ex verbis *Exod.* 16. 31.

Hieronymus hujus meminit in vita S. Hilarionis. *Vadens in desertum Cades ad unum de discipulis suis visendum cum infinito agmine monachorum pervenit Elusam eo forte die quo anniversaria solemnitas omnem oppidi populum in templum Veneris congregaverat. Colum autem illam ob Luciferum cuius cultui Saracenorum natio dedita est. Sed & ipsum oppidum ex magna parte semibarbarum est propter loci situm.* Incolas ejus urbis voce Syra Barech, i. e. benedic inclamasse ibidem refertur. Videlicet lingua Syra utebantur Phoenice, & Palaestina, sub qua Elusa eo tempore censebatur, teste Theodoro *quasi. 19. in Judices, Ὀσροηνοὶ καὶ Σύροι καὶ Ἐυφρατήσιοι καὶ Φοίνικες τῆ Σύρων χράνται Φωνῆ. Osroeni, Syri, Euphratesii, Palaestini & Phoenices Syriaca nuntur lingua.* Et Cyrillo in Comm. ad Jesaiam lib. II. tom. 4. pag. 293. *τῆ γλώσση τῆ Χανανίτιδι, τῆ ἔστι, τῆ Σύρων, ἥτοι τῆ κατὰ τὴν Παλαιστίνην μιᾷ γὰρ λαλεῖσι γλώσση Φοίνικες καὶ Παλαιστίνιοι. Lingua Chananaea, id est, lingua Syrorum vel Palaestinarum. Una enim lingua loquuntur Phoenices & Palaestini.* Adde Origenem lib. III. in Job scribentem pervisse Idumaeorum nomen & linguam, omnesque Arabes appellari & Syriace loqui. Utrumque illustratur ex Eusebii Onomastico ad vocem Πέτρα, quum Petram esse Arabiae urbem scribit in terra Edom, & a Syris appellari Rekem. Πέτρα, πόλις ἐν γῆ Ἐδὼμ τῆς Ἀραβίας, ἥτις ἐπεκαλεῖται Ἰερρθοῦλ, ἢ καὶ Ῥεκὲμ παρὰ Ἀσσυρίοις (Σύροις legisse Hieronymum liquet ex ejus versione) ὀνομάζεται.

Meminit & Hieronymus hujus urbis in comm. ad Jof. 15. ubi legitur *יְלִיָּה* quod vulgo vertitur per *Expeditos*. *Sed quidam putant non viros sed nomen urbis intelligi, quae hodie appellatur Elusa & est in Moabitidis partibus sita.*

Episcopus Elusae in actis concilii Ephesini inter Oecumenica tertii commemoratur Ampelas. Ita illic legitur tom. III. conciliorum generalium pag. 448.

Ἄμπελᾶ Ἐλύσης.

In concilio Chalcedonensi habito anno 451, ubi nomina haec relecta fuerunt, legitur

Apelle

Apelle Eleufii.

Verum idem hic Ampelas vel Apelles nuncupatur Θεόδωλος ἐπίσκοπος Ἐλεύσης Παλαιστίνης *tom. III.* conciliorum gener. p. 452. 455. & 458. At quomodo Ἀμπελά factum est ex Θεόδωλος. Nempe *Abdalla* nomen ei fuit. Id notat Θεῶ δῶλον Arabicè *أبي دعلج*. Ne quis dubitet de hujus conjecturae veritate sciat legi *Adella Eleufi* in Actis hujus Concilii apud Baluzium *pag. 452.* Hoc nomen restituendum quoque est in actione sexta Concilii Ephesini quam ex duobus codd. M. SS. Vaticanis primus edidit Baluzius & novae collectioni Conciliorum inseruit *pag. 610.* Illic legitur *Letoio Lybiadis, Apelle Justes, Theodoro Aribdelon.* Mirum est Baluzium non vidisse latere *Abdallam Elusae episcopum* sub his verbis *Apelle Justes.* Inprimis quum pro Justes notet in aliis codd. legi *Lucies & Elyfii.* Nam ita inferitur *Abdallas Elusae* inter Letoium Libiadis & Theodorum Aribdelorum. Plane enim huc non faciunt quae vir eruditissimus porro ad hoc nomen scribit, *Nullum in editionibus Conciliorum hoc loco apparere istius nominis episcopum: & tantum inter eos qui Nestorium deposuerunt Apellam episcopum Byrrhae sive Cibyrrhae recenseri.* Hic certe Abdallas sive Θεόδωλος episcopus Elusae, non alius, intelligitur.

Memoratum & invenio Aretam hujus urbis episcopum in actis concilii Chalcedonenfis inter oecumenica quarti, *tom. IV.* conciliorum *pag. 80.*

Ἀρέτα Ἐλεύσης.

In Latina versione legitur *Elusae Palaestinae secundae.* Error est. Elusa Palaestinae tertiae urbs fuit. Vide supra notitias veteres ecclesiasticas *lib. 1.* & p. 213. atque actionem xv hujus concilii *tom. IV.* conciliorum p. 787. ubi Aretas Elusitanus recensetur inter episcopos Palaestinae tertiae. In actis concilii Constantinopolitani habiti anno 536 Ζηρόβιος Ἐλεύσης ἐπίσκοπος legitur. Vide *tom. V.* conciliorum *pag. 284.* & in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis ejusdem concilii Πέτρος Ἐλεύσης.

E M M A .

Urbs patria Nabalis. Josephus *Antiquit.* VI. 14.

E M M A T H A .

Vicus vicinus Gadaris , ab aquis calidis נחן dictus de quo egimus *lib. I. cap. 46*. Vide Eusebium ad vocem 'Αιδάμ.

E M M A U S , urbs.

Superius *lib. II. c. 6*. multa notavi ut ostenderem aliam fuisse Emmaunta quae Nicopolis nomen postea gessit , aliam illam cujus tabulae Novi Testamenti meminerunt. Quare ista heic non repetam. Ad vocem Ammausp. 560. etiam nonnulla invenies quae huc transferri possent : nam tria loca sunt nomine Emmauntis nota in Palaestina , 1. Urbs haec , Nicopolis dicta postea. 2. Vicus in Evangelio Lucae memoratus. 3. Locus vicinus Tiberiadi , qui a thermis nomen videtur traxisse. Indicabo potius aliquot loca ex veteribus , unde notitia hujus urbis peti debet.

Meminit hujus urbis aliquoties Josephus , cui 'Αμμαῦς solet nuncupari. Uti *de bello lib. I. cap. 9*. 'Αμμαῦς & Gophna urbes duae a Cassio direptae. Eadem quae 'Αμμαῦς *de bell. II. 3*. dicitur , appellatur 'Εμμαῦς *Antiquit. XVII. 12*. *Libro II. de bell. cap. 25*. junguntur Lydda Joppe & Emmaus , ut loca vicina. *Lib. III. de bell. c. 2*. Thamna , Lydda & 'Αμαῦς. *Libro V, cap. 4*. dicitur Vespasianus Antipatride profectus vastasse toparchiam Thamnac , dein Lyddam & Jamniam ivisse , tum Ammaunta & μητρόπολιν αὐτῶν obsedisse. *Lib. VI. de bell. c. 1*. legitur Titum Caesarea proficiscentem Hierosolymas jussisse sibi legionem decimam occurrere per Ammaunta & ascendere per Jerichunta. Munitam eam a Bacchide narrat *Antiq. XIII. 1*. Confer *I Macc. 9. 50*. crematam a Varo *Ant. XVII. 12*. qui Hierosolymas profectus est Ptelemaide per Sepphorim , Arum , Sampho & Ammaunta.

Mentio etiam fit hujus urbis in libris Apocryphis. *I Macc. 3.*

40. Syri leguntur castra metati prope Ἐμμαῶν ἐν τῇ γῆ τῇ πεδινῇ in campestribus. Alii legunt illic Ἐμμαναῶν. Sed male, uti patet ex collatione *commatis* 57. & *cap. 4. comm.* 3. Judas praelio illic certavit cum Syris & hi fugerunt ad Sedemoth, campos Idumaeae, Aschdod & Jamaiam. *1 Macc.* 4. 15. Ad hunc locum respiciunt verba Hieronymi ad Daniel 5. viii. *Judae Machabaei significat tempora qui de vico Modin fratribus ac propinquis secum annitentibus & multis de populo Judaeorum Antiochi duces superat juxta Emmaus, quae nunc Nicopolis dicitur.* *1 Macc.* 9. 50. legitur Jonathas munivisse Ἐμμαῶν. Interpres Latinus hanc vocem non agnoscit.

De novo nomine Nicopolis, quod huic Emmaunti datum est, scribit M. Aurel. Cassiodorus in Chron. ad Consulatum Alexandri & Augusti. *His Coss. in Palaestina Nicopolis quae prius Emmaus vocabatur, urbs condita est.* Adeoque secundum ipsius computum, ante imperium Alexandri Mammaeae, sub Elagabalo. Chronicon Paschale ad annum Christi 223. Παλαιστίνης Νικόπολις ἢ πρότερον Ἐμμαῶς ἐπίσθη πόλις, πρεσβεύοντος ὑπὲρ αὐτῆς καὶ προισαμένῃ Ἰσλῆς Ἀφρικανῶ τῶ τὰ Χρονικὰ συγγραφεύ. *Nicopolis Palaestinae olim Emmaus dicta condita est, legationem pro ea obeunte illius Praefecto Julio Africano, scriptore Chronicorum.* Consentit Anastasius in Historia pag. 19. *Emmaus Palaestinae castellum, de quo in sacris legitur Evangelis, Alexandro Nicopolis est honorari decreta, legatione fungente Africano, qui historias in quinque libris conscripsit.* Legitur in edito conjunctim *Alexandronicopolis*, sed ea divellenda esse certum est. Erat autem is Alexander Imperator, filius Mammaeae. Hieronymus in Catal. Scriptor. eccles. ita rem narrat. *Julius Africanus, cujus quinque de temporibus extant volumina, sub Imperatore M. Aurelio Antonino qui Macrino successerat, legationem pro instauratione urbis Emmaus suscepit, quae postea Nicopolis appellata est.*

Theophanes in Chronographia pag. 41. tradit haec de fonte Emmauntico quem Julianus obstruxit. Ἐν Νικοπόλει τῆς Παλαιστίνης τῇ λεγομένη τὸ πρὶν Ἐμμαῶς πηγὴ ἐσιν παντοίων παθῶν ἀνθρώπων τε καὶ ἀλόγων ἰάσεις παρέχουσα· ἐν αὐτῇ γάρ Φασι τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὰς πόδας ἀπονήψασθαι ἐξ ὁδοιπορίας, καὶ ταύτην

ἔδυσσεβῆς γαταραχωθῆναι ἐπίτροπον. Nicopoli Palaestinae, quae olim Emmaus vocabatur fons est qui omnibus tam brutorum quam hominum morbis medetur, in eo enim ferunt Deum & Dominum nostrum Jesum per arcto itinere pedes suos lavisse. Illum aggesta terra obstrui seculus (Imperator Julianus) imperavit. Confer, quod in Midrasch Coheleth legitur fol. 106. col. 2. חמשה תלמידיו היו לו לרבי יוחנן בן זכאי כל זמן קיים היו יושבין לפניו כשנפטר הלכו ליבנה והלך ר' אלעזר בן ערך אצל אשתו לאמאום מקום מים נים ונוה זכה *Quinque discipuli erant R. Johanni filio Zaccai, qui toto illo tempore quo vixit sederunt coram eo. Quum obiit, iuverunt Jafnam & R. Eleazar ivit ad uxorem suam Emmauntem quo loco aquae praestantes sunt & habitatio pulcra.*

In Itinerario S. Willibaldi qui saeculo octavo iter per Palaestynam instituit, in altero nempe conscripto ab anonymo, mentio fit fontis in trivio non longe ab hoc loco, cujus Sozomenus l. v. c. 20. etiam meminit. *Venit Emmaus vicum Palaestinae quem Romani post destructionem Hierosolymorum ex eventu victoriae Nicopolin vocaverunt .... vidit & fontem qui est in trivio, quo Christus eodem quo resurrexit die cum discipulis duobus Luca & Cleopha quasi ad alium declinaturus vicum ambulavit.* Verum hi confundunt Emmaunta vicum, in Evangelio Lucae memoratum, & Emmaunta quae dicta est Nicopolis.

* E M M A U S, vicus.

Hic est, qui *Luc. 24. 13.* commemoratur, de quo & Josephus *lib. vii. 26.* scribit abesse illum Hierosolymis stadia 60, uti & Lucas tradit. Rufinus & Zonaras in Josepho 30 legunt. Confer quae de hoc vico, & intervallo quod abfuit Hierosolymis, scripsimus supra *lib. ii. cap. 6.*

E N A D D A.

Ἐνάδα. Vicus pergentibus Aetiam de Eleutheropoli quasi in decimo miliario. Eusebius in Onom.

* E N A I M.

עַיִם / *Jos.* 15. 34. Sunt qui putent esse nomen proprium uti Philo, *de profugis*, p. 471. ἡ πόλις ἢ γειτομένη ἐν Αἰνὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ita reddit *Gen.* 38. 21. בעינים. Eusebius quoque ad vocem Αἰνὰν, & qui eum sequitur Procopius Gazaeus ad *Gen.* 36. Erat in via Thinniam versus vicus ita dictus a fonte qui ibi erat. Sic illi. Alii vero existimant hanc vocem significare bivium, uti jam monuit Hieronymus ad vocem Ἡναίμ. Eusebius notat *vicum esse Betheni dictum circa Terebinthum*, id est, non longe a Chebron. Quod hic Bonfrerius scribit, *quem locum nomine Terebinthi significare velit, supra modum obscurum est*, miror: quum per Terebinthum αἰπλῆς semper intelligatur quercus Mamre non longe a Chebron. Vide quae nos de Terebintho plura notavimus ad vocem *Chebron*.

* E N A M.

עַמ / Urbs in planitie tribus Judae. *Jos.* 15. 34. ibi legitur העינים: volunt autem alii ה praefixum esse quod abesse vel adesse potest, alii ad nomen constituendum requiri. Vide quae dicuntur ad vocem תפוח.

E N A B R I S.

Ἐναβρίς. Locus inter Scythopolin & Tiberiada. Josephus *de bell.* 111. 16. alii legunt Σεναβρίς.

* E N C H A D D A.

עַן חַדְדָּה / Urbs in Jissascar. *Jos.* 19. 21. Eusebius ad hanc vocem scribit esse ἐτέραν Ἐνάδα, aliam Enada, in via quae ab Eleutheropoli Aeliam ducit in decimo miliario. Scilicet illa non fuit eadem ac quae in Jissascar sita fuit & hoc ipse Eusebius fatetur. Observa itaque Eusebium aliquando, ubi nomen loci & situm ex Sacro Codice indicavit, aliorum quoque locorum meminisse idem vel affine nomen gerentium, licet certissimum sit

Dddd &

& ipsi etiam persuasum illa non esse eadem ac loca, quorum nomen ex libris sacris exhibuerat.

* ENCHATZOR.

עִן חַצְוֵר / Urbs tribus Naphthali. *Jos.* 19. 37.

E N D O R.

עִן דָּוָר & עִן דָּוָר / Urbs Menassitarum sed extra regionem tribui eorum attributam *Jos.* 17. 11. *Psalms.* 83. 11. Ἐνδωρον *Josepho*, *Ant.* VI. 15. Erat magnus vicus tempore Eusebii ita dictus ad montem Tabor, 4 miliaribus versus meridiem inde distans. Ita ille ad vocem Ἀηνδῶρ, & ad vocem Ἐνδῶρ scribit esse juxta oppidum Νάϊμ circa Scythopolim. Appellatur & *Endor Fezraelis* Hieronymo ad vocem *Aphec*, uti Ἀενδῶρ ἢ ἐν Ἰερραήλ *Eusebio* ad hanc vocem.

* E N E G L A I M.

עִן אֶגְלַיִם / *Piscatores Engedi usque ad Eneglaim*, legitur *Ezech.* 47. 10. *Eglaim* erat urbs Moabitica אֶגְלַיִם, quam *Eusebius* in *Onomast.* ad voces Ἀγαλλεῖμ & Ἀραννιεῖμ octo miliaria abesse ab *Arcopoli* versus austrum scribit. An forsitan a vicinia urbis *Eglaim* in litore orientali lacus *Asphaltitis* locus aliquis *Eneglaim* dictus est, cui opponitur circa litus lacus occidentium *Engedi*? *Hieron.* ad *Ezech.* 47. *Engallim in principio est maris mortui ubi Jordanes ingreditur.* *Josephus Antiquit.* VI. 14. meminit collis muniti in solitudine dicti Ἐγγελαῖν, quae vox satis bene convenit cum *Eneglaim*.

E N G A N N I M.

עִן גַּנִּים / Urbs in planitie tribus Judae. *Jos.* 15. 34. Est & altera hoc nomine in *Jiffascar.* *Jos.* 19. 21. & 21. 29. Confer quae

nos

nos ad vocem *Jarmuth*. Ad hanc vocem notat Eusebius esse vicum ejusdem nominis Ἐγγαυά (Enganna legit Hieron.) circa Gerasam in Peraea, & esse vicum juxta Bethel.

E N G E D I.

Ἐγγαδί / Urbs in solitudine tribus Judae. *Jos.* 15. 62. alio nomine Chatzatton Tamar 2 *Chron.* 20. 2. Solitudo Engedi memoratur 1 *Sam.* 24. 2. Vineae Engedi *Cant.* 1. 14. Est vicus praegrandis juxta mare mortuum ad occidentem in solitudine quae est in Aulone Hierichus, teste Eusebio ad hanc vocem. Stephanus ἰν Ἐθνικοῖς, Ἐγγάδα πόλις μεγάλη πλησίον Σοδόμων Ἀραβίας. *Engadda*, vicus magnus prope Sodomam Arabiae. Sed falsum hoc est. Sodomam enim fuit vicina Zoaris *Gen.* 13. 10. Zoara autem erant sita ad extremitatem australem lacus Asphaltitis teste Josepho. Ἐγγαδί appellatur in libris Apocryphis. Ἐγγαδδὲ, Ἐγγαδί, Ἐγγαδαί Josepho. Ptolemaeo Ἐγγάδα. Hieronymus ita ejus meminit ad c. 47. *Ezech.* Engallim enim in principio est maris mortui, ubi Jordanis ingreditur. Engaddi vero, ubi finitur atque consumitur. Id verum esse non potest, si fidem habemus Josepho, nam is scribit Engaddi 300 stadia abfuisse Hierosolymis, ergo fuit non longe a principio maris mortui ubi Jordanes ingreditur, non vero ubi finitur: sic enim plura quam 600 aut 700 stadia abfuisset, quum ipse lacus longus sit 580 stadia. Josephus meminit hujus loci quater. *Antiq.* IX. 1. Ἐγγαδὲ vocat, additque urbem esse non longe a lacu Asphaltite, & 300 stadia abesse Hierosolymis. *Lib.* III. de bell. 2. Ἐγγαδαί nuncupat & unam fuisse ex undecim toparchiis Judaeae. *Lib.* v. de bell. cap. 3. Ἐγγαδί narrat a sicariis qui Masadam inhabitabant occupatam. Denique *Ant.* VI. 14. commemorantur ei Ἐγγηδὴν ὄρεα montes Engedeni. Etiam Plinius l. v. 17. *Infra hos* (Essenos ad occidentem lacus Asphaltitis) *Engadda oppidum fuit, secundum ab Hierosolymis fertilitate palmetorumque nemoribus.* In Libris Apocryphis semel tantum memoratur *Ecclesiast.* 24. 15. palma Ἐγγαδδί. Quidam illic legunt Γάδοις, alii Κόδης & Αἰγιαλοῖς. Sed legendum esse Engaddi patet ex adjecta

mentionem palmae. Engaddi enim a palmis dicta fuit **הצצון הכר**
2 Chron. 20. 2.

Ab Engaddi **עַר רַמְתָּא** usque ad Ramatham balsamum provenisse notant Talmudici in Gem. *Scha' bash 26. 1.* Ab Engaddi venire opobalsamum scribit Eusebius ad hanc vocem, & Zoar Balsami patriam esse, ad vocem Bala. Erant tamen ea loca **παράκειμενα τῆ νεκρᾷ θαλάσση.**

E N M I S C H P A T .

עַן קוֹשֶׁט / Alio nomine Cadefch in solitudine *Gen. 14. 7.* significat locum apud Petram qui fons iudicii nominatur, scribit Hieronymus ad *Gen. 14. 7.*

* E N R I M M O N .

רִמּוֹן / Urbs tribus Juda *Neh. 11. 29.* dubitari posset an non essent nomina duarum urbium, quia *Jos. 15. 32.* inter urbes Judae recensentur **ועין ורמון** sed *Jos. 19. 7.* & *1 Chron. 4. 32.* habetur *Ain Rimmon.*

* E N R O G E L .

רִגְלֵי / In Juda. *Jos. 15. 7.*

E N S C H E M E S C H .

עַן קִשְׁט / Aquae Enschemesch, in finibus Judae. *Jos. 15. 7.*

* E N T A P P U C H .

עַן תַּפּוּחַ / Urbs in finibus Menassis. *Jos. 17. 7.*

E N T E E N A .

Non inveni nisi semel hujus factam mentionem, in Midrasch Koheleth *fol. 95. col. 2.* ubi **עין תאנה אנשי** incolae *En Technae* memorantur. Videtur non longe a Tzippori abfuisse.

* E P H E S D A M M I M .

דמים דסמ / *Jos.* 17. 1. Sunt qui putent esse nomen loci. Aqua redit εν περατι Δαμμειν. 1 *Chron.* 11. 13. videtur *Pas Dammim* dici: vide & *Dammim* supra.

E P H R A .

* *Εφρα.* Patria Gideonis. *Josephus Antiq.* v. 8.

* E P H R A I M .

* *Εφραϊμ.* Urbs in regione prope solitudinem *Job.* 11. 54. In codicibus quibusdam Graecis illic legitur hanc urbem sitam esse in regione ἡμαφρεϊν. *Epiphanius l. i. tom. 11. adv. haereses p. 117.* nuncupat illum πόλιν τῆς ἔρημης, urbem solitudinis. *Eusebius* ait esse ἰγγυδὸς τῆς ἔρημης ad vocem *Εφραϊμ*, idemque ad vocem *Εφραϊν* notat esse Ephraim villam praegrandem 8 mill. ab Aelia versus septentrionem ubi *Hieronymus* legit κ. i. e. 20. Vide quae nos supra *lib. 1. cap. 56.* notavimus de situ hujus urbis.

עפרים urbs etiam est terrae Israheliticae teste *R. Nathane* in *Aruch* a fertilitate commendata, aliis חפריים *Chephraim*. עפרין *Ephraim* (ita est *Keri*: nam *Ketib* est עפרון) urbs est quam cum *Bethle* & *Jeichane* eripuit *Abia* *Jeroboamo* 2 *Chron.* 13. 19.

E P H R A T H .

Est *Bethlechem*. *Gen.* 39. 19. & 48. 7.

E P H R O N .

עפרון / Urbs in Benjamin. 2 *Chron.* 13. 19. *Eusebius* ad vocem *Εφραϊν* notat Ephraim esse vicum praegrandem, qui ab Aelia aberat 8 mill. septentrionem versus. Fuit etiam *Εφραϊν* urbs munita & magna quam Judas e Galaaditide reversurus in Judaeam

necessario transire debuit, 1 *Macc.* 5. 46. erat in regione trans-Jordanica e regione Scythopolis, uti colligitur ex *commate* 52. Diversas gentes illic habitasse dicitur 2 *Macc.* 12. 27.

E P I C A E R U S.

Ἐπίκαιρος. Legitur in Ptolemaeo urbs ad orientem Jordanis. Meminit etiam interpretis Chaldaeus.

E R E B I N T H O N O E C O S.

Ἐρεβινθῶν οἶκος domus cicerum. Vicus prope Hierosolymas. Josephus *lib.* vi. *de bell. cap.* 13. Rufinus legit junctim Ἐρεβινθῶνικος. Eusebius meminit vici Ἐρεβινθα ἐν τῷ Δαρωμαῖ, tractu Judaeae australi. Videtur esse Βιβθέρειν, cujus mentio apud Sozomenum *Histor. lib.* ix. *cap.* 17. Fuit autem hic vicus regionis Eleutheropolitanæ, aut certe non longe inde. Et Βιβθέρειν quid est aliud quam Ἐρεβινθῶν οἶκος. Nomen certe videtur esse idem: sed situs differt.

E R E M B O N.

Ἐρεμβῶν. Vicus praegrans Judaeorum in decimo sexto ab Eleutheropoli miliario contra meridiem. Eusebius in *Onom.*

E R E M I N T H A.

Meminit illius Eusebius in *Onom.* scribens esse vicum in Daroma, sive parte Judae australi.

* E S C H A N.

Ἐσχάν / Urbs tribus Judae *Jos.* 15. 52.

E S D R A E L.

Ἐσδραηλά. In libris Apocryphis. Vide Vocem *Fizreel.*

E S D R I N.

'*Esdrim*. 2 *Macc.* 12. 36. alii hic habent *ρογγίαν*, sic ut loci nomen non fit sed viri. Hillerus substituit 'Esdrim עֶסְרִין.

E S O R A.

'*Esorá*. Judaei eo misisse nuncios leguntur *Judith.* 4. 4. Videtur esse הַצֹּר.

E S S A.

*Essa. Urbs, quam Rex Alexander cepit post Dion, & quum Essam cepisset, occupavit Gaulana & Seleuciam. Josephus *Antiquit.* XIII. 23. Videtur itaque urbs ad orientem maris Tiberiadis sita fuisse.

E S T A O L.

אֶשְׁתָּוֶל / Urbs Judae in planitie *Jos.* 15. 33. Dani tribuitur *Jos.* 19. 41. *Jud.* 13. 25. ubi cum Zora conjungitur. Eusebius inter Azotum & Ascalonem collocat ad vocem 'Ασθαώλ, & ad vocem 'Εσθαώλ scribit esse in decimo miliario Eleutheropolis contra aquilonem pergentibus Nicopolin.

* E S T E M O.

אֶשְׁתֵּמָה / Urbs in montanis Judae *Jos.* 15. 50. Eusebius notat esse vicum praegrandem Judaeorum in regione Eleutheropolitana in Δαρρωμά, sive portione Judae australi, & quidem ad septentrionem vici Anem. vide cum ad v. 'Ανοσεμά & 'Εσθεμά.

E S T E M O A.

אֶשְׁתֵּמֶי / Urbs tribus Judae. *Jos.* 21. 14.

E T H E R.

אֶתֶר / Urbs tribus Simeon. *Jos.* 19. 7. inter urbes Judae recensita,

sita, quia ex iis Simeonitae suas acceperunt. Eusebius ad vocem 'Εθέρ notat esse vicum hoc nomine 'Ετέραν, *Eseram* (nunc 'Ετέραν *aliam* male legitur) prope Malatham in Daroma. Hic situs non est inconueniens.

* E T H C A T Z I N.

יְרֵי זֶבֶן / Urbs in confiniis Zebulon. *Jos.* 19. 13. Legitur quidem illic יְרֵי sed id videtur significare versus נְיָ uti mox גַּתְיָ versus Gath, *commate* 13. nam aliunde, ex *2 Reg.* 14. 25. liquet dici Gath Hachepher.

* E T Z E M.

עֵזֶם / Urbs in tribu Simeon *1 Chron.* 4. 29. videtur eadem ac Azem עֵזֶם *Jos.* 19. 3.

E U H Y D R A.

Oppidum inter Tyrum & Sidonem. Plinius meminit *l. v.* 19. *Inde Euhydria, Sarepta, & Ornithon oppida.*

E X A L U S.

'Εξάλυς. Episcopus eius Parthenius interfuit Concilio Hierosolymitano habito *anno* 536. Videtur esse 'Εξάλυς Eusebii in Onom. Ita enim videtur scripsisse pro 'Εξάλυς uti nunc legitur: nam Hieronymus vertit *Chafalus*. Et facilis est mutatio Δ in Λ. Vide Eusebium ad vocem 'Αχσαύφ.

Quae nomina ab F initium capiunt in scriptis quorundam geographorum, inuenies infra inchoata a PH, uti Faran, Pharan, &c.

G A B A.

גֵּבָא / Urbs in tribu Benjamin *Jos.* 18. 24. *Ezr.* 2. 26. quam multi putant esse eandem ac גֵּבָא *Geba*. גַּבְעוֹן appellatur in libro

bro Fzrae tertio c. 5. *comm.* 39. uti liquet si conferas *Neb* 7. 30.

Est & γάβα urbs Carmelo monti adfita, inter Ptolemaida & Caesaream: ita enim Josephus *lib. 11. de bell. cap. 19.* Judaeos scribit profectos Kedasam Tyriorum, Ptolemaidem, Gabam & Caesaream, dein Sebasten, Alcalona, Anthedona, Gazam, & *lib. 111. de bell. cap. 2.* scribit conjunctam esse monti Carmelo & urbem equitum dictam. Rufinus ibi legit Gaba, sed MS. tum Academiae Lipsiensis γάβα, codices vulgati γάβαλα. In vita sua etiam hujus Gabae meminit, scribens Bezaram sitam esse in finibus Ptolemaidis & 20 stadia a Gaba abesse. Probabile est Gabam illam esse eandem quae postea *Caipha* & *Hepha* dicta fuit, urbs Carmelo adfita e regione Ptolemaidis.

Meminit & hujus Stephanus *ἐν Ἐθνικοῖς. Γάβα, πόλις Γαλιλαίας. Ἰωσήπος πέμπτῳ Ἰσθαικῆς ἀρχαιολογίας. Τὸ ἔθνικοι Γαβηνὸς ὡς αὐτὸς Ἰωσηπος. Gaba, urbs Galilaeae, Josephus lib. v. Antiquit. Judaic. Gentile Gabenus, apud eundem.* Atqui apud Josephum Γαβηνὸς nunc ubique legitur.

Extant nummi Gabenorum (quos ad Gaben quidam referunt. Vide vocem *Gabe*) inscripti Κ Λ Α Τ Δ. Γ Α Β Η Ν Ω Ν. Ζ Ο Ρ. Annus hujus aerae 177 hic extat, in aliis Ζ Ι C. 217. Initium aerae ducitur ab anno Romae conditae 693. Vide Norrifi epochas Syromacedonum *Diff.* iv. Vaillantii nummos Imperatorum Augustorum & Caesarum *pag.* 31. & 339. Verum & in Coeleſyria (distincta a Palaestina) erant *Gabeni. Γαβηνῶν* episcopus subscripsit concilio Niceno I.

G A B A A.

Gabaa, in qua natus est Saul, & Rama, quae est juxta Gabaa in septimo lapide a Jerosolymis sita. Ita scribit Hieron. ad *cap. 5. Hos.* Erat autem tempore Hieronymi diruta, quod his verbis testatur ad *Sophon. cap. 1. Gabaa illa civitas Saulis usque ad fundamenta diruta est. Et in epitaphio Paulae. In Gabaa urbe usque ad solum diruta paululum substitit recordata peccati ejus & concubinae in frustra dicitur & tribus Benjamin trecentos viros propter Paulum Apostolum reservatos.* Haec Γαβασαύλη Josepho *lib. vi. de bell.*
Eeeee cap.

cap. 2. appellatur, diciturque 30 stadia ab urbe Hierosolymitana abfuisse. Vide infra vocem *Gibea*.

G A B A L A. Vide *Gamala*.

G A B A O P O L I S.

Stephanus ἐν Ἑθνικοῖς. Γαβαάπολις, πόλις τῆς Γαλιλαίας . . . Ἰώσηπος ἐκτὼ Ἰσδραϊκῆς Ἀρχαιολογίας. Σάβλος δὲ εἰς Γαβαάπολιν ἔχων ἑξακσίς μετ' αὐτῆ μόνον ἦκε. *Gabazpolis, urbs Galilaeae. Josephus lib. vi. Antiq. Saulus autem tantum cum 600 militibus venit Gabazopolin.* Nunc Γαβαῶν πόλιν in Josepho legitur.

G A B A O T H.

Γαβαῶθ. Nomen loci remoti ab Hierosolymis stadiis 20. ἐστὶ κατ' ἀνατολὰς τῆς Σιών, ἣτις ἔχει ἔισοδον ἀπὸ Γαβαῶθ μῆκοθεν τῆς πόλεως σαδῖς κ'. *Est ad orientem Sionis qui aditum habet a Gabaoth, viginti stadiis ab urbe.* Epiphanius de vitis Prophetarum pag. 230. addens hunc aditum plerisque ignorare propter obliquos ejus recessus. Non est Gibeon, nam situs ab Epiphanio assignatus non convenit cum situ Gibeonis, quippe quae amplius viginti stadiorum ab urbe Hierosolymitana aberat, & ipsi Gibeon Γαβαῶν dicitur *lib. II. adv. haereses pag. 702.* At in Chronico Paschali Γαβαῶν legitur pag. 155. Σολομῶν γὰρ ἐποίησε τὰς τάφους τῆ Δαβὶδ, διαγράψας κατὰ ἀνατολὰς τῆς Σιών, ἣτις ἔχει ἔισοδον ἀπὸ Γαβαῶν μῆκοθεν τῆς πόλεως σαδῖων ἑικοσι. Ἐποίησεν δὲ ταύτην σκολιὰν, σύνθετον, ἀνυπονοήτον. Καὶ ἔστιν ἡ ἔισοδος ἕως τῆς σήμερον τοῖς πολλοῖς ἀγνωσμένη τῶν ἱερέων καὶ ὅλων τῶ λαῶ. *Salomon sepulcra Davidica ita constituit ut essent obversa orienti Sionis, qui aditum habet a Gibeon procul ab urbe, stadiis viginti. Quem quidem ita oculum & obliquum fecit, ut a nemine perciperetur, sic ut introitus plerisque sacerdotibus hodie & totum populum lateat.*

G A B A R A.

Γάβαρα. In plurali. Haec urbs, & Sephoris, & Tiberias sunt tres

tres praecipuae Galilaeae, teste Josepho *in Vita*. Quare suspicor plus uno in loco Γάδαρα, vocem notiore, in contextum Josephi irrepsisse pro Γάβαρα. Sepphoris, Tiberias & Gabara conjunguntur quoque *in Vita*. 104. Vespasianus enim Ptolemaide cum exercitu profectus legitur ad fines Galilaeae. Josephus autem cum suis non longe a Sippori castrametatus fugit Tiberiada. Tum Gabarensum civitas, πέλις Γαβαρέων, capitur a Vespasiano, deinde oblidetur Jotapata & aliae urbes Galilaeae *bell.* III. 6. Nunc legitur Γαδαρέων, sed non dubito reponendum esse Γαβαρέων, uti & quum *in Vita* urbem Giscala a populis vicinis, Gadarenis, Gabaraganais, & Tyriis expugnatam narrat, & se Sephoritas bis, Tiberienses quater, Gadarenenses semel expugnasse, & vulgus Galilaeorum, licet expugnasset eorum oppida, cum tamen amasse. *In Vita*. Gabarorum situs hinc colligi potest quod Jonathas cum suis tendens ex Judaea in Galilaeam transiit Japham, Sephorim, Asochim, Gabara. *in Vita* 1016. Distant autem Gabara & Jotapata 40 stadiis. *Ibid.* 1017. Puto hanc quoque vocem restituendam esse *pag.* 1019. ubi nunc legitur, ἐπέλευσα τοῖς πλείθεσι πρὸς Σωγάνην κώμην ἑπείσθαι Ἀράβων ἀπέχουσαν ἑκοσι σταδία: *Fussi multitudinem sequi usque ad Soganem vicum Arabum, remotam inde 20 stadiis.* Lego Γαβαρέων ἀπέχουσαν, vicum, qui a Gabaris distat, Gabaris enim erat multitudo, & longe hinc Arabia.

G A B A R O T H.

Γαβαρώθ. Gabaroth. Vicus Galilaeae. *In vita pag.* 1016. Videtur idem esse ac Gabara. Nam Γάβαρα appellatur *p.* 1017.

G A B A T H.

Γαβαθ, patria Nathanis. Epiphanius de vitis Prophetarum *pag.* 235.

G A B Λ T H A.

Josephus meminit oppidi Γαβαθά. *Antiq.* VI. 5. *Antiq.* XIII. I. sed in hoc loco videtur legendum Ναδαβαθ. Vide *I Macc.* 9. 37.

Stephanus Γαβάθη πόλις Γαλιλαίας ὡς Ἰώσηπος ἐκτὸς Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας. *Gabathe. Urbs Galilaeae. Josephus lib. vi. Antiq.*

Γαβάθη est & vicus 12 miliaribus ab Eleutheropoli, ubi sepulcrum Habaccuci ostenditur. Eusebius in Onomastico ad vocem Γαβάθης. Antea ad vocem Κηλά & Ἐχελά dixerat i sic ostendi sepulcrum Habaccuci. Sed haec facile conciliantur si conferamus ea quae de situ horum locorum tradit Eusebius. Keia, siue Κηλά, erat 8 miliaribus ab Eleutheropoli ad ortum, id est Aeliam versus. Gabatha, 12 miliaribus ab Aelia. Spatium autem omne inter Aeliam & Eleutheropolin fuit 20 miliarium. Atqui 8 & 12 efficiunt 20. Sic ut Gabatha & Kela loca videantur fuisse vicina & paribus fere intervallis remota hinc & inde, i. e. ab Eleutheropoli 12, ab Aelia 8. Et sepulcrum Habaccuci inter Gabatha erat & Kela, ita ut aequè ab hoc quam illo loco conspici potuerit. Meminit idem Γαβάθη in Benjamin, ubi domus Saulis fuit (illa est Gibea) & Gabatha, vici in finibus Diocæsareae: sed Graeca mire illic turbata sunt.

G A B A T H O. Vide *Gibbethon*.

G A B E.

Γαβέ. *Zachar. 14. 10.* Γαβέ pro גבגב legitur. Erat haec urbs parva distans 16 miliaribus a Caesarea, adiacens magno campo Legionis Eusebius in Onom. ad vocem Γαβαθών. Plinio etiam memoratur Gabe, sed alio loco. Postquam urbes Decapolis recensuisset, dicit *has urbes intercursare tetrarchias, quae in regna contribuuntur*, & mox addit *Trachonitis, Paneas, Abila, Arca, Ampelocessa, Gabe*. De nummis Gabenorum vide quae ad vocem *Gaba*. Legitur & Anastasius Γάβων episcopus in Palaestina (vide supra pag. 532.) at nulla Gabe recensetur inter sedes episcopales Palaestinae (vide supra pag. 215.) sed Γαδα, quum tamen Γάδων episcopus nusquam in actis conciliorum legatur. Legendumne in Notitiis Γάβαι;

GABBE.

G A B B E.

Γάββη. Vel ut alii Γάβδη. III Exr. 5. 39. Est urbs גב עמון uti liquet si conferamus *Neh.* 7. 30.

G A D A E.

Γάδαι. Inter urbes Palaestinae secundae recensetur in Notitia Veteri Ecclesiastica. Forsitan legendum Γάβαι ob ea quae mox notavimus ad vocem *Gabe*.

G A D A R A P E R A E A E,

vel Palaestinae secundae.

Ita hanc urbem nuncupo ut distinguam ab alia quae idem nomen gessit, & vicina fuit Nicopoli atque Diospoli, de qua mox. Fuit autem haec urbs sita ad flumen Hieramacen, teste Plinio, *lib.* v. 16. μητρόπολις Peracae, teste Josepho *lib.* v. *de bello*, cap. 3. ad ortum sita lacus Tiberiadis, remota a Tiberiade intervallo 60 stadiorum uti idem testatur *in historia vitae suae*, pag. 1025. In hujus scriptis & alia leguntur ad notitiam hujus urbis facientia. Regionem Gadarenam, Γαδάρια, scribit terminare Galilaeam a plaga orientali *lib.* III. *de bello* c. 2. Idem nomen usurpat Strabo narrans ἐν τῇ Γαδαρίδι aquam lacustrem esse qua degustata pecora pilos, ungues, & cornua amittunt. Videtur esse illa quam Pompejum instaurasse scribit, *Antiq.* XIV. 8. Habuit unum ex 5 Synedriis totius terrae Israeliticae *Antiquit.* XIV. 10. *bell.* I. 6. sed Rufinus loco posteriore legit Δάροις. Gadara, Hippon, & Samariam, Augustus Herodi reddit, *Antiquit.* xv. 11. *bell.* I. 15. Gaza, Gadara & Hippos πόλεις Ἑλληνίδες erant, nec Archelao subjectae, *Antiquit.* xvii. 13. sed Syriae adjectae *bell.* II. 4. quum tamen Gaza tam longe remota fuerit a Gadaris & Hippo, suspicio nasci posset legendum Γέρασα, quae urbs utriusque vicina fuit. Vici Gadarenorum & Hippenorum, in consi-

frus Tiberialis & agri Scythopolitani incenduntur: Iusto, *In
vitas sui sideria*. Denique nomen Γαδάρια aliquoties legi in Jo-
sepho pro Γαδάρια urbe suspicamus. Gadara & Scythopolin ur-
bis Coeleſyriae vocat: *Antiq. xi. 11. 21.* & licem Γάσσα nun-
cipat: καὶ τὴν Γαλακίτιδος. Vnde vocem Γαδάρια non solum patet
nomen Coeleſyriae, complectiturque apud eundem regionem
Mediterraneanam ac Ammoniarum: *Ant. i. 11. Albi An. κ. 11.* vide-
tur Coeleſyriam distingere a regionibus illis. *Ant. xv. 2.* totam
Coeleſyriam Geopatrias ab Antiocho dicitur scribit. Item *An-
tiq. xi. 1. 2.* ex Πόλυβο narrat: Gadara capta esse ab Antio-
chio. Apud Πόλυβου tamen nunc legitur Hiliburum: *de. v.* post-
quam Antiochus cepisset Pellam, Camun, Gephun & Abila,
Gadara capienda spernasse. Καταλειπέντων δ' ἐστὶ τῶν Γαδάρων
ἃ δεῖται τῶν κατ' ἐξέως τῆς τριπλῆς ὀχυρῆτι διαφέρειν, τρεσσερατο-
πίδεισσι: αὐτῶν καὶ σισηραίωνος ἵστα ταχέως καταπλήσσει καὶ πα-
ράλαβε τῆς πόλιος. *Residunt ad hoc Gadara, locus innotuit homi-
nibus: erat ceteris omnibus illius: tractus exornatus, ad quem Rex
advenit exornatum & molibus opera erigendo: ita terruit, ut ex tem-
pio se traerent.*

In tabulis Novi Testamenti memoratur Γαδάρων γῆ, regio
Gadarenorum adfata maris Tiberiadis, *Mat. 5. 1.* detinque esse
e regione Galilaeae: *Luc. 8. 26.* plerumque Josephum inchoquen-
tem audivimus Γαδάρων, id est regionem Gadarenorum, ter-
minare Galilaeam ad ortum: quo magis miror viros doctos cre-
dere potuisse pariter aliquam Galilaeae ad ortum Jordani aut lac-
cus Tiberiadis esse celebrantem. *Matthaei cap. 8. 28.* Gerge-
senorum regio illa dicitur quae a Luca Gadarenorum: verum
& in Matthaeo olim Γαδάρων locum fuisse in eodem quibus-
dam notavit Epiphanius *lib. 11. adv. haer. pag. 650.* quibus non
repugnet eandem regionem & ab urbe praecipua Calaris, & a
loco minus noto Gergesi, nomen ferre.

Stephanus ita describit hanc urbem Γάσσα, πόλις καὶ τῆς Συ-
ρίας ἦτις καὶ Ἀντιόχεια καὶ Σελεύχεια ὀκλήθη. Τὸ ἔθνος Γαδάρων
καὶ Γαδάρων καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ χώρα. Ἐπιπέσει ἐν Νέμπτοι: ἐπεδοχε-
λαίς. *Gadara. Urb. cauae Syriae, quae & Seleucia & Antiochia
dicla*

dicta est. Genile est Gadarum. Gadaris facinor. Et regio in-
cipitur. Ind. erat Menippus aënis spridigeonis. In voce τρι-
χεια ait urbem euacuari inter Caram Syriam & Arabiam ita di-
ctam fuisse: hanc erit quam hic Gadara appellat ad orientem
lacus Tiberiadis. In confinis Cavae Syriac & Arabae erat ita,
hinc illi hic attribuitur. Ceterum de Merippo hinc orto supra
diximus. Erant & alii, quibus adhaeret nomen Γαδαρῶν: ab ur-
be Gadarorum. Τριχες erat Γαδαρῶν phiscophus Cynicus qui
paulo antiquior fuit Porphyrio. Suicas ad vocem ὄνου. Huius &
Ἀψινῆς Γαδαρῶν ejus Suidas meminit ad vocem Φουρω. Gada-
renus fuit & Theodorus Sophista, magister Tiberii Caesaris.
Suidas Ἰ. Θεόωπος Scribe, ubi de urbe Gadaris lib. XVI. etiam
Menippum Gadareum dicit. Sed Gadara Strabonis prope Ni-
copolim erat. non quae ad ortum huius Tiberiadis sita fuit.

Thermas Gadarenas laudat Epiphanius lib. I. ad. haer. pag.
131. παραγίνονται γὰρ ἐν Γαδάρῃ οὗ τὸ θερμὸν ἰδύρω, ἀδίκως
πανύγυρις δὲ ἐκ τῆς τῆς ἀγίας, ἐν ἑσπέρῃ celebrantur κούρτις,
& lavabant illi in hares promiscue viri & feminae aequaeque
utiles erant pellendis vitiis morbis. Epiphanius etiam refert prope
Gadara sulphureas rupibus incisas, πολλὰ ἐπιπέδιλα & κούρτια.
Celebres sunt hae thermas Gadarenae. Meminit etiam harum
Itinerarium Antonii Martyris his verbis. *Transivimus Jordanem
in ipso loco & venimus in civitatem quae vocatur Gaddi quae Gadara
dicitur (volui aut debuit dicere Gaaara) in parte ipsius civita-
tis miliario tertio sunt aquae calidae quae appellantur thermas Hebraeae,
ubi leprosi muntantur, & max: ibi est etiam fons calidus qui di-
citur Gadara & ascendit totiens & intrat Jordanem. Et ex ipso
ampliatur Jordanis & major fit.* Thermas Gadarenas commendat
quoque Eunapius Sarcitus in libro de viris Palaeophorum. ubi
Jamblichus viran erant, sic ut solis Bajeis cedant τὰ Γαδαρῶν,
θερμὰ δὲ ἐστὶ λίτρα τῆς Σιδῶνος, τὸν γὰρ μετὰ τῆς Ῥωμαίων ἐν Βαλαί
δευτέρα: ἐκείναι δὲ ἐν ἰσχυρῆσεια περιβελλισταί. Gadara Thermas
sunt illae in Syria. Scindas totius a Romanis quae Paiti sunt, &
quibuscum nulle alias comparari queunt. Postea narrat fontem
duos minores appellatos Ἐρωτα & Ἀντιρωτα & ex his pusiones duas

a Jamblichio excitos qui in complexum ejus ruerunt. Nos plura de thermis Gadarensibus notavimus *lib. I. cap. 46.*

Nummi extant in hac urbe cusi, in quibus vel triremis, vel cornu copiae duplex decussatum, vel caput velatum & turritum, vel caput Herculis conspicitur, & aera, cujus initium ducitur ab anno Romae conditae 690, qualis anni ΔΜ. (44) ΒΘ (92) ΑΑΡ (131) ΒΑΡ (132) ΕΞΡ (165) ΖΞΡ (167) ΗC (208) ΔΚC (224) CΚC (226) ΓΜC (243) ΑΠC (281) ΓΤ (303) de quibus vide Vaillantii numism. Impp. Augg. & Caes. pag. 340. Norisii epochas Syromacedonum, Patini nummos aereos Impp. pag. 183. 245. 266.

Episcopi Gadarentes in actis conciliorum aliqui memorantur ita tamen ut dubium videri possit, fuerint episcopi hujus urbis, an Gadarae illius de qua mox: nam 'Ρεγεών Γαδάρων inter sedes episcopales Palaestinae primae recensetur: Vide supra pag. 215. & Γάδαιρα, Gadara inter sedes episcopales Palaestinae secundae: vide *ibidem*. Illud 'Ρεγεών non satis indicat, cujus Gadarae episcopus debeat intelligi, nam ita & 'Ρεγεών 'Ιεριχώ legitur (vide pag. 215.) verum episcopi se scribunt 'Ιεριχωντος esse episcopos, omissa voce 'Ρεγεών. Ita etiam 'Ρεγεών Λιβυαίς legitur, & tamen episcopi Λιβυαίς appelluntur. Auget difficultatem quod in eadem serie episcopus Γαδάρων bis memoretur, sic ut inde certo colligere non detur, quinam fuerint episcopi hujus vel alterius Gadarae. Ex urbibus adjectis vix quicquam lucis accedit, quoniam ordo ille secundum situm urbium non digeritur. Videamus ergo episcopos Γαδάρων. Lector videat, quo velit referri singulos.

GAJANUM invenio episcopum Gadaraense subscripsisse concilio Niceno. Vide *tom. II. conciliorum general. p. 51.* Ob loca adjecta videretur hic Gadara Palaestinae primae esse intelligenda.

EUSEBIUM solum ex episcopis provinciae Palaestinae subscripsisse Concilio Antiocheno I, anno 341. habiti, notatur in actis concilii, *tom. II. concilior. pag. 561.*

THEODORUM lego inter illos qui subscripsere concilio Ephesino. Vide Baluzii novam collectionem conciliorum p. 507. & *tom. III. conciliorum general. pag. 448.*

JOHANNEM invenio in actis concilii Chalcedonensis inter oecumenica quarti, tom. iv. concilior. p. 80. & 330. ubi legitur

Ἰωάννης Γαδείρων

Uti & γάδειρα scribitur in notitia vetere (vide supra pag. 215.) urbs Gadara Palaestinae secundae, quum illa Palaestinae primae γάδαρα & ῥέγων γαδάρων illic appelletur. Sic ut dubium non sit voce γαδείρων hic indicari urbem Gadara Palaestinae secundae, quod etiam liquet ex eo quod in actione quarta hujus concilii haec recensentur inter urbes Palaestinae secundae, quum ibi separatim urbes singularum Palaestinarum memorentur. Nec est tamen quod quis existimet quoniam hic γαδείρων scribitur, & quia in notitiis veteribus γάδειρα etiam appellatur urbs Palaestinae secundae, illa autem primae γάδαρα, oportere episcopos qui γαδάρων esse dicuntur in actis conciliorum referri ad Gadara Palaestinae primae, & qui γαδείρων ad Gadara Palaestinae secundae: nam verum nomen urbis hujus Palaestinae secundae γάδαρα fuisse, non γάδειρα, constat ex scriptoribus antiquis, & hi ipsi episcopi qui γαδείρων dicuntur, Gadarenses nuncupantur. Ita in Latina versione actorum hujus ipsius concilii Chalcedonensis, ubi in Graeco legitur Ἰωάννης Γαδείρων, in Latino est *Gadarae Palaestinae secundae*. Et in actione quinta & decima hujus concilii, tom. iv. conciliorum pag. 787. uti ex codice antiquissimo descripta sunt episcoporum nomina a Sirmondo, legitur *Provinciae Palaestinae secundae episcopi* I V. Severianus Scythopolitanus, Annianus Capitolianos, Zebinus Pellaeanus, Johannes Gadarensis. Quid? quod in ipso contextu Graeco pag. 586. hujus tomi idem episcopus appelletur τῆς γαδαρέων. Atque ita etiam in ipsis notitiis veteribus pro γάδειρα legitur *Gadarum*: vide supra pag. 223. 226. Sic flexerunt illi nomen גדר in γάδειρα, uti & notissimae urbis in Hispania nomen גדר evasit γάδειρα.

*Nam Punicorum lingua conscriptum locum
Gadir vocabat,*

uti Festus Avienus scribit *in ora maritima lib. i.*

ARAXIUM γαδαρών episcopum video memoratum in actis
F ffff con-

concilii Hierosolymitani habiti anno aerae Christianae 536. vide v. conciliorum pag. 284. & mox THEODORUM Γαδάρων.

Medio aevo ab hac urbe regio olim Gadarena dicta videtur accepisse nomen Cedar & Kedar, & persuasum fuit vulgo hanc esse regionem Kedar, cujus in sacris literis fit mentio. Id nomen primum suspicari coepi hinc originem suam traxisse quum in Chronico Freculphi, episcopi Lexoviensis *tom. I. lib. v. c. 8.* legerem *Abella & Cedar*, pro eo quod in Polybio *lib. xvi.* Josepho *lib. xiii.* legitur Ἐβίλα καὶ Γάδαρα.

G A D A R A

Palaeestinae primae.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς describit urbem Gadara dictam quae fit urbs Coelesyriae iis verbis quae mox dedimus pag. 774. Illam nos credidimus esse Gadara Peraeae, quae & ipsa urbs Coelesyriae a Josepho dicitur, uti & apud Varronem *lib. I. de re rustica* legitur, *in Syria ad Gadara.* Verum praeter hanc urbem aliam hoc nomine Stephanus commemorat quam vocat Palaeestinae, hoc modo Γάδαρα, πόλις Παλαιστίνης . . . Πορφύριος τρίτῳ Φιλοσόφῳ ἰσογίας. Τὸ ἔθνικόν Γαδαρηνός. *Gadara, urbs Palaeestinae. Porphyrius lib. III. Philos. Hist. Gentile Gadarenus.* Hanc ego puto esse Gadaram Palaeestinae primae. Nec enim video cur Gadara Palaeestinae primae possit Coelesyriae attribui & Gadara Palaeestinae secundae dici esse Palaeestinae, ut distinguatur a Gadara Coelesyriae. Non moror quod hic Γαδαρηνός dicatur esse hujus urbis ἔθνικόν, sic ut haec videantur ad Gadara Palaeestinae secundae pertinere, cujus ἔθνικόν etiam Γαδαρηνός legitur in scriptis Novi Testamenti, nam & Γαδαρεὺς est ἔθνικόν in nummis urbis Gadarrorum Palaeestinae secundae: quos quidem nummos ad Gadara Palaeestinae primae referre non possumus ob imaginem triremis in iis conspicuam. Haec enim Gadaris Palaeestinae secundae, non primae, quae longe erat a mari & flumine navigabili, convenit.

Fuit urbs haec non longe ab Azoto. Strabo ejus meminit *lib. xvi.* collocatque ad septentrionem illius. Ἐν δὲ τῷ μεταξύ καὶ ἢ Γαδαρὶς ἐστίν, ἣν καὶ αὐτὴν ἐξειδιόσαντο οἱ Ἰουδαῖοι· εἴτ' Ἀζώτος καὶ Ἄσκια-

Ἀσκαλῶν. Interjacet Gadaris, quam & ipsam Judaei sibi vendicarunt, postea Azotus & Ascalon. Nomen Γαδαρίς videtur regionem significare potius quam urbem, uti apud Josephum Γαδαρίς, regio Gadarena, dicitur Peraeam terminare ab ortu bell. III. 2. (quam cave confundas cum hac regione Gadarena, cujus erroris reus fuit ipse Strabo, uti jam a Casaubono observatum est) quod si regio per eam intelligi debeat, nomen ab urbe Gadara accepit.

Haec urbs modo Γάζαρα modo Γάδαρα appellatur, quod liquet ex collatione locorum 1 Macc. 15. 28. & 35. ubi jungitur cum Joppe: etiam Γάσηρα 1 Macc. 7. 45. ubi dicitur circa Bethchoronem Nicanor & Judas patrasse praelium, caeso autem Nicanore Judas fugientes ab Adasa usque ad Gazera insecutus, quod est iter unius diei. Alibi, 1 Macc. 9. 52. dicitur esse munita a Jonathane & 1 Macc. 13. 54. Simeonem habitasse ἐν Γαζάροις. Sita dicitur in finibus Azoti 1 Macc. 14. 34. & 2 Macc. 10. 32 Timotheus legitur fugisse ad Γάζαρα λεγόμενον ὀχύρωμα. Josephus ejus quoque meminit dicens Γάδαρα terminum esse regionis Ephraim ad occasum, Antiq. v. 1. quod firmat opinionem eorum qui existimant eam in Sacro Codice Gezer גזר appellari. Vide Jos. 17. 3. & quae ad vocem Gezer dicentur. Frequenter eam γάζαρα Josephus nuncupat scribitque esse in finibus Azoti, jungens eam ter cum Joppe & Jamnia. Videamus loca quaedam quae de hac urbe agere videntur, licet Ζάρα, Γάδαρα & Γάζαρα aliquando apud ipsum scribatur. Antiquit. XII. 11. dicitur Judas persecutus hostes suos μέχρι Γαδάρων καὶ τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας (melius credo legeretur Ἰουδαίας) καὶ Ἀζώτῃ καὶ Ἰαμνείας usque ad Gadara & campos Idumaeae (f. Judaeae) & Azotum & Jamniam. Erat autem Γαζάρη ἐπὶ τῶν ἰρίων Ἀζώτῃ, in finibus Azoti 1 Macc. 14. 34. Per haec Γάδαρα intelligendam esse Gezer sive Γάζαρα licet etiam colligere ex eo quod in libro Chasmonaeorum cap. 4. 14. ubi eadem res narratur pro Γαδάρων in quibusdam codicibus legatur Γαζήραν, in aliis Ἀσσαρημῶθ quasi ex Γαζήρα. Ita enim illic legitur ἐδίωξαν αὐτὸς ἕως Γαζήρων καὶ ἕως τῶν πεδίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτῃ καὶ Ἰαμνείας. Alibi Josephus hanc urbem Γάζαρα vocat uti Ant.

VIII. 2. ubi de rege Aegypti scribit eum cepisse Γάζαρα urbem regionis Palaestinarum τῆς Παλαιστίνων χώρας, & filiae suae Salomoni nuptae donasse. Haec autem גִּזְרִי Gezer appellatur 1 *Reg.* 9. 15. & 2 *Sam.* 5. 25. Γεζάρα גִּזְרִי. *Ant.* XIII. I. narrat Gazara a Bacchide munita. Nihil obstat quo minus credamus haec esse Gezer. Tria autem loca in quibus Josephus Gazara cum Joppe & Jamnia jungit haec sunt.

Gazaran & Joppen & Jamniam cepit Simon. *Ant.* XIII. II. Videtur illa in regione Palaestinarum fuisse, quae cum Azoto & Joppe plerumque jungi solet Γάδαρα Straboni dicta, ad quem vide eruditissimas notas Casauboni.

Gazara cum Joppe conjungitur, quae ab Antiocho Judaeis erepta est. *Ant.* XIII. 17. Γάζαρα καὶ πηγὰς ibidem dicitur. Si recte ita legitur docemur ibi fontes fuisse. Mox praecessit Ἰόππη καὶ λιμένες. Eadem phrasis.

Zara, Joppen & Jamniam cepit Simon. *bell.* 1. 2. lege *Gazara*, uti liquet ex *Antiq.* XIII. II. & quibusdam codicibus versionis Rufini, & 1 *Macc.* 14. 34. ubi Gazara appellatur ad fines Asdodi.

In Notitiis Veteribus Ecclesiasticis etiam jungitur Gadara haec cum Azoto, uti urbs Palaestinae primae. Γεγεῶν Γαδάρων, Ἄζωτος παράλιος. *Regio Gadaronum* (cur ita reddam Γεγεῶν vide in notis ad excerpta ex notitiis) *Azotus maritima*.

* G A D D A.

גַּדָּא / Urbs in tribu Juda *Jos.* 15. 27. Ita quidam putant. Eusebius. γάδδα, Φυλῆς Ἰούδα. Κάμη εἰς ἔτι καὶ νῦν εἰσὶν ἐν ἐσχάτοις τῷ Δαρωμῶ. Hieron. *Gadda*, in tribu Juda. Est autem hodieque villa in extremis sinibus Daromae contra Orientem, imminens mari mortuo. Memoratur etiam Gadda in Notitia Imperii sub dispositione Ducis Arabiae. Ego existimo esse jungendum cum praecedenti גַּדָּא: vide vocem *Chatzar Gadda*.

G A D O R A.

Vicus in regione urbis Aeliensis, id est Hierosolymae, circa Terebinthum. Eusebius ad vocem Γάδιρα. Confer Hieronymum. Terebinthus erat 2 miliaribus ab urbe Chebron.

G A D V A D.

גדוד Memoratur in Misna *Negaim*. VII. 4.

G A E B A.

Γαιβά. Non longe a Scythopoli & Dothaim. *Judith*. 3. 11. ubi Holofernes castrametatus dicitur inter Gaebam & Scythopolin, non longe a Dothaim.

G A I A.

Urbs Palaestinae juxta civitatem Petram. Ita Hieronymus in Onom. ad vocem Γαι, i. e. עי העברים *Num.* 33. 44. ubi dicitur hic locus esse in terminis Moabitarum: hoc quoque nota ad illustranda loca mansionum Israëliticarum in solitudine.

G A L B A A T H.

Γαλβαάθ. Nomen loci ubi David delituit. *Jos. Ant.* VI. 14.

G A L E M.

Γαλέμ. Urbs tribus Judae, si sequamur codices Graecos *Jos.* 15. 60. Hebraei enim non habent eo loco. At in Jesaiæ c. 10. *comm.* 30. גלים *Gallim* memoratur. Sed vix inde situm loci colligas, nisi forte ex vicinis urbibus. At Judaei in Seder olam *Rabba cap.* 23. putant decem illas urbes ordine invasisse Sanheribum & decem ejus מסעות stationes iis indicari existimant. Id mihi non fit verisimile. Loca, quae novimus ubi sita fuerint, Anathoth, Gibeā Saulis, Micmas & alia abunde hoc

refutant, ostenduntque loca Hierosolymis vicina heic recenseri, quae terrore suo replevit Rex Assyrius. Hieronymus, quem vide in Comm. ad *Mich.* 5. legit Gallim. Erat quoque vicus hoc nomine dictus Gallim, qui aetate Eusebii prope Ekron esse dicebatur, λέγεται, scribit is in Onomastico ad vocem Γαλλει, πλησίον Ἀκκαρῶν εἶναι τινὰ κώμην Γαλλεῖμ καλεμένην. Ita legit Hieronymus dicitur autem esse quidam Accaron vicus qui vocetur Gallim. Fuit autem *Jos.* 15. 45. Accaron יקרו data tribui Juda.

G A L G A L A.

Γάλγαλα. Nomen loci est circa Bethel. Ita Josephus *Ant.* vi. 5. Eusebius in Onom ad vocem Γάλγαλα. Ἄλλοις δὲ εἶκεν εἶναι Γάλγαλα τὴν περὶ Βαιθήλ. Hieronymus. *Sed & juxta Bethel quidam aliam Galgalam suspiciantur.* Hieronymus in epitaph. Paulae. *Inventa est castra Galgalae & acervum praeruptiorum & secunda circumcissionis mysterium & 12 lapides qui de Jordani illuc translati a 12 Apostolorum fundamenta firmaverant.* Iste acervus & Galgala aberant 2 miliaribus a Jerichunte teste Eusebio ad vocem Βενός. Josephus memorat quoque Γάλγαλα sita in planitie inter Jerichuntem & Jordanem *Ant.* v. 1.

Eadem est ac Gilgal, sed Graecis ita dicta. Vide 1 *Macc.* 9. 2. Theodoretus *quaest.* 8. in *lib. Jud.* Ἡ δὲ Γάλγαλα τῆ Ἱεριχὰ πλειάξει. *Galgala vicina est Jerichunti.* *Quaest.* 7. scripserat eam vocem lingua Hebraea libertatem significare, quod opinor eum hausisse vel ex libro nominum Hebraicorum τῷ βιβλίῳ τῶν Ἑβραϊκῶν ἰστομάτων, quem consulere solebat in indagacione significacionis vocum, vide *quaest.* 51, 54, & 59 in primum librum Regum qui nostris hominibus vulgo primus Samuelis dicitur; aut forte ex Josepho, cujus saepe mentionem facit. Notum enim est eum ad הלל *Gala*, liberavit, respexisse; quum in Sacro Codice nomen Gilgal a הלל *Galal*, sive devoluto illic opprobrio Aegypti per circumcissionem ducatur.

In Chronico Paschali *pag.* 161. mentio fit aureae buculae ibi constitutae his verbis. Ἐπὶ τότε γέγονε τέρας, ὅτι ἦνικα ἐτιχθη, ἐν
Γαλ-

Γαλγάλοις ἢ Δάμαλις ἢ χρυσῇ ὄξυ ἰβόησεν, ὡσεὶ ἀκκοσθῆναι εἰς Ἱερουσαλήμ, Ὃς καθελεῖ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν καὶ τὰ χονευτὰ αὐτῶν. *Circa hunc (Elisæum) factum est prodigium. Quum enim nasceretur, in Galgalis aurea bos acutam vocem edidit, ita ut audiretur Hierosolymis dicens; hic destruet sculpta illorum simulacra.* Apud Epiphanium de vitis Prophetarum pag. 237. legitur, ἦνικα ἐτέχθη, ἐν Γαλγάλοις ἢ δάμαλις ἢ χρυσῇ ἢ ἐν Σηλώμ ὄξυ ἰβόησεν, *quum nasceretur, Galgalis bos aurea quae in Silo erat vocem edidit.* Sed haec corrupta sunt, nec enim idem bos Galgalis & Silunte erat, nec τὸ Galgalis cum ἐτέχθη jungi potest, quia mox dictum fuit eum natum esse Abelmaulae in tribu Ruben. Credo illud ἢ ἐν Σηλώμ, vel in Silo glossēma esse, additum ab aliquo quod in contextum irrepfit. Sed unde illud est, quod Galgalis bos erectus esse dicatur? Forte quod *Hof. cap. 4.* dicatur, nolite ingredi in Galgala & ne ascenderitis in Bethaven & *cap. 9.* 15. omnis malitia eorum Galgalis. Quo etiam facit quod verba a bove prolata videantur ex eodem *Hosea cap. 10.* 2. petita, & *Hof. 12.* 12. *erant in Galgal bobus immolantes,* ita Hieron. reddit, quamvis Hebraica *בגלגל שורים זכרי* etiam ita reddi queant, & forsan melius, *in Gilgal boves immolant.* Praeterea notandum est in versione Alexandrina, qua Patres plerumque utebantur, lectum olim *1 Reg. 12.* Jeroboamum vitulorum unum erexisse Galgalis, alterum in Dan (nunc legitur, uti in Hebraeo, unum in Bethel, alterum in Dan) ita certe citat Cyrillus in Comment. ad *Hoseam pag. 5.* Καὶ ἀπέθετο, φησι, τὴν μὲν εἰς Γάλγαλα, τὴν δὲ εἰς Δάν. *Ei collocavit quidem unum Galgalis, alterum in Dan.* Nec verum est quod subjungit πόλεις γὰρ αὐταὶ περιφανεσεῖραι τῶν ἄλλων, αἱ ἦσαν ἐν χώρᾳ Σαμαρειτῶν, *haec enim urbes in regione Samaritanorum prae aliis illustres sunt.*

Ceterum quod hic semel accidisse narratur bovem ex metallo muguisse quotannis fieri consuevisse Constantinopoli tradit ex opinione vulgi Georgius Codinus in Excerptis de Orig. Constant. pag. 32. Ἐν τῷ λεγομένῳ λιμένι τῆς Νεωρίας βῆς ἴσατο χαλκῆς παμμεγεθέστατος κράζειν δὲ αὐτὸν ἔλεγον ὡς βῆς μίαν τῆ ἐνιαυτῆ καὶ γίνεσθαι παράπτωμά τι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἐκράξεν *In portu Neoriii*

rui bos maximus ex aere stabat, quem ferunt semel in anno mugire solitum, & eo die calamitatem aliquam urbi accidere.

G A L G U L I S.

Γαλγυλῆς. Vicus in sexto miliario ab Antipatride contra septentrionem. Eusebius ad vocem Γεργίλ.

G A L L I M.

גלים I Sam. 25. 44. Videtur in Benjamin fuisse quia *Jes.* 10. 30. conjungitur cum Michmas, Geba, Rama, Gibea, Saulis, & Anathoth. Hieron. in Onom. scribit non longe ab Accaron esse vicum Gallim, sed is est a nostro diversus. Vide vocem *Galem*. In Echa Rabbati *fol.* 52. *col.* 4. vide quomodo illud Jesaiae בנה גלים Abba Bar Cahana interpretetur comparatione instituta inter גלים *fluvius* maris & majores Israëliitarum, unde ipsi nunc בנה גלים dicantur, vel בנה גלים fit quasi בנה גולים i. e. Abrahaami Isaaci & Jacobi qui protecti sunt in alias regiones, uti Abraham in Aegyptum, Isaacus ad Abimelechum regem Philistaeorum, Jacobus in Paddan Aram.

G A M A L A.

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Γάμαλα, κατοικία Συρίας. ὁ οἰκῆτωρ Γαμαλεύς. Ἰώσηπος ἐν τετάρτῳ τῆς Ἰσραηλικῆς ἀρχαιολογίας. *Gamala, Syriae, Incola Gamalens.* *Josephus lib.* IV. *Antiquit. Jud.* Urbs fuit Gaulanitidis e regione urbis Tarichaeae sita, unde regio Gamalitica nomen habet ad septentrionem Peraeae sita, & a forma cameli quam repraesentabat dicta. *de bell.* IV. I. Plinius inter oppida Samariae Gamala recenset *lib.* V. c. 13. Sed crediderim hoc nomen corruptum esse.

Legitur etiam apud Josephum *de bell.* III. I. Γάμαλα in Galilaea sita, urbs equitum dicta, ad montem Carmelum, sed MS. tum Acad. Lipsf. illic γάβλα legit, Rufinus γάβα. Sic etiam Γάμαλα, in Vita pag. 1002. & Γαβαλα in Galilaea munita ab Herode *Antiquit.*

tiquit. xv. 11. affines sunt literae μ & β in veteribus membranibus. Et sic *Antiquit.* xii. 23. Γάλαλα recensentur cum Gadaris & Se-
lencia, quae non dubito esse eadem ac Gamala. Forfitan sub
Gabala aut Gamala in Galilaea latet urbs Gabara, quae uti &
Sipporis & Tiberias tres erant nobilissimae urbes Galilaeae, te-
ste Josepho: aut erit Gaba quae *lib.* 11. *de bell. cap.* 19. interpo-
nitur inter Ptolemaidem & Caesaream. Gemalae vicina erat arx
Magdala, Μάγδαλα, cujus meminit Josephus in vita. Josephus
de bell. 11. 25. & *Antiquit.* xviii. 1. Sed *Antiquit.* xiii. 23. ar-
cem vocat.

G A R I S I M E.

Γαρισίμη. Locus distans 20 stadiis a Sephori urbe Galilaeae.
Josephus in vita pag. 1029.

G A R O B.

גָּרֹב / Ibi Ephod erat Michae. Sanhedrin fol. 103. 2. מְגֻרָב
לְשִׁילֹו ג' מִיָּלִין a Garob usque ad Schilo erant 3 miliaria.

G A R S I S.

Γαρσίς. Urbs Galilaeae. Josephus *de bell.* vi. 12. ἀπὸ Γαρσίς
πέλειως.

G A T H.

גַּת / Urbs Philistaeorum *Jos.* 11. 22. Sed iis erepta una cum
Jafne & Afdod a rege Judae Uzzia 2 *Chron.* 26. 6. vicina iis
urbibus, uti hinc colligere licet; & quidem regia cujus rex alias
quoque urbes quas inter Tziklag imperio suo subiectas habuit.
1 *Sam.* 27. 5. 6.

Josephus urbem hanc Γίτταν appellat, quae forma videtur
nata ex ἔθνικῶν גִּתִּי Gitti, i. e. oriundus e Gath. Scribit ille *Ant.*
v. 1. esse hanc urbem Danitarum, & *Ant.* vi. 1. esse urbem unam
ex quinque Palaestinarum, *Antiq.* ix. 11. illam Palaestinis erep-
tam a Rege Ozia, & *Ant.* ix. 13. scribit Hizkiam cepisse urbes
Palaestinarum a Gaza ad Gath.

G g g g g

Hic-

Hieronymus in Comm. ad *Mich.* 1. scribit *Geth una est de 5 urbibus Palaestinae vicina Judaeae confinio & de Eleutheropoli centibus Gazam, nunc usque vicus vel maximus.* Eusebius in Onomastico testatur vicum *Γεθὰ* fuisse 5 miliaribus ab Eleutheropoli remotum in via versus Diospolim, i. e. Lyddam. Hieronymus in praef. ad Jonam testatur patriam Jonae dici Geth quae est in Opher ad distinctionem aliarum Geth urbium (nota τὸ urbium) quae juxta Eleutheropolim sive Diospolim hodie quoque monstrantur. Plures monstrabantur hoc nomine, uti praeter illam Getha 5 mill. ab Eleutheropoli versus Diospolim, alia inter Eleutheropolin & Gazam, & alia inter Antipatridem & Jamniam. Euseb. ad vocem *Γεθὰ* in Onom.

Erat haec urbs haud procul ab Azoto, quapropter nomine reliquiarum Asdod intelligi eam scribit Hieron. ad cap. 25. Jeremiae. *Generaliter posuit Philistinim, hoc est terram Palaestinorum & specialiter urbes eorum Ascalonem, Gazam, Accaron, Azotum: solum tacuit Geth quae continetur in reliquiis. Hoc est enim quod scriptum est, & reliquiis Azoti: Vicina enim atque confinis est Azoto, quae Hebraice dicitur Esdod, regio urbis Geth.* Quod si verum sit, non Gath, sed Asdod illic ommissa esse dici debet. Ego crediderim Gath circa excidium Templi primi minus notam aut celebrem fuisse: nam & alibi, ubi 4 aliae urbes Philistaeorum recensentur, haec omittitur. Vide *Zephan.* 2. 4. *Gaza direptaerit, & Ascalon in perditionem, & Azotus & Accaron eradicabuntur.* Et *Amos* 1. 7. *Mittam ignem in muros Gazae & devorabit aedes ejus, & disperdam habitorem de Azoto & tenentem sceptrum de Ascalone, & convertam manum meam super Accaron.* Huc quoque facit quod Gath uti urbs potens quidem olim sed destructa postea recenseri videatur ab Amoso cap. 6. 1. *Descendite ad Gath Palaestinarum &c.*

GATH HACHEPHER.

גת חפר / In tribu Zabulon *Jos.* 19. 13. Patria fuit Jonae: cuius situm ita describit Hieronymus praefatione ad Jonam. *Geth in secundo Saphorim miliario quae hodie appellatur Diocaesarea centibus*

tibus Tiberiadem haud grandis est viculus ubi & sepulcrum ejus ostenditur. Quod si verum sit, male negarunt Judaei aliquem prophetam ex Galilaea ortum traxisse, nam locus a Sepphori, metropoli quondam Galilaeae, non amplius duum millium intervallo & in meditullio ejus sita, sine ullo dubio in Galilaea fuit. Sita porro fuit eo in loco quo communis utriusque tribus, hujus nempe & alterius proximae finis erat.

GATH RIMMON.

גת רמון / Urbs Danitarum *Jos.* 19. 45. Villa teste Hieronymo praegrandis in decimo miliario Diospolcos pergentibus Eleutheropolin. Ita lege & confer Eusebium.

GAULADEMAN.

Γαυλαδημῶν. Urbs refugii in Bataneade. Josephus. *Ant.* IV. 7. Est corruptum ex Golan גולן.

GAULANE. Vide GOLAN.

G A Z A.

Urbs haec in codice Hebraeo V. T. גזא *Azza* dicitur, unde est gentile עזתי *Jos.* 13. 3. Tribui Judae sorte fuit adsignata, una ex quinque urbibus Philistaeorum *Jos.* 15. 45. 1 *Sam.* 6. 15. sita versus fines terrae Israëliticae australes. *Gen.* 10. 19. Avvitae leguntur *Deut.* 2. 23. habitasse in Chatzerim Gazam usque. In N. T. semel tantum ejus fit mentio *Act.* 8. 26. *Via quae ducit Hierosolymis Gazam, αὐτὴ ἐστὶν ἔρημος.* Alii ultima verba de urbe Gaza, quae deserta fuerit eo tempore utpote ab Alexandro everſa nec postea inhabitata, teste Strabone, l. 16. accipiunt, alii de ipsa via. De via ipsa non video cur ἔρημος diceretur magis quam multae aliae viae in terra Israëlitica: adeoque ad Gazam ipsam haec retulerim potius. Cellarius jam notavit eam a temporibus Alexandri desertam non fuisse, quum ab Antiocho
Ggggg 2
everſa

everfa fit (tefte Polybio in excerptis Valesianis) & a Chafmonacis erepta aliquoties Syris (1 Macc. II. 61. & 13. 43) deinde expugnata ab Alexandro Jannaco (Joseph. l. 13. 21.) & ex hoc tempore videtur ei fuiffe ἔρημος deferta, usquedum, uti ex nummis Titi, Hadriani & fequentium Imperatorum ibi cufis liquet, ex hac quoque clade surrexit. Certe sub Gabinio jam ex clade fua surrexit, quum instaurata fuit teſte Josepho & nummos cudit, de quibus mox dicemus, adeoque tempore Philippi Act. 8. 26. non videtur ἔρημος dici potuiſſe, ac ſi incolis omnino omnibus deſtituta fuiſſet.

Egi aliquando ſuper hac re per literas cum amico meo, Profeſſore regio linguarum orientalium in Academia Pariſienſi, Antonio Gallandio, ut nummos veteres de quibus mox agemus & inſcriptam iis aeram conciliarem cum teſtimonio ſacri codicis urbem illam fuiſſe ἔρημον, quum tamen & a Gabinio instaurata eſſet & nummos cuderet. Is autem ſententiam ſuam ad me his verbis perſcripſit. *Gaza, quod non ſolum a Strabone verum etiam in Act. Apoſt. ἔρημος dicitur, non eſt mirum, ſi attenderimus ad id quod ait Heſychius his verbis: ἔρημα, ἀφύλακτα; ea nimirum eſſe loca, quae non munita praefidio carent, nec opus habent. Itaque putemus eam urbem, ab Alexandro Magno expugnatam, & Perſis, qui eam muniterant, ereptam iſdem aut deletis aut fugatis, indigenis relictam fuiſſe ea conditione, ut ab ipſis denuo non munitetur, nec, quod ipſi contigerat, in Aegyptum contendentibus viam praeccluderent, ſed liberam & perviam ultra euntibus, ac redeuntibus ſinerent. Notandum praeterea, ab iſdem idem ſub Lagidis & Seleucidis obſervatum fuiſſe, hincque eorum urbem, ſacram & aſylam, ſeu inviolatam dictam, ἱερὴν καὶ ἀσυλὸν, quod utriſque, ſeu victoribus, ſeu victis, aperta eſſet. Id a te ſi intellectum fuerit, plana omnia invenies, ac alia Gaza eorum numismata Imperatorum Romanorum nomine ante Titum uſa reperiri poſſe comperies. Cum eorum regio, oleorum, ficuum, vinearum, & agrorum omni proventu, etiamnum hodie, uti mihi teſti oculato conſtat, fertiliffima ſit, alia ſignificatione ἔρημος dici non poteſt. Haec eſt mea ſententia: ſi quid melius tibi viſum fuerit tui arbitrii eſt.*

Josephus meminit hujus urbis aliquoties. *Ant.* v. 1. & 2. scribit esse urbem tribus Judae, & *Ant.* vi. 1. unam ex quinque urbibus Palaestinarum. *Ant.* ix. 13. Hizkias dicitur cepisse omnes urbes Palaestinarum a Gaza ad Gath. *Antiq.* xi. 8. eam narrat obsessam fuisse ab Alexandro dum praesidium Persicum in ea erat: de qua obsidione vide Plutarchum in Alexandro, qui eam vocat Συρίας μεγίστην πέλιον. Deinde capta fuit a Ptolemaeo. Vide Josephum *Antiq.* xiiii. 21. tum ab Alexandro Jannaeo *Ant.* xiiii. 21. inflamata a Gabinio *Ant.* xiv. 10. Herodi reddita ab Augusto *Ant.* xv. 11. Eidem *Ant.* xvii. 13. urbs ἑλληνίς appellatur nec Archelao regi Judaeae subdita. Porro *lib.* v. *de bell.* cap. 14. eam sitam esse scribit inter Raphiam & Ascalonem. Denique *lib.* 11. contra Apionem tradit Idumaeam fuisse juxta Gazam.

Stephanus ita Gazam describit, Γάζα, πόλις Φοινίκης, νῦν δὲ Παλαιστίνης (forte πρώτης) πρὸ τῆς Αἰγύπτου. Ἐκλήθη καὶ Ἄζα, καὶ μέχρι νῦν Σύροι Ἄζαν αὐτὴν καλεῖσιν ἀπὸ Ἄζονος ..... ἐκλήθη δὲ καὶ Ἰώνη ἐκ τῆς Ἰῶς ... ἐκλήθη δὲ καὶ Μινώα ..... Gaza urbs Phoenices nunc autem Palaestinae quae ante Aegyptum est. Nuncupata etiam fuit Aza, & ita a Syris hodieque appellatur de nomine Azonis ..... appellatur & Jone ab Jo ..... & Μινωα ..... Nota olim Phoenicem postea Palaestinam dictam; & quod Azan eam nuncupat. Azotus etiam olim Ἄζα dicebatur, uti noster tradidit ad vocem Ἄζωτος, aut saltem ea de nomine Ἄζας mulieris ita dicta fuit. Ad nomen autem Jones haec confer ex eodem: Ἰόνιον πέλαγος ... λέγουσιν τινες καὶ τὸ ἀπὸ Γάζης μέχρις Αἰγύπτου πέλαγος Ἰόνιον λεγέσθαι. Ἰώνη γὰρ καὶ ἡ Γάζα ἰκαλεῖτο, ἀπὸ Ἰῶς, Jonium pelagus ... dicunt quidam mare a Gaza usque ad Aegyptum Jonium dici. Gaza enim dicta fuit quoque Jone ab Jo.

Sitam urbis ita tradit Arrianus *lib.* 11. de expeditione Alexandri. Ἀπέχει ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης ἑκοσι μάλιστα σταδίς, καὶ ἐστὶ φαμαρῆδος καὶ βαθεῖα εἰς αὐτὴν ἡ ἀνοδος· καὶ ἡ θάλασσα ἡ κατὰ τὴν πόλιν τεναγῆδος πᾶσα. Μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν καὶ ἐπὶ χάματος ὑψηλῆ ἀκροῦ, καὶ τείχος περιβέβλητο αὐτῇ ἰσχυρὸν. Ἐσχατὴ δὲ ἦκετο, ὡς ἐπὶ Αἰγύπτου ἐκ Φοινίκης ἰόντι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. Abest Gaza a mari stadiis summum viginti, & accessus ad eam est

Ggggg 3

sa-

fabulosus & profundus, & mare urbi propinquum limosum est. Magna autem urbs eras Gaza & in elevato loco sita, validoque muro firmata. Ultima quoque est urbium quae inhabitantur tendenti ex Phoenice in Aegyptum, sita in initio solitudinis. Nota illos scriptores qui expeditionem Alexandri per Phoenicem & Palaestinam describere, post Tyrum nullius urbis quam Gazae meminisse: unde liquet hanc & celebrem & munitam fuisse. Lucanus quoque ubi varias orientis urbes recenset, hujus solius meminit ex urbibus terrae Israëliticae cum Tyro & Sidone, *Lib. III.*

*Accedunt Syriae populi, desertus Orontes,
Et felix sic fama Ninus, ventosa Damascus
Gazaque & ar busto palmarum dives Idume,
Et Tyros instabilis, pretiosaque murice Sidon.*

Plinius ita *lib. VI. 28.* Petra abest a Gaza oppido litoris nostri DC mill. a sinu Persico CXXII. mill. Huc convenit utrumque bivium, eorum qui Syriae Palmyram petiere & eorum qui a Gaza venerunt. De hoc spatio vide mappam nostram, pag. 423. adjectam, in qua videre est quam bene Plinio cum Strabone & Marciano Heraeleota conveniat; nam sex septemve miliarium intervallum nullum est respectu spatii 150 miliarium. Idem *lib. XII. cap. 14.* Caput eorum (Gebanitarum Arabum) Thomma abest a Gaza nostri litoris in Judaea oppido LXXX. XXVII. millium passuum, quod dividitur in mansiones camelorum LXII.

Gazam duplicem fingit Palmerius, alteram prope Aegyptum, alteram Palaestinae urbem vulgo hoc nomine notam, persuasus iis quae leguntur in Polybii *lib. V. Historiar.* Ibi describens iter Ptolemaei ex Aegypto versus CoeleSyriam tradit eum per Casium montem, & Barathra profectum, deinde παραγινόμενον iis Γάζαν parte exercitus assumpta ulterius processisse donec 50 stadiis a Raphia abesset ad austrum nempe, nam Antiochus cum exercitu ei obviam tendens Raphiam praetervectus decem stadiis ab exercitu hostili castra metatur, dein 5 tantum. Hic initum est praelium, Antiochus in fugam conjicitur, retrocedit, Raphiam primum, deinde Gazam fugiens domum redire cogitur

tur & Ptolemaeo Coelefyriam relinquere. Certum est, si omnia recte se habent in contextu Polybiano, duplicem Gazam statui: sed si duplex fuisset an non Polybius debuisset, vitandae confusionis ergo, id monere, aut unam ab altera distinguere aliquo cognomine? Et quis meminit illius Gazae Aegyptiacae? Videtur itaque mihi locus cubare in mendo, & vel pro Γάζαν nomen loci ignotioris substituendum, vel aliquid aliud quo indicetur cum non jam appulisse Gazam, sed profectum eo, & constituisse eo usque iter facere cum exercitu.

Erat ad mare non longe a Gaza portus, Majuma Graecis ὁ Μαιύμας, dictus, quem Constantiam de nomine filii sui appellavit Constantinus & urbem esse voluit. Julianus autem hoc nomen ei ademit & λιμένα τῆς Γάζης nominari iussit. Sed secuti Imperatores & nomen & jus ei restituerunt. Meminit hujus rei Sozomenus *Histor. lib. v. cap. 3.* Παραπλήσια δὲ καὶ τοῖς ἐν Παλαισίνῃ Κωνσταντιεύσιν ἐγκαλῶν προσένειμε Γαζαίοις τὴν αὐτῶν πόλιν. Ταύτην γὰρ τὴν Κωνσταντίαν ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ἐγνωμεν ἐπίνειον Γαζαίων ἔσαν καὶ Μαιύμῶν προσαγορευομένην μαβῶν Κωνσταντίνος ἐς τὰ μάλιστα τὴν Χριστιανῶν Θρησκείαν προσέθειν, ἀξία πόλεως ἐτίμησε καὶ Κωνσταντίῳ τῷ παιδί ἐπωνόμασε, καὶ καθ' ἑαυτὴν πλιτεύεσθαι διετάξατο. λογισόμενος ἄδικον εἶναι τελεῖν ὑπὸ Γαζαίοις ἐς ἄγαν Ἑλληνίζουσιν. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν βασιλείαν παρῆλθεν Ἰηλιανὸς δίλην ἔλαχον οἱ Γαζαίοι τοῖς Κωνσταντιεύσι, καὶ δικαστὴς καθίσας αὐτὸς προσένειμε Γάζῃ τὴν Κωνσταντίαν ἀμφὶ τῆς ἑκοσὶ σταδίως διεσῶσαν. Καὶ τὸ ἐξ ἐκείνης τῆς προτέρας ἀφαιρεθεῖσα προσηγορίας, παραθαλάττιον μέρος τῆς Γαζαίων πόλεως ἰνομάζεται. *Constantiensibus in Palaestina idem crimen objiciens urbem eorum Gazaeis attribuit. Hanc enim Constantiam, uti ante diximus, quum navale esset Gazaeorum & Majumae nomen haberet, Constantinus intelligens favere religioni Christianae, civitatis jure donavit & de nomine filii sui Constantiam appellaverat, & seorsim rem publicam habere praeciperat, iniquum esse ratus eam Gazaeis Centum superstitioni addidissimis attribui. Verum ubi Julianus imperium adeptus est, licet moverunt Gazaei Constantiensibus. Ipse vero iudex sedens Gazae Constantiam adjudicavit quae remota inde est viginti circiter stadiis. Atque ex eo tempore prius nomen amittens di-*

ēta est pars maritima Gazae. Hoc nomen, *pars maritima Gazae* ei datur in vita S. Porphyrii conscripta a discipulo ejus Marco Diacono *Cap. VIII. Quinto mare adnavigavimus in maritimam partem Gazacorum quam vocant Majumam.* Ad Majumam quoque hunc Gazae portum respicere videtur Hieronymus Gazis in litore maris collocatis *comment. ad Dan. XI. Mare magnum in cujus litore Caesarea, Jappe, Ascalon & Gazae sitae sunt.* Si ita legitur in MS. t̄is, *Gazae*, utramque & Majumam & Gazam proprie ita dictam intelligit, quae tamen aliquo spatio a mari erat secreta uti mox vidimus. Non debet haec confundi cum Constantia urbe Cypri, in qua requiescit S. Epiphanius, cujus mentio fit in vita S. Willibaldi a sanctimoniali conscripta, quod tamen factum video ab Mabillonio in *Tom. IV. Actor. S. Benedicti pag. 373.* sed ab ejusmodi erroribus, in quos viri maximi saepe aliud agentes incidunt, nemo mortalium immunis est. Meminit ejus & Euzagrius Histor. *lib. II. cap. 5. τὸ καλυμνὸν Μαιμαῖ, τὴ πρὸς τῆ Γαζαίων πόλει.* Et *cap. 8.* vocat oppidum, *Μαιμαῖ τὴ πολιχνίς.* Sozomenus Hist. *lib. VII. cap. 21.* vocat illam Gazam maritimam ἐν Γαζῆ πρὸς θάλασσαν, ὅπερ καὶ Μαιμαῖν ὀνομάζουσιν.

Abullēda, Princeps Hamae, in geographia sua nondum typis descripta, oppidum esse scribit in longum porrectum, ubi paucae palmae sed vites plurimae (قليل نخل وكرم وخصه) & hinc celebrata illa vina Gazetica) proveniant, ubi horti in regione arenosa & collibus qui inter illam & litus maris interjacent, arx praeterea exigua. Hic sepultum esse tradit ex Ibn Haukel Casimium (قاسم) est in codice Abullēdae quo utor, sed alii cum هاشم *Haschem* nuncupant) filium Abdolmenaaf, qui inter majores fuit Mohammedis, natum hic esse celeberrimae sectae auctorem Schafum & Omarem filium Chatabi. Graeci plures nobis memorant viros celebres quibus nomen Gazacorum adhaesit. Observa tamen fuisse qui γαζαῖοι nuncuparentur, non quod Gaza oriundi essent, sed ex aerario ecclesiastico alerentur: atque ita Commodianum Gazacum dictum ferunt. Notus est Procopius Gazaeus, Zozimus Gazaeus qui vixit impetrante Zenone, & Ulpianus cujus Marinus in vita Procli meminit

cap. 9. & Suidas ad vocem Ὀυλπιανός. Idem ad vocem Πρέσβεις meminit Isidori Gazaci qui cum Arcobindo legatus in Per-
siam missus est.

Incolae hujus urbis uti superstitionis Gentium fuere tenacis-
simi, etiam id temporis quum doctrinam Christianam amplexae
essent urbes aliae, ita inprimis Marnae Dei templum quod Ga-
zae fuit celebratur. Est *Marnas Syris Dominus hominum*. Co-
lebantur quidem ab iis ΖΕΥΣ ΑΛΔΗΜΙΟΣ, quod ex Metho-
dio narrat auctor etymologici magni, aliaque numina, sed Mar-
nae fama reliquorum fere memoriam delevit. Saeculo quarto
post Christum natum Gaza habuisse dicitur octo templa Diis di-
cata. Ita scribit Marcus Diaconus in vita S. Porphyrii episcopi
Gazensis cap. ix. inserta *Actis Sanctorum Tom. v. pag. 655*. Erant
autem in urbe simulacrorum publica templa octo, nempe solis & Vene-
ris & Apollinis & Proserpinae & Hecates & quod dicebatur Herion
seu sacerdotum (f. Ἡρώων, uti Ἡρώων τὸ τῆς Ἀλκμήνης ἐν Θήβαις me-
moratum Antonino Liberali Metamorph. c. 39. vel Ἡραίων Juno-
nis, quale fuit Corinthi, teste Xenophonte Hist. Gr. l. iv. & Con-
stantinopoli: vide Codini Orig. Constant. p. 58. quodque vulgo
Ἱερεῖον pro Ἡραίων dicebatur teste Procopio de aedif. c. 3.) & fortunae
civitatis. quod vocabant τυχεῖον (de qua voce vide Notas du Can-
ge ad Zonaram pag. 52.) & Marnion quod dicebant esse Cretigenae
Jovis, quod existimabant esse gloriosius omnibus templis quae sunt u-
bique. Marnae templum erat formae rotundae, circumdatum
duabus porticibus se invicem interius subeuntibus, ejus vero me-
dium erat ad emittendos vapores constitutum, septentrionale-
que & extensum in altum, uti ibidem cap. x. traditur: & erant
nonnulli qui existimabant eadem forma Ecclesiam Christianam
illic aedificandam esse, sed Eudoxia jussit fieri ad formam S.
crucis, atque ita etiam facta est, ornataque columnis trigin-
ta milibus ab Eudoxia quas inter duae Carystiae. Incensū diruti-
que Marnii marmora in plateae solo strata sunt ante ecclesiam,
ut ab omnibus conculcarentur. Scilicet antea Constantinus Tem-
pla idolorum claudere, non evertere solebat, aut in Ecclesias com-
mutare: sed Theodosius illa aut solo aequavit, aut convertit in
H h h h h Eccle-

ecclesias Christianas, uti τῆ βλάντς celeberrimum Temp'um quod erat Heliopoli (& cujus rudera ego illa esse reor quae in Baalbec hodieque conspiciuntur: vide itinerar. Monconisii p. 103.) & alia usui Christianorum cesserunt. Vide Chronicon Paschale ad ann. 379. Mentionem facit idem Marcus Diaconus cap. 8. loci cui nomen Τετράμυθος, i. e. quadrivium, ubi statua erat marmorea Veneris supra aram marmoream, & cap. 2. Irenes, qui locus erat in urbe Gaza, ita dictus quod quum urbs ab Alexandro magno obsideretur, illic primo bellum cessaverit, uti incolae referunt: & in eo loco postea S. Irenion Ecclesiam construxit. Si hoc verum sit, non fuit Gaza ejus temporis condita in alio loco quam Gaza tempore Alexandri, uti suspicabatur Hieronymus. Legitur etiam ibidem cap. 2. in via quae Diospoli ducit Gazam, prope hanc urbem, pagos aliquos sitos fuisse deditos cultui simulacrorum. Marinus etiam in vita Procli cap. xix. meminit Marnae, & alterius Dei Ascalonitarum. Hieronymus ad Jes. 17. memorat destructum Templum Marnae his verbis. *Hoc & nostris temporibus videmus esse completum: Serapium Alexandriae & Marnae Templum Gazae in Ecclesias Domini surrexerunt, & civitates Aroër Evangelicis gregibus praeparatae sunt.* Idem Epist. ad Lactam. *Marnas Gazae luget inclusus & everisionem Templi jugiter pertimescit.* Vexaverant antea Gazaei prae reliquis Palaestinae incolis Christianos, & imprimis sub Juliano. Gregorius Nazianzenus Orat. 3. in Julian. de eis exclamat τῖς ἀγνοεῖ τὴν Γαζαίων ἀπίνοίαν; *Quis amentiam Gazaeorum ignorat?* Meminit & Marnae Lampridius in vita Severi pag. 119. *Quum quidam Septimius Arabinus famosus crimine furtorum & sub Heliogabalo jam liberatus inter Senatores principem salutatum venisset, exclamavit, o Marna, o Jupiter, o Dii immortales! Arabinus non solum vivit, verum etiam in Senatum venit.* Nam, ut Salmasius recte, Syrus Imperator Syrum numen invocat.

Facit templorum quae Gazae fuerunt numinibus dedicata mentio ut de vetustissimo Templo Gazae quod duabus columnis ita innitebatur ut his submotis collabi necesse esset, & a Simfione dirutum est, aliquid obiter monendum putem. Historia nota est, legitur-

legiturque Judicum XVI. 26. Adscribam ex Pausania, quod lucem huic argumento foenerabitur, *lib. VI. cap. 9.* de Cleomede. Καὶ ἀνέσπερε ἐς Ἀστυπάλαιαν, διδασκαλείῳ δ' ἐπιστὰς ἐνταῦθα ἔσεν ἑξήκοντα ἀριθμὸν παιδῶν ἀνατρέπει τὸν κίονα, ὃς τὸν ὄροφον ἀνεῖχεν ἔμπροσθέντος δὲ τῶ ἑρόφου τοῖς παισὶ καταλιθόμενος ὑπὸ τῶν αἰσῶν κατέφυγεν ἐς Ἀθηνᾶς ἱερὸν. *Reversus Astypalacem, quum in ludum literarium intrasset, in quo pueri circiter sexaginta erant, columnam qua tectum fulciebatur convulsit: quare oppressis ruina pueris quum cives lapidibus insectarentur, confugit ad Minervae.* Fateor templum hoc Gazeticum longe fuisse capacius ludo illo literario, & plus virium ad illud diruendum necessarium fuisse: sed & vires Simfonis majores fuere viribus Cleomedis, & non repugnat eadem majorem inniti uni vel duabus columnis, quibus substractis concidet, aequè ut minorem. Ceterum quod quidam ajunt, moris non esse ut duae columnae aedificium sustinentes in medio aedis tam vicinae sibi invicem constituentur ut manu utraque arripi potuerint, ex nostri aevi & gentium Europaeorum moribus temere judicant de structura aedium apud veteres Philistaeos. Memini in Itinerario Cornelii Brunii, amici nostri, parte I, ubi a se visa in Aegypto depingit, videre imaginem aedificii talis in medio tribus columnis vicinis admodum sibi mutuo fulti.

Gazae episcopus sex in actis conciliorum legimus. Sunt autem hi.

ASCLEPIUS. Subscripsit Concilio Niceno I. Vide *tom. II.* conciliorum generalium *pag. 51.* & Epiphanium *lib. II.* adversus haereses *pag. 730.* Idem subscripsit concilio Sardinensi habito anno aerae Christianae 347. ubi legitur

Asclepius a Palaestina de Gaza.

Vide *tom. II.* conciliorum *pag. 658.* vel Hilarii opera, editionis Parisinae *anni 1693, pag. 1292.* Ἀσκληπιῶς nuncupatur Socrati Historiae Ecclesiasticae *lib. II. cap. 15.* & *Asclepas* Athanasio epistola ad solitarios, sed Theodoro

rito Histor. Eccles. l. i. 29. uti hic, *Asclepius*. Huic successit *Quintianus*, teste *Sozomeno lib. III. 8.*

IRENION. Ἐιρηνίαν Γάζης episcopus subscripsit concilio Antiocheno, habito anno 363. Vide *Socratis Historiam lib. III. cap. 25. & tom. II. conciliorum pag. 828.*

PORPHYRIUS. Memoratur in concilio Diospolitano habito anno 415. Vide *tom. II. conciliorum pag. 1532.*

NATIRAS. Hic subscripsit condemnationi Nestorii. Vide *tom. III. Concilior. pag. 541. 692. 694.* ubi *Νετόρας* legitur. Sed in actis concilii Constantinopolitani, insertis concilio Chalcedonenfi, *tom. IV. conciliorum pag. 238.* est

Νατίρα τῆ ἐνλαβεστάτῃ ἐπισκόπῳ τῆς Γάζων πόλεως.

Idem in actione sexta concilii Chalcedonenfis se scribit ἐπίσκοπον πόλεως τῆς κατὰ Γάζαν, quod notandum quum nullus episcoporum ita subscripsit. Omnes, ἐπίσκοπος πόλεως Κοραλλίας &c. non per κατὰ. Confer verba Hieronymi de Gaza diruta, vicina novae Gazae, in *Onomastico* ad vocem *Gaza*. In actione xv. concilii Chalcedonenfis legitur inter episcoporum Palaestinae tertiae nomina

Niz tiras,

Marcianus Gazes.

Non dubito legendum *Netiras Gazae, Marcianus Geraron.* Μαρκιανὸς Γεράρων ἐπίσκοπος. Vide acta hujus concilii Chalcedonenfis *tom. IV. concilior. pag. 80.* Subscripsit hic quoque *Natiras* concilio Constantinopolitano: vide acta hujus in nova collectione conciliorum edita a *Baluzio pag. 1451.* Ibi *Νετίρας* scribitur, & ἐπίσκοπος Γάζης.

CYRILLUS. Γαζαίων ἐπίσκοπον se scribit. Vide acta concilii Constantinopolitani *tom. V. conciliorum pag. 192.*

MARCIANUS. Subscripsit concilio Hierosolymitano, habito anno 536. Vide *tom. V. conciliorum pag. 284.*

Episcopus autem Μαίσιμᾶ Γάζης, sive portus Gazaeorum, distinctus ab episcopis ipsius Gazae recensetur *Paulianus* in actis concilii

cilii Ephesini. Vide *tom. III. conciliorum pag. 448.* nam eo tempore Natiras erat Gazae ipsius episcopus. Ita in actis concilii Constantinopolitani recensetur

Προκόπιος Μαίμα Γάζης

&

Κυρίλλος Γαζαίων.

Ceterum episcopum habuit Gaza primum Philemona ad quem scripta epistola libris Canonicis inserta est, si vera narrat Dorotheus episcopus Tyri. Φιλήμων, πρὸς ἕν καὶ ἐπιστολὴν ἔγραψεν ἐς καὶ ἐπίσκοπος Γάζης γέγονεν. *Philemon, ad quem & epistolam scripsit, qui & Episcopus fuit Gazae.* Hic autem quum credatur unus ex septuaginta discipulis fuisse, non est probabile alium ante eum illic episcopatu functum.

Nummi veteres Gazaeorum extant complures cum aera inscripta, cujus initium ducitur ab anno Romae conditae 693. adeoque annis aliquot ante Gazae instaurationem a Gabinio factam. Tales sunt inscripti ΔΗΜΟΥ ΓΑΖΑΕΩΝ ΙΕΡΑΣ ΑΣ. Λ. ΙΓ. Hic est Λυκαδάντος 13. Sic, ut brevis sim, nummi sunt anni hujus aerae 132, 192, 193, 194, 202, 203, 207, 211, 218, 221, 224, 227, 228, 229, 230, 248, 258, 259, 264, 280. At in quibusdam nova quoque aera Hadriani commemoratur, uti Γ. ΕΠΙ ΒΩΡ, anno tertio nimirum aerae novae, qui erat 192 aerae veteris. Hic est in cimeliarchio Wildiano. ΓΑΖΑ ΜΑΡΝΑ legitur in quibusdam. De Marna Deo diximus. Ad illustrationem horum nummorum vide Norisii epochas Syromacedonum, Patini nummos aereos Imp. Augg. & Caes. Vaillantii numismata Imp. & Caesarum, aliosque.

Chronicon Paschale pag 183. tradit aeram Gazaeorum exordium sumere a Consulatu Marcelli 11. & Philippi, id est, anno V. C 698.

Κ. Β'. ΥΠ'. Μαριέλλα τῆ β' καὶ Φιλίππου.

Ἐντεῦθεν Γαζαῖοι τὸς ἑαυτῶν χρόνος ἀριθμῶσιν.

Citat hoc Chronicon Norisius *Diff. v. de Epochis Syromacedonum p. 410.* aitque se cum auctore ejus credere esse annum 14 Olympiadi

Hhhhh 3

piadi

piadis 179. qui fuit annus urbis Romae 693, Cyclo Solis v, Lunae xvii. M. Pupio Pifone & M. Valcrio Messala Coss. Verum annus a quo Gazaci aeram suam exordiantur dicitur quidem esse quartus Olympiadis 179, uti Norisius notat, sed ad eum annum refertur Consulatus Marcelli & Philippi, non Pifonis & Messalae: & ad annum V. C. 693, sive quinquennium ante consulatum Marcelli & Philippi, refertur consulatus Pifonis & Messalae, & Cyclo Lunae 17.

Hac de re quum per literas egissem cum Illustri Ezechiele Spanhemio, pro ea quae mihi intercessit cum viro in republica literaria principe amicitia, respondit, *a Norisio, dum multus est in adserendo aerae Gazensium initio ac inter alia Chronici hujus (Alexandrini sive Paschalis) auctoritate nititur moneri debuisse, quod jam Scaliger & du Cange notaverant, confusam esse & perturbatam consulum in eo seriem, nullamque posse certam temporis notam ex illis erui in iis maxime quae praecesserunt Constantini tempora. Adde quod non vulgarem ac pro certo a Graecis habitum Olympiadum computum, Iphicem nempe, sed lustrum Julianum in assignandis Olympiadibus auctor illius Chronici sit secutus, quem proinde Iphicem seu vulgarem computum in altero illius margine addendum sibi censuit idem du Cange.* In eadem epistola scribit se quidem in calce sui de nummis antiquis operis, ubi speciminis demum loco alibi plenius a se illustrandae ex iis Chronologiae exempla quaedam protulerat, Gazensium aerae initium retulisse ad annum V. C. 692 Silano & Murena Coss. a tempore nempe datae huic urbi paullo ante a Pompejo ἀπονομιᾶς, Norisium vero ad annum V. C. 693. At deinceps se mutasse sententiam quam in erudito de nummis veteribus opere exposuerat, & Norisio accedere significat, rationesque quibus permovebatur his verbis expromit. *Ad annum vero V. C. 693, & proinde Pupium Pisonem ac Valerium Messallam Coss. debere illum omnino revocari, praeter adsertum a Norisio Marci Diaconi in vita Porphyrii episcopi, cujus quoque, ubi Aerae Gazensium tangit, meminerat jam ante Usserius, testimonium, evincunt insuper nummi illius Gazae urbis antiqui. Qualis est ille ab eodem Norisio eam in rem adductus, qui exstat in Regiis Gallorum cimeliis, inde dein quoque*

a J. Vaillant memoratus de Num. Imp. Graecis pag. 144. & 229. in quo signatam legimus ΦΛΑΟΥΤΙΑΝ ΠΛΑΥΤΙΔΑΝ ΣΕΒ. Flavianam Plautillam Augustam, Antonini nempe Caracallae uxorem; illinc ΓΑΖΑ ΔΕC Anno 264. Quae autem Plautilla, ut ex Dione constat lib. LXXVI. pag. 849. ac vidit jam Norisius, est Caracallae nupta anno quo Severo ex Oriente Romam reduci vota decennialia sunt soluta; anno proinde Christi Servatoris 203 exeunte Octobri anni V. C. 957. Eadem vero intra biennium circiter, caeco parente Plautiano, est in insulam Liparam cum filio relegata, omnique dein Augustae nomine & fastigio usque ad obitum exuta. Unde adscriptae in illius Plautillae nummo aerae annorum 264. initium nequiat alius repeti, quam ab anno V. C. 693. neque ultra annum 695 vel ad summum 696 extendi. Accedit, ut hoc addam, & qui idem quoque adstruit, alius horum Gazensium nummus cum adversis M. Aurelii & L. Veri seu Divorum Fratrum, capitibus; in aversa autem parte ΓΑΖΑ ΘΚC anno V. C. 229, qui nummus e cimeliis Reginae Christinae est ab eodem memorato paullo ante Vaillant descriptus pag. 50. & inter alios urbis illius Gazae nummos pag. 268. Quum autem Verus fato sit functus anno V. C. 922. inde liquet aerae in eo adscriptae caput haud posse infra annum V. C. 693. repeti, quo constitutam esse eandem aeram aliunde, ut vidimus, liquet. Unde exstat etiam alius ejusdem urbis nummus ab eodem Vaillant proxime ibi adductus, cum inser. ΓΑΖΑ ΔC seu anni sequentis 230, qui non amplius L. Veri quippe superiore anno mortui, sed minus M. Aurelii tum imperantis, nomen & caput exhibet.

Restat ut loca quaedam Gazae vicina iustremus. Non longe a Gaza verius austrum fuit vicus Thabatha dictus, patria Hilario- nis, ad torrentem qui nomen a vico isto habet. Describitur a So- zomeno Histor. lib. III. cap. 14. Τέτω δὲ πατρίς μὲν ἦν Θαβα- θὰ κώμη (al. Thanatha) πρὸς νότον δὲ Γάζης κειμένη παρὰ τὸν χει- μάρην, ὃς ἐπὶ θάλασσαν τὰς ἐμβολὰς ἔχων ἐπιχωρίως ἀπ' αὐτῆς τῆς κώμης τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβε. Patria illi erat Thabatha, vicus ad austrum urbis Gazae juxta torrentem, qui in mare se effundens ab indigenis de nomine vici ipsius appellatur. Viginti stadiis ab illo vico aberat mare uti ibidem dicitur, ἐν ἑρμῶ τῶτω παρὰ

θάλασσαν ἀμφὶ τὰ εἴκοσι σάδια τῆς αὐτῆς κόμης διεσῶτι. Hieronymus in vita Hilarionis hunc vicum Thabatha quinque circiter millibus a Gaza distare versus austrum scribit.

Fuit etiam Bethelia, **בית נ** *Domus Dei*, vicus Gazacorum, quem ita describit Sozomenus Hist. 5. 15. Χριστιανοὶ πρῶτοι ἐγένοντο ἐν Βηθελίᾳ κόμῃ Γαζαίᾳ πολυανθρώπων τε εἶσι καὶ ἱερά ἐχρήσθη ἀρχαίῳ τε καὶ κατασκευῇ σεμνὰ τοῖς κατοικοῦσι. Καὶ μάλιστα τὸ Πάνθεον ὡς ἐπὶ Ἀκροπόλεως χειροποιήθη τινὲς λίθων κείμενον καὶ πανταχόθεν πάσης τῆς κόμης ὑπερέχον. Συμβέλλω δὲ τὸ χῶριον ἐνθεν λαχθεῖν τὴν προσηγορίαν καὶ ἐκ τῆς Σύρων Φανῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἐμμενεύμενον, θεῶν οἰκητήριον ἐνομάζεσθαι διὰ τὸ τῷ Πανθέῳ ναῖν. *Primi fidem Christiani susceperunt Betheliae, qui vicus est Gazacorum, abundans incolis & iempla habens tum ob vetustatem tum struendam indigenis veneranda: praecipue vero Pantheon colli cuidam manu facto velut arci impositum & supra universum pagum indequaque eminent. Unde etiam conjicio huic loco nomen datum esse, quodque Deorum domicilium lingua Syrorum appelletur ob illud Pantheon.* Verum nomen id aptius est ad notandum Dei quam Deorum domum. Meminit ejusdem vici Histor. lib. VI. c. 32. Βηθελίαν κόμην τῆ νόμῳ Γάζης, *Betheliam vicum regionis Gazae.* Et, ni fallor, de eodem vico intelligendus est, quum Ajax Majumae cum Zenone philosophatus Botolii ecclesiam gubernasse scribitur, τὴν τῷ Βοτωλίῳ ἐκκλησίαν ἐπετρέπεν, uti Zeno ecclesiam Majumensem. Quare illud Βοτωλίῳ ex Βηθελίᾳ natum suspicor: hoc enim nomen magis exprimit significationem ei attributam a Sozomeno, *Deorum domus.*

Fuit praeterea vicus Gazacorum Capharchobra dictus, cujus mentio fit a Sozomeno Histor. VI. 32. Καφάρχοβραν κόμην Γαζαίαν, *Capharchobram vicum Gazacorum.* Habitavit illic Ammianus.

Videtur & locus aliquis Gazae vicinus Ἠρα dictus esse. Scribit enim Theophanes in Chron. ad ann. 624. ἔλαβον τὴν Ἠραν καὶ πᾶσαν χώραν Γάζης, *ceperunt Ἠραν & omnem regionem circa Gazam.*

Denique inter Gazam & Majumam erat in media circiter via monasterium, in quo vixit Severus postea Episcopus Antiochenus: meminit Euagrius Histor. III. c. 33.

G A Z A R A.

Videtur illa spatio itineris diurni abfuisse circiter a Bethoron, eademque Gadara appellatur. Vide vocem *Gadara* & *Gezer*. *Gazara* aberat 4 miliaribus a Nicopoli versus septentrionem teste Eusebio in *Onomast.* ad vocem Γαζαρ.

G A Z O R U S.

Γαζωρος. Urbs ad orientem Jordanis Ptolemaeo memorata. Videtur esse *Faazer*, quae Γαζωρος Josepho dicitur.

G E B A.

Ἔβη / Urbs in Benjamin. *Jud.* 20. 10. *Jos.* 21. 17. a Geba usque Bersaba 2 *Reg.* 23. 8. Videtur ergo limes imperii regum Judae fuisse ad septentrionem, uti Bersaba ad austrum. A Geba ad Gezer caesi sunt Philistaei 2 *Sam.* 5. 25. quod 1 *Chron.* 14. 16. dicitur a Gibeon ad Gazer.

Γεβὰ nuncupatur Josepho *Antiq.* v. 2. & *Antiq.* VIII. 6. ubi Asa eam munivisse dicitur. Geba autem illa vocatur 1 *Reg.* 15. 22. Non longe a Ramathone, 40 stadiis distante Hierosolymis, esse dicitur *Antiq.* VIII. 6. Est etiam Geba Γεβὰ vicus in quinto miliario a Guphnis, euntibus Neapolin. Eusebius in *Onomastico* ad vocem Γεβάρá. Vide an huc faciat *Coabis*, quod legitur in tabula veteri itineraria, inter Jerichunta & Scythopolin.

G E B A T H.

Urbs terrae Israëliticae, quae ab una parte magnam ejus portionem terminat uti Antipatris ab altera. מגיבת ועד אנטיפטרם a *Gebuth ad Antipatrida* erant 24000 discipuli R. Akibae. Midras Coheleth fol. 119. 2. Idem hic locus Gibbethon appellatur in Echa Rabbeti fol. 76. 2. מגיבתון ועד אנטיפטרם ששים ריבוי עיירות היו וקטנה שבהן זו בית שמש הלא הוא דכתיב ויד באנשי בירת שמש וגו' a *Gibbethon usque ad Antipatrida* fuere

60 myriades urbium, & minima illarum fuit Bethſchemeſch. An non haec eſt illa, de qua ſcriptum eſt (1 Sam. 6. 19.) & percuffit incolas Bethſchemeſch &c. In gloſſa מגיבתון explicatur per מעיר גבת. In Schir Haſſchirim Rabba fol. 13. 4. מגבת ועד אנטופטרם ששים רבוי עיירות היו והיו מוציאות כפלים כיוצאי מצראים a Gebath uſque Antipatrida ſexaginta myriades urbium fuere, duplo plures incolas continentis quam eorum numerus eſt qui ex Aegypto egreſſi ſunt. Et ibidem fol. 28. col. 2. מגיבת ועד אנטופטרם ששים רבוא עיירות ואין לך עיירות מקולקלות בכלן כבית אל ויריחו שאררה יהוſע בית אל ששם היו שני עגלי זהב של ירבעם עומדים a Gebath ad Antipatrida 60 myriades urbium fuere, nec ullae urbes ex iis magis fuere vaſtatae quam Bethel & Fericho: quia Joſua uni maledixit, & ob vitulos aureos in Bethel a Feroboamo poſitos. Videtur illa Geba fuiſſe, quae opponitur גזר Gezer 2 Sam. 5. 25. nam & Gezer non longe ab Antipatride fuit.

* G E B I M.

גבים / Urbs regis Cananaei Joſ. 10. 31. Hillerus putat integrum urbis nomen eſſe יושבי הגבים. Eufebius ad hanc vocem notat Γεβίμ eſſe vicum, qui Gafnis abeſt 5 mill. verſus Neapolim.

* G E D E R.

גדר / Urbs regis Cananaei Joſ. 12. 13. unde videtur eſſe גדרתי 1 Chron. 27. 28.

* G E D E R A.

גדרה / Urbs tribus Judae in planitie ſita Joſ. 15. 35. unde formatur gentile גדרתי 1 Chron. 12. 4. Eufebius notat ad hanc vocem eſſe vicum Gadora ad regionem civitatis Aeliensis (ἐν ἐπίοις Αιλίας) pertinentem circa Terebinthum. Atqui Chebron & Terebinthus videntur non in planitie ſed ἐρεινῆ tractu montano Judae collocandae, ſic ut diverſa fuerit noſtra Gedera a vico Gadora Eufebii.

GEDEROTH.

Urbs Judaeae. 2 *Chron.* 28. 18. Bethschemes, Ajalon, Gederath, Socho, Thimna & Gimzo captae a Philistaeis.

* GEDEROTHAIM.

גדרתים / Urbs in planitie Judae sita *Jos.* 15. 16.

GEDOR. GEDRUS.

גדר / Urbs in tribu Judae sita. *Jos.* 15. 58. 1 *Chron.* 4. 39. Eusebius ad h. v. notat esse vicum Κέδρος (Gedrus Hieronymo) 10 mill. a Diospoli euntibus Eleutheropolim.

GELBUS.

Γελβός. Vicus grandis in sexto lapide a Scythopoli. Eusebius ad vocem Γελέσι. Vestigium est nominis montium Gilboa.

* GELILOTH.

גלילות / *Jud.* 18. 17. vide vocem Gilgal. Videtur quibusdam גלילות הירדן esse nomen loci prope Jordanem *Jos.* 22. 10. & quidem trans flumen: at nos ea voce denotari putamus flexus ipsius Jordanis vel *circuitus*, uti Hieronymus eos appellat in Onomastico ad vocem *Jordanes*, de quibus *supral.* 1. c. 43. Eusebius scribit fuisse in Benjamin.

GELMON.

Γελμών. Patria Achitophelis. Josephus *Ant.* VII. 9. unde eadem Γελμωνάϊος dictus est *Ant.* VII. 8.

GEMAN.

Γεμάν. Vicus situs in magno campo Samaritidis. Josephus *de bell.* II. 2. Nale appellatur *Antiq.* XX. 5. Γεμάν pro ea substituit Eruditissimus Aldrich in notis ad *bell.* II. & conferre jubet *bell.* III. 2. ubi mentio Γεμάν. Alii codices MSS. ti habent ὠεάν & βεάν. Nihil facilius quam μαν & βαν permutari ob figurae similitudinem in veteribus membranis.

G E M M A R U R I S.

Γεμμαραρίς. Urbs ad occidentem Jordanis in Idumaea, memorata Ptolemaeo.

G E P H R U S.

Urbs fuit in regione trans Jordanem, non longe, uti videtur, a Pella. Polybius Histor. lib. v. pag. 414. Παρέβαλε Πέλλαν καὶ Καμῦν καὶ Γεφεῦν. *Pellam cepit & Camun & Gephrun.* Postea Abila capta narrat ac Gadara & deinde Rabbathammama: unde aliquo modo situs hujus urbis colligi potest.

G E R A R.

גָּרָר / Urbs Philistaeorum Gen. 26. 1. inter Cadesh & Schur Gen. 20. 1. Vallis Gerar memoratur Gen. 26. 27. Distabat autem Gerar ab Eleutheropoli versus meridiem 25 millibus, teste Hieronymo in Onom. Idem ad Gen. 22. 3. *Notandum quod de Geraris usque ad montem Moria, id est, sedem Templi iter dicitur trium sit.* Theodoretus quæst. 1. in lib. 11. Paralipomen. agens de Gerar 2 Chron. 14. 13. *Ὅτι δὲ τὰ Γέραρα τῆς Παλαιστίνης ἐστὶν ἰδίον ἀντιτερεῖν οἶμαι περὶ γὰρ τὴν καλεσμένην Ἐλευθερόπολιν Γεραρενῶν σαλτὸν μέχρι τῆς παρόντος ὠνόμασαι.* *Esse haec Gerara Palaestinae si dixerim, nego, opinor, contradicet.* Circa enim urbem nuncupatam Eleutheropolin est Salton (haec vox Σάλτων frequens est in notitiis Ecclesiasticis de quibus supra) Gerarenorum in hunc usque diem appellatum. Est autem in Palaestina prima tractus Geraricus. In Talmude pro Gerar legitur aliquando (vid. Hierof. Scheviith fol. 36. col. 3.) גֵּרָרִיקָא Gerarica. Id videtur natum illo tempore quo Σάλτων Γεραρικὸν dixere. In Bereschit Rabba, Sect. 65. גֵּרָרִיקָא Gerarika legitur pro גָּרָר Gerar. Adde Resch, quod in Talmude geminatum extat, & veram scriptionem Γεραρικὸν habebis. Episcopus Γεραρίων inter Jamniae & Azoti Episcopum interponitur in Concilio Chalcedonenfi, ubi quidam codices Latini Geraricae habent.

Erat

Erat illic torrens, cujus meminit Sozomenus *Hist. lib. vi.*

32. τὴν ἐν Γεράροις ἐν τῷ χειμῶνι μεγίστην τε καὶ ἐπισημοτάτην πλεί-
ων ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνοικίαν συνεσχέσατο. *Geraris ad torrentem ma-
ximum ac nobilissimum monasterium bonorum virorum simul degentium
constituit.* Illius monasterii mentionem quoque facit *lib. ix. cap.*
17. Τὸν ἐξέμενον ἐν Γεράροις μοναχικῆς συνοικίας *praefectum monasterio
Geraris.*

Gerara esse eundem locum ac Bersabee i.e. puteum jurisjurandi
quidam existimant. Cyrillus *Comment. in Amos. pag. 299.* Φέρει
δὲ ἔργα τὰ Γεράροι Φησι, πέλις δὲ αὐτῆ τῷ Φιλιστειμ, ἔστι τῶν Παλαι-
στίνων. *Puteum jurisjurandi dicunt esse Gerara: quae urbs est Philistaeo-
rum sive Palaestinarum.* Alii putarunt esse Ascalona. Syncellus in
Chronico pag. 100. Ἀβραὰμ παρακλήσεν ἐν Γεράροις ἢν τινες Ἀσκαλῶ-
να φασὶν εἶναι ὡς καὶ Ἀφρικανός. *Abraam habitavit Geraris, quorum lo-
cum quidam Ascalona esse dicunt, uti & Africanus.*

Samaritana versio plerumque (non ubique) pro Gerar substi-
tuit in Pentateucho vocem Ascalen אַשְׁכּוֹל: vide *Gen. 20. 1. 2.*
& *26. 1.* Arabs ibi habet *الحنظلو* Chaluz, ac si oculum inten-
deret in Elusam. Vide hanc vocem. Targum Hierosolymitanum
habet אַרַד Arad *Gen. 20.* Sed R. Nathan in Aruch scribit in
eo אַרַד legi pro אַרַד.

Suspicio incolas hujus urbis latere sub nomine Γεργηνῶν 2 *Macc.*
13. 24. Judas illic dux constituitur a Ptolemaide usque ad Ger-
renos. Hillerus huc refert Gerrum Pelusio proximum & in Ae-
gypto situm. Mihi vero probabilius videtur Gerarenos, sitos cir-
ca fines australes terrae Israeliticae, hic intelligi. De illo Sozo-
menus *Hist. l. viii. c. 9.* Κατῆρεν εἰς Γέρας, πόλιν μικρὰν ἀμφὶ πεν-
τήκοντα στάδια τῷ Πηλυσίῳ ἀφεισῶσαν. *Appulit Geras urbem exiguam,
remotam 50 stadiis a Pelusio.* Vide & *Itinerar. Antonini.*

Josephus Γεραρα ea nuncupat, scribens esse urbem Palaestinae
Antiquit. 1. 12. & *Antiquit. viii. 6.* narrat Asam configentem
cum Aethiopibus non longe ab urbe Maresa fugientes insecu-
tum esse usque ad urbem Γεραρα & eam cepisse. Confer 2 *Chron.*
14. 13.

G E R A S A .

Non dubito quin apud Plinium male scribatur hoc nomen Galata pro Garafa. Ita ille *lib. v. cap. 18. Dion, Pellam aquis divitem, Galasam, Canatham.* Suidas. Γέρασα πόλις κοιλῆς Συρίας. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς ita. Γέρασα, πόλις τῆς κοιλῆς Συρίας τῆς τέσσαρες καὶ δέκα πόλεως. ἐξ αὐτῆς Ἀρίστων Ῥήτωρ. . . . *Gerasa, urbs cavae Syriae regionis urbium 14. Ex illa erat Ariston Rhetor.* Valefius ad Marcellinum duo oppida hujus nominis facit. Ego non nisi unum esse puto. Collocatur in Cava Syria, ab aliis in Arabia, jungitur cum Philadelphia, & inter Decapolitanas recensetur. Haec tamen omnia uni urbi convenire queunt.

Etymon nominis ita explicat Jamblichus commentario in Nicomachi Arithmeticam, quem in Museo Meibomiano MS. tum vidi & ex quo haec verba excerpfi. Γερασινὸς λέγεται ἀπὸ τῆς πόλεως, ἢ ὄνομα Γέρασα. Ἐστὶ δὲ περὶ Βόστραν καὶ Ἀραβίαν. Γέρασα δὲ λέγεται ἀπὸ τῶν τὸς συστρατεύσαντας τῷ Ἀλεξανδρῷ γέροντας (γέρονταν legitur in MSto.) καὶ μὴ δυναθέντας πολεμεῖν ἐκεῖ τὴν οἰκισμὸν ποιήσασθαι. *Gerasenus ab urbe dicitur cui nomen Gerasa. Sita est haec circa Bostram & Arabiam. Gerasa autem dicitur a senibus qui sub Alexandro militaverant & quum castra sequi diutius non possent, hic sedes fixerunt.* Latissime sumit hoc nomen Hieron. ad Obad. 1. *Cunctam possidebit Arabiam quae prius vocabatur Galaad & nunc Gerasa nuncupatur.* Vix credo hunc locum esse incorruptum, quum nec Hieronymus alibi, quod sciam, aut alii veterum nomen Geratae eo usque extendant. Sed & Arabes جرّاس Γέρασα nuncupant, quae Gileaditis aliis dicitur, in versione S. codicis.

Origenes in Evangel. Johannis notat praecipitationem porcorum quae facta dicitur in regione Gerasenorum non esse factam circa Gerasa urbem Arabiae, quandoquidem illa nec mare nec stagnum in propinquo habet. Et quod in paucis exemplaribus legitur Γαδαρήνων nec hoc putat huic loco convenire, quod Gadara urbs quidem Judaeae, hoc nomine totam terram Israeliticam intelligit: ceteroquin enim non Judaeae proprie dictae sed Peraeae urbs

urbs erat Gadara) sit, circa quam celeberrima balnea sunt, haud quaquam vero in ea stagnum sit aut mare praecipitiis adjacens. Existimat itaque Gergeſa, a quo Gergeſaei, urbem eſſe antiquam juxta lacum Tiberiadis, prope quam rupes eſt lacui adjacens e qua ostenditur porcos a daemonibus in praecipitium delatos fuiſſe. Veram, uti non nego τὸ Γεργεσίνων referri poſſe ad urbem quandam aut villam quae olim ad lacum Tiberiadis fuit, ita non video cur Origenes putet τὸ Γαδαρίνων ibi locum habere non poſſe. Fateor lacus aut mare in ea urbe non fuit: fuit tamen non longe ab urbe & ἐν χάραϊν in regione Gadarenorum, uti liquet ex Joſepho; vide mappam noſtram. Epiphanius ita conciliat has varias lectiones *lib. 11. adv. haereses p. 650.* Γαδαρίνων legi in Matthaeo, alia exempla ibi exhibere Γεργεσαίων, apud Marcum legi Γεργεσίνων, τῶν γὰρ τριῶν κληρῶν ὁ τόπος ἀνά μέσον ἦν erat enim hic locus in medio trium illorum.

Auctor historiae Hierosolymitanae insertae Gestis Dei per Francos *pag. 617.* putat eſſe arcem Jarras & situm ejus ita describit. *Transiens Jordanem regem Damasci cum Arabibus sibi foederatis Christianorum terras versus Tiberiada vastantem in sua refugere coegit solo adventus sui nuncio perterritum. Quem Rex (Balduinus 11) biduo insequens cum consequi non posset, reversus ad quoddam castellum octavo a Jordane lapide a Damasceni aedificatum Jarras nomine obsedit illud. . . . Fertur hoc olim insignis in Arabia civitas extiuisse Gerasa nuncupata antiquitus, situ loci fortis, lapide magno & quadro altius fundata & sublimius murata proxima monti Galaad & quondam in tribu Manasse instituta.* Meminit etiam hujus obsidionis Gulielmus Tyrius in *lib. XII. Histor. c. 16.* ubi Gerasam eam appellat, & ab Jordane paucis distare miliaribus scribit. Inter Gerasa & Philadelphiam fluit amnis Jaboc, teste Eusebio in Onomast. ad vocem Ἰαβὼθ. Ita scribe pro Ἰαβὼθ. Hieronymus addit in quarto miliario ejus.

Epiphanius meminit fontis πηγῆς, τῆς ἐν Γεράση τῆς Ἀραβίας, qui erat in urbe Gerasa Arabiae, *lib. 11. adv. haereses pag. 451.* alibi in plurali eam Γερασσά appellat *lib. 111. adv. haereses pag. 874.*

Josephus scribit *de bell. 111. 2.* hanc urbem & Philadelphiam termini-

terminare Peracam ab ortu, (Γέρασα enim legendum cum Rufino & MS.to Academiae Lipsiensis, non Γέραρα, uti vulgo) jungitque alibi cum Pella & Scythopoli. Vide *de bell.* 1.4. & 11.19. ubi Γέρασσα extat. Erat tamen inter Pellam & Gerasam notabile intervallum, quod 35 miliarium fuisse ex Ptolemaei numeris Latinis colligitur. Urbs Jabes erat inter utramque, 6 miliaribus a Pella, teste Eusebio ad vocem Ἀρισώθ. Extendit se regio Gerasenorum versus occasum & lacum Tiberiadis, nam Eusebius scribit ad vocem Ἀργὸς esse vicum circa Gerasam qui quindecim inde miliaribus inde distaret versus occasum, & idem ad vocem Ἠγανί scribit Γέρασαν esse ἐν τῇ Περασίᾳ.

Ammianus Marcellinus *lib.* XIV. jungit *Bostram*, *Gerasam*, atque *Philadelphiam*. Jamblichus in Nicomachi Arithmetica, Γέρασα ἔστι δὲ περὶ Βόσραν καὶ Ἀραβίαν. *Gerasa est circa Bostram & Arabiam*. Nummi quoque veteres extant, quorum inscriptio ΑΡΤΕΜΙΟ ΤΥΧΗ ΓΕΡΑΣΩΝ. Episcopi Gerasorum etiam memorantur in actis conciliorum.

Josephus scribit Vespasianum Hierosolymitanos undique circumvallaturum, crectis Hierichunte & Adidis στρατοπεδοῖς cepisse urbem Γέρασα. *libro de bell.* v. 6. videtur legendum Γέζαρα, ut sit גזר *Gezer*.

G E R G E S A.

Eusebius ad h. v. Γέργεσα notat vicum monstrari super montem ad lacum Tiberiadis. Vide quae notavimus supra ad voces *Gadara Palaestinae secundae*, & *Gerasa*, ubi disquisivimus de eo quod unus regionem Gergesenorum nuncupet, quam alter Gadenorum.

G E T H L A.

Γελά. Urbs, commemorata Josepho *Antiq.* VI. 14.

G E T H R E M M O N.

Γεθρεμμών. Vicus grandis 12 miliaribus a Diospoli Eleutheropoli versus. Eusebius in *Onomast.* Hinc aliqua ratione conjici possit

posset inter Diospolin & Eleutheropolin majus quam 18 miliarium spatium (quod ita in Itinerario Antonini esse dicitur) intercessisse, quia ceteroquin videretur dicturus fuisse abesse illum vicum 5 aut 6 miliaribus ab Eleutheropoli Diospolin, non abesse 12 miliaribus ab Diospoli Eleutheropolin versus. Sed haec ratio sola non sufficit ad labellendam auctoritatem Itinerarii Antonini: quare & nos urbem Gath in mappa nostra locavimus 5 miliaribus ab Eleutheropoli Diospolin versus.

G E T T A.

Plinius meminit *lib. v. 19.* inter urbes Carmelo & Ptolemaidici vicinas. Videtur Geba vel Gaba legendum. Vid. Gaba.

G E Z A R A.

Γέζαρα. Urbs in confiniis Judaeae & regionis Philistaeorum. Josephus *Antiq. vii. 4.* Videtur esse Γέζαρα.

G E Z E R.

גזר & גזר / *Jos. 16. 10. 1 Chron. 14. 6.* Differentia hujus descriptionis dependet ab accentu. Mirum tamen alias vocales nominibus propriis locorum tribui ob accentus majores, nec illa manere invariata. Sita fuit haec urbs in portione tribus Ephraim *Jud. 1. 29. Possessiones Ephraimitarum Bethel & villae ejus: & ab ortu Naharian, ab occasu Gezer & villae ejus.* Fuit in confiniis Ephraim & Benjamin inter Betchoron & mare, *Jos. 16. 3.* Philistaei castra metabantur in valle Rephaim: eos aggreditur David a parte posteriore & caedit a Gaba donec venias Gazer. *2 Sam. 5. 25.* Eusebius ad hanc vocem notat Γέζαρα esse villam 4 mill. a Nicopoli.

* G I A C H.

גיא / Non longe a Gibeon, *2 Sam. 2. 24.*

GIBBETHON.

גִּבְתוֹן / Urbs Philistaeorum in regione tribus Dan. *Jos.* 19. 44. *1 Reg.* 15. 27. Ad hanc vocem Eusebius meminit (confer Hieronymum) oppidi Γαβῆ remoti 16 mill. a Caesarea, & Gabathae in regione Diocaesareensi sitae juxta grandem campum Legionis, & Gabathae in Daroma, & Gabathae in Benjamin, denique hujus ipsius Γαβῆτων τῶν ἀλλοφύλων. Γαβαθῶ appellatur Josepho.

G I B E A.

גִּבְעָא / Urbs in Benjamin, non longe a Rama *Jud.* 19. 13. Distinguitur a Geba גְּבָא urbe quoque Benjaminis, & appellatur vulgo Gibea Saulis *1 Sam.* 17. 4. & Gibea Benjaminis *1 Sam.* 13. 2. Γαβαθσαύλη Josepho, qui eam 30 stadia abesse ab Hierosolymis scribit & juxta eam esse ἀκάνθων αὐλώνα, *de bell.* vi. 2. ergo numeri corrupti sunt quum 20 stadiis eam Hierosolymis removet *Antiq.* v. 2. Hinc fit גִּבְעָא *1 Chron.* 12. 2. Est etiam in Juda urbs hoc nomine *Jos.* 15. 57.

* G I B E A T H.

גִּבְעָתוֹן / Urbs in Benjamin *Jos.* 18. 28. Eusebius meminit ad hanc vocem alterius vici Γαβαθα quoque dicti, (meminit & Josephus oppidi nomine Γαβαθα. Vide hanc vocem) 12 miliar. ab Eleutheropoli, ubi ostendatur sepulcrum Habaccuci: at versus quam coeli plagam ista 12 miliaria debeant ab Eleutheropoli dirigi non dicit: sed id colligemus ex iis quae ad voces Κεειλά & Ἐχελά habet, ubi tradit sepulcrum Habaccuci ostendi in via quae ab Eleutheropoli Chebronem ducit; idem ad vocem Γαβαθῶν meminit Gabathae vici contra orientalem plagam Daromae, qui idem est est ac hic. Confer Hieronymum.

G I B E O N.

גִּבְעוֹן / Urbs in Benjamin *Jos.* 21. 17. Gibeonitarum urbes erant
Gibeon

Gibeon, Kephira, Beeroth & Kiriathjearim *Jos.* 9. 17. Gibeon erat urbs instar regiae *Jos.* 10. 2. a Gibeon ad Gazer caesi Philistaei 1 *Chron.* 14. 16. quod in loco parallelo 2 *Sam.* 5. 25. dicitur a *Geba ad Gazer*. Unde suspicari liceret Geba & Gibeon eandem urbem fuisse, at in Leviticis urbibus distinguuntur. Stephanus: Γεβωνίται, ἔθνος πλησίον Ἱερουσαλὴμων, ὡς Ἰωσήπος. *Gebeonitae*, gens vicina Hierosolymis, uti *Iosephus* scribit. Vid. *Ant.* v. 1. Porro mentio fit vallis Gibeon *Jos.* 28. 21. & כַּיִם רַבִּים magna aquarum collectionis circa Gibeon *Jerem.* 41. 12. Urbs haec Γαβων dicitur & Γαβων *Iosepho*, distans 40 stadiis Hierosolymis *Ant.* VII. 10. ab eodem Γαβων dicitur esse inter Lyddam & Hierosolymas, 50 stadiis ab Hierosolymis. Non credo esse haec loca diversa, sed erratum in numeris. *Antiq.* VI. 7. Γαβων πόλις appellatur, sed *Ant.* VII. 10. κώμη. Incolis vocat Γαβαιώιτας *Ant.* v. 1. & Γαβωνίτας ibidem. Mons hic erat cujus mentio 2 *Sam.* 21. 9. De situ Gibconis vide quae scripsimus supra ad vocem *Beeroth*, & *lib.* II. c. IX. & XIII.

* G I D O M.

גִּדְוֹן / Locus, quo usque Israëlitae persecuti sunt Benjaminitas. *Jud.* 28. 48.

G I L G A L.

גִּלְגָּל / Ad orientem Jerichuntis *Jos.* 4. 19. Bethel, Gilgal & Mizpa junguntur 1 *Sam.* 7. 16. Ascendit a Gilgal Gibeon Benjaminis 1 *Sam.* 13. 15. Gilgale ivit Bethalem Elias 2 *Reg.* 2. 2. Gilgal aberat 10 stadia a Jerichunte, 50 a Jordane. Vide supra *lib.* II. Aliud Gilgal intelligi *Deuteron.* 11. 30. multi existimant. Γαλγαλά appellatur 1 *Macc.* 9. 2. In Judaeam profecturi viam ducentem ad Galgala incunt. Quidam scribunt potuisse fieri ut loci appellatio inde nata sit quod Josue ea his castris omnes gentes vicinas per gyrum circumcirca debellaverit. Sed illi non consuluerunt Sacrum Codicem in quo disertè legitur hoc nomen ei loco datum a devolutione opprobrii Aegypti per circumcissionem ibi peractam.

Alia Gilgal est *Jos.* 12. 23. Et Gilgal memorata *Jos.* 15. 7. גלילות nuncupatur *Jos.* 18. 17.

G I L O.

גילה / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 51.

* G I M Z O.

גִּמְזוֹ / Urbs in tribu Juda. *2 Chron.* 28. 18. Inde putatur quibusdam esse dictus doctor Misnicus נַחֲמוּם נַחֲמוּם Nachum ex Gimzo. Alii dicunt cum ita nuncupatum quia semper dicebat נַחֲמוּם נַחֲמוּם *etiam hoc in bonum cedit.*

G I N A E A.

Γιναια. Vicus qui Samaritin a septentrione terminat, in campo situs, ita legit Rufinus: nam in Graeco est ἐν μεγάλῳ πεδίῳ, *Joseph. de bell.* 111. 2. Isidorus haec Josephi verba describens videtur legisse Ἰλαιας. Ita habet Originum *lib.* XIV. c. 3. *Haec regio (Samaritania) inter Judaeam & Galilaeam media jacet, incipiens a vicio cui nomen est Eleas deficiens in terra Agrabat.* Haec terra Agrabat est toparchia Acrabattene. Vide & vocem *Geman*. Illic loci situs est hodieque vicus Zjennin, vel ut alii scribunt *Jennin*, dictus, & transeunt illum qui Ptolemaide Samaritiam, atque ita Hierosoly-mas, tendunt.

G I N N A B R I S.

Γινναβρίς. Vicus a quo usque ad Lacum Asphaltiten est longitudo Campi magni. *Josephus de bell.* v. 4. Vide *Σενναβρίς*.

G I S C A L A.

Oppidum Galilaeae, uti liquet ex *Josepho*. Hieronymus in Commentario Epistolae ad Philemonem a quibusdam dici Giscala a parentibus apostoli Pauli inhabitata scribit. Sed audiamus ipsum. *Quis sit Epaphras concubitus Pauli, talem fabulam accepimus: Ajunt parentes Apostoli Pauli de Gyscalis regione fuisse Judaeae;* &

eos quum tota provincia Romana vastaretur manu & dispergerentur in orbe Judaei, in Tharsum urbem Ciliciae fuisse translatos. Idem in catalogo scriptorum Ecelef. Paulus Apostolus ... de tribu Benjamin & oppido Judaeae Giscalis fuit, quo a Romanis capto cum parentibus suis Tharsum Ciliciae commigravit. Estne גוש חלב Gush Chaleb Galilaeae, cujus mentio fit in cod. Menachot cap. 8. §. 3. inter alia loca terrae Israëliticae & in Itinerario Benjaminis & in Cippis Hebraïcis ab Hottingero editis pag. 56. גוש חלב שם קבורים גוש חלב ושעיה ואכטלון Gusch Chaleb, ubi sepulti sunt Schemaiia & Abtalion. Memoratur inter Meron & Capharanan. In Gem. Pefachim fol. 33 r. legitur, donec oliva ultima deficiat in Gus Chaleb.

In actis Sanctorum Tom. v. pag. 443. etiam hujus loci fit mentio: venit in civitatem Galilaeae quae Latine Giscala dicitur. Josephus aliquoties hujus loci meminit, appellans Γισχάλα in plurali, Lib. II. de bell. 25. dicit eam a se esse munitam & lib. IV. de bell. c. 1. urbem Galilaeae vocat, lib. IV. cap. 4. πολίχνην τῆς Γαλιλαίας. Hujus incolae plerique serant agricolae *ibid.* Populos vicinos huic urbi Gadarenos Gabaragenacos & Tyrios eam expugnasse scribit in Vita. Suidas ex Josepho Γισχάλα, ἑνομα τόπος. Petrus Apollonius lib. III. de excidio Hierosolymitano pag. 63. utitur eo nomine numero singulari,

*Exitus huc Gamalam tristis deduxit : & inter
Jam fines, Galilaea, tuos felicibus armis
Giscala restabat; quo se, ductore Joanne,
Contulerat fugitiva manus.*

G I T T A.

Vicus in Samaritide, patria Simonis Magi. Meminit Justinus Martyr *Apolog.* II. pro Christianis τὸν κώμης λεγομένης Γίττων. Ita nunc legitur. Zonaras ex Justino lib. XI. pag. 567. ἀπὸ κώμης Γίττων. Et ita Eusebius *Histor.* I. 13. Epiphanius lib. I. *advers. haer.* pag. 55. Simonem ortum dicit ἀπὸ Γίττων, olim quidem urbe, nunc vico Samariae. Idem in *Anacephal.* pag. 139. κώμην

Γιθῶν vocat. Atque ita Theodoretus in Compendio haereticarum fabularum *cap. 1.* ἀπὸ Γιθῶν ὀρμώμενος, κώμη δὲ αὐτῆ Σαμαρείας, e *Githis oriundus*, qui vicus est *Samariae*. Athanasius bibliothecarius in *Histor. Eccl. p. 15.* *Simoni de vico Githio Samariae*: ubi legendum esse *Githo* liquet ex eo quod illam libri sui partem ex Syncello (ubi Γιθῶν legitur) descripserit & mox ex apologia Iustini Martyris haec verba de eodem Simone proferat, *Simonem quendam Samaritanum qui fuit de castello quod dicebatur Githo*, quum apud Iustinum legatur Γιθῶν. Sed facile *Githo* Latine ex *Githo* nascitur. Hoc nomen Γίττα solet etiam a Iosepho & aliis tribui urbi Gath. Ita & Stephanus, Γίττα πόλις Παλαιστίνης. Πολύκιος ἐκκαιδεκάτω· τὸ ἔθνικὸν Γιτταῖος. *Gitta urbs Palaestinae. Polybius lib. 16. Gentile Gittaicus.*

Denique Γίττα nomen est arcis in Idumaea, munitae a Machacra. Iosephus *Ant. xiv. & de bell. 1. 11.*

G I T T A I M.

גימ / Urbs in Benjamin *Nebem. 11. 33.* vel an forte est eadem ac Gittaim quam filii Rimmon postea profugi inhabitaverunt *2 Sam. 4. 2. 3.*

G O B.

גוב / *2 Sam. 21. 18. 19.* Praelium ibi cum Philistaeis commissum fuit, pro quo גוג legitur *1 Chron. 20. 4.* Graeci interpretes pro גוב legisse videntur *commate 19 גוב*, quando reddunt μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν Νώε. Nob est nomen urbis notae. In aliis codicibus legitur *commate 18 ἐν Γεθ*, sic ut videantur respexisse ad urbem Gath (nam urbs illa Γεθ solet Graecis dici: vide *Jos. 11. 22. 1 Sam. 5. 8.*) & eo quidem magis quod Gath urbs fuerit Philistaeorum, quos ἀλλοφύλους dici ante observavimus. Adde quod mox *commate 20* legatur גוג *adhuc bellum Gathi*, ἐγένετο ἐπὶ πόλεμος ἐν Γεθ.

G O L A N.

גולן / Urbs in Basan, data dimidia tribui Menasse *Deut.* 4. 43. Scribitur גולן *Jos.* 21. 27. sed monent Masorethae legendum גולן. Juiebius suo tempore villam praegrandem in Batanaea Gaulon dictam memorat. Josephus distinguit Batanaeam a Gaulonitide, meminitque urbis hujus primariae, nomine Γαυλάνης *de bell.* 1. 4. Pronunciatio Γαυ pro Γο usque ad haec tempora apud Judaeos perdurat, *Menaura*, *Aulem* & *Mausche* pronuntiantes pro מנורה, עולם & משה, unde quibusdam ex iis (qui אשכנזים i. e. Germani appellantur, & ritibus quibusdam sacris atque ipso vivendi genere ab aliis Lusitanis sive Hispanis ספרדיים distincti sunt, atque in vicina urbe Amstelodamo distinctam Synagogam habent) nomen *Smausen* adhaesit, quod vulgus nostrum audiret nomen *Mausis* sive *Mosis*, quo multi ex Judaeis appellantur, iis multum in ore esse. Confer quae supra *lib.* 1. de Gaulonitide notavimus.

G O M O R R A.

גמרה / *Amora*, *Gen.* 10. 19. Urbs in planitie sita בכר & a Deo evenfa. Videtur australior fuisse Sodoma: quod ex ordine quo ibi recensetur colligitur.

Suidas. Γόμορα, τόπος τῶν Σοδόμων. Secundum correctionem Kusterianam legendum esset τόπος τις ἐγγύς τῶν Σοδόμων. Verum, ut non negem recte ita dici, puto tamen Suidam scripisse uti vulgo legitur, & credidisse Sodoma tractum aut urbem praecipuam fuisse, sub cujus regione reliquae urbes censerentur. Ita Eusebius in *Onom.* Γομορά, μία τῆς πενταπόλεως Σοδόμων, sic idem ad vocem Adama. Et ad vocem βαλὰ, μόνη διασωθεῖσα ἀπὸ τῆς τῶν Σοδομιτῶν χώρας. Hieronymus illic, *sola de quinque Sodomorum urbibus reservata*, & ita ad vocem Zochora. Sic etiam Suidas Gomorram, urbem, *locum*, Sodomorum dicere potuit.

G O P A T A T A.

Nomen satis accedens ad Jotapata. Locus distabat a Tzippori tria miliaria מילין שלושה מהלך uti legitur in Midrasch Coheleth fol. 108. col. 1. Ne quis putet נו פתתא divellendum esse, ut notet *medium Patatae*, (nam ita Targum reddit בתוך העיר per כנו קרתא) vetat commentator ad hunc locum scribens עד שיהלך קול הקריעה עד מקום נופתתא *donec disjunderetur sonus scissurae usque ad locum Gopatata*. Sed forsitan haud tanti erit omnibus auctoritas hujus hominis, ut persuadeat. Alibi ubi eadem historia narratur נופפתא *Go Papha* hic locus appellatur: vide *Papha* vocem. Et in Midras Coheleth, fol. 113. col. 3. idem locus (nam & ibi narratur idem factum) גובבתא *Gobaba* nuncupatur, ubi glossator monet legendum גובבתא.

G O P H N A.

Γόφνα Josepho, Γόφρα Ptolemaeo, urbs insignis Judaeae, unde regio Gophnitica nomen accepit, de qua nos supra egimus. Aherat Hierosolymis 15 miliaria in via Neapolin versus. Ita Eusebius ad voces Φάραξ βότρυος. Idem notat ad vocem Γηβενά, Gebam esse in quinto miliario a Gufnis, euntibus Neapolin. Meminit Josephus hujus urbis & toparchiae inde dictae aliquoties, & plerumque jungit Gophniticam toparchiam & Acrabattenem. Urbis meminit *Antiq. xiv. 18.* Γόφνα & Ἀκραβατταί duae erant toparchiae in Judaea, *de bell. 111. 2.* Γοφνιτικὴ τοπαρχία *de bell. 1. 1.* Gophniticae & Acrabattenae praeficitur Johannes filius Ananiae, *de bell. 11. 25.* Gophniticam & Acrabattenen subjugat Vespasianus, dein Bethel & Ephrem oppida, *de bell. v. 8.* Denique meminit Gophnae *lib. vi. de bell. 1.* ubi Titum ait Caesarea Hierosolymas profectum per Samaritin venisse Gophnam. Ex quibus omnibus situs urbis Gophnae luculentur illustratur.

G O P H N I T H.

Urbs in terra Israëlitica. Gemara Beracoth fol. 44. f. 1. ר' יצחק אמר עיר אחת היתה בא"י וגופנית שמה שהיו בה שמונים זוגות אחים כהנים נשואים לשמונים זוגות אחיות כהנות. *Dixit R. Isaac: urbs erat in terra Israëlitica cui nomen Gophnith. In ea erant 80 paria fratrum Sacerdotum qui duxerunt uxores octoginta paria sororum, quae & ipsae erant sacerdotes.* Eiusdem historiae mentio fit in Echa Rabbati fol. 75. col. 4. At illic בחדא non sumitur pro nomine proprio urbis, sed legitur גפנת גפנת.

G U S C H C H A L A B.

גוש חלב / *Erachin. ix. 6.* Locus est in Galilaea celebratus ab oleo. Vide Gem. Menacoth *cap. 8. hal. 3. fol. 85. 2.* Commemoratur & in Midrasch Coheleth fol. 93. col. 2. מטקסא מן גוש חלב *Metaxa ex Gusch Chalab.* Et ibidem fol. 118. col. 4. lis orta inter incolas גוש חלב & אנשי מרונאי *Meron.* Et in Midrasch Schir Haffchirim Rabba fol. 39. 1. jungitur מעשה בשני גוש חלב *historia de duobus, fratre & sorore, quorum ille in Meron haec in Gusch Chalab habitabat:* Liqueat ex sequentibus sororem non fratrem fuisse quae in Gusch Chalab habitabat. Nomen Giscala, urbis Galilaicae, fatis convenit cum hoc, ita ut ex Gusch Chalab natum videri possit. Confer quae de *Giscalis* scripsimus.

H A D A D R I M M O N.

Urbs postea dicta Maximianopolis. Vide hanc vocem.

H A N N E K E B.

הנקב / Nomen urbis Nephtaliticae. *Jos. 19. 33.* eam postea dictam ציידחה *Tziadata* tradunt in Gemara Hierosolymitana Megilla fol. 70. col. 1. Vide supra pag. 717.

H A S T A.

In notitia Imperii recensetur inter alia loca quae sub duce Palaestinae erant. Vide supra *lib. i.*

H A T T O L I M.

הטולים / Hattolim. Misna Menachot. VIII. 6. כִּי אֵין לֵין כִּי אֵין אַח הֵין קְרִיּוּתִים וְהַטּוּלִים אֵלֶפָא לֵין *Unde solebant vinum adducere? Kirjothaim, & Hattolim loca erant quorum vina maxime laudata erant.*

H A U A N A.

Mentio ejus fit in Notitia dignitatum Imperii Romani. Vide supra quae ex illa excerpimus.

H E L E N O P O L I S.

Ἐλενίπολις. Urbs Palaestinae episcopatu insignis. Vide supra *lib. i. cap. 34.* Episcopus Procopius commemoratur in actis concilii Hierosolymitani, anno 536 habiti. Recensetur inter urbes Palaestinae secundae in Notitia Veteri Ecclesiastica. Meminit urbis Helenopolis Sozomenus *Hist. II. 2.*

Praeter hanc, aliam in Bithynia condidit Constantinus anno Christi 327. Chronicon Paschale p. 283. Δρέπανον ἐπικτίσας ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐν Βιθυνίᾳ εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας Μάρτυρος Λυκίανῆς, ὁμιάου-
μεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Ἐλενίπολιν κέκληκεν, δωρεῶσάμενος ἄχρι τῶν νῦν, εἰς Φανεραῶς περιοχῆς περὶ τῆς πόλεως, εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας Μάρτυρος Λυκίανῆς ἀτέλειαν. *Constantinus Imperator Drepanum in Bithynia in honorem Sancti Martyris Luciani instauratam de nomine Helenae matris suae Helenopolim appellavit, donata civitati immunitate vectigalium, quo usque ante urbem prospectus patet, in honorem S. Luciani martyris, quo usque ad hunc diem fruuntur.* Haec illa urbs est de qua Glycas scribit annualium parte IV. pag. 327. ἢ αἱ ἀγροικότεροι ἐλεεινῶς πῆλιν καλεῖσιν, quam rusticiores appellant Eleinopolin, quasi dicas oppidum miserabile: quod mali ominis fuisse ibidem notat.

HEPHA,

H E P H A.

Ἡφά. Nomen urbis maritimae inter Caesaream & Ptolemaida ad radicem montis Carmeli. Olim Σοχαμίνος dicebatur vel ut alii Πορφυρέων. Ita Guilielmus Tyrius opinatur. Eusebius meminit in Onomastico ad vocem Ἱαφῆθ. Suspicio Josephi tempore eam *Gabam* nuncupatam & hinc nata nomina *Hephae*, *Kephae* &c. Describitur illa in Itinerario Benjaminis, sed miris modis corrupta sunt quae ibi leguntur ומשם נ' פרסאות לניפש היא גר החפה יש על פני הים. Et inde (Ptolemaide) 3 parasangae usque ad Caipham (lege לכיפש) ea est Gath Hachepher (ita videtur legendum גת החפר) ad litus maris.

צידון Talmudicis dicitur. Gem. Schabbath 26. 1. ועד היפה חלצון מסולמות של צור וצור ועד היפה Tyriis usque ad Hephah. Unde discimus id litus potissimum a purpurae captura celebrari. Atque inde Πορφυρέων videtur dici a purpura haec ipsa Hephah aut certe locus vicinus. Le Moyne in variis Sacris pag. 829. conjicit nomen urbis כיפא a *Petra* (quae ita dicitur uti vulgus novit ex nomine Petri Cepha) ductum esse quod in locis petrosis & ad radices montis Carmeli effecta. Appellatur haec urbs حيفا *Hepha* vel *Hipha* Arabibus. In geographia Scherif Ibn Idris, quae vulgo Nubiensis audit, ita describitur من قبسارية الي مدينة حيفا علي الساحل يومان وحيفا تحت طرف الكرميل وهو طرف خارج في البحر وده مرسى حسن لارسا الاساطيل وغيرها ومدينة حيفا في فرضة لطبرية وبينهما ثلث مراحل خفاف ومن حيفا الي مدينة عكة مرحلة في البر وهي من الاميال ثلثون *A Caesarea* (maritima) usque ad urbem *Hipha* mari adsitam duorum dierum iter est. Facet autem *Hipha* sub promontorio Carmel, quod in mare procurrat & continet portum navigiis grandibus aliisque opportunum. Est porro haec urbs quasi portus Tiberiadis (respectu maris magni) a qua abest tres stationes exiguas (mox dicit, iter bidui esse inter Acco & Tiberiadem)

Ab Hifa ad urbem Acco itinere terrestri est statio una i. e. 30 miliaria, autem itinere recta linea ducta, miliaria octodecim. Quod dicit de 18 miliaribus (quae fere cum Romanis miliaribus conveniunt) illustrat Josephum, qui Carmelum a Ptolemaide 120 Itadia i. e. 15 miliaria distare scribit. Hipsa enim Carmelo subjacet. Confer illa quae de hac urbe scripsimus supra ad vocem *Kepha*.

HERODIUM.

Ἡρώδιον. Plinius diserte oppidum vocat *l. v. c. 14*. Herodium, scribit, cum oppido illustri ejusdem nominis. Josepho Ἡρώδια, Ἡρώδιον aut Ἡρώδειον dicitur *Ant. xiv. 25. & bell. vii. 25*. Suidas ex eo habet Ἡρώδειον, τόπος. Praetulerim tamen Ἡρώδιον, uti arx Capitolina *Καπιτάλιον* dicitur, sed templum Jovis *Καπιτωλεῖον*. Vide Suidam in voc. *Καπιτ.* Appellatur ab Josepho arx, scribiturque ab Herode condita eo loco ubi hostes suos vicit fugiens ex Judaea. *Ant. xiv. 25. & xvi. 2*. Aberat Hierosolymis 60 Itadia, sita in colle quem aedes plurimae ad justae urbis magnitudinem in planitie exstructae circumjacebant, uti legitur *Ant. xv. 12*. Ejusdem Herodii mentio videtur fieri a Josepho *bell. i. 11. 2*. ubi inter undecim toparchias Judaeae recensentur Engaddi, Herodium, Hierichus, & *bell. v. 7*. Herodium non longe a Thekoe abesse dicitur.

Erat praeter hanc arcem alia, nomine eodem, Herodium quam Herodes dicitur *ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει* apud Josephum *bell. i. 16*. Sic ut videatur ultra Jordanem aut Lacum Asphaltitem fuisse, nam idem *bell. i. 6*. Machaerunta etiam dicit *πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρει* sitam. Certe fuit diversa ab Herodio quod 60 stadiis distabat Hierosolymis: quod enim illic situm est nequit dici adsidere montibus Arabiae. Quaeiri potest quodnam Herodium fuerit, ubi cadaver Herodis sepultum esse dicitur a Josepho *bell. i. 21*. ubi narrat id Hierichunte Herodium per 200 stadia delatum fuisse. Ego quidem existimo esse Herodium quod 60 stadia Hierosolymis aberat. Nam si illis 60 jungantur 150 stadia quibus Josephus testatur Jerichuntem Hierosolymis abfuisse, efficientur stadia 210, quae numero rotundo 200 esse dici queunt.

queunt. Praeterquam quod in altero Herodio, loco excursionibus hostium adeo exposito & tam longe ab Hierosolymis dislito cum condi voluisse probabile non sit, & multo plus ornatus atque decoris contulerit Herodes ad Herodium Hierosolymis proximum (uti liquet ex descriptione Josephi) quam illud alterum quod plane non legitur ornasse, sed munivisse.

H I P P O S.

Videtur היפה & בית היפה dici a Talmudicis. Vide tamen an non sit *היפני* ad Carmelum. In Gem. Megilla היפני ובישני *Hipponensis* & *Scythopolita* conjunguntur.

Ἴππος appellatur Josepho *Ant.* xiv. 8. Herodi redditae sunt Hippos, Gadara & Samaria. *Ant.* xv. 11. Gadara & Hippos appellantur πόλεις Ἑλληνίδες *Ant.* xvii. 13. Gadaram, Hippon & Gaulanitida vastant Judaei. *bell.* 11. 19. Tiberias distat ab Hippo 30, a Gadaris 60 stadiis. In vita pag. 1025. Hinc appellatur Ἰππηνη & regio Hippenorum, cujus idem meminit, uti *bell.* 111. 2. Hippene, Gadaris & Gaulonitis terminant Galilaeam ad ortum; & in vita, Julius Tiberiade egressus vicos Gadarenorum & Hippenorum, qui in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani siti sunt, incendit. Et ita pag. 1010. Josephus per Lacum Tiberiadis navi trajecit in confinia Hippenorum.

Episcopus hujus urbis Petrus interfuit conciliabulo Seleucienfi anno 359 habito, & subscripsit

Πέτρος ἐπίσκοπος Ἰππῶ Παλαιστίνης.

Ita notat Epiphanius Haeresi LXXIII. pag. 874. Nec dubito quin idem fuerit qui concilio Antiocheno subscripsit anno 363. teste Socrate Historiae Ecclesiasticae lib. 111. cap. 25. ubi nunc legitur post Titum, episcopum Bostrenum,

Πέτρος Σίππων.

Lege Ἰππων. In actis concilii Hierosolymitani habiti anno 536 memoratur Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἰπτηνῶν, lege Ἰππηνῶν.

Notemus haec Plinii, si forte hinc aliqua lux nomini Hippos, aut hic aut alibi locorum, accedat *lib. IX. 31 Carabi cauda a ceteris cancri differt. In Phoenice Hippoe vocantur tamae velocitatis ut consequi non sit.*

H O M O N O E A.

Ἰουνοία. Loci nomen, 30 stadiis a Tiberiade in Galilaea. Josephus in Vita 1020. Interpres Latinus nulla facta mentione distantiae 30 stadiorum vertit *in sinibus ejus agri ad locum qui Homonoeca dicitur.*

J A B A T E.

Ἰαβάτη. Urbs patria matris Regis Amosi (Amonis scribunt Scriptores Sacri) filii Menaffis. Josephus *Ant. x. 4. יטבה Jotba 2 Reg. 21. 19.* Est metathesis literarum ut *Ζεβέκη* pro *Βεζέκη* &c.

J A B E S C H.

יבש גלעד / Urbs Gileaditidis, unde saepe *יבש גלעד* dicitur *Jud. 21. 9.* Jabeschitae per totam noctem facto itinere cadavera Saulis & filiorum ejus e moenibus urbis Bethsan abstulerunt & redierunt *1 Sam. 31. 11.* hinc judica de distantia harum urbium. Eusebius ad vocem *Ἀρισωθ* & *Ἰάβεις* testatur suo tempore fuisse vicum praegrandem hoc nomine trans Jordanem, 6 miliar. distantem Pella versus Gerasam.

Ἰάβεις, Ἰάβισσαν & *Ἰάβισον* hanc urbem nuncupat Josephus scribitque metropolin esse Galadenes. Stephanus. *Ἰάβεις, πόλις. Ἰωσηππος. λέγεται καὶ Ἰάβισσος. Fabis, urbs. Josephus. Dicitur & Fabisfos.* Nunc in Josepho non legitur nisi *Ἰάβεις. Ant. VI. 5.* ubi metropolis regionis Galaadenae appellatur, & *Ἰάβισσά. Ant. VI. uli. & Ἰάβισός. Ant. V. 2.*

* J A B N E.

יבנה / Urbs dicitur fuisse Philistaeorum sed iis erepta a rege Uzzia, qui muros ejus diruit, quemadmodum & urbium Gath &

& Azoti 2 *Chron.* 26. 6. Nec nisi hoc loco mentio fit hujus urbis in sacris literis. In Graecis tamen codicibus legitur in censu urbium Judae *Jos.* 15. 45. Ἰαμναεὶ post Ἀκκαρῶν, qua voce indicati hanc urbem vix dubito.

Scriptores profani saepius hujus urbis meminerunt. Ἰάμνια illis dicitur, Ἰάμνεια, & Ἰεμναά. Epiphanius Ἰαμνίαν eam vocat scribens Macrimum ejus urbis episcopum fuisse tempore Aarii *lib.* 11. *adv. haereses pag.* 730. Strabo Ἰαμνείαν appellat & vicum scribit esse ubi Joppe proximum. Ἰαμνίτων πόλις nuncupatur Eusebio in vita Pamphili, & in manu scripto Arundelliano Ptolemaei, cujus Seldenus meminit *l.* 11. *de Synedriis c.* 15. §. 9. ubi plura de hac urbe leguntur. Portus horum situs ad mare Ἰαμνείτων λιμὴν dicitur & Jamne quoque, quo sensu Jamnes duas memorat Plinius. Stephanus de hac urbe ita scribit. Ἰάμνια, πόλις χυιον Φοινίκης. Στράβων δὲ κόμην (hic punctum pone, nam reliqua non dicit Strabo) ἀπὸ Ἰαμνς ἢ ὅτι (atqui verum nomen est *Jabne*) Ἰαμνς ἐκάλεν τὴν καθύπερ καὶ τεθλιότας τόπους. *Jamnia*, oppidum Phoenices. Strabo autem ait esse vicum. Dicitur a *Jamno* vel quod loci humidus & virentes *Jamni* dicantur. Plinius etiam meminit Jamnes Judaei *histor. lib.* 30. 1. Est & alia magices factio a *Mose* & *Jamne* & *Jotape* Judaeis pendens. Latent sub iis Jamnes & Jambres. Philo de Legat. ad Cajum, τὴν Ἰαμνείαν. Πόλις δὲ ἐστὶ τῆς Ἰουδαίας ἐν ταῖς μάξιμα πολυάνθρωπος· ταύτην μιγάδες οἰκίσαν, οἱ πλείους μὲν Ἰουδαῖοι, ἕτεροι δὲ τινες ἀλλόφυλοι παρεισφαιρέντες ἀπὸ τῶν ἀλησιοχάρων οἱ τοῖς τρόποις τινὰ ἀνθυγενέσιον ἔντες μέποιοι κακὰ δὲ πράγματα παρέχουσιν αἰεὶ τι παραλύοντες τῶν πατριῶν Ἰουδαίων. *Jamniat.* Urbs haec est Judaeae ex illis quae hominibus maxime opulentiae sunt. Hanc quidem mixti incolunt Judaei quidem plerique, & gentes quae subreperunt e vicinis regionibus vicinis, qui simul habitantes cum indigenis qui illic jam olim sedes suas habuerunt, multam illis negotii faciessunt semper aliquid moliendo adversus ritus patrios Judaeorum. Ceterum in Talmude frequenter haec urbs commemoratur, quod & multos ex sinu suo protulerit viros doctos, & Academia illic Synedriumque fuerint post excidium Hierosolymorum.

In

In Josepho etiam quaedam leguntur ad notitiam hujus urbis facientia. Vocat eam Josephus urbem Danitarum *Ant. v. 1.* Palaeftinis crepta fuit ab Uzia Rege *Ant. ix. 11.* Juxta hanc urbem caesus est exercitus Judaeorum & fugit usque ad fines Judaeae (f. Idumaeae) *Ant. xii. 12.* recensetur inter urbes ἐν μεσογείῳ mediterraneas recensetur *Ant. xiv. 8.* Ita etiam *de bell. i. 5.* dicitur ἐν μεσογείῳ sita & distinguitur ab urbibus maritimis, παραλίαις Joppe, Gaza &c. Verum *Ant. xiiii. 23.* inter maritimas recensetur quia in tractu maritimo sita fuit, non tamen ad ipsum litus maris. Salome data legitur a Caesare *Ant. xvii. 13.* sita inter Ascalonem, propiorem Aegypto, & Joppen, *de bell. v. 14.*

Sita erat haec urbs in locis campestribus, non longe a Joppe. *I Macc. 10. 69. 75.* a Diospoli remota intervallo *xii* miliarium, uti legitur in itinerario Antonini: inter Diospolin & Azotum teste Eusebio ad vocem Ἰάμνεια. De 240 stadiis, quae portus Jamnensium abfuisse legitur Hierosolymis *2 Macc. 12. 9.* egimus *lib. 11.*

Ceterum & alibi in libris Apocryphis fit hujus urbis mentio. Ἰερναὰ appellatur, & urbs inter Aco & Azotum sita in ora maritima *Judith. 3. 1. lib. 1. Maccab. 4. 15.* Syri dicuntur fugisse Jamniam & Azotum (ubi Ἰάμνεια vocatur) & *I Macc. 5. 60.* circa Jamniam caesos Judaeos fugisse ἕως τῶν ὀρίων τῆς Ἰουδαίας vel ut alii Ἰδουμαίας. Sita fuit in campestribus non longe a Joppe *I Macc. 5. 75.* Portum habebat, in quo classem succendit Judas postquam Joppen & portum ejus incendisset *2 Macc. 12. 9.*

I A B N E E L.

יבנהל / Urbs tribus Judae *Jos. 15. 11.* & alia in confiniis Nephthali. *Jos. 19. 33.*

I A C H A T Z. Vide *Fabriz.*

* I A E B E T Z.

יאבת / Urbs tribus Judae. *I Chron. 2. 55.*

JAEZER.

J A E Z E R.

יְעִזְרָאֵל / (Samaritanus scribit יְעִזְרָאֵל Num. 32.) urbs Gaditarum *Jos.* 21. 39. 2 *Sam.* 24. 5. in Gilead 1 *Chron.* 26. 31. Mare Jaerz *Fer.* 48. 32. (sed hoc non adeo certum est, nam vox יְעִזְרָאֵל ad antecedentia referri potest, & legi יְעִזְרָאֵל ad Jaerz pervenerunt. Jaerz & omnes urbes Gilead datae tribui Gad *Jos.* 13. 24. Eusebius ad vocem Ἰασὴρ eam constituit 8 mil. a Philadelphia versus occasum, & ad vocem Ἰασὴρ 10 mil. a Philadelphia versus occasum additque eam distare 15 miliar. ab Esbon & inde magnum flumen erumpere quod a Jordane suscipitur. Hinc discimus Philadelphiam a Chesbon 25 miliaria abfuisse & a Jordane circiter 45: & haec est latitudo Peracae a Josepho assignata. Γάζωπος Ptolemaeo dicitur.

* J A G U R.

יְגִוֹר / Urbs in parte australi tribus Judae. *Jos.* 15. 21.

J A C H T Z A.

יַחְצֵה & יַחְצֵה יַחְצֵה / Urbs Rubenitarum, quo usque Sichon venit cum exercitu contra Israëlitas praeliaturus *Deut.* 2. 32. *Num.* 21. 23. *Jos.* 13. 18. *Ferem.* 48. 21. ostenditur inter Medabam & Δηβῶς. Eusebius vocem Ἰασῶ. An legendum Ἰασῶς. Hieronymus habet inter *Medabam & Deblatai*. Vide an non eadem sit ac יַחְצֵה urbs Moabitica.

J A M N I A.

Non tantum hoc nomine nuncupatur Jabhne (quam vide supra) sed & vicus quidam in Galilaea superiore, qui & Ἰαμνίθ. Vide Josephum in *Vitap.* 1013. & de bello 11. 25. Meminit & Jamniae circa quam sitae erant partes quaedam domus Zenodori *lib.* 11. de bell. 4.

J A N O.

Ἰανώ. Vicus in Acrabattene regione, 12 miliaribus a Neapoli contra orientem. Eusebius.

M m m m

JA

J A N O A C H.

ינח / quae & ינוחה urbs in confiniis tribuum Ephraim & Manassis. *Jos.* 16. 6. orientior quam Taanath Schilo. *ibid.* Est vicus 'יאנא in Acrabattene, 12 mil. Neapoli versus orientem teste Eusebio.

J A N U A.

'יאנא. Vicus distans Legione 3 miliaribus versus austrum. Eusebius ad vocem 'יאנא.

J A P H A.

'יאפא. Urbs Galilaeae, vicina Jotapatae. Iosephus.

* J A P H I A.

יפא / Urbs in finibus Zabulon. *Jos.* 19. 12. Oppidum Sycaminum ἢ Συναμίνος, ad mare situm prope Carmelum inter Caesaream & Ptolemaida 'Ηφα nuncupatur, teste Eusebio. Hodie ⲗⲉⲃⲁ ab Arabibus appellatur. Vide Golii Not. in Alfragan. p. 132. Forsitan est *Jebba* Plinii *lib. v. cap. 18.*

* J A P H L E T I.

יפלת / Locus in confiniis Ephraim & Benjamin. *Jos.* 16. 3.

J A P H O.

יפא / Urbs sita ad mare 2 *Chron.* 2. 16. *Jon.* 1. 3. in finibus tribus Dan *Jos.* 19. 46. ad hanc enim pertinuit גבול כול יפו. Vide *Jeppe.*

J A R M U T H.

ירמות / Urbs tribus Judae *Jos.* 15. 35. Putatur eadem ac Ramoth & Remeth quia Remeth & Engannim junguntur *Jos.* 19. 20 uti recensetur *Jos.* 21. 29. inter urbes Issascaris Jarmuth & Engan-

Engannim. Atqui *Jos. 15. com. 34. & 35.* Engannim & Jarmuth inter urbes Judae in planitie sitas recensentur, & *Jos. 10. 3. 5. 23.* rex Chebronis (quae Judae est) & Jarmuth conjungantur & *Neb. 11. 29.* a filiis Judae dicitur inhabitata, uti Ziklag, Zora, Zanoach & alia loca indubie ad tribum Judae pertinentia. Hieronymus notat (ad vocem Jarmuth) eam distare 4 mil. ab Eleutheropoli & sitam esse juxta villam Esihaol. Sed ad vocem Jermus, scribit esse villam Jarmucha 10 mil. ab Eleutheropoli Acliam versus.

J A T T I R.

יָרֵם / Urbs in montanis Judae. *Jos. 15. 48.* Eusebius ad vocem יָרֵם notat esse vicum יַעֲבֵירָא 20 miliar. ab Eleutheropoli prope Malatha.

J A Z E R.

יָזֶרָה. יָזְרוֹס Josepho *Antiq. XII. 11.* appellatur urbs quam Judas devictis Ammanitis expugnavit, quae יָזֶרָה nuncupatur *1 Macc. 5. 8.* aliis יָזְרוֹס. Ita & in Ptolemaei Arabia יָזְרוֹס.

J E B B A.

Plinius hujus meminit inter urbes Ptolemaidi & Carmelo vicinas *lib. v. cap. 19.* Estne Japha vel Japhia, urbs Galilaeae?

J E B U S. Vide *Jerusalem.*

* J E C A B T Z E E L.

יְבֻסָּה / Urbs a filiis Judae inhabitata. *Neb. 11. 25.*

J E D N A.

יְדֵנָה. Est in sexto lapide ab Eleutheropoli pergentibus Chebronem. Eusebius in *Onomastico.*

• J E H U D.

יהו / Urbs in tribu Dan. *Jof.* 19. 45.

J E H Y B U S.

Legitur in Notitia Imperii, *Cohors secunda Gratiana Febybo.*
Vide supra *lib. I.*

J E N Y S U S.

Non existimo quenquam veterum, qui ad manus nostras pervenerunt, hujus urbis meminisse (adeo obscurus hic locus est, nec ullis rerum gestarum vestigiis nobilitatus) excepto Herodoto *lib. III. 5.* Ἀπὸ ταύτης (Καδύτιος) τὰ ἐμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης μέχρι Ἰηούσ πόλιός ἐστι τῆς Ἀραβίας, ἀπὸ δὲ Ἰηούσ αὐτὴς Συρίαν μέχρι Σερβωνίδος λίμνης παρ' ἣν δὴ τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἐς θάλασσαν. *Ab illa* (urbe videlicet Cadyti) *emporium maritimum usque ad urbem Jenysum sunt dittonis Arabicae. A Jenyso autem Syriacae rursus sum, usque ad lacum Serbonidis, juxta quem Casius mons pertingit ad mare.* Paulo post addit intervallum quod inter urbem Jenysum & lacum Sirbonidem est. Τὸ δὴ μεταξὺ Ἰηούσ πόλιος καὶ Κασίος τε ὄρος καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης ἐστὶν τόσῳ ἐκ ὀλίγον χωρίον' ἀλλ' ἕσος τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδὸν ἀνυδρὸν ἐστὶ δεινῶν. *Quod autem inter Jenysum urbem & Casium montem ac Lacum Serbonidem interjacet haud exiguum spatium est, sed instar itineris trium dierum, regio aqua carens.* Quis non videt hic describi ἔρημον illam & aridam regionem quae inter Gazam & lacum Sirbonidem est. At, quantum est iter diei Herodoto? Ipse centum & quinquaginta stadiis id alibi definit *lib. v. cap. 53.* Πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὶν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἑκάσῃ διεξίωσι, ἀναισιμῶνται ἡμέραι ἀπαρτι ἑνενηκόντα. *Singulis diebus 150 stadia peragrans, conficiuntur universim 90 dies.* Procopium Caesarentem iter diei 210 stadiis definire alibi monuimus. Xenophon *l. II. de expeditione Cyri* *σαθμῆς* five itinera diei 93 aequalia facit stadiis 16050, unde liquet iter unius diei illi ut Herodoto censeri 150 stadiorum. Sed incerta esse haec omnia

nemo non videt, & pro ratione viarum vel minus vel magis difficultium & locorum five montana sint five campestria, & itineris ipsius five ab uno five a multis fiat, differre iter diei. Ita legitur de Alexandro illum duobus diebus sexcenta stadia emensum fuisse quum Ariis opprimendis operam dabat. Potest tamen, uti iter horae definitur certo intervallo, ita quoque iter diei definiri, non tamen ut omnibus regionibus conveniat, uti nec iter horae ubique par est.

J E R I C H O.

Ex sacris literis haec discimus quae ad notitiam Jerichuntis faciunt. יריחו & יריחה appellatur *1 Reg. 16. 34.* Mons Nebo est ex adverso Jerichuntis, uti legimus *Deut. 32. 49.* Vallis Jerichuntis, urbis palmarum, commemoratur *Deut. 34. 3.* Campestria Moabitarum erant e regione Jerichuntis *Jos. 13. 32.* Sors filiorum Josephi procedebat a Jordane Jerichuntis usque ad aquas Jerichuntis ad orientem, solitudinem adscendens a Jerichunte ad montana Bethelis *Jos. 16. 1.* Confer *Jos. 18. 12.* Urbs ipsa tributa fuit Benjaminitis *Jos. 18. 21.* Limes borealis tribus Benjamin adscendebat a Jordane ad latus Jerichuntis a septentrione, uti australis tendebat a lingua maris mortui ad latus Bethchogla *Jos. 18. 12. & 19.* Non multum tamen a Jerichunte aberat versus boream limes tribus Ephraim, nam ille *בגע בירחו incidit in Jerichuntem Jos. 16. 7.*

Josephus aliquoties ejus meminit, uti *Ant. iv. 5. v. 1. xiv. 7. xv. 5. xvii. 8. de bell. 1. 5. & 21.* aliisque locis. Urbem esse quae palmas & balsamum proferat, scribit *Antiq. iv. 5.* distare a Jordane 60 stadia *Ant. v. 1.* agrum ejus totius Cananaeae fertilissimum esse & magna ex parte montanum *Ant. v. 1.* inter Hieronymas & Jerichuntem esse solitudinem, *Ant. x. 10.* unam esse ex undecim toparchiis Judaeae *de bell. 111. 2.* Hippodromi Jerichunte meminit *Ant. xvii. 8. & de bell. 1. 21.* (erat etiam Hierosolymis. Vid. *bell. 11. 2.*) Vespasianum Jamnia (al. Emmaunte) profectum per Neapolin Samariticam & Coream pervenisse Jeri-

chuntem, *de bell.* v. 4. urbem esse in planitie sitam cui mons nudus ac sterilis imminet qui a borea ad agros Scythopolitanos, a meridie ad lacum Asphaltiten, protenditur, *bell.* v. 4. Tractum Jerichuntinum irrigari fonte largissimo & proferre mel, opobalsamum, cyprum & myrobalanum, sic ut Θεῖον χάριεν regio divina mereatur appellari, *bell.* v. 4. distare urbem Hierosolymis 150 stadia, & totum hoc spatium esse desertum ac saxosum, quod vero spatium Jerichunte Jordanem & Asphaltiten versus est, humile quidem est at sterile tamen, *ibid.*

Quamvis autem Paradiso similem esse agrum Jerichuntinum Iosephus scribat, fuit tamen illie copia venenatorum serpentum. Scholiastes opusculorum Dionysii de coelesti hierarchia a Junta editus anno 1516. illorum meminit his verbis. Πιάλεισις ὡς διαφαλέσις. Ἐπιρῆται ἐπὶ ποιοῖς τισὶν ἰδίως ὄφεισι τοῖς κατὰ Ἱεριχώ μάλιστ' εὐρισκομένοις, ἐξ ἧν ἰατροὶ ὡς τὰ πολλὰ τὴν Θυριακὴν σκευάζουσιν. Vox Πιάλεισις est, ut Διαφαλέσις. Usurpatur autem proprie de serpentibus quibusdam qui circa Jerichuntem potissimum inveniantur, & e quibus medici plerumque Theriacam conficiunt. Eadem haec fere leguntur in Suida ad vocem Πιάλεισις, quem ex hoc scholiasta, vel utrumque ex scholiis ad Nicandri Theriaca sua hausisse probabile est. Nota tamen apud Suidam legi διαφαλέσις.

Memorantur arces Thrax & Taurusin ingressu Jerichuntis sitae, a Strabone *lib.* xvi. quas Pompejus diruit. Iosephus etiam meminit arcium urbi circumjectarum. Talis arx est Δαγῶν supra Jerichuntem sita cujus Iosephus meminit *Ant.* xii. 15. & *de bell.* i. 2.

Κύπρος etiam arx est supra Jerichuntem ab Herode condita, teste Iosepho *Ant.* xvi. & *bell.* ii. 20. Sed *bell.* i. 16. legitur ἰν Ἱεριχοῦ μεταξὺ Κύπρου τῶ Φρυγίᾳ καὶ τῶν προτέρων βασιλείων.

Δῶκ vel Δῶκος erat munimentum parvum Jerichunte *i Macc.* 16. 15.

Coenaculi Jerichuntini, in quo Doctores congregabantur mentio fit in Schir Hasschirim Rabba **עלייה בית גדיא ביריחו** ubi aderat Hillel Senior de quo Bathkol dixit eo tempore (nam hac voce audita omnes oculos in Hillelem conjecerunt) vi-
rum

rum esse dignum qui Spiritum S. haberet *fol. 40. col. 3.*

Jerichuntem sitam fuisse loco humiliore quam Hierosolymas liquet ex *Luc. 10. 30.* ubi dicitur Hierosolymis descendi Jerichuntem. Ambitum ejus fuisse plus quam 20 stadiorum tradit Epiphanius *lib. 11. adv. haer. pag. 702.* Ceterum de tractu montano qui inter hanc urbem & Hierosolymas erat, egimus supra *l. 1.* Procopius *lib. v. de Aedif. Justiniani cap. 19.* scribit eum instaurasse *Ἐνῶνα ἐν Ἱεριχῶν, ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου ἐν Ἱεριχῶν.* Eodem modo vocem flecxit Epiphanius scribens *pag. 175.* libri de ponderibus & mensuris, ἐν Ἱεριχῶν, imperantibus Caracalla & Geta inventam esse in dolis quibusdam quintam editionem Veteris Testamenti quae in Hexaplis Origenis extabat. Suidas eandem historiam narrans (ad vocem Ὠριγένης) habet ἐν Ἱεριχῶν. Atque ita idem Πανθῶ flecxit ἐν Πανθῶν, ad vocem Πανθῶ, quam crediderim Πανθῶ scribendam. Ita alii: nomen est loci non longe a Sina & celebratum apud scriptores sacros medii aevi. Et *III Ezr. 5. 44.* οἰοὶ Ἱεριχῶν memorantur. Alias Ἱεριχῶ. *Judith. 4. 4.* cui observationi Grammaticae alteram Suidae addam, dici Ἱεριχέντια τείχη non Ἱεριχέντεια, uti *Σεμυράμεια διὰ διφθόγγυς.*

De fertilitate agri Hierichuntini vide quae supra scripsimus *l. 1. cap. ult.* Palmarum Jerichuntinarum & nos meminimus eodem *cap. ult.* Meminit quoque Oribasius, Sardianus, qui imperante Juliano vixit, *lib. 1. medicinal. collect. cap. 43.* *Ex palmis quaedam sunt siccae & adstringentes, ut Aegyptiae: quaedam molles, humidae & dulces ut quae caryotae appellantur, quae praestantissimae in Palaestina Syria in Hierichunte nascuntur. Ceterae vero aliae palmarum omnes inter hoc genus utrumque medium locum tenent, ut aliae magis, aliae minus sint humidae, siccae, dulces & adstringentes.*

Rosarum, quae optima circa Jerichuntem erant, mentio fit *Eccles. 24. 15.*

J E R M U C H A.

Vicus in decimo lapide ab Eleutheropoli versus Aeliam. Eusebius & Hieronymus in Onomastico, ad vocem Ἱερμῶς.

J E R U D I M.

Poffet aliquis fufpicari effe hoc nomen loci in regione tribus Ephraim quia Levitam illum quem Sacer Codex *Jud.* 19. dicit habitaffe ad latera montis Ephraim, Michaël Glycas *Annal. part. II. pag. 166.* fcribit habitaffe in *Ferudim*, Δευίτης δέ τις ἐν Ἰερουδαίμ κατοικῶν. Ita ille: fed ego exiftimo id ex Ἐφραίμ effe corruptum, ירד אפרים 'Iep 'Eiμ.

J E R U S A L E M.

Inftituti mei ratio non patitur omnia excutere & aequo iudicio perpendere quae de hac urbe memoriae funt prodiata. Si vel de iis quae ad Templum fpectant tum prius a Salomone conditum, tum pofterius quod a populo reduce ab exilio Babylonico inftauratum eft, cum cura dicere vellem, aut fata urbis continenti ferie texere, quis non intelligit hanc materiem iufto volumini fufficere? Nobis praecipue illa, quae ad chorographiam faciunt enucleanda toto hoc opere propofuimus, adeoque & in hujus urbis descriptione ita verfabimur, ut praemiffis nonnullis de nominibus, quibus nuncupatur in fcriptis veterum, de magnitudine ejus dicturi fimus, deinde de fitu, tum de montibus, collibusque quibus infidet, poftea de portis & piscinis, denique de locis suburbanis Gethfemane, Golgotha, aliifque.

Nomen vetuftius nomine Jebus huic urbi datum nullum invenio. In Pentateucho Mofaico Jebufi, unde nomen Jebus ductum eft, filius Canaanis commemoratur *Gen.* 10. 16. & *Jof.* 18. 28. in cenfu urbium Benjaminis antiquo nomine *Jebufi* urbs legitur, explicaturque per recentius Jerufchalaim. Et *Jof.* 15. 63. fcriptum eft Jebufacos incolentes urbem Jerufalem expelli a tribu Juda non potuiffe, ex quo intelligitur, quum primum Ifraëlitae Palaeflinam occuparunt, urbem hanc nomine Jebus dictam fuiffe.

Sunt qui putent aetate Abrahami illam Salem dictam & hujus regem fuiffe Melchizedecum. Fateor poftea quam Jerufalem vocata

cata

cata est, sacrum vatem, vel compendii causa, vel quod carminis ratio exigeret, Salem illam umel nuncupasse *Psalm. 76. 3.* Verum ita & alii Solymam dixerunt pro Hierosolymis & Valerius Flaccus *lib. 1. Argonauticôn,*

— *Solymo nigrantem pulvere fratrem,*

pro Hierosolymitano. Unde non efficias ante nomina *Jebus* & *Hierosolyma* nomen Salem & Solymae huic urbi adhaesisse. Quae ergo, dicet aliquis, illa Salem est cui praesuit Melchizedecus, si Jerusalem non fuit? Non desunt loca in ipsa Palaestina quibus hoc nomen tribuitur a veteribus, ubi & regiae Melchizedecianae rudera sibi detexisse visi sunt. Verum quid si illa Salem olim fuerit, & postea deleta sit, quod sexcentis aliis urbibus accidit? Nil obstat quo minus id fieri potuerit. Reor equidem nos saepe incassum laborare in quaerendis urbium antiquarum hic illic vestigiis, quarum nulla omnino vestigia supersunt. Oppida olim non adeo magna & munita erant ac nostra aetate, sic ut multo minori vi & levioribus calamitatibus deleri plane potuerint. Quid ergo? si vel maxime in tanta vetustissimorum monumentorum penuria ostendere non possim, quae urbs Palaestinae nomen Salem gesserit, idcircone accedere cogar sententiae illius qui illam Salem statuit fuisse urbem Hierosolymam, ea re quod postea pro nomine *Jerusalem* in carmine sacro legatur *Salem*? Num mea ignorantia argumentum erit scientiae alterius? Quumque ego me nescire confessus fuerim quae & ubi illa Salem fuerit, alter propterea verum erit assecutus qui illam pro Hierosolymis habet? Non putem.

Nomen *Jeruschalaim* ירושלים & *Jeruschelem* ירושלם postea haec urbs gessit, quarum vocum illa Hebraea magis, haec Chaldaea est, in scriptis Danielis & Ezrae usurpata & in hunc modum frequentata a scriptoribus Novi Testamenti. Videtur mihi autem nomen hoc Jerusalem esse compositum ex ירוש *hereditas, possessio hereditaria*, & שלם *Schalem*. Reliquae, praesertim dixerim, etymologiae יראו שלם *timebunt Salem* vel יראו אלם *videbunt pacem*, aut יסרן & Σέλμια, mihi nequaquam probantur. Aut enim aperte falsae sunt uti illa ex lingua Graeca deri-

Nnnnn

vata

vata, aut minus aptae ut nomen urbis efficiant, talesve quae nisi huic urbi olim jam fuerit nomen Salem (quod incertum est) locum habere nequeunt. Verum ירוש שלם *possessio hereditaria pacis* videtur mihi aptissime huic urbi tribui, quando urbibus Hebraeorum adscita a Davide atque mox Templum in ea conditum, & pax non tantum incolis hujus urbis sed totius terrae Israëlitaicae confirmata, ipsa facta est possessio hereditaria & sedes regia imperii Judaici, sub rege cujus imperium fuit *ὀναίματον*, ut verbis utar Aelii Lampridii de Severo. Antea enim hoc nomine dicta non videtur, sed Jebus; & si quid conijcere liceat, a Salomone illud accepit, non sine respectu ad vetus nomen urbis יבוס *Jebus*, & sui ipsius *Schelomo*, quod eandem originem agnoscit. Quid? quod quum antea Deus ipse incertam sedem modo in Gilgal, modo in Schilo, Gibeon & aliis locis, ad quae arca & Tabernaculum migrabant, habuisset, hic demum נחלה (quod cum ירוש idem est) & mansuram in saecula sedem fixerit, quare & בית עולמים nuncupatum Templum est, & tum demum Arcam ad נחלה pervenisse tradant Talmudici. Confer 2 Chr. 6.5. & *Mechilta*, vetustissimum in Exodum commentarium, fol. 30. fac. 1. Hinc quoque in Apocalypsi cap. 111. 12. cum Templo mentio fit nominis urbis novae Jerusalem, & regio quam beatae animae incolent, ubi ex hac vita excefferint, nomine Jerusalem aptissime insignitur, ubi non tantum alta pax sit, sed & aeterna ac immutabilis vitae possessio. Non est quod aliquem ab hac etymologia alienum reddat usurpatio hujus nominis in scriptis ante tempora Salomonis editis. Quamvis enim id faterer, notum est & in ipso Mosis volumine nomina urbium post conditarum legi. Nec est quod absentia unius literae Schin offendere quemquam debeat, quam sequens ejusdem soni litera absorpsit. Sic ברבי pro בררבי uti ex נין נוה *Nini habitatio* factum est nomen urbis נינוה *Nineves*, & ex ארבע עסר *quatuordecim* ארבעסר &c. & *tredecim* תלסר pro תלעשר. Id pronuntiationi acceptum referri debet, & quis nescit non in Hebraea solum sed aliis linguis illud sexcenties contingere? Quamvis nec eo confugere opus sit, si unam literam Schin alteri per Dages insertam dicere velimus, quod saepe excidit, ἐμφωνίας ἕνεκα.

Vulgo

Vulgo dicitur formam numeri dualis huic voci inesse quod Jerusalem in duo divisa fuerit, superiorem & inferiorem. Non videtur, quum probari nequeat aeque antiquam esse divisionem illam urbis in duas partes ac nomen Jeruschalaim. Praeterea terminatio dualis non arguit semper rem esse geminam: sunt enim voces simili inclinatu quae notione duali carent. Denique ex שלם dualis non fit שלים, non magis quam ex לחם fit לחים. Mem enim radicale, ut loquuntur Grammatici, evanesceret contra morem. Sic ut discrimen quod intercedit inter *em* & *aim* mihi videatur soli pronuntiationis affinitati tribuendum, quum & Hebraei Patach & Chirek permutent cum Zere, uti *Beth* pro *Bajith*, & Graeci pro *Aim* substituerint *em* in *Mizraim*, *Ephraim* & similibus. Quid? quod & ipsi Latini Graecorum α in *Ae* mutant, uti notum est.

Postquam illam evertit Imperator Aelius Hadrianus (quamvis jam antea Titus illam everterat ita ut vix habitatam fuisse aliquis crederet, teste Josepho) Aelia dicta est. Id nomen Eusebius & Hieronymus ei tribuunt, & Arabes ipsi modo بيت مقدس aut قدس شريف & قدس ايليا *Aeliam* illam nuncupant. Hoc nomen in scriptis geographorum frequentius occurrit, illa in usu & sermone vulgari. Vetus illud nomen Jerusalem per nomen recentius Aeliae ita deletum fuit, & oblivioni traditum, ut Eusebius narret libro de martyribus Palaestinae s. xi. judicem qui Caesareae in Palaestina habitabat, quum quidam de patria rogati se ortos urbe Ἱερουσαλῆμ dicerent, ignorantem quae urbs esset, rogavisse aliquoties ubi ea urbs sita esset, & sibi persuasisse esse urbem in Oriente quam Christiani contra Romanos uti arcem munitent. Vide & de nomine Aeliae supra l. i. c. xxxiv. p. 207.

Magnitudinem urbis diversam fuisse pro ratione temporum certum est. Olim quidem solo monte Sion comprehensa minor erat quam postea, quum Moria, quum Acra, Bezetha denique aliaque loca ad septentrionem sita accesserunt. Maxima videtur fuisse tempore excidii, de qua Josephus perspicuis nec ambiguis verbis testatur urbem in circuitu habuisse spatium trium & triginta stadiorum: sic ut mirer fuisse viros doctos qui haec alio

referre maluerint & de solo Sione dictum arbitrentur, quemadmodum Villalpandus & qui eum sequuntur. Haec sunt verba Josephi *lib. vi. de bell. cap. 6.* postquam tres muros urbis descripserat, τῆς πέλειας δὲ ὁ πᾶς κύκλος σταδίων ἦν τριάκοντα τριῶν. *Urbis autem circuitus universus erat stadiorum trium & triginta.* Quae, mea quidem sententia, de tota urbe intelligenda sunt. Quid clarior? Πᾶς κύκλος, *universus ambitus*, non murus unus, aut ambitus Sionis, quem si indicare voluisset dixisset τῶ ἀρχαίῃ τείχεος, sed urbis, illius nempe quam trino muro circumdatam scripserat in initio hujus capituli, id est, Hierosolymae universae. Quod si illa necdum docere valeant Josephum ita intelligendum esse, attendi velim ad haec verba, quae leguntur eodem *libro vi. de bello Judaico cap. 13.* Illic legitur vallum a Tito Vespasiano circumdatum urbi Hierosolymitanæ, non Sioni tantummodo, quod a castris Assyriorum tendebat ad urbem novam, inde per Kedronem ad montem oliviferum, atque ita porro usque ad saxum Peristericonis & proximum collem, vallem fontis, Anani Pontificis monumentum, & circumdato monte ubi Pompejus castra posuerat, redibat ad regionem septentrionalem & inde porro ad orientem, unde duci coepit. Non puto quenquam esse qui affirmare sustineat haec loca circa montem Sion sita fuisse ut hoc vallum credi possit erectum ad circumvallandum montem Sion. Vere enim totam urbem cinxit. Atqui hoc vallum tantummodo habebat ambitum novem & triginta stadiorum, sic Josepho, quod apprime convenit cum 33 stadiis quibus urbem ipse definiit, nulla autem ratione aptari potest magnitudini urbis quae multo major est, si solius Sionis ambitus complectatur stadia tria & triginta. Vides, lector, rem hanc esse maximi momenti, qua vel stabilita vel eversa miro modo minuitur vel augetur magnitudo Hierosolymae, quae hinc unice dependet.

Qui a nobis dissentiunt hoc pro se adferunt ex Josepho. Testari illum *lib. vi. de bell. cap. 6.* primum murum habuisse 60 turres, secundum 14, tertium 90. Spatium 200 cubitorum fuisse inter unamquamque turrim. Quod si unumquodque stadium

400 cubitorum sit, (intelligit autem cubitos Hebraeos uti liquet quod 100 cubitorum altitudinem Templo adscribat uti Talmudici) 33 stadia (ficere 13200 cubitos. Ita quoque 60 turres, latas uti Josephus scribit 20 cubitos, & distantes ab invicem 200 cubitos, etiam 13200 cubitos efficere, sic ut non videatur spatium 33 stadiorum attribuendum nisi muro Sionis qui illas 60 turres sustinuit. Verum de cubitis, quibus Josephus utitur, ante observavimus illos (si vel credamus ita plane a Josepho scriptum fuisse uti nunc extat in ipsius libris) non semper convenire cum cubitis Hebraeorum. Vide supra *lib. II. cap. I.* Praeterea in Josepho non legitur turres omnes quae in tribus muris fuerunt aequalibus intervallis a se invicem secretas fuisse. Id tantum de turribus muri tertii dicitur, non de iis quae in muro primo & secundo fuerunt. Quid, quod Josephus in muro primo turres memoret, quae latiores erant cubitis 20 uti Hippicos, Phasielus & Mariamme. Fateor tamen haud exiguam difficultatem superesse (nisi numeros dicamus esse a librariis corruptos & πενήκοντα legendum) quomodo solus murus tertius 90 turres habuerit singulas 200 cubitis distantes. Si enim 200 cubiti efficiant 300 pedes, & sexcenti pedes stadium, hinc 45 stadia ad minimum nascerentur.

Non confirmabo sententiam nostram testimonio τὸ τῆς Συρίας ἐξοικεῖται, qui ambitum Hierosolymae 27 stadiis definivit apud Eusebium praep. Euang. l. ix. 36. quod non ignorem Timocharem & Aristaeam 40, Hecataeum 50 stadiis urbem hanc definire, & illorum testimonia non conveniant magnitudini urbis uti fuit tempore excidii. Addam hoc potius ex Maundrello, qui hodiernam Hierosolymanam pedibus circumivit & ambitum esse 4630 passuum memoriae prodidit, quos efficere virgas 4167 Anglicas ibidem traditur. Comprehendit autem virga tres pedes Anglicos: ita ut ambitus urbis sit pedum Anglicorum 12501. Pedes autem Anglici & Romani Graeci quae haud multum differunt. Vide Bernardum *lib. de pond. & mensur.* Stadium vero pedum est numero sexcentum circiter (vide supra *l. II. c. 2.*) Sic ut 12501 pedes circiter 21 stadia conficiant: & ad 33 stadia, quae Josephus Hierosolymanis tribuit, 19800 pedes requiruntur. Quod si quis con-

tendat 33 stadia tribuenda esse muro primo i. e. monti Sion, qui 60 turres habuit, tribuenda erunt muro tertio, qui 90 turres habuit plura stadia. Atque ita ad minimum 70 stadiorum ambitus fuisset urbis Hierosolymitanæ, id est pedum 42000. Quæ certe magnitudo nimia est. Fateor non eandem hodie esse magnitudinem urbis quæ olim; sed & hoc scio præcipuas partes veteris Hierosolymæ uti magnam portionem Sionis, universam Moriam & Acram, locaque morte & sepultura Sospitatoris nostri nobilitata olim extra urbem nunc intra eam recepta. Sic ut, si illa omnia nunc pedes 12501 efficiant, credi non possit ambitum solius montis Sion esse pedum 19800. Plura quæ objici mihi possunt hic non diluam, quia vim argumentationis meæ minuere aut tollere nequeunt, quale hoc est, diversam esse pedis Græci & Anglici magnitudinem. Non nego: verum statuatur quam maxima statui potest differentia inter utrumque pedem, non tamen unquam, opinor, pedes Anglici 12501 ambitum hodiernæ Hierosolymæ definient, & stadia 33 solum montem Sionem.

Sita fuit hæc urbs in tractu montano Judææ adeoque loco alto, ita tamen ut respectu montium quibus circumdatur in loco humili sita videatur, quandoquidem mons olivifer aliique circumjecti altiores sunt. Deum propterea dici in sacris literis habitare inter humeros Benjaminis, non in capite, alii ante nos observarunt. *Quanto Judæa ceteris provinciis tanto hæc urbs cuncta sublimior est Judæa*, legitur in epist. Paulæ & Eustochii ad Marcellam p. 548. Epiphanius in Anaceph, p. 150. hæc montana vocat ὄρεινὴν τὴν περὶ Ἱερσόλυμα. Ad Septentrionem e Sophim primo conspiciebatur, si quis ab eo tractu Hierosolymas proficisceretur. Ab occidente, unde plerumque a Japho & Rama peregrini religionis causa adveniunt, urbs conspici nequit antequam factus sis ei proximus: quæ res desiderium illorum, oculos suos conspectu urbis sanctæ pascere cupientium, mirifice retardat, uti omnes scribunt & narrant qui a Japho Hierosolymas profecti sunt. Audiamus etiam de hoc situ differentem Phocam. Ἡ δὲ ἀγία πόλις κεῖται μέσσην διαφόρων φαραγγῶν καὶ βουνῶν καὶ ἐστὶ τὸ ἐν αὐτῇ
θεωρεῖ-

θεωρούμενον θαυμαστόν ἐν ταύτῃ γὰρ ὑπερανεσηκῶα ὁράται ἡ πόλις καὶ χθαρμαλῆ, πρὸς γὰρ τὴν τῆς Ἰουδαίας χώραν ἐστὶν ὑπερκειμένη, πρὸς δὲ τὰ ἐχόμενα ταύτης γκολόφα χθαρμαλίζεται. *Urbs sancta variis vallibus & montibus cingitur, & hoc mirabile est quod eadem & excelsa & depressa appareat, respectu enim Judaeae supereminet, respectu vero collium circa eam est depressa.* Ceterum de situ Hierosolymae respectu urbium vicinarum, Jerichuntis, Ascalonis, Caesareae, Neapolis, Bethelis, Ramae & plurimarum aliarum copiose egimus *lib. II.* plus uno capite, praecipue *cap. IX.* Capite ultimo *lib. II.* etiam nonnulla notavimus de solo Hierosolymitano arido admodum & saxoso.

Verum magis ardua est disquisitio de situ hujus urbis, respectu tribuum: fueritne in regione tribus Benjamin sita, an Judae. Sunt qui putent urbem Hierosolymitanam sitam fuisse in tribu Benjamin; nec levia firmamenta sunt quibus haec sententia nititur. Primum quidem quod *Jos. capite XVIIII, commate 27,* inter reliquas urbes Benjaminis recensetur Jerusalem his verbis **והיבוס היא ירושלים & Jebusi, quae est Jerusalem.** Et mox de his 26 urbibus dicitur **זאת נחלת בני בנימן** *Haec est hereditas filiorum Benjamin.* Fuit itaque Jerusalem aequae ac aliae urbes ibi commemoratae (nec enim excipitur) tribus Benjamin. Alterum, quod legitur *Jos. 15. 8.* terminum videlicet qui terras tribus Juda & Benjamin dividit ab ortu occasum versus ita duci ut tendat per vallem filii Hinnom *ex latere Jebus ad meridiem, quae est Jerusalem,* **אל כהף היבוס כנגב היא ירושלים,** unde liquet montem Jebusaeorum, qui idem est ac Sion, vel urbs Jerusalem ejus munitissima pars erat, fuisse ad septentrionem illius termini, quia terminus tendebat juxta latus meridionale montis, adeoque ad Benjaminem pertinuisse. Nam regionem Benjaminis ad septentrionem Judae fuisse ita certum est ut a nemine hactenus negatum sit. Tertium praesidium huic opinioni petitur ex *Judic. 1. 21.* *Jebusaeos incolas Hierosolymae non poterant expellere Benjaminitae, sed habitarunt Benjaminitae cum Jebusaeis Hierosolymis usque in hunc diem.* E quibus effici videtur Hierosolymas ad tribum Benjamin pertinuisse: nam Benjaminitarum

cos expellere. At quorsum expulissent e locis quae nihil ad ipsos pertinebant? Quarto loco pro hac sententia facit prophetia Moïsis, *Deuter. 33. 12.* ubi de Benjamin, *Dilectus Dei* (alii, *Deus*, aliter distinguentes) *habitabit confidenter in eo, quasi in thalamo tota die morabitur & inter humeros illius requiescet, בין כתפיו שכן.* Quibus verbis innui videtur gloria Dei in Templo suo habitantis inter montes Benjaminiticos: sic ut in Benjamin Templum collocandum videatur, atque adeo etiam urbs Hierosolyma, in qua Templum erat. His adde 2 *Sam. 2. 9. 11.* ubi Isboseth in Benjamin &c. rex fuisse dicitur, David autem in Juda, qui postea demum in Jerusalem regnavit. Vide 2 *Sam. 5. 5.* unde colligitur Jerusalem ad Benjamin, non Juda, pertinuisse.

Nec tamen desunt rationes ab altera parte quae tribui Juda urbem Hierosolyman vendicant. Prima desumitur ex *Jos. 15. 63.* *Jebusaeos incolas Hierosolymae non potuerunt delere filii Judae, sed habitaverunt Jebusaei cum filiis Judae Hierosolymis usque in hunc diem.* Nota toto hoc capite nil aliud recenferi quam terminos & urbes tribus Juda, & cap. 16. sortem tribus Ephraim, cap. 17. alias: capite demum octavo & decimo urbes Benjaminiticas. Si itaque Jerusalem ad Juda non pertinuit, quam ob rem haec recensetur? Altera nititur verbis *Psal. 78. 67. & 68.* *Repulit tabernaculum Joseph & tribum Ephraim non elegit, sed elegit tribum Juda, montem Sion quem dilexit.* Quibus affinia leguntur *Psal. 69. 36.* *Deus servabit Sionem & aedificabuntur urbes Judae & Psal. 48. 12.* *Laetetur mons Sion & exultent filiae Judae.* Quae quidem vix possunt apte explicari nisi mons Sion in tribu Juda collocetur. Tertia petitur ex *Judic. 1. 8.* *Oppugnantes filii Judae Hierosolyman ceperunt eam & percusserunt acie gladii tradentes cunctam incendio civitatem.* Si enim Hierosolyma ad Benjaminitas pertinuit, quo jure tribus Juda combussit urbem non suam? In quibus verbis etiam hoc difficile explicatu est, quod incolae Jebus, id est, Jerusalem dicantur expelli non potuisse a filiis Judae, sed cum iis Hierosolymis habitasse in hunc usque diem. *Jos. 15. 63.* Si enim tota urbs fuit capta & incensa a tribu Juda quemadmodum dicitur *Jud. 1. 8.* utique expulsi fuere Jebusaei.

Cogi-

Cogimur itaque nomen Hierosolymae modo latius modo minus late extendere, ita ut urbs quidem incensa tum fuerit & capta, sed arx Jebus in monte Sion sita nequaquam. Urbs ergo Hierosolyma, quae capta & incensa fuit a filiis Juda, statuatur fuisse ad australem plagam montis Sion (nihil enim est quod cogat eam ibi collocare ubi postea florentibus rebus Judaicis fuit, nempe ad septentrionem & ortum montis Sion) atque ita fuit in portione tribus Judae, & ab ea potius quam alia flammis cremanda. Quarto ex *Jerem.* 37. 12. videtur aliquid peti posse pro situ Hierosolymae in Juda, quia Jeremias dicitur egressus ex urbe Jerusalem *ללכת ארץ בנימן* ut *iret in terram Benjamin*. Quod videtur indicare eum quum Hierosolymis esset in terra Benjamin non fuisse.

Ad conciliationem horum testimoniorum Sacri Codicis varia observari possunt, quibus expositis planiora haec reddentur quae aspera nunc & sibi contraria apparent. Primo quidem, Hierosolymam sitam fuisse in confiniis utriusque tribus Judae & Benjamin, uti constat ex descriptione termini eas separantis *Jos.* 15. 8. & illiusmodi urbes aliquando expugnatas fuisse ab hominibus tribuam aliarum quam cujus erant, quia salus & securitas tribus alicujus non patiebatur in vicinia sua esse urbes sub Cananaeorum potestate. Sic tribus Judae intererat in Jebus non manere Cananaeos, etiamsi ea urbs Benjaminis esset. Sic nos pro Imperatore Carolo urbes expugnamus, ut magis tuta sit nostra regio & Galli longius a finibus nostris arceantur. Ita Bethel urbs erat tribus Benjamin, secundum *Jos.* 18. 22. sed eadem sita erat in confiniis tribus Ephraim, secundum *Jos.* 16. 2. & 18. 13. Expugnarunt eam non Benjaminitae, sed domus Joseph, id est, Ephraimitae & Menassitae *Judic.* 1. 22. junctis ut videtur operis, quia eodem capite, *commate* 27, urbium a Menassitis & 29 ab Ephraimitis sigillatim occupatarum fit mentio. Adeoque Hierosolyma sita in utriusque tribus Benjaminis & Judae confiniis potuit dici retinuisse veteres incolas, quos filii Judae non expulere, nec etiam filii Benjamin. Est tamen, fateor, differentia inter *trò filii Judae & Benjamin expulerunt priscos incolas* (quod junctas

Ooooo

operas

operas significat, & $\tau\delta$ filii Judae & Benjamin non expulerunt: quia hoc videtur innuere & filiorum Judae & Benjamin hoc fuisse ut expellerentur incolae, quod fere vix dici posse videtur nisi urbs partim unius partim alterius tribus fuisse statuatur. Si enim tota ad Benjamin pertinuit, quorsum dicitur, *filii Judae non expulerunt*. Debebantne illi expellere hostes ex urbibus Benjaminitarum? Nusquam certe hoc traditur. Dicamus itaque partem urbis Hierosolymitanae ad tribum Juda partim ad Benjamin pertinuisse: adeoque tam huic quam illi jus fuisse expellendi veteres colonos.

Deinde ad minuendas alias difficultates hoc notari potest, urbes aliquando pertinuisse ad alias tribus quam in quarum regionibus sitae erant. Id est, ut clarius dicam, non sequi urbem aliquam pertinuisse ad tribum Benjamin, quia in regione tribus Benjamin sita fuit. Hoc, si exempla subjecero, intelligi dilucide poterit. Urbes suas tribus Simeon accepit in medio regionis tribus Judae & in illa portione quae tota forte ei erat attributa, quod legere est *Jos. 19. 1*. Atque ita dici potuit urbes illas esse in tribu Juda, Simeonistamen. Ita *Jos. 17. 11*. traditur *Menasitas habuisse urbes Bethsan, Jeblaam, Dor, Endor, Taanash, Megiddo & tertiam partem urbis Nopheth*. Erant autem hae urbes sitae in regione tribuum Jissascar & Ascher, uti ibidem disertis verbis monetur. Confer *Jud. 1. 27. Menassitae non expulerunt Bethsan, Taanach, Dor, Jeblaam, & Megiddo, sed Cananaei cum iis illic habitaverunt*. Adeoque specie tantum non revera repugnat quum Jerusalem urbs tribus Benjamin appellatur, & sita fuisse dicitur in tribu Juda. Quid? quod ex locis citatis haec verba *שלשת נפת* *tertiam partem urbis Nopheth* (*Jos. 17. 11*.) novam lucem foenerentur. Inde enim discimus urbium partes has & illas fuisse diversarum tribuum, atque ita Hierosolymae partem unam tribui Benjaminis, alteram Judae dari posse.

Tertio notandum est pro varia ratione temporum variam fuisse Hierosolymae extensionem: quumque in confiniis utriusque tribus fuerit, dici posse, nostra quidem sententia, urbem Hierosolymam sitam fuisse in tribu Juda, tunc nimirum quum in-

censa

censa fuit a filiis Judae *Jud. i. 8.* eandem sitam fuisse in tribu Benjamin, siquidem montem Sion vel arcem Jebuse eo nomine appellamus, uti saepe fit in Sacro Codice, quia is mons situs fuit ad septentrionem termini secernentis regiones tribuum Judae & Benjamin. Nec repugnat si quis eam tum quum maxime fuit extensa circa ultimos annos Templi secundi, imo & antea quum Templum a Salomone in monte Moria structum fuit, dicat partim in portione tribus Judae, partim in Benjamin, fuisse, ita ut terminus dividens Judam & Benjaminem transferit per atria Templi, quod Judaei tradunt. Fateor in Sacro Codice nihil est quod nos ad illas cogitationes ducat. Sed tamen causam non video, quam ob rem traditio illa Judaeorum suspecta esse debeat, in primis quum nihil vetet, quod sciam, quin ita esse potuerit. Non est igitur cur adstruam hujus traditionis fidem aut eam confirmem: nec est cur rejiciam.

Possẽm addere ex iisdem scriptis Judaicis ad illustrationem hujus disquisitionis urbem Hierosolymam fuisse urbem Dei, non hujus vel illius tribus, nec fuisse *נחלקת בשבטים distributam inter tribus*, adeoque nec ad Judam proprie nec Benjamin pertinuisse. Sed, quemadmodum nostra quidem fert opinio, hoc minus ad rem facit. Fuerit urbs Dei: de hac re nulla est controversia. Disquiritur fuerit ne in illa terrae regione quae tribui Benjamin data esse legitur in libro Josuae, an vero in illa quae tribus Judae fuit. Sic urbes Leviticae & Sacerdotales etiam ab urbibus aliarum tribuum distinguuntur, & urbes Sacerdotum aut Levitarum appellantur. Sitae tamen fuerunt in regionibus aliarum tribuum, & de iis merito disputatur in quibus sitae fuerint.

Dicamus itaque partem ejus ad tribum Juda, partem ad Benjamin, pertinuisse, maxima tamen sui parte, praecipue stante Templo secundo, in regione tribus Benjamin fuisse: dico, *in regione tribus Benjamin*: non enim ideo quia in regione tribus Benjamin fuit, statui debet ad Benjaminitas pertinuisse, uti mox ostendimus. Quid? quod stante Templo secundo regiones tribuum magis essent confusae quam ut de plerisque locis accu-

rate sciri potuerit ad quas tribus pertinerent. Credibile est Judae partem urbis Jerusalem fuisse tribuendam, quod illa tribus eam cepisset & concremasset olim. Benjaminini etiam pars videtur cedere debuisse quod Jebus forte huic tribui erat assignata *Jos.* 18. 28. qua propter tum filii Juda tum filii Benjamin dicuntur habitasse in Jerusalem antequam expulissent Jebusaeos *Jud.* 1. 21. & *Jos.* 15. 63. Quae autem portio Hierosolymae ante expugnatos Jebusaeos fuerit habitata a Benjaminitis, quae a filiis Juda, dicere nequeo, quum Sacer Codex fileat. Paris esse prudentiae arbitror incerta pro incertis agnoscere nec iis immorari, ac certa adstruere & confirmare.

Restat ut legendo vestigia nostra pedem retro referamus videamusque quomodo ea quae in initio hujus disputationis protulimus tum ut tribui Judae tum ut Benjaminini urbem Hierosolymam vindicemus, cum sententia nostra conveniant, ut Sacro Codici lucem aliquam foeneremur. Primum, quod *Jos.* 18. 27. legitur, Jerusalem sive Jebus fuisse urbem Benjaminitarum nobis non adversatur, qui & ipsi montem Sion, in quo Jebus fuit, docuimus in portione tribus Benjamin fuisse. Quod si vel maxime fateremur partem aliquam montis Sion, sive Jebus, a tribu Juda possessam fuisse, potuisset a potiori parte Benjaminitarum deducta esse appellatio. Vel Jerusalem dici potest נחלה בני בנימין *hereditas filiorum Benjamin*, quia in regione eorum sita fuit, uti urbes Simeoniticae sitae dicuntur בתוך נחלת בני יהודה *in hereditate filiorum Judae*, *Jos.* 19. 1 id est, in regione tribus ejus: quamvis non diffitear illas etiam urbes נחלת בני שמעון *hereditatem filiorum Simeonis* dici. Non est igitur quod in hoc loquendi modo multum ponamus praesidii. Ex altero loco *Jos.* 15. 8. tantum potest colligi Jebus in regione tribus Benjamin fuisse, quod non negamus. Tertius docet Benjaminitarum fuisse expellere Jebusaeos: nec mirum quum Jebus in eorum portione fuerit: adeoque nec hic nobis adversus est. Quartus etiam nobis adjumento est. Collocamus enim templum in portione tribus Benjamin. Quinto denique nihil efficitur, nisi urbem ad Benjamin eo tempore pertinuisse: quod non negamus:

mus : nec inde quis colligat semper & solius Benjaminis cam fuisse, aut esse oportuisse.

Videamus porro illa quae Hierosolymam Judae afferunt. Quorum primum est, Judae filios debuisse Jebusaeos expellere nec expulisse, sed cum iis habitasse Hierosolymis. Verum quum idem plane legatur de filiis Benjamin *Jud.* 1. 21. non est cur Judae magis quam Benjamini urbem vindicemus. Efficitur hinc potius & Judae filiorum & Benjaminis fuisse Jebusaeos expellere, & utrosque habitasse illic cum Jebusaeis. Certe aequale est utrumque rationum pondus, & quantum valet dictum *Jos.* 15. 63. pro Juda, tantum *Jud.* 1. 21. pro Benjamin. Utrobique enim eadem verba leguntur. Alterum quod urgetur ex *Pf.* 78. 68. ubi Deus dicitur elegisse tribum Juda, montem Sion quem dilexit, ita potest explicari, ut disjungantur *ויבחר את שבט יהודה* & *elegit tribum Juda*, quarum vocum ultima accentum habet Athnach, & sequentia, *את הר ציון* *montem Sion* : vel (quod maxime placeat) ibi opponi Juda & Ephraim, uti tribus duas praecipuas, sub quibus aliae comprehenduntur, postquam scissum fuit in duo regnum Hebraeorum sub Rehabeamo. Confer *Jerem.* 7. 14. 15. 17. Ita poterit Deus dici elegisse tribum Juda non Ephraim. Saepe enim sub Juda Benjamin (tribus exigua & tantum non deleta tempore Judicium *Jud.* 20. 47.) continetur, & una tribus appellatur *1 Reg.* 11. 13. 32. & in illa Jerusalem esse dicitur, quum tamen & Juda & Benjamin fuerint. Vide *1 Reg.* 12. 21. Vel potest dici partem montis Sion aeque a Juda ac Benjamin habitam fuisse, & Judae potius, ob celebritatem aliaque privilegia quibus eminuit, quam Benjaminis mentionem fieri. Vel denique per montem Sion quem Deus elegit intelligi potest mons Moria, pars habita Sionis, certe in Sacro Codice saepe Sionis nomine dicta, qui mons partim ad Judam partim ad Benjamin pertinuisse fertur a Judaeis. Illum enim montem, in quo Templum erat, elegerat Deus, & hic tabernaculo Josephi, *אהל יוסף*, quod Schilunte fuit, opponitur. Tertius locus *Jud.* 1. 8. indicat Judae filios Hierosolymam cepisse, adeoque illam quam ceperunt in regione tribus Judae fuisse verisimile est.

Verum illa Hierosolyma non fuit eadem ac Jebus in monte Sion, quae diu postea demum capta fuit a Davide : sed alia forsitan ad latus australe montis Sion sita , quia illic regio tribus Judae fuit. Fuerit itaque haec in tribu Juda, non sequitur Sionem aut quae aliae partes urbis septentrionaliores fuere ad tribum Judam pertinuisse. Quartum denique nobis haud adversatur. Profectus enim dicitur Jeremias in terram Benjamin videlicet ex urbe, ita ut opponatur sibi urbs & regio עיר & ארץ : atque ita dici potest, urbem Hierosolymanam prospexisse ארץ בנימין *terram Benjamin*, non quod ipsa nullatenus ad Benjamin pertineret, sed quod terra ab urbe distinguatur; vel profectus est in Benjamin, id est, ulterius in eam penetravit, ad interiora ejus contendit, uti alias exponi solet Christum profectum in Galilaeam, id est, in interiora ejus.

Priusquam de montibus urbis Hierosolymitanae sigillatim agamus, disquirendum est de situ Sionis & Acræ, qui quidem fuere praecipui, & a quorum positione facies universa veteris Hierosolymae dependet. Sunt qui Sionem ad boream, Acræ ad austrum, locent. Nobis placent contraria, qui Sionem situm esse in australi parte urbis Hierosolymitanae ex Josepho colligimus *lib. vi. de bell. Judaico cap. 6.* ubi muros tres describit quibus urbs cingebatur : quorum primus ille est qui montem Sion ambit. Hic ducitur una sui parte ab Hippico turri, quam Herodes struxerat in hoc muro, usque ad porticum Templi occidentalem, altera parte ab Hippico occidentem versus protenditur, dein flectitur in meridiem (nota hoc) tum in orientem donec cum orientali porticu Templi jungatur. Murus autem secundus ibidem describitur septentrionalem tractum ambiens & a muro priore, qua porta Γεννάθ erat, ad turrim Antoniam protenditur, quae ad angulum Templi notoborealem erat. Tertius murus ab Hippico ducitur boream versus (notetur hoc) ad turrim Psephinam, μέχρι τῆ βορείς κλίματος κατατεῖνον ἐπὶ τὸν Ψήφινον πύργον, quae in angulo urbis notoboreali erat & cingebat partem urbis ab Agrippa additam, & veteri muro id est primo conjungebatur circa vallem Kedron. Haec quidem plane intelligi

telligi nequeunt si Sion ad septentrionem collocetur. Praeterea ex historia obsidionis narrata *lib. vi de bell. Jud. cap. 8.* liquet Romanos a septentrione urbem invadentes perrupto primo & altero muro, & septentrionali urbis regione in potestatem suam redacta, necdum Sione potitos fuisse: quum, si Sion in septentrionali urbis parte fuerit, Sion statim in eorum potestatem pervenire debuerit. Denique Sionem vocat Josephus τὴν ἄνω, Acram τὴν κάτω πόλιν, idemque προσάρτια τῆς πόλεως, κλίμα βόρειον, distinguit a Sione. Ex quibus intelligitur Sionem ad australem plagam urbis esse collocandum. Quo quidem probe stabilito ac fixo, videamus tamen quid objici nobis possit. Sunt ea tria potissimum (reliqua enim tanti non sunt ut iis immoremur) quae urgentur ab viro de geographia sacra optime merito, Johanne Ligfooto, in centuria chorographica Horis Hebraïcis in Matthaeum praemissa, *Cap. 22. & 23.*

Palmarium sententiae nobis adversae praesidium est in *Psal. 48. 3.* quod unice nuper urfit in geographia sacra Cellarius *pag. 330.* ubi aperte, dicunt, mons Sion ad latus urbis boreale collocatur יפֶה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יִרְבְּחִי צִפּוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רַב *Pulcer adspectu, gaudium universae terrae, mons Sion ad latera aquilonis, urbs Regis magni.* Primo quidem responderi posset in Hebraeo Codice tantum legi, *mons Sion, latera aquilonis,* & haec duo tanquam partes praecipuas urbis recenseri, *montem Sion,* id est urbem superiorem, & *partes boreales,* τὰ προσάρτια μέρη, uti Josephus loquitur, id est quicquid ad boream Sionis erat, quae simul juncta efficiant urbem Regis magni i. e. Hierosolymam. Sed liberales sumus & demus illud ad recte ibidem legi. Et ut verum fatear persuasum mihi est verba ita vertenda esse, *mons Sion ad latera aquilonis,* id est, *ad plagam septentrionalem.* Nec tamen ideo concedam necesse est hic de latere boreali urbis agi. Imo de ipsius montis latere agi videtur. Quum enim montium latera vel haec vel illa ob jucunditatem prospectus aut fertilitatem soli celebrentur, Sionis (nam de *Akra* monte non tam alto nec tunc adeo habitato file) latus boreale praecipue erat יפֶה נוֹף *pulchrum conspectu,*
(vel

(sive *elatione* quae se offert, uti ex Arabico **جور** verti potest) quia ilud obversum monti Acrac quasi in amphitheatri speciem urbem suam ostendebat. Latus enim australe valle profunda atque inaccessa cingebatur: *βαθείαις Φάραγγι* ἔξωθεν οἱ δύο λόφοι περιέχοντο teste Josepho. Adde quod idem illud latus templum a Salomone aedificandum sustinere deberet in extremitate orientem versus. Audiamus Josephum, cujus verba sententiam nostram luculenter confirmabunt. Ita scribit *lib. VI. de bell. Jud. cap. 6.* Ἀυτὴ μὲν ὑπὲρ δύο λόφων ἀντιπρὸς ἄλλω ἐπίσης μίση Φάραγγι ἀπρημέτων, εἰς ἣν ἐπάλληλοι κατέλυγον οἰκίας. Τῶν δὲ λόφων ἑ μὲν τὴν ἀνατολὴν ἔχων ὑψηλοτέρως τε πολλῶν καὶ τὸ μῆκος ἰσύτερος ἦν. Διὰ τὴν τὴν ὀχυρότητα Φέρριον μὲν Δαβὶδ τῷ βασιλεῶς ἐκαλεῖτο (Πατὴρ Σολομῶντος ἦν ἕτος τῶ πρώτῃ τὴν νεῶν κτίσαντες) ἡ δὲ ἀνω ἀγορὰ πρὸς ἡμῶν. Ἄτερος δὲ ὁ καλέμενος Ἄκρα καὶ τὴν κάτω πόλιν ὑψέως ἀρριχνορτος. *Et ipsa quidem urbs supra duos colles erat condita, contrarius frontibus se adspicientes & interveniente valle discretos, in quam domus desinebant. Collium vero alter, cui superior urbs insidet, multo est excelsior & in prolixitate directior: adeo ut, quoniam intus erat, castellum a Davide quendam Rege (is pater Salomonis fuerat, qui primus templum aedificaverat) vocaretur, a nobis autem forum superius. Alter autem qui appellatur Acra inferiorem sustinet urbem & undique declivis est.* Haec si menti nostrae obversentur, & **ירכתי** alibi quoque in sacris literis montibus tribui notemus uti *Jud. 19. 1. & 18. אפרים הר ירכתי* *latera montis Ephraim, לבנון ירכתי* *latera Libani 2 Reg. 19. 23.* facile intelligemus, cur etiam *Jes. 14. 13.* Rex Babylonius gloriatur se possessurum **הר כועד ירכתי צפון** *montem conventus, ad latera aquilonis*, adeoque in media urbe moraturum. Sive enim ea accipiamus disjunctim, ut & monte conventus sive Moria in quo templum erat & lateribus borealibus Sionis se potiturum dicat, sive ita ut mons conventus id est Moria ad latus septentrionale Sionis proprie dicti aliqua ratione situs intelligatur, sive credamus nomen **כועד הר** dari universo monti Sion, quia in parte sive colle orientali locus erat conventus populi, id est templum, sensum haud incommodum ex his verbis eliciemus.

Existi-

Existimat porro Ligtfootus peripicuum esse ex Josepho montem Sion ad septentrionem urbis situm fuisse, quum turres muri tertii describit. Haec sunt verba Ligtfooti. *Turres ab Herode conditas, Psephinum, Hippicum &c. dicit plane fuisse ab aquilone, Castellametatus est Titus, inquit, stadiis ab urbe duobus a parte muri angulari, juxta turrin Psephinam, ubi circuitus muri ab aëtro floctur in occidentem, & capite proximo sequente Avei-
 γε κατὰ γωνίαν βίβλια τέ καὶ πρὸς δίσον ἐΨήφινος πύργου, & muri
 ultimi ambitum eodem capite describens Ἀρχιμύρον δὲ, inquit, κα-
 τὰ βίβλιον ἀπὸ τῆ Ἰππικῆ καλεμένη πύργου καὶ διατείνον ἐπὶ τὸν Ξυ-
 στὸν &c.* Incipit a Septentrione a turre Hippico & processit ad Xystum. *Et cum turres istas descripsisset, haec addit, Κεϊμένιος δὲ
 πρὸς ἄρπτον αὐτοῖς ἐνδοθεν ἢ τῆ βασιλείας αὐλῆ προσζευκτο.* Sitis au-
 tem illis turribus ab aquilone, intus adjuncta erat regia. *Quid
 clarus? Regia erat in urbe superiori vel Sione, at regia conjuncta
 erat muro extremo Septentrionali. Ergo Sion erat a Septentrione.* Ha-
 ctenus Ligtfootum audivimus. Videamus quid ad haec reponi
 possit, eo ordine quo nobis praecit. Turres, ait, ab Herode
 conditas Psephinum, Hippicum &c. dicit Josephus fuisse ab a-
 quilone. Non dicit hoc Josephus. Psephinam turrin dicit fuisse
 ad aquilonem urbis, in angulo muri tertii qui occidentem &
 septentrionem versus spectabat: sed Hippicum & alias turres ab
 Herode conditas ibi non collocat: e contrario testatur turres
 Hippicum, Phasaclum & Mariammen ab Herode conditas in
 muro antiquo, id est, primo qui Sionem ambit. Deinde scri-
 bit Ligtfootus murum extremum describere Josephum ducto ini-
 tio a turre Hippico ad septentrionem ut ita Xystum versus fe-
 ratur. Haec in Josepho leguntur, ubi murum primum, id est,
 Sionis describit: nec advertantur mihi. Erat enim Hippicus ad
 septentrionem Sionis & inde murus Sionis protenditur usque ad
 Xystum. Inde autem non efficias, Hippicum ad septentrionem
 urbis situm fuisse, ubi Psephinus fuit. Urget denique scribere Jo-
 sephum illis turribus ad aquilonem sitis intus regiam esse ad-
 junctam. Regia autem erat in Sion. Fateor, regia fuit in Sion:
 at nego Josephum scribere illis turribus, id est Psephinae aequae

ac Hippico ac aliis regiam jungi. Tantum legitur illic regiam jungi tribus turribus in antiquo muro ab Herode conditis, id est, Hippico, Phasaelo, & Mariamme, non Psephinae. Verum, dicit aliquis, Josephus tamen illas turres dicit ad septentrionem sitas. Non repugno. Ad septentrionem regiae & Sionis erant sitae: non ad septentrionem muri tertii sive extimi ubi Psephinus erat.

Tertium est quod depromitur contra hanc sententiam ex *Ezech.* xl. 2. ubi Propheta dicitur adductus in terram Israëliticam & positus super montem excelsum ad quem erat aedificium urbis ad austrum. Si enim concedamus montem illum excelsum fuisse Moriam, inde non efficitur urbem esse montem Acram. Imo urbs potius Sion fuit, quam ea pars ejus praecipua antiquissima & urbs Davidis dicta fuerit *1 Reg.* 8. 1. Hujus autem respectu mons Moria fuit ad ortum quidem, verum etiam ad septentrionem. Et quamvis secundum nostrum loquendi morem magis ad ortum fuerit quam ad septentrionem, tamen secundum modum loquendi in Sacro Codice usitatum, cui mare mediterraneum occidens, Aegyptus meridies, Babylonia septentrio appellatur, aequè poterit dici esse ad septentrionem urbs Davidis sive Sionis, quam Babylonia ad septentrionem terrae Israëliticæ. Quamque hæc videns ex Babylonia in terram Israëlitarum ductum se scribat, quid mirum si uti terra Israëlita ad austrum Babyloniae sita consideretur, etiam Sion respectu Moriae ad australem plagam collocata dicatur.

Montes urbis Hierosolymitanæ, tunc quum maxime fuit extenta, fuere Sion, Acra, Moria, & Bezetha. λόφους illos omnes appellat Josephus, quamvis inter illos duo sint praecipui Sion & Acra, quos propterea κατ' ἐξοχήν nuncupat τὰς τῆς πόλεως δύο λόφους, colles duos urbis, uti etiam Tacitus Hierosolymam describens *l.v. Historiar. c. 11.* Duos colles immensum editos claudabant muri per artem obliqui aut introrsus sinuati. Videamus de singulis aliqua.

Mons Sion dictus, Σιών Graecis, ציון Tzion Hebraicis, in parte urbis australi erat situs, uti mox ostendimus. Hic monti Acrae ita erat oppositus ut urbs ipsa utrique monti incumbens ἀντιπρόσω-

πος esset, & pars una alteram respiceret, teste Josepho. Vox illa ab Josepho, duce exercitus, eleganter adhibetur, quae proprie usurpauit solet de hostibus adversam & oppositam sibi frontem castrorum habentibus, quod etiam adumbratum fuit caduceo duobus serpentibus ἀντιπροσώποις ornato, uti scholiastes Thucydidis ad lib. I. pag. 36. Κηρύκιον ἐστὶ ξύλον ὀρθόν, ἔχον ἐκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους, καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους κειμένους, ἕπερ ἐνώθασιν φέρειν οἱ κήρυκες μετ' αὐτῶν. Καὶ ἐκ ἐξῆν αὐτὸς ἀδικεῖν παρ' ἐς ἀπέχονται. Σύμβολον δὲ ἦν τὸ μὲν ὀρθὸν ξύλον τῷ ὀρθῷ λόγῳ· τὸ δὲ παρ' ἐκάτερον εἶδος τῶν ὄφειν, τὰ ἀντιτασσόμενα στρατεύεσθαι· ὃ γὰρ ἐκτὸς λόγος δι' ἀμφοτέρων χωρεῖ. Caduceus est lignum rectum, ab utraque latere angues duos habens sibi implexos adversis faciebus, quod legati vel caduceatores secum ferre consueverunt: nec licet iis ad quos mittuntur injuria illos afficere. Lignum autem rectum notat rectum sermonem, serpentes duo castra hostium sibi mutuo adversa; inter illa enim rectus sermo medius procedit. Confer cum hisce verba Plinii lib. XXIX. 3. Hic complexus anguinium & efferatorum concordia causa videtur esse quare exterae gentes caduceum in pacis argumentis circumdata effigie anguinium fecerint: neque enim cristatos esse in caduceo mos est. Vallis ceterum inter Sionem & Acram media erat vallis τυροποικῶν sive caleaniorum. Mons Sion erat horum excelsissimus & sustinebat τὴν ἄνω πόλιν, urbem superiorem, eratque in longitudinem directior quam Acra, quae τὴν κάτω πόλιν urbem inferiorem sustinuit. Hinc est quod Sionem nuncupat Josephus τὸν τῆς ἀνω πόλεως λόφον, & Acram τῆς κάτω. Cingebatur mons Sion ἔξωθεν, id est, qua urbem terminat ad austrum & occasum, profunda valle, sic ut ab illis partibus adiri non potuerit. Praeterea murum habuit quem ἀρχαῖον appellare solet, id est, veterem Josephus, quippe a temporibus Davidis exstructum, qui a parte septentrionali conspicuus erat tribus praecipue turribus, Hippico, Phasaclo & Mariamme, quae & ipsae altissimae erant, & ob altitudinem montis Sion, cui hic murus superstructus erat, altiores videbantur. Describit has Josephus accurate lib. VI. de bell. Jud. cap. 6. & Tacitus, lib. V. Hist. cap. II. eas videtur ante oculos habuisse, scribens, Duos colles immensum editos claudabant muri per artem ob-

liqui aut introitus sanati; ut latera oppugnanti ad ielus patefcerent. *Extrema rupis abrupta, & turres, ubi mons iuvisi, in sexaginta pedes inter dexera in centenos vicinosque attollebantur: mira speciosa procul intuentibus pares.* Legendum reor Phari pro pares. Nam ipse Iosephus *lib. vi. de bell. Judaico cap. 6.* de his turribus loquens, & sigillatim de turri Phasaeto, τὸ μὲν σχῆμα παραρῆται τῶ κατὰ τὴν Φάρον ἐκπυρσεύοντι τοῖς ἐκ' Ἀλεξάνδρειας πλεεσι. *Syrio quidem uidebatur similis Pharo, turri quae Alexandriam nauigantibus uiam procul ostendit.* Faciunt haec verba Iosephi ne dubitem de veritate emendationis verborum Taciti. In hoc monte erat ἡ δὲ βασίλειος. Ioseph. *lib. ii. de bell. cap. 39.* & vii. 14. & ἡ ἀνω ἀρχὴ teste eodem.

Acra nomen videtur accepisse ab Ἄκρα, sive arce, quam Antiochus in hoc monte extruxit, ut Templum infestaret: quae arx a Simone capta & solo aequata fuit, teste Iosepho *Antiq. xiiii. ii.* Syri autem & Chaldaei arcem quoque Ἄκρη Ἄκραν nuncupant. Erat mons ἀμφίκυρτος figura, teste Iosepho. Est haec figura ligni quo operarii onera suspensa gestant. Vide Suidam ad vocem ἀνάθερον. Idem ad vocem τετρακτύς scribit esse τέσσαρας τῆς σελήνης μορφάς. Ἀρτίτοις γὰρ, μηνσείδης, ἀμφίκυρτος καὶ πανσέληνος, quatuor formas quibus Luna conspicitur. Est enim noua (vel novae proxima) corniculata, ἀμφίκυρτος, & plena. Est itaque forma ἀμφίκυρτος inter corniculatam & plenam. Ita quoque Theophrastus in *lib. de signis serenitatis Lunae* phases describit. Martianus Capella *lib. vi. Primo (Luna) est corniculata quam μηνσείδῃ Graeci vocant. Medilunia, quam dicunt διάτομον, dehinc dimidiato major quae dicitur ἀμφίκυρτος. Mox plena, quae dicitur πανσέληνος.* Mons hic inferiorem urbem sustinens non erectus uti Sion erat sed curvatus, natura quidem excelsior quam Moria, a quo lata valle erat divisus, sed Simon dux & Princeps Iudaeorum Acræ altitudinem imminuit, valle repleta ut urbem Templo conjungeret, & Templum eo magis emineret, teste Iosepho *lib. vi. de bell. cap. 6.* & *Antiquit. xiiii. ii.* In hoc monte fuit Ἄκρα, arx, unde mons nomen tulit, sicut ἐν τῇ κάτω πόλει, & ab Antiocho condita teste Ioseph. *lib. xii. 7.* im-

minens Templo, ita ut inde excurrentes eos conficerent qui sacro-
rum causa id adirent. Joseph. xii. 14. Alibi docuimus nomen
Ἀκρας datum etiam fuisse arci in monte Sion, uti & Chaldaeus
קקרא רצון Ἀκραν Ἐλινης memorat. Erat praeterea hic Ἀρχαίου
quod milites Romani invaderunt, noxillum Sione potiti. *Jos. de
bell. vii. 17.* τότε Ἀρχαίου καὶ τὴν Ἀκραν. Erat & Βαλευτήριον, in-
censum a Romanis, quum nondum Sione potiti erant. *Jos. de
bell. vii. 13.* Videtur Βαλῆ dici *lib. vi. de bell. cap. 6.* ubi murus
Sionis ab Hippico templum versus ducitur ad Xyllum, & dein,
τῆ βελῆ συνάπτων, definit in porticum templi occidentalem. Por-
ro meminit Josephus τῆς Βασιλείας τῆς Ἑλινης in hoc monte sitae.
Regia haec erat in *media Acra, κατὰ μέσον τὴν Ἀκραν.* *Jos. de bell.
vii. 13.* Erat hic & regia Agrippae. Josephus *l. xx. 7.* Inde li-
quet eam ad occidentem Templi fuisse: ne enim ex ea contem-
plaretur sacra in Templo peragi solita murum exedrae Templi
occidentalis altius extulerunt Judaei.

Mons Moria *הר הכוריה* (*2 Chron. 3. 1.*) distingui omnino
debet a regione Moria, *ארץ הכוריה* in qua Deus montem ali-
quem (erant enim plures in illa regione) se monstraturum A-
brahama dicit, ubi filium suum offerat. Incerta linquimus quae
in Schir Hasschirin Rabba *fol. 26. 2.* disputantur de etymo Mo-
riae, quia inde venit *כרה*, al. *אורה*, al. *כורה*, al. *ארירא*, in-
mundum. Mons erat non admodum editus teste Philone de Mo-
narchia *pag. 822.* Magnitudo hujus montis inde sere colligitur
quod ambitus ejus & adjectae turris Antoniae sex stadiorum fuisse
a Josepho dicatur, *lib. vi. de bell. cap. 6.* & *Ant. lib. 15. cap. 14.*
fuisse quadratam aulam circa Templum quatuor stadiorum: sic
ut stadium ab uno angulo ad alium fuerit. Tota autem urbs,
eodem teste habuit ambitum stadiorum trium & triginta, qua
de re antea egimus.

Conjungebatur Sioni ponte & xylo, uti Josephus *lib. vii.
cap. 13.* scribit. Erat etiam templum conjunctum urbi a par-
te Acrae: nam vallem inter Acram & Moriam repleverunt Chaf-
monaci cum in finem, imminuta Acrae altitudine. *Jos. de bell.
vi. 6.* Habuit ad austrum vallem admodum profundam e qua

molem lapideam eduxit Salomon eo usque quo solem Templi & atriorum ejus postulabat id fieri oportere ut omnia aequali solo insilerent. Δέφος erat πετρώδης, collis saxosus, in orientali regione urbis situs, refupinus versus Acræ verticem, ὑπὸ ἰμένοσ (ὑποτιμήμενος *Antiquit.* 15. 14.) ἐπὶ τὴν κορυφὴν Ἄκρας teste Josepho *lib. vi. de bell. cap. 6.* Hunc Salomon ἀπετείχιζεν, id est, circumvallavit, muro cinxit. Quod ideo noto ne quis putet ἀποτείχιζεν semper (sit aliquando ἀποτείχισθαι τεχνὰν ἀφαιρέσις teste Suida) esse discingere, moenia tollere, uti Salmasius, cujus emendationes in dissertationes Epicteti ab Arriano digestas, nuper in lucem edidi, monet *pag. 91.* nam ita quoque apud Thucydidem legitur *lib. vii.* in initio, ὅτι ἔ παντελῶσ πῶ ἀποτείχιζόμεναι αἱ Συράκους αἰεσί. Et apud eundem *lib. iiii.* Ἄκαρνᾶνες ἠξίς Δημοσθένην τὴν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἀποτείχιζεν αὐτῶσ. Scholiastes Thucydidis notat ad *lib. i. p. 41.* ἀποτείχιζαντες esse idem quod περιοικοδομίσαντες. Sic ἀποπυργίζειν apud Suidam in *v. Πυργισκοί,* & voc. ἀποπυργ. est *turrim exstruere.* A radice, quam ad austrum profunda vallis cingebat, ductus hic murus erat ex saxis plumbo junctis, usque ad altitudinem vertici Moriae aequalem.

Pars potest dici Sionis, uti *Jes. 31. 4.* appellatur *הַצִּיּוֹן collis montis Sion,* quamvis ab eo valle quadam secerneretur. Quemadmodum enim non repugnat montes esse bijuges, ὄρη δίκορσα, vel δικέρυφα, & duos tresve colles uni monti attribui, uti mons olivifer in tria culmina attollitur, & ἰδομένη nomen est, quo appellantur δύο λόφω ὑψηλῶ (teste Thucydide *lib. iiii. p. 247.*) & apud Vibium Sequestrem *Parnassius Phocidis duobus verticibus surgens,* biceps inde dictus, sic Moria conjunctus Sioni proprie dicto, licet non tam alte surgat, tanquam pars ejus considerari potest. Josephus ipse murum Sionis descripturus *lib. vi. de bell. c. 6.* ab una parte eum protendi scribit usque ad porticum Templi occidentalem, quam certe mons Moria sustinuit: ab altera ad porticum Templi orientalem. Sic ut dubium non sit quin Moria, collis valle quadam a Sionis altissimo maximoque jugo divisus, pars Sionis haberi queat. Certe in sacris literis quum de Templo fermo est, quod Moriae incubuisse nemo est qui neget, illud Sion
folet

folet tribui, quo spectant hi modi loquendi, Deum elegisse Sionem, habitare in Sione, & qui plures illic leguntur satis pervulgati.

Bezetha collis erat situs ἀντικρὺ τῆς Ἀντωνίας e regione turris Antoniae, & ἰργματι βαθεῖ fossa profunda ab ea sejunctus. *Jos. l. vi. de bell. 6.* Nomen ejus καινέπολιν reddit Josephus & vocat eam νεώκτισον μέρος τῆς πόλεως. At *lib. II. 24.* videtur Bezetham & καινέπολιν distinguere, nisi forte legendum sit τὴν καὶ καινέπολιν, & unum καὶ ob viciniam alterius exciderit. Hunc munire coepit Agrippa, quod avaritiae Claudianorum temporum tribuit Tacitus.

Ophel pro monte vulgo haberi solet: dubito an sufficienti ratione. Quod enim ὄψυ collem, locum altum, notet, haud certum est: & si haec vis illi voci subjecta esset, necdum inde sequeretur, hoc nomen non nisi monti dari oportere, quum ejusdem vocis plures saepe sint significationes, & plus una de causa illiusmodi nomen loco cuidam dari possit. Josephus certe quum hujus loci meminit non appellat ἔρος aut λόφον. *lib. vi. de bell. cap. 6.* μέχρι χώρας τινὸς ἐν καλῶσιν Ὀφλάς. Qua phrasi paulo ante usus dixerat διὰ τῆ βεθεσῶ καλεμένης χώρας, per locum Bethso dictum, quod etiam nomen montis non fuit. Et *vii. 13.* καὶ τὸ βελευτήριον καὶ τὸν Ὀφλᾶν καλεόμενον. Et *lib. vi. de bell. cap. 7.* Templum Johannes tenuit, & quae circa sunt haud pauca τὸν τε Ὀφλᾶν &c. At Sionem πρώτην, Acram δεύτερον, Moriam τρίτον, & Bezetham τέταρτον λόφον appellat, non Ophlam. Liqueat etiam ex locis Josephi mox indicatis Ophlam ad austrum Templi fuisse.

Conjecturis fere nituntur quaecunque de portis Hierosolymae earumque nominibus tradi solent, quare iis non immorabimur. Nehemiae ambitum urbis describenti haec memorantur *c. iii. 1.* Gregis. 2. Piscium. 3. Vetus. 4. Vallis. 5. Sterquilinii. 6. Fontis. 7. Domus Illiasib. 8. Aquarum. 9. Equorum. 10. Orientalis. 11. Judicii. Confer *Nehem. 12. 31. 36.* &c. In aliis codicibus Veteris Testamenti alia portarum Hierosolymitanarum nomina leguntur. Sed incertum est fuerintne portae exteriores ipsius urbis, an vero in urbe exstructae, quemadmodum in media

dia urbe nostra Traiecto portae conspiciuntur ab una platea ad aliam transitum praebentes. Incertum quoque est an non ad atria Templi & conclavia quaedam potius quam ad moenia urbis referri debeant. Incertum denique hoc est, an non unius portae duo vel plura nomina fuerint; quemadmodum Judaei tradunt septem nominibus insignitam fuisse portam Sur. Quod si ad aetatem Templi secundi & imperium Chalonacorum nos converteramus, quum duobus tribusve muris urbs cincta est, statuendum est portas fuisse in media urbe, quibus ex Sione in Acram & inde ad novam urbem ultro citroque iter institutum fuit; quum alias muri perpetui commercium plane necessarium prohibuissent. Ceterum de intervallo quo hae portae a se invicem absterunt etiam nihil fere constat. 2 Reg. 14. 13. a porta Ephraim usque ad portam anguli cubiti quadringenti fuisse dicuntur. At ubi de reliquis aliquid memoriae proditum est?

Piscinae plures fuere Hierosolymis, quae *κολυμβήθραι* dicuntur. Talis erat Bethesda, *Joh. 5. 2.* de cuius nominis origine variae, & incertum, veraeque fallae etymologiae extant. Eusebius in Onomastico. Βηζαθά, κολυμβήθρα ἐν Ἱερουσαλήμ, ἣτις ἐστὶν ἡ προβατικὴ, τὸ παλαιὸν πέντε στοὰς ἔχουσα· καὶ νῦν δεῖκνυται ἐν ταῖς αὐτῆς λίμναι διδύμοις· ὡς ἐκατέρωθεν ἐκ τῶν κατ' ἕτος ἕρτων πληροῦται θατέρω δὲ παραδέξως πεφοινιζόμενον δείκνυσι τὸ ὕδωρ, ἴχθυος, ὡς φασὶ, Φημισα τῶν παλαι καθαιρομένων ἐν αὐτῇ ἱερείων, παρ' ὃ καὶ προβατικὴ καλεῖται διὰ τὰ ὄνοματε. Hieronymus. Bethesda, piscina in Hierosolym quae vocabatur προβατικὴ, & a nobis interpretari potest pecuarias: haec quinque quondam porticus habuit, ostendunturque gemini lacus, quorum unus hybernis pluviis adimpleri solet, alter mirum in modum rubens, quasi orientis aquis antiqui in se operis signa tulerit. Nam hostias in eo lavari a sacerdotibus solitas fuerunt, unde & nomen accepit. Posset aliquis suspicari aquas, quae lavandis victimis infunduntur in conclavi lavantium, collectas fuisse certo loco, & illis pro sanctis habitas, adeoque salubribus. Hoc si verum esset a *בית שני* loco effusionis dicta videretur. Σταθίων Josepho de bell. vi. 12. circa turrim Antoniam erat κολυμβήθρα, quam dicit τῶν ὄρνιθων καλεσμένην. Meminit idem & piscinae dictae Amygdali.

dali *ibid.* Κατὰ βόρειον κλίμα ἦν κολυμβήθρα αἰμύδαλον προσαγορευομένη. Κολυμβήθρα Σιλωάμ *Joh. 9. 7.* נְשֵׁן סְרָפָה *Neh. 3. 15.* erat extra urbem. *Jos. vi. 28. de bell.* videtur vocare Σολομῶνος κολυμβήθραν. Ortum quidem haec videtur habuisse a fonte Siloam, sita ad angulum urbis austrooccidentalem. Plura de piscinis non addimus, ne longius provehamur quam constituimus.

De locis suburbanis (quae Josephus *lib. vii. de bello* omnia arboribus & hortis ornata fuisse scribit, remotis tamen ab urbe, si Judaeis credimus in Misna Bava Bathra, *ii. 7.* cubitis 25, si essent arbores frugiferae, 50 si infrugiferae) aliqua addere vitium est quod in sacris literis illa celebrentur. De monte olivifero actum quidem fuit antea *l. i. c. l. ii.* In illo sita erat Gethsemane, quom̄ crediderim potius ab oleo & torculari nomen tulisse quam a signis novilunii, גֶּתְשֵׁמֶנֶה, quae in summo hujus montis vertice edebantur accensis facibus. Locum enim quem Christus frequentabat ut lateret in apice montis fuisse non putem. Aedificii eo loco exstructi a Christianis meminit Theophanes in *Chronico* ad annum Christi 683. Ἀπέστειλεν Ἀβιμέλεχ οἰκοδομῆσαι τὴν τῆ Μαρκᾶ ναόν· καὶ ἠθέλησεν ἐπάραι τὰς κίονας τῆς ἀγίας Γεθσημανῆς· καὶ παρεκάλεισεν αὐτὸν Σέργιος τις ἀγὴρ Χριστιανικώτατος ὁ τῆ Μανουᾶ γενικὸς Λογοθέτης, καὶ λίαν ἐικισμένους τῷ αὐτῷ Ἀβιμέλεχ, καὶ Πατριῆιος ὁ τότε ἐφάρμυλλος τῶν κατὰ τὴν Παλαιστίνην Χριστιανῶν πρέχων, ὁ ἐπίκλην Κλαισὸς, αἰτῶμενοι μὴ γενέσθαι τῷτο, ἀλλὰ δι' ἰκεσίας αὐτῶν πείθαι Ἰερουσαλὴν ἄλλως ἀποσεῖλαι ἀντ' αὐτῶν ὁ καὶ γέγονεν. *Atque Abimelech qui Templum Meccae construerent: jamque Sanctus Cyrillus columnas tollere paratum Sergius vir Christianissimus Logotheta* (est hoc proprium nomen dignitatis in aula Constantinopolitana, uti liquet ex Codino & aliis) *generalis Manuani & Abimelecho necessitudine conjunctus & Patricius quidam ejus collega cognomento Claesus, Christianorum Palaestinarum praestantissimus antio deprecari sunt ne id faceret, polliciti se rogatuos & persuasuros Justinianum ut aliis transmitteret in eorum locum: quod etiam factum est.*

Fons Siloam, productus a Deo in gratiam Jesaiae, uti scribit Epi-
piphanius de *vit. proph. p. 248.* videtur quaerendus extra urbis moe-

nia non extra, eratque *כּוּכּוּד לִיר* *prope Hierosolymas*, ut Judaei scribunt. Licet enim Hierosolyma loco arido condita nulla re magis quam aqua indigeret, & miram videatur eximium fuisse fontem non fuisse intra moenia urbis receptum, ut & pacis & belli tempore incolis prodesset, praecipue quum se stante Templo secundo contra Romanos Judaei munirent, tamen haud inclusus fuit moenibus, quod in valle situs fuerit ubi non ita commode fieri id potuit, & aquae ex eo in urbem derivatae sint, additusque ex urbe licet obsessa ad eum vix prohiberi potuerit. Xenophon *lib. vi. αναβ. Κυρη pag. 380.* de fonte Calpensi *κρήνη δὲ ἡδύς ὕδατος καὶ ἀφθόνος, ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ, ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς χωρῆς.* Fons ibi erat aquae dulcis ac jugis, fluens juxta mare, ita tamen ut sub hujus loci potestate esset. Tacitus quidem inter alia, quae hanc urbem aduersus longam obsidionem firmaverant, etiam fontem perennis aquae recentet & cavatos sub terra montes & piscinas cisternasque servandis imbribus. Et Josephus *lib. v. de bell.* Simonem scribit tenuisse *τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἀκράν.* Ex quibus hoc tantum liquet adeo vicinum fontem fuisse moenibus urbis, & eo loco situm, ut externi hostes eo potiri non possent, nisi occupata ea parte urbis cui erat proxima, uti Johannes *lib. vi. 7. de bell.* dicitur Templum & vallem Kedron habuisse, quae tamen extra moenia fuit. Sed conferamus alia quoque Josephi testimonia de fonte Siloam, ut situs ejus clarius innotescat. *Jos. vii. 13. de bell.* tradit Romanos Acram incendisse usque ad Siloam. *Lib. vi. de bell. cap. 6.* vallem caesariorum, quae inter montem Sion & Acram media fuit, protendi scribit usque ad Siloam. *Lib. ii. cap. 16.* rogant Judaei velit urbem totam perlustrare Siloam usque. At praecipue attendi merentur verba Josephi *lib. vi. cap. 7. de bell.* ubi murus antiquus, id est Sionis, tendere dicitur a Siloam usque ad ortum. Et postquam dixerat Simonem possedisse urbem superiorem, id est Sion, addit habuisse *καὶ τὴν πηγὴν καὶ τὴν Ἀκράν.* Sic ut & a Sione & ab Acra fons ille distinguatur. Idem *de bell. vi. 6.* de muro primo scribit eum *πρὸς νότον ὑπὲρ τὴν Σιλωάμ ἐπιστρέφειν πηγὴν ἀντὶστρῶν* *flecti supra fontem Siloam.* Ab Hippico eum duxerat ad locum *ἐπιβῶν*, inde

inde ad portam Effacorum; tum pergit, scribens flecti eum inde versus austrum. Quum autem tertius murus ab Hippico quoque septentrionem versus ab Josepho ducatur, si Siloam intra moenia urbis fuit, dicendum esset, fuisse intra murum hunc tertium adeoque ad septentrionem Hippici. Quod si ad septentrionem Hippici fuit, non potest murus Sionis qui ab Hippico occidentem & austrum versus procedit dici supra Siloam. Ex hoc fonte deducta fuit κολυμβήθρα τῆς Σιλωάμ Joh. ix. 7. (cujus mox meminimus) sita illic ubi murus Sionis ab austro ortum versus flectitur telle Josepho *lib. vi. de bell. cap. 6.* Hieronymus ita scribit de fonte Siloam *comm. ad Jer. 32. Subjacet Siloe, fontibus & amoenitate sui, quia locus irriguus est, populum provocavit ad luxuriam.* Idem ad *Jerem. 14. Uno fonte Siloe, & hoc non perpetuo utitur civitas & usque in praesentem diem sterilitas pluviarum non solum frugum sed & bibendi inopiam facit.* Idem testatur (sed ex his verbis colligas ab eo vocari non nomine Siloam illum fontem qui olim ita dicebatur ad occasum urbis, at alium ad ortum fere, quem & hoc tempore Siloam vocant) fontem Siloe fluere ad radices montis Moria, *comm. ad Matth. x. pag. 38. Idolum Baal fuisse juxta Jerusalem ad radices montis Moria in quibus Siloe fluit non semel legimus. Haec vallis & parvi campi planities irrigua erat & nemorosa plenaque deliciis & lucus in ea idolo consecratus.*

Fons Siloe etiam Gichon Chaldaeo dicitur *1 Reg. i. 45. 2 Chr. 33. 14.* quia Gichon Nilus est, & instar Nili ex obscuris sub terra meatibus prodit, vel per ironiam quia fons parvus est: ita scribit Theodoretus *Quaest. 2. in 111. lib. Regum Ἐπωνόμασαν δὲ καὶ τὴν Σιλωάμ Γηὸν, ἣ ὡς ἄγαν μικρὸν εἰρωνικῶς ἔτω καλέσαντες· ἢ ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀφανῶν ἐξεῖσεν ὑπονόμων ὡς περὶ ὁ Νεῖλος. Siloam appellarunt Geon, vel ironice quod parvus esset, vel quod mi Nilus ex locis obscuris ortum traheret.* Ita in Misna *Pesachim. iv. 9. גִּיחֹן* appellatur.

Aguas fontis Siloe aliquo modo salfas esse, nec boni saporis observat in Itinerario Monconisius *part. 11. pag. 38.* qui & maximam esse aquae penuriam Hierosolymis scribit. Audiamus ipsum.

La disette de l'eau est grande en cette ville : un oindre vaut 4 sols à ceux qui n'ont point de cisterne, car l'on n'en voit point d'autres : celle de Siloe est un peu salée & n'est pas de bon gout. In Avoth R. Nathan cap. 35. dicitur, si sacerdotes nimium carnis sanctae comederant bibisse aquam Siloam, ut cibus eo melius concoqueretur.

Golgotham collem exiguum a forma cranii humani dictum, quam reierat, notum est. Illa est litera Lamed, uti קלקלהא dixerit pro קלקלהא, & לולב pro ללב. Collocatur ab Eusebio & Hieronymo in Onomastico ad septentrionem montis Sion. Locum hunc aggesta terra inconspicuum redditum etiam liquet ex his quae leguntur apud Theophanem in Chronico pag. 18. Ἄντι (Ἐλένη) ὄψασθαι ἐφακε κτείνουσαν αὐτὴν καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τὰς ἐπι τῶν αἰώνων καταχυβήσας θείας τόπας εἰς φῶς ἀγαγεῖν. Vidit illa (Helena) aliqua quod juberet eam Hierosolymis proficisci & loca sacra sub terram ab impiis desossa in lucem educere. Adamum primum hominem hinc loci sepultum multi veteres crediderunt. Ambrosius in Luc. 23. Ipse autem crucis locus est in medio, ut conspicuus omnibus, vel supra Adae, ut Helraei dissentiant sepulturam. Congruerat quippe ut ibi vitae nostrae primitiae locarentur, ubi fuerant mortis exordia. Hieron. in Ephes. v. 14. narrat se audivisse quendam in eccl. sic disputantem, & illa verba, Surge Adam qui dormis & orietur tibi Christus, explicantem de Adamo in loco Calvariae sepulto ubi Crucifixus est Dominus, qui Calvariae idcirco appellatus est quod ibi antiqui hominis esset conditum caput. Illo enim tempore, dicebat is, quo crucifixus Dominus super ejus pendebat sepulchrum haec propheta completa, est Surge Adam qui dormis & oriatur, c. contingit te Christus, non, ut legimus, ita ut a se, oriatur, quia scilicet tunc sanguinis ipsius & corporis dependens revivisceret atque consurgat. His dictis subjungit utrum vera sint nec se lectoris arbitrio relinquo. Eadem fere in epistola Paulae & Eulochii ad Marcellum leguntur sed non uti incerta sed vera ex opinione scribentium Paulae scilicet & Eulochii. Unde & locus in quo crucifixus est Dominus noster Calvaria appellatur: scilicet quod ibi sit antiqui hominis Calvaria condita ut secundus Adam & sanguis Christi de cruce stillans primi Adam & jacentis Protoplasti

peccata dilueret: Et tunc sermo ille Apostoli completeretur, Eph. 5. 14.

De valle filiorum Hinnom, de Kedrone, aliisque in vicinia hujus urbis quaerendis actum est supra *lib. 1.* Nos ad alia pergamus.

J E S C H A N A.

יְשׁוּבָה / Urbs, quam Abia Jeroboamo eripuit 2 *Chron.* 13. 19. Hanc puto olim in Hieronymo lectam fuisse pro eo quod nunc legitur *Fethaba*, *urbs antiqua Judaeae*. Nam *Jeschana* est *antiqua*. Apud Eusebium, suspicor, haec ita extabant, nunc deperdita Ἰεσχανά, παλαιή. Πέλις τῆς Ἰουδαίας, aut A. παλαιή. i. e. Aquila reddit Παλαιή. Josepho appellatur Ἰσανά. Graecis Interpretibus Ἰεσουά.

Est & urbs non longe a Sippori, unde dicitur *הישנה של שפרי* *Jeschana* τῆς *Sippori*. *Milna Kidduschin.* iv. 5. Ita scribunt commentatores ad illum locum. Ego tamen dubito, putoque nomen loci in ipsa urbe Sippori fuisse.

J E S C H I M O N.

יְשׁוּמֹן / In solitudine Maon ad dextram *הישומון* legitur 1 *Sam.* 23. 24. Eusebius collocat hunc locum ad vocem Βηλασιμὸν 10 miliar. a Jerichunte versus meridiem prope mare mortuum. Confercum ad vocem Ἰσιμὸν.

* J E S C H U A.

יְשׁוּא / Urbs a filiis Judae inhabitata *Neh.* 11. 26.

J E T H I R A.

Ἰεθειρά. Vicus grandis, 20 miliaribus ab Eleutheropoli, cujus incolae omnes Christiani sunt, in Daroma. Eusebius ad vocem Ἰεθειρ.

J E T T A N.

Ἰετταν. Vicus praegrandis Judaeorum 18 miliaribus ab Eleutheropoli ad austrum in Daroma. Eusebius in *Onomast.*

J I B L E A M.

יבֵלָם / Urbs Menassitarum, non tamen in regione quae a tribu illi nomen sortita est *Jos* 17 11. Nota hoc & alia nonnisi a Jod initium capientia pronunciant a multis more Syriaco Ibeam, ac si Jod esset Aleph, quam tamen omnino Jod sit noble & debeat audiri.

J I D A L A.

יִדְאֵל / Urbs tribus Zabulon. *Jos* 19 17.

* J I P H T A H

יִפְתָּח / Urbs tribus Judae. *Jos* 17 43.

* J I R O N.

יִרְזָן / Urbs tribus Nephtali *Jos* 19 38.

J I R P E E L.

יִרְפֵּאל / Urbs in tribu Benjamin. *Jos* 18 27.

* J I T H L A

יִתְחָל / Urbs tribus Dan. *Jos* 19 42.

* J I T H N A N

יִתְחָן / Urbs in parte australi tribus Judae. *Jos* 15 23. Est in sexto ab Eleutheropoli lapide pergentibus Chebronem. Eusebius ad vocem Ἰθῆναι.

I J I M. Vide *Baala*.

I J O N.

יִזְן / Urbs a rege Danasci direpta, 1 *Rig* 17 20. 2 *Ciron* 16. 3 Josephus eam vocat τῆς Ἰωάνης λεγομένην, *Ant* VIII 6. Nomen noxius Ἰωάνης substitutum pro *Ijon*.

JIZREEL.

יזרעל / Urbs urbis Jisreel Jos 12. 13. ubi pulchrum Achab regis 1 Reg. 21. 1. Valli Jzreel memoratur Jud. 5. 31. Hos 1. 5. Est in campo magno inter Scythopolin & Legionem, teste Eusebio; non longe a Dothim, Judith. 3. 1. A Graecis scriptoribus Eusebio & aliis Ερδραλον nostra fuit nuncupati, & vallis ad ita μέγα Γεδίον 'Εερδραλον. Vile supra l. 1. capitulo. Hieronym. in comm. ad Hos. 1. diximus Jisreëtem quae nunc juxta Maximianopolim est, fuisse metropolim eorum Sanaanae, prope quam sunt campi latissimi & vallis nimiae castitatis, quae plus quam decem milium ienditur passuum. In Itinerario Hierosolymitano decem milia passuum interponuntur inter Stradela (haec est Jizreel) & Scythopolin. Confer quae de hac urbe leguntur apud Josephum cui dicitur 'Αζόρα, & 'Αζόρα πάλαι, & 'Ιερουήλ. Vide supra p. 602. Postea haec urbs facta est vicus, ablitioque piscis romine parvum Gerinum dicitur. Gualterus Tyrius lib. XXI. l. 26 Pars quaedam circa fontem cui nomen Tabania, cui ad radices montis Gelboi oritur, seuus urbem antiquam nobilem quae dicitur Jisreel, nunc eadem vulgari appellatione dicitur vicum Gerinum castra locaverunt commoantatum aquarum secui. Et mox: vicum parvum Gerinum Campus tamen magnus retinet vetus nomen Esdrelen, uti idem ibidem notat: est autem Isdrelen Hebraice idem cum Jizreel יזרעל. Fontis tamen illius acuae versus Scythopolin labebantur: nam mox idem addit. ex imperio fames delent inferisque versus Bethsan fons ejusdem fluens sequens castrametatus est. Rivas ille pisces habebat aut nullis aut rarissimos, uti idem cap. 26. ejusdem libri trahit, sed eo tempore quo Sanaanus ad eum castrametabatur tot pisces ministravit quot universo exercitui sufficerent.

JOANNIS URBS

'Η Ιωάννης δεγομένη. Urbs ad regnum decem milium pertinet & a rege Danauci direpta. Josephus Antiq. VIII. 5. Corrupta vox est, uti liquet ex 1 Reg. 15. 20 ubi יזרעל appellatur.

* J O C D E A M.

יְקָדִים / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 56.

J O C M E A M.

יְקָדִים / *1 Reg.* 4. 12. *1 Chron.* 6. 68. illam in Zabulon, hanc in Ephraim vulgo locant.

J O C N E A M.

יְקָדִים / Urbs tribus Zabulon. *Jos.* 19. 11. ubi memoratur rivus ante eam על פני עין. Confer *Jos.* 21. 34. & 12. 22. ubi appellatur a vicino Carmelo יְקָדִים לְכַרְמֵל. Ἰεκὸς τῆς Χερμὲλ Graecis.

J O C T E E L.

יְקָדִים / Urbs Judae. *Jos.* 15. 38. Est & alia hoc nomine ab Amazia ita dicta *2 Reg.* 14. 7. quam Eusebius putat eandem fuisse ac Petram urbem Arabiae. Vide eum ad vocem Πίτρα.

J O G B E H A.

יְקָדִים / Urbs tribus Gad. *Num.* 32. 35.

J O P P E.

Urbs haec olim יָפוֹ *Japho* dicta, deinde Ἰοππη, & Ἰοπη in nummo Titi ἸΟΠΗΤΩΝ inscripto, celeberrimus portus fuit Iulacorum ad mare magnum. Joppe nomen speculum gaudii Hebraice significat, ex mente Gregorii Nazianzeni, *Apologes.* *Orat.* 1. pag. 42. καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς χαρᾶς αἰφείδ (τῆτο γὰρ Ἐστραίου ἢ Ἰοπη δύναται) & specula laetitiae relicta; id enim Joppe Hebraicis vocat. In Lexico Origeniano legitur Ἰώππη, καλλονή, κατασκευή. Joppe, pulcritudo, specula. Hieronymus in libro nomin. Hebr. Joppe, pulcritudo. Joppen etiam dictam fuisse Acen scribit Nictas Choniates in vita Ilacii Angeli *lib.* 11. Ἰόππη ἢ νῦν λέγεται

γεται, qua re confudit duos portus diversissimos. Τὸν Ἰάφθα ἀρ-
pellat Anna Comnena Alexiados *lib. xi. pag. 328.* πρὸς τὴν πο-
λιρκίαν τῆ Ἰάφθα ἠπέριγετο. Joppen ita dictam de nomine Japheti
quod versus Europam ab Japheti filiis inhabitatam portus ejus
celeberrimus spectet, scribit Leunclavius in pandect. hist. Turc.
num. 209.

Postea & nunc vulgo *Jassa* dicitur: unde proverbium Belgi-
cum de iis qui peregre abierunt ita ut de reditu desperetur, aut
de iis qui certo exitu se dant, *na Jassa gaan*: quasi dicas, *ire*
Joppen. Origo videtur a temporibus expeditionis a Christianis
susceptae ad recuperandam terram sanctam repetenda, quum ad
Joppen appellere ii soleant etiam hodie qui iter in Palaestinam
suscipiunt.

A Stephano ἐν ἔθνικοῖς ita describitur. Ἰόπη, πέλις Φοινίκης,
πλευσίον Ἰαμνίας ὡς Φίλων· ὡς δὲ Διονύσιος, Παλαιστίνης. Φοινίκη γὰρ
καὶ ἡ Παλαιστίνη. Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Ἰόπης τῆς Αἰόλης θυγατρὸς τῆς γυναι-
κὸς Κίτσεως τῆ κτισάντος . . . . *Jope*, urbs Phoenices prope *Jammiam*,
ut *Philo* scribit: uti *Dionysius* vero, *Palaestinae*. *Palaestina* enim
quoque *Phoenice* dicitur. Vocatur de nomine *Jopes* filiae *Aeoli*, uxoris
Cephei conditoris. Ab Hieronymo ita. *Joppen* portum esse *Judaeae*
& in *regnum* & *Paralipomenon* libris legimus ad quem *Hiram*
quoque rex *Tyri* ligna de *Libano* ratibus transferbat quae *Jerusalem*
terreno itinere perverberentur. Hic locus est in quo usque hodie saxa
monstrantur in litore in quibus *Andromeda* religata *Persei* quondam
sit liberata praesidio. Scit eruditus lector historiam. Sed & juxta
regionis naturam de montanis & arduis ad *Joppen* & campestria ve-
niens *Propheta* recte dicitur descendisse. Sunt verba Hieronymi ad
cap. i. *Jonae* summariam hujus urbis descriptionem continentia.
Idem in Epitaphio *Paulae* ita eam describit. *Joppen* quoque fu-
gientis portum *Jonae* & (ut aliquid perstringam de fabulis poetarum)
religatae ad saxum *Andromedes* spectatricem. Vide & infra ad vocem
Paria. Huc quoque faciunt ea quae habet *Plinius l. ix. 5.* *Belluae*,
cui dicebatur exposita fuisse *Andromeda*, ossa *Romae* apportata ex op-
pido *Judaeae* *Joppe* ostendit inter reliqua miracula in aedilium *su-
M.* *Scurus* longitudine pedum *xl.* altitudine costarum *Indicos* ele-
phan-

phantos excedente, spinæ crassitudine sesquipedali. Fabulam de Andromeda ceto hic exposita a Jona hinc fugiente natam suspicor & forsitan Jonium mare a Jona dictum. Sed ea de re mox.

Quae Strabo habet de Joppe & flexu litoris Syriaci juxta illam, examinavimus supra l. 11. Et Josephus multa habet, unde haec urbs illustrari potest. Modo Ἰόπη, uti *Ant.* ix. 11. & xi. 4. & xiii. 17. modo Ἰόππη uti *Ant.* xiii. 8. vocat. Urbs dicitur esse maritima instructa portu, *Ant.* ix. 11. & xi. 4. Circa illam erat planities: id liquet ex eo quod cum Apollonius Jonatham provocasset dicens illum montanis tractibus fidere nec audere in planitie certamen inire, Jonathas Joppen profectus sit ut cum Apollonio conflingeret, quod Josephus tradit *Ant.* xi. 11. 8. & ibidem inter Joppen & Azotum dicitur fuisse planities in qua conflixerunt: ubi etiam Jamnia erat *Antiquit.* xiii. 23. Liquet porro ex Josepho *Ant.* xiii. 8. inter Joppen & Azotum fuisse torrentem, non longe, ut videtur, a Joppe. Et ex *Ant.* xiii. 23. Joppen ab Antipatride abuisse 150 stadia. Denique ex *lib. v. de bell. cap. 14.* Joppen fuisse inter Jamniam & Caesaream. Praesidium illic fuit, teste Josepho *libro xiv Ant.* 17. Antiochus filius Antiochi ne noceret Judaeis &c. & ut liceret praesidium Joppes expellere uti petierant, τὴν ἐν Ἰόππῃ φρουρὰν ἐκβαλεῖν καθὼς ἐδέησαν.

Fabulae quidem de Andromeda hic belluae ingenti marinae exposita originem suam mihi videntur traxisse ex historiae Jonae ab urbe Joppe fugientis & a bellua marina absorpti, & nomine urbis Ἰόπη, uti Graeci id pronuntiabant. Nempe in mythica historia Persei & Andromedae frequens mentio est *Jopolis*, urbis ad Orontem sitae, ubi Perseus templum ignis aeterni struxit, & Numinis *Jo*, i. e. Lunae, quam singulari cultu Inachus conditor Jopolis prosequabatur, uti fusius exponitur in Chronico Paschali *pag.* 41. & Cedroni historiarum compendio *pag.* 23.

Sitam hanc fuisse in locis planis & campestribus liquet ex iis quae leguntur *1 Macc.* 10. 75. Confer *comm.* 69. & 71. Portus Joppenis mentio fit *1 Macc.* 14. 5. Distantia Joppes ab Alexandria

xandria hinc aliquo modo colligitur quod Epiphanius illinc profectus tertio die Alexandriam navim appulerit. Vide ejus vitam.

In concilio Ephesino habito *anno* 431 commemoratur FIDUS Joppes episcopus, & ELIAS in concilio Hierosolymitano *anno* 536 habito.

Abulbeda in geographia Arabica manu scripta Joppen scribit oppidulum esse arce & portu instructum, situm sex miliarium intervallo ab urbe Rama vel Ramola versus occasum. Haec factis bene conveniunt cum iis quae mihi Henricus Lub Ramae incolae narravit, Joppen & Ramam duarum horarum & quadrantis itinere sejunctas esse. Deprehendi autem iter horae, uti id fere in Palaestina solet confici, par esse tribus miliaribus Romanis, & illa miliaria quibus Arabes utuntur non multum ab Romanis abesse. Adeoque inter sex & septem miliaria potest constitui intervallum quo Rama a Joppe abest. Idem mihi indicavit duos pagos inveniri inter Joppen & Ramam, Jazr & Serfend, hoc intervallo,

A Joppe abest Jazr circiter 3 horae quadrantes.

a Jazr ad Serfend est horae unius intervallum.

a Serfend usque ad Ramam dimidium horae aut paullo plus.

Ea efficiunt 2 horas & quadrantem inter Joppen & Ramam.

J O T A B E.

Ἰωτάβη. Urbs Palaestinae Episcopatu insignis. Vide Excerpta ex Concilio Hierosolymitano supra pag. 533. Vox affinis est Jotape, Ἰωτάπη, cujus Josephus meminit in vita pag. 1024. Sed illa videtur esse Jotapata.

J O T A P A T A.

Ἰωτάπατα. Urbs sita in Galilaea. Josephus *bell.* II. 25. remota

40 stadiis a Gabaris. In vita pag. 1017. Erat urbs Galilaeae omnium munitissima, *bell.* 111. 4. fera tota rupes erat vallibus profundissimis cincta, nec nisi a plaga boreali adiri potest. Circa eam undique montes erant, sic ut conspici urbs non posset, nisi quis ad eam proxime accessisset *bell.* 111. 7. fons nullus in ea urbe erat, & rara illic aestate pluvia, *bell.* 111. 8. excissa fuit a Vespasiano & munitiones ejus dirutae, *bell.* 111. 13. Forsitan est eadem ac Ἰωτάπη, quo victos misit auctores seditionis Tiberiadensis Josephus. Vide eum in vita. pag. 1024. Meminerunt & Talmudici loci יודפת in *Erachin.* ix. 6.

* J O T B A.

יטבה / Urbs patria regis Amonis *1 Reg.* 21. 19. Ἰαβάτη Josepho.

I R H A M M E L A C H.

עיר המלח / Urbs tribus Judae in solitudine. *Jos.* 15. 62. unde quidam mare mortuum volunt dici ים המלח.

I R H A T T E M A R I M.

עיר התקרים / Urbs palmarum. *Jud.* 1. 16. est Jericho *Dent.* 34. 3. quae aliquamdiu occupata fuit a Moabitibus *Judic.* 3. 13.

* I R N A C H A S C H.

עיר נחש / Urbs in Juda. *1 Chron.* 4. 12.

* I R S C H E M E S C H.

עיר שיש / Urbs Danitarum. *Jos.* 19. 41.

I S A N A E.

Ἰσάνας. Nomen vici, in quo Pappus castra metabatur. Josephus *Antiq.* xiv. 27. Est & Ἰσάνας eidem *Ant.* viii. 5. nomen urbis quam regi Israelis rex Juda eripuit. Ea ישנה Jeschana appellatur *2 Chron.* 13. 19.

I T A B Y R I O N. Vide *Atabyrion*.

J U L I A S G A U L A N I T I D I S.

Haec est quae Bethsaida olim vocata fuit & vicus erat antequam Philippus tetrarcha eam hoc novo nomine ornavit. Sita haec fuit in inferiore Gaulanitide. Quae omnia quum ex Josepho consentent, & ipse Peraeam distinguat a Gaulanitide, & illa Julias olim Betharamphta, haec Bethsaida dicta fuerit, denique illa ab Herode Antipa, haec a Philippo novum nomen acceperit, quis non videt duas has Juliades distinctas fuisse? Sed videamus nonnulla Josephi testimonia. *Antiq. xviii. 3.* primum ejus meminit, scribitque Philippum Tetrarcham hoc nomine vicum Bethsaida nuncupasse. Ibi Ἰβλῖα ea dicitur, alibi Ἰβλῖδος, uti *Antiquit. xviii. 6.* ubi Philippus legitur nunquam regionis suae terminos egressus fuisse & obiisse ἐν Ἰβλῖάδι. Sitam hanc fuisse in inferiore Gaulanitide testatur *lib. ii. de bell. c. 8.* Et *lib. iii. de bell. cap. 2.* scribit regionem illam quae Gama'iticen, Gaulanitin, Batanacam & Trachonitin continet, in latitudine i. e. ab ortu versus occasum se extendere a vico Arphas usque ad Juliada. Capite 18 ejusdem libri legitur Jordanem emensum 120 stadia a lacu Samochonite hanc urbem transire & in lacum Tiberiadis effundi. Confer dicta supra ad vocem *Bethsaida*.

J U L I A S P E R A E A E.

De illa Hieronymus in comm. ad *Matt. 16. p. 73.* *Imitatus Herodem patrem qui in honorem Augusti Caesaris appellavit Caesaream quae prius turris Stratonis vocabatur & ex nomine filiae ejus Juliadem, trans Jordanem aedificavit.* Ad hunc locum notat Martianaeus pro Juliade exemplaria quaedam manuscripta retinere Libiadem. Ammianus Marcellinus *lib. xiv.* hanc urbem Juliam vocat. Meminit Josephus hujus Juliadis, tradiditque urbem hanc olim dictam Betharamphta ab Herode Antipa hoc novo nomine nuncupatam *Antiquit. xviii. 3.* & sitam in Peraea *bell. ii. 8.* & hoc sensu Ἰβλῖδος κατὰ τὴν Περαιάν, i. e. Julias Peraeae nuncupatur *bell.*

II. 12. Idem Juliada Peracae & vicos 14 circa eam Herodi datos a Nerone narrat *Ant. xx. 5. & de bell. v. 3.* tradit Abila, Juliada, Bezemoth & reliqua Peracae oppida Romanis cefliffe. Haec ergo eadem quae est Livias, vicina Abilae & Bezimoth. Certe in Galilaea haec Julias collocari nequit, quod Cellarius contendit, invito Josepho. Vide & infra vocem *Livias*.

J U T A.

יְוֹטָה / Urbs tribus Judae *Jos. 15. 55. & 21. 16.* dicitur & יְוֹטָה. Est vicus praegrandis 18 mill. ab Eleutheropoli ad austrum teste Eusebio.

Suspicio hanc urbem commemorari *Luc. 1. 39.* ubi πόλις Ἰούδα appellatur, ὠ expresso per Δ. Patria haec est Johannis Baptistae, cujus parens quum sacerdos fuerit, ubi convenientius quaeremus domum ejus & habitationem quam in urbe sacerdotali, qualis erat Jutta Ἰούτα *Jos. 21. 16.* Situs etiam convenit ἐν ἔρειπῃ in regione montana: jungitur enim *Jos. 15.* cum Chebrone aliisque urbibus in montanis Judae: ne jam aliquid addam de Bethzacharia, quam vetus traditio patriam S. Johannis esse affirmat quaeque loco non multum diverso ab eo quo Jutta ab Eusebio ponitur sita fuisse videtur. Probaturos hanc conjecturam omnes opinor qui verba Lucae accuratius examinabunt, videbuntque si πόλις Ἰούδα urbem Judae interpretemur, uti vulgo fit, non exprimi certam urbem, quod quis jure expectaret, & vix quicquam in toto Lucae Evangelio esse obscurius, quod Papebrochius fassus est, de hoc loco & patria Sancti Johannis agens in actis Sanctorum Junii *tom. 4. pag. 703.*

* L A C H M A S

לַחְמָשׁ / Urbs tribus Judae. *Jos. 15. 40.*

L A C H I S C H.

לַחִישׁ / Urbs tribus Juda. *Jos. 10. 3. & 15. 49.* Adoraim, Lachisch & Azeka *2 Chron. 11. 9.* Eusebius scribit esse in septimo lapi-

lapide ab Eleutheropoli versus austrum in Daroma. *Δαχείρ* Josepho appellatur *Ant.* VIII. 3. *Δαχείρα Antiquit.* IX. 10. In libris Apocryphis, *Ecclesiast.* 48. 21. legitur Sennacheribum misisse Rabfacem ἐν *Δαχείρ*. Sed hae duae voces absunt a nonnullis codicibus.

L A C C U M.

לְקַיִם / Urbs tribus Nephtali. *Jos.* 19. 33.

L A J I S C H.

לַיִשׁ / Urbs etiam Dan dicta. *Jud.* 18. 29. Vide hanc vocem.

* L A S C H A.

לִישׁ / Non longe a Sodoma. *Gen.* 10. 19. Hieronymus scribit fuisse *circa Sidonem*: sed Sodomam illic substitui debere tum ex Eusebio tum Sacro Codice certum est, & ex ipso Hieronymo scribente in quaestionibus ad *Gen.* 10. 19. *Lisa* (לשע) ipsa est quae nunc *Callirhoe* dicitur, ubi aquae calidae prorumpentes in mare mortuum defluunt. Bochartus geographiae sacrae *lib.* IV. *cap.* 37. dubitat an non לשע sit urbs Arabum Lusa, quae apud Ptolemaeum medio fere spatio sita est inter mare mortuum & Erythraeum. Sed obstat fines terrae Cananaeae australes ab extremitate maris mortui versus mare mediterraneum duci, a quibus Lusa illa longe abest.

* L A S S C H A R O N.

לְשִׁרֹן / Cujus rex a Josua devictus. *Jos.* 12. 18.

* L E B A O T H.

לְבֵאוֹת / Urbs tribus Juda. *Jos.* 15. 32.

L E B O N A.

לְבֵנָה *Jud.* 21. 19. Schilo illic legitur esse ad septentrionem *Be-*
theli

thelis & ad meridiem Lebonae. Maundrellus in itinere quod nuperrime anno mcccxcvii influit conjicit esse locum dictum Can Leban, ad orientem exiguae sed amoenae vallis 4 leucis vel itineris horarii spatii a Neapoli versus meridiem & duabus a Bethel vel loco qui pro Bethel habetur. Fuisset itaque Schilo in mantanis sive inter Can Leban & Bethel. Montana Judaeae a Can Leban incipiunt & Hierosolymas usque & ultra protenduntur. At ego Can Leban potius crediderim esse idem ac Bethlehan, quod a vitibus commendant Talmudici. Rupes illic erant vitibus aptissimae.

• L E C H A.

לְחָ / Urbs tribus Juda. 1 Chron. 4. 21.

L E C H I.

Locus hic nomen ductum habet a maxilla, quam ibidem Samson abiecit, uti conflat ex *Jud.* 15. 9. Aquila & Symmachus reddiderunt ἐν Σιαγώνι, uti observat Eusebius in onomast. ad h. v. & ad vocem Ἐνλεχι notat, Ἀκύλας. Σιαγών. Sed inde non sequitur eos credidisse id non esse nomen loci proprium, quum etiam Josephus hunc locum Σιαγώνα appellat, uti Παρμενολάς nuncupat urbem מַחְנֵיִם & Σκοπὸν צופים. Ita Eusebius ipse voce Σκηνὰν urbem Succoth סוכות appellat.

In annalibus Glycae legitur part. II. pag. 164. in suburbio Eleutheropolis eum fontem fuisse. Ἡ γὰρ Σιαγὼν παρ' αὐτῆ ἐκλιβείσα, ὕδωρ ἐβλυσεν ἀφθονον. Ὅθεν ἡ τοιαύτη πηγὴ μέχρι καὶ τήμερον ἐν τοῖς προαείδεις Ἐλευθεροπόλεως φαίνεται σιαγόνος ἐπονομαζομένη πηγὴ. Maxilla ab eo abjecta ingentem aquam copiam produxit. Et hic fons in hunc usque diem in suburbio Eleutheropolis conspicitur & fons maxillae nuncupatur. Meminit etiam Antoninus Martyr in Itinerario, cujus verba vide ad vocem Eleutheropolis; & quum situs Eleutheropolis certus sit ex testimonio veterum, etiam hinc colligere licet Lechi eodem circiter loco sitam fuisse.

L E G I O.

Urbs in scriptis Eusebii & Hieronymi potissimum memorata, sita 15 miliaribus Romanis a Nazareth versus occidentem. Inde nomen habet μέγα Πεδίον Δεγεῶνος quod non longe erat a Caesarea, nam urbs Gabe 16 miliaria aberat a Caesarea & illa adiacebat magno campo Legionis, teste Eusebio ad vocem γαβαθῶν, si recte se habent Graeca, nam Hieronymus aliter reddidit, quem vide. Aut ego multum fallor aut hic locus priscum nomen retinet hodieque. Est enim vicus dictus *Legune* eo fere loco, ubi ex testimoniis veterum colligere licet Legionem urbem sitam fuisse; & ante ipsam, sive inter ipsam & Nazareth, Tabor, locaque vicina est ingens planities quae olim planities Eisdrael dicta fuit. Nomen hoc *Legio* irrepsit a temporibus Romanis in sermonem & scripta Judaeorum. In Seder olam Rabbah cap. 23. הגיונות *Legiones* commemorantur, לגיונים in Midrasch Schir Hasschirim fol. 23. 3. & alibi. Hinc locus a *Legione* dictus, uti alius *Castra* קסטרא. Non memini tamen legere in scriptis Judaïcis nomen hoc urbis: nec observavit R. Nathan in Aruch.

L E S C H E M.

לשם / Urbs a Danitis occupata. *Jos.* 19. 47. Sita juxta Paneadem, teste Eusebio ad vocem Δεῖσαι. Vide supra vocem *Dan*.

L I B N A.

לכנה / Urbs in Juda. *Jos.* 15. 42. Profectus est Macceda Libnam, legitur *Jos.* 10. 29. a Libna versus Lachis, *Ibid.* commate 31. Hunc esse vicum in regione Eleutheropolitana Λοβανὰ suo tempore dictum scribit Eusebius in Onomastico. Λαβίνα nomen hujus urbis scribitur in Josepho. Casaubonus in Athenaeum *lib.* 1. cap. 25. credidit Πλινθίνην Aegypti ab hac לבנה dictam, quia in Stephano legitur Πλινθίνη ἀπὸ τῆς Σαμαρείας. Sed Μαρεία λίμνη erat vicina Plinthinae, non Samaria: nec Libna urbs Samariae fuit.

L I V I A S.

Urbs fuit Palaestinae primae, in regione trans Jordanem sita. Non longe erat a monte *Peor* sive φογός. Nam Phogor mons erat supra Liviadem, teste Eusebio ad vocem φογός. Plinius Liviada vallem nuncupat, quemadmodum & Archelaida ac Phaselida *lib.* 13. 4. Λυσίας male pro Λιβίας legitur apud Strabonem *lib.* XVI. nomen hujus urbis, ubi cum Machaerunte jungitur. Sunt qui damnent scriptionem hujus vocis per B, *Libias*. Scio equidem a Livia urbem dictam adeoque Liviada genuinum nomen esse, sed & hoc scio apud Ptolemaeum & Josephum Λιβιάδα appellari *Ant.* XIV. 2. & Liviam in Nummis ΛΙΒΙΑΝ nuncupari. Meminit Vaillantius in Numism. Imperat. & Caes. *pag.* 7. nummi qui ab una facie hanc Inscriptionem praefert ΙΟΥΔΙΑΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ ab altera ΛΙΒΙΑΝ ΗΡΑΝ. Et *ibid.* *pag.* 6. ΘΕΑ ΛΙΒΙΑ in Nummo Liviae. Licet plerumque ΛΙΟΥΤΙΑ & in Nummis & codicibus appelletur. Et quis nescit v Latinorum non tantum per ΟΥ verum etiam per Β saepe redditum? *Vandali* Βανδήλοι & Βανδίλοι a Dexippo Atheniensi & Prisco Rhetore appellantur, Βαλέριος, *Valerius*, Βενετοί, *Veneti*, Βιμινάκιον, *Viminacium*, vestiariorum Βεσιάριοι, Βίγκας, *vincas*. Josephus semel tantum (*Ant.* XIV. 2.) meminit Libiadis inter urbes quas Judaei Arabibus eripuerunt.

Mentio ejus fit, & situs aliquomodo inde colligitur, in vita S. Joannis Silentiariorum, quae ex MS. to Vaticano edita est in Actis Sanctorum *Tom.* III. *Maji.* §. 18. Μετὰ τὴν κοίμησιν τῶ ἐν ἀγίοις Σάββα ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ γέρον ἐἰς ἀπόκρισιν ἐπὶ Λιβιάδα, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ μετὰ τὸ περάσαι τὸν Ἰορδάνην συνήντησαν ἡμῖν τινες. *Post obitum Beati Sabae misit nos Senex, ut curaremus responsa quaedam Liviadem. In via autem postquam trajecissemus Jordanem occurrerunt nobis quidam, ad quae verba notat Celeberrimus Henschenius, Libias non tam regionem Libyae mihi significare videtur quam unam Aegyptiarum solitudinum, de qua Palladius Helenopolitanus in vita S. Macarii: hic sanctus habebat diversas cellas; unam quidem in Scete, quae est interior in solitudine, & unam in Liba &*

unam

unam in Celliis, & unam in monte Nitriae. Ego tamen existimo per Libiada illic indicari urbem hanc Palaestinae ad quam a Laura S. Sabae iter erat trajecto Jordane: nec quum in vicina fuerit Libias, videtur in Aegypto quaerenda: adde quod si a Laura S. Sabae in Aegyptum proficisci vellent, Jordanem transire non deberent. Episcopus *Λιβιάδος* LETOIUS interfuit Concilio Ephesino. PANCRATIUS concilio Chalcedonensi, qui in ejusdem concilii actione 15 male *Enodensis* & *Abiadensis* in codd. quibusdam scribitur. In Concilio Hierosolymitano ἡ *Λιβισίων* dicitur, cujus episcopus ZACHARIAS ei subscripsit. Vide tom. v. concilior pag. 284.

L O B N A.

Vicus in regione Eleutheropolitana. Eusebius & Hieronymus in Onom. ad vocem Lebna & *Λεβνά*.

L O D. Vide L Y D D A.

L O D E B A R.

לודבר / Urbs in regione trans Jordanem 2 *Sam.* 9. 4 5. Vide an non possit esse eadem ac לרבר, urbs in regione trans Jordanem *Jos.* 13. 26. licet aliae vocales sint.

L O K I M.

לוקים / Nomen recentius urbis Nephtalicae לקום Laccum *Jos.* 19. 33. Ita scribitur in Gemara Hieros. Megilla fol. 70. col. 1. *Δωδάμ* Graeci scribunt, ubi vestigia soni in syllaba priore videmus. Δ irrepsit pro Λ. Id librariis imputamus. *Λακάμ* videntur scripsisse.

L U S S A.

Λύσα. Urbs a Judaeis erepta Arabibus. Josephus *Ant.* XIV. 2.

L U Z.

ל"ז / Urbs postea dicta Bethel *Gen.* 28. 19. & לווה *Jos.* 18. 13. uti & in Pentateucho HebraeoSamaritano. Hic clare dicitur Luzam & Bethel esse eandem urbem, ubi describitur limes borealis tribus Benjamin. Cur ergo *Jos.* 16. 2. ubi describitur limes australis tribus Ephraim, qui idem esse debet ac borealis terminus tribus Benjamin, crederemus illic Bethel & Luz esse urbes distinctas, licet ibi dicatur מְבִיתֵאל לווה? Unum ex altero debet explicari & *Jos.* 18. 13. cum *Jos.* 16. 2. conferri, quum utrobique de eodem limite agatur.

Multi putant non לוּז sed אולמלוּז esse nomen hujus loci, & illud אולם cum eo conjungunt, quod alii divellunt *Gen.* 28. 19. Sed jam ab aliis observatum est אולם notare *prius*: nec obitare quod addatur לראשונה quod idem significat: in aliis enim linguis quoque *olim quondam* jungitur pleonastice. Exemplo fit illud Eunuchi Terentianae *Aët.* 11. sc. 2.

Olim isti fuit generi quondam quaestus apud sacellum prius.

Eusebius in illa sententia fuit, quem vide ad vocem 'Ουλαμμύς. Justinus quoque Martyr in dialogo cum Tryphone Judaeo ita hunc locum citat καὶ 'Ουλαμμύς ἢ τὸ ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον. Et *Ulammas erat nomen urbi antea*. Sed non est quod quis porro credat istud אולם esse nomen aut partem nominis urbis, quoniam eadem phrasis *Genes.* 28. 19. usurpatur quoque de urbe Lais *Jud.* 18. 19. ואלם ליש שם העיר לראשונה ubi & 'Ουλαμμάς habent Graeci.

L U Z A.

Λαζα. Juxta Sichem, in tertio lapide a Neapoli. Hieronymus in Onomastico.

LYDDA.

L Y D D A

77 / Jungitur cum Ono & Chadid 1 Chron. 8. 12. Ezr. 2. 33.
 inhabitata a Beniaminitis reducibus e Babylonia *Neb.* 11. 35. In N.
 T. Λύδδα dicitur, hodie & *Loddo*, apud Scriptores medii aevi
 Διόσπολις. Hieron. in Epitaphio Paulae. *Lyddam versam in Dio-*
spolin, Dorcadis atque Aeneae resurrectione ac sanitate inclytam.
 Hieronymus quidem ad Zophon. 1. nomine Diospolis utitur,
portam piscium eam vocabant, quae Diospolin ducit & Zoppen. Re-
 tinuit tamen vetus nomen ad caput 11. *Abacus.* *Adivi Lid-*
dae quendam de Hebraeis qui sapiens apud illos & δευτερώτης voca-
batur. Idem in Epist. ad Vitalem. *Nostra aetate duplex Lyd-*
dae natus est homo duorum capitum, quatuor manuum, uno ven-
tre & duobus pedibus. In Anastasii tamen bibliothecarii historia
 legitur circa annum Christi 374 (qui incidit in aetatem Hie-
 ronymi) illum puerum natum esse apud Palaestinam (ita red-
 dit Graecum *κατὰ Παλαιστίνην*, rectius dedisset *in Palaestina*) in
 castello Emaus. Nec enim crediderim duos istiusmodi pueros
 in locis tam vicinis & eodem tempore natos. Ita etiam Theo-
 phanes in Chronico anno aerae Christianae 378 narrat *ἐν Πα-*
λαιστίνῃ Ἐμμαὺς κάμη puerum illum natum esse. Simile quid le-
 gi in Romano Lacapeno incerti Continuatoris *pag.* 268. ex Ar-
 menia Constantinopolin esse advectum hominem istiusmodi du-
 plicem, ex uno ventre progressum ita ut superiora versus omnia
 essent duplicia & ipsi vultibus essent obversis sibi mutuo. Uno
 ex iis mortuo medici refecerant partem mortuam, sed triduo
 post etiam alter obiit. Meminit eorundem Zonaras annalium *lib.*
xvi. pag. 192. & Glycas *Annal. part. iv. pag.* 273. addens (quod
 & Theophanes in Chronico *pag.* 230. habet) *λέγουσι δὲ μὴ προσω-*
μαίνειν ἀγαθὰ ταῖς πόλεσιν ἐν αἷς τὰ τοιαῦτα τίκτονται. Sane boni
 nihil portendunt, fateor, sed nec mali. Dicitur & לודקיא in Tal-
 mude haec urbs aut regio ejus, quod pro *Laodicea* sumere qui-
 dam. At natum est ex *ἡ Λυδδακή* uti גרריקו ex Γεραριτικόν &
 הנדקי in Midras Coheleth *fol.* 92. *col.* 4. pro *ἰνδική* & הנדקיא
 (quod idem est) in Targum Hierof. *Gen.* 25. 18.

Nomen hoc corruptum extat in Itinerario Benjamini, ubi legitur pag. 60. משם חצי יום לשר גורג והיא לוו. *Inde iter dimidii diei ad Sancti Georgii, quae est Lydda.* Corrige לווד & sub isto quod *Schargoreg* reddidit interpres, attende latere Sancti vel Ducis Georgii nomen. Templum ibi olim fuit S. Georgii, cuius pars quaedam adhuc superesse dicitur, nisi forsitan alterius templi sit, nam & Mariae matris Christi illic templum fuit. Lydcae in hunc usque diem, scribit Georg. Monachus (vide Scriptores rerum Byzantarum post Theophanem pag. 505.) in Templo S. Genitricis Dei servatur ejus (Mariae) imago: & hanc aedem excitarunt Apostoli quum beata Maria adhuc superstes esset. Est ea columnae impressa, nec Graeci aut Judaei eam eradere potuerunt.

Λύδδα in plurali, vel Λύδδα in singulari aliquando Josepho appellatur. Una fuit e tribus toparchiis quae a Samaritide ablatae Judaeae adjectae sunt. Josephus *Antiq.* xiv. 8. & *1 Macc.* ii. 34. Ergo fuit in tribu Ephraim. *Antiquit.* xiv. 18. quatuor hae urbes junguntur, Gophna Emmaus Lydda & Thamna, quas Cassius *ἑξανδραποδίξεται.* Coniunguntur etiam hae urbes *lib.* iii. de bello cap. 3. Denique *Antiq.* xx. 5. dicitur esse vicus sed magnitudine urbi par.

In Midrasch Schir Hasschirim memoratur תיב עליית ערים בלווד *ὑπερώων Arim in Lud*, ubi R. Tarphon & R. Akiba disputabant. Memorant & Hebraei R. Samlai לוודאה *Lyddensem* & alios.

Episcopus hujus urbis AETIUS subscripsit concilio Niceno I, hoc modo

Aënius Lyddenfis

Sed DIONYSIUS Diospolitano se nuncupat. Ita subscripsit concilio Constantinopolitano, anno 381. At PHOTINUS Λύδδας se episcopum esse scripsit in concilio Chalcedonensi anno 451. In actione hujus concilii 15 legitur *Photinus Diosopolitanus.* Vide acta concilior. tom. iv. pag. 787. Baluzius in nova collectione conciliorum pag. 1239. habet *Photinus Episcopus Lydcae.* In Epistola Johannis Hierosolymitani tom. v. Concil. pag. 192. memoratur Ἀπολλώνιος τῆς Διοσπολιτῶν.

Dorotheus, episcopus Tyri, qui tempore Licinii & Constantini Imperatorum martyrium passus est, in comm. de 70 discipulis, unum ex iis Zenam Diospoleos episcopum facit. Ζηνᾶς ὁ Νομικός, ἃ καὶ αὐτῷ ὁ Ἀπόστολος μέμνηται, ὅς καὶ ἐπίσκοπος Διοσπόλεως γέγονεν. Zenas, legis peritus, cujus meminit quoque Apostolus, qui & episcopus Diospolis fuit. Nota eum nullos ex iis episcopos in Palaestina recensere quam Eleutheropoli, Diospoli, & Gazae, nisi forte & Apollonias iis accenseri debeat. Fuit enim Apollonia quaedam in Palaestina. Vide Josephum. Sed fuere & aliae Apolloniae.

Extant nummi hujus urbis inscripti Δ. ΣΕΠ. ΣΕΘΥ. ΔΙΟCΠΟΔΙC. ΕΡ. Lucius Septimius Severus. Diospolis anno 105. Vel ΘΡ, anno 190. Vide Norisium in addendis ad epochas Syromacedonum, & Vaillant. Numism. Imp. & Caes. pag. 350. Aerae caput ducitur ab anno v. c. 846.

* M A A C H A T H.

מַכְתִּי / In Basan. Jos. 13. 13. unde ἑθνικὸν מעכתי Deut. 3. 14. Jos. 12. 5.

M A A P H A.

Μααφά. Urbs Gileaditidis. 1 Macc. 5. 35. Alii legunt Μααφθα.

* M A A R A T H.

מַרְדֵּי / Urbs tribus Judae sita in montanis. Jos. 15. 59. An forte hinc dictus est mons Mardes, qui excelsus admodum fuit & circa mare mortuum? In eo invenit S. Euthymius puteum & humi strata aedificia (signum ibi olim homines habitasse) vide Acta Sanctorum Tom. II. pag. 306.

M A B A R T H A.

Μαβαρθά. Ita Neapolis urbs Samaritidis ab indigenis appellabatur. Josephus de bell. v. 4. Μαβαρθά legit Rufinus. Alibi de hoc nomine diximus in dissertat. miscellan. parte I.

M A C B E N A.

מכבנה / Urbs in tribu Judae. *1 Chron.* 2. 49.

M A K E D.

Μακέδ. Urbs magna Gileaditidis. *1 Maccab.* 5. 26. & 36.

M A C H A E R U S.

Μαχαίρης. Oppidum & arx valida, ad australem terminum Peraeae, sexaginta circiter stadiis a Jordane remota, prospiciens montes Arabum. Fallitur Plinius *lib. v. 16.* scribens eam ad meridiem lacus asphaltitis esse sitam, & errorem ejus jam notavit Salmasius. Putat tamen Cellarius ipsum Salmasium falli nec affectum mentem Plinii: mens Plinii secundum Cellarium est *Machaerus prospicit a meridie lacum Asphaltiten*, id est a meridie subjacentem habet lacum Asphaltiten. At ego cum Salmasio facio: nam verba adjecta docent illud *a meridie esse a meridie lacus*, non a meridie Machaeruntis; nam ita scribit: *Prospicit cum ab oriente Arabia Nomadum, a meridie Machaerus*. Uti τὸ *ab oriente*, ita quoque τὸ *a meridie* accipi debet. Et si *prospicit a meridie* notet, situs est ad septentrionem (quod Cellarius contendit) ergo *prospicit ab oriente* idem erit quod situs est ad occidentem. Atque ita dixisset Plinius Arabiam Nomadum esse ad occidentem lacus Asphaltitis: quod falsum est quum contra ad orientem fuerit, & ipse Plinius *lib. v. cap. 17.* scribat ab occidente *litora Esfenos incolere*. Quid? quod hoc ipsum non parum explicationem nostram firmet: nam uti hic τὸ *ab occidente* intelligi debet de occidente lacus ipsius ita quoque praecedentia *ab oriente & a meridie*.

Stephanus ita describit Machaerunta. Μαχαίρης, φρέμιον τῆς Ἰουδαίας, ὡς Ἰώσηπος. Τὸ ἐθνικὸν ᾠθεῖλεν Μαχαίρῆντιος, ὡς Ἰεριχῆντιος, αὐτὸς δὲ Μαχαίριτας αὐτὸς φησι. Machaerus, arx Judaeae, uti Josephus. Gentile debebat esse Machaeruntius, uti Jerichuntius, sed hic eos appellat Machaeritas.

In

In vicinia Machaeruntis, sive in valle quae ad septentrionem ejus urbis est, locus est Βαάρης nomine, cujus Josephus meminit *lib. VII. de bell. cap. 25.* addens ibi nasci radicem ejusdem nominis quae colore igni similis est. Quapropter illud nomen a באר Βαάρ *arist.* videtur esse ductum. Guisius in notis ad Misnam Kilaim. VIII. 7. scribit Βαάρης in valle cognomine ad septentrionem Machaeruntis esse stirpem forma humana, & rescribit Βάρνας בארנא . Sed haec mihi nimis longe petita & temere mutata videntur. Zonaras in Josepho videtur legisse Βαάρ. Vide eum *l. VI. annal. pag. 308.* Glycas quoque in annalibus *parte III. p. 278.* ejus plantae meminit scribens, Ἐκεῖ (ἐν Παλαιστίνῃ) ἡ Βαταρίτις ἴσζα, ἢ Φλεγμοειδής. Illuc (videlicet in Palaestina) est radix Bataritis, flammae similis. Lege Βααρίτις. Apud Cedrenum *pag. 305.* legitur Βατταρίτις diciturque ea herba crescere in parte septentrionali vallis juxta Caesaream Philippi. Sed ex Josepho, quem sequitur, perspicuum est, eum falli, & Caesaream Philippi pro Machaerunte posuisse. Apud Eusebium puto etiam hujus loci mentionem fieri in Onomastico ad vocem Καριαθειμ ubi scribit esse vicum juxta Medebam ad occidentem ejus, decem inde millia distantem ἐπὶ τὸν Βάριν. Hieronymus, vicinus ejus loci qui appellatur Bare. Et Hieronymus ad vocem Beelmeon, urbem tribus Ruben, scribit; est vicus usque nunc grandis juxta Baaru in Arabia ubi aquas calidas sponte humus effert cognomento Beelmaus distans ab Esbus millibus novem. Hinc discimus situm Machaeruntis aliquo modo & distantiam Esbuntis a Machaerunte si conferamus haec intervalla.

Μαχαερίτις hic locus Josepho dicitur, & arx *Antiq. XIII. 24.* sita πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσιν, ad montes Arabiae. Alii legerunt ὄρεισι *finibus*, & sane *Antiq. XVIII. 6.* de hac arce extat μεθέριον δὲ ἐστὶ τῆς τε Ἀρεταὶ καὶ Ἡρώδα ἀρχῆς, sitam fuisse in confiniis imperii Aretae (erat autem ille rex Arabum) & Herodis. Sed quamvis sensus idem fere sit, retineri tamen posse puto illud ὄρεσιν, quia *bell. I. 6.* eadem haec Machaerus sita dicitur πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι. Diruta fuit a Gabinio, teste Josepho *Antiq. XIV. 10.* munita denuo ab Aristobulo *Antiq. XIV. 11.* Sed ita ut

T t t t

non

non ultra biduum oppugnationem Gabinii sustinuerit, *ibid.* Terminus est australis Peraeae, quae inde usque ad Pellam extenditur *de bell.* 111. 2. quo etiam hoc facit quod legitur *lib. v. de bell. cap. 3.* omnia oppida Peraeae usque ad Machaeruntem capta fuisse a Romanis. Libro denique VII. *de bell. cap. 25.* describit Machaerunta, uti cingitur ad occasum valle quae per spatium 60 stadiorum usque ad Jordanem diffunditur, & prospicit fines Arabum.

M A C A L A.

Μακαλά. Urbis nomen sed corruptum. 111 *Ezr.* 5. 40. sed facile restituendum ex serie eadem quae *Neh.* 7. est, ubi *comm.* 31. legitur Michmas, οἰό, Μαχημάς.

* M A C A T Z.

מקצ / Urbs Danitarum. 1 *Reg.* 4. 9.

M A C H A N A I M.

מכנאם / *Gen.* 23. 2. Basan regio incipit ab hac urbe, *Jos.* 13. 30. Erat in tribu Gad, *Jos.* 21. 38. in confiniis Gad & dimidiæ Manassis, *Jos.* 13. 29. ad borealem plagam fluminis Jabbok, uti colligere licet ex itinere Jacobi *Gen.* 32. 2. qui relicta Machanaim transiit Jabbokum *ibid commate* 22. Sic ut quum Jabbok dicitur terminus Gaditarum vel regni Sichonis quod se extendit ad Machanaim, videatur non pro ipso flumine verum etiam parte orae trans illud accipi. Sita erat urbs haud procul a Jordane 2 *Sam.* 2. 29. in eadem fere latitudine (ut cum geographis & astronomis loquar) cum extremitate maris Kinnereth sive Tiberiadis, qua videlicet Jordanes ex eo effluit; nam eo usque tribus Gad se extendit *Jos.* 13. 27. Ab hac urbe per planitiem (μέγαν Πεδίον Josephi, ערבה in Veteri Test.) tota nocte iter fecerunt Rechab & Bahana profecti Chebronem, 2 *Sam.* 4. 8. & inter hanc urbem & Jordanem erat regio Bitron ברתרון. 2 *Sam.* 2. 29. quae est ex ἀπαξ λεγ. Haec sunt quae ex sacris literis ad firum hujus urbis colligi queunt. Josepho haec urbs Παρεμβολαί dicitur.

dicitur, quod exprimit vim vocis Hebraeae, & Θεῶν στρατιπέδων
Ant. I. 19.

* MACHANE DAN.

יִדְּן / Locus prope Kirjathjearim. *Jud. 18. 12.*

MACHMAS.

Μαχμάς. Ubi Jonathan habitavit. *I Macc. 9. 73.* vide *Mich-*
mas.

MACHPELA.

Σπήλαιον διπλῶν Graecis. Nomen esse loci interpretes quidam
existimant. R. Salomo filius Meir (cujus in Pentateuchum no-
tae ante quadriennium Berolini primum typis editae sunt) id con-
firmat ex *Gen. 23. 17.* Marinus in Proclo *pag. 75.* memorat θήκην
τῶ μνήματος διπλῶν ut cum Syriano ibi conderetur.

MACVAR.

מכר / Substitutur pro nomine urbis מרר in Targum Hieroso-
lymitano, *Num. 32. 3.* &c. Videtur innui *Machaerus.*

MADMANNA.

מדר / Urbs in regione australi tribus Judae. *Jes. 15. 31.*
Eusebius ad hanc vocem scribit esse juxta Gazam oppidulum cui
nomen Μηνναίς.

* MADMENA.

מדר / Urbs in Benjamin. *Jes. 10. 31.*

MAESALOTH.

Μαισαλώθ. Sita ἐν Ἀρβήλοις *I Macc. 9. 2.* alii *Kesulloth* legunt.

MAGDALA.

Matth. 15. 39. alii Codd. Μαγεδάν. Et Eusebius in Onomasti-

co ita scribit, notatque suo tempore regionem circa Gerasam *Μαγαιδίνην* appellatam fuisse: sic vicissim Megiddo adiecit literam L, quum *Μάγδαλος* Herodoto dicitur quae Megiddo in sacris tabulis. Josephus meminit arcis *Μάγδαλα* non longe a Gamulla: adeoque regio illa ab hac arce nomen tulisse videtur. Memoratur a scriptoribus Hebraeis quaedam כרים כנדלא uxor R. Papus Ben Jehudae. Fuit quidem hoc nomine celebris doctor inter Mischnicos, aequalis R. Akibae, & cum illo conjectus in carcerem; sed fuit & alius, qui creditur esse pater Jesu Nazareni, הככונה לאביו של הנוצרי, uti scribit auctor libri Juchasin fol. 17. fac. 6. cujus uxor fuit Maria כנדלא *plicatrix* capillorum muliebrum: adeoque ab vitae genere, non urbe Magdala, dicta. Lightfootus hanc eandem esse censet quae Luc. 8. 2. *Μαρία Μαγδαλινη* dicitur. כנדלא uallata est כפני הזנות propter scorta. Echa Rabbati 75. 4. sed haec est *Migdal Tzebaia*, de qua vide infra ad hanc vocem.

MAGDALSENNA.

Μάγδαλ Σέννα (ita lege pro *Μεγάλη Σέννα*) vicus 7 miliaribus a Jerichunte versus septentrionem. Eusebius ad vocem *Σέννα*: est-ne כנדלא צבעייא? vide infra Migdal Tzebaia.

MAGDIEL.

Vicus exiguus in quinto miliario Dorae pergentibus Ptolemaidem. Hieronymus in Onom. Eusebius scribit *Μαδιήλ*.

MAHALOL.

מהלול / Urbs ante dicta נהלל Nahalal. *Jof.* 19. 15. Ita scribitur in Gemara Hierosolymitana Megilla fol. 70. col. 1. Vide supra vocem *Choleph*.

MAJUMAS.

De Majuma Gazae ante egimus pag. 791. Erat & Majumis Asealonis, cujus episcopus ab episcopo Asealonitano diversus erat uti videre est in actis concilii Constantinopolitani. Datum etiam fuit

fuit hoc nomen solemnitati anniversariae de qua Suidas. Μαίε-
 μάς πανήγυρις ἐγένετο ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὸν Μαίετον μῆνα. Τὴν παρά-
 λιον καταλαμβάνοντες πόλιν, τὴν λεγομένην Ὀσίαν, οἱ τὰ πρῶτα τῆς
 πόλεως τελόντες, ἕδωπαθεῖν ἐνείχοντο, ἐν τοῖς θαλαττίοις ὕδασι ἀλ-
 λήλας ἐμβάλλοντες· ἔβην καὶ Μαίεμαῖς ὁ τῆς τειαύτης ἐορτῆς καιρὸς ὠνο-
 μάζετο. *Majumas solennis erat conventus & festivus mense Maio, quo
 principes civitatis Ostiam urbem maritimam se conferebant voluptatibus
 & deliciis indulgentes, & alter alterum in aquam marinam injicien-
 tes. Unde & tempus festi illius Majumas vocatum fuit. Huc spe-
 ctant & illa quae leguntur in Anathasii bibliothecarii Hiltor. Ec-
 cles. pag. 156. Præterea Imperator facta Majoma in Sophianis in-
 sedit in folio cum filio suo. Ποῦσας Μαίεμαῖν erat in Theophane
 quem convertit in sermonem Latinum.*

M A K K E D A.

מקקדא / Urbs tribus Judae. *Jos. 15. 41.* Profectus est Makke-
 da Libnam, *Jos. 10. 29.* Est in octavo miliario Eleutheropoleos
 versus ortum, teste Eusebio. Μακκιδάει, Josepho Μακκιδά, hoc
 nomen scribitur *Antiquit. v. 1.*

M A L A T H A.

Μαλάθα. Josephus arcem Idumaeae appellat *Ant. xviii. 8.*
 Eusebius scripsit hujus urbis meminit, uti ad vocem Ἐθέε. Με-
 γίστη κώμη ἐν τῷ ἐσατέρῳ Δαρωμαῖ παρακειμένη Μαλάθοις. *Ether, vi-
 cus maximus in interiore Daroma, vicinus Malathis.* Idem ad vo-
 cem Ἀρασῖν Θαμῖν. Θαμαρὰ κώμη διεσῶσα μάλις (legendum
 Μαλααθὶ uti in voce Ἀραμα, vel Μαλάθων, ut jam a viris eru-
 ditis qui eum illustrarunt observatum est) ἡμέρας ὀδὸν ἀπίόντων
 ἀπὸ Χεβζῶν εἰς Ἀιλάρ. *Thamara vicus abest Malathis iter diei,
 progentibus Chebrone Ailam.* Est ad vocem Ἰεθέε. Ἐν τῷ ἔσω Δαρωμαῖ
 πλησίον Μαλάθων. *Jether est interiore Daroma prope Malatha.* Est
 ad vocem Ἀραμά, Κώμη ἀπὸ τετάρτου σημείσ Μαλααθὶ τῆς δὲ Χεβζῶν
 ἀπὸ ἑκκοσὶ. *Aram vicus in quarto lapide a Malathis, Chebrone au-
 tem in vigesimo.* Quae si conferantur simul liquebit urbem Ma-
 latha

latha sitam fuisse in Daroma id est australi portione tribus Judae, non longe a Jether magis tamen versus boream, & viginti circiter miliaribus a Chebrone, circa fines terrae Israeliticæ australes. Quod ideo accuratius noto, quod amicus noster Christophorus Cellarius in geographia antiqua, in qua singulari studio Palaestini illustravit, pag. 360. testimonium Eusebii, quod modo ad verbum expresimus, citans de Arama vel Arad, quae fuit in quarto lapide a Malathis, addat: *quodnam oppidum sint Malata illius loci nemo facile explicaverit.* Nec alibi in opere geographico ipse hujus urbis meminit.

Mentio fit *Moleathiae*, vel *Moleahae* in Notitia Imperii. Non dubito esse urbem Malatha, vel *Molada* uti Hebraice scribitur. Vide hanc vocem. Etiam apud Ptolemaeum *Maliattha* Elusae proxima statuitur.

M A M O P S O R A.

Inter loca Palaestinae tertiae recensetur in Notitiis veteribus Ecclesiasticis. Vide quae ad illas notamus supra pag. 217. In quibusdam legitur *Μαμώ*, & dein *Ψορά*, ac si duae urbes essent. Sed siquidem Palaestinae tertiae tribui debent urbes episcopales 14, uti dicitur pag. 223. *Μαμώ* & *Ψορά* unam vocem debent constituere, nam si divellantur erant 15. Ita etiam *μαμύψορα* legitur in Graeca notitia quam supra pag. 215. videre est, & illic etiam 14 urbes Palaestinae tertiae dantur. Sic & *Mamapsora* legitur supra pag. 226.

M A M R E.

ממרא / Non longe erat a Chebron. *Gen.* 35. 27. *אלון ממרא* *Gen.* 13. 18. & *μαμρεῖ δρυς* Josepho & Epiphanio. Aliis terebinthus. Vide quae de hoc loco supra notavimus, ubi Chebronem descripsimus.

M A N D R A.

Μάνδρα. Nomen loci. Josephus *Antiq.* x. 10. qui *Jer.* 41. 17. dicitur

dicitur גֵּרֻת כִּמְחָם Geruth Kimham prope Bethlechem. Videtur Josephus, ut alibi, significationem vocum attendisse.

M A N G A N A E A.

Patria S. Hadriani, sita non longe a Caesarea. Appellatur alias Βανέα, Vanea, Ganea. Eusebius de Martyribus Palaestinae pag. 341. Vide & Acta Sanctorum Tomo VI. p. 364. Estne Βαιτοανεία Eusebii, vicus 15 miliaribus a Caesarea distans versus ortum, cuius meminit in Onomastico ad vocem 'Αρείε.

M A N I A T H E.

Μανιάθη. Urbs Peraeae. Josephus *Antiq.* v. 9. Minnith, *Jud.* XI. 34.

M A N O C H O.

Μανχαΐ. Urbs tribus Judae, quae recensetur in serie urbium *Jos.* 15. 60. in codicibus Graecis, non in Hebraeis.

M A O N.

מאון / Urbs in tribu Judae. Memoratur & solitudo Maon: videtur non longe a Carmel & Ziph abuisse, quia *Jos.* 25. cum iis jungitur & 1 *Sam.* 25. 2. Eusebius scribit Maon esse in Daromac parte orientali.

M A P S E S.

Μάψης. Inter urbes Palaestinae tertiae recensetur in Notitia veteri Ecclesiastica. Μάψης alii, alii denique Νάψης legunt. Sed Ptolemaeus confirmat lectionem priorem: ibi enim Μάψης legitur, diciturque esse urbs Idumaeae ad occidentem Jordanis.

* M A R A L A.

מרגלה / Urbs in finibus Zabulon *Jos.* 19. 11. aut certe non longe ab iis, aut quo fines hujus tribus respexerunt: nam terminus

minus dicitur ascendisse *versus mare & Marala*: atqui ad mare ipsum non pertinuit regio Zabulon, quia ceteroquin Ascher & dimidia Manasse non possent se mutuo attingere, quod tamen dicitur *Jos. 17. 10.* Adeoque etiam Marala potuit locus aliquis fuisse, quo fines occidentales regionis Zabulon respexerint. Eusebius videtur credidisse locum hunc in portione Manassis fuisse, scribens in Onomastico *μαραλά, φυλῆς Μανασσῆ.* Hieronymus aut aliter illic legit, aut ipse depravatus est, scribens *Marala adscensus Zabulon.*

M A R A P H I S.

Inter urbes Palaestinae recensetur ab Johanne Tzetze in *Chil. 11. cap. 452.*

᾿Ων πόλεις Ἀντιόχεια, Γάζα, καὶ Ἐλαῖς δε
Μάραφίς καὶ Ἀσκάλων δὲ, Τρίπολις καὶ Ἰόπη.
*Horum urbes sunt Antiochia, Gaza & Elais,
Maraphis, & Ascalon, Tripolis & Jope.*

Antea monui Tzetzem in hoc carmine ante oculos habuisse versus Dionysii periegetae, *vers. 910. & seqq.* Id evidens est si quis utrumque conferat. At apud Dionysium *μάραβος* legitur eodem versu cum Tripoli commemorata. Haec est quae Tzetae *μάραφίς*. Quae nihil ad Palaestinam. Possēt quis credere Raphiam urbem sub *μάραφίς* latere: sed non crediderim de ea Tzetzen cogitasse.

M A R E O N.

Μαρεών. Urbs a Graecis Samaria dicta. Josephus *Ant. VIII. 7.* Respicitne ad nomen Hebraicum *Schomron*, vel ad *שֶׁמֶרן מְרוֹן* *Jos. 12. 10.* Sic ut *Μαρεών* exprimat *מְרוֹן*.

M A R E S C H A.

מָרְשָׁה / Marescha in versione Alexandrina 2 *Chron. XI. 8.* *μαρισά* dicitur: erat autem haec urbs in tribu Juda *Jos. 15. 44.* 2 *Chron. 14. 9.* *Mich. 1. 15.* Vallis Sephatha prope Marescham.
2 *Chron.*

2 Chron. 14. 10. commemoratur Erat inter secundo lapide Eleutheropoleos & tempore Eusebii deserta, ut testatur ad vocem Μαρησά. Cellarius putat legendum β' pro β' in Eusebio. Ego nil mutandum censeo, maxime quum jam Hieronymus ita legerit; nec obtare puto, praelio hic loci commissio hostes fugientes Geraram usque, licet longe hinc abesset, persecutum fuisse exercitum victorem.

Non existimo quenquam veterum saepius hujus urbis meminisse quam Josephum. *Antiq.* VIII. 3. & 6. appellat eam urbem tribus Juda & Μαρησά illic ei scribitur, quod plane convenit cum nomine מרשח *Marecha* quod ei datur 2 Chron. 11.; 8. qui locus cum illo Josephi conferendus est. *Antiq.* VIII. 6. tradit non procul ab urbe Maresa vallem Saphatha fuisse ubi Asae exercitus confingeret cum Aethiopiis; quod conferri debet cum 2 Chron. 14. 10. *Antiq.* XII. 12. scribitur Μαρησά & capta fertur a Juda Maccabaeo. Sed haec diversitas scriptionis librariis tribuenda videtur. Itabell. 1. 6. Μαρησά scribitur in editis, ubi tamen MS. tus codex Academiae Lipsiensis habet Μαρησά. Et credibile est ubique eodem modo Josephum nomen hujus urbis celeberrimae scripsisse, sed idem quod aliae fatum experta vox haec est. Quid? quod in Σαμαρειά mutatum sit 1 Macc. 5. 66. omnino enim mihi persuadeo male illic vulgo legi Σαμάρεια pro Μαρησά. Confer Josephum cum libris Chasmonaeorum & res liquebit. Videlicet Judas proficiscitur austrum versus 1 Macc. 5. 65. Chebronem capit & loca vicina, dein consilium capit invadendi γῆν ἀλλοφύλων, terram alienigenarum, per quam Philistaeorum regio vulgo intelligi solet, & hoc loco utique debet intelligi, quia *compt.* 68. Ἄζωτος in illa γῆ ἀλλοφύλων collocatur. Tum iter suum prosequens διεπορεύετο τὴν Σαμάρειαν. Hic lege Μαρησάν, uti in Josepho extat, qui prius eum ad Chebronem, dein Mariissam, tum Azotum deducit. Et quid ei cum Samaria postquam Hebronem expugnasset, ad austrum Hierosolymarum sitam, quum animum haberet Azotum aliasque urbes Philistaeis eripere? Haec mihi certa videntur. Inscitia librariorum pro nomine ignotiori Μαρησά substituit inepte notius il-

lud *Σαμαρείας*. Hoc sexcentis in locis contigit.

Porro, ut Josephi testimonia de Marissa persequamur, "Αδωρα & μαρίσσα urbes Idumaeae appellantur *Ant. XIII. 17.* quum nomen Idumaeae parti tribus Judae datum fuit. Marisseni, quando ab Hyrcano urbs eorum capiebatur, erant regi Syriae subditi, ἄπικοι Ἰσθαίων καὶ σύμμαχοι *Ant. XIII. 18.* "Αδωρα & μαρίσσα dicuntur urbes esse mediterraneae κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν, id est, in Idumaea *Ant. XIII. 23.* Nec enim necesse est credere Josephum voluisse dicere illam sitam esse in Idumaea superiore, κατὰ Ἰδουμαίαν, nempe illam aliam Idumaeam quae ἡ μεγάλη dicitur. Nam κατὰ Ἰδουμαίαν idem ei significat quod ἐν Ἰδουμαίᾳ. Hoc alibi demonstramus. *Ant. XIV. 2.* dicitur Marissa Arabibus esse crepta. Pompejus eam suis incolis restituit *Ant. XIV. 8.* Restauratur a Gabinio *Ant. XIV. 10.* Πόλις δυνατὴ appellatur quum a Parthis everteretur *Ant. XIV. 27.* μαρισαίων πόλις dicitur *bell. I. 11.*

Marescham esse eandem ac בית גברין scribit R. Benjamin in Itiner. sed ejus auctoritas tanti non est. Vide supra *Bethagabris*.

M A R I S S A. Vide M A R E S C H A.

M A R O N A E.

אנשי כרונאי / Litem cum incolis נוש הלב habuere de sepulcro R. Eleazaris filii Schimeonis. Vide Midras Coheleth *fol. 118.4.* Locum hunc כרון appellat auctor libri quem edidit Hottingerus, titulo Cipporum Hebraeorum, *pag. 54.* ubi sepulcrum ostenditur: nam אלעי *Elai* mutandum est in אלעזר *Eleazar*. Forsitan in exemplo Hottingeri per compendium אלע scriptum fuit. Certe Eleazar scribi debet. Id patet ex eo quod filius Simeonis appelletur & ex loco citato Midrasch Coheleth.

M A S A D A.

Erat haud procul Asphaltite, castellum in rupe, uti Plinius scribit *lib. v. 17.* qui ejus meminit post Engaddi: sic ut ad occidentem lacus collocari debeat. Straboni *lib. XVI. מסάδα* scribitur,

bitur, qui saxa aspera exusta illic ostendi tradit: hae erunt reliquiae subversarum urbium Adamae, Gomorrhæ &c.

Loci hujus aliquoties meminit Josephus. *Antiq.* XIV. 20. esse munitissimum scribit: id etiam nomen מצדף notat. *Antiquit.* XIV. 26. Aquarum penuria laborasse, & *bell.* VII. 28. nullum fontem ei propinquum esse. *De bell.* I. 11. Herodem capta Joppe festinasse Masadam & inde Hierosolymas. *De bello lib.* v. *cap.* 3. arcem esse munitissimam non longe ab Hierosolymis, qua occupata sicarii oppidum Engaddi invaserunt. *De bell.* v. 8. Cerealem invasisse superiorem Idumaeam, cepisse Caphetram, Capharin & Chebronem. Restabant subjugandæ Herodium, Massada, Machaerus & Hierosolyma. *De bell.* VI. 28. Flavium Sylvam quum jam tota terra Judaïca subjugata esset & unica restaret arx Massada, hanc oppugnasse. Eodem capite describit hanc arcem Josephus.

M A S P H A.

μασφα. In finibus Eleutheropolis contra septentrionem pergentibus Aeliam. Eusebius in Onom. *μασσηφα* I *Macc.* 3. 46. Vide *Mitzpa*.

M A X I M I A N O P O L I S.

Ita legit Hieronymus & notitia vetus Ecclesiastica, alique, non Maximinianopolis, quam scriptionem alii praeferunt Urbs olim dicta fuit Hadadrimmon, sita juxta Jezraelem. Hieron. ad c. XII. Zachariae. *Adadremmon*, pro quo LXX transtulerunt ῥοῶνος, urbs est juxta Jezraëlem, quae hoc olim vocabulo nuncupata est & hodie vocatur Maximianopolis in campo Mageddon. Sed quia hic dubium videtur an illa quae hoc olim &c. referri debeant ad Adadremmon an vero Jezraelem, addamus haec ejusdem verba ex Comment. ad *Hos.* I. diximus Jezraëlem, quae nunc juxta Maximianopolin est. Ergo Jezrael non erat ipsa Maximianopolis. Errant illi omnino qui dicunt errasse Hieronymum quod urbem Aegypti Maximianopolin in Palaestina locaverit. Concilio Nicaeno interfuit Episcopus Maximianopolitanus, & Concilio Hierosolymitano

anno 536. In Itinerario Hierosolymitano Maximianopolis abesse dicitur millia passuum XVII a Caesarea, a Jezrael (ea est Esdræa) X. Recensetur inter urbes Palaestinae secundae in notitiis veteribus: vide supra *lib. I. cap. xxxvi.*

M A Z A E N A.

Urbs Palaestinae. Ita legitur apud Stephanum. *Μάζαινα, πόλις Παλαιστίνης ἀπὸ Μάζαίνης· οἱ πολῖται Μάζαινηνοί. Mazena, urbs Palaestinae, a Mazaeno dicta. Incolae Mazaeneni.*

M E A L L O N.

מאלון / Urbs Nephtali. *Jos. 19. 33.* Alii putant nomen esse *מלון* & mem praefixum. In Gemara Hierosolymitana Megilla *fol. 70. col. 1.* nomen ejus recentius scribitur *מאלון* Ajalin. *מאלון* legitur etiam apud Eusebium in Onomastico nomen urbis Zabuloniticae, quae *Jud. 12. 11.* *מאלון* Ajalon scribitur, pro quo *Ἐλείμ* & *Ἀλιμ* in quibusdam codicibus Graecis est.

* M E A R A.

מערה / Urbs, uti videtur, non longe a Sidon. *Jos. 13. 4.* unde Meara Sidoniorum nuncupatur. Alexandrini illic omiserunt, red-dentes *οἱ Σιδωνιοὶ ἕως Ἀφὲκ.*

M E C H A N U M.

Vicus ascendentibus Eleutheropoli Aeliam in octavo lapide. Hieronymus in Onomast. ad vocem *Bethmacha.*

* M E C H O N A.

מכנה / Urbs tribus Judae. *Nehem. 11. 28.* Crediderim esse vicum Mechanum inter Eleutheropolin & Aeliam, cujus Hieronymus meminit. Vide hanc vocem.

M E D E B A.

מֵדְבָה / Urbs in portione tribus Ruben & quidem in regione ejus australi, quia *Jos.* 13. 16. ad Medebam ejus fines esse dicuntur. Campestria Medebae memorantur *Jos.* 13. 9. 16. *Num.* 21. 30. Dicitur *Jos.* 16. 2. fuisse in Moab: occuparunt videlicet eam postea Moabitae, de qua re alias. Eusebius scribit esse prope Chesbon. Memoratur etiam μηδαβᾶ *1 Macc.* 9. 36. Πόλις μηδαβᾶων appellatur in Concilio Chalcedonenfi, & episcopatu erat insignis. Μήδαβα, πόλις τῶν Ναβαταίων. ὁ πολίτης Μηδαβηνός, ὡς Οὐράνιος ἐν Ἀραβικῶν δευτέρῳ. *Medaba, urbs Nabateorum. Incola Medabenus dicitur, ut Uranius scribit lib. II. Arabicor.*

Appellatur a Josepho μεδαβη *de bell.* 1. 2. & alias μηδαβα quod melius exprimit vocem Hebraeam מֵדְבָה quam μεδαβη. Et ita quoque Suidas citat ex Josepho: μήδαβα, ἵνομα τότε παρὰ Ἰωσήφ. Urbis hujus incolae Johannem Gaddin, dum ad Nabataeos proficiscitur, occidunt. Josephus *Antiq.* XIII. 1. Capta fuit urbs ab Hyrcano *Ant.* XIII. 17. Urbs fuit Moabitica, sed Judaeis tradita *Ant.* XIII. 23. Et *Ant.* XIV. 2. dicitur Arabibus esse crepta a Judaeis.

M E G I D D O.

מֵגִדּוֹ / Urbs Menassitarum, sed extra regionem tribui illi assignatam *Jos.* 11. 17. *Jud.* 1. 27. Aquae Megiddo *Jud.* 5. 19. memorantur, vallis Megiddo *2 Chr.* 35. 22. Πεδίον μεγεδδαῖς libro tertio Ezrae, *cap.* 1. 27. In Josepho haec urbs μαγεδδῶ scribitur *Antiq.* IX. 5. & μαγεδῶν, *Antiq.* VIII. 2. Etiam μένδη *Antiq.* X. 6. collato cum *2 Chron.* 35. 22. Has autem varias scripturas ejusdem urbis non Josepho sed librariis tribuendas existimo, non hic tantum sed alibi. Aequum est ita arbitrari. Herodotus *historiarum lib.* 11. *cap.* 159. ἐν μαγεδῶν scribit commissum esse praelium quod sacri scriptores in Megiddo initum dicunt.

Contra hunc situm, quem urbi Megiddo tribuimus, facere
V v v v v 3 vide-

videtur quod dici non possit, si illic collocetur Megiddo, Josiam Aegyptiis *obviam*, לקראת, processisse: nam jam pertransiverant regnum Josiae. Verum omnino existimamus recte dici illum obviam processisse ipsis. Aegyptios secutus non est qui per oram maritimam, uti credibile est, progressi sunt: volebant enim offendere Josiam 2 Chron. 34. 21. Josias autem per viam mediterraneam, nunc quoque tritam Hierosolymis Sichemum, Samariam, atque ita porro: ut in campo Megiddo uterque exercitus sibi occurreret. Videlicet illud לקראת usurpatur frequenter de exercitibus sibi mutuo occurrentibus, uti Gen. 14. 17. Rex Sodomae ivit לקראת. Num. 20. 18. ne transi per regionem meam, ne prodeam cum gladio tibi obviam: Sic Jof. 11. 20. 1 Sam. 4. 1. Nec videtur ea phrasis necessario denotare, hostilem exercitum necdum in fines regionis penetrasse, aut non multam partem regionis transivisse. Quum enim Josia videret properare exercitum Aegyptiacum per fines suos vix videtur tam cito ei occurrere potuisse, & in campo Megiddo, quem transire constituerat cum exercitu rex Aegyptius, se ei opposuit, non quo illos ab aditu in fines imperii sui prohiberet, sed ut transitum ulteriorem negaret: sic ut vere ei occurreret illic, loco ad praelium aptissimo.

Nec est quod quis urgeat, si in Megiddo illa quam nos collocamus in valle Jizreelis, adeoque in portione regni Israelis non Judae, praelium patratum sit, inde sequi exercitum Aegyptiacum jam tum pertransivisse regnum Josiae, sive regionem Judaicam: quum contra Josias studuerit transitum regis Aegyptii per regnum suum impedire. Nam cessabat imperante Josia distinctio inter regnum Judae & Israelis, abductis x tribubus in Assyriam 2 Reg. 17. Quare etiam Josias legitur non in Juda tantum sed urbibus Samariae 2 Reg. 23. 17. in urbibus Menassis, & Ephraim, & Simeonis usque ad Naphtali cultum veri Dei restituisse 2 Chron. 34. 6. Quamvis autem magnam partem terrae Judaicae jam pertransivissent Aegyptii, noluit eos Josias ultra tendere, non tantum ne reliquae partes ab exercitu quidpiam paterentur; verum ne semel dato transitu, iterum exercitum

tum illum reducem, & interea bello fervente saepe homines ultro citroque commeantes ab exercitu Aegyptum & viceversa, excipere cogeretur. Forsitan etiam metus erat ne Aegyptii, ex victoria Euphratensi ferociores redditi, sibi essent graves magisque metuendi.

* MEHAIJARCON.

מֵי הַיַּרְדֵּן / Urbs tribus Dan. *Jes.* 19. 46.

MENOIS. Vide *Minois*.

* MEONENIM.

מֵעֹנִיִּים / Quercus five אֵלוֹן Meonenim i. e. hariolorum. *Jud.* 9. 37.

MEPHATH.

מֵפָאֵת. Trans Jordanem, ubi praesidium erat militum Romanorum ob vicinam solitudinem. Eusebius in *Onomastico*.

MEROME.

Vulgatus habet pro nomine loci in cantico Deborae *Jud.* 5. sed כְּרוֹם est *Jes.* 37. 24. & alibi מֵפָאֵת.

MERON.

מֵירוֹן / Vide Gusch Chalab.

MERONOTH.

Videtur esse nomen loci, vici, urbisve *Nehem.* III. 7. יַדוֹן Jadon Meronothites cum Melatha Gibeonita commemoratur.

MEROTH.

מֵרֹאֵת. Vicus qui Galilaeam superiorem ab occasu terminat *Ant.* III. 2. Rothala pro eo exhibet Hegefippus. In Sanhedrin מי מערות aquae *Mearoth* dicuntur convertendae in sanguinem sub

sub adventum Messiae, & glossa notat eas esse scaturigines Jordanis. At hic locus ab hoc vico diversus est, nam ad occasum Galilaeae fuit, Jordanes autem ad ortum. $\mu\eta\rho\omega$ etiam dici videtur Josepho *de bell.* 11. 25. vicus Galilaeae superioris. Cellarius conjicit a lacu Samoconite five aquis Merom ita dictum. At si hic vicus idem est ac $\mu\eta\rho\omega\theta$ non potuit ab illo lacu appellari, qui erat ad orientem Galilaeae, Meroth autem erat ad occidentem. Forte $\mu\epsilon\rho\rho\alpha$ Sidoniorum ortum dedit vico huic $\mu\eta\rho\omega\theta$.

* M E R O Z.

$\mu\epsilon\rho\omega$ / *Jud.* 5. 23. Videtur non longe abfuisse a torrente Kischon, & locus erat habitatus. Procopius Gazaeus ad hunc locum scribit se nihil de eo loco invenisse in Coloniis aut Hebraicis interpretationibus aut Commentario de locorum nominibus.

M E R R U S.

Vicus, 12 miliaribus a Sebaste, juxta Dothaim. Eusebius ad vocem $\mu\epsilon\rho\rho\alpha\upsilon$.

M E T O P A.

Vicus in eremo civitatis sanctae appellatur in Actis Sanctorum *Tom.* 11. pag. 305.

M E T R O C O M I A.

Recensetur uti nomen proprium loci in Notitiis Veteribus Ecclesiasticis inter loca Palaestinae tertiae.

M E Z O N E C H A.

$\mu\epsilon\omega\eta\rho\eta$ / Celebratur apud Talmudicos in Menachoth. VIII. 1. uti quae optimum triticum producit & jungitur cum Michmas.

M I A.

μίας. Vicus in finibus Peracae orientem versus, ubi regio Philadelphiae urbis est. Nam Judaei in Peraca cum Philadelphienfibus de eo litigabant. Josephus *Ant.* xx. 1. Forsitan legendum est Ζία. Hoc enim nomen vici fuit non longe a Philadelphia versus occidentem. Eusebius in voce Ζήμ. Ἔστι νῦν Ζιὰ κώμη ὡς ἀπὸ τῆς σημείων Φιλαδελφίας ἐπὶ Δυσμαίς. Hieronymus. *Hodieque villa Zia ostenditur in quinto decimo lapide Philadelphiae contra occidentem.*

M I C H M A S C H.

מִכְמָשׁ / Urbs ad ortum Bethaven 1 *Sam.* 13. 5. Philistaei leguntur caesi a Michmasch ad Ascalon 1 *Sam.* 14. 31. Est vicus grandis 9 mill. ab Aelia prope Rama, teste Eusebio. Μαχμαίς nuncupatur 1 *Macc.* 9. 73. Μαχμαῖ Josepho cui urbs appellatur *Ant.* vi. 6. & *Ant.* XIII. 2. Μακαλαῖ male III *Ezr.* 5. 40. Μαχημαίς Gracis. *Nehem.* 7. 31.

Celebratur apud Talmudicos ager hujus loci a fertilitate. Menachot *cap.* VIII. 1. אִזְרוּ מוֹבָחַר מִכְמָשׁ וּמוֹנִיחָה אֶלְפָּא Unde petebatur optima farina? Michmas & Mezonecha sunt praecipua loca. Alii legunt מכנס, & מכנים.

M I C H M E T A T H.

מִכְמֶתַח / In confiniis Ephraim & Manasse. *Jos.* 15. 6. Erat in conspectu Sichem *Jos.* 17. 7. Limes australis Menassis ita ducitur ab ortu versus occasum, ab *Ascher Hammichmetath, Tappnach* &c. Confer dicta supra ad vocem *Ascher.*

* M I D D I N.

מִדְדָן / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 61.

* M I G D A L E D E R.

מִגְדַּל עֵדֶר / *Gen.* 35. 21. non longe uti videtur a Bethlehem.
XXXXX Puto

Puto huc facere ea quae Hieronymus habet in Onomastico ad vocem Bethlechেম: mille circiter passibus procul turris Ader, quae interpretatur turris gregis quodam vaticinio pastores Dominicae nativitatē conscios ante significans. Meminit & hujus Πύργος Γαδάρης Eusebius ad vocem Γαδάρης.

Fit & mentio loci Migdal Eder in vita R. Simeonis Ben Chalaphta: quamvis ille locus videatur prope mare Tiberiadis situs fuisse ubi מגדל עדר Μαγδαλα Γαδάρων Ligtfootus constituit, & Gadaris dicta.

MIGDAL EL.

מגדל אל / Urbs in Naphtali *Jos.* 19. 38. Eusebius scribit esse vicum grandem Magdiel 9 (Hieron. 5.) miliaribus disjunctum a Doris argentibus Ptolemaidem.

* MIGDAL GAD.

מגדל גדר / Urbs in Juda. *Jos.* 15. 37.

MIGDAL TZEBAIA.

מגדל צבעייה / Quasi turrim tinctorum dicas. Urbs terrae Israeliticae vastata propter scortationem, uti traditur in Echa Rabbati *fol.* 75. 4. & mox dicitur שלוש מאות חנויות של מוכרי טהרות היו במגדלא דצבעייה 300 tentoria vel domus erant vendentium turtures & columbas ad purificationem puerperarum in Magdala Tzebaia. In Midrasch Schir Hasschirim *fol.* 12. ubi disputatur unde בריהים transilla ad compingendos asseres tabernaculi habuerint tantae longitudinis, 31 nempe cubitorum, dicit R. Levi Bar Chaia במגדל צבעייה קצצום והורידום עכס למצרים ולא נמצא בהן קשר ופקע in Migdal Tzebaia ea exciderunt & secum tulerunt Aegyptum versus: nec in lignis illis fuit fissura aut nodus. Eadem mox Magdala ἀπλωσ; dicitur אעין דשטים ligna Schittim erant in Magdala. Ex iis quae illo folio antea leguntur, Israelem ivisse Beersehebam ut caederet arbores

borea ab Abrahamo ibi plantatas, & a tempore Jacobi illa ligna apud Israelitas latuisse (quare dictum sit אשר נכצא אתו עצי non אשר נכצא עצי) videretur colligendum hunc locum non procul a Berséba quaerendum esse : & ex sententia R. Levi Bar-chaiæ, quia Jacobo sepulto in Chebron illa ligna eos secum putat tulisse in Aegyptum, posset etiam dici eum locum circa Chebron vel Berséba fuisse. Vide an non possit esse idem ac מצביה *Me-zobaia* 1 *Chron.* II. 47. per compendium.

M I G R O N.

מִיגְרֹן / In Benjamin. 1 *Sam.* 14. 2. *Jes.* 10. 28.

M I N N I T H.

מִינִית / In regione trans Jordanem. *Ezech.* 27. 17. *Jud.* II. 33. quae Judæis suberat, ut alii vero quae Ammonitis: quod dependet ab itinere Jephthæ, progressusne sit a borea ad austrum an vice versa, & fuerintne duae *Aroer*: quae quidem conjecturis constant magna ex parte. Ostenditur in quarto lapide Esbus pergentibus Philadelphiam, teste Eusebio in Onomastico. *Μιννάθη* appellatur Josepho, urbs Perææ. Cellarius putat nomen hujus urbis non esse Minnith, sed *Minnith viginti urbium*, quia legitur *Jud.* II. 33. מִנִּית עִיר, ut quum dicimus *Philadelphia Decapoleos*.

M I N O I S.

Μινωίς. Urbs Palaestinae episcopatu insignis, cujus episcopus Zosimus interfuit Concilio Chalcedonensi anno 451. *Μινωίς* dicitur in actis Concilii Constantinopolitani. Videtur esse eadem ac vicus *Μινωίς* (nam & *Μινωίς* scribitur in actione secunda Concilii Chalcedonensis) prope Gazam, cujus meminit Eusebius in Onomastico ad vocem *Μινωίον*. In notitia dignitatum Imperii Romani memorantur *Equites promoti Illyriciani Menoidæ*. Cellarius in *Geograph. Antiq. lib. III. cap. 13.* putat hoc esse *Menoenum castrum* quod l. 30. *Cod. Theod. de erog. milit. annon.* commemora-

tur cum castro Verfabini i. e. Beerfabe. An hinc appellatur episcopus Μηνοῦτων, quae urbs Palaestinae fuit, episcopatu insignis, in Concilio Hierosolymitano anno 536 habito?

M I S C H A L.

מישאל / Urbs tribus Ascher. *Jos.* 21. 30. Adjacet Carmelo monti juxta mare, teste Eusebio ad vocem *Μασάων*.

M I T Z P A.

מיצפה / Ubi Laban & Jacob foedus iniverunt *Gen* 31. 49. Est etiam urbs in Benjamin *Jud.* 10. 17. & 21. 5. *1 Sam.* 7. 16. Confer *Jos.* 18. 26. Non longe erat a Ramathone distante 40 stadia Hierosolymis. Josephus *Ant.* VIII. 6. Inter Sichem, Silo, Samariam ac Hierosolymas *Jerem.* 41. 5. *Μασφάτις* Josepho *Ant.* v. 1. *Μασφάκη* *Ant.* v. 9. *Μασφάθ* *Ant.* vi. 5. & x. 10. Confer *Jerem.* 40. 6. *Μασφά* *Ant.* VIII. 6. *Μασσηφά* dicitur & urbs κατέναντι 'εγγεσαλήμ e regione Jerusalem, qui olim locus precum Israeliticis fuerat *1 Macc.* 3. 46. Haec est quae *Mitzpe* dicitur *Jos.* 18. 26. Chivvaci habitabant *בארץ הכנצה תחת הרמון* sub Chermone (monte) in terra *Mitzpa* *Jos.* 11. 3. Chermone autem erat prope Paneada.

M I T Z P E.

מיצפה vel המצפה / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 38. Esse in finibus Eleutheropolis versus boream vicum hoc nomine testatur Eusebius. Urbs etiam trans Jordanem fuit quae tribui Gad videtur data quia termini Gaditarum erant *כחשבן עד רכה הכנצה* a Cheschbon ad Ramath Mitzpae. Unde colligitur ex opposito Cheschbonis ad septentrionem regionis Gaditicae sita fuisse. Et eadem videtur esse quae *כנצה גלעד* *Mitzpe Gileaditidis* dicitur *Jud.* 11. 29. unde ad Ammonitas Jephtha profectus est. Est etiam urbs clarissima in Benjamin, locus conventus populi. *Jos.* 18. 26. *1 Reg.* 15. 22. *2 Chr.* 16. 6. *Neh.* 3. 7. aliaque in Moabitide *1 Sam.* 22. 3.

Est quoque nomen vallis in finibus borealibus terrae. Nam Josua ad aquas Merom configens hostes persecutus est usque ad Siconem urbem. (*Jos.* 11. 8.) & *בקעת מצפה*.

M O D I I T H.

המודיעת / Urbs est quae 15 miliaria aberat Hierosolymis, uti Bartenora tradit ad Chagiga 111. 5. Maimonides dicit locum esse circa Hierosolymas.

M O D I N.

Μωδίν vel Μωδειν. Urbs est in qua Mattathias habitavit: 1 Macc. 2. 1. 15. & 9. 19. Non videtur longe a mari abfuisse, aut certe in loco alto sita, quia monumentum illic erectum conspicere potuerunt navigantes in mari magno 1 Macc. 13. 30. Vicum hunc Judaeae esse scribit Josephus appellatque Μωδειν Antiq. XII. 8. 9. & 19. & Μωδειν. bell. 1. 1. Sed haec quum dico, librariis potius quam Josepho diversitatem scriptionis tribuo. Suidas in Josepho legit Μωδαειν, ita scribens, Μωδαειν, ὄνομα πόλεως παρὰ Ἰωσήφω. Eusebius in Onomastico scribit non longe a Diospoli vicum hunc situm fuisse, & sepulera Maccabaeorum ibi monstrari. Hieron. in Comm. ad Jesh. 30. viculum Modim appellat. Hinc forsitan origo est nominis Μακκαβαίος a מודין quia in tribu Dan erat patria eorum, quae in vexillis has literas ultimas nominum Abrahami, Isaaci, & Jacobi habuisse scriptas dicitur.

M O H A I L A.

Legitur in Notitia dignitatum Imperii Romani. Vide excerpta ex ea supra lib. 1.

M O L A D A.

מולדת / Urbs in tribus Judae parte australi. Jesh. 15. 26. & 19. 2. Videtur esse eadem ac Malatha.

M O L E A T H A.

In Notitia Imperii memoratur. Credo esse Moladam, quae Μαλαθαῖα appellatur. At forsitan est Maledomim inter Aeliam &

XXXXX 3

Hic

Hierichuntem, ubi castellum militum esse situm Eusebius & Hieronymus movent ad vocem 'Αδαμιν & *Addomim*.

M O R E. Vide *Sichem*.

* M O R E S C H E T H.

Quidam existimant Morescheth & Marescha esse urbes easdem, sed alii verius putant diversas esse urbes, quod patet ex *Mich. i. 14.* ubi Morescheth, & *commate 15.* ubi Marescha, distincte recensentur. A Moreschet fit gentile Morashti *Mich. i. 1. Jer. 26. 18.* Hieronymus hanc patriam Michae in prologo ad hunc Prophetam appellat Morashti, quod proprie est nomen gentile ductum a Moreschet, dicitque *usque hodie juxta Eleutheropolim urbem Palaestinae haud grandis est viculus*, & ita Eusebius in Onomastico Μωραθηλ, ὅθεν ἦν μιχαίας ὁ προφήτης πρὸς ἀνατολὰς Ἐλευθεροπόλεως. Theophylactus habet μοραθλ. Epiphanius (vel quicumque ejus nomine prodiit) de vit. Proph. pag. 245. Ἐγενήθη ἐν Μωραθηλ ἐκ φυλῆς Ἐφραϊμ. *Natus est in Morathi ex tribu Ephraim.* Addit illum ἐν Μωραθηλ sepultum συνεγγὺς τῷ πολυανδρῆς Ἐνακίμ, *prope coemiterium Enacim.* In Chronico Paschali legitur pag. 245. Ἐν Ἀκίμ, in *Akim*, sed quum dictum fuerit cum in Morathi esse sepultum, nec de Acco, quae Ἀκίμ dicta fuit, hic cogitari debeat, restat ut dicamus corrigendum esse Chronicon Paschale ex Epiphanio, & auctore vitarum Propheticarum ab Hoeschelio edito ex codice Augustano, ubi etiam Ἐνακίμ legitur; maxime cum Philistaeos notare possit, & Moreschet in Sacro Codice appelletur Moreschet Gath ab urbe Philistaea. Quare etiam videtur Moreschet vicina urbi Gath debere statui, non ad ortum Eleutheropolis, quod Eusebio placet, qui Marescham videtur cum Moreschet confundisse.

Locum hunc, in quo sepultus est Michas, in dioecesi Eleutheropolitana quaerendum esse tum alia tum hoc quoque evincit, quod apud Theophanem legitur in Chronico ad annum aerae Christianae 385. Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει τὰ τῶν προφητῶν Ἀμεικίμ
καὶ

καὶ Μιχαὶς λέει ἀναθεθεὶν ἐν ῥέθῃ, Βεζένω τῷ ἐπισκόπῳ Ἐλευθεροπό-
λεως τῆς Παλαιστίνης χρηματισθέντα ἐν δύο χωρίοις τῆς περιοικίδος
Ἐλευθεροπόλεως. *Hoc anno Prophetarum Abacuc & Michae reliquiae*
Bezeno Eleutheropoleos in Palaestina episcopo a Deo revelatae inventae
sunt in duobus pagis agri Eleutheropolitani. Hic in Actis Concilii
Diospolitani habiti anno 415 Zebaenus nuncupatur.

* M O T Z A.

מֹצָא / Urbs tribus Benjamin. Erat & hoc nomine locus *infra*
Hierosolymas ירושלים לְמֹצָא quo descendebant, ut salices לְהַגְלִי
peterent in festo Tabernaculorum. *Succa.* IV. 5.

* N A A M A.

נַמְמָא / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 41.

* N A A R A N.

נַרְנָא / Urbs in regione tribus Ephraim. 1 *Chr.* 7. 28. legitur, ad
orientem Naaran, ad occidentem Gezer.

* N A A R A T H A.

נַרְתָּא / Urbs in finibus Ephraim *Jos.* 16. 7. Eusebius tradit
vicum *Nearath* 5 miliaria abesse a Jerichunte. Haec est quae *Νέαρα*
Josepho dicitur. Vide hanc vocem.

N A B A L L O.

Ναβαλλώ. Urbs Arabibus crepta a Judacis. *Joseph.* *Ant.* XIV. 2.

N A B A R A.

Ναβαρά. Vicus grandis in Batanaea Eusebius ad vocem *Ne-*
ερά. Male ibi legitur ἐστὶν Ἰβαραὶ pro ἐστὶν Ναβαρά.

N A B A U.

Ναβού. Vicus olim, nunc locus desertus, distans a Cheschbone millibus octo contra meridiem. Eusebius & Hieronymus in Onomastico.

. N A E P A P H A.

Ναιραφά. Vicus Galilaeae. Josephus in vita pag. 1013. Videtur legendum καὶ Ἰαφα, de qua re egimus, lib. 1. cap. xxxi.

N A H A L A L.

נחל & נחל / Jud. 1. 30. Urbs in Zabulon Jos. 19. 15. Eusebius ad vocem hanc notat Νειλά esse vicum in Batanaea: sed ea extra regionem tribus Zabulon fuit.

N A Ī N.

Ναϊν. Urbs non longe a Capernaum, uti videtur. Luc. 7. 11. Eusebius ad vocem Ἠνδῶν scribit, Endor est juxta oppidum Ναϊν, in quo Christus filium viduae suscitavit, estque circa Scythopolin. Idem ad vocem Ναϊν scribit, eam esse in secundo miliario a Thabor meridiem versus juxta Endor. Johannes Phocas autem in descriptione Palaestinae scribit Naim esse ad septentrionem montis Tabor quasi 12 inde stadiis, & in orientali urbis parte esse Endor, inter Thabor autem & Naim & Endor fluere torrentem Kifon.

Meminit etiam Josephus vici Ναϊν, quem Simon filius Giorae muro cinxit. De bell. lib. v. 7.

N A I O T H. Vide Nota & Rama.

N A Ī S.

Ναϊς. Vicus Samaritidis, situs in magno campo. Josephus Ant. xx. 5. idem Γημών appellatur lib. 11. de bell. c. 11.

Κάμη,

Κώμη Νόβς inter urbes Palaestinae secundae recensetur in notitia veteri Ecclesiastica.

N A P H A T D O R.

נפת דור & נפת / Ad mare magnum. *Jos.* 11. 2. & 12. 23. Eusebius notavit esse urbem Dora, 9 miliaribus a Caesarea.

N A R B A T A.

Νάρβαρα. Locus distans 60 stadiis a Caesarea, unde toparchia Narbatene nomen accepit. Josephus *de bell.* 11. 14. Rufinus legit *Nabata*, vel certe nunc in eo ita legitur. Narbatene toparchia ἄρχος τῆς Καισαρείας esse dicitur *lib.* 11. *de bell. cap.* 22. Rufinus alius, ut videtur, usus codicibus reddit *finitimam Samariae* (pro *Caesareae*) *Nabarsenem* toparchiam. Meminit & Cedrenus, qui Josephum describere solet, *pag.* 189. Καὶ Νάρβατον καὶ τὴν Περαίαν.

N A S I B.

Νασίβ. Aberat Eleutheropoli septem miliaria Chebronem versus. Eusebius in Onomastico ad vocem *Nasib*.

N A Z A R E T H.

Ναζαρέθ. Urbs Galilaeae *Marc.* 1. 9. aedificata super rupem unde Christum praecipitare conati sunt *Luc.* 4. 29. Urbs in qua Christus educatus est, & cujus synagogam frequentare solebat *Luc.* 4. 16. unde *Ναζαρηὸς Marc.* 1. 24. & 14. 67. &c. *Ναζωραῖος Matth.* 26. 71. dictus est. Haec fere sunt quae ex Novo Testamento de hac urbe colligi queunt.

Eusebius in Onomastico notat vicum hunc esse e regione Legionis, 15 miliaribus inde remotum orientem versus, prope montem Thabor.

Ναζαρέτ, scribit Epiphanius, olim oppidum erat, nunc vicus, *κώμη, lib.* 1. adversus haereses *pag.* 122, notatque *pag.* 136.

Yyyyy

ante

ante tempora Josephi (usque ad imperium Constantini senioris) nullis praeter Judaeos illic habitare licuisse.

Scriptor saeculi sexti, Antoninus martyr, haec habet de Nazareth. *De Tiro venimus in civitatem Nazareth, in qua sunt multa admiranda; ibi pendet thomus in quo Dominus J. C. nomen beatum cum corona habuit impositum. Ibi est etiam Synagoga in qua posita est trabs, ubi Dominus Jesus cum aliis sedit infantibus, quae trabs cum a Christianis agitur sublevatur.* Dein narrat basilicam magnam illic esse, & mulieres pulcherrimas, quod a Sancta Maria ipsis concessum dicunt. Regionem circumjacentem ait *Paradiso similem, tritico & frugibus similem Aegypto, vinum, oleum, mel illic optima esse & milium altum nimis & paleam grossam.*

Quomodo se habuerit saeculo septimo ex Adamnano discimus *L.II. de locis Sanctis*: ubi haec legas. Civitas Nazareth, ut Arculfus qui in ea hospitatus est narrat, & ipsa ut Capharnaum murorum ambitum non habet, supra montem posita; grandia tamen lapidea habet aedificia, ibidemque duae praegrandes habentur constructae ecclesiae: una in medio civitatis loco super duos fundata cancos, ubi quondam illa fuerat aedificata domus in qua noster nutritus est Salvator. Haec itaque eadem ecclesia duobus, ut superius dictum est, tumulis & interpositis arcibus subfulta habet inferius inter eosdem tumulos lucidissimum fontem conlocatum, quem totus civium frequentat populus de illo exhauriens aquam, & de latice eodem sursum in ecclesiam superaedificatam aqua in vasculis per trocleas subregitur: altera vero ecclesia in eo fabricata habetur loco, ubi illa fuerat domus constructa, in qua Gabriel Archangelus ad beatam Mariam ingressus ibidem eadem hora solam est locutus.

Status hujus urbis saeculo octavo ex itinerario S. Willibaldi episcopi, inserto Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti *Tom. iv. pag. 374.* liquet. *Ambulabant in illum locum ubi Gabriel primum venit ad S. Mariam, Ave gratia plena, & reliqua. Ibi est nunc Ecclesia, & ille vicus in quo est Ecclesia est Nazareth. Illam Ecclesiam Christiani homines saepe comparabant a paganis, quando illi volebant eam destruer.*

Scriptor saeculi duodecimi Thocas ita eam describit. Μέσον δια-
 Φέρων βενῶν ἐπὶ τῷ βάθει τῆς ἐξ αὐτῶν Φάραγγος ἡ Ναζαρετ πόλις
 τεθεμελιώται. *Inter varios colles media ad ima vallis ab iis forma-*
tæ urbs Nazareth structa est. Postea appellat eam κωμόπολιν, sic
 ut κώμης & πόλεως vicī & urbis certo respectu nomen mereatur:
 additque statim ac portam urbis ingressus es, offendi templum
 Gabrielis, & in eo in parva spelunca esse fontem, e quo Maria
 aquas haurire solebat, & ubi Gabrielem ad se primum loquen-
 tem audivit. Praeterea domum Iosephi esse mutatam in pulcher-
 rimum templum.

Guilielmus Tyrius *lib. xxii. 26. Transcurfis montibus in quibus*
sita est Nazareth, Domini civitas, descenderunt in campum magnum,
cui nomen vetus Esdrelon. Et mox: ascenderunt in eum montem su-
per quem Nazarena sita est civitas: ita ut de prominentibus collibus
universam infra se positam respicerent civitatem.

* N E A.

נְצַר / Urbs in finibus tribus Zabulon *Jos. 19. 13.* Haec 'Ανωά
 Eusebio dicitur.

N E A P O L I S. Vide *Sichem.*

N E A R A.

Νεαρά. Vicus unde aquae ductae sunt ad palmetum Jerichun-
 tinum teste Iosepho *Antiq. xvii. 15.* Existimo hunc vicum esse
 eundem qui ab Eusebio describitur abesse 5 miliaribus Jerichunte
 in Onomastico. Νααραθά· φυλῆς Ἐφραΐμ· καὶ νῦν ἐστὶ Νοοράθ κώμη
 Ἰσθαίων ἀπὸ ἐ σημεῖων Ἰεριχῶν. Ita videtur mihi legendum καὶ pro
 κώμη. Mox enim sequitur κώμη, nec olim ea fuit κώμη sed πόλις
 Ἐφραΐμ. Praeterea ἐστὶ Νοοράθ pro ἐστὶν Ὀοράθ, quod liquet ex re
 ipsa & versione Hieronymi. Memoratur etiam hic locus in Vai-
 jikra Rabba *Secl. 23.* & *Nooran* נוערן appellatur, vicinaque dicitur
 נוערן לנורא *Jericho Noorae.* Videtur & ניר נεαρά no-
 men esse loci (certe Judaei ita tradunt) in *Misna Kelim. 11. 5.*

Yyyyy 2

נירות

הכיות ניירות, uti ante לוריות a Lydda dicta memorantur. Sed non crediderim esse id נייר idem ac Nearam; & scriptura codicum sibi non constat: alii והניירות legunt.

* N E B A L L A T.

בבלט / Urbs tribus Benjamin. *Neb.* II. 34.

N E B O.

נבו / Urbs in tribu Ruben. *Num.* 32. 38. Videtur & alia fuisse in tribu Juda *Ezr.* 2. 29. *Neb.* 7. 33.

* N E I E L.

ניעאל / Urbs in finibus Ascher. *Jos.* 19. 27.

N E I L A.

Νειλά. Vicus in Batanaea. Eusebius in *Onom.*

N E P H I S.

Νηφίς. III *Ezr.* 5. 42. Eadem series urbium extat *Neb.* 7. & illic memorantur אנשי נבו sic ut hic Νηφι *Nebo* indicet.

N E P H T O A C H.

נפתח / Urbs in finibus Judae. *Jos.* 15. 9. aquae fontanae Neph-toach. *ibid.*

N E R O N I A S.

Νερωνιάς. Josephus *Ant.* xx. 8. hoc nomine dicta fuit Paneas urbs ab Agrippa Juniore fortasse etiam aliqua ratione indicare volente scaturiginem aquarum Jordanis hic esse: nam νηρὸν est humidum, unde Nereus, & Nereides & hodie *Nero* Daphne Antiochiae ab aquarum abundantia dicitur. Vide Salmasium ad Trebellium Pollionem pag. 311.

N E T O P H A.

נַטְפָּה / Urbs memorata inter Bethlechem & Anathoth *Ezr.* 2. 22. *Neb.* 7. 26. Νεταφά 111 *Ezr.* 5. 32. Nomen affine est Natupha quae dicitur esse solitudo in Palaestina in actis Sanctorum *Tom.* 11. pag. 309. Memoratur & oleum הנטופה in Misna Pea. VII. ubi Obadias de Bartenora id a stillando ducit.

* N E T Z I B.

נְצִיב / Urbs tribus Judae. *Jes.* 15. 43. abest Eleutheropoli 9 (Hieronymus legit 7) miliaria versus Chebronem, teste Eusebio.

N E V E.

Meminit itinerarium Antonini, in quo abfuisse legitur a Capitoliaede xxxvi & haec a Gadaris xvi millia passuum. Νενη recensetur etiam inter urbes Arabiae, in Notitia veteri ccccl. & forte haec est πόλις Νένη, cujus episcopus memoratur in Concilio Chalcedonensi.

Eusebius in Onomastico scribit esse urbem Judaeorum Nineven circa angulum Arabiae. Ita enim lege Νωνίαν pro Νεωνίαν. Hieronymus addit, *quam nunc correpte Neneven vocant.* Id est, vocali I in E mutato. Sic solet Hieronymus loqui. Alii legunt *corrupte*, sed vere corrupte, nostro iudicio. Ita ad Sophoniam c. 1. Pila quae Hebraice dicitur Machbes (מַכְבֵּשׁ) & ab Aquila versa est εις τὸν ὄλμον non per brevem syllabam prima legenda est, ne σφαῖρον putemus, sed productam ut de pila sciamus dici in qua frumenta iunduntur. Et in Onomastico ad vocem Ar. Locus vel oppidum Arnonis, quod a septuaginta per extensam vocalem Ἡρ dicitur. Solebant eo tempore aliter loqui quam nunc solemus de vocalibus correptis & productis. Aelius Donatus, Hieronymi praecceptor, ita in arte prima, pag. 18. editionis Rob. Stephani, 1539. *Monosyllabas quae correptam vocalem habebunt acuto accentu pronuntiabimus, ut pix, nix, nax, quae productam vocalem habebunt circumflexo accentu pronuntiabimus, ut res, dos, spes.* Idem pag. 8.

Yyyyy 3

607-

correpta vocalis in duas desinit consonantes ut arma, arcus. Confer Martianum Capellam lib. 111. de nuptiis Philologiae.

Ipsi Hebraei in Echa Rabbati fol. 72. col. 2. hanc urbem commemorant una cum vicina Chalami: quae ita junctae dicuntur, ut urbs una aliam sibi inimicam propinquam habeat חלמיש לנווה Chalamis ita נה Neve vicina est. In glossa notatur in Chalamis *hal itasse hostes Judaeorum, in Neve quae ei propinqua Judaeos בחלמיש היו יושבים צוררי ישראל ובנוה שהיה סמוך לה היו יושבים יהודים*. Hoc confirmat verba Eusebii Neven esse vicum *Judaeorum*. Praeter hunc locum extat etiam memoria urbis hujus in Midrasch Coheleth fol. 88. col. 1. רבי שמואל בשם ר' פלמיא ר' דנוה R. Samuel in nomine R. Pelatja ex Neve. In glossa דנוה נה כעיר נה ex Neve, id est, ex urbe Neve. Videtur esse ipsissima vox Hebraea נוה Nave, vel Neve, uti in statu constructo pronunciat: & notum est opinari quosdam urbem Niniven inde dictam quasi נוה נין Nini habitationem, ubi etiam Neve non Nave est. נוה τόπον reddiderunt Graeci Psal. 79. 7. & πόλις, uti Jof. 32. 18. ἐν πόλει ἐργύνης. Alibi ἐπαυλιον, πεδιον, κατὰ ταύρα. In Midrasch Ruth fol. 49. col. 3. fit mentio cujusdam רבי שילה דנווה R. Schila ex Neve. Commentator notat eundem commemorari in Vaijikra Rabba, Sectione 34.

* NIBSCHAN.

ניבשן / Urbs tribus Judae. Jof. 15. 52.

NICOPOLIS. Vide Emmaus.

* NIMRA.

נימרה / Urbs tribus Gad. Num. 32. 3. putatur eadem ac Bethnimra. Eusebius ad vocem Νεβραά scribit esse vicum grandem in Batanea dictum Νεβραά.

NINEVE. Vide Neve.

N O B.

נב / Urbs sacerdotalis, quae & נבה dicitur jungiturque cum Ana-

Anathoth & Ananja 2 Sam. 22. 19. 1 Sam. 22. 9. Verum in serie urbium sacerdotium non recensetur. Vide supra p. 164. Νωβὰ Josepho. Aliis Νομβὰ uti Eusebio. Et ita quoque Suidas citat ex Josepho. Νοβὲῖ urbs in Juda Graecis post Bersabe memoratur 1 Sam. 30. 30. Vide Nomba mox.

Hanc urbem Hieronymus non longe a Diospoli collocat in epitaphio Paulae. *Lyddam versam in Diospolin Dorcadis atque Aeneae resurrectione ac sanitate inclytam. Haud procul ab ea Arimathiam viculum Joseph qui Dominum sepelivit & Nobe urbem quondam sacerdotum nunc tumulum occisorum. Joppen quoque &c.*

N O B A C H.

נבֿח / Urbs trans Jordanem, ita dicta a Nobacho Num. 32. 42. ad ortum τῆς Nobach & Jogbeha legitur Jud. 8. 11. Est locus desertus, distans Esbunte 8 miliaria versus meridiem, teste Eusebio in Onomastico.

N O M B A.

Stephanus in Ethnicis. Νόμβα, πόλις τῆς Ἰουδαίας. Ἰωσηπος ἔκτω τῆς Ἰουδαίας Ἀρχαιολογίας. Nomba, urbs Judaeae. Josephus libro sexto Antiquitatum Judaicarum. Suidas etiam notat ex Josepho hanc vocem Νομβὰ esse nomen urbis. Ego autem Νοβὰ in Josepho non inveni. Sed puto urbem sacerdotum Nob, quae Josepho lib. vi. Antiquit. Νωβὰ appellatur, intelligendam esse, quia ex libro v Νόμβα profert Stephanus, & ipsa illa Nob Νόμβα in codicibus quibusdam Graecis appellatur, & in Stephani editionibus aliis Νέμβα & Νωβὰ legitur. In Eusebii quoque Onomastico Νέμβα legitur, Νόμβα ἐνθα αἰνέσθη Γεδεων, ἡ δὲ πόλις ἱερῶν ἦν κατέπεσε Σαὺλ. Hieronymus ita haec vertit. *Nabbe sive Noba, ad quam ascendit Gedcon, urbs sacerdotibus separata, quam postea legimus furore Saulis subversam.* Quia Hieronymus videtur duplex βῆτα legisse apud Eusebium, hinc est probabile Νοββὰ tum in Josepho tum Eusebio scriptum fuisse, quorum alterum pro M ceperunt, quoniam exigua in scriptis veteribus est differentia inter μ & β.

NOTA.

N O T A.

אֲבִימִי נֹתָא / *Abimi Notensis* commemoratur in *cap. 2. Avoda Zara*. Putat auctor libri Juchasin indicari *Naioth ניות* vel *נוית* uti Ketif habet 1 *Sam. 19. 18.* legitque נֹתָא. Graeci habent ἐν Ναυᾶθ ἐν Ῥαμᾶ. Videtur nomen loci fuisse in ipsa Rama aut certe non longe ab ea.

O C I N A.

Ὀκείνᾳ. Locus inter Tyrum & Jamniam in litore maris. *Judith. 3. 1.* Interpres Latinus vidit esse urbem Acco postea dictam Ptolemaida. Affinis scriptio est Ἀκείμ, qua usi sunt Graeci ad hanc urbem designandam *Mich. 1. 10.* ubi in Hebraeo est בכנו contractum ex בעכו in *Acco*, de quo nos alibi. Suspicio autem in libro *Judithae* olim vel Ἀκείμ vel vocem aliam magis ad Acco accedentem lectam fuisse, quia ceteroquin interpres illam Ocina vertisset, non Acco. Sed non hoc solo indicio mihi constat interpretem Latinum usum fuisse codicibus correctioribus, ac nostri vulgo sunt.

O D O L L A M.

Ὀδολλάμ. Vicus praegrandis in duodecimo lapide ab Eleutheropoli versus ortum. Eusebius ad vocem Ἐγλάμ. Josepho Ὀδολλάμ dicitur urbs in tribu Juda *Antiquit. VIII. 3.* Ex collatione 2 *Chron. XI. 7.* liquet esse עדלם *Adullam*. Ὀδολλάμ 2 *Macc. 12. 38.*

O L U R U S.

Ὀλῦρος. Vicus in quo exercitus Idumaeorum castra metabatur. Josephus *de bell. v. 7.*

O N O.

Urbs condita a Benjaminitis. 1 *Chron. 8. 12.* ὄνω III *Ezr. 5. 43.* Videtur esse ὄνῆς Palaestinae primae. Vide *Notitias ecclesiasticas*

fiasticas *lib. 1.* A Lydda ad Ono sunt tria milliaria. In Talmude legitur R. Jacobum Ben Dosthai ante diluculum aliquando eo profectum ad talos usque in melle ficuum ambulasse.

* O P H N I.

עפני / Urbs tribus Benjamin *Jos. 18. 24.*

O P H R A.

עפרה / Urbs in Benjamin *Jos. 18. 23. 1 Sam. 13. 17.* Eusebius vicum hoc nomine fuisse scribit remotum 5 miliaribus Bethelae versus orientem. Est & alia in Menasse *Jud. 6. 11. & 8. 27.* cujus nomen 'Εφραθα legit Hieronymus, & ideo in Onomastico ad vocem *Drys* scribit *quaeritur quomodo Ephrata in tribu Menasse esse dicatur.* At non est Ephrata sed Ophra. Josephus tamen etiam hanc vocem scribit 'Εφρα, sic ut in prioribus syllabis cum Hieronymo conveniat.

O R B O.

ערבו / Dicitur fuisse urbs בתחום ביתשאן *in limitibus Bethschan*, in Bereschith Rabba *Seft. 33. fol. 207. 1.* & inde dictos esse ערבים, qui Eliam aluerint. Sed ab ערבו non fit nomen gentile ערבי sed ערבני, uti a שילו *Schilo*, & a גילו *Gilo* *1 Reg. 11. 29. 2 Sam. 15. 12.*

O R E B.

Rupes Oreb commemoratur *Jud. 7. 25. Jof. 10. 26.* Existimat quidem vir clarissimus, Hermannus vander Hardt, incolae hujus urbis Eliam aluisse, non corvos, quum lateret ad torrentem Crith, cui ego non assentio; & quamvis copiosissime de illa re dicere non constituerim, quia tamen in geographia sacra versor, atque ea est mihi subjecta materies, quae inde contra viri ingeniosi sententiam depromi posse existimo, ab hoc loco non sunt aliena. Hoc videlicet est quod rupem Oreb, cujus mentio est *Jud. 7. 25.* eandem faciat ac Aora-

Zzzzz

bi

bi Hieronymi, & urbem Sippori, quum tamen haec tria loca diversa fuerint. Haec ejus verba sunt. *Erat in regione Bethfanis urbs exigua, nomine Oreb (sita ad rupem celebrem Jud. 7. 25.) vel Aorabi, uti S. Hieronymus & auctores tabularum geographicarum eam appellant, vel Harabin, uti Bertius: diu post appellata Zipporin, Sephorin, Sapphura, Sephoris, Sephet, quae nomina in historiis recentioribus magis nota.* Videndum itaque prius est ubi sita fuerit Oreb *Jud. 7. 25.* memorata. Nihil liquet ex sacro codice nisi Oreb & Zeeb duces Midianitarum caesos fuisse ab Israëlitis, Orebum quidem **בְּצוֹר עוֹרֵב** in vel ad rupem Orebi (id est ad rupem ita dictam deinceps ab Orebi nece) & Zeeb **בִּיקֶב זֶאֵב**: capita autem Orebi & Zeeb delata fuisse ad Gideonem **מֵעֵבֶר לִירְדֵן** ex regione trans Jordanem, qui ipse postea Jordanem transiit *Jud. 8. 4.* Hinc colligitur illam rupem Orebi fuisse in regione trans Jordanem, & quum *rupis Orebi* tantum, non urbis, fiat mentio, non videtur mihi satis certum esse Oreb urbem fuisse. At fuerit urbs, fuit trans Jordanem. Atqui locus Aorabi Hieronymo memoratus erat cis Jordanem. Videamus ipsa verba Eusebii & interpretis ejus Hieronymi de situ hujus loci, ut eadem opera planum fiat quomodo factum sit virum doctum confudisse hunc locum cum Sippori. Haec Eusebius. Ἀραὴ πεδία καλεῖται καὶ ἀνωτέρω. Ἐστὶ δὲ καὶ κώμη καλεμένη Ἀραὰ ἐν ὄρεσις Διοκαίσαρειας καὶ ἀπὸ τριῶν σημείων Σκυθοπέλειος ἄλλη πρὸς δυσμίας. Hieronymus ita. *Araba. Aquila planam, Symmachus campestem, interpretatur. Porro est & alia villa Araba nomine in finibus Diocaesareae quae olim Saphorine dicebatur & alia urbis millibus a Scythopoli contra occidentem.* Illa itaque Araba quae est in finibus Diocaesareae est cis Jordanem, non trans. Diocaesarea enim urbs erat Galilaeae, nec unquam regio ejus se extendit ultra Jordanem. Praeterea non dicitur vicum Araba sed Diocaesaream esse dictam Saphorinen. Nihil est certius quam Sipporin, urbem in media Galilaea sitam, & aliquando ejus metropolin, dictam esse postea Diocaesaream. Et ne quis dicat certum quidem id esse, sed Hieronymum fortassis credidisse Araba & Diocaesaream esse urbes eandem, haec ejus verba sunt in proem. ad Jonam

nam. Porro Geth in secundo Saphorim miliario, quae hodie appellatur Diocaesarea, euntibus Tiberiadem haud grandis est viculus. Adde quod Hieronymus secundum mentem Cl. vander Hardt debuisset scripsisse quae olim Araba dicebatur, non quae olim Diocaesarea dicebatur: nam utique Araba nomen esse antiquum debuit & recens Sapphorine, non vice versa, si Oreb *Jud.* 7. 25. idem fuit. Sed huic rei non immorabor quum mihi videatur certissimum esse haec tria loca esse distincta. Quod si quis de Sippori dubitet an non forte eadem fuerit ac Arava, quamvis nullum ejus opinionis fundamentum sit, conferat inter se quae de Araba ab Hieronymo dicuntur, vicum fuisse in finibus Diocaesareae: atqui Diocaesarea erat ipsa Sipporis. Praeterea Sipporis erat urbs celebris, non vicus. Quod si vel maxime tempore Eusebii & Hieronymi fuerit vicus aliquis Araba dictus non longe a Scythopoli, quum tot saecula effluerint inter Eliam & Eusebium, & tot mutationes regio passa sit ab Assyriis, Babylonis & Romanis, quomodo certi erimus illum vicum Arava tempore Eliae illic fuisse? Finge tamen fuisse; necdum demonstratum est a voce ערבה *Arava* formari gentile ערב vel ערבים. E contrario quum Deus eidem huic prophetae per ministerium angeli, ubi quoque latebat, cibum praebuerit *1 Reg.* 19. 6. & ערבים corvos significare soleat in sacro codice, non video cur a sensu simplici & literali recedendum sit, & cur sacer scriptor, si incolas Arabiae indicare voluit, usus sit voce ambigua, imo tali quae semper corvos significat in sacro codice, quum aliis iisdemque clarioribus vocibus uti potuerit. Quid, quod si עורבים qui ei apportarunt panem & carnem homines fuere, quidni quum exsiccatus erat fluvius Crith, aquam ei quoque apportarunt? Hoc enim facile praestare potuissent. Sed exsiccato fluvio, quum non haberet Elias quod biberet, locum mutare debuit. Nec est quod quis dicat, etiam per corvos aquam ei suppeditari potuisse. Fateor: sed & Deus Eliam sine ope ulla in vita conservare potuit: verum hoc ei non placuisse patet ex eventu. Qui autem homines fuisse putant, qui bis quotidie panem & carnem Eliae attulerint, non video quid fingere possint, cur non & iidem aquam ei apportare

potuerint. Ego quidem uti opera prodigiosa fingi temere non debere confiteor, ita illa, ubi clare descripta existant, neganda aut labefactanda esse non existimo. Sed antequam me alio conferam, notandum hoc quoque est Cl. vander Hardt scribere Hieronymum statuisse hanc urbem esse terminum Judaeae orientem versus. Illud quidem Hieronymus scribere non potuit, quum ipse noverit Judaeam se non extendere usque ad alterutrum ex his vicis Araba dictis, quorum ille in finibus Diocaesareae erat, adeoque in Galilaea non Judaea, a qua per intermediam Samaritin separatus erat; hic vicinus Scythopoli, adeoque non in Judaea, & ne in confiniis quidem Judaeae, uti cuilibet patebit qui totam terram Israeliticam cis Jordanem in Judaeam, Samariam, & Galilaeam discesci consuevisse animadvertet. Sed nec Hieronymus id scripsit, hanc urbem Aorabi esse terminum Judaeae. Scripsit illud de Adorabi. Est autem ea vox mendosa, quod patet tum ex iis quae de ea voce ipse porro scribit, & quae Eusebius habet, cujus vestigia sequitur. Legendum est Acrabbim, עקרבים, non Adorabi. Inspiciat modo aliquis Eusebium ad vocem Ἀκραββημ & Hieronymum ad Adorabi, videbit omnia eadem esse quae & hic & ille de eo loco prodiderunt. Et quomodo vicus aliquis qui ad occidentem Scythopolis erat, terminus orientalis Judaeae dici potest? Jordanes & lacus Asphaltites fuere termini Judaeae orientales. Inter Judaeam & Scythopolin regio tribus Ephraim & Menasse, i. e. Samaritis regio, erat interjecta, quo minus Judaeam posset attingere, licet ipsa Scythopolis ad Menassen pertinuerit in Jissascar tamen sita. Jos. 17. 11.

O R N I T H O N.

Ita Plinius lib. v. 19. Sarepta & Ornithon oppidum, ac si in casu recto esset, & non ἐρνιθων πόλις, urbs avium. Erat urbs sita inter Tyrum & Sidonem, teste Strabone. Forsan est eadem ac תרנגולא מן קיסרון עלאה דלאה Tarnegola superior, quae supra Caesariam: nam solent Gallum תרנגולא vocare Graeci ἐρνιθα. Ligtfootus

footus *Centur. Chorograph. cap. 85.* conjicit esse תרנגולא urbem גאלגא Josephi, quod גבר notet gallum. Meminit & Scylax Vide supra lib. II.

O R M I Z A.

Ὀρμιζα. Vicus, quo fugit exercitus Herodis postquam cum Arabibus conflixisset. Josephus *bell. I. 14.*

O R O N A E.

Ὀρώναι. Nomen urbis Arabibus ereptae a Judaeis. Josephus *Ant. XIV. 2.* eadem Ὀρώναι appellatur *Ant. XIII. 23.* ubi urbs Moabitica dicitur a Judaeis occupata. Videtur esse חרונים Choronaim, urbs Moabitica *Jes. 15. 5.*

O R T O N.

Chrysoctocas in syntaxi Persarum Palaestinam ita describit per has urbes tres

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ.		PALAESTINA.	
Ἀσκλῶν	νέ. κ' λγ'	Ascalon	55. 20. 33. 0.
Ἱερουσαλὴμ	νς' λγ'	Jerusalem	56. 0. 33. 0.
Ὀρτόν	νζ' λβ'	Orton	57. 0. 32. 0.

Nescio sane quam urbem Palaestinae designare voluerit per *Orton.*

O R U B A.

Ὀρuba. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Josephus *Antiquit. XIV. 2.*

O U L A T H A.

Ὀυλαθα. Urbs quae uti Paneas inter Galilaeam & Trachonitin sita est. Josephus *Ant. xv. 13.*

PALAETYRUS.

Παλαίτυρος & Τύρος duae urbes fuere vicinae. Sic Byblos & Palaeblybos, Paphos & Palaepaphos Plinio v. 31. Scamander flumen & Palaescamander, Plinio v. 30. Anapus & Anapud Παλαίαιος Vibio Sequestri, Σκέψις urbs & Παλαίσκηψις Straboni *lib. XIII.* Γάμβριον & Παλαιγάμβριον Xenophonti *lib. III. historiae Graecae pag 481.* Μαγνήσια & Παλαιμαγνήσια memorantur.

Aberat a Tyro 30 stadia versus austrum, teste Strabone. Josephus *Antiq. IX. 14.* scribit illam a Tyriis ad Aslyrios defecisse. Stephanus illam & Tyrum eandem facit. Τύρος νῆσος ἐν Φοινίκη.... ἐκλήθη δὲ καὶ Παλαίτυρος. Tyros... insula Phoenices. Appellatur quoque Paluetyrus. Sed de hisce infra disquiremus ad vocem Tyrus.

PALANDRESIN.

פלנדרסין / Locus vel portus unde navem solverunt R. Gamaliel & alii. Forsitan פּרנדרסין, quod alii codices habent, est melius. Eruvin. IV. I.

PANEAS.

Eadem quae Caesarea Philippi. Sozomenus *Hist. v. 21.* ἐν Καισαρεία τῆς Φιλίππας, Φοίνισσα δὲ αὐτὴ πόλις ἦν Πανεάδα ὀνομάζουσιν. *Caesarea Philippi, quae Phoenices urbs est, quam Pancada appellant.* Paneas autem nomen est, quo Phoenices eam nuncupant. Eusebius *Histor. VII. 16.* ἐπὶ τῆς Φιλίππας Καισαρείας, ἣν Πανεάδα Φοίνικες προσαγορεύουσι, *Caesareae Philippi quam Phoenices Paneada vocant.* פּנאים Rabbinis & קיסרין *Caesarea* quoque, ni fallor, in Misna Oholoth, *cap. XVIII. m. 9.* ר' הלפתא קיסרייה in Midras Schir Hasschirim *fol. 28. 2.* commemoratur, & קיסרין ר' חנינא in Midras Schir Hasschirim. 6. 4. Nomen habet urbs quod Gentes Panis simulacrum ibi posuerint, si credimus Philostorgio *Hist. VII. 3.* Ἡ μὲν τοί γε Πανεάς Δὰν ἐπανομάαζετο τὸ παλαιάτατον, τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῶ παιδὸς τῶ Ἰακώβ Δὰν ἐλευσαμένη, τῶ φυλάρχου τῶν ταύτη οἰκόντων τότε εἶτα δὲ Καισαρεία ἡ

Φιλίππυ ἐπεκλήθητο· τῶν δὲ Ἑλληνιστῶν Πανὸς ξόανον αὐτῇ καθιδρυσάντων, ἵς τὴν τῆς Πανεάδος ἐπωνυμίαν μετέβαλεν. *Paneas quidem olim Dan nuncupabatur de nomine Dan filii Jacobi, qui princeps fuit tribus, quae tunc in hac regione sedes habuit. Deinde Caesarea Philippi nominata est: sed quum gentes Panis simulacrum ibi constituisent, nomen Paneadis sortita est.* Falsum est inde urbem dictam Paneada, uti liquet ex Josepho, quum a monte Panco nomen acceperit; nec id nomen recentius est nomine Caesareae, uti ex verbis Philostorgii possit colligi, sed antiquius, quod etiam ex Josepho perspicuum est: quamvis postea quoque Paneas dicta fuerit uti apud Theodoretum *quaest.* 110. in Genes. τὴν λατσαν τὴν Πανεάδα καλεμένην. Ita quoque *quaest.* 26. in lib. *Judicium* & apud Epiphanium *lib.* 1. *adv. haereses pag.* 142. Pancade oriri unum e fontibus Jordanis idem Philostorgius tradit, & alterum 160 in de stadiis esse remotum. Vide fragmenta *pag.* 541.

In expositione Andronici senioris, subjuncta editioni regiae Codini Cyropalatae, dicitur eo tempore haec urbs appellata Tonopyrgos. *Καيسάρεια Φιλίππυ ἢ Τονόπυργος ἢ αὐτὴ καὶ Παναιὰς ἀπὸ τῆ ἐκεῖ ὄρεος Παναις.* *Caesarea Philippi nunc Tonopyrgos, eadem quae Paneas a monte Panco dicta est.* Videtur *Τονόπυργος* conflatum ex antiquo nomine Δάν & Πύργος. Postquam enim Turcae Palaestina potiti sunt plura nomina urbium antiqua iis reddita sunt, ut Acco, Lydda &c. Sed non erat Dan eadem ac Caesarea, verum ei vicina si Hieronymum audimus. *Παναιὰς* autem est idem quod *Πανεὰς*, nam Graeci recentiores *αι* ut $\dot{\epsilon}$ pronunciant. Sic καὶ, καὶ &c. Ipse audivi plus semel Graecos & Aegyptos Graeca lingua utentes, ita loquentes quum mecum confabulabantur.

Vulgari appellatione *Belinas* dicitur. Gulielmus Tyrius *Hist.* xv. 9. Unde emenda Eugesippum scribentem *Paneas id est Helymas.* Lege *Belinas.* In itineralio Benjaminis legitur בלינוס היא $\dot{\epsilon}$ *Belinos haec est Dan.* Idem Gulielmus scribit ad orientem ejus sylvam fuisse: & inter urbem & sylvam locum Cohagar, ubi Ainarus eam urbem obsidens castra metabatur. Ad occidentem erant campestria.

Nomen illud urbis *Belinas* videtur ortum ex affinitate ductuum
lite-

literarum Arabicarum in بانياس & بليناس i.e. *Baneas* (P enim literam Arabes non habent) & *Belinas*. Scherif Ibn Idris etiam scripssisse videtur *Belinas*, nam Romae ubi typis Mediceis prodiit, hoc modo sine punctis diacriticis nomen urbis inter alias urbes Palaestinae & Phoenices editum est بليناس quod Sionita reddit *Banias*, id est *Paneas*. Ne quid tamen dissimulemus, videtur potius urbs alia latere sub hac voce quam *Paneas*. Interponitur enim a Scherif Ibn Idris haec urbs inter *Antaradum* انظر طوس & *Laodiceam* اللادقية. Constat autem inter *Antaradum* & *Laodiceam* sitam fuisse urbem *Balaneam*, βαλαναίαν. Quumque in serie urbium maritimarum Joppes, Caesareae, Acconis, Tyri, Beryti, Gabalae, Tripolis aliarumque legatur, non possumus non arbitrari urbem *Balaneam*, non *Paneada*, eo nomine indicari. Quamvis ignaro vulgo locus quidam *Baneas* etiam hodie appelletur, ubi olim fuit *Balanea*. Vide *Maundrellum* in itineralio.

Banias بانياس dicitur *Abulfedae* in geographia manuscripta, qui notat illam iter diei unius & dimidii abesse *Damascum*; & ex scriptore العزيري situm ejus ita describit, quibus confirmantur quae de *Chermone*, sive monte nivis, ei imminente supra notavimus ومدينة بانياس في لحد جبل الثلج وهو مطل عليه والثلج على راسه كالعمامة لا يعدم منه سيرا est *Banias* ad radicem montis nivis, & his urbi ipsi imminet. Nives verticem illius montis circumdant instar *cidaris*, eaeque nec aestate nec hyeme minuuntur.

Per-suasum fuit quibusdam nomen hujus urbis *Φάνεα* in Nummis scribi in quibus legitur ΦΑΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ. ΣΥΡ. ΠΑΛ. quibus recte se opponit *Ceilarius*, addens tamen: *adhuc vero reperire non potuimus ubi Phanea Palaestinae sita fuerit*. Sed necesse non est ut *Phanea* quaedam in Palaestina quaeratur: illi nummi agunt non de *Phanea* quadam, sed *Flavia Neapoli*, quae *Sichem* est, & legendae sunt ΦΛ. ΝΕΑΣ. ΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡ. ΠΑΛ. i.e. *Flaviae Neapolis Syriae Palaestinae*. Id liquet ex collatione aliorum nummorum *Flaviae Neapolis*, de quibus vide infra.

Samaritanus Pentateuchi interpres vocem Dan *Gen.* 14. 14. alibi reddit per דַּנְיָאס *Pancas*, uti & Arabs بانياس *Banias*; non enim P litteram Arabes habent. Sed hic non tantae est antiquitatis vel auctoritatis. Verum Dan & Pancada distinguit Eusebius, uti loca vicina in Onomastico ad vocem Βηθσαιαί: ἐπὶ τὴν Δάν τὴν παλαιὴν Πανεάδος, & ad vocem Δάν scribit eam esse vicum in quarto a Pancade miliario Tyrum versus. Atque ita etiam Hebraei Dan & Caesaream distinguunt, Dan nuncupantes דַּן דַּקְרָה. Vide supra ad vocem *Dan*. Stephanus distinguit male Pancadem & Caesaream: est enim eadem. Sic ille, Καισαρεία, μητρόπολις τῆς Κιππαδοκίας ἢ περὶ Ἐυσέβεια, καὶ Μάζακα, ὡς Στραβὸν. Ἔστι καὶ Παλαιστίνης, καὶ τρίτη πρὸς τῇ Πανεάδι. *Caesarea metropolis Cappadociae, ante Eusebia & Mazuca nuncupata, ut Strabo. Est & Palaestinae altera, & tertia ad Pancadem.* Idem ad vocem *Pancas*. Πανεάς, πολίχμιον Φοινίκης. *Pancas oppidulum Phoenices.* Et Πανία .... ἐστὶ δὲ Πάνιον σπήλαιον Παλαιστίνης ἀφ' ἧ ἐκρεῖ ὁ ποταμὸς Ἰορδάνης. *Pania .... Est autem Panion specus Palaestinae, e qua effluit Jordanes fluvius.*

Hieronymus in Onomastico ad vocem Aermom scribit *Hebraicum, quo praelegente scripturas didicit, affirmare montem Aermom (הרמון) Pancadi imminere, quem quondam tenuere Hevaei & Amorrhaei: de quo nunc aestivae nives Tyrum ob delicias feruntur.* Et mox pergit ex Eusebio vertens: *dicitur esse in vertice ejus (montis) insigne templum (Eusebius autem non dixit ibi esse ἱερὸν Templum, sed montem ὡς ἱερὸν τιμᾶσθαι uti sacrum in honore esse Gentibus) quod ab Ethnicis cultui habetur e regione Pancadis & Libani.* Hoc est ἕρος Πάνειον.

Josephus *Ant.* v. 2. tradit a Sidone Pancada abfuisse iter unius diei. *Ant.* xv. 13. scribit urbem Pancada inter Galilaeam & Trachonitiam sitam fuisse. Videtur ergo Gaulonitidi, non Galilaeae, tribuenda quoniam *Antiquit.* xviii. 3. dicitur a Philippo dicta esse Caesarea: verum Philippus tetrarcha fuit Gaulonitidis, non Galilaeae quae Antipae paruit. Vide *Antiquit.* xvii. 13. Postea fuit appellata Neronias, uti Josephus narrat *Antiq.* xx. 8. Idem meminit Πανίς, quae spelunca est in monte, sub
Αααααα
qua

qua spelunca oriuntur fontes Jordanis ἀνατέλλειν αἱ πηγαὶ τῆ Ἰερδάνε, *Ant.* xv. 13. Ita tamen loquitur ex opinione vulgi non sua, nisi illud ἀνατέλλειν de conspicua fluvii origine malis interpretari: nam *lib.* i. *de bell.* c. 16. ostendit verum fontem Jordanis esse lacum Phialam, 120 stadiis hinc remotum.

Videtur apud Josephum alicubi Παναῆς non pro nomine urbis sed regionis accipi. Et ita apud Epiphaniam *l.* i. *adv. haer.* p. 40. Ναβαθείας καὶ Παναείδος τὸ πλείον Μωαβιτιδός τε καὶ Κωχάβων. Potest tamen pro urbe etiam accipi.

Statuam Christi a muliere sanguinis profluvium passa & sanata collocatam fuisse Pancade multi narrant. Julianus Imperator eam fregit. Glycas *annal. part.* iv. *pag.* 253. appellat eam τὴν τῆ Χριστῆ χαλκῆν ἀνδριάντα τὸν ἐν Καισαρείᾳ τῆς Φιλίππε τῇ νῦν Πανέαδι ὃν ἡ αἰ μοῖ' ὄσα ἤγειρεν. Historiam statuæ hujus a Juliano dirutæ ita narrat Theophanes in *Chronographia pag.* 41. Ἐν Καισαρείᾳ τῇ Φιλίππε, τῇ νῦν Πανέαδι, ἔθεν κατήγετο ἡ αἰμοῖ' ῥῆς, ἀνδριάς ἴσατο πρὸ τῆ οἴκῃ αὐτῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν καὶ Θεῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὃν ἐθνικῶ ἔθει εὐχαριστηριον ἀνέστησεν. Τῆτον κατενεχθῆναι προσέταξεν ὁ δυσσεβῆς Ἰβλιανός, ὁ καὶ γέγονεν. Κατ' ἐμπαιγμὸν δῆθεν συράντων τῶν Ἑλλήνων τὸν ἀνδριάντα, καὶ ἀντ' αὐτῆ ξόανον ὀνόματι Ἰβλιανῶ στήσανταν. Τῆτο δὲ λαβόντες Χριστιανοὶ τὸν ἀνδριάντα εἰς ἐκκλησίαν ἀπέθεοντο: τὸ δὲ τῆ παραβάτῃ ξόανον κατελθὲν πῦρ ἐκ τῆ ἕρανῆ κατέφλεξεν. Βοτάνη δὲ ἐφύετο ὑπὸ τὴν βάσιν τῆ ἀνδριάντος πάσης νέσῃ ἀλεξητήριος, ἣτις καὶ πρὸς θῆνον ἐκίνησε τὸν ἀποστάτην Ἰβλιανὸν καταστρέψαι τῆ κυρία ἀνδριάντα. Caesareae Philippi, quae nunc Pancas dicitur, unde erat mulier fluxu sanguinis laborans, statuam Domini & Dei nostri Jesu Christi ante aedus suas erexerat, gentium mores secuta, in memoriam accepti beneficii. Illam dejici impius Julianus jussit, quod factum est: gentibus cum ludibrio illam imaginem trahentibus & simulacro Juliani in ejus locum collocato. Christiani vero illam imaginem Christi in Ecclesia reposuerunt, & nefarii hominis statuam ignis coelo missis consumpsit. Infra imaginis basin herba quaedam enata erat morborum omnium praesentissimum remedium quae ad evertendam Domini nostri statuam Julianum Apostatam incitavit.

P A P H T A.

מהלך חלהא urbs, vicusve, distans ab urbe Tzippori מילין *trium miliarium iter*, uti in Gemara Hier. Beracoth legitur, ubi sonus vestium laceratarum a Tzipporiensibus, audita morte R. Judae, eo usque dicitur propagatus fuisse. Dubitari tamen potest an haec sit vera hujus nominis scriptio quia in Midrasch Coheleth fol. 108. col. 1. ubi eadem historia narratur legitur נופתהא *usque ad Gopatata*, & Judaei certe istud נופתהא vel לנו non habent pro voce singulari sed initio vocis quae nomen loci continet, נופתהא. Vide quae ad vocem *Gopatata*.

* P A R A.

פריה / Urbs in tribu Benjamin. *Jos. 18. 23.*

P A R I A.

Oppidum est & insula prope Joppen in mari magno sita. Meminit Plinius *lib. v. cap. 31. In Phoenicio deinde mari est ante Joppen Paria, tota oppidum, in qua objectam belluae Andromedam ferunt.* Idem *lib. vi. c. 29.* huc respicit. *Syriae imperitasse Aethiopicam utroque litore aetate regis Cephei patet Andromedae fabulis.* Vide plura ad vocem *Joppe*. Non extat hodie, quod sciam, haec insula; sed tamen rupes quaedam eminent in mari haud longe a Joppe, e quibus vulgo Petrum fuisse piscatum narrant. Has ego Pariae insulae partes fuisse crediderim. Forsitan fuerunt olim plures insulae ad litora Palaestinae. Tyrus certe fuit, postea continenti juncta, uti notum est. In Targum Hierosolymitano respectus videtur fieri ad has insulas *Num. 34. 6. ותחום ימא רבא הוא אוקינוס ניסוי* & *terminus mare magnum est, Oceanus nempe, & insulae ejus.*

P A R E M B O L A E.

Hoc nomine appellat urbem מחנים in regione trans Jordannem

Aaaaaa 2

nem Josephus *Antiq.* VII. 9. Confer 2 *Sam.* 17. 24. Interfuit Concilio Ephesino Πέτρος ἐπίσκοπος Παρεμβολῆς, vel Παρεμβολῶν, utroque enim nomine ibi appellatur. Vox Παρεμβολή pro στρατιπεδον ex usu Macedonum profiuxit. Ita Phrynichus *in eclog.* p. 68.

P A S D A M M I M.

דַּמִּיִם דַּמ / 1 *Chron.* II. 13. Conjectura ducimur ad suspicandum idem esse ac Ephes Dammim 1 *Sam.* 17. 1. In Midrasch Ruth fol. 48. col. 2. ita dictum locum ferunt דַּמִּיִם פֶּסֶחַ שְׂמֹשׁ.

P E L L A.

Pellam urbem Decapolis, & aquis divitem esse scribit Plinius *L. v. cap.* 18. Stephanus *in Ἐθνικαῖς.* Πέλλα ... πάλις κοίτης Συρίας. *Pella ... urbs Capas Syriae.* Meminit inter alios hujus urbis Polybius *lib. v. Histor.* ubi narrat Antiochum capta Philoteria ad lacum quem Jordanes influit (i. e. Tiberiadis) cepisse Πέλλαν, Καμὴν καὶ Γεφσῶν. Deinde Abila, Gadara & Rabbathammana. Sitā fuit in Decapoli prope Batanaeam & Bafanitin, uti scribit Epiphanius *lib. 1. adversus haereses pag.* 126.

Pella terminuserat Peracae ad septentrionem, uti regio Moabitica terminus ejus erat ad meridiem. Josephus *de bell.* III. 2. Ergo necesse est ut alia plane sit Πέλλα, urbs Moabitica cujus Josephus meminit *Ant.* XIII. 23. Diruta est a Judaeis quod incolae recusarent ritus Judaicos recipere, *Ant.* XIII. 23. *Lib.* III. *de bell.* cap. 19. jungit Gerasa, Pellam & Scythopolin. Est etiam Πέλλη *lib.* III. *de bell.* c. 2. una ex toparchiis Judaeae, *Lydda, Emmaus, Pella, Idumaea, Engaddi.*

Inter Pellam & Gerasam erat Jabes, teste Eusebio ad vocem Ἀρισῶδ, 6 miliar. a Pella. Erat & Arbela quaedam in ditione Pel-lae, teste eodem.

Christiani omnes divinitus moniti eo fugerant ex urbe Hierosolymitana, paulo ante obsidionem urbis. Rem narrat Eusebius *historiarum libro* III. c. 5. vocatque πόλιν Περαίας. Epiphanius quoque in libro de mensuris & ponderibus *pag.* 171. hujus rei mo-

meminit, tradens discipulos qui Hierosolymis erant ab Angelo monitos paulo ante urbis excidium confugisse Pellam, urbem in Decapoli sitam πέραν τῆς Ἰορδάνης, & post excidium urbis rediisse Hierosolymas.

P E N T A C O M I A .

Πεντακωμία. Inter urbes vicossive Palaestinae tertiae recensetur in Notitiis veteribus Ecclesiasticis. Extat etiam Πεντακωμία quaedam inter sedes episcopales Arabiae. Vide supra pag. 218. Affinia nomina sunt Ἐξακωμία, & Τρικωμία, quae ibidem leguntur.

P E N U E L .

פנאל / Locus trans Jordanem, ubi postea urbs condita est a tribu Gad *Jud.* 8.8. Confer Peniel. *Gen.* 32.30.

P E R E C H O .

Περεχώ. Sita in Galilaea. Josephus *lib.* 11. *de bell. cap.* 25. Quum hunc locum confero cum eo qui extat in vita Josephi p. 1013. videtur hoc nomen corruptum & natum ex vocibus

ΚΑΠΕΡΑΚΧΩ i. e. כפרעכו vel

ΚΑΦΑΡΑΘ ΚΩΜΩΣΩΓΑΝΑ

Hinc illud.

ΚΑΙΠΕΡΕΚ ΧΩ....

Eodem modo in Chronico quod Alexandrinum vel Paschale nuncupant ad annum V. C. 742 legitur

ΚΑΙ ΠΕΡΣΑΒΙΝΗΝ

pro

ΚΑΠΕΡΣΑΒΙΝΗΝ.

Josephus enim eum locum Καφασάβαν vocat. Nempe Καπέρ, uti in voce Καπεραΐμ, est idem quod כפר Καφάρ *vicis*. Verba quae loco citato *lib.* 11. de bello Judaico leguntur, ita exhibet

Ααααα 3 co-

codex Josephi Latinus (unde liquet quomodo ille in Graeco contextu legent) qui manu exaratus est in bibliotheca nostra publica, *Josapata & Bersabee & Seloim, nec non & Capherecho & Fasac & Sicophet & montem cui nomen est Itaberio & Tharice & Tybriada.* Moxque .... *Achabaron & petram quae sic dicitur & Fanne & Mero.* Ita quoque legitur in antiquissima editione Josephi ejusdem bibliothecae, nisi quod *Sicophec* ibi scriptam sit pro *Sicophet*, proclivi mutatione *c* in *t*, in scriptura illius aetatis. Nota illic *Capherecho* clare legi, quod est כפר עכו.

P E T R A.

Notum est urbem hanc olim Arabiae tributam fuisse & ipsam inde nomen tulisse partem illius regionis Petraeam dictam. Quod nisi Palaestinae postea fuisset addita, indicam illam in hoc opere praeteriissemus: sed quum Palaestinae tertiae metropolis fuerit, omnino hic locum habere debet. Appellatur etiam urbs Palaestinae in notitiis veteribus ecclesiasticis, quas vide supra *lib. i. cap. xxxvi.* Ita & Stephanus. Πέτρα, πόλις νῦν τῆς τρίτης Παλαιστίνης. *Petra, urbs nunc Palaestinae tertiae.* Suidas. Πέτρα, πόλις τῆς Παλαιστίνης. *Petra, urbs Palaestinae.* Atque ita in Onomastico Eusebii ad voces Κάδδης Βαρνή legitur Πέτρα πόλις τῆς Παλαιστίνης, quod quidem mutandum esse in Ἀραβίας existimat in notis suis ad hunc locum scribens vir clarissimus, Johannes Clericus, *constat Petram fuisse non Palaestinae sed Arabiae urbem. Vide vocem Petra suo loco. Itaque hoc fuerit mendum oscitantis librarii, notior enim fuit haec urbs quam ut sius ejus Eusebio ignotus esset. Scripserit ergo Ἀραβίας, ut legisse videtur Hieronymus.* Confer cum hisce quae idem commentatur ad vocem Αἰλάμ ubi Aila sita ad finem Arabicum describitur. Ἐν ἐσχάτοις, hoc est in extremitate terrarum, ad mare; non in finibus Palaestinae, ut habet Hieronymus, nam Palaestina nunquam eo usque porrecta fuit. Peccatum est, ut videtur, ἀπροσεξίας. Ita quoque fere Bontreerius: *illud mirum quomodo Ailam Hieronymus ponat in extremis finibus Palaestinae: satis enim constat eam ad Palaestinam nihil pertinuisse & ab ea satis procul abfuisse deserto*
in-

interjecto. Crediderim ab Hieronymo scriptum in extremis finibus Idumaeae. Ego autem in Eusebio aut Hieronymo nihil esse mutandum censeo, & recte eos scripsisse Petram & Ailam fuisse urbes Palaestinae. Palaestina aetate Eusebii & Hieronymi usque ad finem Arabicum fuit porrecta. In ipso concilio Niceno primo, cui interfuit Eusebius, Aila inter urbes Palaestinae recensetur. Petra urbs Palaestinae nuncupatur ab Eusebio etiam alibi in Onomastico ad vocem Ἀράμ, ubi legitur Πέτρα πόλις ἐπίσημος τῆς Παλαιστίνης, *Petra urbs clara Palaestinae.* Fateor, ipse Eusebius Petram vocat urbem Arabiae ad vocem Πέτρα. Verum ita & Suidas ad vocem Θεὸς Ἄρης, ἐν Πέτρᾳ τῆς Ἀραβίας cultum fuisse Martis simulacrum tradit, quum ipse alibi, ut vidimus, urbem illam Palaestinae nuncupet. Quumque Gentes & Christiani ipsi vetus nomen Arabiae tribuerent nonnunquam illi regioni in qua Petra fuit, etiam postquam Palaestinae tertiae facta est metropolis in divisione ecclesiastica, quidni liberum fuit Eusebio & Hieronymo eam modo Arabiae, modo Palaestinae, urbem appellare? Ita scribunt Eusebius & Hieronymus in Onomastico, Jordanem dividere Judaeam ab Arabia, & alibi tamen urbes non in Judaea sed ab altera ripa Jordanis sitas nequaquam Arabiae sed Palaestinae urbes nuncupant aut Peraeae, sic ut eandem regionem modo Peraeam modo Arabiam nuncupent. Sic Eusebius Gerasam urbem vocat Peraeae ad vocem Ἀργόβ, idem eandem urbem Arabiae ad vocem Ἠγανί. Praeterea ex Hieronymo nil certi colligas, quid ille in Eusebio legitit, (tantum abest Graecum contextum Eusebii ob illum corrigi oportere) adeo multa mutat, aut addit de suo, ut paraphrasten saepe magis quam interpretem agat.

Petram esse Palaestinae distinctam a Petra Arabiae vel Nabataeorum quorum teste Strabone fuit metropolis (quae tamen postea Palaestinae tertiae metropolis fuit) persuasum est nonnullis, propter verba Athanasii qui in epistola ad solitariam vitam agentes pag. 635. haec habet. Καὶ Ἄρειον μὲν καὶ Ἀσίριον τῶν μὲν ἀπὸ Πετρῶν τῆς Παλαιστίνης τὸν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας ἐπισκόπους τὰς ἀποκηδήσαντας ἀπ' αὐτῶν. *Et Arium quidem & Asterium, illum Pe-*

tra-

ἱεροκλή Palaestinae, hunc ex Arabia, episcopus qui ab ipsis describe-
 rant. Fateor in hoc loco non memorari duas Petras, sed aliun-
 de liquet Asterium episcopum fuisse Petrae urbis Arabiae: nam
 in epistola ad Antiochenſes Athanasio appellatur Ἀστῆριος Πετρῶν
 τῆς Ἀραβίας, Asterius Petrarum Arabiae episcopus. Alibi uti in a-
 pologia secunda horum meminit hoc modo Μακαρίου ἀπὸ Παλαι-
 στίνης καὶ Ἀσερίου ἀπὸ Ἀραβίας, Macarii ex Palaestina & Asterii
 ex Arabia. Ubi nota Macarium dici, qui ante Arius dicebatur:
 adeoque quum hoc nomen corruptum sit, etiam in voce Πετρῶν
 mendum suspicari licet. Certe mirum esset, si in Palaestina urbs
 Petra fuisset episcopatu insignis & distincta a Petra Arabiae, nul-
 lam plane ejus mentionem in tot subscriptionibus conciliorum
 fieri, aut in notitiis veteribus ecclesiasticis, scriptisve Eusebii, Hie-
 ronymi, aliorumque qui Athanasii temporibus proximi fuere.
 Adeoque unicum hunc locum Athanasii non arbitror sufficere ut
 statuamus Petram aliquam ab illa notissima urbe Arabiae, vel
 metropoli Palaestinae tertiae (quae eadem est) distinctam. Cre-
 diderim illud Πετρῶν loco suo motum, & legendum τὸν μὲν ἀπὸ
 τῆς Παλαιστίνης, τὸν δὲ ἀπὸ Πετρῶν τῆς Ἀραβίας vel τὸν μὲν ἀπὸ τῆς
 Παλαιστίνης, τὸν δὲ ἀπὸ τῆς Ἀραβίας, (uti in *Apolog.* II. p. 595.)
 omiſsa mentione urbis: quorsum enim unum ab urbe denominas-
 set, & alterum non; maxime quum alibi scripserat Asterium esse
 Πετρῶν τῆς Ἀραβίας; Utique hoc loco debuisset, vitandae con-
 fusionis gratia, addidisse, Asterium alterius Petrae in Arabia si-
 tae episcopum fuisse. Sed opinor aliquem ad marginem appo-
 suisse Πετρῶν, quum legisset apud Athanasium Asterium episco-
 pum fuisse Πετρῶν, ut jungeretur cum τῆς Ἀραβίας, & alium id
 junxisse cum τῆς Παλαιστίνης: quod eo facilius fieri potuit quod
 Petra sequentibus saeculis Palaestinae tertiae metropolis fuerit.
 Adde apud Hilarium in fragmento operis histor. pag. 188. ap-
 pellari eisdem Arium ex Palaestina & Stephanum de Arabia. Pro
 Stephanum legi debere Asterium certum est. Sic ibidem pag.
 1293. Arius a Palaestina, Asturus ab Arabia. Petrae nulla illic
 mentio, nedum duarum.

Petrae situs ut distinctius cognoscatur, notandum ab Aila, vel Elath, portu finis Arabici, abfuisse tantum decem miliaria Romana, si credimus Eusebio. Vicinam certe Petram Ailae fuisse etiam ex eo colligimus quod Hieronymus (verba ejus supra pag. 72. dedimus) Idumaeorum regionem ab una parte Eleutheropoli, ab altera Petra & Aila, terminet. Unde in mappis nostris spatium terrae inter sinum Arabicum & lacum Asphaltiten multo est angustius quam in aliis mappis geographicis. A lacu autem Asphaltite remota fuit Petra stadiis 300, uti liquet ex Diodoro Siculo, *Lib. xix.* 108. Sed tamen incertum manet an ad orientem, vel certo ad austrum lacus sita fuerit. Videtur ad orientem, vel certe inter orientem & austrum, collocanda, quia Josephus *lib. v. cap. 4. de bello Jud.* scribit montem, cingentem τὸ μέγα Πεδίον ab oriente, protendi a Juliade usque ad Somorram in finibus Petrae. Praeterea ducimur huc a Strabone *lib. xvi.* tradente a Petra, metropoli Nabataeorum (ita hanc appellat) usque ad Jerichuntem brevissimum iter esse trium dierum aut quatuor. Quia ad situm Petrae declarandum urbem Jerichunta eligit Strabo, videtur illa inter urbes Judaeae celebres proxima Petrae fuisse. Quod si versus occidentem lacus Asphaltitis aut etiam recto ductu ad austrum lacus sita fuisset, dixisset eam ab Hierosolymis, vel Gaza, aliisve urbibus vicinis disjunctam fuisse per tot vel tot stadia. Sed quum a Jerichunte ejus situm suspensat, tuto creditur illam inter urbes celebres Judaicas Petrae proximam fuisse. Praeterea non plane negligenda sunt quae Strabo addit de itineris trium aut 4 dierum intervallo quod intercedit inter Hierichuntem & Petram; hinc enim patet non ad orientem recta via Petram remotam fuisse a lacu Asphaltite, sed ita ut ad austrum quoque ejus lacus fuerit, id est plagam euroaustralem. Nam extremitas australis lacus Asphaltitis aberat Jerichunte praeter propter sexcenta stadia. Trium vero dierum iter est stadiorum sexcentorum & quadraginta, quatuor autem dierum stadiorum octingentorum & quinquaginta, si sequamur rationes Procopii Caesarensis, qui iter unius diei tradit esse stadiorum ducentorum & decem. Atque adeo colligimus Petram

Bbbbbb

ab

ab Hierichunte remotiorem fuisse extremitate australi lacus asphaltitis.

Faciunt etiam ad situm Petrae nomina haec & situs locorum vicinorum, ex Eusebio omnia collecta excepto nomine ultimo Somorrae. *Theman* γ millibus abest a Petra, & illic praesidium erat Romanorum. Ita Eusebius ad vocem *Θαμάν*. Mons *Hor* in quo mortuus est Aharon erat juxta urbem Petram. Eusebius ad vocem *Ἦρ*. *Carcaria*, arx unius diei iter a Petra abest. Euseb. ad vocem *Κάρρα*. Decem miliaribus a Petra ostenditur *Becroth bene Juacan* mansio Israelitarum in solitudine. Vide Eusebium in Onom. ad vocem *Βηρώθ*. Quod si vere ibi haec mansio fuerit, aliquid certi in cremo circa has mansiones haberemus. *Γαι* (γγ) *Gaia*, urbs est juxta urbem Petram. Eusebius ad vocem *Γαί*. Idem ad vocem *Ἠλαί* (haec est Aila) scribit esse regionem Principum Edom & urbem *Esau*, in decimo miliario a Petra contra orientem. Regio circa urbem hanc, *ἡ ἀμφὶ τὴν Πέτραν*, *Gebalene* appellata fuit, & antea *Idumaea*. Vide Eusebii Onomasticon ad vocem *Ἰδουμαία*. *Μάβραγα* fuit etiam vicus grandis ad urbem Petram pertinens. Eusebius ad vocem *Μάσαρις*. Est & *Σομόρρα* nomen loci in finibus Petrae, quo usque a Juliade mons longus protenditur ad cuius occasum est *μίγα Πεδίον*. Josephus *de bell.* v. 4. *Βάκρα* legit Rufinus pro *Σομόρρα*, sic ut incerta sit lectio.

Dioscorides urbem hanc τὴν κατὰ Ἰεδαίαν Πέτραν vocat, & illic myrobalanum nasci scribit. Strabo *lib. xvi.* eam describit, sitam in regione plana, & hortis fontibusque instructam, cinctam tamen rupibus undequaque. Ultra quas deserta sunt maximam partem praecipue Judaeam versus, ad cuius urbem Jerichunta trium quatuorve dierum iter est, ad *Φοινικῶνα* vero sive palmetum quinque. Id palmetum sinui Arabico adjacet & distinguendum est a Phoenicone sive palmeto Jerichuntino cuius ante Strabo meminerat. Idem ante meminit insulae phocarum in Sinu Arabico sitae & ita pergit πλησίον δ' αὐτῆς ἀκρωτήριον ὃ διατείνει πρὸς τὴν Πέτραν τὴν τῶν Ναβαταίων καλεσμένην Ἀράβων καὶ τὴν Παλασίνην χώραν, εἰς ἣν Μειναῖοι τε καὶ Γεργᾶτοι καὶ πάν-

πάντες οὐ πλησιόχωροι τῶν ἀρωμάτων φορτία κομίζουσιν *Prope illam promontorium est quod protenditur versus Petram, Nabataeorum Arabum, & regionem Palaestinam, ad quam Minaei, Gerraei, & omnes vicini aromata convectunt.* Id promontorium videtur non longe esse ab Aelana, nam eodem libro tradit ex Eratosthene Elanis Minaeam usque esse 70 dierum iter, ut pateat Minaeos ad portum hunc appellere solere. Et non longe etiam hoc ab isto palmeto est, a quo Petram 5 dierum itinere removet Strabo, nam Diodorus Siculus *lib. III. cap. 42.* horum ita meminit, primo palmeti ad litus siti: dein, ait, palmetum hoc praetervectus insulam phocarum offendit: & praetentum huic insulae promontorium respicit Petram Arabiae & Palaestinam, in quam thus aliaque aromata Minnaei & Gerraei deferunt. Uterius progressos sinus Elanites excipit, multis Arabum Nabataeorum pagis frequentatus.

Petra erat Arabiae metropolis, quo spectant Nummi, in quibus **ΑΔΡΙΑΝΗ ΠΕΤΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ** legitur: nam & Hadriana dicta est, imperante Trajano a Palma praefecto Syriae Romanis subiecta, teste Dione *l. 68.* His si aera inscripta sit, caput ejus ducitur ab anno Christi 105. Ita Chronicon Alexandrinum. Teste Josepho olim Ἀρκη dicta est *Ant. IV. 4.* sed *Ant. IV. 7.* legitur eam Ἀρεκίμη appellatam de nomine Ῥεκέμυς. Adeoque illud Ἀρκη videtur male scribi pro Ἀρεκίμη. Eusebius legit hanc vocem apud Josephum Ἀρεκίμ, ita enim scribit in Onomastico locorum, Ἀρεκίμ κατὰ Ἰώσηπον αὐτῆς Πέτρα πόλις ἐπίσημος τῆς Παλαιστίνης. Hieronymus. *Arcem.* Refert Josephus hanc esse Petram urbem nobilem Palaestinae. Josephus, quia pars regionis olim Arabia dicebatur, Petram Arabiae tribuit, uti *Antiq. XIV. 2.* ubi regiam Aretae qui rex Arabum erat Petrae fuisse tradit, (quod & Procopius *lib. I. de bello Persico cap. 19.* narrat) & *l. I. de bell. c. II.* ubi ἡ Ἀραβικὴ Πέτρα audit. *Lib. V. de bell. cap. 4.* scribit in finibus Petrae esse Somorra, quo usque mons longus a Juliade & lacu Tiberiadis protenditur. Ceterum illud nomen priscum Petrae Ἀρεκίμη est ex **קרי** quo nomine multi Hebraeorum existimant Petram notari.

Audiamus & alios inter veteres de Petra scribentes. Usque

ad Petram se extendunt solitudines Palmyrenae, teste Plinio v. 24. Ita fertur (Euphrates) usque ad Uram locum, in quo conversus ad orientem relinquit Syriae Palmyrenas solitudines quae usque ad Petram urbem & regionem Arabiae felicis appellatae pertinent. De illis cap. 26. Infra Palmyrae solitudines Stelenæna regio est, dictæque jam Hierapolis ac Beroea & Chalcis. Ultra Palmyram quoque ex solitudinibus iis aliquid obsinet Hemesa, item Elatum, dimidio propior Petrae, quam Damascus. De ipsa Palmyra idem cap. 25. Palmyra abest a proximo Syriae litore ducentis quinquaginta duobus millibus & a Damasco viginti septem propius. Idem vi. 28. Nabataei oppidum incolunt Petram nomine in convalle, paulo minus 11. mill. pass. amplitudinis circumdatum montibus inaccessis, amne interfluente: abest a Gaza oppido litoris nostri 100 mill. a sinu Persico cxxxv mill. Huc convenit utrunque bivium, eorum qui Syriae Palmyram petiere & eorum qui ab Gaza venerunt. Numeros esse corruptos clarum est, quum Petra multo propior fuerit Gazae quam sinui Persico. Videtur permutatio numerorum instituenda, quod recte observavit Cellarius pag. 418. Atque ita melius convenit cum iis quae de Gazae & sinus Elanitici distantia c. l. m. p. dixerat. Videtur itaque a sinu Elanite abfuisse xv miliaria. Hieronymus dicit Elath regionem & civitatem a Petra 10 miliaribus abfuisse.

Ab Eleutheropoli usque ad Petram & Ailam, quae est Elath in litore sinus Arabici, Hieronymus regionem Idumaeorum extendit, his verbis ad cap. 1. Obad. *Omnia australis regio Idumaeorum de Eleutheropoli usque Petram & Ailam (haec est enim possessio Esau) in specubus habitantiumulas habet.* Hieronymus ad c. 48. *Ezech. Cadesbarne in deserto est quod extenditur usque ad urbem Petram.*

Cyrillus in Comm. ad Jesaiam lib. iv. orat. i. pag. 545. Ὁμοίως τοίνυν ἔσῃς τῇ τῶν Ἰουδαίων γῆ τῆς πλατέας ἐρήμης τῆς κατὰ Νότον κειμένης ἢν δὴ κατερέμντο τὰ Σαρακηνῶν καὶ Ἀράβων ἔθνη τὸς οὐκ ἔχοντες ἐν αὐτῇ τεύξεσθαι Φασὶ κατὰ καιρὸς τῆς διὰ Χριστῶ χάριτος καὶ σωτηρίας ὀνόματα δὲ ταῖς κόμαις ἦτοι ταῖς πολίχναις ταῖς κατὰ γε Φημὶ τὴν ἐρημον ἀπαύλεις Κηθὰρ καὶ Πέτρα κατὰ τὴν Ἀράβων γῆν καὶ ἐς δεῦρο κειμένη, ἔτω τε ὀνομασμένη. *Quum itaque finitima esset terrae*

Judaicae ad austrum solitudo lata, quam occuparunt gentes Saracenorum & Arabum; dicit eos qui illa habitant gratiam & salutem aliquando per Christum consecuturos. Nomina etiam sunt vicis sive oppidis in eremo illa sitis, villae, & Kedar, & Petra in Arabum regione hodieque sita & ita appellata.

Petrae episcopi in actis conciliorum memorantur Germanus qui conciliabulo Seleuciensi interfuit anno 359. & THEODORUS, qui interfuit Concilio Hierosolymitano, anno 536. Uterque scribit se episcopum Πετρῶν, nam & Πέτραι & Πέτρα scribitur nomen hujus urbis. Ita & Suidas, ad vocem Γενεθλίος, Γενεθλίς, Παλαιστῖος ἐκ Πετρῶν, σοφιστὴς &c. *Genethlii filius, Palaestinus ex urbe Petris, Sophista.* Meursius ad Hesychium Milesium, qui, nulla facta mentione Πετρῶν, eum modo Παλαιστῖνον fuisse scribit, putat Πατρῶν scribendum. Sed fallitur; nam & alii hanc urbem Πέτρας scribunt, uti auctores notitiarum veterum ecclesiasticarum. Ita & Malala in Chronico pag. 116. ἐξωρίσθη εἰς Πέτρας, πόλιν ἔτω καλεμένην, ἕσαν τῆς τρίτης Παλαιστίνης. *Relegatus est Petras, &c.* Sic Πέλλα & Πέλλαϊ, Ἄρη & Ἄρκαϊ, dicitur, Ῥαφανέας & Ῥαφανείας &c.

Nomen hodiernum hujus urbis , & vetus Ἄγρα, unde Ἄγραϊς & Ἄγραϊοι dicuntur, teste Stephano ad vocem Ἄγραϊοι, atque unde nomen Hagarenorum dimanavit, facit ut praetermittere hoc loco nequeam mentionem rarissimi numismatis, in quo ab una parte ΖΕΥΣ ΚΑΚΙΟΣ, ab altera ΑΓΡΕΥΣ legitur. Acceptum id refero humanitati Serenissimi Electoris Palatini, cujus amor in literas singularis, & quae hinc nata sunt bibliotheca & instructissimum cimeliarchium, cognitissima sunt omnibus & supra laudes nostras posita. Non ingratum fore lectori arbitror si Nobilissimum virum, Jacobum de Bary, illo sermone quo epistola ad me data est, differentem introducam. Non Agrae modo, de qua agimus, sed aliis argumentis viri acumen solers & peritia rei numismaticae lucem adferent. Hoc epistolas exemplum est.

Monsieur,

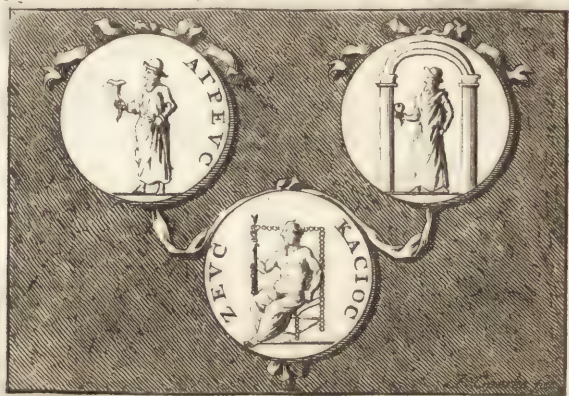
„ Son Altesse Serenissime, Monseigneur l'Electeur Palatin,

Bbbbbb 3

a-

„ aiant bien voulu me permettre de vous fournir les dessins
 „ de deux Medailles de son Cabinet , vous les voulez , Mon-
 „ sieur, accompagnées de remarques que par ordre de S. A.
 „ S. j'ai ramassées : mais au moins souvenez vous que ce ne sont
 „ que de simples conjectures; formées en passant, ou fort re-
 „ cherchées, il n'importe, pourvû qu'elles soient vraisemblables.
 „ C'est de quoi vous jugerez, & ferez le maitre d'en retrancher
 „ ou d'y ajouter tout ce qu'il vous plaira : en voici le dessin.

„ N°. 1. ΖΕΥC ΚΑΙΟC. Jupiter Casius assis avec un haste ou
 „ sceptre dans sa droite.
 „ R^ç. La figure d'un homme sous une voute à deux piliers,
 „ tenant dans sa main droite une pomme dont la queue fort sous
 „ la main.
 „ 2. Le même Jupiter comme sur la precedente.
 „ R^ç. ΑΡΡΕΥC. A peu près la même figure du revers de la
 „ premiere, mais qui au lieu d'une pomme tient une corne dans
 „ la main.
 „ En vous montrant ces deux medailles je vous ai fait remar-
 „ quer qu'elles étoient frappées dans quelque province voisine de
 „ la Palestine, puis que la fabrique & le bronze étoit semblable à
 „ celles frappées en Ascalon & autres villes confinantes à l'Egy-
 „ pte. Vous savez que j'ai un peu de routine dans ces sortes de
 cru-

„ curiosités , & vous eutes la bonté de vous y fier. C'est
 „ pourquoi nous ne pouvons l'attribuer au Jupiter Casius dont
 „ le temple étoit près de Seleucie sur cette haute montagne
 „ * d'où on voioit le Soleil pendant que cet astre rendoit visi-
 „ te aux antipodes. Je remarquerai seulement que sur les me-
 „ dailles de Seleucie ce Dieu est représenté sous la forme d'u-
 „ ne pierre ou rocher. Patin nous en donne le dessin sur une
 „ medaille de Anton. Pius, mais il y en a une de Trajan dans
 „ le Cabinet Palatin parfaitement belle, où ce Jupiter Pierre se
 „ trouve orné de differents bijoux qui representent peut-être les
 „ presens magnifiques que Trajan fit au temple de ce Dieu.
 „ Saumaïse dans ses notes sur Spartien en fait mention. Au reste
 „ ce Jupiter Lapis faisoit une assez belle figure chez les Romains
 „ dont le plus solemnel serment étoit en jurant par ce Dieu.
 „ Lucien s'en moque ; les autres Anciens en parlent avec gran-
 „ de veneration : mais pour ne vous ennuyer par l'allegation de
 „ differents passages de Ciceron, Aule Gelle, & d'autres, si
 „ vous souhaitez de rafraichir vôtre memoire sur ce point,
 „ voiez Alexander ab Alexandro liv. 5. C. 10.

„ Deux Medailles de Corcyre, l'une de Marc Aurele & l'autre
 „ de Commode rapportées par Vaillant, m'auroient persuadé que
 „ la premiere des nôtres avoit été frappée en cette Isle, mais
 „ le peu de raport (eu egard a la fabrique) qu'elle a avec les me-
 „ dailles de Corcyre dont j'en possède un bon nombre, & la gran-
 „ de ressemblance avec l'autre que je ne saurois attribuer a Cor-
 „ cyre, étant plus naturel de la laisser à ceux dont le nom se
 „ trouve sur la medaille, m'a fait chercher des *Agrei*. Il est
 „ vrai qu'on trouve des revers semblables sur les medailles de
 „ Corevre, mais cela prouve seulement que le culte de Jupiter
 „ Casius leur étoit venu d'Egypte, comme en effet on n'en fau-
 „ roit douter, quoi que en quelques uns de ces revers ils ont aussi
 „ imité les Epirotes qui en mettoient de semblables avec peu de
 „ difference, car les Corcyriens adoroient le même Jupiter qu'eux.

Ce

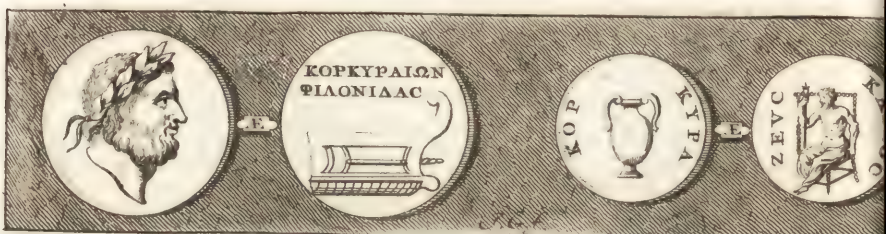
* Plin. lib. 5. cap. 22. Spartien, en Hadrien : & Amm. Marcellin en parlant de Julien.

» Ce qui parôit par une medaille de mon Cabinet dont que je
 » sache aucun antiquaire a fait mention.

» La tête de Jupiter fort barbue & couronnée de laurier ni
 » plus ni moins comme on la voit sur les medailles des Epirotes
 » dans Goltsius &c.

Reŷ. ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. ΦΙΛΟΝΙΔΑΣ. un navire.

» Je ne me souviens pas avoir trouvé aucune medaille qu'on
 » pouvoit attribuer à Corcyre sans que ce nom y fût marqué,
 » ni même où celui de Jupiter Caius se trouve, si non une seu-
 » le que le Pere Hardouin a tirée de *And. Mamorra hist. Corcyr.*
 » Ce livre étant peu commun, & aiant cette medaille dans mou
 » Cabinet, la voici jointe à la precedente.

» Le temple de ce Dieu en Corcyre étoit bien peu frequen-
 » té, puis que de tous les Anciens * il n'y a que Pline qui en fasse
 » mention (que je sache) mais quand même je me serois trompé en
 » ce qui regarde le lieu où ces medailles ont été frappées, ce scrupule
 » n'a dû m'empêcher de vous obeir, protestant de nouveau
 » que je ne debite mes remarques que pour de simples conje-
 » ctures, prêt à changer de sentiment aussi-tôt qu'on en pro-
 » duira de plus vraisemblables. Et ainsi après vous avoir fait re-
 » souvenir des deux rarissimes medailles de Corcyre que vous avez
 » vûes chez moi, où du côté des têtes de Caracalla & de Geta
 » partie de la legende est en Grec & partie en Latin, retour-
 » nons à nos medailles, commençant par la premiere, parce qu'elle
 » facilite l'explication de la seconde.

» Le Jupiter assis est, selon mon opinion, sur ces deux medail-
 » dail-

* Liv. 4, Ch. 12.

„ dailles dans la même posture qu'on le voioit dans son temple
 „ sur le mont Casius, aux confins d'Egypte & d'Arabie, lieu
 „ fameux par le tombeau du grand Pompée : & Achilles Ta-
 „ tius *Liv.* 3 explique le revers de la première, en disant que
 „ dans Peluse port d'Egypte (situé près du mont Casius) il y
 „ avoit un simulacre de Jupiter Casius portant une pomme de
 „ grenade dans sa main, dont la raison étoit tout à fait myste-
 „ rieuse. Nous pouvons croire cet auteur puis qu'il étoit E-
 „ gyptien, & vous conviendrez facilement avec moy, si je ne me
 „ trompe, que la ville de Peluse a fait frapper cette medaille en
 „ représentant d'un côté ce Dieu tel qu'on l'adoroit sur le mont
 „ Casius, & de l'autre côté dans la posture, qu'il se trouvoit sur
 „ l'autel erigé par ceux de Peluse.

„ Je pourrois faire des conjectures à perte de vûe sur la raison
 „ mystérieuse de la grenade dans la main de Jupiter. Le sang
 „ coulant des testicules coupées du pauvre Atis me fourniroit l'o-
 „ rigine de ce fruit, dont parlent (1) Arnobe, Pausanias in Cor.
 „ c. 17. & Eusebe *Praep.* iv. l. 3. Clement Alexandrin & les au-
 „ tres anciens me fourniroient aussi des matériaux en abondan-
 „ ce. Les modernes, comme l'Ill. Monsieur (2) Spanheim, Gurt-
 „ ler (3) & d'autres ne m'en laisseroient pas manquer; mais quand
 „ nous aurions examiné à fonds les raisons pour quoi dans les
 „ fêtes de Ceres Eleusine il étoit défendu aux femmes de manger
 „ de grenades, & le chagrin de Ceres par ce que sa fille Pro-
 „ serpine en avoit taté chez Pluton, & quand on feroit entrer
 „ dans cette scene nôtre commune mere Eva avec sa pomme,
 „ en serions nous plus éclairé pour expliquer nôtre medaille?
 „ Pour moy je ne le croy pas: au contraire je suis persuadé que la
 „ plus simple explication de ces enigmes est la plus seure, &
 „ que ceux qui ont frappé ces medailles n'y entendoient pas tant
 „ de finesse. Ainsi j'aime mieux hasarder quelques conjectures
 „ de ma façon.

„ La figure qui tient la pomme de grenade dans sa main est
 Cccccc le

(1) Vossius *Idol.* l. 1. c. 20.

(2) De usu & praest. num. pag. 276. (3) *Orig. Mundi* 6. 16. 73.

„ le Jupiter Egyptien, a sçavoir Osiris ou le Nil, car c'est la
 „ même divinité. Parmenon de Byzance dans * Athenée dit poli-
 „ tivement *Nil Jupiter Aegyptien*, & une medaille de Tite en
 „ Trittan, tome I p. 307, nous en donne l'effigie. La chose est
 „ trop connue pour avoir besoin d'être soutenue par d'autres
 „ passages. La grenade represente la basse Egypte & peut-être
 „ la queuë qui sort dessous la main une partie de la haute située sur
 „ le bord du Nil. Tout le secret, que ceux de Peluse ont enten-
 „ du en mettant la grenade dans la main de leur Supreme Di-
 „ vinité, ne contient a mon avis pas plus de mystere, que s'il nous
 „ disoient simplement, le Jupiter adoré sous le nom de Ca-
 „ sius est le Genie du Nil, qui par ses arronsmens rend l'E-
 „ gypte feconde, & la soutient, comme la figure, que vous voiéz,
 „ sur la medaille soutient la grenade, symbole de la basse Egy-
 „ pte, dont la forme ressemble fort a celle d'une grenade. En effet,
 „ Monsieur, vous n'avez qu'a regarder la troisieme carte d'Afri-
 „ que en Ptoloméé ou celle de la basse Egypte dans Cellarius,
 „ & cette ressemblance vous sautera aux yeux. La côte maritime
 „ entre le *Phariticum Ostium* & le *Pineptimi Pseudostoma* represente
 „ très bien la tête & la couronne de la grenade, comme le cours
 „ & les bords du Nil depuis le *Heracleoticus Nomos* jusques où
 „ se separant en deux fleuves il embrasse toute la basse Egypte
 „ la queuë. Les provinces situées entre le *Busriticus fluvius* &
 „ le *Thermuticus* en representent le corps, & le reste des deux cô-
 „ tés les pieces, qui, quand la grenade est bien meure, se sépa-
 „ rent par enhaut de ce corps. Dans toutes les figures hierogly-
 „ phiques des Egyptiens vous n'en trouverez aucune plus claire, ni
 „ peut-être ailleurs une comparaison plus juite, que celle des cre-
 „ vassés de la grenade avec les embouchures du Nil, celle des
 „ pellicules, qui la divisent en plusieurs loges, avec les différen-
 „ tes coupures & canaux faits pour arroser la basse Egypte,
 „ ou, si vous voulez, avec les divers *Nomos* ou gouvernemens:
 „ & sauroit on mieux comparer l'innombrable quantité de vil-
 „ les & villages, dont cette province étoit couverte, qu'aux
 „ grains

* *Iiv. 5. pag. 303.*

„ grains d'une grenade ? Quand je vous communiquai en pas-
 „ sant cette pensée, vous avez eû la bonté, Monsieur, de me dire
 „ que je ferois bien de consulter Bochart sur le mot de *Athribis*.
 „ Je vous en suis très obligé, & je croi y avoir trouvé le neces-
 „ faire pour appuyer ma conjecture. Ce sçavant dans son *Pha-*
 „ *leg* pag. 66. dit, que les Egyptiens & les Hebreux donnoient
 „ le nom de poire a la basse Egypte, parce quelle en a la forme,
 „ de même que le Grecs la nommerent *Delta* pour la ressem-
 „ blance avec cette lettre, & que *Athribis*, qui signifie le cœur
 „ de la poire, a recû ce nom a cause que cette ville & sa jurisdic-
 „ tion étoient situées au cœur de ce pais, & pag. 294. il le
 „ confirme par divers passages. Permettez moi de copier ce qu'il
 „ dit, car quoi que je n'aime pas de tirer des longs extraits des
 „ livres qui sont entre les mains de tout le monde, je croy le
 „ devoir faire dans cette occasion. Voici ses paroles. Pag. 66.
 „ *Exempli gratia quaeritur, cur Aegyptus vel Aegypti pars in Psal-*
 „ *mis & in Esaia Raab vocetur: atque hic interpretes multa communi-*
 „ *scuntur, ignari Hebraecum Raab idem esse quod Aegyptium Rib*
 „ *vel Riph, quo nomine hodieque Delta seu pars Aegypti triquetra*
 „ *Nili ostiis comprehensa vocatur a Pyri forma. Id enim proprie erat*
 „ *Rib, unde est quod in ipso corde τ̄ ΔΕΛΤΑ nomus medius A-*
 „ *thribis appellatur, id est Cor pyri, Etymol. in ΑΘΡΙΒΗC, ex*
 „ *Orione. Et p. 293. & 294. Inferiorem a Graecis Delta vocari pro-*
 „ *p.ter formam triangularem nemo est qui nesciat. At eandem quo-*
 „ *modo Aegyptii & Hebraei appellaverint nondum est a quoquam ob-*
 „ *servatum. Quod tamen ex Scriptura cum Graecorum atque Arabum*
 „ *monumentis collata potest non difficulter erui. Ptolemaei tabulas*
 „ *inspicienti statim apparet Athribitis nomi metropolim Athribin prae-*
 „ *cise esse in medio τ̄ ΔΕΛΤΑ. Inde dicta est ΑΘΡΙΒΗC, id est cor*
 „ *pyri, ut ex veteri grammatico Aegyptio Orione docet autor magni*
 „ *etymologici. Athribin appellarunt, quod si quis Graece vellet effari,*
 „ *non potest aliter dicere quam Cor pyri: ita Orion. Nempe Aegy-*
 „ *tius αθ, vel ηθ, est cor, ut scribit Horus hieroglyphicôn Lib.*
 „ *1. cap. 7. & εθ vel εη. Pyrum. Inde Athribis Cor pyri, quia in*
 „ *medio pyri, id est, Aegypti partis quam a pyri forma Aegyptii*
 „ *Rib,*

„ *Rib, id est pyrum vocabant, quod nomen hodieque servat post tot*
 „ *saecula incorruptum. Errif scribit Leo Africanus, &c.* Entui-
 „ te Bochart allegue differents passages de la S. écriture qui a-
 „ pelle l’Egypte *Rahab*, sçavoir *Psal. 87. 4. & 89. 11. Esai.*
 „ *51. 9. & Job. 26. 12.*

„ Vous, Monsieur, ne sauriez vous me dire si les Egyptiens & He-
 „ breux contoient la grenade entre les poires ou entre les pommes ?
 „ Pour moi, sans sçavoir ni Hebreu ni Arabe, je suis pourtant
 „ très persuadé que le fruit que nous nommons proprement
 „ poire & pomme n’étoit guere connu dans la basse Egypte du
 „ temps de David, & bien moins du temps de Job; & je dou-
 „ te fort que jusqu’à present on ait guere vû de pommiers ni
 „ poiriers dans ce pais. En effet ces arbres ni par nature ni par
 „ culture scauroient bien croitre dans un pays si plat & brulant,
 „ & même dans les plaines de la basse Andaluzie, qui compa-
 „ rée à la basse Egypte est un pays fort temperé, on ne les a ja-
 „ mais pû cultiver, & on est obligé de les planter sur les mon-
 „ tagnes. Au contraire la grenade, l’orange, le citron, la cidre
 „ & des fruits semblables aiment ce sorte de climat, & on en
 „ voit les campagnes couvertes. Ces sont la les pommes & les poi-
 „ res d’Egypte & d’Afrique.

„ *Hosce legunt fructus, propior quos Phoebus amavit.*

„ *Vilia fert nostrum nil nisi poma solum.*

„ Notre commun ami, le tresçavant Monsieur le Clerc, fit
 „ ces deux vers, il y a plus de huit ans, au sujet d’une medaille
 „ de mon cabinet, frappée par les Pheniciens habitans de la ville
 „ de Serpa en Portugal, sur laquelle on voit un homme cueillant
 „ des oranges. C’est de ces fortes de fruits que les anciens se
 „ ventoient que leur pays abondoit. La fameuse ville de Utique
 „ en Afrique s’en glorifie de même sur une medaille que je
 „ possède, où deux hommes cueillent des cidres d’un arbre & on
 „ en voit deux des plus grosses tombés par terre. J’ai lû dans
 „ quelque auteur ancien, dont je ne me ressouviens pas à present,
 „ qu’à Rome & ailleurs on estimoit beaucoup les cidres d’Uti-
 „ que comme les meilleures du monde, & que cette ville pro-
 „ fitoit

» fitoit considerablement du trafic qu'elle en faisoit. Je vous ay
 » fait voir les medailles , & puis que vous le souhaitez je vous
 » envoie les estampes.

» Je croy avoir sujet de douter que Orion ait bien attrapé
 » le veritable sens du mot Rib , en le traduisant par celui de poire,
 » à moins qu'il n'ait compris dans le mot *Pyrus* les fruits, que
 » je viens de nommer : car sans cette supposition la comparai-
 » son de la forme de la basse Egypte à celle d'une poire, qui or-
 » dinairement est pyramidale, seroit fort defectueuse ; celle d'une
 » pomme seroit incomparablement meilleure. Mais prenez tel
 » fruit que vous voudrez, il n'y en a aucun dont la forme approu-
 » che plus à celle de la basse Egypte que la grenade. Le même
 » Monsieur le Clerc m'a fait comprendre, il y a longtemps,
 » qu'il ne faut pas trop chicaner sur la signification de certains
 » mots qui se trouvent dans le Vieux Testament, & dans les de-
 » bris des autres langues orientales, comme sont par exemple
 » les noms de certains fruits, animaux, plantes, ou pierres. Il
 » me vient encore une pensée, c'est qu'actuellement en Espagne
 » on donne le même nom à la pomme qu'à la poire, nommant
 » la dernière Pera & le premier Pero, principalement la sorte
 » la plus belle, comme celle que nos jardiniers nomment le

Ccccc 3

Hon.

„ Hondertmark d'Espagne, & quelques uns le grand Mogol,
 „ le Wynappel, le Jufferappel ou la belle garce, & d'autres
 „ pommes semblables. Leur grammairiens pretendent que ce mot
 „ leur vient des Grecs qui anciennement s'etoient établi sur la
 „ côte mediterrannée d'Espagne. Sebastien Covarruvias, neveu du
 „ fameux Jurisconsulte de ce nom, dans son *Theforo* de la len-
 „ gua Castellana dit, *pero especie de Manzana tomo el nombre*
 „ *de Pyrus*. Et en effect les plus anciens Grecs en faisoient de
 „ même, & nommoient les pommes de quelle espece qu'elles fuf-
 „ sent, grenades, oranges, ou autres, ΠΥΡΟC. L'etymologi-
 „ ste, qui a traduit par ce mot le Rib des Egyptiens, confirme-
 „ roit ma conjecture, mais c'est de quoi vous jugerez mille fois
 „ mieux que moy, dont tout le Grec est borné par la legende
 „ de quelques medailles.

„ Par celle, que j'ai taché d'expliquer, vous avez vû que ceux
 „ de Peluse ont crû que leur supreme divinité, a sçavoir Osiris,
 „ Jupiter Aegyptius, ou tel qu'on le voudra nommer, étoit le
 „ même Dieu, connû, tant en Egypte qu'ailleurs, sous le nom
 „ de Jupiter Casius. C'est ce que ceux qui ont frappé l'autre
 „ medaille semblent avoir voulu marquer aussi, soit de leur pro-
 „ pre motif, ou en imitant les Pelusiens. Il ne nous reste donc
 „ qu'à rechercher en premier lieu quel peuple a fait frapper
 „ cette medaille, & en second quelle divinite ils ont confondu
 „ avec Jupiter Casius. La fabrique de cette medaille nous assure
 „ qu'elle est frappée dans quelque province voisine d'Egypte, &
 „ sans traverser le sinus Persicus pour aller a Agris ville de Car-
 „ manie, il suffira d'en chercher une dans l'Arabie, confinante
 „ à Peluse. Strabon, Ptolemée, Plin, & Etienne de Byzance
 „ nous tireront d'affaire. Le dernier en suivant le premier dit,
 „ *Agraci populi Arabiae, ut Strabo lib. 16*. Ptolemée fait mention
 „ du même peuple, & Plin *Liv. 6*. assure que leur ville capita-
 „ le se nommoit Agra. Etienne la nomme *Agra vel Agrae*:
 „ n'importe, ce sont sans doute nos gens qui ont fait frapper
 „ cette medaille, laquelle est peut-être l'unique monument an-
 „ cien où leur nom se trouve: non que ce soit quelque peuple
 „ ob-

„ obscur, au contraire il a l'avantage dont (que je sache) aucun
 „ autre peuple ne se peut vanter, c'est de n'avoir jamais jus-
 „ ques à présent été soumis à aucune domination étrangere, mais
 „ d'avoir conservé sa liberté, malgré l'effort de tous les conque-
 „ rans. Avec quel plaisir ne doivent ils pas s'être moqué des
 „ superbes legendes que Trajan & Severe ont affecté de faire
 „ briller sur leur medailles & inscriptions, comme *Arabia ad-*
 „ *quisita, Capta, Augusta Provincia* &c. la où au contraire ces
 „ deux empereurs ont rendu graces au ciel d'être échappé en
 „ personne bagues sauvés, ou a peu pres, des mains de nos Agrei.
 „ Le premier en mourut peut être de depit, & l'autre s'en retour-
 „ na avec sa courte honte. Permettez moi quelque extraits de
 „ Dion Cassius, ou de Xiphilin son abbreviateur, & que je me
 „ serve du vieux Gaulois d'Antoine de Bandole, son traducteur,
 „ qui page 275, aiant conté que Trajan donna Parthamaspatés
 „ pour roi aux Parthes, dit, *Après cela il tira vers l'Arabie & fit*
 „ *guerre aux Agareniens.* Un peu plus bas aiant marqué la situation
 „ de la ville des Agreïens il poursuit, *Aussi Trajan pour lors, ni*
 „ *Severus du depuis, ne purent oncques prendre cette place, con-*
 „ *bien qu'ils eussent jeté & abbatu par terre une partie de murail-*
 „ *les: & si Trajan pour lors aiant envoyé quelques compagnies de*
 „ *gens de cheval reconnoitre la breche de la muraille, y reccut une*
 „ *grosse perte & dommage, si bien que le plus court fut à ces gens*
 „ *de cheval s'en retournera la haste à leur camp, & si s'en salût bien*
 „ *peu que lui même qui chevauchoit à l'entour du mur ne fut blessé, bien*
 „ *que pour n'être reconnu des ennemis il eût depouillé sa robe Royale,*
 „ *car nonobstant ce, les barbares, à voir seulement sa tête chauve, & son*
 „ *marche plein de Majesté venerable conjecturoient aisement que c'é-*
 „ *toit lui, comme vraiment c'étoit il, & pour ce tachoient l'assener*
 „ *à force de coups de traits, qu'ils lançoient, & tuerent un homme de*
 „ *cheval, qui étoit joignant lui &c.*

„ Apres, pour sauver l'honneur de Trajan echoué devant Agra,
 „ Dion fait intervenir le ciel, qui par des tonnerres & orages
 „ rechasse les troupes toutes les fois qu'ils alloient assaillir la vil-
 „ le, & au lieu d'harpies envoie des mouches pour desoler la

„ table des Phinées Romains, & enfin il conclut par ces mots :
 „ *Tellement que Trajan fut contraint de lever le siege & de se reti-*
 „ *rer : quelque temps apres il commença se mal porter, &c.* Si vous
 „ souhaitez de favoir les aventures de Severus avec nos Agreïens,
 „ vous n'avez qu'à repasser sa vie dans le meme auteur : car
 „ quoi que Dion ou Bandole nomme alors cette ville Atra, a
 „ moins que Severus n'aye eu le meme fort devant deux villes,
 „ favoir Atra & Agra, le passage que je viens de copier in-
 „ dique que c'est la meme dont il parle dans la vie de Trajan.
 „ Mais ce n'est pas le seul avantage dont les Agreïens se puis-
 „ sent vanter. Ces sont eux qui sous le nom de Agareniens &
 „ Sarrasins, non contents de la conquête de l'Asie, de l'Egy-
 „ pte, & de l'Afrique, dompterent l'Espagne & la Sicile, &
 „ penetrerent jusques au cœur de la France. l'Empire Ot-
 „ toman même leur est redevable d'une partie de sa grandeur.

„ Sur le second point, a favoir quel Dieu nos Agreïens ont
 „ placé sur leur medaille & confondu avec le Jupiter Casius,
 „ il suffiroit de dire que c'est Bacchus, supreme & quasi uni-
 „ que Dieu des Arabes, non ce jeune folastre, fils de Seme-
 „ le, mais le barbon, l'Egyptien, & le même que Osiris
 „ & le Nil. Qui en souhaite plus de nouvelles n'a qu'à re-
 „ passer l'explication d'un vase antique par Tristan de St. A-
 „ mant *tom. 2. pag. 603. & suivans*, & la 5e dissertation de *usfe*
 „ & *praest. num.* de l'illustre Monsieur Spanheim, & comme
 „ vous ne voulez pas que je vous fatigue par cinquante autres
 „ passages, je me contenteray de celles qui conviennent plus
 „ directement a la medaille. Le mot de **A R P E T C** nous en four-
 „ nira l'occasion.

„ *Sanconiathon* chez Eusebe *Praeparat. Euangelic. Liv. I.*
 „ apres avoir conté a sa guise la creation du monde, & apres
 „ avoir marqué que la race d'Aeon & Protogonus engendra des
 „ fils, qui surpassoient en grandeur de corps l'ordinaire des hom-
 „ mes, & que c'est d'eux, que les monts *Casius* & le Liban ont pris
 „ leur nom, parce qu'ils y avoient habité, & ensuite aiant mar-
 „ qué les aventures de Hypsuranius & de son frere Usous, & le
 „ culte

„ culte religieux qui leur fut rendu par leur descendants, il ajou-
 „ te; de la race de Hypsuranius nacquirent Agreus & Alieus,
 „ qui signifie le chasseur & le pescheur, & furent les patriarche
 „ des chasseurs & des pescheurs, *qui venationis & piscationis artem*
 „ *invenere ac toti piscatorum venatorumque nationi suam postea nomen*
 „ *indidere.* Voici donc l'origine du nom de nos *Agrei*, a sçavoir de la
 „ chasse ou des chasseurs, ni plus ni moins que la ville d'Agra dans
 „ l'Attique reçût ce nom par ce que * Diane y fit la premiere
 „ chasse, & cette Deesse le nom de Agrotera, comme son frere A-
 „ pollon celui de Agreus, encore de la chasse. Si vous voulez, Mon-
 „ sieur, que nous appliquions le nom de ΑΡΡΕΤC non seulement au
 „ peuple qui a fait frapper la medaille, mais aussi au Dieu qui y est
 „ representé, nous devons supposer que les Agrei croioient que
 „ Bacchus le Chasseur, inventeur de la chasse, avoit donné ce nom a
 „ leur ville & a la nation. Je sçai que la plupart des sçavants font de-
 „ rriver le nom d'Agrei ou Agariens de Agar mere de Ismaël: mais
 „ sont ils bien assurés que les Agriens, qui vivoient il y a 16 ou 20
 „ siecles, en avoient jamais ouï parler ni sceu qu'il y eût eu un A-
 „ braham ou une Hagar au monde? Pour moy j'en doute fort: car
 „ quoi que les Arabes modernes se vantent d'être descendus d'Is-
 „ maël, ils ne semblent pourtant pas trop persuadés que les A-
 „ rabes en general tirent leur origine de ce Patriarche: car si
 „ on peut croire ce que Marmol nous dit dans sa description ge-
 „ nerale d'Afrique *Liv. 1. Ch. 28.* ces mêmes Arabes sont auteur
 „ de leur langue un certain petit fils de Cham, qu'ils nomment
 „ *Almaarub Ibni Cahlan*, & soutiennent que Ismaël n'est ve-
 „ nu chez eux que bien de siecles après cet Almaarub. Voici
 „ un beau champ pour transformer nôtre Bacchus, inventeur de
 „ la chasse, assez connu par le nom de ΖΑΡΡΕΤC, en Nimrod,
 „ ce puissant chasseur devant l'Eternel, & celui-ci en Almaarub
 „ fils de Chus & petit fils de Cham, pour étaler par une infinité
 „ d'exemples la gloire que les anciens heros se sont acquise par ce
 „ noble exercice, l'utilité que le genre humain en a tirée, &
 „ l'obligation qu'elle a eue à l'inventeur: mais comme je ne croy

D d d d d

pas

* Pausanias lib. 1.

„ pas que les premiers habitans de la terre aient eu besoin de mai-
 „ tre pour leur enseigner la defense naturelle & autres fon-
 „ ctions requises pour leur conservation personnelle, je laisse
 „ l'honneur de l'invention de la chasse à Dame necessite, qui l'a
 „ enseigné aux Iroquois & autres sauvages de l'Amerique, &
 „ si bien qu'ils en pourroient donner des leçons au même Nim-
 „ rod; à qui, ni à Hercule ni à Thesée, exterminateurs de mon-
 „ stres, je ne pretends pourtant pas dérober l'avantage acquis pour
 „ avoir été bons chasseurs, aussi peu que je voudrois ôter à
 „ Alcathous fils de Pelops le royaume & la belle qu'il mérita
 „ pour avoir tué à la chasse le lion Cithéronien. * Je ne puis
 „ pourtant pas m'empêcher de copier encore un passage de Bo-
 „ chart en son Phaleg pag. 13. où aiant taché de prouver que
 „ notre ancien Bacchus étoit le même que Nimrod, il dit, *Quid*
 „ *quod in fabulis Bacchi nomen antiquissimum est ΖΑΓΡΕΥΣ, id*
 „ *est fortis venator, &c.*

„ Pour la corne, si à la maniere des Orientaux on la veut pren-
 „ dre pour marque de puissance, j'y consens; si pour insurment de
 „ chasse, d'accord; si dans le même sens que les Egyptiens l'attri-
 „ buoient au *Jupiter Nilus*, bon; on n'a qu'à choisir de toutes les
 „ remarques, que Monsieur Spanheym nous a laissées dans sa cin-
 „ quieme dissertation, celle qui plaira le plus. Pour moy je la
 „ prends pour la coupe de Bacchus, que Nonnus nous depeint dans
 „ ses Dionisiagues Liv. 12. *** disant qu'il mit le vin dans un pot
 „ qu'il fit d'une corne & en but: & Liv. 14. son pourpoint (dilo-
 „ robbe) étoit raie & de diverses couleurs, tenant de la main
 „ gauche une corne cavée en forme de pot rempli de bon vin.

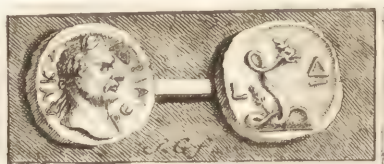
„ Voilà en substance les conjectures que j'ai eû l'honneur
 „ d'envoyer à S. A. S. doat le Cabinet peut donner de l'ex-
 „ ercice non seulement à des curieux comme moy, mais à
 „ bien des sçavans & du premier ordre: les uns & les autres
 „ y trouvent leur fait. Est on amateur d'une excellente suite
 „ des Empereurs & Imperatrices, soit en argent soit en bronze, il
 „ n'y en a point de plus belle en Europe. Les Roys de Syrie,
 „ d'E-

* Pausan. loc. cit. ** Traduction de Boivert pag. 208. & 242.

„ d’Egypte, & d’autres peuples Orientaux, joints à une infinité
 „ de medailles Grecques contenteront les Chronologistes : & les
 „ Geographes, sans sortir de ce Cabinet, peuvent faire un voya-
 „ ge depuis Rome à Naples & Sicile, traverser en Illirie & co-
 „ stoier toute la mer mediterrannée jusques aux colonnes d’Her-
 „ cule, passer le detroit, & s’en retourner par l’Espagne & la
 „ France au port d’Ostie. Souhaite-t-on des medailles qu’on peut
 „ dire uniques, la Paulina en or, & la Cornelia Supera en ar-
 „ gent, le font sans contredit. Le jeune Drusus, le Pescennius, la
 „ Didia Clara, surpassent en beauté tout ce qu’on verra ailleurs,
 „ comme en bronze l’Othon, le Pescennius, les Julies, les Ne-
 „ ron & Drusus, leur sœur Drusilla & une infinité d’autres
 „ qu’on estime le plus. Les medallions n’y manquent pas, &
 „ les graveures, urnes & utensiles antiques y sont en abon-
 „ dance. J’ay été bien aise de vous faire ce detail, afin que vos
 „ étudiants, ou ceux à qui vous trouverez à propos de commu-
 „ niquer mes remarques, s’en puissent prevaloir dans leurs vo-
 „ yages. Le Cabinet est ouvert pour tous les curieux, & ce grand
 „ Prince les en laissè profiter avec une bonté peu commune.
 „ Vous me croiez assez prudent pour ne pas entreprendre son e-
 „ loge : les Graevius mêmes auroient bien de la peine a le faire
 „ dignement : confessons pourtant que c’est aux Princes de ce
 „ caractere que l’Europe est redevable de la restauration des
 „ beaux arts & des sciences, & d’être sortie du barbarisme où
 „ depuis tant de siecles elle avoit été ensevelie, & où elle re-
 „ tomberoit bientôt sans des tels Mecenas.

„ Après une si longue lettre n’attendez pas, Monsieur, que je
 „ vous dise grand chose sur les autres medailles que vous sou-
 „ haitez de mon Cabinet, dont vous trouverez partie dans les *E-
 „ poch. Syr. Mac.* du Cardinal Noris, dans les medailles de
 „ moyen bronze de Spon & dans d’autres antiquaires. Je vous
 „ enverrai, si vous voulez, un bon nombre de Tyr, Sidon, By-
 „ blus, Cesarée, Neapolis, Sebaste, Orthofia, & autres vil-
 „ les de Phenicie & son voisinage, connus & anecdotes, des-
 „ quelles vous pourrez choisir celles qui serviront à votre des-

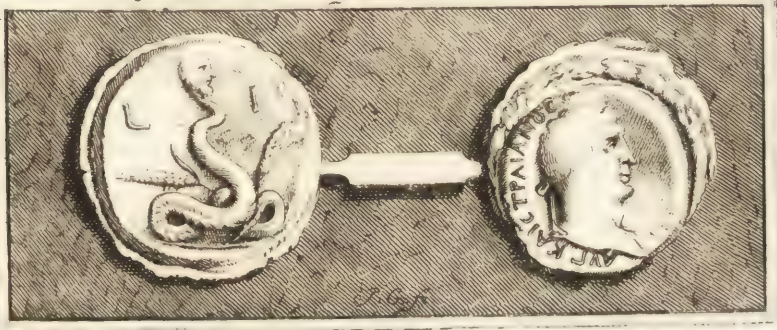
sein. Il faut pourtant vous dire quatre mots sur une assez extraordinaire: en voici le dessin & la legende.

„ ΑΥ. Κ. ΤΡΑΙ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. La tête d'Hadrien, entre
 „ le cou & le menton PE.
 „ R. L. ΙΑ. Un serpent, la queue entortillée, d'où sort la
 „ tige de quelque plante, sur la tête du serpent la fleur du lotus.
 „ Les lettres L. ΙΑ. marquent que cette medaille a été frappée la
 „ 14. année du regne d'Hadrien, & ainsi on ne sauroit prendre
 „ le PE. pour une époque, étant plus apparent quelles marquent
 „ la ville où elle a été frappée. La fabrique ne permet pas de nous
 „ trop éloigner des provinces voisines de la Palestine ou Syrie:
 „ & si dans l'Egypte je trouvois quelque ville dont le nom
 „ commencât par RE, je ne balancerois pas à la lui attribuer.
 „ Rekem d'Arabie, plus connuë sous le nom de Petra, ne me
 „ dépleroit pas, d'autant plus que Hadrien passa la 13 ou 14
 „ année de son regne dans le voisinage; mais il seroit irregulier
 „ que, aiant dès le temps de Strabon porté le nom de Petra, &
 „ Hadrien l'aient honorée de celui de Hadriana, que sur la me-
 „ daille frappée à l'honneur de leur bienfaicteur ils se fussent ser-
 „ vis de ce nom Syrien. Resaina en Osroëne, ou Mesopotamie,
 „ viendroit en consideration, si le Cardinal Noris dans sa 3 dis-
 „ sertation *de epochis Syromacedonum* n'avoit démontré que l'epo-
 „ que de cette ville n'a commencé que la 15 année du regne
 „ de cet Empereur. Recem en Judée, Regias, Reob, Re-
 „ cepha & autres lieux semblables sont trop peu connus pour
 „ leur attribuer ma medaille. Voulez vous, Monsieur, que nous
 „ en fassions present a Remmat, la capitale du pais de Gilead,
 „ &

„ & que nous supposons que, quand Hadrien fit du bien à Jeru-
 „ salem, cette ville eût part à ses bontés, & en reconnoissan-
 „ ce y mit pour revers l'Agathodaemon, à peu près comme on
 „ le voit sur une medaille dans Seguin p. 299. marquant par cet
 „ embleme que ce bon Genie étoit l'Empereur même, qui par
 „ sa venuë avoit retabli leur felicité, & rempli le país d'abon-
 „ dance. Les Egyptiens ont bien poussé plus loin cette flat-
 „ terie, en mettant sur le corps du serpent, entouré des marques
 „ de fertilité, & representant leur Agathodaemon, la tête d'A-
 „ drien même couronnée de lauriers, pour revers de sa me-
 „ daille, qui en vaut mille, & dont Monsieur de Roy, Se-
 „ cretaire de l'Electeur Palatin, vient d'enrichir le Cabinet E-
 „ lectoral: ci joint le dessin qu'il a eu la bonté de m'envoier.

„ C'est ce que j'avois à vous dire sur ma medaille, qui pour-
 „ tant pourroit bien être frappée à Resapha, ville de Palmyrene.
 „ La fabrique a assez de raport aux medailles de ce país. Mais a
 „ propos: vous nous direz peut-etre quelque chose de la ville de
 „ Palmyre, puisque les Juifs se vantent que Salomon en est le fon-
 „ dateur: je m'en vais vous regaler du dessin de l'unique medaille
 „ (que je sache) où le nom de cette ville est marqué, elle est de
 „ Zenobie & des plus rares de mon cabinet. La legende ZEP.

Ddddd 3

ZH-

» ZHNOBIA CEB. La tête de Zenobia. Revers, un Palmier.
 » Et L. Z. ΠΑΑ. frappée la 7 année.

» En voulant finir ma lettre l'envie me prit de consulter
 » mon Calepin, pour voir le nom que les Hebreux donnoient à
 » la grenade, & si Rib signifie une poire, comme Orion l'as-
 » sure. Il est constant que les Egyptiens comptoient la grenade
 » entre les poires, & la nommoient *Ribmon*, ou *Rib Am-*
 » *mon*, poire de Ammon, parce que ce fruit étoit consacré à
 » cette divinité, qui étoit le même Jupiter Aegyptius. Et de
 » ce Ribammon les Hebreux ont fait leur Rimmon (Grena-
 » de) Je n'examinerai pas si ce fruit a été consacré à la suprême di-
 » vinité des Egyptiens, parce qu'il ressemble à la figure de la
 » basse Egypte, ou si leur province a été nommée Rib; (poi-
 » re) pour la ressemblance à la grenade, que par excellence on
 » peut avoir nommer la poire: il se peut encore que la grena-
 » de a pris ce nom de la ville de Thebes, qui est le Ammon no
 » des Hebreux, & le Diospolis des Grecs, signifiant la même
 » chose, savoir ville Dieu. Ce nom lui étoit dû avec quelque ju-
 » stice, puis que selon Plutarque dans son traité de *Iside & O-*
 » *fride*, là où tous les Egyptiens contribuoient la quote qui leur
 » étoit imposée pour faire les images des animaux qu'on y adore
 » , ceux de la Thebaide seuls n'y contribuoient rien, esti-
 » mant que rien de mortel ne peut être Dieu, mais celui seul
 » qu'ils appellent Cnef, qui jamais ne naquit, ni jamais ne mour-
 » ra. Ce sentiment s'accordoit avec celui du peuple Juif: & ne
 » pourroit-on pas supposer que la conformité, qu'on remarque
 » entre les habillements sacerdotaux des Juifs & des Egyptiens,
 » vient, que Dieu a permis à Moïse de suivre en bien des cho-
 » ses

» ses (qui en soi même sont indifferentes) l'usage des prestres
 » Thebains, & qu'en les suivant il a fait orner la veste du
 » grand Sacrificateur de tant de grenades, fruit consacré à l'u-
 » nique & veritable Divinité? mais si vous aimez mieux que les
 » grenades, simbole de la basse Egypte, etoient au bas de la veste
 » pour marquer la sortie des enfants d'Israël de ce pais, j'y con-
 » sens. J'aurois bien des choses à dire sur le culte des The-
 » bains, qui a passé jusqu'en Espagne: je vous en dirai des nou-
 » velles, en ayant occasion de vous entretenir sur l'ancienne re-
 » ligion des Espagnols, & les Dieux du pais; mais il est temps
 » de finir cette lettre, laquelle auroit été moins longue, si avant
 » que de la commencer j'avois consulté Calepin. Je suis de tout
 » mon cœur,

Monsieur,

A Ende'hoef, ce 15
 Avril 1713.

Votre très humble & très
 obéissant Serviteur,
 Jacques de Bary.

Hactenus vir doctus. Quae quidem longe abeunt a sententia
 Sporii, qui nummos huic nostro similes Corcyrae tribuendos,
 Jovique Cassio qui illic colebatur, existimat, & ΑΓΡΕΤΟ nomen
 esse Panis. Vide ejus *Miscellanea eruditae antiquitatis*, pag. 75.

P H A E N O.

Φαινὸν. Olim urbs Iduraea, postea vicus in solitudine inter
 urbem Petram & Zoaram, teste Eusebio ad vocem Φινῶν. Existi-
 matur esse ΠΙΣ Num. 33. 34. & hinc lux accederet locis man-
 sionum Israeliticarum in solitudine. Ceteroquin, si originis Grae-
 cae vox esset, posset credi aliquid commune habere cum Γεω-
 φάνιον, quo nomine Graeci locum nuncupant e quo metalla
 effodiuntur (vide Harpocratonem & Hefychium) aut cum Φά-
 νον. Faunus enim Pici filius prius fodinas auri & argenti vel
 metalla auraria & argentaria, (ut Plinii verbis utar *lib. xxxiv.*
18.) invenit. Vide Suidam ad vocem Μεταλλεῖς. Hefychius Πρσο-
 φανῆ, Θεοφράστος ἐν μεταλλικῶ (vide de hoc Meurs. in comm. ad
 Apollonium Dyscolum *pag. 147.*) χρυσὸς συρροάς.

Me-

Meminit hujus Athanasius, epist. ad solitar. vit. agentes pag. 658. ἤξιωσαν εἰς μέταλλον ἀποσαλῆναι καὶ μέταλλον ἐχ' ἀπλῶς ἀλλ' εἰς τὸ τῆς Φαινῶ ἐνθα καὶ Φονεὺς καταδικαζόμενος ὀλίγαις ἡμέραις μίγχις δύνανται ζῆσαι. *In metalli fodinam eum mihi curaverunt, nec in metalli fodinam solum, sed illam speciatim quae Phaeno nuncupatur, in qua homicida damnatus non nisi ad paucos dies superesse potest.* Dedan esse in quarto miliario a metallo Phoenio contra Aquilonem, Eusebius notat voce Δαιδάν. Φαινῆσια μέταλλα vocat Epiphanius l. II. *adv. haer. pag. 719.*

Episcopus Φαίνης τῆς Σολυταρίας Παλαιστίνης interfuit Concilio Ephesino. In actis Ephesi inferis Concilio Chalcedonenſi legitur episcopus Φαεινῆς. Est tamen haec Phaeno eadem urbs. In Notitia veteri ecclesiastica nulla urbs hoc nomine inter urbes Palaestinarum legitur, sed Φενάτος post Ἑσβης inter urbes Arabiae, quam non dubito esse eandem.

P H A N U E L.

Φανυήλ. Nomen loci a Jacobo ita appellati. Josephus *Antiq. I. 19.* urbs postea facta, in qua palatium exstruxit Jeroboam *Ant. VIII. 3.* quem locum Suidas descripsit ex Josepho ad vocem Ἱεροβοάμ. Vide Penuel.

P H A O R A.

Hoc nomine vicus quidam haud procul a Bethlechem appellatur tempore Hieronymi, uti scribit in Onomast. ad vocem Fogor. Tempore Eusebii Φογάς vocabatur, vide Onomasticon, & confer dicenda ad vocem Φογός.

P H A R A T H O.

Φαραθῶ. Urbs munita a Bacchide. Josephus *Antiquit. XIII. I. I Macc. 9. 50.* inter urbes Judaeae recensetur, scribiturque Φαραθῶν, Latino interpreti *Pirbathon.*

P H A R A T H O S.

Φαραθός. Urbs Ephraimitarum. Josephus *Ant. v. 9.* vide *Pirathon.*
Ste-

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς vocat urbem Galilaeae. Ante observavimus eum plures urbes Judaeorum Galilaeae tribuere, etiamsi in ea sitae non essent. Ita ille, Φάραθος πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἰωσηπος πέμπτῳ Ἰσδαικῆς ἀρχαιολογίας. *Pharathus urbs Galilaeae. Josephus lib. v. Antiquit. Jud.*

PHASAELIS.

Φασαηλῖς. Urbs circa vallem Jerichuntis, ad plagam borealem hujus urbis condita ab Herode. Josephus *Antiquit. xvi. 9.* Meminit & anonymus geographus Ravennas, *Fericho, Corna, Fasselide.* Stephanus. Φασαηλῖς, πόλις τῆς Ἰσδαιας, ἀπὸ Ἡρώδου κτισθεῖσα, τῷ πρώτῳ βασιλέως τῆς χώρας, τῷ ὀνόματι τῶ ἀδελφοῦ, ὡς Ἰωσηπος ἐν α' τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ. Τὸ ἰθνηκὶν Φασαηλίτης, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ αὐτῇ. *Phasaelis, urbs Judaeae, ab Herode condita primo illius terrae rege, de nomine fratris, uti Josephus scribit lib. I. bell. ad. Romanos. Gentile est Phasaelites, quo ipse ibidem utitur.*

Φασαηλῖς appellatur Ptolemaeo, quem vide. Josephus autem nomen Φασαηλῖς dat urbi sitae in confinio Lyciae & Pamphyliae *lib. I. de bell. 16.* sed hanc Φασαηλὸν aut Φασαηλίδα semper nuncupat. Phaselidis convallis meminit Plinius, uti & Archelaidis & Liviadis, quas convalles vocat *lib. XIII. 4.* At conflatur aliunde urbium haec esse nomina: potuere tamen etiam vallibus vicinis dari. Josephus commemorat quoque Φοινικῶνας ἐν Φασαηλίδι, palmeta in Phasaelide. Archelaida non longe abfuisse a Phasaelide tradit *Ant. xviii. 3.* Praeterea meminit *Ant. xvi. 9.* ubi Φασαηλὸν vocat (quod etiam nomen erat turris ab Herode Hierosolymis conditae, *Ant. xvi. 9.*) & urbem circa vallem Jerichuntis conditam ab Herode. *Lib. I. de bell. cap. 16.* scribit eam sitam ad boream Jerichuntis & Φασαηλίδα vocat, uti & *Antiquit. xvii. 9.* & alibi. Salome hanc urbem tributam cum Jamnia & Azoto narrat, *Antiq. xvii. 9. & 13.* & Salomen morientem ea Juliae reliquisse *Antiq. xviii. 3.*

Videtur locus hujus urbis monstratus peregrinantibus paucis abhinc saeculis: nam Sanutus in secretis fidelium crucis *p. 247.*
Eeeeeee scribit

feribit eam distare tribus leucis a Jordane, & sitam in campestribus, ubi torrens Crith descendit.

P H A T H U R A.

Φαθηρά. Vicus juxta Eleutheropolim in via ducente Gazam. Eusebius in Onomastico.

P H I L O T E R I A.

Narrat Polybius, commisso praelio inter exercitum Antiochi & Ptolemaei ad plagam septentrionalem Sidonis, Antiochum victorem ad Sidonem signa constituissē, nec tamen urbem ipsam obsēdissē quod rerum necessariorum copia abundaret & hominibus esset refertissima; duxissē itaque legiones Philoteriam, cuius situm ex his intelliges quae habet *lib. v. historiarum pag. 413.* Αναλαβάν δὲ τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἐποίητο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ Φιλοτερίας. Διογνήτω δὲ συνέταξε τῷ ναυάρχῳ πάλιν ἔχοντι τὰς ναῦς ἀποπλεῖν εἰς Τύρον. Ἡ δὲ Φιλοτερία κεῖται παρ' αὐτὴν τὴν λίμνην, εἰς ἣν ὁ καλόμενος Ἰσραήλης ποταμὸς εἰσβάλλων ἐξίησι πάλιν εἰς τὰ πεδία τὰ περὶ τὴν Σκυθῶν πῆλιν προταγορευομένην. Γενόμενος δὲ καθ' ὁμολογίαν ἐγκρατὴς ἀμφοτέρων τῶν προειρημένων πόλεων, εὐθαρσῶς ἔτχε πρὸς τὰς μελλέσας ἐπιβολαῖς, διὰ τὸ τὴν ὑποτεταγμένην χώραν ταῖς πόλεσι ταύταις, ἰαδίως δύνασθαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ χορηγεῖν, καὶ θαυμάλιῃ παρασκευάζειν τὰ κατεπείγοντα πρὸς τὴν χρεῖαν. *Assumptis igitur legionibus Philoteriam proficiscitur. Diogneto autem nauarcho negotium dat, ut classem Tyrum appellat. Philoteria sita est ad lacum quem Jordanes fluvius influens & inde egrediens per planitiem urbis Scythopolis labitur. Potius autem duabus urbibus supra memoratis rex ad reliqua incepta, bonae spei plenus, se comparabat, quia subiecti illis agri atendo exercitui abunde suppeditabant, & quaecumque usui essent subministrabant largiter.* Videtur itaque ad lacum Tiberiadis sita fuisse, quod etiam ex eo firmari potest quod mox addat post captam Philoteriam superatis montibus Atabyrium (Thabor) ab Antiocho occupatum, qui ad orientem spectabat illum lacum uti hodierna experientia docet

Si conjecturis locus sit, crediderim nomen huic urbi impostum

tum esse a Philotera, uti & urbs alia Philotera dicta est de nomine sororis Ptolemaei secundi, cujus meminit Strabo *lib. xvi. pag. 529.* Ἀπὸ Ἡρώων πόλεως πλέεσι κατὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν πόλιν εἶναι Φιλωτέραν ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς τῆ δευτέρῃ Πτολεμαίῃ προσαγορευθείσαν. *Ab Heroum urbe nauiganti juxta Troglodyticam esse urbem Philoteram dictam de nomine sororis Ptolemaei secundi.*

Ceterum Charax videtur hujus urbis quoque meminisse quum in Coelesyria aliquam Philoteram commemorat. Audiamus Stephanum in Ἐθνικοῖς. Φιλωτέρα, πόλις περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, Σατύρου κτίσμα (haec est cujus Strabo meminit loco mox citato) Ἀπολλόδαρος δὲ Φιλωτερίδα καλεῖ. Ἔστι καὶ κοιλῆς Συρίας Φιλωτέρα ὡς Κάραξ ἐν ὄγδοῳ χρονικῶν. Τὸ ἔθνικόν ταύτης Φιλωτέριος διὰ τὸ τινὰς καὶ Φιλωτερίαν αὐτὴν εἰρηκέναι τῆς δ' Αἰγυπτίας Φιλωτερίτης διὰ τὸ συνῆδες τῆ ἐπιχωρῆς τύπῃ. *Philotera, urbs est circa Troglodyticam regionem, opus Satyri. Apollodorus eam nuncupat Philoterida. Est etiam urbs Cavae Syriae Philotera uti Charax testatur libro octavo Chronicorum. Hujus gentile est Philoterius, propterea quod aliqui hanc Philoteriam appellant. Sed Philoteriae Aegyptiae gentile est Philoterites: quia haec usitata est in illa regione nominum gentilium forma. Vide & Melam l. i i i 8.*

P H O G O R.

Φογός. Urbs tribus Judae, cujus mentio fit in codicibus Graecis, non in Hebraeis, *Jos. 15. 60.* In quibusdam codicibus Φαζωγῶ legitur. Credibile est hujus urbis memoriam permansisse in Φογαῖρ, quod nomen erat vici in tribu Judae non longe a Bethlechem (nota autem in hoc ipso commate Graeco cum Phogor & aliis Bethlechem quoque recenseri, ut vicinas has fuisse suspicari vel hinc liceat) teste Eusebio in onomastico Ἔστι Φογαῖρ κώμη πλησίον Βηθλεέμ. *Est Phogor vicus prope Bethleem.* Fuit itaque in portione tribus Judae. Hieronymus addit, *quae nunc Phaora nuncupatur.* Emollita est pronuntiatio, & abjectum gamma, uti Σώα-ρα dixere pro Σεγαῖρ &c.

P I R A.

Πίρα. Urbs. Οἱ ἐκ Πίρας. *III Ezr. 5. 37.* Notandum tamen
Eceeee 2 hoc

hoc comma abesse a quibusdam codicibus. Capite septimo Nehemiae, ubi eadem series recensetur, etiam non extat, nec in Hebraeo codice nec Graeco. Videtur natum ex male repetito praecedenti *ei in Καφίρας*.

* P I R A T H O N.

פריזון / In Ephraim. *Jud.* 12. 15. Φαραθών in libris Apocryphis, Φαραθα Josepho & Φάραθος, unde gentile פּרעהוני *I Chr.* 11. 27. Graecis ἰ Φαραθονίτης, quod in Lexico Origenis male ἐν σοιχείῳ. O legitur junctum ἰΦαραθονίτης.

P L A T A N E.

Vicus Sidoniorum, urbi vicinus. Josephus *Ant.* xvi. ultimo.

P O R P H Y R E O N.

Stephanus in Ethnicis. Πορφυρεών, πόλις Φοινίκης, *Porphyreon*, urbs Phoenices. Inde usque ad Scalam Tyriorum erat captura purpureae. Ita *Gem. Schabbath.* 26. 1. quod haud leve decus addit laudibus Palaestinae. Pollux *l. i. c. 4. segm.* 45. modum capiendi purpuram in Phoenice usitatam describit prolixè, docetque ἕσπερον & σάρκα simul contundi ut purpureus inde color eliciatur, & quae ibi plura videri possunt. Notandum tamen est veteres videri purpurae capturam non a Tyro usque ad scalam Tyriorum, sed Sidona usque extendere, unde & murex, concha, ostrumque Sidonium aequè ac Tyrium dici solet. Ovidius *Metam.* lib. x. 8.

Collocat hanc stratis concha Sidonide tinctis.

Tibullus *lib.* 111. *eleg.* 3.

Tinctaque Sidonio murice lana juvat.

Horatius *Epist.* 1. 10.

Non qui Sidonio contendere callidus ostro.

& quae plura sunt in veterum scriptis obvia. Verum haud inde colligas eo usque extensum fuisse litus in quo purpurae capiebantur

bantur, quoniam poëtae nomina Tyrii & Sidonii, ob locorum viciniam, saepe permutare solent; quare & Sidonia Dido pro Tyria videtur a Virgilio esse nuncupata. Ceterum quia purpura ad Carmeli erat litus, possët esse dictum *Cant. 7. 5. caput tuum ut Carmel, & cincinnus capitis tui ut purpura*: nata nempe ad Carmeli litus in aequore, ut aequor frontis (loquor cum poëtis Latinis) a capillis ornabatur.

Mentio fit hujus loci in actis Concilii Constantinopolitani habiti anno 536, ubi dicitur Πορφυρεῶν ἐπαρχίας Φοινίκης παραλία, esse urbs provinciae Phoenices maritimae, cujus episcopus tunc erat Theodorus. Erat eadem ac Caïpha vel Èpha, uti Gulielmus Tyrius existimat. Videtur eruditissimo le Moyne in *Variis Sacris pag. 829.* פורפורה esse dicta a piscatione purpurae: quamvis Willebrandus Oldenborg in itinerario suo Caïpham & Halzon distinguat. Ibidem multa leguntur ad illustrationem hujus loci facientia, quae non vacat describere.

R A B B A.

Vel רבב / Urbs tribus Judae *Jos. 15. 60.*

R A B B A T H M O B A.

Eadem est ac Areopolis, & urbs Palaestinae tertiae. Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ραββάθμωμα, πόλις τρίτης Παλαιστίνης, ἡ νῦν Ἀρεόπολις. *Rabbathmoma*, urbs Palaestinae tertiae, nunc *Areopolis* dicta. Videretur μάβα pro μάβα scriptum, verum & in nummis scribitur ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΗΝΩΝΩΝ ΒΜΡ (aerae caput est *a. v. c. 811.*) & ΡΑΒΒΑΘΜΩΜΑ. Idem. Μάβα, μοῖρα τῆς Ἀραβίας. Ὀυράνιος ἐν Ἀραβικῶν δευτέρῳ. οἱ οἰκῶντες Μωσῆνοί καὶ θηλυκῶς Μωσῆνῃ. Ἔοικε δ' ἐνδεῖν τὸ α. Ἦν γὰρ Μῶαβα καὶ τὸ ἔθνικόν Μωαβίτης, τὸ θηλυκὸν Μωαβίτις. *Moba*, pars Arabiae. *Uranius* l. i. i. Arab. *Incolae Mobeni, faemininum Mobene. Videtur deesse A. Est enim Moaba, & gentile Moabites, faemin. Moabitis.*

Diversa est ab hac Rabbathammana, cujus idem meminit his verbis. Ραββατάμμανα, πόλις τῆς ὀρεινῆς Ἀραβίας. λέγεται δὲ ἔδει-

τίρωσ. *Rabbathammana*, urbs Arabiae montanae. *Gen. neutr.* Polybius *lib. v. historiarum p. 414.* edit. Casaub. ita ejus meminit. Μετὰ δὲ ταῦτα πυνθανόμενος εἰς τὰ Ῥαβαδάμανα τῆς Ἀραβίας πλείους ἰδρυσμένους τῶν πολεμίων παρθεῖν καὶ κατατρέχειν τὴν τῶν προσκεχωρημένων ἄρχων αὐτῶ χώραν. *Postea factus certior in urbem Arabiae Rabbathammana magnum hostium numerum convenisse & agros illorum Arabum qui se illi adjunxerant populari atque incursionibus infestare &c.* Josephus Ῥαβαδά & Ἀραμαδά scribit nomen hujus urbis. Eit tadem ac Philadelphia ad ortum Peraeae. In actis S. Zenonis & Zenae editis ex MS. Vaticano in actis Sanctorum Junii, *tom. iv. p. 476.* dicitur Φιλαδέλφια τῆς Ἀραβίας ἥτις ἐν τῷ νόμῳ Ἐμμάν κέκληται. *Philadelphia Arabiae quae in Lege (Mosaica) Emman dicitur.*

* R A B B I T H.

Vel רבבו / Urbs tribus Jissascar *Jos. 19. 20.* Hieronymus in Onomastico ad h. v. notat villam Rebbo esse in finibus Eleutheropolis ad ortum solis: sed illa huc non facit.

R A C C A T H.

רבק / Urbs in Nephtali. *Jos. 19. 35.*

* R A C C O N.

Vel רבקון / Urbs tribus Dan. *Jos. 16. 46.*

* R A C H A L.

רבקל / Urbs tribus Judae. *1 Sam. 30. 29.*

R A G A B.

Locus, ubi praestans oleum colligebatur trans Jordanem. Misna Menachot. viii. 3. חקועה אלפא לשמן אבא שאול *Thekoa primas tenet in oleo.* אומר שניה לה רגב בעבר הירדן *Abba Saul dicit, secundas Ragab in regione trans Jordanem.* Meminit

minit ejusdem loci Josephus dicens 'ραγαβᾶ esse arcem trans Jordanem sitam in regione Gerafenorum *Ant.* XIII. 23. Et, ni fallor, idem locus est cujus mentionem facit Eusebius in Onomastico ad vocem Ἀργαβ, scribens esse vicum πρὸς Γέρεσαν πῆλιν, circa Geratam urbem Arabiae, 15 miliaribus inde versus occasum, cui nomen Ἐργα, quod videtur legendum Ἐργαβα. Nota obiter regionem Gerafenorum longissime occasum versus extendi. Usuum id habebit in N. T. Crediderim in hoc nomine 'ραγαβᾶ esse vestigium nominis ארגב *Argob* in Basan, uti Sacer Codex loqui solet. Confirmat me versio Samaritana Pentateuchi, quae pro *Argob* ubique, saltem saepius (nec enim nunc vacat omnes illos locos inspicere) *Rigoba* substituit.

R A M A, quae & R A M O L A.

Scriptorem antiquiorem qui hujus Ramae mentionem facit non novi Bernardo Monacho, qui saeculo nono vixit & iter instituit in loca sancta anno 870. & in *lib. de locis sanctis* ita ejus meminit. *Deinde venerunt Alarixa, de Alarixa in Ramula juxta quam est monasterium beati Georgii martyris, ubi ipse requiescit. De Ramula ad Emmaus castellum, de Emmaus ad sanctam civitatem Hierusalem.*

Abulhaten Perfa in geographia sua MS.ta vocat رامه قصبه *Ramolam caput Palaestinae*. Liceat enim vocem رامه ita reddere, quae metropolin significat, uti jam observavit Golius in notis ad Alferganum pag. 279.

Quamvis autem nomen hujus urbis *Rama* vulgo, & *Ramola* vel *Ramula* dicatur, vult tamen Abulfeda in geographia sua manu scripta, qui singulis literis nominum urbium vocales & puncta quae tribuenda sint adnotavit, scribi *Al Ramola* رامولا *mem nulla vocali addita*. Urbem hanc idem non antiquam sed conditam esse scribit ab Solimanno filio Abdolmelic, vastata urbe Lydda (hanc civitatem aedificaverunt Arabes prope Lyddam, quam peregrini primo ierunt ad partes illas post tempora Ala umeti, scribit Sanutus in secret. fidel. crucis pag. 152.) & aquae ductu,
ci-

cisterna, aliisque rebus ornatam, abesse ab urbe Hierosolymitana iter unius diei, Lyddam inde abesse tres parasangas (فراسخ) versus ortum (في ناهية الشرق) at etiam versus septentrionem, ut alii referunt.

Ni fallor, etiam Ramolae hujus nomen scriptum fuit a Johanne Cantacuzeno *lib. iv. historiar. cap. xiv. pag. 757.* pro quo nunc 'Ραμαίων legitur, vox notior a librariis substituta pro ignotiori. Sed lector ipse judicet. Recensetur illic epistola Sultani ad Imperatorem, in qua haec scribit. Πάλιν ἐζήτησεν ὁ ἀποκρισιάρχης, ὅτι χάλαιγμα ἦν παλαιᾶς ἐκκλησίας εἰς τὴν γειτονίαν τῶν 'Ραμαίων ὁ ἅγιος Γεώργιος, καὶ ὄρισωμεν καὶ κτισθῆ καὶ ἐκδόσωμεν τὸν λόγον τῷ καὶ ἐπληρώσωμεν τον. Πάλιν ἐζήτησαν ἄλλοι τὸν ὄρισμόν μας τὸν ἅγιον καὶ ὑπάγη εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν, καὶ προσκυνήσῃ καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ ἐυρισκόμενοι μετ' ἐκεῖνος. Postea petit legatus vester ut quoddam ruinosum aedificium veteris templi, Sancti Georgii dicti, vicinum Ramensibus (i. e. incolis Ramae: puto enim 'Ραμαίων scriptum fuisse, aut 'Ραμελαίων) renouaretur, quod etiam concessimus. Insuper (sacram a nobis facultatem petebat, ut ipsi & sociis suis ad Templum, Sanctam Anastasin dictum, Hierosolymas proficisci liceret. Erat autem templum Sancti Georgii non longe a Rama, ubi olim Lydda fuit, cujus templi pars adhuc superest. Patet, si quis epistolam illam perlegat, agi potissimum de rebus Palaestinae & locis in eo sanctis ac cultu sacro. Huc faciunt quoque illa quae leguntur in Alexiade Annae Comnenae *lib. xi. pag. 328.* Καὶ καταλθόντες εἰς τὸν Ἰάφα τὴν ἐκείνων περιέμενον ἔφοδον εἶτα ἐκεῖθεν κατέλαβον τὸ 'Ράμελ, ἐν ᾧ καὶ ὁ μεγαλομάρτυς Γεώργιος μαρτυρήκε. Et convenientes Japham (haec Joppe est) illic eorum impetium expectant. Postea tamen in Ramel (haec Rama est) transeunt, ubi magnus martyr Georgius martyrium subiit.

Vir doctissimus Carolus du Fresne in notis ad Annae Comnenae Alexiadem *pag. 372.* scribit Ramam hanc olim miliariam cognominatam, & huc refert veterem inscriptionem Trevirensis apud Brouerium in Protoparascete *Annal. Trevir. cap. 16.* e qua, quod mendis conspicuis laboret, haud multum certi elicias.

FL. GORDIO. RUFINO. ALIB. H.
 HORTIS. RAMAE. MILIARIAE.
 IN. SYRIA. GENITUS. IN. ASIA.
 TRALLIS. DEFUNCTUS. AUG. TR. LUCIA.
 AFRANIA. VALENTINA. CONIUGI.
 KARISSIMO. VIVA. FECIT.

Videretur nomen *Miliariae*, tributum Ramae, ortum traxisse ab ala vel cohorte miliaria, quae olim illic fuit. Ne ex Palaestina nostra excedamus, mentio fit in Notitia dignitatum Imperii Romani *alae primae miliariae* sub dispositione Ducis Palaestinae, & *cohortis primae miliariae Thracum* sub dispositione ducis Arabiae. Vide supra *lib. I. cap. 36*. Suspiciatus sum olim primae huius cohortis miliariae Thracum mentionem fieri in lapide veteri Praenestino, quem Gruterus corpori inscriptionum suarum inseruit *pag. 565. num. 2.*

C. VALERIO. L. F.
 QVIR. FLORINO.
 PRAEF. COH. II. THRAC.
 SYRIACAE.
 TRIB. MIL. LEG. VII
 CLAUD. PIAE. FID.
 FRATRI. OPT.
 B. M.
 P R O C V L V S.

Ffffff

Quam

Quamvis enim non ignorem saepe in veteribus marmoribus notas numerorum alteras alteris esse majores, uti quum VII & IIII legitur aut IIIII, pro VII IIII & IIIII (quod & hic factum esse non negem, licet certe numerum LEG. VII, non ut alii VII, sed notis magnitudine paribus expresserint) ad istam tamen suspicionem me deduxit usus quorundam, qui I adhibebant pro M ut mille indicarent. Videri de hac nota possunt quae Johannes Mabillonius in egregio opere de re diplomatica observavit pag. 215. cujus viri obitus acerbiori nos dolore commoveret, nisi Bernardum Montfauconium, merentem indies optime de interioribus literis, & per medias laudes quasi quadrigis vehementem, superstitem reliquisset.

Ceterum, ut animi mei sententiam de lapide Trevirensi expromam, nihil ei commune est cum Rama Palaestinae. Crediderim in eo legendum esse militem, aut tribunum, *cohortis primae miliariae in Syria*, sic ut, detritis aut fugientibus literis, nunc legatur *hortis Ramae miliariae*: totamque inscriptionem ita libenter constituerim.

FL. GORDIO. RVFINO. TRIB. CO
HORTIS. PRIMAE. MILIARIAE.
IN. SYRIA. GENITO. IN ASIA.
TRALLIS. DEFVNCTO. AVG. TR. LVCIA.
AFRANIA. VALENTINA. CONIVGI.
KARISSIMO. VIVA. FECIT.

Phocas in descriptione locorum sanctorum ita ejus meminit, ut eam 36 aut 37 millibus passuum ab urbe Hierosolymitana collocet; quod intervallum vix differt ab eo quod secundum itinerarium vetus ei dari debet. Ita ille. Ἀπὸ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ὡσεὶ μίλια 5' εἰσὶν ἡ Ἀρμαθὲμ πόλις, ἐν ἣ Σαμυὴλ ὁ μέγας ἐκεῖ-

νος προφήτης γεγέννηται, και μετ' εκείνον ὡσεὶ μεθ' ἑτέρων μιλίων ἑπτὰ, ἢ και πλεον διάστημα, ἐστὶν ἡ Ἐμμαὺς πόλις μεγάλη, κοίλαδος μέσον καιμένη, ἐν ὑπερανεσκότι φαχίῳ ὅτως ὡσεὶ μίλια ἕικοσι και τέσσαρα ἢ τὴν Ῥαμπλέα χώρα ὑφίπλωται, και ναὸς πάμμεγας ἐν ταύτῃ ὀρεῖται τῷ ἁγίῳ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. *Ab urbe sancta Jerusalem circiter 6 millia passuum sunt usque ad Armathem (רמטה) ubi magnus Prophecia Samuel natus est. Inde post alia 7 millia aut amplius est Emmaus urbs magna in media valle, sed eminenti dorso insita. Sic ad passuum fere quatuor & viginti regio Rampla (haec est Ramola), diffunditur, & templum ingens in illa conspicitur Sancti & magni martyris Georgii qui illic natus est. Lyddam sive Diospolin intelligit, quae patria est S. Georgii non longe a Ramola.*

R A M A.

רמא / Urbs in Benjamin *Jos.* 18. 25. *Inter Rama & Bethel in montanis Ephraim. Jud.* 4. 5. Legitur *Jud.* 19. 13. *Perge in Gibeae vel Ramae pernoctemus*, unde situs Ramae illustratur. Erat in via qua Judaei ad Israëlitas proficisci solebant, nam rex Israëlis ideo eam munivit, ne rex Judae ad eum veniret. Aberat 6 miliaria ab Aelia sive Jerusalem ad septentrionem contra Bethel, teste Eusebio in Onomastico. Cellarius putat *Bethel* male illic legi, quia longe hinc sita erat, & forte *Bethlehem* scripsisse Eusebium. Ego nil muto. Nec enim hinc adeo longe aberat Bethel: vide supra *Bethel. Rama quae est juxta Gabaa, in septimo lapide a Jerusalem sita*, scribit Hieron. ad *cap.* 5. *Hos.* qui ad *Sophon. cap.* 1. testatur parvum modo viculum sua aetate fuisse, *Rama & Bethoron & reliquae urbes nobiles a Salomone constructae parvi viculi demonstrantur.*

Est etiam urbs Rama, vel רמא, in Naphtali *Jos.* 19. 36. in finibus Ascher. *Jos.* 19. 29. quam versio vulgata legit *Horma*, licet apud interpretes Graecos & Eusebium atque Hieronymum Rama extet. Cyrillus tamen commentario in *Zachariam pag.* 805. putat aliam esse Ramam in Ascher, aliam in Nephthali. *Ῥάμα, πολὺ χητὶς ἐστὶν ἡταὶ κώμη, κληρος δὲ ταῖς ἐκ φυλῆς Ἀσέρ, και ἑτέρα πρὸς ταύτη τῶν ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ.* *Rama oppidu-*

pidulum vel vicus est in sorte tribus Ascher, & alia in tribu Nephtali. Apud Eusebium quoque distincte recensentur in onomastico Rama in tribu Ascher, & Rama in tribu Nephtali.

Est porro Rama in Ephraim, ubi Samuel habitavit, & sepultus est. Quae creditur eadem esse ac Ramathaim Tzophim. *1 Sam. 1. 19.* Hanc vulgatus Ramatham vocat: sed verum nomen est **הרמה** *Rama* vel *Harama*, non *Ramatha*. Illud *thai* natum est ex adjuncto **ה** locali *1 Sam. 1. 19.*

Meminit etiam Eusebius Ramae *περὶ τὴν Βηθλεὲμ*, de qua dictum sit (*Matth. 2. 18. Jerem. 31. 11.*) *vox in Rama audita est.* Sed quum vicum aut urbem eam non appellet, nec aliquid addat, videtur ex illo tantum loco Sacri Codicis hoc eliciuisse; quum tamen inde non liqueat Ramam aliquam a Rama Benjaminitica diversam ibi intelligi debere. Quid? quod non desint qui per *Rama*, *ὑψηλὴν*, regionem montanam intelligendam existiment. In *Echa Rabbati*, *fol. 59. 1.* refertur hoc Jeremiae dictum ad planctum Iraelitarum in exilio Babylonico, & *fol. 66. col. 2.* distinguuntur Babel & Rama uti duo loca diversa, **אחד באר רמה ואחד בכנל**, *unus (fletus) in Rama, alter in Babylonia.* Denique est Rama in tribu Gad. *2 Reg. 8. 29.*

Meminit etiam *Ῥαμᾶ τῆς κώμης*, *Rama vici in Syria*, Theodoretus in historia religiosa, *pag. 871.* sed ubi sit, non addit: scribit tantum modo editum collem, *ὑψηλὴν κορυφὴν*, ei vico immixtere: & *Ῥαμᾶ* per *ὑψηλὴν* reddunt Graeci *Jer. 31. 15.*

* R A M A T H.

רמת / Cum adjuncto **נגב** *austri.* Urbs in Simeon, quae & Baalath Beer dicitur *Jos. 19. 8.* ut quibusdam videtur, quia conjunguntur hoc modo **עד בעלת באר רמת נגב**. Ea est **רמות נגב**, quia Simeon partes australes terrae possedit. *1 Sam. 30. 27.*

* R A M A T H A I M T Z O P H I M.

רמתים צופים / In montanis Ephraim *1 Sam. 1. 1.* Erat in regione Thamnitica juxta Diospolim, & eadem quae in Novo In-

Instrumento Arimathaea dicitur, si credimus Eusebio in Onom. ad vocem Ἀριμαθῆμ. Ῥαμαθ μ appellatur 1 Macc. 11. 34. ex Samariide attributa Judaeae. *ibid.* & Ῥαμαθα Josepho. Vide omnino quae nos supra de situ hujus loci notavimus ad vocem *Arimathaea*. Inde patet frustra esse qui putant Ramam, nobile Palaestinae hoc tempore emporium, esse Ramathaim Tzophim. רמתה patria Samuelis appellatur in Targum Hoseae *cap. 5. 8.* Crediturque ibidem sepultus fuisse: vide 1 Sam. 25. 1. ubi Rama nuncupatur. Postea hinc translata ossa Samuelis narrat Hieronymus adversus Vigilantium *pag. 283. Augustus Arcadius qui ossa beati Samuelis longo post tempore de Judaea transtulit in Thraciam..... Et tanta laetitia, quasi praesentem viventemque Prophetam cernerent, susceperunt ut de Palaestina usque Chalcedonem jungerentur populorum examina & in Christi landes una voce resonarent.*

R A M A T H A.

Extant nummi veteres inscripti ΠΑΜΑΘΗΝΩΝ ΒΙΡ, id est *Ramathenorum*, anno 112. Aerae caput ducitur ab anno urbis conditae 640. Nummi hi sunt Imperatoris Augusti. Vide *Vailant numismata Imp. Aug. & Caes. pag. 367.*

רמתה Talmudicis dicitur in Gem. Schabbath *fol. 26. 1.* ubi scribunt balsamum provenisse רמתה ועד גדי מעין גדי *ab Engeddi ad Ramathu.* Videtur Ramatha terminus hujus campi balsamiferi septentrionalis fuisse, ut Engeddi australis.

Appellatur & hoc nomine patria Samuelis. Vide *Ramathaim Tzophim.* Est haec Ῥαμαθα urbs tribus Ephraim Josepho dicta *Ant. v. 11.* Suidas in hoc loco Josephi, unde Elcanae historiam descripsit, legisse videtur Ἀριμαθῆμ. Ita enim scribit ad vocem Ἀλλανης. Ἀντὶ τῶν ἐν μέσῳ πολιῶν τῆς Ἐφραὶμ κληρονομίας, Ἀριμαθῆμ πόλιν κατοικῶν γαμεῖ (in Josepho ἐγάμει) δύο γυναῖκας &c. Clarum est hanc Armathem & Ramatham esse הרמתים *Haramathaim* 1 Sam. 1. 1. Eadem Ῥαμαθα & Ῥαμαθῆμ videtur dici apud eundem Josephum & scriptorem librorum Chasmonaeorum. Josephus quidem *Ant. xiii 8.* scribit unam esse toparchiam, quae

Ῥαμαθὰ ei audit e tribus quae a Samaritide ablatæ sunt & Judæac adjectæ. Eademque Ῥαμαθὶμ nuncupatur 1 *Macc.* 2. 34.

* RAMATH HAMMITZPE.

רמת הגיתית / Urbs Gaditarum. *Jos.* 13. 26. ubi regio eorum dicitur extendi a Cheschbon ad Ramath Hammitzpe.

R A M A T H O N.

Ῥαμαθὼν. Urbs sub imperio Asæ, distans 40 stadia Hierosolymis, quam Baëza Rex Israëlis munivit. Josephus *Antiquit.* VIII. 6. Ea est quae הרמה *Harama* appellatur 2 *Chron.* 16. 1. & 1 *Reg.* 15. 17. Rama Benjaminis vel Saulis dicitur. Colligitur praeterea illam in Benjamin fuisse quia ἐν αὐτῷ τόπῳ, in eodem loco, Rex Judæ Gabam munivit, uti Josephus ibidem tradit, quae Geba Benjaminis nuncupatur 1 *Reg.* 15. 22. Alterius urbis hoc nomine meminit Josephus, quum *Ant.* VIII. 10. scribit Achabum Ramathone (Ῥαμαθῶνι) mortuum esse. Haec Ῥαμαθὼν est Ramoth in Gilead, quam Josephus Ῥαμάδα solet nuncupare. Liquet id est eo quod mortuus a Josepho dicitur Ramathone secundum Michæ vaticinium. Atqui Michæ praedixerat eum ad Ramoth in Gilead moriturum. 1 *Reg.* 22. 20. Ῥεμμὰθ habet Zonaras *lib.* 11.

R A M O T H.

רמות / In Gilead, quae etiam Ramoth ἀπλῶς. Urbs tribus Gad *Deut.* 4. 43. *Jos.* 20. 8. Vicus fuit 15 miliaribus a Philadelphia versus occidentem. Eusebius in *Onom.* Apud Hieronymum male legitur Orientem. Fuisset enim extra fines terrae Israëliticæ, quae ultra Philadelphiam orientem versus non protenditur. Idem mox scribit Ramoth Gileaditidis esse in Peræa juxta flumen Jacob. Est etiam urbs in Jissascar. 1 *Chron.* 6. 73.

Est & רמות Ramoth memorata 1 *Sam.* 30. 27. ubi Ramoth austris appellatur, sita in Δαρῶμα, sive australi parte tribus

bus Judae, eadem atque *Ramath negeb*. Aliquid de situ ejus licet colligere ex eo quod inter duas urbes refugii trans Jordanem media fuerit ut tertia, inter Bosor nempe & Golan *Deut.* 4. 43. quodque Syris Damascenis eam eripere tentarint reges Samariae *I Reg.* 4. 22. adeoque probabiliter inter Damascum & Samariam sita.

Ab hoc nomine non multum recedit Ῥάμιθα quod antiquissimum nomen Laodiceae fuisse Stephanus tradit in Ethnicis.

R A P H I A.

Ῥαφία. Urbs inter Aegyptum & Judaeam. *3 Macc.* 1. 2. Hieronymus ad *Dan.* xi. *Inito certamine juxta oppidum Raphiae, quod in foribus Aegypti est, omnem Antiochus amisit exercitum.* Sita erat haec urbs in tractu maritimo, inter Anthedona & Rhinocolura, vel inter Gazam & Rhinocolura, vide Strabonem: Μετὰ Γάζαν Ῥαφία... εἶτα Ῥινοκόλωνα, & Itinerarium Antonini, *Gaza, Rapa, Rhinocolura*. Polybius eam primam Coelestriae urbem facit si quis Aegypto in Syriam iter faciat, *historiarum lib.* v. Πεντήκοντα σταδίων ἀποσχὼν Ῥαφίας ἢ κεῖται μετὰ Ῥινοκόλωνα, πρώτη τῶν κατὰ Κολων Συρίαν πόλεων ὡς πρὸς τὴν Αἴγυπτον. *Quum abesset 50 stadia a Raphia. Sita est haec post Rhinocolura (boream versus) & prima existit urbium Coelestriae, ab Aegypto ducto itinere :* & ita quoque Josephus *Ant.* xiiii. 21. scribit urbem esse in tractu maritimo captam ab Alexandro Jannaeo, & *Ant.* xiiii. 23. eo ordine recenset ut inter Anthedona & Rhinocolura sita videatur. *Ant.* xiv. 10. dicit a Gabinio esse restauratam, & *lib.* i. *de bell. cap.* 3. & *lib.* v. 14. Ῥάφειαν non ut alias Ῥαφίαν vocat. Et Suidas illam scriptionem ex eo ut videtur haustam lexico suo inferuit, in quo legitur Ῥάφεια, ὄνομα πόλεως. Denique *l. v. c.* 14. scribit esse primam Syriac urbem quae ex Aegypto tendentibus versus Judaeam occurrit, inter Rhinocolura & Gazam.

Extant nummi veteres hujus urbis ΡΑΦΙΑ ΖΑΣ, *Raphia anno* 273. Hic nummus est Commodi, & typum ejus exhibuit Norisius in Epochis Syromacedonum. Vide & Vaillantii *nummos*

mos Graecos *Imp.* pag. 367. Idem pag. 368. meminit nummi Imperatoris M. Aurelii Antonini, qui vulgo Caracalla audit, inscripti ΡΑΡΙΑ ΣΕC, anno 266. Aerae caput ducitur ab a. v. c. 697.

Eusebius vicum Βεθραφῶ, 14 miliaribus distantem a Raphia versus Aegyptum dicit esse terminum Palaestinae in Onomastico ad vocem *Bethraphu*.

Episcopus Ῥαφίας interfuit Concilio Ephesino, in cujus actis legitur Ῥωμανὸς Ῥαφίας. Vide tom. III. *conciliorum generalium* p. 448. Ῥαφίας scribitur *ibidem* pag. 470. & 498. Et in actis concilii Constantinopolitani, habiti anno 553. legitur Stephanus episcopus Raphiae. Vide Baluzii *novam collectionem conciliorum* pag. 1497. In actis autem concilii Constantinopolitani habiti, anno 536. commemoratur Ἐπιφάνιος Ῥαφίας. Vide tom. v. *conciliorum* pag. 284. Urbs fuit Palaestinae primae. Vide *Notitias Ecclesiasticas* supra lib. I.

R A P H O N.

Ῥαφών. Nomen loci, non longe a Carnaim, ad torrentem I *Macc.* 5. 37. 43. Ῥαφά Josepho, urbs trans Jordanem sita. *Antiq.* XII. 12.

R E B B O.

Vicus in finibus Eleutheropolis ad folis ortum. Hieronymus in Onomastico ad vocem Rabboth.

R E C H O B.

רֶחֱבֹ/ Urbs tribus Ascher *Jud.* I. 31. *Jos.* 19. 28. Verum praeter hanc in eadem serie urbium Ascheriticarum Rechob ultimo loco memoratur: sic ut duplex fuerit urbs hoc nomine in Ascher, forte cognoscenda ex vicinia illius urbis quacum proxime memoratur. Eusebius ad hanc vocem notat esse vicum Ῥεῦβ 4 miliaribus a Scythopoli. Sed ille huc nil facit.

R E M M O D.

Eusebius Ῥεμμῶδ Γαλαδδ. Est *Ramoth*. Vide supra.

R E M M O N.

Ῥεμμών. Vicus prope Aeliam ad septentrionem, in quinto decimo ejus miliario. Eusebius in Onom.

R E M M U S.

Ῥεμμός. Vicus in Daroma. Eusebius ad vocem Renma.

R E N G A.

Ῥένγα. Nomen loci ubi Palaestini praeliaturi cum Hebraeis convenerunt. Josephus. At confer historiam sacram: inde liquet nomen esse corruptum.

R E M P H T I S.

Ita vulgo dicebatur tempore Eusebii Ruma quae in finibus Diospolis sita fuit. Vide eum ad vocem Ῥῆμα.

R E S S A.

Ῥῆσα. Arx, quam capta urbe Masada cepit Herodes, deinde Hierosolymas pergens. Josephus *Ant.* XIV. 27. Alii Ῥῆσσα legunt. Vide hanc vocem.

R H I N O C O L U R A.

Rhinocolura inter urbes terrae Israeliticæ recensco, quia terminus terrae Israeliticæ in Sacro Codice dicitur ad austrum fuisse fluvius Aegypti, id est, fluvius urbi Rhinocolurorum proximus. Erat autem is fluvius, teste Hieronymo, inter Pelasium & Rhinocolura; adeoque Rhinocolura in solo Israelitis assignato fuit. Nec obstat eam Aegypto postea attributam fuisse, nam & Chesbon & Medaba fuere Arabiae attributæ, non Palaestinarum ulli, quum tamen eae urbes Israelitarum olim fuerint.

Rhinocorura & Rhinocolura scribitur nomen hujus urbis. Quod si, uti veteres tradunt, ab relictis civium paribus nomen

Gggggg

ade-

adepta est, videtur Rhinocolura esse dicenda, ut ducatur nomen a ῥίνας & κόλραοι. Sunt qui a ῥίνας & κείρασάαι nomen dictum putent: nam & κείρειν est τέμνειν, teste Hesychio, & ἀνότμητοι appellantur, quibus nasus praecisus est: at geminatio literae P non est in compositis a κείρω. Mirum ni forte alius quispiam a ῥινότομοις id est, *coriorum sectoribus*, sive *συντοτόμοις*, nomen id ducat: nam ῥίνος est δειμα. vide Suidam v. ῥινόν. Ῥινοκορητιῶν πόλις dicitur Cyrillo comm. in *Jes. p.* 281. & *ibid. pag.* 382. πόλις τὴν τε τῶν Ἀιγυπτίων ἐρίζουσα καὶ μὲν τοὶ τὴν Παλαιστίναν *urbs regionem Aegyptiorum & Palaestinarum terminans.*

Erat ea urbs in confiniis Aegypti & Palaestinae, aut in confiniis Palaestinae & solitudinis quae Aegyptum inter & Palaestynam est. Ita Epiphanius Ancorato (uti legit Anastasius Sinaita in quaestionibus *pag.* 286.) κεῖται δὲ αὐτὴ ἡ Ῥινοκορητιὰ ἀναμέσον Ἀιγύπτου καὶ Παλαιστίνης ἀντικρὺ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. *Sita est haec Rhinocolura inter Aegyptum & Palaestinam, contra mare rubrum.* Ibidem divisio universi orbis terrarum instituta dicitur a Noe inter tres ejus filios, quod & alii narrant. *Chronic. Paschal. pag.* 26. τῷ μὲν Ἰαφῆθ τρίτῳ υἱῷ τῆ Νωὲ κατακληθῆται ἀπὸ Μηδίας ἕως Γαδαρίων καὶ ἀπὸ Ῥινοκορητιῶν τὸ πρὸς Βορᾶν. *Japheto, tertio Noe filio, obvenit quicquid a Media usque ad Gadarinos (Gaditanos, incolae Gadeseorum) pertinet, & a Rhinocoluris quae inde recedunt septentrionem:* atque ita, ubi Semi & Chami haereditatem describit, a Rhinocoluris quoque capit exordium, additque *p.* 30. κεῖται δὲ αὐτὴ ἡ Ῥινοκορητιὰ ἀναμέσον Ἀιγύπτου καὶ Παλαιστίνης τῆς ἀντικρὺ κειμένης τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. *Sita est regio Rhinocolurorum media inter Aegyptum & Palaestinam quae est obversa mari rubro.* Credo legendum καὶ τῆς ἀντικρὺ, ut sensus sit, regionem illam esse inter Aegyptum & Palaestinam, & mare rubrum, cujus finui obvertitur. Nam *pag.* 31. ita fere scribit Rhinocolura ἐρίζειν Συρίαν καὶ Ἀιγύπτου, καὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Fluvius haud longe ab illa fluens (qui non alluebat urbem ipsam, siquidem Diodoro Siculo credimus, illic aquam potabilem non fuisse nisi in puteis scribenti) dicitur *כַּנְזִי הַנְּחַל* *fluvius Aegyptiacus*, de qua re vide omnino quae *libro I. cap.* 45. notavimus. Hieronymus in com-

commentario ad *Jes.* 19. eam urbibus Aegypti adnumerat (uti etiam in notitiis veteribus ecclesiasticis adnumeratur urbibus Aegypti sub metropoli Pelusio) his verbis. *Alii Ares, id est Ἰσραῆν, hoc est testam urbem Ostracinen intelligi volunt & caeteras juxta Rhinocoruram & Casium civitates, quas usque hodie in Aegypto lingua Chanaanitide hoc est Syra loqui manifestum est: & putant e vicino Syros atque Arabes a Nabuchodonosor in illam terram fuisse translatos.* Et idem in *Comm.* ad *Jes.* 27. *Pro torrente Aegypti LXX Rhinocoruram transtulerunt, quod est oppidum in Aegypti Palaestinaeque confinio, non tam verba scripturarum quam sensum verborum exprimentes.* Ita & in *vita S. Hilarionis* memorat vicum *Flacidiam*, appellatque viculum *Rhinocorurae urbis Aegypti*. *Polybius* quoque *lib. v. historiarum* eam adnumerare videtur urbibus Aegypti, nam *Raphiam* dicit esse primam urbem Syriae si quis Aegypto versus eam tendat, eamque sitam post *Rhinocorura*, id est magis versus boream. *Stephanus* quoque in *Ἑθνικοῖς*. *Ῥινοκέραια, πόλις Ἰγύπτου ἀπὸ τῶν εἰσφορισμένων ἐκεῖ τὸ παλαιὸν ἀνθρώπων τὰς ῥίνας ἠκρωτηρισμένων ἔτω καλεσμένη.* *Rhinocorura, urbs Aegypti ita dicta ab hominibus eo olim ad habitandum missis, quibus nares erant praefectae.* Syriae autem illam *Seneca* attribuit *lib. III. de ira cap. 20.* *Sicut Rex Persarum totius populi nares recidit in Syria. Inde Rhinocorura loci nomen est.* Atque ita eadem haec urbs apte dici potest urbs Aegypti, Arabiae, & Palaestinae. Distinguantur modo tempora, nihil supererit difficultatis. *Baronius* in notis ad *Martyrolog. Rom.* duas urbes hoc nomine statuit, unam in Aegypto, alteram in Syria: sed male. Eadem illa modo Syriae modo Aegypto tribuitur, pro varia aetate scriptorum qui ejus meminerunt. Verum altera erat urbs hoc nomine, cujus meminit notitia Graeca episcopatum, *Codino Curopalatae* subjuncta in editione *Regia p. 353.* collocaturque ea in *Provincia Mauritaniae*, hoc modo

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑΣ
ΡΙΝΟΚΟΡΟΥΡΩΝ.

Rhinocura, Ῥινοκέραια (ita & ἐπίσκοπος Ῥινοκέραιων legitur in actis concilii Ephesini, apud *Baluzium p. 507.*) legitur apud *Josephum* no-

Gggggg 2

men

men hujus urbis *Ant. XIII. 23.* diciturque oppidum esse maritimum ad austrum urbis Raphiae. Et *l. v. de bell. c. 14.* sita esse traditur inter Oltacinem & Raphiam quae prima Syriae urbs est tendentibus ex Aegypto in Judaeam. *Lib. I. de bell. cap. II.* Ῥινοκορήρα legitur, ubi tamen Rufinus reddit *Rhinocolura*, uti & *de bell. v. 14.* ubi codices Graeci editi habent Ῥινοκορήρα.

Urbs haec condita est ab rege Aethiopum Actisane, qui hominibus maleferiatis hanc sedem tribuit. Rem narrat Diodorus Siculus bibliothecae historicae *lib. I. c. 60.* Συνατέλεσεν ἰδίῳ τι παρὶ τῆς λησῆς, ἕτε θανατῶσας τὰς ἐνόχους, ἕτε ἐλοσχερῶς ἀφείας ἀτιμωρητῆς. Συναγαγὼν γὰρ ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας τὰς ἐν ἐγκλήμασιν ἔντας καὶ τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιοτάτην ποιησάμενος, ἤθροισεν ἅπαντας τὰς καταδεδικασμένους. Ἀποτεμῶν δ' αὐτῶν τὰς μυκτέρας κατώκισεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς ἐρήμης χώρας, κτίσας πάλιν τὴν ἀπὸ τῆ συμπτώματος τῶν οἰκητῶν Ῥινοκορήραν προσαγορευθεῖσαν· αὐτὴ δὲ κειμένη πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας, ἔμακρὰν τῆ παρὶκόντος αἰγιαλῆ, πάντων σχεδὸν τῶν πρὸς ἀνθρώπινην διαίταν ἀνηκίτων ἐσέθηται· περιέχει μὲν γὰρ αὐτὴν χώρα πλήρης (in aliis codicibus est αὐτὴν χάραν πλήρη) ἀλμυρῆα, ἐντὸς δὲ τῆ τείχους ὀλίγον ἐσὶν ὕδωρ ἐν φρέασι, καὶ τῆτο διεφθασμένον, καὶ παντελῶς τῆ γευσεὶ πικρὴν. Κατώκισε δ' αὐτῆς εἰς ταύτην τὴν χώραν, ἕπως μὴτε τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηθευθέντας βίβας διατηρῆντες λυμαινῶνται τὰς μηδὲν ἀδικῶντας, μὴτε κατὰ τὰς πρὸς τὰς ἄλλας ἐπιμιξίας ἀγνοούμενοι λανθάνωσιν· ἀλλ' ὅμως ἐκρίφέντες εἰς χώραν ἔρχομεν καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρησίμων ἄπορον ἐπενόησαν βίον οἰκεῖον τῆς περὶ αὐτὰς ἐνδείας· ἀναγκασθῆσθαι τῆς φεισεως πρὸς τὴν ἀπορίαν πάντα μηχανᾶσθαι· καλὰ μὲν γὰρ κείροντες ἐκ τῆς ἡμέρας χώρας, καὶ ταύτην σχίζοντες λίνα παραμικρὰ κατεσκευάζον· ταῦτα δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ πολλὰς σάββας ἰσάντες τὰς θήρας τῶν ἐσθύων ἐποιεῖντο (φέρονται γὰρ ὄνοι καὶ αἰγέλας μείζους ἐκ τῆ πελάγους) ἕτε θηρεύοντες ἤθροισον πλῆθος ἰκανὸν εἰς διατροφήν ἑαυτοῖς. *Singulari modo se gessit (Actisanes) adversum praedones. Nec enim poena capitali in nocentes animadvertit nec impunitos dimisit. Ex tota enim regione eos undae que conquesti sunt, & instituta cognitione, universos qui damnati erant, resectis maribus in ultimas oras solitudinis curavit deportari. His quidem in confiniis Aegypti & Syriae dand*
proced

procul a vicino litore urbem constituit (Rhincolura illa nuncupata est ab hac calamitate civium) quae omnibus fere rebus ad victum necessariis destituitur. Circa illam enim salugo est, & putei intra moenia paullum aquae ac corruptivae & gustu perquam amarae praebent. Huc eos relegavit, ne homines innocentes laederent veluti antea, & ne ignoti laterent aliis permixti. Veruntamen relegati in hanc oram desertam & omnium commodorum indigam, natura eos impellente ad artes levandae penuriae idoneas, victum indigentiae suae congruum excogitarunt. Supulas enim ex agris vicinis detonsas fissisque in longa retia aptarunt, quibus per multa studia in litore expansis coturnices, quarum magna copia ex mari gregatim advolat, aucupabantur & sufficiens sibi alimentum acquirebant. Nota etiam coturnicibus pastos fuisse in vicina solitudine Hebraeos. *Exod. 16. 13.*

Meminit Sozomenus *hist. vi. c. 31.* multorum virorum piorum qui illic habitaverunt, & illic memorabile exemplum est modestiae Antifistis Rhinocorurensis.

R I M M O N.

רִמּוֹן / Urbs in tribu Simeon. *Jos. 19. 7.* Eusebius ad vocem 'Ρεμμων notat vicum esse 16 miliaribus ab Eleutheropoli. Hieronymus addit, *contra meridiem in Daroma.* Et ad vocem 'Ρεμμων (quam ponit pro רִמּוֹן *Rimmon*, uti liquet ex eo quod dicat Aquilam id reddidisse ἐν 'Ρεμμωνᾷ) Eusebius scribit esse vicum 'Ρεμμων in Daroma. Sine dubio loquitur de eodem vico. Et ad vocem 'Ραμμων tradit esse vicum 'Ρεμμων prope Acliam versus aquilonem intervallo 15 miliarium. Sed hic vicus alius est. At quis non videt haec omnia adeo diversa ab eodem auctore Eusebio proficisci non potuisse, si honori ejus aliquo modo confutere volumus, sed ab aliis quaedam inserta fuisse?

Mentio etiam fit loci Rimmon dicti *Zach. 14. 10.* ubi praedicitur regionem omnem, כל הארץ, fore uti ערבה planitiem, a Geba usque ad Rimmon. Videntur haec loca in terminis oppositis sita fuisse: & alibi Geba commemoratur hoc modo, *a Geba usque ad Beersheba.* Videtur ergo Rimmon esse posse eadem

G g g g g g 3

ae

ac urbs Simeonitica Rimmon: nam & Beerscheba urbs fuit Simeonitarum, quae Gebae opponitur *Jof. 21. 17.*

R I M M O N O.

רִמּוֹן / Urbs in Zabulon, 1 *Chron. 6. 77.* Putatur eadem esse ac *Dimna.*

R O G E L I M.

רֹגֵלִים / Ubi habitabat Barzillai Gileadites 2 *Sam. 17. 27.*

R O O B.

Ῥοῶβ. Vicus in quarto lapide Scythopoleos. Eusebius in onom.

* R U M A.

רומה / 2 *Reg. 23. 36.* Josepho haec Ῥουμα vocatur. Memoratur tamen ei alibi Ῥουμά vicus Galilaeae *lib. III. de bell. 9.*

R Y D D A.

Ῥύδδα. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Josephus *Ant. XIV. 2.*

S A A B.

Σαάβ. In Galilaea; patria Eleazari filii Samaci. Josephus *de bell. III. 9.*

S A A R A.

Vicus in finibus Eleutheropolis contra septentrionem, pergentibus Nicopolin quasi in decimo miliario. Hieronymus in onomastico. Apud Eusebium legitur Σάρδα: errore nato ex similitudine literarum A & Δ. Scripsisse enim videtur Saraa, uti Hieronymus quoque Sarea infra scribit, non Saara. Reponendum & hic videtur Saraa.

S A B A I A.

In Notitia dignitatum Imperii Romani legitur. Vide *Excerpta ex ea supra lib. 1. cap. 36.*

S A B U R A .

Saburæ five Veterocariæ legitur in Notitia Imperii. Non audeo mihi persuadere legendum esse *Saburæ five Diocæsareæ*, ut sit utrumque nomen urbis Sepphoris: nec tamen alius locus mihi se offert, cui hæc nomina aptem.

S A L A B A .

Σαλαβά. Vicus grandis in finibus Sebastes. Eusebius in onom. ad vocem *Σελάβ*. In Hieronymo legitur *Selaba*, & in finibus *Sebastenis* ibidem; quod mihi non videtur mutandum in *Sebastones*, nam *fines Sebasteni* sunt ὄρια Σεβάσης, & solet cum voce ὄρια nomina urbium jungere, non regionum; uti ὄρια Αἰλιάς, Διοσπόλεως, Ἐλευθεροπόλεως, Διοκαισαρείας &c. & illud ἐν ὄριοις Σεβάσης alibi (ad vocem *Sonam*) vertit in finibus *Sebastæ*.

S A L A M I N .

Σαλαμίν. Legitur in folis codicibus Graecis *Jof. 19. 47.* (videlicet loco; nam in Codice Hebraeo hæc leguntur *Jud. 1. 35.*) Καὶ ὁ Ἀμορφαῖος ὑπέμεινε τῷ κατοικεῖν ἐν Ἐλώμ καὶ ἐν Σαλαμίν. Sed commate 42 reddiderant *Σαλαμίν* quod in Hebraeo legitur שׁעלבים, & Ἐλών quod אֵילון commate 43. Sic ut non dubitem eadem loca sub his nominibus latere. Loco citato ex *cap. 1. Judicum*, ubi הרם הר, אֵילון & שׁעלבים nomina locorum leguntur, pro iis habent Graeci, ac si appellativa essent, ὄρος ὁσρακῶδες, & ἐν ᾧ αἱ ἀρκτοι, & ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες: & mox addunt (puto autem vel hæc vel præcedentia tollenda, ne bis idem ponatur) ἐν Μυρσινῶνι (quod ex הרם & אֵילין natum est) & ἐν Θαλαβίν, quod ex שׁעלבים ortum esse quilibet animadvertit.

S A L A M I N E .

Malala in Chronico *pag. 296.* meminit urbis Palaestinae *Σαλαμίνης*, quæ ab Augusto Δίοςπολις dicta sit. Fuere ergo duæ Dio-

Diospotes in Palaestina, una olim Lydda vocata & altera haec. In Misna Codice Kilaim *cap. iv. misn. 9.* etiam memoratur urbs זלמין *Tzalamim* & in Codice Jevamoth. *cap. xvi. m. 6.*

S A L C A.

סלח / In extrema parte Basanitidis. *Deut. 3. 10.* habitabant, videlicet filii Gad, in Baschan usque ad Salcha.

S A L E M.

Nomen fuit regiae Melchizedeci, *Gen. 14. 18.* at incertum est ubi quaerenda sit. Hierosolymam hoc nomine illic innui non putem, & rationes quasdam in hanc rem adduxi supra, ubi de urbe Jerusalem egi. Sunt & qui hanc Salem putarent eandem quae Salim, Σαλειμ, dicitur *Job. 3. 23.* ubi & Σαλιμ legitur in codicibus quibusdam. Sed malim illud Σαλειμ credere terminationis esse pluralis, quum regiae Melchizedecianae nomen Σαλιμ *pacem* significare debeat, uti id in epistola ad Hebraeos explicatur. Quidam inter veteres crediderunt Salem nomen fuisse urbis Sichem, quod legatur Patriarcha Jacobus venisse סלם, *Schalem*, urbem Sichem: quod alii reddunt sospitem & incolumem advenisse eum: de qua re plura notavimus in parte prima dissertationum miscellanearum. Legitur & nomen Σαλιμ in versione Alexandrina pro Σαλιμ vel nomine urbis Schilo, *Jerem. 48. 5.* Καὶ ἔλθωσαν ἄνδρες ἀπὸ Συχίμ καὶ ἀπὸ Σαλιμ (alii codd. habent Συλιμ & Σαλιμ) καὶ ἀπὸ Σαμαρίας. Schilo legitur in contextu Hebraeo: vide *Jerem. 41. 5.* Verum praeterca nomen Sakim urbi datur quae vicina fuit Scythopoli. Hieronymus epistola ad Evangelium. *Salem oppidum est juxta Scythopolim, quod usque hodie appellatur Salem, & ostenditur ibi palatium Melchisedec, ex magnitudine ruinarum veteris operis ostendens magnificentiam: de quo in posteriore quoque parte Genesios scriptum est. (Gen. 33. 17.)* Venit Jacob in Succoth, id est, in tabernacula, & fecit sibi domos ibi atque tentoria, & transiit in Salem civitatem regionis Sichem. Chronicon Paschale,

pag. 50. Ἔστιν ἂν ὁ Μελχισεδεκ ἄνθρωπος ἐκ τῆς φυλῆς τῆ Χαμ, μετα-
 τεθείς ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆ ἐκ τῆς χώρας τῶν Χαναναίων εἰς τὸ πέραν τῆ
 Ἰορδάνης εἰς Σαλήμ πόλιν ἔκει καὶ τὴν κόμην ἐθεασάμην. *Est ergo Mel-*
chisedec homo ex gente Cham, translatus ex gente sua ex terra Cana-
nacorum in terram trans Jordanem in Salem urbem, ubi & vicum il-
lum conprehxi. Suidas ad v. Μελχισεδεκ scribit eum ex stirpe Σιδε,
 filii Aegypti, regis Libyae fuisse, qui in Sion Salem condidit,
 id est ἐιρηόπολιν.

Est Σαλήμ vicus juxta Aeliam ad occidentem & Σαλυμιάς vi-
 cus in Campo, 8 miliaribus a Scythopoli, teste Hieronymo in
 Onomastico ad hanc vocem & Ἰωνῶν. Loci hujus Epiphanius
 quoque meminit, scribens l. II. *adv. haereses*, pag. 469. Σαλήμ
 εἶσθε ἐν τῷ πεδίῳ, Σικίμων κατ' ἀντικρὺς, τῆς νυκτὸς κοιλωμένης Νεαπό-
 λειος. *In campo, e regione urbis Sicimorum quae nunc Neapolis di-*
citur: nec enim videntur debere verti, in planitie Sicimorum,
quum alibi idem Σικίμων appellet ipsam Neapolin, uti ἐν Σικίμοις,
*τστ' ἔστιν ἐν τῇ νυκτὶ Νεαπέλει lib. III. *adv. haer.* pag. 1055. & ἐν*
*Σικίμοις, ἐν τῇ νυκτὶ καλωμένη Νεαπέλει, lib. III. *adv. haeres.**
pag. 1068.

Eadem Σαλήμ, puto, indicatur *Judith. 4. 4.* ubi Judaei dicuntur
 misisse ad Jericho. Choba, Efora, καὶ τὸν ἀνλῶνα Σαλήμ. Quis
 est ἀνλῶν Σαλήμ; Puto ita haec esse intelligenda: *miserunt in ἄν-*
λῶνα, id est, Campum magnum, qui & Μέγα Πεδίον dicitur, &
 quidem *ad Salem*, id est, ad vicum Salem. Ansam, opinor, er-
 rori dedit quod Hebraei scripserint לַשָּׁמַיִם לְשׁוֹרֵי הַיַּם, ἄπισταιαν εἰς ἀνλῶνα εἰς Σαλήμ, quod etiam verti potest ἀνλῶνα
 Σαλήμ. Alio loco jam notavi videri librum Judithae Hebraico
 sermone primum conscriptum, & in Graecam linguam fuisse
 versum.

S A L I M.

Σαλείμ. Locus aquis abundans, ubi Johannes baptizabat prope
 Aenon *Joh. 3. 23.* Σαλήμ ibi Suidas legit ad vocem Ἰωνῶν scribens,
 Ἰωνῶν, ἀπὸ τῆς εὐαγγελίας. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Ἰωνῶν ἐγγὺς
 τῆ Σαλήμ. Aenon. *Ex Evangelio: ubi scriptum est, erat autem Joan-*

H h h h h h

nes

nes baptizans Aenone prope Salem. Σαλήμ etiam legitur in codice Graeco octavi aut noni saeculi, cujus specimen Montfauconius pag. 233. Palaeographiae Graecae exhibet.

Simon Zelotes, unus ex 12 discipulis, dicitur ex Salim oriundus in recensione patriarum 12 Apostolorum ex codice regio edita post Chronicon Paschale, pag. 438. Σίμων ὁ καλούμενος Ζηλωτής ἀπὸ Σαλείμ ἐκ πατρὸς Ζήνωνος. *Simon, dictus Zelotes erat ex Saleim, patre Zenone.* Ibidem emenda nomen patriae Petri, ἀπὸ Θεβαΐδας τῆς κώμης, & lege Βηθσαΐδας.

S A L L I S.

Σαλλίς. Oppidum Idumaeae quo Iudaei in campo Aescalonitico caesi a Romanis fugerunt. Josephus *lib. III. de bell. c. I.* Ὅμοιοι δὲ τραυματῖαι τὸ πλεόν σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμιῶν Νίγρῳ τῆς Ἰδουμαίας εἰς πολίχνην τινὰ, Σάλλις καλεῖται, συνέφυγον. *Ceteri vero plerique saucii cum Nigro, qui unus restabat ex ducibus, in oppidum Idumaeae, quod Salis dicitur, confugere.*

S A L M A I D A.

Itinerarium Antonini Martyris meminit hujus urbis his verbis. *Prope ipsum ripam Jordanis quasi miliario secundo est fons ubi baptizabat Joannes. In ipso loco est vallis ubi inventus est Helias quando ei corvus deferebat panem & carnes. In circuitu autem vallis ipsius multitudo est habitantium ibi heremitarum, & ibi prope est civitas quae vocatur Salmaida, ubi remanserunt duae & semis tribus filiorum Israel priusquam transirent Jordanem, in quo loco terrae sunt quae vocantur Moysi, ubi etiam leprosi mundantur, & ibi est dulcissimus aquae fons qui bibitur & multos sanat languores non longe a mari salinarum.*

S A L U M I A S.

Vicus in Campo, distans a Scythopoli 18 miliaribus. Hieron. in Onom. ad v. *Salem.* Meminit & anonymus Ravennas. *Phila-*
del-

delphia, Salemiada, Scythopolis, Neapolis. Eusebius ad vocem 'Αϊ-
 ρών hunc vicum *Salem* dicit, uti apparet si illa conferas cum iis
 quae ad vocem *Salem* scribit.

S A M A R I A.

De regione cui haec urbs nomen dedit, quae & ipsa Samaria
 dicitur, supra diximus *libro 1.* De urbis hujus situ aliqua etiam
 notavimus *libro 11, capite ultimo.*

מִצְפֵּת dicitur & מִצְפֵּת Ezz. 4. 10. quod prius nomen erat mon-
 tis *1 Reg. 16. 24.* deinde urbis, *ibid.* denique regionis circum-
 jacentis, *2 Reg. 23. 19.* Samariam ita dictam a Samaræo filio
 Chanaan scribit Procopius Gazaëus *comm. in Gen. cap. x.* sed re-
 fragante Sacro codice: at rectius in *comm. ad III. lib. Regum*
cap. 16. a Schemer dictus est mons Schomron, & a monte Samaria,
quae nunc Sebaste appellatur. Ἀπὸ τῆς Σεμὲρ τὸ ὄρος ἐκλήθη Σαμάρων,
 ἀπὸ δὲ τῆς ὄρεος ἡ πόλις Σαμάρεια, ἡ νῦν Σεβάστη προσηγορευομένη.
 Nempe Sebaste dicta est, Σεβάστη ἡ Παλαιστίνης Epiphanio *l. III.*
adv. haeres. p. 874. & Σεβαστόπολις, quam urbem idem in Samaria
 collocat, adeoque non videtur diversa ab hac ipsa, *in libro de vi-*
tis Prophetarum pag. 238. Sebastena civitas Ulpiano *l. 1. tit. 15.*
ff. de cens. ubi legitur: *in Palaestina duae fuere coloniae Caesarçensis*
& Aelia Capitolina, sed neutra jus Italicum habet. Divus quoque
Severus Sebastenam civitatem coloniam deduxit.

In Josepho varia ad Samariam spectantia leguntur. Urbem
 olim dictam fuisse nomine Μαρεῶν (quod ex מָרְוֹן שְׁכֶרֶן origi-
 nem trahere alibi conjecimus) postea de nomine Σαμάρων, a quo
 Omri (Amarinus Josepho) montem in quo urbs sita est, emer-
 rat, ita appellatam, *Ant. VIII. 7.* denique Sebasten nuncupatam,
 urbemque fuisse munitissimam *Antiq. XIII. 18.* & xv. II. dein-
 de ita vastatam ab Hyrcano, inductis eo torrentibus, ut ne ve-
 stigium quidem urbis remanserit, *Ant. XIII. 18.* a Gabinio in-
 flauratam, *Antiq. XIV. 10.* Herodi redditam ab Augusto *Antiq.*
xv. II. abesse ab Hierosolymis iter unius diei, *Antiq. xv. II.*
 munitam eam fuisse ab Herode *Antiq. xv. II.* non longe a Cae-
 sarea sitam fuisse *lib. 1. de bell. 17.*

Hhhhhh 2

Ste-

Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Σαμάρεια, πόλις Ἰουδαίας, ἡ μετονομασθεῖσα Νεάπολις. *Samarina, urbs Judaeae, postea dicta Neapolis.* Error est. Samaria fuit dicta Sebaste, verum altera urbs regionis Samaritanorum Sichem dicta fuit Neapolis. Idem Σεβάση ..... ἐστὶ ἐν τῇ Σαμαρείτιδι πολίχνιον. *Sebaste ..... est oppidulum in Samariide.* Nomen oppidi non addidit: erat Samaria. Sed male putavit Samarinae nomen Neapolis datum esse. Strabo lib. XVI. Σαμάρειαν ἢ Ἡρώδης Σεβασὴν ἐπωνόμασεν. *Samarina quam Herodes Sebasten appellavit.* Cedrenus in compend. hist. pag. 184. Τὴν τῶν Γαβινίων πόλιν, τὴν ποτὲ Σαμαρείαν ἐπιτιτίσας Σεβασὴν αὐτὴν προσηγέρευσε. *Gabinii urbem (lege τὴ Γαβινίαν) olim Samariam dictam instauravit & nomen Sebastes dedit.* Theodoretus, quæst. 48. in lib. III. Reg. Σαμάρεια δὲ ἐστὶν ἡ νῦν Σεβασὴ προσαγορευομένη. *Samarina est quae nunc Sebaste dicitur & ita quoque in comm. ad Jes. pag. 33.* Idemque fere verbis Anastasius Sinaita, quæst. 45. Σαμάρεια δὲ ἐστὶν ἡ νῦν Σεβαστεια προσαγορευομένη. *Samarina est quae nunc Sebastia nuncupatur.* Chronicon Palchale, pag. 181. Ἰωνάθης ὁ Μακκαβαῖος Ἰουδαίων ἀρχιερεὺς τὴν Σαμάρειαν, τὴν καθ' ἡμᾶς Σεβασὴν καλεμένην, Σαμαρείων ἔσαν πολιτοκρήσας εἰς ἕδαφος καθείλεν ἢ ἔσπερον Ἡρώδης ἀλλοφυλῆς βασιλεύσας Ἰουδαίων ἀναστήσας Σεβασὴν ἀνέμικσεν. *Jonithas Maccabaeus (ita scribit; quum tamen Maccabaeus fuerit solius Judae cognomen nec cum fratribus communicandum) Judaeorum Pontifex Samariam, quam nunc Sebasten appellamus, urbem Samaritanorum expugnatam solo acquavit. Herodes autem alienigena Rex Judaeorum fuclus eam instauravit & Sebasten nuncupavit.* Idem fere tradit pag. 193.

Hieronymus meminit hujus urbis aliquoties. *Erat in montibus sita, ubi nunc Sebaste est, in qua & Sancti Joannis Baptistae ossa sunt condita,* scribit ad Mich. I. & mox: *Samaria in pulcherrimo Judaeae & uberrimo sita loco nunc quoque ostenditur.* Paula & Eustochium in epist. ad Marcelliam: *Samariam pergere & Johannis Baptistae, Elisiei quoque & Abdiae, pariter cineres adorare.* Idem in Onomastico, ad vocem *Semeron*, & in commentario ad Hof. I. ossium S. Johannis baptistae illic conditorum meminit his verbis, *Samaria quae & ipsa altera urbs fuit metropolis decem tribuum quae postea ab Augusto*

Caesare appellata est Augusta, id est Σεβαστή, in qua ossa Joannis Baptistae condita sunt. In comm. ad Obadium cap. I. etiam Obadium illic conditum asserit. Sepulcrum ejus usque hodie cum Mausoleo Elisaei Prophetae & Baptistae Johannis in Sebaste venerationi habetur, quae olim Samaria dicebatur. Hanc Herodes rex Judaeae Antipatri filius in honorem Augusti Caesaris Graeco sermone vocavit Augustam. Ceterum ossium S. Johannis baptistae & alii meminerunt. Theodoritus hist. eccles. lib. III. cap. 7. Ἐν Σεβαστῇ δὲ ἡ καὶ αὐτῇ εἰς τὸ προειρημένον ἔθνος τελεῖ, Ἰωάννης τῷ βαπτιστῇ τὴν θήκην ἀνέωξεν, πυρὶτε παρέδοσαν τὰ ἴσα καὶ τὴν κλῆν ἐκεκράσαν. In Sebaste autem, quae urbs ejusdem gentis est (cum Gaza & Ascalone, modo memoratis) Joannis baptistae arcam aperuerunt & ossibus igne consumtis cineres disperferunt quaquaversum. Meminit etiam hujus sceleris Philostorgius hist. lib. VII. 4. sed Sebasten non nominat. Chronicon Patiale ad annum 361. Ἐν Παλαιστίνῃ τῇ ἀγίῃ Ἰωάννης τῷ βαπτιστῇ λείψανα ἐν Σεβαστῇ τῇ πόλει κείμενα ἀνορύξαντες διεσκέρτισαν. In Palaestina Sancti Johannis Baptistae reliquias in urbe Sebaste depositas effoderunt & disperferunt. Julianus ipse in Misopogone ea se gloriat Syros atheorum monumenta signo a se dato evertisse. De his reliquiis quae Alexandriam, Constantinopolin, & Ravennam delatae dicuntur quid factum sit, vide multa in Actis Sanctorum tom. II. Junii pag. 784.

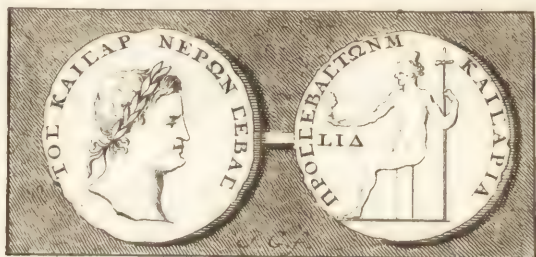
Nummi hujus urbis plurimi commemorantur ab iis qui hanc partem literaturae ornandam sumserunt. In illis Sebaste aut Sebaste Syriae nuncupatur, & aera adscripta legitur. Vaillantius in nummifinibus Imperatorum, Augustorum & Caesarum pag. 370. exhibet nummum Neronis inscriptum ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ ΣΥΡΙΑΣ ϞΑ, in quo Astarte conspici dicitur stans, dextra caput Osiridis, sinistra hastam, tenens, pede fluvium calcans. Fluvios ipsi Samariae inductos commemorantem mox Josephum audivimus. Epochae caput ducitur ab A. V. C. 729. Eminentissimus Norisius typum exhibet in eximio opere de Epochis Syriae aecdonum diff. V. nummi inscripti СЕΒΑСТΗΝΩΝ Λ. Θ. Ρ. (A. 106.) & alius СЕΒΑСТΗΝΩΝ СΥΡ. Λ. СΙΣ. Sebastenorum, anno 215. &, ni fallor, eundem exhibere voluit (deest.

enim L. C.) Patinus in nummis aereis *Impp.* pag. 213. Sunt & alii, annorum CIE, 215, & CK, 220.

Meminit idem Norisius pag. 525. nummi Neronis, quem in hac urbe cufum suspicatur, & typum ejus exhibuit. Uti illic conspicitur, legitur in eo Θ. ΣΕΒΑΚΤΩΝ Μ... ΑΡΙΑ ΗΠΡ, & in area nummi L. Ι Δ. ubi, inquit, *annus 188 (ΗΠΡ) epochae* conjungitur cum *anno decimo quarto* imperii Neronis: restituitque per conjecturam hac ratione inscriptionem nummi Θ. ΣΕΒΑΚΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΑΜΑΡΙΑ. ΗΠΡ. L. Ι Δ. *Decorum Augustorum magnorum. Samaria. Anno CLXXXVIII. imperii vero Neronis XIV.* Ad quae illustranda quum plura subjunxisset, tandem ita scribit: *haec mihi laudati nummi interpretatio in mentem venit, qua tamen longe meliorem viri doctiores invenient, quo usque integer nummus quandoque repertus veram epigrapham prodat.*

Incidit in ejusmodi nummum integerrimum, sic ut dubitari non possit literas ita revera in nummo extare ac hic exhibentur, ejusque ἐκτεπεν communicavit mecum, Joannes Masson, vir monumentis vetustatis illustrandis natus, quem in thesauro bibliothecae Bodlejanae invenit, in quo ΚΑΙΣΑΡΙΑ Η ΠΡΟΣ ΣΕΒΑΚΤΩΝ Μ. legitur, quod ipse interpretabatur *Caesarea prope Augustorum templum, metropolis.* L. Ι Δ. est anno XIV.

Unde

Unde liquet nummum hunc Caesareae, non Samariae, tribuer-
 dum esse, & epocham non latere in literis ΗΠΡ, quae partem faci-
 unt vocum ΗΠΡΟC, & Ο in voce ΠΡΟC male lectum
 pro Θ, nec eo esse indicari, & quae sunt alia. Plura non ad-
 do, quod ipse Maslōnus hunc nummum & plurimos alios scri-
 ptis illustrare constituerit.

Episcopus Sebaſtes hos invenio in actis conciliorum memo-
 ratos.

MARIUM. Hic quidem ita subscripsit concilio Niceno primo

Marius Sebaſtenus.

Alii legunt *Marinus.*

PRISCIANUM. Subscripsit Constantinopolitano primo, in-
 ter oecumenica secundo, habito anno aerae Christianae 381. Vi-
 de *tomum II.* conciliorum generalium *pag. 956.*

CONSTANTINUM. In actis Ephesi, quae inserta sunt actis
 concilii Chalcedonensis, *tomus IV.* conciliorum *pag. 118.* legitur

Κωνσταντίνος Σεβαστήης.

PELAGIUM. In actis concilii Hierosolymitani, habito *anno*
536. Vide *tom. v.* conciliorum, *pag. 284.*

S A M E G A.

Σαμεγά. Urbs capta ab Hyrcano. Josephus *Ant. XIII. 17.*
 Σαμαία appellatur *lib. I. de bell. I. 2.*

S A M P H O.

Σαμφά. Vicus Samaritidis, *Ant. XVII. 12.* Appellatur Σαμφά
lib. I. de bell. c. 3. κώμη ἐρυμνή.

S A N I M.

Σανίμ. Vicus in finibus Sebaſtes in regione Acrabattine. Eu-
 sebius ad vocem Σανάμ.

* S A N S A N N A.

סנסנא / Urbs in regione australi tribus Judae *Jos. 15. 32.*

S A P H E C.

Σαφεία. Urbs memorata in codicibus Graecis, 1 *Sam.* 30. 29. In Hebraeis de illa nihil. Vide supra ad vocem *Atach*.

S A P H I R. Vide *Schaphir*.

S A R A A.

Σαραά. Vicus 10. mill. ab Fleutheropoli versus Nicopolin. Eusebius in onom. Erat juxta Estaul, teste Hieronymo ad vocem Sarea: & non longe a Caphar Sorech; vide Eusebium ad Σαρήα.

S A R A B A T H A.

Patria Sophoniae Prophetae. Epiphanius *de vitis Prophetarum* p. 248. ἀπὸ ἑρως Σαραβαθά. Ubi al. codd. Βαραθά. Chronicon Patichale pag. 151. ἐξ ἀγρῶ Σαβαβαθά. Logotheta, ἀπὸ ἑρως Ἐβαραθά. Helychius Presbyter ab Hoefchelio editus habet ἐκ φυλῆς Συμεῶν ἀγρῶ Σαβαβαθ.

S A R A I M.

Σαραίμ. Urbs tribus Judae. Josephus *Ant.* VIII. 3. צרעה Zoraa nuncupatur 2 *Chron.* XI. 10. uti liquet ex serie urbium recensitarum eodem ordine a Josepho & auctore sacro.

S A R A F A.

Meminit anonymus geographus in expositione totius mundi *Sarafa, Caesarea, Neapolis* &c. vide *Sariphaca*.

S A R A S A.

Σαρασά. Oppidum in quo sepultus est Samson. Josephus *Ant.* V. 10. *Jud.* 16. 31. צרעה Σαραά appellatur. Ita scribendum fuerat. Sed videtur legisse צרצה unde Σαρασά natum est.

SAREPHTHA.

Σαρεφθα (Σαρεφθα) media inter Tyrum & Sidonem est, teste Josepho & Plinio qui illam Saraptam vocat. Stephanus. Σαρεφθα, πλις Φοινίκης. *Sarapta, urbs Phoenicis.* Josepho urbs haec Σαρεφθα dicitur *Antiq. viii. 7.* Nunc appellatur صرفند, uti & a geographo Arabe Scherif Ibn Idris. Ita ille صرفند ومنه الي صرفند عشرون ميلا وهو حصن حسن ومنه الي صيدا عشرة اميال وبين صور و صرفند يقع نهر لنطة ومنبعا من الجبال ويقع هناك *Et ab illa (Tyro) usque ad Tzarphand sunt 20 miliaria. Est autem Tzarphand arx pulcherrima. Et ab illa usque ad Tzaida (Sidonem) sunt decem miliaria. Inter Tyrum vero & Tzarphand labitur flumen Lante, e montibus oritur trahens, & hic in mare se volvens.*

Meminit & Hieronymus in *Epitaphio Paulae.* *Sidone derelicta in Sareptae litore Eliae est ingressa turriculam, in qua adoratio Domino Salvatore per arenas Tyri, in quibus genua Paulus sedit, pervenit Acco.* Itinerarium Antonini Martyris. *Deinde venimus Sareptam quae civitas medica est, & homines in ea Christianissimi, in qua civitate est scenaculum illud quod fuit Heliae & lectus ubi requievit, & alveus marmoreus ubi vidua fermentavit, in quo loco multa offeruntur & virtutes multae sunt. Excuntes de Sarepta venimus in civitatem Tyrum a Sarepta miliario sexto.* Phocas in *descript. Sanctor. locor.* Μετά τὴν Σιδῶνα τὸ Σαρεφθα κἀξρον περὶ τὸ κλίσμα τῆς θαλάσσης τεθμελιῶται καὶ ναὸς τῆ προφῆτα Ἡλίας ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῆς ξεκῶσης αὐτὸν χίστες μέσον τῆ πολίσματος, ἴδρονται. *Post Sidonem Sarephta castrum in alluvione ipsa maris fundatur & templum Prophetae Eliae in aede viduae quae cum hospitio exceptit, media in urbe assurgit.*

Celebre est vinum Sarephtinum quod Tyrium videtur Plinius appellare *lib. xiv. 7.* a loco vicino magis noto. Commendatur id ab Alexandro Tralliano *lib. i. cap. 13.* καὶ ἐλίγη οἶνον . . . . καὶ μάλιστα τὸν ὑδατῶδη, εἷς ἐστὶν ὁ Κνιδίος καὶ ὁ Σάμιος καὶ ὁ Σαρεφθῆνός (ita vetus codex MS.tus habet cum meo collatus) *Et vinum exiguarum virium (parum vini aliis) & potissimum aquosum, quale est Cnidium, Samium, & Serephtinum.* Con-

tra Fulgentius *lib. II.* Mythologicôn de illo vino haec habet. *Liber ergo pater dictus est, quod vini passio liberat mentes faciat. Indos vero vicisse, quod haec gens valde sit vino dedita, duobus scilicet modis, sive quod fervor solis eos faciat potatores, sive quod ibi sit Seraptenum vinum vel Meroitanum, cujus vini tanta virtus est, quo vix licet ebriosus sextarium toto mense bibat.* At nec Merôen nec Sareptam apud Indos quaeri oportuit: certe non Sareptam; nam Merôe dici posset esse Indorum, quod & Aethiopes, gentes Africanæ, Indi quibuldam ex veteribus dicantur. Sic Nilus Virgilio dicitur,

Usque coloratis amnis devexus ab Indis.

Ita Axumitæ Indi dicuntur, & Frumentius apostolus Indorum. Nec defuere qui & Homeritas, socios Axumitarum in Arabia fitos, nuncupaverint Indos: sed urbes Phoenicias, qualis erat Sarepta, Indicas appellatas fuisse a veteribus non scio. Corippus, *lib. III.* vini Sarephthini meminit,

— *Et dulcia Bacchi*

Munera, quæ Sarepta ferax, quæ Gaza, creatar.

Fortunatus, de vita S. Martini.

— *Falerna,*

*Gazaque, Creta, Samos, Cypros, Colophona, Sarepta,
Lucida perspicuis certantia vina lapillis.*

Martinus Dumienfis,

*Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna,
Quæque Sarepteno palmitè missa bibas.*

Trebellius Pollio in vita Claudii epistolam Gallieni exhibet, in qua inter alia munera missa leguntur *oraria Sarabadena* vel *Sarabdena*. Vir maximus, Claudius Salmasius, ad Sareptam nostram ea refert. Orarium est segmentum vel fascia quæ ad oram vestis adfuitur.

S A R E P T A.

Ἐν γῆς Σαρπηᾶ erat Ezechiel, Epiphanius de vitis Prophet. & Po-

Polychronius in *Ezech.* 24. sed in Chronico Paschali legitur ἐξ Ἀγίρα. Affine voci priori est *Sarara*, uti legit Hieronymus, vel Σερωρά quae Eusebio in onomastico est πόλις ἀπιόντων εἰς Ἐδώμ.

S A R I D.

רד/ Urbs in finibus Zabulon. *Jos.* 19. 12. Affine nomen est סריד *Joel* 2. 32. quod Theodotion reddit Σαριδεῖν, habetque pro nomine proprio quemadmodum & Judaei, teste Hieronymo.

S A R I P H A E A.

Σαριφαία. Urbs Palaestinae episcopatu insignis. Mentio fit ejus in Concilio Hierosolymitano habito anno 536. ubi legitur Στιφανος Σαριφαίας. In Latin. *Sarphiensis* & *Sariphaeensis*. Mentio fit illius urbis in historia martyrii 20 patrum laurae S. Sabae, quam conscripsit ipsarum aequalis Stephanus monachus, & ex codice MS. to typis describi curaverunt, eruditissimi editores vasti illius operis quod *Acta Sanctorum* inscribitur, & quia multa eximia λείψανα veteris & medii aevi continet multum mihi profuit. Illic legitur de Saracenis anno Christi 797 in Palaestinam irruentibus, Διαφύρας γὰρ πολυανθρώπους πόλεις ἠέγημασαν· καὶ γὰρ Ἐλευθερόπολιν παντελῶς αἰεὶ ἀοίκητον ἔθηκαν, πᾶσαν ἐκπορεύσαντες· ἀλλὰ καὶ Ἀσκάλωνα καὶ Γάζαν καὶ Σαριφαίαν (nota ita scribi illic per ἐ ψιλὸν) καὶ ἑτέρας πόλεις δεινῶς ἠλκύνοντο. *Diversas urbes, easque incolis refertas, depopulati sunt. Eleutheropolin enim plane desertam & inhabitatam reddiderunt, & praeterea Ascalona, Gazam & Sarephucam, nec non alias urbes diripuerunt.* Hinc discimus in vicina Gazae & Ascalonis Sariphaeam sitam fuisse. Memorari quoque eam exillimo nomine Sarafa, in expositione totius mundi auctore anonymo, nam Sareptae jam ante meminerat. Forsitan est סריפס cuius in Talmude mentio, unde tradunt manipulum hordeaceum aliquando fuisse petiitum, quum in locis urbi Hierosolymitanae proximis hordeum non provenisset.

Ceterum nunc est vicus *Serphend*, quod nomen haud multum abit ab illo Σαριφαίας, inter Joppen & Ramam. Inter Joppen & Ra-

Ramam nulli vici sunt praeter Jazur & Serfend. Jazur abest 3 quadrantes horae itineris a Joppe. Serfend unam horam a Jazur & dimidiam horam a Rama. Haec mihi significavit vir integerrimus Henricus Lub, qui Ramae diu habitavit & cujus jam antea memini.

In notitiis veteribus de Sariphaea nihil. Quare videtur eo tempore quum illae conscriptae sunt, nondum habuisse episcopum.

S A R I S.

Σάρις. Oppidum tribus Judae. Josephus *Antiquit.* vi. 14. ubi pro πάλιν lege πάλιν. Estne Sores in Graecis Josuae? vide supra ad vocem *Betlechem*.

S A R O N.

In portione tribus Gad vulgo collocatur, & sunt qui urbem putent fuisse, quia כגרישי ejus a Gaditis inhabitata commemorantur *I Chron.* 5. 16. Nos cum iis non facimus. Vide quae scripsimus supra *lib. I. cap. 55. pag. 370.*

* S C H A A I A B B I N.

שעלבים / Urbs Danitarum. *Jos.* 19. 42. Est vicus quidam Σαλαβιν dictus in finibus Sebaſtes. Eusebius in *Onomast.* Meminit illius loci quoque Hieronymus in *comm. ad Ezech.* 48. cum *Selebi* nuncupans. *Septima Dan usque Joppem, ubi sunt turres Ailon & Selebi & Emaus.* Junguntur etiam *Jos.* 19. 42. שעלבין ואילון.

S C H A A L B I M.

שעלבים / Jungitur cum Ajalon & Cheres *Jud.* I. 35. & Bethschemes ac Makatz *I Reg.* 4. 9. Videtur eadem ac praecedens.

S C H A A R A I M.

שערים / Urbs tribus Judae in planitie sita. *Jos.* 15. 36. Sunt qui putent hujus loci mentionem fieri *I Macc.* 5. 66. ubi nunc Σαμαρεία legitur. Sed nos Μάρισσαν substituiimus: vid Marissia.

* S C H A C H A T Z I M A .

שחצומה / Urbs in finibus Jissasear *Jos.* 19. 22. Legendum esse שחצומה, & puncta in contextu scripta non esse puncta literarum illic scriptarum, sed illius vocis quae in margine est exarata, monetur a Masorethis.

S C H A L E M . Vide *Salcm.*

S C H A M I R .

שמיר / In montanis Ephraim, ubi habitavit Judex Tola ex tribu Jissasear *Jud.* 10. 1. quare nonnulli putant urbem sitam fuisse in regione tribus Jissasear כהר *juxta montana* Ephraim. Est & in montanis Judae. *Jos.* 15. 48. pro qua שמיר legerunt interpretes Alexandrini, qui Σαφειρ habent.

* S C H A P H I R .

שפיר / *Mich.* 1. 11. Est in regione montana, estque hoc nomine vicus inter Eleutheropolin & Ascalonem. Ita Eusebius ad vocem Σαφειρ. Bonfrerius in commentario ad Eusebii Onomasticon scribit, *hujus nulla usquam in Scriptura mentio.* Sed omnino ejus loci mentio fit, nempe *Mich.* 1. 11. verum hinc natus est error quod in versione vulgata & pluribus aliis nomina urbium Michae c. 1. memoratarum pro appellativis habita fuerint. Praeterea potuit Eusebius hanc vocem hausisse ex *Jos.* 15. 48. ubi Σαφειρ inter urbes Judae recensetur in versione Graeca, quamvis in codicibus Hebraeis שמיר legatur, non שפיר. Et crediderim potius ex hoc Josuae loco vocem Σαφειρ hausisse Eusebium quam ex loco Michae, quia dicit Σαφειρ εν γη εφραϊμ, quod etiam legitur *Jos.* 15. 48. ubi inter urbes in montanis sitas recensetur.

Quaeri potest, quomodo Eusebius hunc vicum in montanis locet, eundemque inter Eleutheropolin & Ascalona. Montes

enim non videntur fuisse inter Eleutheropolin & Ascalona. Ad occasum Eleutheropolis erat regio campestris, teste Eusebio ad vocem Σεφηλά. Erat autem Ascalon ad occasum Eleutheropolis. Suspicio id voluisse Eusebium, Σαφείρ esse nomen urbis quae *Jos.* 15. 48. in versione Graeca recensetur inter urbes tractus montani, & esse hoc nomine vicum aliquem situm inter Eleutheropolin & Ascalona. Adeoque punctum videtur locandum post ἑρεινή. Sic ut scribat fuisse illum ἐν γῆ ἑρεινή. Κάμη ἐστὶ μεταξὺ Ἐλευθεροπόλεως καὶ Ἀσκαλώνος.

* SCHARUCHEN.

שׂוֹשׁ / Urbs tribus Simeon. *Jos.* 19. 6. sed quum 13 numero fuerint urbes illic recensitae, & si Scharuchen urbs fuit singularis, sint 14, una demi debet. Graeci hanc tollunt & οἱ ἀγροὶ αὐτῆς reddunt, ac si legissent יהודישׁ.

S CH A Z U R.

שׂוֹר / Oppidum prope Zephat in superiore Galilaea : unde Simeon שׂוֹרֵי. Ita R. Abraham Zacuth, auctor libri Juchasin, fol. 68. 1.

* S C H E B A.

שׂבַע / Urbs in Simeon, *Jos.* 19. 2. eadem ac Beerscheba, ut Hillerus vult in Onomastico Sacro pag. 519. reddens ושבע ea est Scheba, uti *Jos.* 19. 46. וְיָרִקוֹן וְהָרִקוֹן וְיָרִקוֹן & Me Haraccon : ea est Haraccon. Ego tamen putarem esse urbem distinctam, & eandem שׂבַע appellari *Jos.* 15. 26. ubi etiam ante Molad recensetur uti *Jos.* 19. 2. Adde quod Simeon acceperit urbes e Juda, in quibus nulla Schema recensita fuit. Sed facilis est literarum ב & ו permutatio : & Interpretes Graeci *Jos.* 19. 2. Σαμαά habent.

* S C H E B A M.

שׂוֹמֵן / Urbs tribus Ruben. *Num.* 32. 3.

SCHEBARIM.

שְׁבָרִים / Prope Ai. *Jos.* 7. 5.

SCHEKEM. Vide *Sichem*.

* SCHEMA.

שְׁמָה / Urbs in parte australi tribus Juda. *Jos.* 15. 26. vide vocem *Scheba*.

SCHEPHAM.

שֶׁפַם / Locus in finibus orientalibus terrae Israëliticae cis Jordanem *Num.* 34. 10. 11.

SCHICHIN.

שִׁיחִין / Urbs propter artes magicas, מַפְנֵי כַשְׁפִּים, vastata. *Gem. Hier. Taanith*, & *Echa Rabbati fol.* 75. 3. Alibi memoratur כַּפַר שִׁיחִין & jungitur cum Caphar Chananjae: unde colligere liceret locum hunc in Galilaea situm fuisse. Sed mittamus incerta.

* SCHILCHIM.

שִׁלְחִים / Urbs tribus Judae. *Jos.* 15. 32. vide supra tabellam triplicem p. 153.

SCHILO. Vide *Silo*.

SCHIMRON.

שְׁמֵרוֹן / Urbs tribus Zabulon. *Jos.* 19. 15.

* SCHIMRON MERON.

שְׁמֵרוֹן מְרוֹן / *Jos.* 12. 20. Forfitan est eadem ac praecedens. Graeci duorum, non unius loci, nomen esse putant.

SCHION.

* S C H I O N.

יִסָּפָה / Urbs tribus Jissafcar. *Jos.* 19. 19. Sita est juxta montem Tabor, teste Eusebio ad vocem Σιῳῶν.

* S C H I P H M O T H.

שִׁיפְמוֹת / Nihil de hoc loco constat nisi ex 1 *Sam.* 30. 28.

S C H U N E M.

שׁוֹנְמִית / Urbs in Jissafcar *Jos.* 19. 18. 1 *Sam.* 28. 4. unde שׁוֹנְמִית. Eusebius ad hanc vocem notat esse vicum in finibus Sebatiae in Acrabattene nomine Sanim. Et idem ad vocem ἰσβῆμι, esse vicum Sulem 5 miliaribus a monte Thabor versus meridiem. Non longe aberat hic locus a Gilboa: nam Philistaei castrametabantur in vel circa Schunem, & Saul in Gilboa autem 6 miliaria circiter aberat a Scythopoli, teste Eusebio si Γελβδῆς vicus eodem loco situs fuerit.

S C Y T H O P O L I S.

Urbs ea olim dicta Bethshean (vide supra ad vocem *Bethshean*) postea nomen accepit Scythopolis. Interpretes Graeci, *Judic.* 1. 27. Βαιθσαν, ἢ ἐστὶ Σκυθῶν πόλις. Sed posteriora videntur ex margine in contextum irrepisse postquam sibi gentes illam adseiverunt. Scythas nomen ei dedisse vix crediderim. Nec enim ab antiqua illa Scytharum irruptione in Palaestinam, cujus meminit Herodotus *lib.* 1. illud nomen arcessendum est, quae plane ficta multis videtur. Hieronymus in Quaestionibus Hebraicis ad *Gen.* 33. 17. aliqua scribit, lucem, uti opinor, huic rei data. In Hebraeo legitur Sochoth (סכּוֹת) est autem usque hodie civitas trans Jordancem hoc vocabulo in parte Scythopoleos. Hinc discimus in regione Scythopoleos locum illum Succoth, ita a Jacobo appellatum, fuisse, licet Scythopolis non trans sed cis Jordanem fuerit. Quare conjici possit, flante Templo secundo regionem

vicinam loco Succoth a loco hoc celeberrimo nomen traxisse, quumque cis Jordanem urbs Bethsan in eadem regione praecipua & metropolis censeretur, dictam illam esse *Σκυθόπολιν* vel *Συκοθόπολιν*, quasi urbem dicas primariam ejus regionis in qua Succoth est, unde postea nomen notius *Σκυθόπολις* formatum est. Georgius tamen Syncellus *pag. 214.* a Scytharum irruptione tempore regis Josiae filii Amos in Palaestinam hoc nomen ducit. Ita scribit, *Σκυθαί τήν Παλαιστίνην κατέδραμον καί τήν Βασάν κατέσχον, τήν ἐξ ἀντῶν κληθεῖσαν Σκυθόπολιν.* *Scythae Palaestinam incursionibus populantur & Bafan* (lege Bethsan) *occupant de eorum nomine dictam Scythopolim.* Ineptum est glossema margini adscriptum, *Τῆς ἤν ἡ Σκυθόπολις Σεβασή πρὶν καλεμένη,* natum ex ignotioris vocis *Βεθσάνη* ignorantia: nunquam enim ea Sebaste nuncupata fuit. Bochartus nomen a *הוש*, spinæ genere quod ibi crescebat asiatum, deductum scribit in Hierozoico *lib. 11. c. 31.* Suspicio occasionem huic opinioni dedisse verba Hieronymi, & situm Scythopolis in Arabiae confiniis.

Tzetzi *Bafan* dicitur, *Chiliade x. vers. 306.*

Βασάν κατὰ τινὰς Σκυθῶν λέγεται πόλις εἶναι.

Bafan secundum quosdam dicitur esse Scythopolis.

Quum toto illo capite Tzetzes loquatur de Bafan, quae regio est eo nomine nota in V. T. videtur confundere eam cum urbe Scythopoli; nam illa Bethsan dicitur, non *Βασάν*, & quamvis certum sit illud nomen *Βαισάν*, *Βαισών* & aliis modis scribi, & *ביישן*, *ביסן*, *Befan*, in Misna *Pea vii. i.* pro *ביתשן*, quum soleant *בי* pro *בית* dicere passim, debuisset noster distinctius monuisse urbem Scythopolin non habere idem nomen ac regionem Bafan a qua diversa est, sed Bethsan. Cedrenus eodem modo in *Compendio histor. pag. 78.* scribit *ἡ Σκυθόπολις Βασάν ἐλέγετο πρότερον,* *Scythopolis olim Bafan dicebatur.* Corruptissime legitur nomen hujus urbis apud Zonaram *annalium lib. 1. pag. 70. Μεδογάμ.* Nempe *B* vocis *Bethsan* in *M* abiit. Hoc a librariis est: nam figura *B* & *M* apud veteres fere erat eadem, unde toties in MSS. tis una pro altera ponitur.

Kkkkkk

I Macc.

1 *Macc.* 5. 52. Βαιθσάν appellatur, & dicitur κατὰ πρόσωπον αὐτῆς situm esse μέγα Πεδίον. Κατὰ πρόσωπον est 𐤁𐤃𐤃, uti κατὰ πρόσωπον Πτολεμαίδος *commate* 55. κατὰ πρόσωπον τῆ Δυσιασκήθι 1 *Macc.* 7. 36. Eadem est ac Scythopolis. Confer 1 *Macc.* 5. 52. cum 2 *Macc.* 12. 29. Distabat autem Hierosolymis intervallo 600 stadiorum 2 *Macc.* 12. 29. de quo vide *lib.* 11. In libro Judithae *cap.* 3. 11. Σκυθων πόλις appellatur: ibi leguntur castrametati inter Gaebam & Scythopolin non longe a Dothaim.

Josephus & nonnumquam prisco nomine Βηθσάνην eam nuncupat, uti *Antiquit.* v. 1. ubi dicitur esse terminus regionis Manassis ad boream, & xiiii. 10. & xii. 12. ubi dicit eam sitam esse ante Campum magnum, μέγα Πεδίον & κεῖται κατὰ πρόσωπον πόλις Βεθσάνη, καλεμένη πρὸς Ἑλλήνων Σκυθόπολις. Praeterea diversis locis ejus urbis meminit. *Antiq.* xiiii. 18. scribit Judaeis proditam fuisse ab Epicrate. *Ant.* xiv. 10. instauratam a Gabinio. *Lib.* iii. *de bell. cap.* 2. terminum esse Galilaeae ad meridiem. Eodem libro *cap.* 16. appellat eam urbem maximam Decapoleos & vicinam Tiberiadi. Sed *Antiquit.* xiiii. 21. eam urbem Coelesyriae dixerat. *Lib.* v. *de bello cap.* 4. legitur montem, qui Campum magnum cingit ad occasum, protendi ab Jerichunte usque ad terram Scythopolitarum, μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς, & illud μέγα Πεδίον dicitur ἔχειν λίμνας, Asphaltiten nempe lacum & Tiberiadensem. *In vita* scribit, in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani fitos fuisse vicos Hippenorum & Gadarenorum, quos Justus Tiberiade egressus incendit, τὰς Γαδαρηνῶν καὶ Ἰππηνῶν κώμας, αἱ δὴ μεθόριοι τῆς Τιβεριάδος καὶ τῆς τῶν Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐτύχχανον κειμέναι. Porro scribit *in vita p.* 1025. Tiberiada abfuisse ab Hippo 30 stadia, a Gadaris 60, a Scythopoli 120 & sitam ad lacum Gennefareth. Adeoque nisi Tiberias ad unum extremum lacus collocetur, quum is tantum habuerit longitudinem 100, aut ut alii 140 stadiorum, Scythopolis ad lacum hunc non potest collocari, uti a quibusdam fit, & ita collocanda est, ut distantiae Tiberiadis ab Hippo & Gadaris conveniat.

Situm longe alium & a vero quam maxime diversum urbi huic dedit,

dedit Bochartus, qui in mappa geographica Syriae & Aegypti non tantum ad ortum Jordanis eam collocat, sed & in cap. 13. lib. III. Geographiae Sacrae hoc confirmat, scribens, *nunquid ea est Scythopolis urbs in Aulone seu Scythopolitana valle nobilis, ad orientem lacus Tiberiadis, quem Syri vocant mare Ginnosar? Huic certe conjecturae plurimum favet Chaldaeus interpres, qui sic habet vers. 11. Dabo גִּינְסָר, τοῖς Gog, locum commodum in valle transeuntium ad orientem maris Ginnosar. Et cum Scythopoleos vetus nomen fuerit Bethsan, ut ex Josepho constat, non alia occurrit ratio cur prisco nomine antiquato novum istud sit substitutum. Non existimo multis mihi laborandum esse ut hunc errorem refutem, quum ex Sacro Codice liqueat Bethsan ad occidentem Jordanis fuisse, & testimonia Josephi aliorumque, quae hoc capite a me adnotata sunt, hunc situm adeo confirment, ut nihil in universa geographia Palaestinae certum sit, si hoc non sit, Scythopolin ad occidentem Jordanis esse collocandam.*

Epiphanius meminit hujus urbis aliquoties, scribens lib. I. adversus haereses pag. 128. Tiberiade profectum Josephum eo se contulisse, & aedes quasdam sibi comparavisse, se quoque ipsum cum Josepho ibidem fuisse, & omnes qui praeter Josephum illic erant Arianæ sectae fuisse addictos. Vide p. 129. & 872.

Stephanus haec de illa notat. Σκυθόπολις, Παλαιστίνης πόλις, ἡ Νύσσα (lege Νύσσα, nam dicta fuit Nyssa. Vide Plinium) καὶ τῆς Συρίας, Σκυθῶν πόλις, πρότερον λεγομένην (lege λεγομένην) Βαίσων (hoc est a vero nomine Bethsan) ὑπὸ τῶν βαρβάρων. Scythopolis, urbs Palaestinae, sive Nyssa Coelestriae, urbs Scytharum, prius Baeison dicta a barbaris. Meminit hujus urbis & situm ejus ita describit Ammianus Marcellinus lib. XIV. *Civitas in Palaestina Scythopolis gemina ratione visa magis omnibus opportuna quod secretior & inter Antiochiam Alexandreamque media.* Abulfeda Scythopolin locat على الجانب العربى من الغوم ad partem occidentalem campi major. Liceat enim vocem غوم ita reddere. Supra de الغوم egimus lib. I. pag. 365. Narrat idem fluvium illic esse exiguum.

Urbs fuit Palaestinae secundae & episcopatu insignis saeculo quarto: homines tamen in ea magno numero habitasse qui su-

perditioni Gentium erant addicti (qui illic jam olim stante Templo secundo sedes habuerunt) vel ex eo liquet quod una cum Afcalonitis & Gazaëis præcipue Scythopolitani memorentur furentes erga Christianos. Chronicon Pafchale ad annum Christi 361. Τὸ ἀγίον Πατροφίλος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σκυθοπόλει ἐκκλησίας γενόμενος ἀνορύξαντες ἀπὸ τῆς τάφου τὰ λείψανα τὰ μὲν ἄλλα διεσκέρπισαν, τὸ δὲ κρᾶνιον ἐφυβρίσας κρεμάσαντες ὡς ἐν σχήματι κανδήλας ἐπέπηξαν. Sancti Patrophili, episcopi Ecclesiae Scythopolitanae, aperto ejus tumulo, partes alias quidem disperferunt, & calviam contumeliose suspendenderunt pro lychnacho.

Episcopos hos invenio Scythopoleos in actis conciliorum.

PATROPHILUM. Hic interfuit concilio Palaestino, habito anno aerae Christianae cccxviii. Vide Baluzium in nova collectione conciliorum pag. 23. Idem & subscripsit concilio Niceno primo. Hic & Eusebius Caesareensis dicuntur foli ex episcopis Palaestinae a partibus Arii stetitisse. Id narrat Nicetas in thesauro fidei orthodoxae V. T. ex Philoforgio. Socrates tamen negat Eusebium Arianum fuisse. Vide historiam ejus ecclesiasticam lib. II. cap. 21.

SATURNINUM. Subscripsit concilio Constantinopolitano primo. Vide tom. II. conciliorum generalium pag. 956.

SEVERIANUM. Inter episcopos Palaestinae secundae qui subscripserunt concilio Chalcedonenfi commemoratur, tom. IV. conciliorum generalium pag. 787.

THEODOSIUM. Hujus nomen legitur in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani, tom. V. concilior. pag. 192. ubi legitur

Θεόδωσιος τῆς Σκυθηπολιτῶν.

Idem interfuit concilio Hierosolymitano anno 536. vide tom. V. concil. pag. 284.

Legitur & in concilio Constantinopolitano anno 536. subscripsisse Στρατήγιος διάκονος καὶ μοναχὸς μονῆς τῆς μακαρίας Ἰωάννης ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπὸ Σκυθοπόλιν μοναχῶν, Strategius diaconus & monachus monasterii S. Joannis (qui subscripsit) nomine omnium monachorum, qui Scythopoli subsunt.

Maximam illic copiam palmarum fuisse docent haec Sozomeni quae leguntur *histor. lib. VIII. cap. 13.* Ἀνεχώρησαν εἰς Ἱεροσόλυμα. Κακῶθεν εἰς Σκυθέπολιν ἦγον, ἐπιτηδεῖαν ἠγροῦσάμενοι τὴν ἐνθάδε αἰσιν δια τὰς πολλὰς φοίνικας, ὧν τοῖς φύλλοις ἐχρῶντο πρὸς τὰ ἐιωθότα τοῖς μοναχοῖς ἔργα. Hierosolymam profecti sunt. Et inde Scythopolim, commodum sibi fore eo loco domicilium arbitrati propter multitudinem palmarum, quarum foliis ad consuetia monachorum opera utebantur. Illa consuetia monachorum opera puto fuisse confectionem sportarum, quas ex iis contexebant. Ita legitur apud Hieronymum praefat. in commentarios ad Jobum. *Si fiscellas junco texerem aut palmarum folia complicarem, nullus me morderet.* In vita Joannis Damasceni conscripta a Joanne Patriarcha Hierosolymitano §. 27. Σπυρίδας, ὃς εἶχον ἐργόχειρον, πολλὰς συναγκηῶς πρόφασιν περβάλλεται τοιαυτῆ, εἰρηκῶς τῷ Ἰωάννῃ ἄτωσιν. Ὡς ἤκασι μοι τέκνον ἐν Δαμασκῶ πολλὰ πωλεῖσθαι τὰς σπυρίδας εἴπερ ἐν τοῖς τῆς Παλαιστίνης μέρεσιν. Sportas quas suis manibus contexere solebant (in laura S. Sabae) multas colligens, occasione carpiata Johanni dixit: intelligo, fili, sportas Damasci pluris vendi posse quam in Palaestina &c. Theodoretus in *histor. relig. pag. 827.* Πένους δὲ πόντος ἐπαύξων ἀεί καὶ τὴν τῶν χειρῶν ἐργασίαν μετῆει, νῦν μὲν τὰς καλεμῆνας σπυρίδας ὑφαίνων καὶ σπυρίδας, νῦν δὲ &c. Labores laboribus semper augens manuum quoque opificia tractabat, nunc flabella, quae vocantur & sportulas texens, nunc &c. Hieronymus quoque in vita S. Pauli, primi eremitae, meminit tunicae quam in sportarum modum de palmae foliis ipse sibi contexuerat. Sulpicius Sever. in *dial. casa contigua cum panibus & palmicia sportella pendebar.*

In Midrasch Coheleth memorantur *fol. 92. 1.* כלי פשהן הגסין בלי פשתן כן הכאן מן בית שן *lina tenuia quae veniunt Bethsane.* Nota hoc nomen ab Hebraeis constanter usurpari, non Scythopolis. De limificio Scythopolis vide codicem Theodosianum *leg. 8. de m. r. leg. tomo III. editionis Gothofredi, p. 504.* Meminit & limificii Scythopolitani auctor *expositionis totius mundi,* quae Graece extat & Latine.

Inter auditores Plotini fuit Paulinus Scythopolites. Porphyrius qui & ipse auditor Plotini fuit, vita Plotini, Ἔσχε δὲ καὶ ἰα.

τρικόν τινα Σκυθοπολίτην Παυλίον, ὃν ὁ Ἀμέλιος Μίκαλον προσηγόρευε. *Habuit & medicinae studiosum Paulinum Scythopoliten, quæm Amelius Miscalum appellabat.* Erat & Basilides Scythopolitanus, memoratus Anastasio in *quæst. pag. 18.* Cyrillus Scythopolitanus, & alii.

S E B A S T E, vide *Samaria.*

S E B E I.

Σεβεεί. Urbs Galaaditidis. *Josephus Antiq. v. 9.*

S E B U S.

Σεβύς. Inter urbes Judææ Baetogabram & Emmaunta recensetur a Ptolemaeo: vide supra, *lib. 11.* Videtur mihi esse nomen corruptum.

* S E C H A C H A.

שכח/ Urbs tribus Judææ in solitudine. *Jos. 15. 61.*

* S E C H U.

שכח/ Urbs, ubi insignis puteus erat, i *Sam. 19. 22.* Creditur vulgo eadem ac Socho.

S E G O R.

Σηγός. Urbs episcopatu insignis, cujus episcopus interfuit Concilio Chalcedonensi. Est Ζώαρα. Vide infra ad hanc vocem: & confer notitias veteres ecclesiasticas supra *lib. 1.*

* S E I R A T H.

שירא/ Locus de cujus situ nihil constat nisi ex *Jud. 3. 26.*

S E L A M I N.

Σελαμίν. In Galilæa. *Josephus lib. 11. de bell. 25.* In loco parallelo, in vita *p. 1013.* Σελάμη & vicus Galilææ appellatur.

S E-

S E L E U C I A.

Σελεύχεια. Urbs Gaulanitidis, sita ad lacum Samochoniten, uti liquet ex Josepho, *Ant.* xiiii. 23. & xviii. 3. & *lib.* ii. *de bello* c. 25. & *lib.* iv. c. i.

S E N A A.

סנאא / Urbs, cujus incolae maximo numero adfuerunt Hierosolymis instaurandis. *Ezr.* 2. 35.

S E N N A B R I S.

Σενναβρίς. Locus inter Scythopolin & Tiberiada : hinc remotus 30 stadia. Josephus *de bell.* iiii. 16. Scribitur 'Εναβρίς quoque & Γενναβρίς. Esse Talmudicorum צִינְבְּרִי (quae uti & בִּירַת בְּרִי dicuntur esse turres Kinnerethanorum) observavit Lightfootus in *Centuria chorographica*, Matthaeo praemissa *cap.* 70.

S E P H.

Σέφ. Sita in Galilaea superiore. Josephus *lib.* ii. *de bell.* c. 25.

S E P P H O R I S.

Urbs, Σεπφωρίς Josepho, Suidae, & aliis nuncupata, fuit Galilaeae primaria & munitissima in medio illius regionis. 'Απφωρίς appellatur a Ptolemaeo, vel potius ita legitur in libris ejus. צִפּוּרִין Judaeis dicitur. Postea dicta fuit Diocaesarea. Hoc nomine fit ejus mentio apud Socratem *hist.* i. 33. 'Οι ἐν Διοκαισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης Ἰουδαῖοι κατὰ Ῥωμαίων ὄπλα ἀντήρων. *Judaei qui Diocaesaream Palaestinae incolabant contra Judaeos arma sumserunt.* Sozomenus, *histor.* l. iv. c. 7. eandem seditionem narrans addit Gallum Caesarem qui tum Antiochiae morabatur, urbem Diocaesaream evertisse, ἀνάστατον ἐποίησε, ita scribit. Epiphanius utriusque nominis meminit, Σεπφωρῶν *lib.* i. *adv. haereses* p. 136. & Διοκαισαρείας *lib.* i. *adv. haereses* p. 128.

p. 128. ubi narrat Josephum a Constantino impetrasse licentiam extruendi illic ecclesiam.

Sepphoris aberat 10 miliaria Romana a monte Tabor, uti vidimus *lib. 11.* Tiberiade illam abfuisse 18 miliaribus traditur in Echa Rabbati *fol. 75. 2.* כרם גדול ויה לו לאדריאנוס שמנה עשר מיל כנן טבריא לצפורת *Vineam habebat Hadrianus longam & latam 18 miliaria, quantum sc. intervallum est inter Sepphorin & Tiberiada.*

In Josepho varia extant ad Sepphorin spectantia, uti urbem fuisse Galilaeae *Antiq. XIII. 21. & XVII. 12.* Habuisse unum ex quinque synedriis totius terrae Judaicae: reliqua erant Hierosolymis, Jerichunte, Gadaris, & Amathunte, *Ant. XIV. 10.* ibi legitur ἐν Σαμαρείῳ pro nomine Sepphoris. Captam fuisse a Varo, qui deinde Samariam perrexit: caput Galilaeae constitutam fuisse & praecipuum munimentum ab Herode Antipa. *Ant. XVIII. 3.* Validissimam esse urbem Galilaeae contra quam jacet mons totius Galilaeae medius, nomine Asamon, *lib. 11. de bell. cap. 23.* urbem esse Galilaeae maximam & tutissimo loco conditam, *de bell. III. 1.* Factam esse Galilaeae caput, quod antea Tiberias fuerat, quum Agrippae juniore a Nerone data est. *In vita.* Sitam in meditullio Galilaeae & habere juxta se vicus plurimos. *In vita p. 1025.*

Anno aerae Christianae 339 destructa est urbs Sepphoris, ob seditionem civium. Ita rem narrat Theophanes *pag. 33.* τὴν ἐπὶ ἔτει οἱ κατὰ Παλαιστίνην Ἰουδαῖοι ἀντήσαν καὶ πολλὰς τῶν ἀλλοθῶν Ἑλλήνων τε καὶ Σαμαρειτῶν ἀνεῖλον καὶ αὐτοὶ δὲ παγγενεῖ (παγγενῆ Cedrenus) ὑπὸ τῶν στρατῶν Ῥωμαίων ἀνηρέθησαν καὶ ἡ πόλις αὐτῶν Διοκαισάρεια ἠφανίσθη. Hoc anno (XXV Constantii) Judaei in Palaestina res novas moliti sunt, excitata seditione; plurimisque tum Graecorum tum Samaritanorum interceptis, ipsi tandem omnes ab exercitu Romani interfectione deleti sunt, & urbs eorum Diocaesarea diruta. Eadem habet Cedrenus in *comp. hist. 299.* Idem fere fatum alteram urbem hoc nomine, Diocaesaream Cappadociae, evertisset, pro qua Gregorius Nazianzenus intercessit, scripta epistola ad Olympium quae extat inter ejus opera *tom. 1. p. 809.*

Suspicio nomen hujus urbis exturbatum esse per errorem ex actis concilii Constantinopolitani, ubi inter episcopos Palaestinos legitur, *tomo v. conciliorum p. 192.*

Μαρκελλῖνος Νεοκαισαρείας.

Certe Diocæsareæ episcopus in illa serie, licet proluxa fatis, nullus commemoratur, quum in alia, inserta actis concilii Hierosolymitani anno aerae Christianae 536 habiti, episcopus Κυριακὸς Διοκαισαρείας legitur, ubi contra nulla Neocæsareæ. Nec etiam in notitiis veteribus Neocæsareæ extat inter urbes Palaestinas. Videlicet *Diocæsareæ* nomen mutatum est a librariis in *Neocæsareæ*. Eodem modo opinamur in itinerario Antonini martyris Neocæsaream legi pro Diocæsareæ. Ita illic legere est: *de Tholomaida maritima venimus in fines Galilææ in civitatem Neocæsaream, in qua adoravimus prae veneratione molam & canisellum Sanctæ Mariæ, in quo loco est cathedra in qua sedebat, quando ad eam venit Gabriel Archangelus.* Atqui in Nazareth ostendebatur sacculo VII locus, ubi Gabriel S. Mariam adiit. Sed & aliunde, & ex ratione itineris, clarum videtur Diocæsaream sive Sepphorin ab Antonino innui, nam illa prima urbs erat Galilææ venientibus Ptolemaide. Joh. Phocas in descript. Palaestinae §. x. *Πρώτως ἔν κατὰ τὴν Πτολεμαίδα ἐστὶν ἡ Σεμφωρί πόλις τῆς Γαλιλαίας, πάντῃ ἄοικος σχεδὸν μηδὲ λείψανον τῆς πρώην αὐτῆς ἐνδαιμονίας ἐμφαίνουσα. Prima post Ptolemaida urbs Galilææ Semphori sita est, nunc plane non habitata nec ullius pristinae felicitatis reliquias ostendens.*

In Midras Schir Hasschirim fol. 35. 2. narratur haec historia de factore Sepphorienfi, nomine Justo. יוסטא חייטא דציפורין סלק למלכותא ואיתקבל למלכא אלמלכא שאר שאלה ואתן לך אל' הב דוכסותא דגבן יהב ליה מלכא כד נסב דוכסותא נחת כינה הוו אילין דחכמין ליה אמרין הווא הווא וכנתון אמרין לית הווא הוא אמר לין חד כרון הוא עבר בשוק אן הוא מסתכל להווא מסטובית דהוה נהיג ומחייט עלה הוא הוא ואין לא לית הוא עבר בשוקא ושרי מסתכל להווא מסטוביתא דהוה

דהוה נחוג יתיב ומחייט עלה וחכמוניה דהוא הוא אמר לון
 אהון חמהון עלי ואנא חמה עלי יותר מנכון וקרונ עליה לא
 'ודעתי נפשי שמחני וגו'. *Iustus, sartor Sepphoricensis, ad Roma-*
nos abiit, & eo usque favorem Imperatoris impetravit, ut juberet eum
petere quodcumque vellet. Petiit Iustus ut praeficeretur ditioni patriae
(Sepphoritanae) quod cum obtinisset rediit Sepphorim. Populares ejus
(qui vix sibi persuadere poterant sartorem ad hanc dignitatem esse eve-
ctum) contendebant inter se, essetne hic Iustus ipse nec ne. Tandem
alicui hoc venit in mentem: videamus, inquit, quum in publico pro-
cedit an transiens illum locum, ubi olim confidens sartorem egit, re-
spectat: si respiciat, signum erit hunc eundem esse. Quid sit? Eo tran-
sicens Iustus respexit locum & pro eo agnitus est, & dixit illis: an
vos miramini fortunam meam? ego magis eam ipsam miror. Et de
illo verba Cantic. 6. 9. nondum scientem haec anima mea impo-
suit curribus populi mei, dixerunt.

Graece scribitur nomen urbis hujus Σέπφορις, & Hebraice צפורה
 geminato P; quod Latine unico P scribendum est, quoniam
 Latini post P non admittunt alterum P aspiratum, si sequamur
 sententiam Johannis Joviani Pontani in dialogo, cui nomen *A-*
elius, pag. 109. ubi postquam reprehendisset quorundam Latino-
 rum studium in imitandis Graecis etiam contra quam genius lin-
 guae Latinae ferret, uti quod *Rhinocerotis* scriberent & *Didus,*
Clus, pro *Rhinocerotis, Didos, Clus,* quod in vetustissimis codi-
 cibus poetarum Latinorum invenitur (Sospiter tamen Charisius
 de illis qui Sappho & Dido, uti & Antiphon, Graece decli-
 nant: *melius esset, inquit, secundum Latinam consuetudinem hujus*
Sapphonis, Didonis, dicere, idque Pacuvii & Accii exemplo probat)
 se ipsum maledictis incessitum narrat, quod Sappho uno P, ac
 non uti a Graecis scribitur, ipse scripsisset, *quum non animad-*
vertant, inquit, eruduuli viri Latinam linguam post P sterim al-
terum P non admittere cui tamen insit aspiratio. Verum nostra qui-
 dem sententia rigidus nimis censor est Jovianus, & in emolliendis
 vocibus diligentior, qui & in libris de aspiratione negat Sphae-
 ram & Sphingam scribi oportere. *Sphaeram, inquit, & Sphingam*
 nos

nos nunquam dicimus quod Latino non conveniat ponere s ante F vel P aspiratum. Scribere ergo Latini Sappho, Sephoris, Saphirus deberent pro Sappho, Sapphoris, & Sapphirus. Nec tamen memini illam inscriptionem observari in codicibus vetustis manuscriptis, aut priscos Grammaticos, ubi de φ agunt aut aspiratione, id unquam notasse. Extat liber Phocae de aspiratione, & Eutyichis quaedam de eodem argumento, in quibus nihil de eo. Quod si ipsas literas ζ & τ, quibus antea caruerunt, Latini propter Graeca vocabula receperunt, ut testantur Marius Victorinus, Valerius Probus, Aelius Donatus, Diomedes & alii, quidni & π, etsi duriusculum, servarint in vocibus quas a Graecis acceperunt?

Nummi veteres extant in quibus legitur ΣΕΠΦΩΡΗΝΩΝ. Talem Domitiani commemorat Vaillantius in numismatibus Imperatorum, Augustorum & Caesarum pag. 23. Idem pag. 31. alterum Trajani producit, ita inscriptum, quem Patinus depictum dedit in nummis aereis Impp. p. 146.

S I A G O N.

Σιαγών. Nomen loci Josepho Ant. v. 10. לחי in Sacris literis, quod notat Σιαγώνα. Dicitur est locus a maxilla quam Samson projecit.

S I B M A.

סיבמה / Urbs tribus Ruben. Num. 32. 38. Jos. 13. 19. Vineae Sibmae Jos. 16. 8. deinde a Moabitibus occupata. Jerem. 48. 32. Inter Efebon (Chesbon) & hanc Sabama vix quingenti passus sunt teste Hieronymo ad Jos. 16.

S I C H A N I N.

סיכנין / Unde R. Josua dicitur in Midras Koheleth. 95. 4. & Echa Rabbati fol. 56. col. 1. & 69. 4. in nomine R. Levi loquens, & in Midras Schir Haschirin. fol. 5. col. 2. 4. & 36. 4. Alia praetereo quum plura notare possem, quod frequentissima sit in veteribus

Midraschim ejus mentio: sed nota hoc tamen סכנין scribi bis in Midras Schir hasschirin fol. 34. 4.

S I K E L L A.

Σικελλα. Urbs. Josephus *Antiq.* VI. 14. vide Tziklag.

S I C H E M.

Multa quidem de nomine & situ hujus urbis olim adnotavimus in parte prima dissertationum miscellanearum, quae hic inferere idoneum visum non fuit, & illic legi queunt.

סכח / *Schechem* in Veteri Instrumento haec urbs nuncupatur. Sita fuit in montanis Ephraim. *Jos.* 20. 7. Quercus prope Schechem memoratur *Gen.* 35. 4. Viam altam fuisse tendentem a Bethel versus Schechem legitur *Jud.* 21. 19. Michmetath urbs in conspectu τῆς Schechem erat in limite australi Menassis (oportet ergo urbem Schechem non longe a confiniis Ephraim & Menassis abfuisse) *Jos.* 17. 7. Σικίμα, in Ecclesiastica Syracidis 50. 28. & ipsi se Sichemitae appellant τὰς ἐν Σικίμοις Σιδωνίς apud Josephum.

Dicta fuit ab indigenis μάβαρθα, quae aliis vulgo Νεάπολις teste Josepho *lib. v. de bell. c. 4.* Id ex *More* ortum duxisse alibi observavimus.

Plerique Sichem & Neapolin pro eadem urbe habent, & modo Sichem, modo Neapolin, illam appellant. Epiphanius *l. III. adv. haereses pag. 1055.* 'Ἐν Σικίμοις, τῶτ' ἔστιν, ἐν τῇ νυνὶ Νεαπόλει. *Sicimis*, id est, *Neapoli*, uti nunc dicitur. Idem *lib. III. adv. haeres. p. 1068.* 'Ἐν Σικίμοις ἐν τῇ νυνὶ καλεσμένη Νεαπόλει, α *Sicimis*, quae urbs nunc appellatur *Neapolis*, secundo miliario fuit locus profuechae theatro similis, sub Dio, ita a Samaritanis constitutus. Alii tamen distinguunt Sichem a Neapoli, uti Eusebius in *Onomastico* ad vocem Τερέβινθος scribit, illam esse ἐν Σικίμοις, πλησίον Νέας πόλεως, *Sicimis prope Neapolim.* Et in voce Συχέμι. Δείκνυται ὁ τόπος ἐν προαεσίσις Νέας πόλεως. *Locus (urbis Sichem) monstratur in suburbanis Neapolis.* Et in voce Δέζα. Πα-
ρα-

ρακειμένη Συκὴ ἀπὸ τῶν σημείων Νέας πόλεως, ubi Hieronymus rectius videtur legisse, *juxta Sichem in tertio lapide Neapoleos*. Videlicet lapidū temporis aliae partes urbis Sichem perierunt, ad alias nova accessio facta est, ut tandem ipsa urbs Neapolis ab loco antiquae Sichem aliquo intervallo distaret. Quod illustrari posset ex ipso hujus urbis Trajecti ad Rhenum situ, quae olim propior fuisse vico, nunc *Vechten* dicto, creditur, ubi arce Romanae vestigia conspiciuntur, & nummi veteres, gemmae, urnae, tegulae, annuli, fibulae aliaque antiquitatis Romanae monumenta quotidie eruuntur.

Nomen istud Neapolis diutissime huic urbi adhaesit, sic ut neglecto veteri nomine hoc usurpatum fuerit ab Judaeis, a Christianis, a Gentibus, & Mohammedanis ipsis, qui nunc Palaestina potiuntur, & *Νεαπλιζα* illam nuncupant. Abulfeda illam *نابلس* *Nabulos* vocat, narratque Jeroboamum templum exstruxisse *على جبل نابلس* *super montem Neapolis*, & jussisse ad istum montem fieri peregrinationes religiosas eorum, *مفسح*, aliaque. Nos certiora ex sacris literis edocti sumus. In nummis quoque veteribus Neapolis dicitur. Ita & Josephus, uti mox videbimus. Spartianus quoque in Severo. *Neapolitanis etiam Palaestiniensibus jus civitatis tulit quod pro Nigro diu in armis fuerant*. Justinus Martyr, cujus haec urbs fuit patria, in apologia secunda pro Christianis p. 41. *ἀπὸ Φλαστίας Νέας πόλεως τῆς Συρίας, α* *Flavia Neapoli Syriae Palaestinae*. Leontius in libro *de sectis* p. 410. de Samaritanis, *τὰ περὶ Νεάπολιν εἶχον, loca circa Neapolin tenuerunt*. Suidas ad v. *Σιρίκιος, Νεαπολίτης ἐκ Παλαιστίνης, σοφιστὴς, μαθητὴς Ἀνδρομάχης, σοφιστεύσας χρόνον τινὰ κατὰ τὰς Ἀθήνας*. *Siricius Neapolitanus e Palaestina, sophista, discipulus Andromachi, docuit per aliquod tempus Athenis*.

In nummis veteribus Flavia Neapolis appellari solet, & aera inscripta ducitur ab anno v. c. 823. Depictos aliquot videre est in Norisii opere de epochis Syromacedonum *differtat.* v. Tales sunt inscripti ΦΛ. ΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡ. ΠΑΛ. ΕΤ. ΠΗ. In aliis epochae annus est q. Alii ΦΛ. ΝΕΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΙΑΣ ΠΑΛΕΣΤΙ. ΕΤ. ΠΗ. Sic hic legitur, *ΠΟΛ ΠΑΛΑΙΣ-*

TI. Spanhemius *de usu & praest. numism.* nummum Titi describit, in quo legitur ΦΛΑΟΤΙ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΙ. Similis nummi meminit Vaillantius in *numism.* Imp. Aug. & Caesariani p. 362. & Patinus in nummis aereis Imperatorum p. 113. qui pag. 261. 258. 319. 203. & alibi male in iis legit ΦΑΝΕΑC pro ΦΑ. ΝΕΑC. refertque ad Paneada. Hunc errorem jam alii observarunt. In nummis coteniarum Vaillantii nummos Philippi Senioris videre est in quibus legitur CÖL. ΝΕΑΠΟΛ. & alii in quibus CÖL. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΝΕΟΚΟΡΟ. In his conspicitur mons Garizim & templum in ejus vertice, Silenus etiam aut Cybele duobus leonibus cinctä, lupa, aut aquila. Vide & pag. 188. ibidem.

In nummis his (uti & in nummis Sidonis, Tyri, Damasci, Laodiceae, & aliarum urbium Syriae ac Phoenices Silenus Bacchi comes cum utre conspicitur. Solebant enim ἀσκοφορεῖν ἐν ταῖς Διονυσιακαῖς πύμπαις, in pompis Dionysiacis utrem ferre. Et ἐν ταῖς χοαῖς qui primus congium ebibisset, utrem praemii loco accipiebat. Suidas ad voces Ἄσκις Κτισιφάντης. Apud eundem in voce Ἐγμῆν legitur aliquid quod alii forsitan magis huc facere arbitrabuntur. Ὅτι Φοίνικες τὰς θεὰς αὐτῶν πλάττουσιν ἀποφέροντας βαλάντια, ὡς τῶ χειρῶν συμβόλη ἕντος δυναστείας. Phoenices Deos suos effingunt ferentes sacculos, quod aurum sit imperii symbolum. Sed ego existimo hic de marsupiis & loculis exiguis agi in quibus aurum servatur, non de saccis majoribus aut utrius qui in nummis Flaviae Neapolis conspiciuntur humero Sileni impositi. De Sileni sepulcro in Palaestina vide infra ad vocem *Silo*.

Josephus *lib. v. de bell.* 4. Νεάπολιν hanc urbem vocat, alibi Σιμυον, uti *Antiq.* 1. 19. ubi urbem eam Cananaeorum appellat, & *Ant.* 4. 7. ubi montes Garizim & Ebal ei adjacere tradit. Ita quoque *Ant.* 5. 1. ubi sita esse in Ephraim legitur, & *Ant.* 7. 11. 3. ubi scribit palatium in ea exstruxisse Jeroboanum. *Lib. xi.* *Ant.* c. 8. narrat Sicima tempore Alexandri caput fuisse Samaritanorum, urbem sitam ad montem Garizim.

Locus quem haec urbs tenere debet in mappa geographica &

& fitus ejus colligitur a nobis inde, quod Eusebius & Hieronymus scribant Schilo abesse a Sichem five Neapoli 10 miliaribus, Schilo autem erat inter Bethel & Sichem: id liquet ex *Jud.* 21. 19. Porro distabat Sichem ab urbe Hierosolymitana miliaribus quadraginta. In itineralio veteri Hierosolymitano haec distantia ponitur. *Inde*, a puteo Samaritanae, *millia xxviii. centibus Hierusalem: in sinistra parte vine est Bethar*, (Bethel) & *inde xii mill. usque ad Jerusalem.* Ita quoque Eusebius & Hieronymus dicunt Bethel abesse a Jerusalem miliaria xii.

Cyrillus in comm. ad Hoseam pag. 102. Sichem juxta Galaad in regione trans Jordanem locat. *Σίμωα τοί νον πολίχνη τίς ἐστὶν ἐπίκεινα τῶν Ἰορδάνων ναμάτων τε καὶ ἕμερος τῆ Γαλααδ.* *Sicima est oppidulum trans fluenta Jordanis, confine Galaadi.* Idem in eodem comm. pag. 176. *Γαλαὰδ δὲ πόλις ἐστὶ τῶν Ἰορδάνων πέραν.* Verum, dicit aliquis, forsitan Cyrillus appellat Peracem regionem cis Jordanem, & Judaeam Samariamque regionem trans Jordanem. Sed ita locutus fuisset contra morem omnium scriptorum. Deinde, non ita voluit intelligi, nam ipse ibidem Galaad dicit esse trans Jordanem, & Phul regem Assyriorum primo occupasse regionem 2 tribuum trans Jordanem: quod non nisi de Peraea intelligi potest: ergo ipse in Peraea credidit esse Galgal, qui insignis error est. Et hinc liquet in geographia Palaestinae non multum esse fidendum Cyrillo.

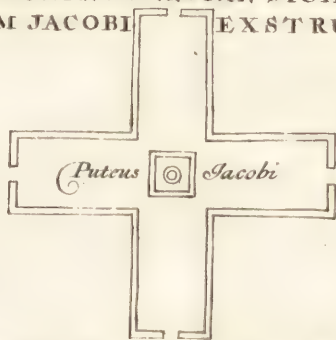
Ecclesiae non longe hinc structae circa puteum Jacobi meminit Hieronymus in epitaphio Paulae. *Transiit Sichem, non ut plerique errantes legunt Sichar, quae nunc Neapolis appellatur, & ex latere montis Garizim exstructam circa puteum Jacob intravit Ecclesiam super quo residens Dominus sitiensque & esuriens Samaritanae fide satiatas est.*

Saeculo sexto Antoninus martyr hanc urbem vidit, & in itineralio suo his verbis describit. *Civitatem quae nuper appellata est Samaria (in eo fallitur; Sichem appellata fuit) nunc vero Neapolis, in qua puteus est ubi Dominus a muliere Samaritana aquam potuit, ibique facta est basilica in honorem Sancti Johannis & ipse puteus ante*

cancellos altaris est, & situla de qua dicitur quod de ea bibi, multique aegri veniunt & sanantur. Ubi autem lapis fuerit, cui Christus inleat sermonem faciens cum Samaritana, docet Codinus de orig. Constantin. illum tempore Justiniani allatum fuisse ex Samaria Constantinopolin.

Saeculo septimo illic supererat ecclesia illa extra murum urbis, supra fontem Jacobi structa, de qua lubet audire Adamnanum de locis Sanctis libro 11. Arculfus sacerdos sanctus regionem Samariae peragrans ad ejusdem provinciae pervenit civitatem quae Hebraice dicitur Sichem, Graeca vero & Latina consuetudine Sicima nominatur: quae quamlibet vitiose Sichar vocitari solet. Itaque prope hanc eandem civitatem quandam extra murum vidit constitutam ecclesiam, quae quadrifida in quatuor mundi cardines formata extenditur, quasi in similitudinem crucis, cujus figura inferius describitur.

TOPOGRAPHIA ECCLESIAE SICHEMI SUPRA
PUTEUM JACOBI STRUCTAE.

Itinerarium S. Willibaldi, qui saeculo octavo iter per loca sancta instituit, hujus ecclesiae etiam meminit. Et ibi puteus ille prope castellum, ubi Dominus postulavit aquam bibere a Samaritana muliere, & super illum puteum nunc est ecclesia, & ille mons est ibi in quo adorabant Samaritani. Fortasse tamen legi debet puteus ille prope cancellos, non castellum: nam ita legitur in itinera-rio Antonini Martyris.

Saeculi duodecimi scriptor Phocas (vidit enim loca sancta anno 1185.) ita situm hujus urbis describit. Ἡ τῶν Σαμαρείων
μη-

μητρόπολις Σιχαρ, ἢ μετὰ ταῦτα κληθεῖσα Νεάπολις, κειμένη μέσον δύο βουνῶν ἀμφοτέρων περιπατομένη τῷ θεμελίῳ ἐπὶ μίκε: τὸς πρόποδας. *Metropolis Samaritanorum Sichar, postea dicta Neapolis, sita inter duos colles quorum pedibus ipsa fundamentis suis qua se longius extendit inhaeret . . . .* Et mox: 'Εν δὲ τοῖς τῷ βουνῷ προπύδοις ἐστὶ τὸ χωρίον ὃ δέδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτῆ ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ τῷ αὐτῷ Ἰακώβ Σεῖαρ. *Ad radices montis (Gerizim) est ager quem Jacobus Josepho filio suo dedit, in quo est puteus Jacobi. Ibi nulla mentio Ecclesiae supra puteum.*

Episcopi Neapoleos tres leguntur in actis conciliorum.

GERMANUS. Subscripsit concilio Ancyrano habito anno epochae vulgaris 314. hoc modo,

Germanus Neapolis Palaestinae.

Vide tomum primum conciliorum generalium, pag. 1475. Idem eodem anno interfuit Concilio Neocaesareensi. Vide ibidem pag. 1488. subscripsit & concilio Niceno primo. Vide tom. II. concil. p. 325.

PROCOPIUS. In epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani legitur

Προκόπιος τῆς Νεαπολιτῶν.

JOANNES. Ἰωάννης Νέας πόλεως. In actis concilii Hierosolymitani habito anno 536.

Justiniano multum debet haec Neapolis. Procopius *l.v. de aedificiis Justiniani, cap. 7.* narrat, imperante Zenone Neapolitanos impetum fecisse in Christianos Pentecosten celebrantes, & episcopum Terebinthum sacrae mensae adstantem manuum digitis truncasse: qui ad Imperatorem confugiens ejus opem imploravit. Huic annuens Zeno Samaritanos monte Gerizim expulit & in culmine ejus Ecclesiam Sanctae Mariae condidit a Christianis adeundam. Illi autem Templo murum specie, sed mace-
M m m m m dium
riam tantum revera, circumdedit. Infra autem in urbe praesi-

dium validum, ad murum vero superiorem non nisi decem milites collocavit. Postea Samaritani, imperante Anastasio, montem vi occuparunt, per praerupta montis adscendentes: quum enim via quae illuc ex urbe duceret ab altera parte praesidio militum defenderetur non poterat adscensus ibi tentari. Hoc facinore patrato provinciae Praefes fontes comprehensos morte multavit, & Justinianus Imperator muro ecclesiae Garizimitanae alterum addidit plane inexpugnabilem, & quinque templa Christianorum in eadem urbe incensa restituit.

S I D O N.

Nomen habet urbs, **צִידוֹן** *Tzidon* Hebraeis, *Σιδῶν* Graecis, dicta, a Tzidone, primogenito Canaanis *Gen. 10. 15.* Profani scriptores fere a piscatu nomen ducunt. Justinus *xviii. 3.* *Phoenices terrae motu vexati relicto patrio solo Assyrium stagnum* (credo lacum asphaltiten sub hoc nomine latere. Id Syriae & Palaestinae stagnum veteres appellare solent. Vide supra *lib. 1. pag. 248.*) *primo, mox mari proximum litus, incoluerunt condita ibi urbe quam a piscium ubertate Sidona appellaverunt: nam pisces Phoenices Sidon vocant.* Piscatum vocant Syri **סִדוֹן** & hinc quoque nomen est urbis Bethzaidae sitae ad mare Tiberiadis. Non desunt qui a Sido Aegypto, ex cujus stirpe Melchizedecus fuisse dicitur, nomen ducunt. Malala *lib. 111.* *Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τῷ Ἀξωαμῷ ἦν καὶ ὁ Μελχισεδέκ, ἀνὴρ Θεοσεβῆς, ἰθνηκὸς, καταγόμενος ἐκ τῆς γένους Σίδος υἱὸς Ἀιγύπτου, βασιλέως τῆς Λιβύης χώρας, ἐξ ἧς Ἀιγύπτιοι κέκληνται. Ὅσις Σίδος ἐκ τῆς Ἀιγύπτου ἐπελθὼν παρέλαβε τὴν χώραν τῶν λεγομένων Χανααναίων ἰθνηκῶν, τῶν ἔτι τὴν νῦν λεγομένην Παλαισίην. Καὶ ὑποτάξας αὐτὴν ἤκτισεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ καὶ κτίζει πόλιν, ἣν ἐκάλεσε Σιδόνα, εἰς ὄνομα ἰδίου ἧτις νῦν ἐστὶν ὑπὸ τὴν Φοινικὴν χώραν. Αβραάμῳ ἀγῆτις Μελχισεδέκ, ἄνθρωπος ἰσχυρὸς καὶ ἁγιὸς, ὁ ὄντις ἐκ τῆς γένους Σίδος υἱὸς Ἀιγύπτου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐκείνη ἡ πόλις κτίσθη. Ὁ ὄντις ἐκείνην τὴν πόλιν ἐκτίθει καὶ ἐκατένευσεν αὐτὴν ὡς πόλιν ἁγίαν, ὡς καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ ὄντις ἐκείνην τὴν πόλιν ἐκτίθει καὶ ἐκατένευσεν αὐτὴν ὡς πόλιν ἁγίαν, ὡς καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ.* *Abrahami aetate vixit Melchisedec, vir pius ex Gentibus, ortum ducens e stirpe Sidi filii Aegypti, unde Aegyptii nomen adepti sunt. Sidus hic ex Aegypto profectus regionem gentium Cananaearum, quae nunc Palaestina appellatur, subegit & incoluit, urbemque in illa Sidonem condidit de nomine suo nuncupatam, quae nunc Phoenices urbs*

urbs est. Ita fere Glycas, Cedrenus & alii Corpori Byzantinae historiae inserti, qui in tradendis chronologiis veteris aevi ita conveniunt ut qui unum legit omnes legisse possit videri.

Appellatur etiam צידן רבה Sidon magna Jos. 11. 8. & in versione Graeca etiam legitur Jos. 11. 2. βασιλείς τῆς κατὰ Σιδῶνα τὴν μεγάλην, ubi in contextu Hebraeo longe aliter extat מלכים אשר מצפון, *reges qui sunt a septentrione*. Unde nonnulli crediderunt aliam fuisse Sidonem parvam, quos inter est Hieronymus in onomastico, sive libro de situ & nominibus locorum ad vocem Cana scribens, *Cana usque ad Sidonem majorem: est quippe & altera minor ad cuius distinctionem major haec dicitur*. Sed nil vetat quo minus credamus epitheton magnae ei datum sine respectu ad aliam minorem. Altum enim apud veteres de Sidone minore silentium est. Hodieque Amstelodamum הגדולה *magnam* ita nuncupare Judaei solent. Credidit tamen Origenes, ut sensui allegorico, cui nimis erat deditus, indulgeret, duas Sidones i. e. venatrices, latere sub hac phrasi: se autem scribit, quamvis in locis Sidonis aliquoties commemoratus sit, nunquam comperisse duas esse Sidones, aliam magnam, aliam parvam. Verum & illi errant qui haec verba Hieronymi ita accipiunt ac si dixisset duplicem esse Canam, majorem & minorem. Loquitur enim plane de Sidone majore, & subdit *major haec dicitur* nempe Sidon.

Sorte distributa fuit tribui Ascher, sed nequirit expellere veteres incolas. Jos. 19. 28. Jud. 1. 31. Eusebius eam ita describit in Onomastico. Σιδῶν, πόλις ἐπίσημος Φοινίκης. Ὅριον δὲ ἦν τὸ παλαιὸν τῶν Χανααναίων βέρειον ὕπερον δὲ τῆς Ἰουδαίας, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ γέγονε τῆς κληρονομίας τῆς Ἰσραήλ. φυλὴ γὰρ Ἀσὴρ ἐκκλήρωτο ἀλλ' ἐκ ἐξήγευ αὐτῆς τὰς ἀλλοφύλους ἢ φυλὴ Ἀσὴρ, φησὶν ἢ γραφή. Hieronymus. *Sidon urbs Phoenices insignis, olim Chananaeorum terminus ad aquilonem respiciens & postea regionis Judaeae. Cecidit autem in sortem tribus Aser, sed eam non possedit, quia hostes nequaquam valuit expellere.*

Josephus urbem hanc Phoenices esse scribit Ant. 1. 7. (ita quoque Xenophon, in orat. de Agesilao) & Ant. v. 1. negat eam pertinuisse ad terram Sanctam: qua in re fallitur omnino si no-

mine illo complectitur terram a Deo Israëlitis adsignatam, nam fuit tribui Ascher data. Verum tamen est a tribu Ascher illam occupatam non fuisse. *Ant.* IX. II. scribit eam a Tyriis defecisse ad regem Assyriorum Salmanassarem, & *Ant.* v. 2. a Pancade sive Dan abfuisse iter diei.

Situm urbis eleganter depingit Achilles Tattius, libro primo de amoribus Clitophontis & Leucippes. Σίδων ἐπὶ θαλάττῃ πόλις. Ἀσσυρίων ἢ θαλάσσια, μήτηρ Φοινίκων ἢ πόλις, Θεβαίων ὁ δῆμος πατήρ. Δίδυμος λιμὴν ἐν κόλπῳ πλατὺς ἵρεμα κλείων τὸ πέλαγος· καὶ γὰρ ὁ κόλπος κατὰ πλευρῶν ἐπὶ δεξιᾷ κοιλιέται, σῶμα δευτέρου ἀνέρεχται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐθις εἰσρεῖ καὶ γίνεται τῷ λιμένος ἄλλος λιμὴν, ὡς χειμάζειν ἐν ταύτῃ τὰς ὀκκάδας ἐν γαλήνῃ, θερίζειν δὲ τῷ λιμένος εἰς τὸ προκόλιον. *Sidon urbs est ad mare sita. Mare Assyriorum est, urbs ipsa mater (metropolis) Phoenicum, parens ejus populus Thebanus. Duplex portus amplo sinu aequor sensim accipit: ad dextrum enim latus ubi curvatur, alterum ostium factum est, per quod aqua porro illabitur, sic ut hic quasi alter (& interior) portus ipsius portus sit, ita quidem ut in hoc (interiore) portu naves hieme tutae sint, in illo autem aestate.* Hinc puto illustrari verba Scylacis, qui de Sidone scribit (vide verba ejus supra *lib.* II. c. 7.) esse illic λιμένα κλειτὸν portum clausum, interiorē nempe illum qui erat λιμὴν τῷ λιμένος. Strabo *l.* XVI. ita meminit duplicis portus Tyri, κλειστῷ, *clausi* unius, & alterius aperti, quem Aegyptium dicunt. Possēt quis suspicari haec transponenda esse & ad Sidonem, non Tyrum, referenda. Ceterum quod Achilles scribit Assyriorum esse mare illud quod Sidonem alluit non est mutandum in Syriorum. Solebant enim veteres nonnunquam Assyriae nomen pro Syriae usurpare, & purpura ipsa, quae Sidonia & Tyria dici solet, Assyria appellatur, uti apud Virgilium *lib.* II. *Georg.* 465.

Alba nec Assyrio fucatur lana veneno.

Idem in *Ceir.*

Nec Libys Assyrio sternetur lectulus ostro.

Et in *Eclog.* IV. 25.

— *Assyrium vulgo nascetur amomum.*

Quod

Quod alibi dixerat Tyrium,

Non thalamus Tyrio fragrans accepit amomo.

Atque ita Syri & Assyrii odores apud poëtas memorantur, ut
iisdem sic unguentum Tyrium modo, modo Assyrium dicitur.
Nonnus Dionysiacôn *lib. XVIII. p. 508.*

Ἄρου πλόκαμοι προχυθέντες ἐπ' ἀργυρέων σέθεν ὤμων

Ἄπλανέες Τυρίοιο μύρα πέμπουσιν αὐτμήν.

Non capilli sparsi super candidos humeros tuos

Minime confusi odorem unguenti Tyrii emittunt.

Confer cum his quae leguntur apud Tibullum, *lib. III. eleg. 4.*
vers. 28.

Intonsi crines longa cervice sinebant,

Stillabat Tyrio myrrha rore coma.

Nec aliquid, puto, causae erit, quamobrem pro *Tyrio* substi-
tuendum sit *Syrio*: quod tamen factum video in elegantissima illa
editione, quam debemus Jano Broukhufio, poëtae nostra aetate
nulli secundo. Nec in eodem libro, elegia VI, ubi legitur

Jam dudum Tyrio madefactus tempora nardo,

voluissim id mutatum in *Syrio*. Fateor, Horatius *nardum* vocat
Assyriam, *lib. II. odar. II. vers. 16.*

— *Assyriaque nardo*

Potamus uncti —

Sed *Tyria nardus* (ita dicta quod Tyro ad Romanos deferretur)
etiam *Assyria* dici potest, quod *Syriae* & *Assyriae* nomina vete-
res confundant. Urbs *Syriae* *Gadara*, de qua supra egimus, *Γά-
δαρα* *Ἀσσυρία* appellatur in *Anthologia veterum epigrammatum*,
lib. III. cap. 6. *Libanus*, mons *Syriae*, quod est cognitissimum,
Assyrius veteribus nuncupatur. *Ἀσσυρία Λιβάνω* apud *Nonnum*
legitur *Dionysiacôn lib. II. p. 64. & XLI. p. 1053.* *Ἀσσυρίην Λι-
βανίδα πέτρην l. XXXII. p. 801.* & apud eundem *Cadmus*, quem
Tyrium fuisse alibi testatur, *Assyrius* dicitur *l. IV. p. 117.*

Mmmmm 3

Α-

Ἀτρεκέϊς Ἀσσυρίης ἀπὸ πατρίδος αἶμα κομίζεις,
Ἦχι βέος χαρίεντος Ἀδωνίδος.
*Certum ex patria Assyria ortum ducit,
Ubi flumen est amabile Adonidis.*

Episcopus Sidonis hos memorant acta conciliorum.

THEODORUM. Subscripsit Concilio Niceno primo, anno 325.

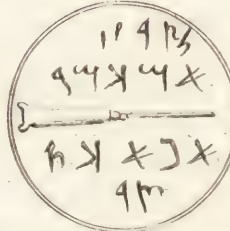
PAULUM. Subscripsit concilio Constantinopolitano primo, anno 381. Vide tom. II. conciliorum p. 956.

DAMIANUM. Concilio Chalcedonensi interfuit anno 451.

MEGAM. Memoratur in actis & epistolis Concilio Chalcedonensi subjectis tom. IV. conciliorum p. 889.

ANDREAM. In epistola Johannis Hierosolymitani, tom. IV. conciliorum p. 192.

Nummi Sidonis plurimi circumferuntur. Non est animus recensere omnes, (tanta est illorum copia) sed quosdam. Nummus est ex cimehiarchio D. Wren, Britanni, quem mecum communicavit Massonus noster, in quo videtur nomen צידון literis Punicis legi.

Nummum hunc apud eundem Massonem vidi. uti hic delineavi: ab altera parte inscriptus erat hoc modo ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. Similem habet D. de Boze Parisius.

Confer ad illustrationem horum nummorum alios duos quos a se conspectos communicavit mecum Massonus noster. Est Venetiis apud D. Tiepolo, inscriptus supra tridentem ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΤΥΡΙΩΝ. infra ΠΙΠΡΥΧΑΙΝΑ. Est in Casa Medicea alter inscriptus ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΤΥΡΙΩΝ. ΙΜΡ & infra tridentem ΑΙΣΙΩΣΑΥΣΑΥ.

Similem nummum describit Montfauconius in Diario Italico p. 355. at characteres paullo aliter repraesentat. Idem in Palaeographia Graeca p. 118. de hoc nummo agit, nec ut antea has literas צידון legit sed לצידון. Verum de literis Punicis hic non agam, quod illa longius me ab argumento geographico seducerent.

In

In cimeliarchio Wildiano extant quatuor nummi Sidonis. Primus inscriptus est ΣΙΔΩΝΟΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΟΣ L. ΕΚΣ. Anus hic 225 ducitur ab anno v. c. 643. Vide Norisii epochas Syromacedonum, qui & hunc nummum delineavit *diff.* IV. & Patinum in nummis aereis *Impp.* p. 145. Alter est ΘΕΑΣ ΣΙΔΩΝΟΣ L. ΗΚΣ. Hunc depictum dedit Norisius in eodem opere. Tertius ΣΙΔΩΝΟΣ ΘΕΑΣ ΖΚ ... quem in aes incisum repraesentavit Patinus in nummis aereis *Impp.* p. 145. Quartus est COL. AV. METRO. SID. quem depictum vide in Patini opere eodem p. 238. In tertio nummo conspicitur Europe tauro vecta, secundum id quod Lucianus in libro de Dea Syria scriptum reliquit, τὸ νόμισμα τῷ Σιδώνιοι χρέονται τὴν Ἑυρώπην ἐφελομένην ἔχει τῷ ταύρω. *Nummus quo utuntur Sidonii Europam habet tauro insidentem.* Cum his nummis conferre oportet Achillem Tatium describentem tabellam suspensam in templo Sidonio, & formam habitumque Europae tauro insidentis.

Nunc quidem appellatur *صيدا* *Zaida*, & vix quicquam notavit de illa Abulfeda, Princeps Hamae in Syria, nisi esse oppidum exiguum, arce instructum in litore maris, & inter Damascum & Sidona esse intervallum miliarium 66, quae ita supputat,

<i>a Sidone ad urbem Mesgaram</i> مشغرا	—	24
ubi & fluvii illius meminit, cujus Maundrellus		
<i>Inde usque ad urbem</i> كايذ	—	6
<i>Inde usque ad</i> عين الحجر	—	18
<i>Inde usque ad Damascum</i>	—	18
	<hr/>	66

Hoc iter confecit Maundrellus; & si quis conferat spatia horarum itineris, quae confecisse se narrat inter Sidona & Mesgaram, deprehendet illa omnino convenire cum Abulfeda, si tria miliaria constituamus pro una hora itineris.

Viros insignes Sidone ortos Strabo tres memorat l. XVI. Mochum,

schum, cujus erat dogma de atomis, teste Posidonio: Boëthum, quicum Strabo ait συνεφιλοσοφήσαμεν τὰ Ἀριστοτέλεια, & Diodotum fratrem ejus.

S I G O.

Σιγώ. Sita in Galilaea. Josephus *de bell.* II. 25. Rufinus legit *Sigoph*.

In Hesychio legitur post vocem Σιγγενολ & quae eo faciunt ... πόλις μικρὰ τῆς Παλαιστίνης. Deest hic nomen urbis. Forfitan excidit Σιγώ. Hac de re consuluisse me coram memini eruditissimum virum, Joh. Christianum Bielium, qui Hesychium sacrum edere parat.

* S I L L A.

שִׁלָּא / In Bethmillo qua itur versus Silla. 2 Reg. 12. 10.

S I L O.

Corrupte in codice Graeco *Jerem.* 41. Σαλήμ legitur (& ita jam legit Cyrillus comm. in *Jes. lib.* I. orat. 5. p. 127.) nam Hebraeus & Syrus habent Σιλώμ, sive Schilo, uti notat Theodoretus ad h. l. Hebraice *Schilo* שִׁלֹּו & שִׁלֹּו & שִׁלֹּו nuncupatur, & inde formatur gentile שִׁלֹּו. Est ab aquilone τῆς Bethel versus ortum solis, ad viam quae ascendit a Bethel versus Sichem, & a meridie Lebonae. *Jud.* 21. 19. Tempore Hieronymi qualis fuerit ex his liquet quae leguntur in commentario ad Sophon. 1. *Vix ruinarum parva vestigia in magnis quondam urbibus cernimus. Silo tabernaculum & arca Domini fuit: vix altaris fundamenta monstrantur.* Idem in epitaphio Paulae. *Quid narrem Silo in qua aliter dirutum hodieque monstratur.* Eusebius scribit 12 (Hieron. 10.) miliaribus a Neapoli distare in regione Acrabattene.

Condita erat in regione montana, uti Josephus scribit *Antiq.* v. 1. ubi Σιλῶν nuncupatur. *Antiq.* v. 11. Σιλῶ legitur. Sed Suidas in hoc loco Josephi quem descripsit videtur legisse Σηλώμ. Ita ille, Ἀφικομένε δὲ μετὰ τῶν γυναικῶν τῆ Ἀλκάνε εἰς Σηλώμ πόλιν θῆσαι. Ita Zonaras quoque ex Josepho πόλιν Σηλώμ.

Videtur mihi ex hoc nomine *Κιλῶ* vel *Σιλῶν* ortum trahere fabula de Sileni sepulcro quod in terra Hebraeorum extare scribit Pausanias. Volebant enim videri vestigia nominum Deorum suorum & cultus invenire Gentes in sermone & sacris Judaeorum. Sic Bacchum colia Judaeis sibi persuadebant ob gestationem thyrsorum in festo tabernaculorum, & libationem vini frequentissimam in altari Hierosolymitano, & nomen sabbathi quasi a Deo Sabazio ductum, & vitem auream in pronao templi suspensam, & vini usum largiorem cui se dant Judaei in sabbatho & alia. Idcirco Florus illam vitem nuncupat grande impiae gentis arcum patens, ratus Pompejum conspecta vite deprehendisse (quod Judaei ipsi negaverant haecenus) illos vere Bacchi cultui esse deditos. Sed a Baccho revertamur ad Silenum, cujus sepulcrum apud Judaeos ostendi sibi eo persuaserunt facilius quod Siluntis nomen eo duceret, quod sepulcra prophetarum vicina in honore haberent Judaei, & sacra sua celarent gentes, quodque hae existimarent Bacchum ipsum ab iis coli. Verba Pausaniae haec sunt. *Θνητὸν δὲ εἶναι τὸ γένος τῶν Σιληνῶν ἐμάσαι τις ἂν μάλιστα ἐπὶ τοῖς τάφοις αὐτῶν. Ἐν γὰρ τῇ Ἑβραίων χώρῃ Σιληνῶ μνημα καὶ ἄλλε Σιληνῶ Περγαμνῶις εἰσι.* *Mortale genus Silenos esse ex eo facile conjicias, quod in Hebraeorum regione vicius & apud Pergameno sepulcrum alterius extet.* Huc spectare etiam puto Sileni imagines conspicuas in nummis urbis Sichem, id est, Flaviae Neapolis, quae Silunti vicina fuit. Silunte tempore R. Benjaminis (cujus *ὁδοιπορικὸν* extat) Samuelis prophetae sepulcrum ostendebatur: sed olim ibi non fuerat, si illi fides sit: nec etiam Hieronymus ejus meminit.

S I M O N I A S.

Σιμωνιάς. Vicus in finibus Galilaeae. Josephus *in vita*. Meminerunt hujus Talmudici in Gemara Hierosolymitana, codice Megilla fol. 70. col. 1. *שכרון סיכונייה* Schimron (*Jos.* 19. 15.) est *Simonia*. *Συμοῶν* & *Συμωνῶν* habent etiam codices quidam versionis Alexandrinae *Jos.* 19. 15.

S I N D E.

Σίνδη. Vicus 20 stadiis a Tyro, 500 a Caesarea maritima, distinctus. Euagrius historiarum l. v. c. 7. κάμιν Σίνδην διερχοσαν τῆς τῶν Τυρίων ἔτι σταδίας κ'. Vicum Sindem, qui a Tyro aberat 20 stadia. Et τῆς Σινδῆων κόμης διελεύσεως τῆς Καίσαρος (ita solet Euagrius Caesaream Καίσαρος πόλιν appellare) σταδίας μάλιστα πεντακοσίας, vici Sindendorum qui Caesarea aberat 500 stadia.

S I O N.

Uti nomen loci in regione Rubenitarum legitur in versione Graeca *Jos. 13. 21. τὰς καλοικῶντας Σιών. יושבי הארץ* est in Hebraeo: sed quia סיון nomen regis praecedat, videtur id repetitum ab interpretibus Graecis immerito.

S I O R.

Σιώρ. Vicus inter Aeliam & Eleutheropolin. Eusebius in Onomastico.

S O C H O.

שוכו & שוכה / Urbs in campestribus Judae. *Jos. 15. 35. 1 Sam. 17. 1.* Est & urbs eodem nomine in montanis Judae *Jos. 15. 48.* Eusebius dicit esse duos vicos in nono miliario viae ab Eleutheropoli Aeliam, unam superiorum aliam inferiorem, dictos Socoth, ad vocem Σοχωά.

Josepho Σοχωά & Σωχωά scribitur: vide eum *Ant. vi. 10.* ubi urbem hanc in confiniis Judaeae & terrae Philistaeorum sitam scribit, & *Ant. viii. 3.* ubi urbs tribus Judae vocatur.

Cum hisce conferamus illa quae leguntur in vita S. Gregorii Papae, a Paulo Berniensi conscripta, & inserta *actis Sanctorum Majori tom. vi. p. 116.* Sic enim legitur in actionibus septimi universalis concilii auctoritate primi Hadriani Papae collecti: *narravit nobis Dionysius Presbyter Ecclesiae Ascalonis de abbate Joanne Anaboreta dicens: quia hic magnus in praesenti generatione fuit homo & ad*
statum

si eum suum Deo placentem hos de eo miraculum afferebat: in specu, inquam, senex sedebat in partibus Socho, possessio ab Hierosolymis miliaribus novem ferme distans. Haec si vera sint, & Socho ab Eleutheropoli 9 miliaria versus Aeliam, & ab Aelia sive Hierosolymis quoque novem miliaria, credenda est fuisse in medio vine: atque ita totum intervallum inter Aeliam & Eleutheropolin fuisse circiter XVIII mille passuum. In itinerario autem Antonini ab Aelia Eleutheropolin dicuntur fuisse xx mille passus: quod satis bene convenit cum spatio assignato, si credamus viam non semper eandem per omnes partes fuisse, sed forsitan alicubi ad latus magis circumductam, vel ultra spatium 9 passuum, quae distantia τῆς Socho datur, aliqua parte se viam extendisse; quod facile credi potest, quia Eusebius & Hieronymus nunquam mille passus in duo dividunt, licet probabile non sit omnes urbes distasse a se invicem per mille passus continuos, vel bis aut ter mille passus, non mille & quingentos, aut trecentos: qui tamen quum non numerentur debet ex mille passibus memoratis saepe aliquid tolli, saepe aliquid iis addi. Idem de Antonini itinerario observandum est, in quo quum xx mille passus leguntur, id commode de XIX & mille quingentis intelligi potest, quot aequae xx mille quam XIX mille dici possunt, quia illi quingenti aequae suppleri per adjectos alios quingentos, quam tolli plane & omitti queunt, ut numerus τῶν mille passuum integer maneat.

S O D O M A.

סֹדֹמָה / *Sodom*. Stephanus. Σόδομα, μετρόπολις ἐν τῶν δέκα πόλεων τῶν ἐν τῇ Ἀσφαλτίτιδι λίμνῃ κατασφραγίστων. *Sodoma metropolis erat 10 urbium in lacu asphaltite subversarum*. Sacer codex non nisi 5 urbes recenset, quarum haec praecipua videtur fuisse. Urbs a Deo everta est una cum Gomorra, Adama, & Zeboim, sita כנכר in planitie Gen. 19. 29. quae & הַרְדֵּן כְּכִי planities *Fordanis* dici solet. Ante diximus (ubi de lacu asphaltite actum est) nobis non videri illam aquis lacus asphaltitis tectam esse, sed evertam &

regionem vicinam sterilem esse redditam. Eusebius etiam *περί, juxta*, mare mortuum scribit eam sitam fuisse. Sic Sozomenus *lib.*

II. 24. agros videri exustos, nec sementem accipere, nec arboribus conferti, uti de Sodomorum regione accepimus: & quae sunt plura veterum testimonia loco notato adducta. De situ aliquid addamus. Omnino circa fines australes lacus asphaltitis urbs Sodoma collocanda est, nam illic Zoara erat, cui Sodoma erat vicina. Vide *Zoara*, & confer *Gen. 19. 15.* nam Loth, *surgente aurora*, *כמו השחר עלה*, ex Sodoma egreditur, & sole oriente ingreditur Zoaram.

Episcopus Sodomorum commemoratur inter episcopos Arabiae qui subscripserunt concilio Niceno primo. Vecors esset qui heic Sodoma a Deo eversa & nunquam postea habitanda intelligi posse sibi persuaderet. Quem ergo locum heic latere suspicabimur? Non Zoara, illa enim Palaestinae urbs fuit, non Arabiae. Non Sycamazona, quae & ipsa Palaestina urbs non Arabica fuit. In hanc suspicionem inducere quenquam posset scriptura indicis Arabici in quo episcoporum nomina qui huic concilio subscripserunt leguntur, ubi post Gennadium scribitur

سایروس الصوصوماون

Severus Zuzumaon.

Videtur Arabs in codice Graeco legisse *Σεβήρος Συσμαζίων* vel simile quid. Urbis autem Sycamazonis nomen *Συσμαζίων* scriptum aliquando fuisse supra adnotavimus. Itaque putem urbem aliquam Arabiae sub metropoli Bostris censitam heic latere, quae *Zozorma* scribitur aut *Zoraima* in quibusdam notitiis ecclesiasticis. Vide supra *lib. I. p. 228. & 224.*

S O G A N E.

Σωγανή. Urbs Gaulanitidis superioris. Josephus *bell. II. 25. & IV. I.* hinc Suidas *Σωγανή ἵνομα πόλεως.* Eadem *Σωγανή* dicitur a Josepho in *vita pag. 1013.* ubi scribit se huic loco & Seleuciae (ro-
ta

ta & hanc urbem fuisse Gaulanitidis) moenia addidisse. Videtur etiam in Galilaea vicus fuisse nomine Σωγάνη, non longe a Gabaris. Ita credo legendum esse in Josepho, apud quem *in vita pag. 1019.* vulgo ita legitur, sed male, uti existimo. Ἐκέλευσα τοῖς πλήθεσι πρὸς Σωγάνην κώμην ἔπεισθαι Ἄράβων ἀπέχεσθαι εἴκοσι σάδια. *Fussi coctum sequi usque ad Soganen vicum Arabum distantem inde viginti stadiis.* Ita haec redduntur. Sed quum Josephus haec jubens in urbe cui nomen Gabara fuerit, atque longius abesse Arabum vici debuerint, non dubitamus pro Ἀράβων substituendum esse Γαβάρων, & id conjungendum esse cum verbis sequentibus, ut sensus sit Soganen a Gabaris abfuisse stadia 20. Γαβάρων ἀπέχεσθαι εἴκοσι σάδια.

S O L Y M E.

Σολύμη. Vicus Gaulonitidis. Huc usque Gaulonitis regio defecte ad Agrippam. Josephus *in vita, pag. 1013.*

S O N N A.

Σέννα. Urbs in planitie sita. Josephus *Ant. vi. 15.*

S O P H A.

Ἐν Σοφᾷ ἐν γῆ Σαβουλὸν, in Sopha in tribu Zabulon natus est Malachias. Epiphanius de vit. Prophet. *pag. 249.* ubi alii codd. Σωχά. Chronicon Paschale *pag. 153.* ἐν Σοφᾷ. Hefychius Presbyter Hierosolymorum in vitis prophetarum, editus ab Hoelcheho ex codice Augustano, τίττεται ἐν Σοφιεῖ.

S O Z U S A.

Σωζύσαι. Urbs Palaestinae primae episcopatu insignis. Mentio fit illius in Concilio Chalcedonensi & notitiis ecclesiasticis veteribus. Stephanus. Σωζύσαι πόλεις τρεῖς, Φοινίκης .... *Sozûsac. Urbes tres, Phoenices .....*

Episcopi Sozusae hi fuere, uti ex actis conciliorum discimus.

Nnnnnn 3

B A ~

BARACHIAS. Nomen ejus legitur in actis Ephesi, quae inserta sunt actis concilii Chalcedonenſis. In illis legitur.

Βαραχίας Σωζέσης Παλαιστίνης.

In Latinis codd. quib. *Oruxae civitatis Palaestinae*. In actis Ephesi *Σωζέσης*, at *Oruxae* quoque in contextu Latino. Ita quoque pag. 320.

LEONTIUS. Commemoratur in epistola Johannis Hierosolymitani inserta actis concilii Constantinopolitani: & in actis concilii Hierosolymitani, *tomo v. conciliorum pag. 284.*

DAMIANUS. Legitur in actis concilii Constantinopolitani habiti anno 553. in nova collectione conciliorum Baluzii, *Damiano, episcopo Sozuzae vicem agente Eustochii episcopi Hierosolymitani*. Confer *tom. v. conciliorum generalium pag. 416.* ubi legitur *Damiano relig. ep. Sozuzae, vicem agente Eustochii episcopi Hierosolymitani.*

STRATONIS TURRIS. Vide *Caesarea*.

S T R A D E L A .

Urbs inter Maximianopolin & Scythopolin sita. Memoratur in Itinerario veteri Hierosolymitano. Vide Jizreel.

S U C C O T H .

Ἰζρελ / Est nomen urbis in tribu Gad. *Jos. 13. 27.* Inter Succoth & Tzarthan in planitie Jordanis *1 Reg. 7. 46.* Hieronymus ad *Gen. 33. 17. Sechoth. Est usque hodie civitas trans Jordanem hoc vocabulo in parte Scythopoleos.* Σαχβαλ Josepho *Ant. 1. 19.*

S U L E M .

Σαλῆμ (ita legit Hieron.) vicus in quinto miliario a Tabor monte versus austrum. Eusebius ad vocem Σαβῆμ. Nomen hoc
Schu-

Schunem vario modo corruptum extat in codicibus Graecis. Suidas *Σωμανίτις* inde formavit, at alibi *Σεναμίτις* rectius.

S U R.

Σύρ. Locus hic inter Tyrum & Ptolemaida recensetur in litore terrae Ibraëliticae, *Judith. 3. 1. οἱ κατοικοῦντες Σύρ.* Diverfus itaque est hic locus a Tyro quae *Ἰσ Τζορ* dicitur. Vide an non sit *Σάρα Τυρίων πόλις*, memorata Scylaci.

S U S I T H A.

Ἰουσίθη / Locus Tiberiadi vicinus. Mentio fit in *Vaijakra Rabba*. *Hippos* esse creditur quia *Ἰουσίθη* ἵππος est.

S Y C A M A Z O N.

Non invenio hujus urbis mentionem factam ante annum 431. quo concilio Ephesino interfuit & subscripsit episcopus hujus urbis. Ibi legitur *tom. III. conciliorum generalium, pag. 448.*

Ἀιγὴ Συκαμαζώνος

Baluzius in nova collectione conciliorum hunc appellat *p. 452.* Johannem. In ferie episcoporum, quae ex codice MS. to regio descripta est, quamque idem Baluzius inseruit collectioni suae *pag. 507.* legitur

Ἀιάννης ἐπίσκοπος Συκαμαζώνος.

In actis concilii Ephesini sessione sexta, quae Baluzius *p. 528.* recenset Latine, legitur

Ἰωάννη Συκαμαζώνος

Ita quoque *p. 539.* & in concilio Chalcedonenfi, anno 451 habito, ubi haec nomina relecta sunt, nunc extat

Ἰωάννη Συκαμαζώνος.

Sed quum illa nonnisi Latine extant facile potuit nomen notum *Ἰωάννης* usurpari pro ignotiori. Memoratur & Dionysius episcopus Sycamazonis in actis Ephesi quae inserta sunt actis concilii Chalcedonenfis. Vide *tom. IV. conciliorum p. 118. sed p. 268.*
male

male legitur Συσαμαζίνος. In epistola Johannis Hierosolymitani, inserta actis concilii Constantinopolitani, memoratur episcopus

Ἀλφειὸς Συσαμαζίνος,

& in concilio Hierosolymitano habito anno 536.

Βασίλειος Συσαμαζίνος.

In notitiis veteribus ecclesiasticis haec inter urbes Palaestinae primae memoratur. Errant qui Palaestinae secundae attribuunt. Supra pag. 212. jam notavi hanc aequae ac Sebasten & Sozuzam urbes esse Palaestinae primae.

S Y C A M I N O N.

Συκαμίνον, Hebraeis פְּנִינָה appellatur, initio codicis Misnici Demai *msa* 1. Stephanus. Συκαμίνον, πέλις Φοινίκων. *Sycaminum, urbs Phoenicum.* Non longe aberat a Ptolemaide, ubi rex Aegypti copias exposuit oppugnaturus Ptolemaida. Josephus *Ant.* XIII. 20. Eusebii in Onomast. ad vocem Ἰαφίθ scribit vicum, cui nomen ἢ Συκαμίνος, esse maritimum inter Caesaream & Ptolemaidem propter montem Carmelum, & Ἐφα, *Epha*, dici ipsius aetate. Straboni appellatur Συκαμίνων πέλις diciturque sita inter Ptolemaida & turrim Stratonis sive Caesaream.

In itineraio Antonini dicitur distare a Ptolemaide millia passuum XXIV, a Caesarea XX. In itineraio Hierosolymitano, a Ptolemaide XV, a Caesarea XVI.

Theodoretus in comm. ad Jesaiam pag. 45. τὰς Συκαμίνους συκομίνους ἔφασαν οἱ λοιποὶ, καὶ λίαν ἐικότως. Τέτων γὰρ ἢ Παλαιστίνη πεπλήρωται, καὶ ἐκ τῶν ξύλων τῶν τοιούτων ὀροφᾶσι τὰς οἰκίας. *Pro sycaminis (sycamoros) reliqui dixerunt Sycamoros, & valde probabiliter. His enim plena est Palaestina, & lignis istiusmodi domos tegunt.* Plura de sycomoros habet idem in commentario ad *Amos* 7. Nulla fere arbor in terra Israelitica frequentior fuit quam sycaminos. Liquec ex Josepho *Antiquit.* VIII. 2. scribente de Salomone τῶν κεδρίων ξύλων ἔ πρότερον ὄντων ὡς περ καὶ τῶν δένδρων τῶν συκαμίνων πλήθει τὰ τῆς Ἰσραήλ πεδία, quae Epiphanius, interpres

pres vetus, ita reddit, *Cedros a bore arichae nunquam in Judaea visus in campis ejus adeo multiplicavit ut moros numero aequarent.*

S Y C H A R.

Συχάρα. Urbs Samariae *Job. 4. 5.* de quo nomine diximus parte prima dissertationum miscellanearum.

S Y M B A T H A.

Συμβάθα. Patria Azariae prophetae. Epiphanius de vitis prophetar. pag. 237. Sunt qui putent esse Saphatham vallem 2 *Chr. 14. 10.*

T A A N A C H.

תנח / Urbs in tribu Menasse cis Jordanem. *Jud. 1. 27. Jos. 12. 21. & 21. 25.* Esse in quarto miliario Legionis vicum hoc nomine scribit Eusebius ad vocem Thaanach (sed hic situs nostrae Taanach non convenit) & ad vocem Thanaach, abesse tria miliaria a Legione.

* T A A N A T H S C H I L O.

תנח שילה / In finibus Ephraim. *Jos. 16. 6.* Eusebius dicit ad hanc vocem esse vicum *Θαναθ*, 10 milliar. a Neapoli contra orientem. Credo etiam Ptolemaeum hujus loci meminisse quem vocat *Θανα*. Vide Excerpta ex eo supra *lib. 11.*

* T A B B A T H.

תבת / Urbs in Menasse. *Jud. 7. 22.*

T A B O R.

תבור / Non tantum montis, de quo ante egimus, *lib. 1.* sed & urbis nomen est *1 Chron. 6. 77.*

T A C H O A.

Ταχόα. Urbs a Bacchide munita. Josephus *Antiquit.* XIII. I. Τεφῶν I *Macc.* 9. 50. Latino Interpreti *Thopo*. Incertum quare lectio praestet.

T A P P U A C H.

תפוח / Menasse habuit regionem urbis Tappuach, sed ipsam Tappuach in finibus Menassis habebant Ephraimitae *Jos.* 17. 8. Ceterum vide Beth Tappuach & En Tappuach.

Fuit & in planitie tribus Judae תפוח *Jos.* 15. 33. cui cum proxime subjungatur תפוח העינים possët videri de תפוח עין sermo esse. Sed תפוח עין erat in finibus Menassis, non Judae.

* T A R A L A.

תראל / Urbs tribus Benjamin. *Jos.* 18. 27.

T A R B A.

In Notitia Imperii memoratur inter loca quae sub dispositione Ducis Palaestinae sunt. Vide supra *lib.* I.

T A R I C H A E A E.

Ταριχάαι, vel Ταριχέαι (utroque enim modo scribitur apud veteres) appellatur a Josepho urbs Galilaeae *lib.* xx. *Antiquit.* c. 5. *lib.* II. *de bell.* c. 12. & 25. Urbs Judaeae & a Cassio capta dicitur *Antiq.* XIV. 12. Urbem fuisse maritimam liquet ex *lib.* II. *de bell.* c. 26. ubi Taricheis navigasse Tiberiada Josephus dicitur, & *lib.* III. *de bell.* c. 17. ubi urbs esse dicitur ad Lacum Gennesar sita & ἐπίγειος. Distabat autem haec urbs a Tiberiade stadia 30, uti tradit *in vita* p. 1010.

Plinius scribit Tarichaeam sitam esse a meridie lacus, Tiberiada autem ad occidentem. Stephanus. Ταριχέαι ... "Ἐστὶ Ταριχέαι καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς λεγομένη πόλις τῆς Ἰσραήλως ὡς Ἰάσηπος. Τα-
richaeo

richaeae ... Est *Tarichea* in numero singul. & plur. urbs Judaeae, uti scribit *Iosephus*. *Suetonius* in *Tito*, cap. 4. *Tarichaeam* & *Gamalam*, urbes Judaeae validissimas in praesentem redegit. Videtur nomen accepisse a falsamentis. Pisces in lacu captos hic saliri consuevisse probabile est.

T A B A E.

Ταβαί ... πάλις τῆς Περαίας ἐν Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῷ περὶ Συρίας ἱστορῶν ἀγαθῶν. *Tabae*... urbs *Perusae* quam *Alexander* in libro de Syria interpretatur *benam*. Huc refert terram *Tob*. III significat ἀγαθῶν, uti hic quoque *Alexander* testatur. *Holstenius* *Perusae* mutat in *Παραϊτακίης*, sed potest retineri *Περαίας*. Regio *Gilead* erat in *Περαίᾳ*, & hinc non longe aberat terra *Tob*, ubi *Jephtha* commoratus fuisse legitur *Jud.* 11. 3. 5. 2 *Sam.* 10. 10.

T A T A M.

Τατάμ. Urbs in codicibus Graecis *Jos.* 15. 60. legitur, non in Hebraeis. Alii legunt *ταταμι*, *Hieronymus* in comm. ad *Micb.* 5. *Tami*. Apud *Eusebium* in onomastico legitur *Τεσσαμ*, ἀλλῆς Ἰεδα: quo nomine quum urbs nulla tribus Judae in Hebraeis codicibus extet, quid prohibet credere illud ex *Τατάμ* esse depravatum, imprimis quum hoc ipsum *Ταγάμ*, *Τανὰχ*, & *Τομί* & *Ταταμι* ligatur? Variant enim exempla Graeca. *Hieronymus* apud *Eusebium* legit *Tesan*. Est tamen (ut quemadmodum sentio loquar) ratio dubitandi de hac conjectura, quia non deprehendi alia nomina urbium quae isto commate *Jos.* 15. 60. leguntur in versione Graeca, ab *Eusebio* inserta fuisse onomastico suo. Quod si vel maxime ea inserta fuissent ab *Eusebio*, *Hieronymus* addidisset, opinor, uti ad vocem *Rhinocorura*: scientiam autem quod hoc vocabulum in libris Hebraeis non habetur, sed a septuaginta interpretibus additum est.

T E B E T Z.

77 / *Jud.* 9. 50. Est vicus nomine *Θεζ*, in finibus *Neapolis*
 O O O O O 2

polis abeuntibus Scythopolin in tertio & decimo lapide. Eusebius in onomastico.

T E C O A.

תִּצְוָה / Urbs in Juda. 2 Chron. 11. 6. unde vicina solitudo nomen accepit 2 Chron 20. 20. 1 Macc. 9. 33. Inter urbes Judae Jof. 15. 60. non memoratur in codicibus Hebraeis. Sed Graeci Θεωω memorant *commate 60* cum Bethlechem & aliis quae in Hebraeo non extant. Quodque omnino facit ut credamus voce Θεωω indicari illo loco urbem Tecoa, est quod uti Jof. 15. 60. in codicibus Graecis eodem commate junguntur hae urbes tres, *Bethlechem, Tecoa & Etan*, sic quoque 2 Chron. 11. 6. Eusebius ad vocem 'Εκδεκςè (natam, ut facile unus quisque videt, ex male conjunctis verbis εκ Θεκςè) notat Θεκςω vicum distare 12 miliaribus ab Aelia sive Hierosolyma contra meridiem. Ita quoque Hieronymus ad Jer. 6. 1. Sed in onomastico scribit *Thecuam esse in nono ab Aelia miliario*, ubi legendum esse *duodecimo* tum ex Eusebio, tum ex Hieronymi aliis locis liquet. Eusebius ad vocem Θεωω addit esse *juxta desertum civitatis Aeliae*. Epiphanius de vitis prophetarum p. 245. scribit Amosum esse ortum ex Thecoa in terra Zabulon εν Θεκςè εν γῆ Ζαβουλών. Kimchi hanc Thecoa locat in tribu Ascher. 1 Macc. 9. 33. memoratur quoque solitudo Θεκοέ.

Hieronymus in c. 6. Jeremiae. *Jerusalem in tribu Benjamin sitam nullus ignorat: Thecuam quoque viculum esse in monte sium & duodecim millibus ab Hierosolyms separatum quotidie oculis cernimus. Pleniorum vero hujus loci descriptionem dat in prologo ad Amosum. Fuit de oppido Tsecae, quod sex millibus ad meridianam plagam abest a Sancta Bethlechem, quae mundi genuit Salvatorem: & ultra nullus est viculus, ne agrestes quidem casae & furnorum similes, quas Afri appellant mapalia. Tanta est eremi vastitas, quae usque ad mare rubrum Persarumque & Aethiopum atque Indorum terminos dilatatur. Et quia humi arido atque arcaoso nihil omnino frugum gignitur, cuncta sunt plena pastoribus, ut sterilitatem terrae compensent pecorum multitudine. Et mox, Pastor erat non in locis cultis & arboribus ac vineis*

vineis confitis, aut certe inter sylvas & prata virentia, sed in lata eremi vastitate in qua versatur leonum feritas & interfecitio pecorum. In Josepho modo *Θεωδῆς Ant. VIII. 3.* modo *Θεωδῆς, de bell. v. 7.* aliquando etiam *Θεωδῆς Ant. IX. 1.* & *in vita* appellatur: quae scriptio- nis diversitas librariis potius quam Josepho videtur tri- buenda. Urbs tribus Judae esse dicitur *Ant. VIII. 3.* urbs infra quam solitudo est *Ant. IX. 1.* confer *2 Chron. 20. 20.* vicus non longe ab Herodio Judaeae, *de bell. v. 7.* atque ita etiam vicus nuncupatur *in vita. p. 1013.*

Circa Tecoam praestantissimum oleum colligebatur. Misna Menachot. VIII. 3. *תקועה אלפא לשמן* *Thekoa primas tenet in alco.*

* T E L A I M.

תלמי / Urbs in tribu Juda. *1 Sam. 15. 4.* ἐν Γαλγαλῶνι, ibi reddunt Graeci. Legitur & *Θηλάμ*, nomen loci *2 Sam. 3. 12.* ubi Graeci habent *Θηλάμ ἢ ἦν*, quibus in Hebraeo nil respondet. Vide Eusebii onomasticon ad vocem *Θηλαμαυγή.*

* T E L E M.

תלם / Urbs in tribus Judae portione australi. *Jos. 15. 24.* Cre- ditur esse eadem ac *Telaim*, de qua mox actum fuit. Atque ita pronuntiatione differrent *Telem* & *Telaim*, veluti *Jeruschelem* & *Jeruschalaim.*

T E P H O N.

תפון. al. תפון. *1 Macc. 9. 50.* Tappuach Latino interpreti.

T E T R A C O M I A.

Τετρακομία. Urbs vel vicus Palaestinae secundae. Vide vete- res notitias ecclesiasticas.

THABATHA.

Vicus Palaestinae, cujus situm describit Hieronymus in vita S. Hilarionis eremitae, his verbis. *Hilarion oriens vico Thabatha, qui circiter quinque millia a Gaza urbe Palaestinae ad austrum situs est, quum haberet parentes idolis deditos, resu, ut dicitur de spinis floruit. Sozomenus lib. III. 14. hujus meminit & Nicephorus Callistus historiae ecclesiasticae lib. IX. c. 15. qui Sozomeno illud vocat & abesse scribit 15 stadiis a Gaza.*

THAELAM.

2 Sam. 3. 12. Milit Abner ad Davidem *eis Θαϊλάμ, ἢ ἴν.* In Hebraeo non extat. Sed ex **ד'תלם** nata vox est. Vide Telaim.

THALA.

Θαλά. Vicus grandis Judaeorum 16 miliaribus ab Eleutheropoli versus austrum. Eusebius in onom. ad vocem *Θαλαά.* *Thel-* appellatur Hieronymo.

THALCHA.

Θαλχα. Urbs tribus Simeon, quae *Jes. 19. 7.* ab interpretibus Alexandrinis recensetur hoc modo, *Ἔριμωδὸν καὶ Θαλχὰ καὶ Ἰερὴ καὶ Ἄσάν* pro eo quod in Hebraeis collicibus legitur **יְרֵי יְרֵי יְרֵי יְרֵי**. Agnovit hanc quoque Eusebius in onomastico, *Θαλχὰ, ἑστὴς Σιμειών.* Additque esse vicum *Θαλά* in sexto decimo miliario Eleutheropolis in regione Judae australi.

THALPIOTH.

Graeci *Cantic. IV. 4.* πύργος Δαυὶδ ἀπεδομημένος *eis Θαλπιούθ.*

THAMANNA.

In Notitia imperii Romani memoratur. Credo esse Thamarā, ubi praesidium Romanorum est.

T H A M A R A .

Θαμαρά. Vicus disjunctus unius diei spatio a Chebrone pergentibus Ailam, ubi praesidium Romanum est. Eusebius ad Ἀσασάν Θαμάν. Legitur illic, κήνη διεψῶσα μάλις ἡμέρας ὁδὸν ἀπίοντων ἀπο Χεβρών εἰς Ἰλιάμ. Illud μάλις mirabile est. Quid si legatur μόνης ἡμέρας ὁδὸν; unius diei itinere? Ita certe vertit Hieronymus, & Eusebius simili phrasi usus est ad vocem Καρυά, ἀπέχον Πέτρας μόνῃ ἡμέρᾳ. Sed quum Hieronymus ea verba Latine reddens habeat unius diei itinere a Memphis oppido separatum, assentio Martiano, notanti latere hic nomen urbis Μαλάθων. Verum & μόνης hic legi velim, διεψῶσα Μαλαθῶν μόνης &c.

T H A M A R O .

Θαμαρώ. Inter urbes Judaeae recensetur ultimo loco a Ptolemaeo. Possset eadem esse ac Thamara. Et in tabula veteri itineraria, quae Peutingeriana dicitur, Θαμαρο legitur.

T H A M N A S A C H A R .

In codicibus Graecis Jos. 21. post 39 comma inseritur, quod in Hebraeo non extat, ubi mentio fit urbis Thamnasachar: καὶ ἔλαθεν Ἰησὺς τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας ἐν αἷς περιέτομε τὸς υἱὸς Ἰσραὴλ τὸς γενεαίους ἐν τῇ ἐδῶ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἔθηκεν αὐτὰς ἐν Θαμνασαχάρ. Et accepit Josua cultros lapideos, quibus (nota illud ἐν αἷς exprimit praefixum ך Hebraeorum, uti in Glossis μέλαν ἐν ᾧ γράφομεν &c alibi ἐν ἐλαίῳ χρισθεὶς &c.) circumcidit eos qui in itinere & solitudine nati erant, collocavitque in Thamnasachar. Possset quis suspicari Saχάρ a צדיק natus ductum, quod narium circumcisorum memoria in hoc loco absconditis cultris permanserit, nisi frequens mutatio סάχαך in סαחάρ & simillimum minimum potius nos ad errorem librarium duceret. Est Thamnathserach, quae Θαμνασαράχ scribitur Jos. 19. 50. De qua nullum est, quin commate Jos. 21. dicitur de eadem in

dicibus Graecis, τὴν Θαμνασαχὰρ ἴδωκαν αὐτῶ ἐν τῷ ἔρει 'Εφραΐμ, quod *Jos.* 19. 50. de Timnatserach legitur.

† H A M N A T H A.

Θαμναθά. Urbs a Jonathane munita. *1 Macc.* 9. 50. Eusebio Θαμνά, vicus, olim urbs. Sic quoque Ptolemaeo inter urbes Judaeae Θίμνα recensetur. Vide vocem *Timnath*: & supra l. i. ubi de regione Thamnitica.

T H A N A C H.

Θαναχ. Vicus 4 miliaribus a Legione. Eusebius in onomast. ad urbem Θαναχ. Sed ad vocem Θαναχ scribit *tribus miliaribus*. Probabile est abuisse Legione tria miliaria cum dimidio circiter, ut aeque possit dici abesse tria quam quatuor miliaria: non enim ea dividunt Eusebius aut Hieronymus. Erit Taanach *Jos.* 12. 21.

T H A N A T H.

Θαναθ (*Thenath* Hieronymo) vicus 10 miliaribus a Neapoli versus Jordanem. Eusebius in onom.

T H A P S A.

Θάψα. Urbs apud quam Manacmus erat cum exercitu audita Zachariae regis Israëlitarum caede. *Josephus Ant.* IX. 11. תפסח Tipfach. *2 Reg.* 15. 16. Incolae Θάψιάται.

T H A R A B A S A.

Θαραβασά. Urbs quam Judaei Arabibus eripuerunt. Vide *Josephum Antiquit.* XIV. 2.

T H A R S E.

Θάρση. Urbs in qua regia fuit Baëzac, regis Israëlis. *Josephus Ant.* VIII. 6. תרצה *Tirtza* in sacris literis. Eadem mutatio quae in Θαμνά pro *Timna*, Θάψα pro *Tipfach*, Γαλαάδ pro *Gilead*,

Mad, *Μάρφα* pro *Mispha*, *Μανιάθη* pro *Minnith* &c. apud eundem Josephum.

T H A R S I L A.

Θαρσιλά. Vicus Samaritanorum in Batanaea. Eusebius in onomastico. Nil obstat, uti Eusebius memorat in Palaestina *κώμας Ἰσραήλων*, *κώμας Χριστιανῶν*, quod ab iis potissimum aut solis incolebantur, ita quoque extra Samaritin fuisse vicos a Samaritanis inhabitatos. Diffuderunt enim illi post Hierosolymae excidium se longius etiam extra Palaestinam.

T H E B A E.

Θήβαι. Urbs ab Abimelecho capta. Josephus *Ant.* v. 8. Est ea *Tebetz* *Jud.* 9. 50. adeoque *Θήβας* fuerat dicendum in casu recto, vel *Θήβες* aut *Τήβες*, sed aliter Josephus, quum Thebae Bœotiae & Aegyptiacae notissimae essent. Ita ille *Ant.* vii. 7. *τὴν ἐν Θήβαις πύργον*, ubi de eadem urbe quam Abimelechus cepit loquitur, & Zonaras ex Josepho, *Θήβας ἐτέραν πόλιν*. Non possum quin hic adscribam verba M. Varronis *lib.* 11. *de re rustica cap.* 1. de significatione vocis Thebae, ut aliis campum meditandi aperiā. *Nec minus oppidi quoque nomen Thebae indicant antiquiorem esse agrum, quod ab agri genere, non a conditore, nomen ei est impositum. Nam lingua prisca & in Graecia Aeoleis Bœotii sine afflatu vocant collis Tebas: & in Sabinis qui e Graecia venerunt Pelasgi etiam nunc ita dicunt. Cujus vestigium in agro Sabino via Saluria non longe a Reate miliaribus clivus appellatur Tebae.* Hinc puto (si vere nomen id a Graecis ortum traxit) Aegyptiae Thebae in loco altiore sitae ita dictae sunt a Graecis. Plato in Phaedro *pag.* 356. *edit. Lugd. a.* 1590. *Βασιλέως δ' αὐτὸς τότε ὄντος Αἰγυπτὸς ὅλης Θάμῃ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τῆ ἄνω τότε ἐν οἱ Ἕλληνας Αἰγυπτίας Θήβας καλεῖσι*, rege existente totius Aegypti Thamo circa magnam urbem tractus eminentioris, quem Graeci Thebas Aegyptiacas appellant. Quod si ex lingua Aegyptiaca origo Thebarum arcessenda est, posset credi ex *Ἔβκι*, quod Coptis urbem notat, factum nomen Thebarum. Urbis itaque illa nomen gessit

P p p p p

κατ.

κατ' ἐξοχὴν, quod maxima esset, dicta veteribus propterea ἐκατόμυλος, non quod centum numero portas haberet. Id jam ammadvertit Diodorus Siculus *lib. 1. cap. 45.* & firmari potest aliunde. Roma etiam ἐκατόμυλος appellatur in veteri inscriptione, quam Sponius inseruit *Miscellaneis eruditae antiquitatis p. 322.*

— Ῥάμης ἐκατοντοπύλοιο.

T H E B A S A.

Θηβασά. Vicus nobilis in regione Aeliae, 15 miliaribus inde remota. Eusebius in in onom. ad vocem Ἀσαν. Sed quum haec adferantur ad illustrandam vocem Ἀσαν, clarum est Βηθασά legi oportere.

T H E B E S.

Θήβης. Vicus distans Neapoli 13 miliaribus Scythopolin versus. Eusebius in onomastico. Vide *Tebetz.*

T H E C O.

Θεκώ. Recensentur inter urbes Judae *Jos. 15. 60.* sed non in Hebraeis codicibus verum in Graecis. Vide quae diximus ad vocem *Tecoā.*

T H E L A M.

2 *Sam. 2. 12.* in versione Alexandrina Θηλάμ ἔην. Aquila παραχρησμά habet, Symmachus αὐτ' ἐαυτῆ pro ἰθηθη. vide *Telaim.*

T H E L L A.

Θελλά. Vicus est Jordani proximus, a quo longitudo Galilaeae superioris pertingit usque ad Meroth. *Josephus de bell. 1. 11. 2.*

T H E N A.

Θήνα, urbs Samariae. Ptolemaeus. Eusebius meminit vici nomine

minime Θῆνα, 10 miliaribus a Neapoli ortum versus. Vide eum ad vocem Θανάθ. Sine dubio idem locus est.

T H E S B O N E.

Θεσβώνη, urbs Gileaditidis, patria Eliae prophetae, uti scribit Josephus *Ant.* viii. 7. ἐκ πόλεως Θεσβώνης. Zonaras ex eo *lib.* ii. pag. 90. ἐκ πόλεως Θέσβης. Vide *Thisbe*.

T H I S B E.

Θισβή. Urbs Galilaeae in regione tribus Nephtali, unde captivus abductus est Tobith a rege Assyriorum. *Tob.* i. 2. ita describitur, ἐκ Θισβῆς, ἢ ἐστὶν ἐκ δεξιῶν Κύδιος τῆς Νεφθαλείμ, ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ὑπεράνω Ἀσῆρ. Quae est a dextra, id est ad austrum, Κύδιος Nephtaliticæ in Galilæa supra Aser. Pro Κύδιος vel Κύδιος (malo autem Κύδιος, uti Τράλλιος & Σάρδιος dicimus a Τράλλις & Σάρδις) alii legunt κυρίως, ut sensus sit, a dextra Nephtalim proprie dictæ. Sed praeterquam quod Nephtalim proprie & nom proprie dicta non sint hoc nomine notae regiones diversae, videtur illa lectio κυρίως orta ex ignoratione vocis minus notae Κύδιος, uti mox *commate* 12 ἀγχοῖς substitutum est pro urbe ignotiori Πάχοις. Ego quidem puto hic nomine Κύδιος intelligi urbem in extremis finibus terrae Israeliticæ versus septentrionem sitam, quae a Josepho Κύδοισσα, Eusebio Κύδοσσος, scriptoribus sacris קדש בנפתלי *Cadesch in Naphtali* appellatur; plane uti hic Κύδιος τῆς Νεφθαλείμ dicitur ut ab alia Cadesch distinguatur in finibus terrae australibus. Ad hujus Κυδιος plagam australem sita fuit Thisbe, & ab hac Thisbe videtur Elias propheta תישבית *Thisbites* nuncupatus: verum, quia additur קתשבי גלעד *ex Tofschabe Gileaditidis*, alii putant ab urbe Tofschabe ita dictum. Illam urbem ignoro, uti nec quomodo a Tofschabe formetur ἐθ-υκὸν Tisbi. Scio autem Tofschabe תשבי inquilinos notare & sensum esse aptissimum, patria eum Thisbiten fuisse, Galilaeum, sed diu habitasse in Gileaditide. Eusebius etiam meminit urbis Thesbae, patriæ Eliae, in onomastico. Θεσβά, ὃθεν ἦν Ἡλίας ὁ

Θεσβίτης. Hieronymus. *Thesba*, unde ortus est *Elias* propheta *Thesbites*. Epiphanius p. 237. de vitis prophetarum scribit fuisse *Eliam* ἐκ Θεσβῶν ἐκ γῆς Ἀραβῶν, e *Thesbis* e terra *Arabum*, i. e. e regione trans *Jordanem*. Quamvis haec verba abint a codice Epiphanius Augustano & a Chronico Alexandrino sive Patehali p. 161. Sed mox utrobique fit ejus mentio hoc modo, ἡ ἐσθῆς δῆμα ἦν τοῖς ἱερεῦσι. Creditit forsitan esse *Chesbonem*, urbem *Leviticam*: nam & apud *Josephum* *Antiq.* viii. 5. legitur ἐκ πόλεως Θεσβῶνης. Est etiam urbs *Boeotia* Θίσση, unde in *Stephani* Ἐθνικοῖς formatur *Θισθαῖος*.

T H O B E S.

Θωβῆς. Urbs memorata in serie urbium tribus *Judae* *Jos.* 15. 60. sed in codicibus *Graecis*, non *Hebraeis*. Hieron. in comm. ad *Mich.* 5. legit *Soris*. Sunt etiam *Graeci* codices qui *Θωβῆς* exhibent.

T H R E S S A.

Ἐρῶσσα. Vicus *Idumaeae*: quum videlicet hoc nomine magna pars *Judaeae* censeretur. Meminit ejus *Josephus* *Ant.* xiv. 24. & *bell.* i. 11. alii Ἐρῶσσα legunt. *Ant.* xiv. χωρίον τῆς Ἰσδαίας appellatur, sed *bell.* i. Ἰδουμαίας, uti & in loco priorē interpretes legisse videtur, reddens ad *Resfam*, vicum *Idumaeae*. Quare crediderim *Idumaeae* vicum fuisse. Frequenter in codicibus *Josephi* permutantur *Ἰσδαία* & *Ἰδουμαία*, & capite proximo, sive 12 *lib.* i. de *bell.* ubi in *Graecis* editis *Ἰσδαία* legitur, est in *Ms.* to *Academiae Lipsiensis* & alius *Ἰδουμαία*, atque ita etiam legit *Rufinus*.

T I B E R I A S.

Τιβεριὰς nomen fuit urbis & lacus. Lacus ipse *Τιβεριάδος* nonnunquam dicitur, sed & *Τιβερῆς* & *Τιβεριάς*. Vide supra l. i. ubi de lacu *Tiberiadis* egimus. Sunt qui illam olim *Kinnereth* dictam putent, aut *Raccath*, aut *Chammath*: sed quum *Raccath*, *Chammath*, & *Kinnereth* urbes fuerint *Naphtaliticae*, & *Capernaum* urbs *Tiberade*

beriaide septentrionalior (quod nullus negat) in confiniis Zebulonis & Naphtali sita fuerit, teste Matthaeo, Tiberias non potuit esse Chammath, Raccath, aut Kinnereth. Tiberiada esse urbem Kinnereth hinc puto creditum est, quia lacus, cui adjacet, dicebatur mare Tiberiadis & mare Kinnereth: unde tibi persuaserunt Tiberiada & Kinnereth fuisse urbem eandem. Confer quae supra scripsimus pag. 161. & quae mox ex Josepho notabimus.

Stephanus in Ἑθνικῶν. Τιβέριος, πόλις τῆς Ἰουδαίας, πρὸς τῇ Γεννησιγίτιδι λίμνῃ κτίσθη δὲ ὑπὸ Ἡρώδου. *Tiberias, urbs Judaeae ad lacum Gennesariten. Conditā ab Herode.* At Tiberium ipsum hanc urbem condidisse tradit Joël in Chronographia pag. 162. Μετὰ δὲ Ἀυγούστου ἐβασίλευσε Τιβέριος υἱὸς αὐτοῦ ἔτη κη' ὅς κτίσας πόλιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐκάλεσεν αὐτὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι Τιβεριάδα. *Post Augustum imperavit Tiberius filius ejus annos 23. is urbem in Judaea condidit & de nomine suo appellavit Tiberiada.* Eadem haec leguntur apud Michaelē Glycam in Annal. part.

III. pag. 233.

Ex Josepho constat urbem Tiberiada in optimo agro Galilaeae sitam, ad litus lacus Gennesaritici, a quo non longe absunt aquae calidae Emmauntis, dictam de nomine Tiberii Imperatoris ab Herode Antipa. Vide *Antiquit.* xviii. 3. & *de bell.* ii. 8. Memorantur tamen & thermae ἐν Τιβεριάδι Josepho in *vita*. Verum id capi potest de thermis Tiberiadi vicinis, uti ἐν Πίλει Σολύμοις sepulcrum esse Helenae scribit Pausanias l. viii. 16. & Josephus *Ant.* xi. 5. Ezram sepultum scribit ἐν Ἱεροσολύμοις. Ibidem *Ant.* xviii. 3. dicitur aedificata esse in solo multis cadaveribus reposito contra mores patrios Judaeorum. Unde colligere licet hanc urbem novam plane fuisse, & illo loco conditam ubi antea urbs non fuerat. Quod si antea Tiberias aliud nomen habuisset, exstructa nempe & instaurata in loco urbis alterius, primum nomen notaret, puto, Josephus, uti alius consuevit. *Antiquit.* xix. 7. legitur Agrippam illic excepisse reges Comagenae, Ponti &c. Vicinam esse Scythopoli Tiberiada scribitur *lib.* iiii. *de bell.* c. 16. quod clarius in *vita* pag. 1025. docetur, Tiberiada abesse ab Hippo 30 stadia, Gadaris 60, Scythopoli 120: & pag. 1010.

dixerat Tiberiada & Tarichaeas distare stadiis 30: & paulo ante ibidem, videlicet *in vita*, in confiniis Tiberiadis & agri Scythopolitani fuisse vicos Hippenorum & Gadarenorum; praeterea Iustum docuisse Tiberiada semper urbem Galilaeae habitam fuisse & ejus regionis metropolim tempore Herodis tetrarchae, cui Sepphoris fuerit subiecta, & istum primatum amisisse postquam Agrippae juniore a Nerone est donata, & id decus in Sepphorin translatum. Idem scribit *in vita sua*, p. 1023. stadiis quatuor a Tiberiade *κώμην* fuisse *ὄρεινὴν* vicum in monte situm. Hinc confirmatur id quod aliunde discimus non longe a Tiberiade montes fuisse.

Ex Epiphanio haec hauriri possunt ad illustrationem rerum Tiberiensium. Testatur ille *l. 1. adv. haer. p. 127.* illic in Judaeorum gazophylaciis servari euangelium Johannis Hebraice versum, & acta Apostolorum. In illis gazophylaciis dicebatur Iosephus quoque invenisse nomen Dei (*יהוה*) *γεγραμμένον τὸ ἑνωμα τῶ θεῶ*, quo lecto mira opera patravit. *Ibid. pag. 134.* Unde discimus deceptos fuisse viros illos doctos qui sibi persuaserunt, quum euangelium Matthaei Hebraico sermone in manibus Judaeorum esse viderent, illud idem esse ac Euangelium ab ipso Matthaeo olim Hebraice aut Chaldaice conscriptum. Nam uti Euangelium Johannis & acta Apostolorum ab iis Hebraice servata sunt, sine dubio ex Graeco versa, ita etiam se res habere potuit cum Euangelio Matthaei. Non ausim negare, quod tot scriptores veteres uno ore affirmant, Matthaeum *Ἑβραϊκοῖς γράμμασι* & lingua Judaeis usitata, *Ἑβραϊκῆ διαλέκτῳ* (quae phralis non linguam puram Hebraeam, sed talem qualis Judaeis tum usitata fuit, in actis Apostolicis notat) Syriace, Chaldaice, aut quocumque tandem nomine dialectus illius saeculi appellanda est, conscripisse Euangelium suum: sed quae hoc nomine edita sunt, certe Matthaei non sunt. Antea memini me obiter aliquid notasse quod huc faciat.

Idem Epiphanius tradit *l. 1. adv. haer. p. 128.* Tiberiade ecclesiam extruendi potestatem accepisse Iosephum a Constantino seniore, nec illic tantum sed & Diocæsareae & in Capernaum.

Tiberiade ante tempora Iosephi non licuit Christiano, Samari-

tano aut Ethnico habitare, uti nec in Nazareth, Diocæsarea, aut Capharnaum. Ita scribit idem *lib. 1. adv. hæreses pag. 128.* Adeoque mirum non est primum episcopum Tiberiadis qui conciliis œcumenicis interfuit fuisse Johannem qui anno aerae Christianae 451 subscripsit concilio Chalcedonensi. Vide *tomum IV. Conciliorum generalium p. 30.* Interfuit deinde & Johannes episcopus Tiberiadis in concilio Hierosolymitano anno aerae vulgaris 536. & *Georgius religiosissimus episcopus Tiberiadis* memoratur in actis concilii Constantinopolitani secundi, habiti *anno 553.*

Josephus ibi ecclesiam struèturus invenit molem imperfectam templi maximi, cui nomen erat Ἀδελφείον, quodque opidani in balneum publicum convertere studebant, & constabat lapidibus quadratis quatuor cubitorum διὰ τετραπήχων λίθων τετραπέδων. Hanc molem templo suo destinavit, & caminos extra urbem septem (Φέρνακας ἐπιχωρίας ταύτας καλεῖσιν, fornaces lingua vernacula illic appellant) calcarias fieri curavit, quarum ignem magicis artibus Judæi excantabant, donec Josephus vas Καμψάκην (sed qui illic habitant vocabant id Κακέθιον) aqua plenum in nomine Jesu ei immisit. Sic tradit Epiphanius *l. 1. adv. hæres. 136. 137.* Huc faciunt, quae leguntur apud Lampridium in Alexandro Severo. *Christo templum facere voluit, eumque inter Deos recipere. Quod & Hadrianus cogitasse fertur qui templa in omnibus civitatibus sine simulacris jusserat fieri: quae hodie, idcirco quia non habent numina, dicuntur Hadriani.* Videtur, si Epiphanium conferam, legendum apud Lampridium *Hadriania* pro *Hadriani.*

Celebre nomen habet in scriptis Judæorum (vide Misnam Schabbath *III. 4. & XXI. 5. &c.*) Tiberias, quod illic plurimis annis post excidium urbis Hierosolymitanae iudices & doctores Hebraei permanserint, usque ad saeculum quartum aerae Christianae adultum: quae etiam iis, quibus ad scripta Hebraeorum aditus praecclusus est, ex scriptis Buxtorfiorum, Ligtfooti, & aliorum cognitissima sunt. Thermas Tiberiadis quis ignorat? & nos antea de iis aliqua notavimus *lib. 1.* ubi de thermis Palaestinae. Salfas illas fuisse scribitur in itineralio Antonini martyris. טריס πικρὰς
cas.

cas appellant Talmadici. Superfuisse usque in dies hucce proximos aquas illas calidas Tiberienles fidem facit ἀντίπαις Monconifius ita scribens : *au bord de la mer de Galilée du côté du couchant nous trouvames un bain d'une eau extrêmement chaude, d'un gout de souf-fre melée de nitre. Cette source entre incontinent dans la mer.*

אילוסיא דטבריא Ilosia Tiberiadis memoratur in Midras Ruth fol. 46. 4. Commentator ait speluncam eo significari. אילוסיא מנאתי פי מערה Ilosia. *Inveni interpretationem ejus esse spelun-cam.* Memoratur & פילי שחון לטבריא in Berechit Rabba fol. 519.

Saeculo sexto Justinianum moenia Tiberiadis, τὸ τεῖχος Τίβε-ριῶδος, refecisse Procopius narrat lib. v. de aedific. Justinian. cap. 9.

Saeculo septimo post Christum natum Heraclium excepit Im- peratorem. Anastasius bibliothecarius in histor. pag. 101. *Cumque* (Heraclius anno Christi 620 tendens Hierosolymas ut ligna vi- vifica a Siroc rege Persarum remissa eo deferret) *Tiberiadem a- diisset, accusavere Christiani Benjamin quendam nomine, quasi ma- la sibi facientem* (erat enim admodum opulentus), *qui suscepit Impera- torem & exercitum ejus. Ast imperator damnavit eum; quamobrem, inquit, molestus es Christianis? qui ait, ut inimicis fidei meae. Tunc Imperator admonitum hunc & ad credendum suatum baptiza- vit in aedibus Eustachii Neapolitani, qui & ipse cum Christianus esset, Imperatorem excepit.* Eadem habet in Chron. p. 273.

Saeculo octavo ita describitur in itinerario S. Willibaldi ab sanctimoniali conscripto. *Pergebant ad urbem quae dicitur Tibe- riadis. Illa stat in littore maris, ubi Dominus superambulabat sic- cis pedibus & Petrus ambulans super undas demersus est. Ibi sunt multae Ecclesiae & Synagoga Judaeorum sed & magno honore Do- minica.*

Scriptores qui res eodem saeculo gestas memoriae prodiderunt hujus urbis mentionem facere solent, narrantes Judaeum Tibe- riansem, πνευματικὸν Ἐβραῖον, tempore Jezidi qui successit Oma- ri, primum auctorem fuisse iconomachiae, quae per tot sae- cula rem Christianam turbavit. Vide divy. Johannis Hierosol. & scriptores historiae Byzantinae post Theophanem pag. 312.

Zonaras annalium *lib. xv. pag. 103.* auctores hujus rei fuisse Hebraeos duos scribit, sed Tiberienses fuisse non addit. Anastasius autem bibliothecarius *p. 133.* & Theophanes in chronico *p. 336.* scribunt Judaeum illum fuisse ex Laodicea maritimae Phoenices, & id contigisse anno 715, imperii Leonis septimo. Constantinus Manasses in compendio chronico *pag. 86.* scribit Leoni privato adhuc & iter agenti imperium praedictum fuisse ab Hebraeis, qui ab eo jam imperante petierint sacrarum imaginum abolitionem. Sed jam saeculo quinto inter Christianos fuerunt qui imagines Christi & sanctorum amoliendas esse contendebant, qualis Xenaias de quo Theophanes in Chronico ad annum Christi 482. *Ξεναίας δὲ ὁ δῆλος τὴν Σατανᾶ τὴν δεσποτικὴν εἰκόνα καὶ τῶν ἁγίων ἐδίδασκε μὴ δέχεσθαι. Xenaias autem servus Satanae imagines Christi & Sanctorum esse non debere docebat.*

Geographus, vulgo dictus Nubiensis, Tiberiadis situm ita definit, ut absit a Ptolemaide sive Accone bidui iter, ab Hierosolymis nonaginta miliaria & totidem a Ramla, a *Sur صور* (Tyro) iter bidui exigui, a *بيسان Bisfan* (Bethsan, sive Scythopoli) fere iter unius diei, & idem intervallum ab *عبلق Ablac* *adscensu Ablac.*

Abulfeda scribit Tiberiada sitam *في الغور*, in planitie, additque *طولها اثني عشر ميلا وعرضها ستة اميال longitudo ejus* (planities) *est 12 miliarium, & latitudo sex,* & mox montis meminit ad occasum urbis *والجبل من عرب المدينة*. Hujus montis & nos ante meminimus: sed *الغور* hoc loco pro campo magno accipi nequit, qui longior fuit: & haec verba referenda putem ad lacum Tiberiadis, cui longitudinem 12, latitudinem 6, miliarium Arabes tribuerunt. Vide Golii *notas ad Alferganum p. 133.* Adeoque ex exemplo meo Abulfedae aliqua excidisse suspicor. Certe, quod *غور* nonnunquam pro campo majore quam hic esse describitur capiatur, ex ipso Abulfeda clarum est, qui urbem *الصلت*, sitam in regione *الامرد* ei dicta, scribit esse *علي مرحلة* *في جبل الغور*, & remotam *عجلون البعوثه* *Azjeloun Al-*

Qqqqqq

baout-

baunfa, quae & ipsa erat من الاردن *ex eadem regione Jordannica*, & sita في جبل الغور *in montibus الغور* ex adventu urbis Beisan, id est, Scythopolis versus orientem. Idem & postea بطرس, in *Tiberiadi*, fontem collocat aquarum quibus homines se perluere solent: thermas innuit. Dicuntur ante haud ita multos annos istae thermas defecisse: ita ut fere nihil supersit Tiberiadis praeter rudera, & aedem exiguam, quam Petri vocant. In hac urbe nimirum aedem magnificam, & ab illa quae hodie Petri dicitur plane diversam, Helena Constantini mater Petro olim dedicavit, teste Nicephoro Callisto *hisor. eccl.* II. 12. Hinc, puto, nomen aedis Petri huic aediculae adhaesit.

Nummi extant varii hujus urbis, inscripti ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ ΕΤ. ΑΠ. In his imago conspicitur insitens prorae & dextra temonem habens, sinistra cornucopiae. Aerae caput ducitur ab *anno v. c. 770*. Vide Norisium in epochis Syromacedonum *Dissert.* v. Extant & apud eundem nummi ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ cum aerae anno ΑΠ. in quibus Dea salus conspicitur cum serpente monti insidens, ex cujus radicibus fontes erumpunt, ad indicandas thermas Tiberiadis. Sunt & Λυκαβάντος ΓΡ. & ΑΡ. Vide Vaillantii Numismata Imperatorum, *Augg. & Caes.* p. 374. In Patini nummis aereis *Impp.* pag. 148. etiam nummus delineatur, in quo legit ΤΙΒΕΡΙΕΩΝ ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ. ΕΤ. ΑΠ. At insignis est nummus, de quo egit Norisius in epistola subjuncta operi de epochis Syromacedonum, in quo ΤΙΒΕΡΙΑC legitur intra lauream, & ab altera facie ΗΡΩΔΟΥ ΤΕΤΡΑΡΧΟΥ Λ. ΔΔ. cum ramo palmarum.

T I M N A.

תימן / Urbs in finibus tribus Judae *Jos.* 15. 10. 57. Ostenditur in finibus Diospoleos euntibus Aeliam. Eusebius ad vocem *תימן*.

T I M N A T H A.

תימן / Urbs Philistaeorum tempore Simsonis. *Jud.* 14 1. Dani-

Danitis tributa *Jos.* 19. 23. Viarum Timmath memorantur *Jud.* 14. 5. *Θαμμά κωμη*, vicus, a quo regio Thammitica nomen habet, memoratur Eusebio in *onomastico*. *Θαμμάδα* nuncupatur *1 Macc.* 9. 50. Vicus fuit inter Bethan & Diospolin, in finibus Diospolis, teste Eusebio ad vocem *Αντι & Θαμμά* & ad vocem *Αγμάσιμ* (est illi *Βουσιθιαν* Templum), scribit esse illam urbem in regione Thammitica juxta Diospolin. Et ad vocem *Βαυθαρισιάδ* nomen esse vicum in regione Thammitica 15 miliaribus a Diospoli. Longe itaque se illa regio extendit.

Josephus aliquoties urbis nomine *Θαμμά* meminit. *Antiquit.* v. 1. vocat oppidum tribus Ephraim, & *Ant.* v. 10. oppidum Palaestinarum: possidebant enim illud. Videtur autem Josephus per *Θαμμά* ibi intelligere non *תמנא Timna*, quod oppidum Judae, aut *תמנא תמנא Timnaiba*, quod Danitarum fuit, sed *תמנת הרים Timmath cheres*, quod in Ephraimitide erat. De *bell.* III. 2. jungit Thammam, Lyddam & Emmaunta; similiterque *Antiq.* XIV. 18. Thammam, Lyddam, Gophnam & Emmaunta. Videtur inter Antipatrida & Lyddam, vel certe non longe inde, fuisse; nam *lib. v. de bell. c. 4.* narrat Vespasianum Caesarea profectum Antipatrida illic per biduum commoratum, & tertio die vastasse *τὰ πρὸ τῆν Θαμμά τοπαρχίαν*, deinde Lyddam versus & Jamniam iterandisse. Meminit idem *Θαμμάδος* urbis a Bacchide munitae, *Ant.* XII. 1. 1. de qua vide *1 Macc.* 9. 50. Stephanus. *Θάμμα πόλις Παλαιστίνης. Ἰούδαϊος πέμπτω Ἰουδαίῳ ἰσοτέας. Thammis urbs Palaestinae. Josephus lib. v. hist. Jud.*

Ab urbe Timna dictum esse Simeonem Timniten *שמעון תמנתי* nonnulli putant, uti *Jud.* xv. 6. *תמנתי* legitur: nam Jod mater lectionis est. Mentio ejus fit in *Misna Jadaim* I. 4.

* TIMNATH CHERES.

תמנת הרים / Jud. 2. 19. urbs in tribu Ephraim: quod inde liquet quod eadem sit ac Timmath *לראח*, sita in montanis Ephraim, uti dicitur *Jos.* 19. 52. & 24. 37. ubi Josua sepultus esse illic dicitur, quod de Timmath cheres *Jud.* 2. 19. assumitur.

TIMNATH SERACH.

תִּמְנַת סְרַח / Urbs in montanis Ephraim. *Jos.* 19. 50.

TIRATHABA.

Τιραθαβα. Vicus Samaritanorum prope montem Garizim. *Josephus Antiquit.* XVIII. 5.

TIRTAZA.

תִּרְצָה / Sedes prisca regum Israëlicorum. *1 Reg.* 15. 33. 'Αγ-
σάνη corrupte legitur hoc nomen in *Josepho*. Vide supra voces
'Αρσάνη & Θάρση.

* TOCHEN.

תִּכְן / Urbs in Juda. *1 Chron.* 4. 32. Θουκὰ Graeci.

* TOLAD.

תּוֹלַד / Urbs Simeonitarum. *1 Chron.* 4. 29. vide tabellam tri-
plicem supra pag. 153. Μαλαδά Graecis.

T O L O H A.

In Notitia dignitatum Imperii Romani recensetur inter alia loca
quae erant sub dispositione Ducis Palaestinae. Vide supra *lib.* 1.

T O R N A G L A.

תּוֹרְנַגְלָא appellatur locus, urbs quibusdam, prope Caesā-
ream sive Paneada. Certè in Targum Hierosolymitano *Num.*
34. 15. dicitur תּוֹרְנַגְלָא דְקִיסְרִין *Tornagla Caesareae*: sed quum
paulo ante eodem situ, nempe inter voces דְקִיסְרִין & לְדִיּוּקִינוֹס
legantur voces תּוֹר הַלְגָא *mons nicis*, videtur utrobique idem
legendum, & *Tornagla* natum ex *Tour talga*: vel vice versa. Lig-
tfootus hinc *Gabara* quaedam formavit, quod תּוֹרְנַגּוֹל idem sit
quod

quod נבר, gallus videlicet: & ex דיוקינוס fecit *Διουκίνου*, quod tamen nil est nisi *Oceani* nomen cum ד praefixo. Frequens est id nomen in Targum. Adscribam ipsa verba, ut examinari possint, descriptio fines terrae Israeliticae sed confuse admodum. ומכנרת כרך מלכותהון דאמוראי נפק להון תחומא לשור תלגא ולחומתא דלבנן / ומשור תלגא ולחומתא דלבנן נפק להון תחומא לחובא דמן צפון עינותא דדמשק / ומן חובא די מן צפון עינותא דדמשק נפק להון תחומא לדיוקינוס שור תלגא דקיסריון די מן מדנה מערב דן / ומן יוקינוס תורנגלא דקיסרין די מן מדנה מערב דן נפק להון תחומא שור תלגא רבא נהרא פרת. Quamvis autem heic תלגא confundi male cum תורנגלא existimem, nolim tamen contendere locum aliquem תורנגלא vel תרנגולא dictum, & distinctum a monte nivis, non fuisse. Nam in Gem. Hieros. Scheviith memoratur in confiniis terrae Israeliticae תרנגולא עילאה *Tarnegola superior supra Caesaream*: & alibi in eadem Gemara. Quod si Tarnegola aliqua distincta fuit a monte nivis, fuit uterque locus vicinus & sibi mutuo & Caesareae sive Paneadi.

T O X U S.

Τόξος. Urbs Palaestinae primae: vide Notitiam Graecam Patriarchatum pag. 215. Interfuit concilio Sardicensi anno 437 *Quintianus Episcopus a Taxe*. Vide opera Hilarii, editionis Parisinae anni 1693. pag. 1292.

T R I C O M I S.

Urbs Palaestinae, cujus meminit Cedrenus in compend. histor. pag. 135. Τρίκωμιν τῆς Παλαιστίνης appellat. Et mox ἐπεὶ δὲ εἰς Τρίκωμιν ἐλθόντες ἔμαθον ἀποπλεῦσαι τὰς διωκομένους ἐκεῖ ἔμειναν καὶ πόλιν τὴν λεγομένην Σκυθίπολιν οἰκοδομήσαντες ἐκ ἐπιπέδου. Postquam Tricomis pervenissent (Scythae, qui Iphigeniam persequuntur) & intellexissent eos quos insequuntur jam inde abiisse, ibi

Q99999 3

no-

remanserunt, & urbe, cui Scythopolis nomen est, condita domum re-
vota non sunt.

TRICOMIAS.

Tricomias. Urbs Palaestinae prima, cujus mentio fit in noti-
tis veteribus Ecclesiastici. Si ex ordine, quo recenetur, ali-
quis colligere liceat, videtur circa Gazam quaerenda. Memora-
tur etiam Tricomia in Notitia Imperii sub dispositione Ducis
Arabiae.

T Y R U S.

Priscum nomen huic urbi fuit **צַר** & **צִיר**, quod Punicis li-
teris in nominis quibusdam Tyrriorum notatum creditur. Id qui-
dem **צִיר** scribit Theodoretus in *Ezech.* 26. *Τύρος λέγεται τῆ ἐπισημοῦ
παραγομένηται ὁ οὐρανός.* Tyrus lingua incolarum *Sor* appellatur. Hinc
est *Sara*, quod licet haud a *Sor* vulgare sit ac Tyrus, invenitur
in scriptis veterum. Gellius *lib. xiv. 6.* hujus nominis meminit,
uti antiquioris quam Tyri, scribens, quibus urbibus regionibusque
vocalula jam mutata sint, quod *Bocotia* ante appellata fuerit *Aonia*,
quod *Aegyptus* *Aeria*, quod *Creta* eodem quoque nomine *Aeria* dicta
est, quod *Attice* *Αττική*, quod *Corinthus* *Ephyre*, quod *Macedonis*
Ἰπυδρία, quod *Troas* *Ἀσπίνα*, quod *Tyrus* *Sarra*, quod *Thracia*
ante *Sihon* dicta sit, quod *Seslen* *Νεοαίδωνιον*. Virgilium & Juve-
nalem voce *Sarrani* usos pro Tyrio notissimum est. Ita etiam Si-
lius Italicus *lib. xv.*

—— & *Sarrano murice fulvens*
Inferias mittam fasis insignis Iberis.

Paullo ante, libro eodem, Tyrium hunc muricem vocaverat.

—— non Tyrio vulgatai murice vestes.

Idem *lib. i.*

Sarrana prisci Barcae de panno cretistos
A Belo numerabat avos.

Et *lib. i. i. i.*

—— Tyrium vulgus, Sarranaque Lapsis.

Erat

Erat enim Lepris colonia Tyrionum, uti Plinius docet *lib. v.* Sallustius de bello Jugurthino *cap. 22.* Phoenices ... Hipponem, Hadramactim, Leptim aliasque urbes in ora maritima condidere. Festus. *Sarra, Tyros insula.* Emilius etiam Pannos Sarra oriundos dixit, teste Valerio Probo. Plautus *Saram* nuncupat hanc urbem in *Truculento act. 11. scen. 6. vers. 58.*

Etiannum me vilipendis? ad id purpuram ex Sara tibi Attuli, & induvias Ponto amonas.

Hinc nomen tulisse tibias Sarranas viri docti suspicati sunt. Vide Donati praefationem ante Adelfhos Terentii. Sidonius Apollinaris etiam *Sarranis succis* scripsit.

Inter illa quae plurima hanc urbem celebrem reddiderunt in scriptis veterum excellit vetustas originis & deductio coloniarum. Cum Sidone ipsa jam olim contendit de antiquitate; & quamvis ex scriptis profanis omnia congerere hoc loco non constituerimus quae ad urbis clarissimae descriptionem, & hanc ipsam controversiam, faciunt (possemus enim ad exemplum Teucrici Cyziceni quinque libros de Tyro conscribere) ex sacris tamen literis notamus claram illic mentionem fieri Sidonis, urbis jam constitutae tempore Josuae, quando Tyrum fuisse demonstrari non potest. Quod si Tyrus lateret sub **כַּבְצָר צֶר**, *Jos. 19. 29.* urbe Ascheritarum (quod quidam volunt) sine dubio memorata fuisset inter illas urbes maritimas, e quibus Ascheritae leguntur non potuisse expellere praefatos incolas *Jud. 1. 31.* Videntur Cananaei omnem horam maritimam occupasse, nec permisisse ut Israëticae potirentur Sidone, Accone, Edippa (quae loca maritima illic recensentur) & uti *commate 34* legitur non permisisse Emoracos ut Israëlitae in vallem, id est tractum litoralem, descenderent, sed eos compulisse in montana, sic quoque Ascheritae videntur submoti a tractu litorali ad regionem montanam. Quis credat passos illos fuisse Tyro potiri Hebraeos, qui a Sidone, qui Accone, qui Edippa, eos arcere potuerant? Haec faciunt ut credamus sub **כַּבְצָר צֶר** non latere urbem Tyrum, quam non minus ac Sidona & alias litor Calesananaei tenuissent. Adde quod nihil cogat **כַּבְצָר צֶר**

ἤν de Tyro interpretari. Utrumque id nomen pluribus locis commune esse potuit: & Tyrus nonnisi ἤν dici solet.

Tyrum filiam Sidonis dici *Jos. 23. 12.* multi autumant, quod a Sidone ortum ducat. Esse illam recentiore Sidone non nego, sed huc spectare illum loquendi modum mihi non persuadeo. Quam enim illo capite plus semel de ipsa Sidone sermo sit, nil cogit hoc de Tyro intelligere. Quid? *Filia Babelis Psal. 137. 8. Filia Tzionis, Jof. 1. 8.* & plurimis aliis locis, *Filia Tarsis, Jof. 23. 10. Filia Aegypti Jerem. 46. 11. Filia Dibon, Jer. 48. 12. Filia Hierosolymae, Thren. 2. 13.* & quae sunt plura, indicabuntne illic agi de coloniis quae a Babele &c. ortum habent, non de incolis Babelis ipsius? Non putem.

Alterum quod Tyrum clarum reddit, est deductio coloniarum. Notum est Bochartum de coloniis hisce egisse singulari volumine; nec mihi propositum est has sigillatim recensere. Solum notabo huc spectare quod Tyrus nobilis dicatur regionibus ab Ulpiano *l. 1. ff. de censibus*, ubi haec verba. *Sciendum est esse quasdam colonias juris Italici: ut est in Syria Phoenice splendidissima Tyrionum colonia, unde mihi origo est, nobilis regionibus, serie saeculorum antiquissima, armipotens, foederis quod cum Romanis percussit tenacissima. Huic enim Divus Severus & Imperator noster ob egregiam in rem publicam imperiumque Romanum insignem fidem jus Italicum dedit. Nobilis erat Tyrus regionibus conditis, ἄς ἐπίστει (licet illa voce uti) quas incolis replevit, quas colonis, ut verba usurpem Aquilae Romani, communiit. Sic Vellejus Paterculus *lib. 1. de Tyriis* scribit, eos *insulam circumfusam Oceano Gades condidisse.* Legitur quoque apud Suetonium in *Octaviano cap. 99.* *Ex dilectis unum Masgabam nomine quasi conditorem insulae ἄτισιν vocare consueverat.* Sic Imperatoribus ipsis postea titulus *ἄτισιν ἤνς ἀνακτοῦνς, propagator orbis terrarum*, datus fuit. Hieronymus in versione Chronici Eusebiani, *Bithynia a Phoenice condita.* Coloniae videlicet, quibus litora maris mediterranei & insulas ejus aliasque oras intruxit, Tyrum praecipue nobilem fecerunt; & solet hoc ab omnibus qui Tyrum describunt aut celebrant uti praecipuum notari; sic ut credi non possit Ulpianum, qui*

qui patriam suam commendat ab antiquitate, virtute bellica & fide erga Romanos, hoc quod ad decus Tyri maxime faciebat omisisse, urbes non modo sed regiones plurimas eam matrem agnoscere. Omisisset autem, si illud *regionibus* mutes aut tollas. Confirmat me Plinius, qui plane agnoscit *nobilitatem* (usurpat eandem vocem) Tyri sitam in urbibus quas genuit. Ita ille *lib. v. cap. 19. Tyrus ... olim partu clara, urbibus genitis, Lepti, Utica, & illa Romani imperii aemula, terrarum orbis avida, Carthagine, etiam Gadibus extra orbem conditis: nunc omnis ejus nobilitas conchylio atque purpura constat.* Illud *partu clara* omnino idem mihi esse videtur ac *nobilis regionibus*.

Qui de Tyro aget ante omnia videtur tria debere distinguere secundum ordinem temporum, Palaetyrum, Tyrum insulam, & Tyrum adnexam continenti. Palaetyrus, quae & Tyrus vetus Latinis dicitur, 30 stadia aberat a Tyro insula, teste Strabone, versus austrum. Fluvius eam alluebat, uti scribit Scylax: & hinc saxa petiisse Alexandrum, quum Tyrum oppugnaret, tradunt Diodorus Siculus, Curtius & alii. Haec Palaetyrus non longe ab illo loco sita fuit, qui nunc *راس العين Ras Alain* dicitur, ubi fons (ille videlicet ad quem Alexander dormiit, teste Plutarcho in Alexandro) & cisternae capaces, atque vestigia aquae ductus inde per isthmum usque ad Tyrum olim insulam protensi; quae, ut solet, accurate descripsit in itineralio Maundrellus. De nomine *Παλαίτιρος* & nos aliqua supra notavimus ad vocem *Palaetyri*. Tyrus insula, *Φοινίσσα νῆσος* dicta Euripidi in Phoenissis, ambitum habuit *xxii* stadiorum, uti ex Plinio videtur colligendum, qui oppidum ipsum tot stadia obtinere scribit, sed *xix* mille passus intra Palaetyro inclusa. Ab Alexandro illam insulam continenti adjunctam fuisse notum est, quum illam oppugnavit. Non diu antea Chaldaei illam everterant. Tyrus certe destruenda dicitur a Chaldaeis. *Jes. 23. 13.* & a Nebucadnezare *cap. 26. 7.* Josephus factum esse demonstrat ex annalibus Tyriorum in *lib. adv. Apionem*, *Ἐπὶ Ἰθωβάλῃ τῷ βασιλεῖος ἐπολιόμηνε Ναβουχοδονόσορος τὴν Τύρον.* *Sub rege Ithobalo oppugnavit Nabuchodnosor Tyrum.* In Annalibus Tyriis etiam legitur Tyrios

Rrrrrr

reges

reges suos ἐκ τῆς Βαβυλωνίως accepisse. Ex Philostrato Josephus rem confirmat & ex Diole: vide *Ant. l. x.* In Seder olam, antiquo Judaeorum Chronico, c. 26. legitur בשנה עשרים ושלש לנבוכדנצר נתנה צור בירו ושטף את כל יהודים שהיו בעכון ומואב Anno tertio & vigesimo Nebucadnezaris tradita est in manum ejus Tyrus, & cepit omnes Judaeos qui in Ammonitide & Moabide erant. Quare, quum Deus per prophetas Tyrum a Nebucadnezare capiendam praedixerit, & tum Tyrii ipsi tum Judaei id factum esse fateantur, quid causae est, quamobrem quidam subdubitare visi sint de impletionem hujus prophetiae? Certe Christianos id non decet. Deus praedixerat. Hoc sufficit. Res ita evenit uti praedicta est, etiam si nulli veterum literis id consignassent.

Huic Palaetyro tribuenda esse quae de Tyro per Nebucadnezarem capienda in scriptis prophetarum leguntur, scribit in originibus Babylonicis, vir clarissimus, Jacobus Perizonius, in quo plurimae quae sunt literae, reconditae illae & exquisitae, haud parum laudis nostrae Bataviae adferunt. Tyrum ille quidem insularem non ante aetatem Nebucadnezaris inhabitatam fuisse, & destructa demum per eum Palaetyro Tyrios in insulam veluti in locum tutiorem se recepisse, opinatur: nec desunt enim vero quae hanc sententiam reddunt probabilem. Sed & scrupulos mihi quaedam injiciunt, quos nisi evelli sensero Tyro insulari convenire potius quam Palaetyro illa quae in Veteri Testamento de Tyro praedicantur, existimo. Nolim inficiari insulam ipsam jam ante Nebucadnezaris tempora habitatam fuisse. Videtur enim mihi Tyrii, homines industrii & vel remotissimas oras navibus adeuntes, insulam sibi vicinam adeo & situ opportunam negligere non potuisse & incultam relinquere. Praeterea descriptiones Tyri in scriptis prophetarum non adeo conveniunt urbi tantum ad litus maris sitae, vel, ut quidam putant, aliquot stadiis a mari remotae. Insula, **א**, dicitur plus semel. Scio a viris doctis notatum etiam oram maritimam hoc nomine dici. Id tamen hactenus demonstratum esse non deprehendi: omnes enim locos in quibus **א** legitur de insula accipi posse existimo. Quod nisi demonstratum fuerit ab iis qui contra sentiunt, vel

vel hoc unum quod Tyrus **אי**, *insula*, nuncupetur ostendit non de sola Palaetyro sed & Tyro insula prophetas loqui. Duo praecipue loci sunt, in quibus **אי** non insulam sed tractum maritimum notare dicitur, *Jerem.* 47. 4. ubi Philistaei reliquiae **אי** Caphihor dicuntur; at ego hic insulam inter brachia Nili interceptam intelligo, ex Aegypto Philistaeos deducens (vide supra *lib. I. I. p. 74.*) & *Jes.* 20. 6. eosdem Philistaeos appellari **יושב האי** *יושב האי* *in incolae* (veteres nempe) *insulae illius* (Aegypti nimirum cujus fata praedicuntur toto illo capite) existimo. Sed fingamus ita esse ut alii contendunt, & insulae nomen locis maritimis tribui. Cur a aliae urbes maritimae Palaestinae hoc nomine nunquam dicuntur? Cur sola Tyrus? Cur adeo frequenter quasi in mari medidio, in corde maris, sita, **בלב ימים**, describitur. Scio & ad haec e notari, *cor*, **לב**, non indicare rei medium. Sit ita. Indicet tamen rem de qua sermo est, cingi undique illa re in cujus corde est. Praedicitur futura uti petra & **משטח הרמים בתוך הים** *e expansio rerum in medio mari.* *Ezech.* 26. 5. contracta **מימים a mari** *hi* *Ezech.* 27. 3 4. Ita nunc se res habet. Aquae magnam partem non in Palaetyri, sed Tyri insulae, occuparunt. Scopuli ejusmodi & petrae piscatoribus aptissimae nunc quoque illic conspiciuntur.

Ce non fiat porro ex Tyriorum annalibus Salomonis aetate Tyrum in insulam jam habitam fuisse. In literis ab rege Tyriorum Hiramo ad Salomonem datis legitur *ἔπος παρασχῆς ἡμῖν ἀντὶ τῶν σιτων*, *I dixit tibi videri deesse cibum, φέρουσιν*, *cures eorum loco frumentum ad nos deferri, quo indigemus quod insulam incolamus.* Ita Josephus *Ant.* VIII. 2. Et ne quis dubitet an bona fide haec ex annalibus Tyriorum descripserit, addit exempla harum literarum sua aetate superesse in Tyriorum annalibus, & si quis velit posse illum in Tyri custodes publicarum tabularum adire & veniam inspiciendi petere, reperturumque ita ut ipse memoriae prodidit. Praeterea Josephus (quem locum Cl. Perizonius jam notavit) tradit *lib. ix.* 14. tempore Salmanassarum Sidonem, Arcem, & Palaetyrum decessisse a Tyriis ad Assyrios. Inde liquet Tyrum aliquam a Palaetyro distinctam jam tum fuisse. Addit, quum soli Tyrii (insulani illi) ei parere negarent, sexaginta naves ipsi

opposuiffè, deinde & prohibuiffè ne aquas ex flumine (in ob-
jecta nimirum continente) peterent. Denique Josephus *lib. 1.*
contra Apionem narrat ex Dio & Menandro regem Hiramum
urbem Tyriam a parte orientali ampliassè, & templum Jovis O-
lympii quod in insula singulari situm erat antea (τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυ-
τὸ ἐν ἐν νήσῳ: ergo illa insularis Tyrus ex minoribus insulis postea
junctis videtur conflata) urbi conjunxissè, jacto aggere in loco
intermedio. Illud etiam tradit idem *lib. Antiq. viii. 2.* Praeterea
Salmanassar, quum Tyrum capere conaretur, sexaginta navi-
bus Tyrios aggressus legitur apud eundem Josephum *lib. ix. 14.*
Haec omnia ostendunt de insula Tyro illic agi, non Palaetyro.

Praeterea ad confirmationem sententiae nostrae de Tyro in-
sula jam olim, diu ante Nebucadnezaris tempora, inhabitata
hoc facit quod Alexander Tyrios, in insula habitantes, roga-
verit liceret sibi Herculi sacra facere & urbem intrare, παρελ-
θὼν ἐς τὴν πῆλιν θύσαι τῷ Ἡρακλεῖ. Additque Arrianus *lib. 11.*
de expeditione Alexandri *cap. xvi.* "Ἐστὶ γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρα-
κλέος παλαιότατον ἀν μνήμῃ ἀνθρώπων διασώζεται, est enim Tyri
templum Herculis vetustissimum omnium, quorum apud homines me-
moriam est. Hoccine dici potest de templo, quod post tempo-
ra Nebucadnezaris structum erat: & qua veri specie hoc jacta-
re Tyrii aut scriptis consignare ausus fuisset Arrianus? Dein-
de confirmat Arrianus dicta sua ex Herodoto de antiquitate Her-
culis illius Tyrii. Herodotus *hist. 11. 44.* Tyrum profectus est
& conspexit illud templum, quod ante duo millia annorum &
trecentos conditum esse audivit a sacerdotibus Herculis, ibique
in templo vidit σῆλαν e zmaragdo. Plinius *lib. xxxvii. cap. 5.*
hujus meminit: *Theophrastus tradit se scribente esse in Tyro Her-
culis templo stantem pilam e zmaragdo.* Videturque haec senten-
tia de insula Tyro jam vetustissimis temporibus inhabitata adeo
recepta fuisse apud veteres, ut Tyri antiquitatem celebrantes nun-
quam adnotent se de Palaetyro loqui, sed clara illa ac insulari
Tyro, & Cadmus ipse Tyrius νεσιώτης propterea dictus sit. Vi-
de Lucianum in dialogis.

Videamus porro duo quae huic sententiae opponi possunt. Pri-
mo

mo equos, pulverem, equites & currus Nebucadnezaris intraturos portas & conculcaturos plateas Tyri (*Ezech.* 26. 10.) non convenire urbi in insula exstructae. Fateor, nisi & Palaetyrus uti pars Tyri haberi posset (sicut & Plinius ambitum Tyri inclusa Palaetyro describit) & insula continenti jungi potuisset. Angustum erat id fretum, 4 stadiorum ut Curtius scribit & Diodorus Siculus, ut Plinius, 700 passuum, quod insulam a continenti secernebat. Quis credat Nebucadnezarem, qui tres annos & didium urbem obsedisse dicitur (quum ab Alexandro capta sit mense septimo) non eodem astu usum ut Tyrum expugnaret, quo Alexandrum? Non desunt inter veteres qui id disertis verbis scriptum reliquerint; quamvis id omittere potuerint, ut Josephus *Ant.* XI. 8. & Justinus *l.* XVII. captam ab Alexandro Tyrum scribentes nullam aggeris facti mentionem faciunt, quem tamen ab eo factum fuisse alii memoriae prodiderunt. Et ipsum illud tempus obsidionis videtur indicare de Tyro insula agi. Palaetyrum non credo ei tantum negotii potuisse facessere.

Deinde Tyro insulae non videtur convenire, quod ita dicatur esse destruenda ut non sit aedificanda amplius, verum Palaetyro. Dubium hoc movit Hieron. ad *Ezech.* 26. *quam*, inquit, *hodie cernimus Phoenices nobilissimam & pulcherrimam civitatem*: & ad *cap.* 27. de eadem, *quod quidem usque hodie perseverat, ut omnium propemodum gentium in illa exerceantur commercia*. Et solvit hoc ita, *quod nequaquam ultra sit regina populorum, nec proprium habeat imperium, uti habuit sub Hiram & caeteris regibus, sed vel Chaldaeis vel Macedonibus vel Ptolemaeis & ad postremum Romanis servitura sit*.

Adde, quod notavit in originibus Babylonicis p. 365. Cl. Perizonius, denunciationes istas propheticas saepissime aliquid hyperbolici habere secundum morem loquendi in Oriente usitatum, uti & Babylon a Medis & Persis capta subvertenda dicitur uti subversa est Sodoma, nec habitaturum in ea filium hominis. Praeterea dici posset praedici a Prophetis Tyrum ita destruendam, ut non sit habitanda amplius, non quidem a Nebucadnezare (nam obstat quod dicatur *Jes.* 23. oblivioni tradenda per 70 annos & dein reditura ad quactum suum) sed ita ut Nebucadnezar pri-

mus esset qui factum ejus contunderet & superbiam puniret, quam-
que illa sibi florem perpetuum polliceretur, fore tempus quo
urbs deleteretur plane & piscatores soli retia sua eo loci ficerent,
uti hodie est. Observavit Abarbanel in libro cui titulum fecit
משמיע ישועה morem hunc esse prophetarum ut in vaticiniis
suis ad propinquum simul & remotum tempus respiciant, adeo-
que prophetias ad saecula longe remota spectantes inter alias quae
tempora proxima tangunt inveniri. Et hoc quidem eo magis in
argumento in quo versamur fieri potuisse certum est, quod
Deus Tyriis urbis exitium minetur, quod diversis temporibus
per gradus quasi appropinquaret.

Episcopos Tyri hos invenio in actis conciliorum memoratos.

CASSIUM. Hic interfuit concilio Caesarensi habito circa an-
num aerae Christianae cxcviii. Vide Stephani Baluzii
novam collectionem conciliorum pag. 13.

PAULINUM. Interfuit concilio Caesarensi, anno cccxviii.
Vide ibidem pag. 23.

ZENONEM. Hic subscripsit concilio Niceno, anno cccxxv,
inter episcopos Phoenices primus. Vide *tomum* II. conciliorum generalium pag. 51.

VITALEM. Subscripsit concilio Sardicensi ab iisdem habito
anno cccxlvii. Vide opera Hilarii pag. 1323. editionis
novissimae Parisinae: & *tom.* II. conciliorum generalium
pag. 710.

URANIUM. Subscripsit concilio Seleuciensi a Semianianis
habito anno ccclix. Vide Epiphanium *haeres.* 73. & Baluzium
pag. 66. novae collectionis conciliorum. Vide & So-
cratem *hist. eccles. lib.* II. c. 39. & Sozomenum *hist.* IV.
12. & 22.

ZENONEM. Subscripsit concilio Constantinopolitano, in-
ter oecumenica secundo, anno ccclxxxi. Vide *tom.* II.
concilior. pag. 956.

PHOTIUM. Legitur in actis concilii Chalcedonensis, anno
ccccli habiti, *tom.* IV. conciliorum pag. 80. & 787.

EUSEBIUM. In actis concilii Constantinopolitani habiti anno DLIII. Vide novam collectionem conciliorum Baluzii, pag. 1497. & tom. v. conciliorum generalium p. 416.

Nummi hujus urbis plurimi reperiuntur, inscripti ΤΥΡΟΥ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΑΟΥ aut ΤΥΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. Nam & Tyrus & Sidon se metropoles dixere, dubiumque erat, teste Strabone l. xvi cui ex his duabus titulus μητροπόλεως potiori jure conveniret. Suidas ad vocem Παῦλος imperante Hadriano eam factam metropolin tradit, his verbis, Παῦλος, Τύριος, ῥήτωρ γεγονώς κατὰ τὸν Φίλωνα τὸν Βύβλιον ὃς ἐπὶ Ἀδριανῷ τῆ βασιλείᾳ προσέειπας μητρόπολιν τὴν Τύρον ἐποίησεν. Paulus Tyrius, Rhetor, secundum Philonem Byblium, qui ad Imperatorem Hadrianum legatus missus Tyrum effecit metropolin. In divisione ecclesiastica Tyrus fuit metropolis Phoenices maritimae, cujus episcopus ut & Damasci quare Πρωτόθετος dictus sit vide in Pagi Critica annalium Baronianorum tom. II. pag. 270. Extant Tyriorum nummi cum aerae indicio ΕΚ. ΗΛΘ. ΘΟΘ. ΘΙΘ. 5ΝΘ, cujus initium figitur in anno v. c. 865. Sunt & cum monogrammate Tyri, & tribus literis Punicis quae creduntur esse 713, nomen Tyri Hebraeum constituentes. Vide Norisii epochas Syromacedonum Dissert. IV. Extant & Latini nummi inscripti SEPT. TYRVS MET. COLONI. In his concha purpurae fere conspicitur & canis qui purpurae usum hominibus primum ostendit. Rem narrat Nonnus Dionysiacón lib. XL. Καὶ τυρίῳ &c. Sunt & in quibus palma conspicitur, balano utrimque dependente, uti in nummis veterum Hebraeorum. Sunt & in quibus legitur AMBROSIE PETRE. De his idem Nonnus videri potest eodem libro, Suidas ad vocem Ἡρακλῆς & alii. Fallitur Patinus qui pag. 257. in nummis aereis Impp. nummum SEPEYRO METRO COLON. ad hescio quam Sepfyrum refert. Clarum est legendum esse SEP. TYRO, ut sit nostra colonia Septimia Tyrus. Video Vaillantium in nummis coloniarum, ubi nummos Juliae Domnae recenset, pag. 23. jam notasse, male Triflanum SEPHYRVS legisse in quodam nummo, quem & Spanhemius d. ff.

diff. IX. *de usu & praest. numism.* male ad Sepphorim Galilaeae retulerat. Plura in scriptis Spanhemii, Harduini, Vaillantii, & aliorum videre est.

* T Z A A N A I M.

צננים / *Jud.* 4. II.

* T Z A A N A N.

צננים / *Mich.* I. II. An est צנן *Jos.* 15. 37? Sunt qui putent nomen hoc urbis uti & alia eodem capite primo Michae mernorata esse ficta a propheta, tantum ut paronomasiam inveniret, & istiusmodi nomen locis daret, quod conveniret cum rebus quas de ipsis scribere proposuerat. Verum hoc mihi non persuadebitur; primo quidem, quia constat quaedam ex iis nominibus esse vera nomina locorum existentium, uti Lachis, Schaphir, Achziph, Marescha, Morecheth Gath, Maroth, quibus inserere nomina ficta urbium utopicarum non videtur congruum. Secundo, quia omnis elegantia paronomasiae perit, si nomina locorum fingere liceat, & hoc unusquisque de re locove quolibet facere potest. v. g. pulcrumne est aut elegans si dicam, *dolebit Dolia, & ridebit Ridium*, quum & nomina haec non sint locorum vera, sed conficta. E. contrario si loca illa vere existant, apta fit paronomasia, uti, capiatur Capua, cremetur Cremona. Summa autem est elegantia paronomasiarum quibus Michas utitur, quum nomini urbis גת Gath addit vocem הנדו, & urbi Acco (puto enim eo spectare בכּו quasi בעכו in Aco, de qua re supra) תבכו & לעפרה בית vocem עפר. Praeterea *comm.* 11. inter יצאה & צאנן *comm.* 14. inter אכּוב & אכּוּב *comm.* 15. inter ירש & כרשה est allusio. Sed in aliis obscurior, uti לכיש & רכש, vel ad sensum respicitur. Ad hujus rei confirmationem facit in aliorumquoque prophetarum scriptis similes paronomasias inveniri, ita tamen ut urbium vere existentium nomina exprimat, uti *Zephan.* 2. 4. עזה עזובה *Gaza derelicta erit*, עקרון תעקר *Ecron eradicabitur.* *Jerem.* 6. 1. בתקוע תקעו *Jes.* 21. 2. עלי

מעלה & חשבו & בחשבו. *Jes.* 15. 5. עיולם & עלי' *Jerem.* 48. 2. & מי דימון מלאו דם & הלוחית בכני יעלה וגו' *Jes.* 16. 2. ערער לעררים.

* T Z A A N A N N I M.

צענים / Urbs in finibus Nephtali *Jos.* 19. 33. eadem videtur ac praecedens.

* T Z A P H O N.

צפון / Urbs tribus Gad. *Jos.* 13. 27. alii pro aquilone accipiunt.

T Z A R P A T H.

צרפת / Prope Sidonem, אשר לצידון, *1 Reg.* 17. 9. Unde *Luc.* 4. 26. Σαρεπτα Σιδωνος nuncupatur. *Sarepta Sidoniae* pro eo habetur in versione vulgata, quoniam Σιδωνίας in quibusdam codicibus legitur: quod ex Veteris Testamenti interpretatione Graeca videtur ortum, ubi *1 Reg.* 17. 9. extat ἐς Σαρεπτά τῆς Σιδωνίας. Ita etiam Cyrillus ad Obadjam, ubi & *commate* 20 nomen hujus urbis (nec enim de alia urbe aut regione ibi videtur cogitandum) צרפת legitur, scribit ἕως Σαρεπτῶν, ἥτις ἐστὶ τῆς Σιδωνίας, usque ad *Sarepta quae est (regionis) Sidoniae*. Quandoquidem autem *Sarepta Sidonia* dici solebat, hinc factum *Europam*, quae *Sarepta* fuit abducta a Tauro, ab aliis dici *Sidone* abductam fuisse. Vide *Lycophronis Cassandra* *vers.* 1300. & *Tzetzi* commentarium. Cautius locuti sunt qui illam terra *Sidonide* raptam tradiderunt. Ita *Ovidius Metamorph.* *lib.* 11. *fab.* 13.

*Quaeque tuam matrem tellus a parte sinistra
Suspicit (indigenae Sidonida nomine dicunt)
Hanc pete.*

Confer & quae supra de hac urbe notavimus ad vocem *Sarepta*.

T Z A R T A N.

צִרְתָּן / Non longe a Jordane. *Jos.* 3. 16. I *Reg.* 7. 46. Inter Succoth & Tzartan fulcrae sunt columnae Salomonicae.

* T Z A R T A N A.

צִרְתָּה / Prope Jizreel & Bethschean. I *Reg.* 4. 12. idem videtur ac praecedens.

T Z E B O I M.

צְבוּעִים / In tribu Benjamin. *Neb.* 11. 33. unde vallis Tzeboim I *Sam.* 13. 18. Fuit & urbs una e quatuor quas Deus subvertit, in planitie sita, australior Adama, si ex ordine quo recensetur *Gen.* 10. 19. aliquid licet colligere.

* T Z E L A.

צֶלֶ / Urbs tribus Benjamin, *Jos.* 18. 28. Videretur nomen esse צֶלֶ האֵלֶ sed tum 14 urbes ex illa serie effici nequeunt, quas tamen esse ibidem dicitur. צֶלֶ etiam commemoratur 2 *Sam.* 21. 14. & ibi sepultus dicitur Saul in צֶלֶ in terra Benjamin.

* T Z E L T Z A C H.

צֶלְצַח / Juxta sepulcrum Rachelis ad fines Benjaminis I *Sam.* 10. 2. Confer *Gen.* 35. 19.

T Z E M A R A I M.

צְמָרַיִם / Urbs tribus Benjamin, *Jos.* 18. 22. unde videtur mons Tzemaraim dictus 2 *Chron.* 13. 4.

* T Z E N A N.

צֶנַן / Urbs tribus Juda *Jos.* 15. 37. forte eadem ac צֶנַן.

* T Z E P H A T H.

צפח / Urbs postea dicta Chorma, cujus rex a tribu Juda & Simeon devictus est *Jud.* 1. 17. & tribui Simeon attributa.

* T Z E R.

צר / Urbs tribu Nephtali. *Jos.* 19. 35. Puto hujus urbis nomen excidisse ex Eusebii onomastico, ubi legitur Tyrum fuisse in Nephtalim, quum tamen ex *Jos.* 19. 29. liqueat fuisse in Acher. Lege itaque illic hoc modo

Σὸρ, Τύρος, Φοινίκης μητρόπολις.
 Σέρ, κλίμας Νεφθαλιμ.
 Sor, Tyrus, metropolis Phoenices.
 Ser, fortis Nephtali.

* T Z E R E D A T H A.

צרתה / 2 *Chron.* 4. 17. eadem Tzartan dicitur 1 *Reg.* 7. 46. ab hinc fuit R. Jose *איש צררה*, doctor Misnicus?

* T Z E R E T H H A S S C H A C H A R.

צרת השחר / Urbs tribus Ruben. *Jos.* 13. 19.

T Z E R I P H I N.

צריפין / Locus longe ab Hierosolymis remotus, e quo notatur in Talmude manipulum Paschalem hordeaceum aliquando petatum fuisse, quum ceteroquin is e locis proximis urbi peteretur. Nomen fere cum *Σαριφαια* convenit, de qua ante.

T Z I A D A T H A.

צידרה / Nomen urbis ante dictae Hannekeb, in tribu Nephtali, *Jos.* 19. 33. Ita scribitur in Gemara Hierosolymitana Megilla *fol.* 70. *col.* 1.

S f f f f 2

TZIC-

T Z I C L A G.

תצ"ג / Urbs Simeonitarum *Jof.* 19. 5. Amalekitae eam invaserunt 1 *Sam.* 30. 1. Eusebius scribit esse in Daroma, ad vocem Σικελάγ. Paruit illa urbs tempore Saulis regi Gath: quumque David ab eo peteret, daret sibi unam ערי השדה ex uribus campestribus, dedit rex Tzielag: & ab eo tempore illa Judaeis subiecta fuit, 1 *Sam.* 27. 5. Ibidem regio illa appellatur שדה פלשתים campestria Philistaeorum, *comm.* 7. Stephanus Σέκεια, πόλις Παλαιστίνης ὡς Ἰώσηπος. *Secela, urbs Palaestinae, secundum Josephum.*

* T Z I D D I M.

תצ"ד / Urbs in tribu Naphtali. *Jof.* 19. 15.

T Z I D O N. Vide *Sidon.*

T Z I N N A.

תצ"ה / *Num.* 34. 4. *Jof.* 15. 3. Locus in terminis Judae australibus. Eusebius ejus meminit voce Σεννά & notat (sed praeter nominis convenientiam nihil ei loco commune est cum hoc Zinna) esse in octavo lapide Jerichus versus boream vicum Μιγδαλοσέννα.

* T Z I O R.

תצ"ו / Urbs tribus Juda. *Jof.* 15. 54.

T Z O R. Vide *Tyrus.*

T Z O R A.

תצ"ז / Urbs tribus Judae in planitie *Jof.* 15. 33. non longe ab Estaal, *Jud.* 13. 25. & 16. 31. Danitis attributa *Jof.* 19. 41. Est vicus in finibus Eleutheropolis versus septentrionem, pergentibus Nicopolin in decimo miliario. Eusebius ad vocem Σαυδά. Sic ibi legitur male pro Σαραά. Meminit etiam Hieronymus ad vocem

vocem *Sarea*, locatque juxta Estaol, & Eusebius ad vocem Σωρίκ.

* T Z U R. Vide *Tyrus*.

* V E T E R O C A R I A.

Hoc modo in Notitia dignitatum Imperii memoratur, *Equites primi felices sagittarii indigenae Palaestinae Saburae sive Veterocariae.*

U L A M A I S.

Est 'Oυλαμαίς nomen urbis, postea Dan dictae: uti legitur in versione Graeca *Judic.* 18. 29. καὶ ἦν 'Oυλαμαίς ἔνομα τῆς πόλεως τὸ πρότερον. Sed natum hoc est ex Hebraeis vocibus לואלם ליש שם העיר לראשונה. Et *Oulam Lais* erat nomen urbis antea. Sed quum ליש *Lais* appelletur illa *cap.* 18. *commate* 7. 14. & 27. videtur לואלם non ad ipsum nomen pertinere, sed per *olim* vertendum. Notandum eandem phrasin de urbe Luz adhiberi, & illic ex verbis לואלם 'Oυλαμλζ fecisse interpretes Graecos.

U L A M M A.

'Oυλαμμά. Vicus qui Diocaesarea aberat 12 miliaria versus ortum. Eusebius ad vocem 'Oυλαμμάς.

U L A T H A.

'Oυλάθα. Urbs inter Galilaeam & Trachonitin sita, quemadmodum *Pancas*. *Josephus Ant.* xv. 13.

* U M M A.

מפח / Urbs in *Ascher*. *Jos.* 19. 30.

U S H A.

אשא / Urbs sede Synedrui post excissas Hierosolymas nobilitata. Ubi fuerit, incertum est. Videtur tamen fuisse in Galilaea, quia in *Schir Hassichirim Rabba fol.* 15. *col.* 4. recensentur

tur aliquot doctores Hebraeorum, congregati hoc loco ut docerent, R. Juda, R. Nechomia, R. Meir, R. Jose, R. Simeon Ben Iochai, R. Eliezer fil. R. Jose Galilaei, & R. Eliezer Ben Jaerob: & mox dicitur *שלוח אנל וקני הגליל וכו'* *missurunt ad fineres Galilaeae, & dixerunt, quisnam vult discere veniat, dicam &c.* Post appellatur *עיר נבו* & R. Juda *בן עיר* incola illius urbis: cui primas in disserendo propterea detulerunt. Dissertationis illius compendium huiusmodi recantatur, ut & quid alii post eum dissererint. Utsa iungitur etiam cum Tiberiade in *Geographia Sive fol. 15. 2.* *כחלות של אושא כהדות של כבריא* *Attinac ex Utsa & Tiberiade.*

* USSEN SCHEERA.

שארן / Urbs condita a filia Ephraim. *I Chron. 7. 24.*

X A L O T H.

Ξαλάθ. Vicus situs in Campo magno, terminus latitudinis Galilaeae inferioris ad meridiem, uti Berabee erat ad boreum. Joseph. *bell. III. 2.* Hegesippus legit *Ξαλάθ lib. III. 6.* Memoratur eidem Josepho *in vita p. 1016.* *Ξαλλώ*, quo acceriscatur Josephus a Jonathan & sociis, qui miserant Hierosolymas ut eum caperent. Videtur esse idem & Θ ablatum, uti *Μεζώ* pro *Μεζίδ.*

Z A B U L O N.

Ζαβυλών. Urbs munita Galilaeae, quae Ptolemaidem dirimit a Gentium terris. *Ζαβυλών ἢ καλεῖται ἀνδρών. Διορίξει δι' ἀπὸ τῶ ἰθύνε τὴν Πτολεμαίδα.* Meminit ejusdem Josephus *de bell. III. 2.* uti scribit inferioris Galilaeae longitudinem esse a Tiberiade *μύχι Ζαβυλών*, ἢ ἐν τοῖς παραλλοῖς Πτολεμαῖς γειτον τὸ μύχι ἐκτείνεται usque ad *Zabulon*, *καὶ ἰν τῶ μάλιστα νικίαι ἐστ Πτολεμαῖς, προτενδῖται.* Ita quidem legendum censuo, quum in editis codicibus male legatur *μύχι Χαβυλώνης ἐν τοῖς παραλλοῖς.* Videlicet pro *Ξαλλώνης* substituendum est *Ζαβυλών*, uti liquet ex loco Josephi

mox allato, & versione Rufini, qui Zabulon legit. Nam χαβελώνη, ut pro regione זבולון accipiatur, huc non pertinet: sita in finibus Tyriorum, licet & Χαβαλών γῆ in *Antiq.* & Ζαβαλὼν l. 1. contra Apionem ab eo scribatur vel a librariis potius. Deinde vox Χαβελώνη in duo dividenda est, & ἥ referendum ad sequentia. Denique hinc obiter discimus Ptolemaidis & Tiberiadis fere eandem latitudinem geographicam esse, quum illa ad occiduum, haec ad ortum, terminus fuerit Galilaeae inferioris. Concilio Nicaeno interfuit episcopus Zabulonites: quam puto eandem esse ac nostram. Variantius in familiis Romanis putat in nummo gentis Sosiae hanc expressam literis Z A. sed Begerus ad Zacynthum refert. At haec nimis incerta sunt. Urbs Zebulun in Ascher *Jos.* 14. 27. possit esse eadem.

Z A N O A C H.

צנח / Urbs in tribu Juda *Jos.* 15. 56. *Nehem.* 3. 13. Est & alia in planitie ejusdem regionis *Jos.* 15. 34.

Z E B E C E.

Stephanus ἐν Ἑθνικοῖς. Σεβέκη, πόλις τῆς Γαλιλαίας. Ἰωσήπος Ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας πέμπτω. Τὸ ἑθνικὸν Ζεβεκηνὸς, ὡς αὐτὸς. Zebecce, urbs Galilaeae. *Josephus lib. v. Ant. Jud. Gentile est Zebecenus. Sic idem.* At ego non inveni in Josepho nomen Ζεβέκη sed Βεζέκη, *Ant. v. 1.* nomen urbis ubi Cananaei Hebraeos expectabant iniriuri praedium. Ita solent transponi literae, ut Ἰαβάτη pro Ἰατάθη, יטבה, *Josephus, Antiq. x. 4.* Καδιερεμίται pro Καριεθεμίται *Antiquit. v. 1.*

Z E C A.

צקא. Urbs tribus Judae. *Josephus Ant. viii. 3.* צקא Azeca *2 Chron. 11. 9.* Abest γ, quia & in pronuntiatione omitti illud solet, & in scriptione nonnunquam ut בכנו pro בעכו *Mich. 1. 7.*

Z I A.

Zia. Vicus qui Philadelphia 15 miliaria aberat versus occidentem. Eusebius ad vocem Ζήμ.

Z I P H.

זיפ / Nomen urbis in tribus Judae parte australi. *Jos.* 15. 24. Est & alterius loci nomen in portione ejusdem tribus, non longe a Carmel. *Jos.* 15. 55. unde solitudo Ziph nomen accepit, in qua David delituit 1 *Sam.* 23. 14. 15. unde gentile ducitur זיפ 1 *Sam.* 23. 19. Erat in octavo miliario a Chebron in Daroma, teste Eusebio. Ζιφά appellatur Josepho *Ant.* viii. 3. cui & commemoratur Καινή, locus in agro Zipheno *Am.* vi. 14. Stephanus Ξιφναίος videtur legisse in Josepho. Ita ille, Ξιφνή, (nunc Ζιφνή) legitur, & nusquam Ζιφναίος) Χώρα Παλαιστίνης. Ἰώσηπος ἐκ τῶ Ἰσραηλῆος ἰσοπλάς τὸ ἐθνικὸν Ξιφναίος φησὶ. Xiphene. Regio Palaestinae. *Josephus* lib. vi. histor. Jud. gentile Xipheneus effert.

* Z I P H R O N.

זיפון / Urbs in limite terrae Israeliticae boreali. *Num.* 34. 9. Hieronymus ad *Ezech.* 47 scribit, *Ibunt confinia usque ad Zephrona, quam urbem hodie Zephyrium oppidum Ciliciae vocant.* Sed nimis longe abest haec urbs a terra Israelitica.

Z I Z I U N.

Vicus Palaestinae, tempore Imperatoris Maximiani. Commemoratur in actis S. Zenonis & Zenae editis ex MS. Vaticano & infertis actis Sanctorum Junii *tom.* iv. pag. 476. κατὰ τινὰ κώμην Παλαιστίνης λεγομένην Ζιζιὺν in vico quodam Palaestinae dicto *Zizium.* Estne Ziza Arabiae Petraeae, Ptolemaeo memorata?

Z O A R A.

Nomen hujus urbis Ζώαρα Graecis scribitur, & Ζώρα, uti &

& Σεγώρ vel Σηγώρ, Hebraeis **צור** *Tzoar*, Arabibus **زعر**. Commemoratur *Deut.* 34. 3. & *Gen.* 13. 10. Olim nomen ei fuit **בל** *Bela*, *Gen.* 14. 2. Vide supra ad vocem *Bela*. A **בל**, quod absorbere notat, nata est traditio cujus meminit Hieronymus, *question. Hebr. in Genesin cap. 14. 3. Tradunt Hebraei hanc* (*Bela quae & Segor*) *candem in alio Scripturarum loco* (*1 Sam. 9. 4.*) *Salisa nominari, dicitque rursum μόσχον τριετίξασα, i. e.* (*Jes. 15. 5.*) *vitulam conernantem, quod scilicet tertio terras motu absorpta sit. Idem sere ad Gen. 19. 30. De Segor, quod frequenter terrae motu subruta, Bale primum &c. Verum inivola est haec observatio: nec sola urbs Zour appellatur in sacro codice vitula τριετίξασα. Vide Jer. 48. 34. Theodoretus quest. in Genes. inter. 70. 'Εκείναι δὲ παντάπασι ἐσὶ κατατροχίας ἀθάσι' θεασάμεναι γὰρ τὰς μὲν τέσσαρας πόλεις καὶ τὰς κάμας ἀπάσας ἐμπρησθεῖσας τῷ ὑετῷ τῶν πυρῶν, τὰς δὲ τὴν Σηγώρ εἰκάντας καταποδόντας τὸτο γὰρ σημαίνει τὸν ἄνθρωπον κατὰ ποσὶς γὰρ ἡ Σηγώρ ἐμπρησθεῖται' ἐτέπασαν πᾶσαν ἀγρὴν ἀπολωλέναι τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν. Illae autem (illae Lotii) a crimine omni immunes sunt. Videntes enim urbes quatuor & vicos omnes pluvio igne concrematos, incolas autem Segor terrae hiatus absorptos (nomen illud enim hoc significat quia Segor vertitur absorptio) putabant totum genus humanum interiisse.*

In versione Latina Actorum concilii Chalcedonenfis quibus Musonius Zoarorum episcopus subscripsit legitur *tom. iv. conciliorum pag. 80. Zoara Palaestinae secundae*: at error est, uti liquet ex notitiis veteribus ecclesiasticis supra exhibitis *lib. i.* & ex ipsis hujus concilii actis, ubi in actione xv Musonius Ζωάρων episcopus inter Palaestinae tertiae episcopos numeratur. Palaestinae etiam hanc urbem nuncupat Stephanus ἐν Ἐθνικοῖς. Ζώρα ἐστὶ πόλις μεγάλη, ἡ φέρριον ἐν Παλαιστίνῃ, ἐπὶ τῇ Ἀσφάλτιδι καλεσμένη Ζώρα ἀδεύεως. Δηλοὶ δὲ τῇ Ἑβραίων φωνῇ τὸ μικρὸν, ὅποι Λωτ ἐφυγε καὶ ἐσώθη ἀπὸ τῆς Σοδομιτικῆς ἐργῆς. *Zoar est vicus magnus vel arx in Palaestina adiacum Asphaltum. Zoara dicitur genere neutro: significat id Hebraice parvum. Lot eo fugit & evasit iram Sodomiticam.*

Josiphus eam appellat Ζώρα χωρίον vicinum Sodomae *Ant. i. 12. & Ζώρας Ant. xiv. 2.* ubi dicitur esse urbs, quam Judaei Arabibus eripuerunt. *Lib. v. de bell. cap. 5. Ζώρα τῆς Ἀραβίας* dicitur,

& eo usque tradit se extendere lacum Asphaltitem. Atque ita quoque Eusebius in onom. ad vocem *Θαλάσσα ἡ ἀλική* scribit mare mortuum esse inter Hiericho & Zoaram. Videtur sita verius latus orientale lacus Asphaltitis magis quam occidentalis, quia Eusebius ad vocem *Λαβὴ* scribit eam esse *μεταξὺ Ἀραπέλων καὶ Ζωαρῶν*, inter *Arapolim* & *Zoara*. Et ad vocem *Νεμῶν* (ita enim pro *Νεμῶν* legendum est) vicum Moabitudis *Βενναμῶν* esse ad septentrionem Zoarae. Quum autem Moabitis fuerit ad ortum maris mortui etiam Zoara eo vergere censenda est, quod ad septentrionem ejus loca Moabitica fuerint. Hieronymus ad *Jes. 15*. *Segor in finibus Moabitarum sita est, dividens ab eis terram Philisthinam.* Postea is locus Palmer dictus est, teste Gulielmo Tyrio, *hist. l. xxii*. Idem Hieronymus ad vocem *Φινῶν* scribit eam inter Petram & Zoara fuisse: & ad vocem *Βαβλᾶ* (*Βבלᾶ*) notat praesidium Romanorum Zoarae fuisse. In notitia dignitatum imperii Romani etiam memorantur *equites sagittarii indigenae Zoarae*. Vide supra.

Ad notitiam Zoarorum etiam hoc facit quod narrat Ananias Simaita, in *questionibus* pag. 528. *Καὶ γὰρ πρὸ ὀλίγων χρόνων παραγενόμενοι εἰς τὴν νῆσον Θάλασσαν εἰς τὰ μέρη Ζωηρῶν καὶ τετραπυρίας (τετραπυρίας) ἔνθα χαλεποὶ τινες καὶ φθοροποιοὶ καὶ κωσώδεις καὶ σιπτινοὶ κατ' ὁμοιότητα Κύπρου τυγχάνουσι εἰ αἶρες, εἶθον πάντας τὰς ἀιχμαλώτους τῶν κατὰ σπορῶν τῶ δημοσίων Κυπρίων τυγχάνοντες. Καὶ δὲ θαυμάσαντες καὶ τὴν αἰτίαν ἐφωτίσαντες εἰ τὰ αὐτοῦ διδουκίσαντες ταύτην πρὸς μὲ τὴν ἀπίκριτον δαδάκασιν ὅτι εἰ πρὸς εὐχοῦται οἱ ἐνταῦθα αἶρες ἕτερα σώματα, εἰ μὴ τὰ ἀπὸ Κύπρου. Καὶ γὰρ πολλοὶ φασὶ πεμφθέντες ἄλλα διαφύων χρόνων ἀιχμαλωτοὶ ἐν τὸς ὀλίγους χρόνους ἐφθάρσαν καὶ ἀπέθανον.* Quum non ita pridem ad mare mortuum & quidem ad partes Zoarorum & Tetrapyriae essem profectus, ubi aer est exitiosus, aspersus, & ad purificationem generandum idoneus, instar ejus qui est in Cypro, illic inveni omnes captivos servos eorum qui publicis agris colendis praesunt Cyprios esse. Quod quum mirarer & causam rei intelligere cuperem, ii qui illic habitant hoc mihi responsum dederunt, aerem hujus loci non ferre alia corpora quam ex Cypro: saepe missos fuisse ex aliis regionibus captivos sed qui brevi spatio vitam cum morte commutaverint.

F I N I S.

SYLLABUS MUTANDORUM

Pag. 38. versu 16.

Lege *Aegyptii* pro *Phoenices*.61. 11. lege *undecim*, & versu sequente *vicinias*.— 33. lege *a Ceylode insula* aut *Cad.*67. 1. lege *Hielratos*.82. ult. *Philon* 83.108. ult. *Horacae*.129. 1. *ut illi* & sequentia usque ad *inhabilis* transferenda sunt ad pag. 130. lin. 10. ante *Peracae* &c.155. 2. lege *Δαρος* (*Fedacoris* potius) quae aliquando permittantur inter se, ut & apud Josephum *lib. 1. de bell. cap. 6.*166. 11. infra *ΩΩΥ* lege *ΩΩ*.170. 4. dele *Bethschemesch*.178. 15. lege *extendisse*. Verum si *Samaritiae* nomine peritio *tribuum Ephraim* & *Adenasse* intelligitur, omnino ad mare pergit: sed videntur *Judaei Samaritanos* ab ora *litoral* compulisse ad *mediterranea* illo tempore.193. 1. lege *Videtur regio Gemmarum* &c.

209. 25. lege 30.

212. 4. lege *tres* post *Scythopolin* sequentes.241. 34. lege *in lacum*.247. 14. lege *addens halitum*.248. 16. lege *fumant fontibus*.— 18. lege *praedit*.— 27. lege *lib. 111. cap. 25.*255. 29. lege *eodem modo*.258. 14. dele *dicunt*.260. 22. lege *Palastinae formam* & *Janiam*.268. 8. lege *vadi Apher*.270. 28. lege *quia non*.278. 4. lege *communi*, *condi*.300. 23. lege *fons Rogel*. *Jos. 15. 7.* *quomodo* & *de hoc* & *alii incertum* sic, *simile locorum an fontium nomina*. Posses tamen *fons Rogel* ille esse qui hodieque *juxta viam ducentem Hier. solymis Jerichuntem* conspicitur. *Fons Jacobi* &c.304. 4. lege *iatas* 54.305. 18. lege *iracundum esse colligi* posset (*de qua re vide infra lib. 111. ad vocem Sappir*) ex *Eusebio* &c.320. 6. lege *occafus aestivo versu ortum brumalem*.— 17. lege *in aes*.323. 6. lege *בזר בר*.367. 12. lege *c. 11.*420. in notis, dele *omnia* quae ad n. 10. notata sunt.426. 30. lege *spatio*.431. 37. lege *a continente*. Sed alii interpretantur, *καὶ ἀπέχει στάδια ἀπὸ Ἰαλαρτίας ἢ Ἰαλαρτίουρος*.451. 33. lege *24 stadia*.470. ult. lege *ita fere*.471. 16. dele *Ad vocem* & sequentia usque ad *quoniam*.480. 1. lege *subjicimus*.484. 16. dele *Legendum* &c. usque ad *lapide*.489. 21. lege *Eusebius ad vocem 'Agnò* scribit *22 miliaria Chebronem abesse Hierosolymis*. Et ad *vocem Χεβρον* &c.

494. ult. dele & 4.

501. 21. dele *rectius*.518. 6. lege *argumento*.524. penult. lege *ubi tria*.531. 1. in notis, forte *'Adδρον* & *statim* vers. 4. lege *ob non legenda* nam sequitur *Δάρον cypriopus*.532. dele *notam* ad n. 3.

T t t t t 2

549.

549. 28. dele *mibi sament* &c. usque
ad *campi*.

570. 28. lege *dissuo*.

631. post *versus* 9. infere.

BETHANIM.

Βηθανίμ. *Vicus qui a Chebrone abe-*
rat 4 miliaria, 2 a serebintho. Euse-
bius ad vocem 'Agi.

* BETHANOTH.

בית ענתי, *urbs tribus Judae. Jos.*
15. 39.

BETHARIM.

Vicus juxta Diospolin. Eusebius ad
vocem 'Agiμ.

BETHASA.

Vicus nobilis in regione Aeliae, 15
inde miliaribus. Eusebius ad vocem
'Atáv.

687. ante *Cabharcozia* infere.

CAPHARCHOBRA.

Vicus Gazacorum. Sozomenus hist.
VI. 32.

719. 19. lege *nec ultra*.

767. ante *Ether* infere.

ETAM. Vide *Aitam*.

858. 1. lege *non intra*.

813. ante *Maesalorb* infere.

MADON.

מדון *Jos. 11. 1. jungitur cum Ac-*
schaph & Schimron: & Jos. 12.
19.

919. 24. lege *si Eusebium audimus*.

999. ante *Sepphoris* infere.

SEPHARAM.

Ubi Synedrium magnum confedit
post excidium Hierosolymitanum.

1017. 1. lege *Σιλώ* vel.

ARGUMENTA CAPITUM

LIBRI PRIMI.

D E nomine terrae Canaan. Pag. 3	<i>speciatim de Aegypto agitur.</i> 57
C A P. II.	C A P. XII.
De nomine terrae Israëliti- cae. 8	De regione Edom. 66
C A P. III.	C A P. XIII.
De nomine terrae Dei, & promissionis. 16	De sedibus Philistaeorum. 73
C A P. IV.	C A P. XIV.
De nomine terrae sanctae. 21	De Amalekitide. 78
C A P. V.	C A P. XV.
De nomine terrae, alia voce non adjecta. 28	De Gebalene. 82
C A P. VI.	C A P. XVI.
De nomine Judaeae. 31	De Arabia. 84
C A P. VII.	C A P. XVII.
De nomine Palaestinae. 37	De Nabataeis. 90
C A P. VIII.	C A P. XVIII.
De nomine Syriae Palaestinae, Syriae, & Coelesyriae. 42	De Kedarenis. 95
C A P. IX.	C A P. XIX.
De nomine Idumaeae & Phoenices. 48	De Midianitis. 97
C A P. X.	C A P. XX.
De situ Palaestinae respectu universi orbis terrarum. 51	De Moabitis. 100
C A P. XI.	C A P. XXI.
De situ Palaestinae respectu gentium vicinarum, in quo	De Ammonitis. 103
	C A P. XXII.
	De Ituraea sive Avranitide. 105
	C A P. XXIII.
	De Trachonitide. 108
	C A P. XXIV.
	De Phoenice & Syria. 110
	Tttttt 3 De

ARGUMENTA CAPITUM.

C A P. XXV.	<i>ritica, Sepheia, Sarena, aliisque.</i>	185
<i>De terminis quibus Palaestina desinitur in sacro Codice.</i>	C A P. XXXIII.	
113	<i>De partibus terrae transjordanicae, Gileaditide, Peraea, Gaulomitide, Bata-naea & Decapoli.</i>	193
C A P. XXVI.	C A P. XXXIV.	
<i>De terminis quibus Palaestina describitur ab aliis scriptoribus.</i>	<i>De partitione Palaestinae in primam, secundam, & tertiam.</i>	204
124	C A P. XXXV.	
C A P. XXVII.	<i>Continens excerpta ex notitiis veteribus ecclesiasticis de urbibus Palaestinarum tri-um.</i>	214
<i>De partitione terrae Israeliticae facta inter posteros Canaan, ante adventum Israelitarum.</i>	C A P. XXXVI.	
135	<i>Continens excerpta ex notitia veteri dignitatum imperii Romani.</i>	229
C A P. XXVIII.	C A P. XXXVII.	
<i>De partitione terrae Israeliticae facta inter tribus duodecim.</i>	<i>De mari magno quod Palaestinae allicit.</i>	234
142	C A P. XXXVIII.	
C A P. XXIX.	<i>De lacu Asphaltite.</i>	238
<i>De partitione terrae Israeliticae Salomonaea.</i>	C A P. XXXIX.	
169	<i>De lacu Tiberiadis.</i>	258
C A P. XXX.	C A P. XL.	
<i>De partitione terrae Israeliticae in tetrarchias & toparchias.</i>	<i>De lacu Samachomite.</i>	261
172	C A P. XLI.	
C A P. XXXI.	<i>De lacu Phiala.</i>	264
<i>De partibus majoribus terrae cis Jordanem, Judaea, Samaria, & Galilaea.</i>	C A P. XLII.	
177		
C A P. XXXII.		
<i>De partibus minoribus in quas divisa fuit terra cis Jordanem, Daroma, Gera-</i>		

ARGUMENTA CAPITUM.

CAP. XLII.	De palude Cendevia, lacu Asphar, alisque minori- bus. 267	CAP. XLIX.	De Chermone. 322
CAP. XLIII.	De Jordane. 270	CAP. L.	De Carmelo. 327
CAP. XLIV.	De fluminibus terrae trans- jordanicae. 279	CAP. LI.	De Tabore. 331
CAP. XLV.	De fluminibus terrae cisjor- danicae. 283	CAP. LII.	De monte Olivifero. 337
CAP. XLVI.	De fontibus, thermis, & cisternis. 298	CAP. LIII.	De reliquis montibus Palaes- tinae. 341
CAP. XLVII.	De montibus Palaestinae. 304	CAP. LIV.	De vallibus Palaestinae. 347
CAP. XLVIII.	De Libano. 311	CAP. LV.	De campis Palaestinae. 359
		CAP. LVI.	De locis incultis & sylvis Pa- laestinae. 373
		CAP. LVII.	De fertilitate Palaestinae. 379

ARGUMENTA CAPITUM

LIBRI SECUNDI.

CAP. I.	De mensuris quibus in- tercivita locorum ve- teres metantur. 395	CAP. III.	De viis publicis Palaestinae. 404
CAP. II.	De signis intervallorum, sive Lapidibus miliariis in viis Palaestinae collocatis. 401	CAP. IV.	De intervallis locorum per quae viae publicae tendunt, uti in tribus antiquissimis itinerariis Romanis notata sunt.

ARGUMENTA CAPITUM.

<i>sunt.</i>	414	C A P. X.	<i>De intervallis locorum Palaestinae a Ptolemaeo notatis.</i>	456
C A P. V.		C A P. XI.	<i>De utilitate scriptorum geographicorum Eusebii ac Hieronymi, & quae in illis deficiunt.</i>	466
<i>De longitudine & latitudine Palaestinae universae.</i>	421	C A P. XII.	<i>De intervallis locorum quarum Eusebius & Hieronymus meminerunt.</i>	479
C A P. VI.		C A P. XIII.	<i>De intervallis a Procopio Gazaeno notatis.</i>	500
<i>De intervallis locorum in sacro Codice notatis, situ Emmauntis, Bethaniae, aliisque.</i>	425	C A P. XIV.	<i>De intervallis locorum memoratis ab Arriano, Diodoro Siculo, Theophrasto, Justino martyre, Origene, & aliis.</i>	506
C A P. VII.				
<i>De intervallis locorum in ora maritima Palaestinae a Scylace & Strabone traditis.</i>	430			
C A P. VIII.				
<i>De intervallis locorum a Plinio & Solino memoratis.</i>	438			
C A P. IX.				
<i>De intervallis locorum Palaestinae quae in scriptis Josephi commemorantur.</i>	441			

TERTIUS LIBER,

Index ipse urbium & vicorum Palaestinae, per capita digestus non est, sed secundum ordinem elementorum.

I N D E X

L O C O R U M S. C O D I C I S,

qui aut citantur aut illustrantur.

G E N E S I S.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
12.		64		8.	553		10.	357
		65	13.	2.	139		13.	138
		74		3.	255		14.	734
		75		3.	553		14.	921
		137		7.	139		17.	354
	3.	66		10.	361		17.	356
	6.	62		10.	763		17.	357
	13.	66		10.	1065		17.	894
	15.	136		15.	18		18.	976
	15.	137		18.	425	15.		140
	15.	1010		18.	709			141
	16.	138		18.	886		13.	90
	16.	832	14.	2.	622		16.	138
	18.	141		2.	1065		19. & seqq.	136
	19.	5		3.	187		19.	140
	19.	118		3.	236		20.	141
	19.	121		3.	254		21.	138
	19.	123		5.	79	19.	15.	1020
	19.	136		5.	102		25.	545
	19.	545		5.	141		29.	1019
	19.	787		5. bis.	508		37.	100
	19.	815		7.	115	20.		805
	19.	871		7.	138		1.	804
	19.	1058		7.	708		1. 2.	805
12.	5.	346		7.	764	23.	2.	709
	5.	636		8.	354		2.	724
	6.	354		8.	622		2.	882
	8.	552		10.	349		6.	356
								Cap.

V V V V V V

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	7.	137		35.	98		3.	99
	17.	883		39.	67		4.	4
	20.	137	37.	14.	357	12.	25.	25
25.	2.	98		14.	709	13.	5.	136
	12.	99		17.	741		17.18.	77
	13.	96		25.27.28.	99	16.		352
	18.	80	38.	5.	701		13.	973
	18.	755		5.	706		22.	755
	18.	877		21.	761		31.	755
26.	1.	804	39.	19.	765		35.	4
	1.	805	41.	2.	535	17.	8.	79
	27.	804	46.		62		13.	79
28.	19. <i>ter</i>	876		16.	584	18.	5.	99
29.	24.28.	255		21.	62	20.	24.	17
31.	13.	636	48.	7. <i>bis</i> .	643	23.	23.	136
	47.	133		7.	704		31.	20
	49.	900		7.	765		31.	77
32.	2.	882		22.	138	25.	2.	17
	3.	67	49.	8.	34		8.	17
	22.	882		10.	35	29.	1.	17
	23.	282		11.	388	30.	31.	17
	30.	925		13.	539	32.	31.	234
33.	17.	976	50.	10.	601	LEVITIC.		
34.	30.	139		11.	520	11.	9.	350
35.	4.	1004		11. <i>bis</i> .	522	23.	17.	25
	16.	704	EXODUS.			25.	3.	17
	19.	1058	3.	1.	98		23.	16
	21.	897		1.	99		23.	17
	27.	886		8.	136		38.	4
36.	12.	78		8.	388		55.	17
	20.	68		12.18.	99	NUMER.		
	32.	67			352	2.	3.	34
	33.	65	4.			Cap.		
	35.	67						

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
3.	13. <i>bis.</i>	17		14.	282		33.	194
7.	12.	34		23.	825		33.	601
10.	14.	<i>ibid.</i>		24.	104		34. <i>bis.</i>	163
	31.	99		24.	583		34.	195
11.	16.	17		24.	138		34.	582
12.	23.	350		26.	101		34.	735
13.	3.	114		26.	102		35.	602
	3.	117		30.	893		35.	864
	21.	116	22.	3. 4.	98		36.	641
	21.	119		5.	105		36.	650
	22.	117	24.	20.	80		37.	162
	22.	120		21.	80		37.	632
	22.	709		21.	140		37.	720
	26.	114	25.	1.	98		37.	724
	28.	388		6.	<i>ibid.</i>		37.	749
	29.	137	27.	14.	115		38. <i>bis.</i>	611
	29.	138		14.	117		38.	908
	29. <i>bis.</i>	139	28.	2.	17		38.	1003
	30.	79	31.	16.	98		39.	138
	30.	305	32.		194		40. <i>bis.</i>	195
14.	25.	80			624		40.	196
	30.	4			825		42.	698
20.	1. <i>bis.</i>	117		3.	650		42.	911
	12.	4		3.	735	33.		117
	13.	18		3	883		13.	755
	16.	115		3.	901		34.	781
	16.	116		3.	990		34.	951
	16. <i>bis.</i>	117		4.	201		36. <i>quater</i>	116
	18.	79		8.	114		39.	119
	18.	894		11.	5		40.	574
21.	1. 3.	574		11. <i>bis.</i>	18		48.	102
	3.	721		29.	194		49.	102
	13.	102		29.	195		49.	521
	13.	138		32.	198			

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	pag.	Cap.	Comm.	pag.
	49.	642		2.	116		4.	201
	50.	102		2.	668		8.	324
	51.	4		4.	163		9.	117
34.		125		7.	125		9.	324
	3.	66		19.	115		10.	976
	3. <i>bis.</i>	117		19.	138		12.	24
	3.	124		19.	668		12.	582
	3.	236		24.	138		13.	141
	4.	114		43.	115		13.	194
	4.	125		44. 45.	80		13.	201
	4.	706		46.	116		14.	77
	4.	1060	2.	1.	67		14.	108
	5.	605		5.	67		14.	112
	6.	118		9.	102		14.	201
	6.	923		9.	577		14.	879
	7. 8.	118		10.	100		16.	104
	8.	323		10.	102		17.	240
	9.	118		12.	68		17.	377
	9.	1064		14.	115		29.	354
	10.	991		19.	103	4.	4.	50
	11.	258		19.	104		43.	377
	11.	263		23.	74		43.	661
	11.	554		23.	140		43.	815
	11.	991		23.	787		43.	966
	15.	1044		27.	67		43.	967
	20.	709		29.	5		46.	652
35.	3.	371		31.	19		48.	323
	13.	6		31.	24		48. <i>bis.</i>	324
				32.	825		48. <i>bis.</i>	582
				36.	194		49.	240
				36.	582		49.	361
				37.	104		49.	724
				37.	282	7.	1.	135
			3.		104	8.	7.	299
								Cap.

DEUTER.

1.	2.	67
	2.	99
	2.	114

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	7.	388		2.3.	19		11.	354
	8.	50		3.	186		11.	552
	8.	381		3.	358		24.	376
	15.	436		3.	360	9.	1.	187
11.	11.	350		3.	829		7.	140
	24.	20		3.	868		10.	138
	24. <i>bis.</i>	235		3.	1065		10.	187
	29.	504		4.	5		10.	598
	30.	811		4.	18		17.	618
	33.	545					17.	699
13.	5.	5	LIBER				17.	811
	37.	5	JOSUAE.			10.	2.	811
14.	48. 49.	118	1.	4.	137		3.	870
20.	17.	138		4. <i>bis.</i>	234		3.5.	827
22.	10.	388		13.	24	10.	10.	346
29.	1.	101		13.	24	10. <i>bis.</i>	10. <i>bis.</i>	603
	8.	5	3.	10.	135		12.	357
	22.	255		13. <i>bis.</i>	277		12.	553
31.	2.	18		15.	273		23.	827
	2.	19		15.	275		29.	873
32.	43.	28		16.	240		29.	885
	49.	5		16.	277		39.	734
	49.	101		16.	544		41.	114
	49.	342		16.	1058	11.		262
	49.	829	4.	19.	811		1.	146
	52.	5	5.	1.	7		1.	543
33.	2.	83		11.	4		1.	708
	6.	353	7.	2.	425		1.	1068
	12.	840		2.	426		2.	360
	22.	201		2.	552		2. <i>bis.</i>	724
	23.	540		2. <i>bis.</i>	631		2.	905
34.		734		2.	738		2.	1011
	1.	19		5.	991		3.	123
	1.	194	8.	9.	552			
			VVVVVV 3					Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Pag.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	3. <i>bis.</i>	139		5.	77		5.	610
	3. <i>ter.</i>	140		5.	324		8.	194
	3. <i>bis.</i>	324		5.	610		9.	735
	3.	900		5.	611		9.	893
	5.7.	262		7.	66		10. 11.	201
	8.	123		7.	198		11. <i>bis.</i>	324
	8.	358		8.	187		13.	77
	8.	1011		9.	552		13.	112
	10.	708		10.	888		13.	520
	16.	187		13.	802		13.	879
	17.	66		14.	721		16.	162
	17.	68		18.	871		16.	583
	17.	324		19.	1068		16. <i>bis.</i>	893
	17.	350		20.	543		17.	163
	17.	358		20.	991		17.	615
	17.	610		21.	1025		17.	632
	17.	893		21.	1032		17.	720
	19. <i>bis.</i>	140		22.	540		17.	735
	20.	894		22.	864		18.	697
	21.	560		23.	812		18.	825
	22.	785		23.	905		19.	724
	22.	814	13.		162		19.	1003
		180		2. <i>bis.</i>	180		19.	1059
12.	1.	118		3.	77		20. <i>bis.</i>	642
	1.	610		3.	140		20.	652
	2.	104		3.	286		21.	1018
	2.	118		3.	377		23.	105
	2.	582		3.	409		24.	825
	3.	258		3.	586		25.	194
	3.	360		3. <i>bis.</i>	746		25.	583
	3.	642		3.	787		26.	162
	3.	724		4.	572		26.	163
	4.	112		4.	892		26.	200

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	26.	661			870		10.	1042
	26.	667		1.	66		11.	610
	26.	720		1.	114		11. <i>bis.</i>	746
	26.	734		1.	142		11.	824
	26.	875		2.	114		13.	143
	26.	966		2.	252		13.	709
	27.	162		3.	114		15.	726
	27.	641		3. <i>bis.</i>	117		15.	734
	27. <i>bis.</i>	650		3.	146		16.	803
	27.	882		3.	346		19.	300
	27.	1022		3.	694		21.	66
	27.	1057		3.	720		21. <i>bis.</i>	143
	29.	882		3.	1060		21.	668
	30.	162		4.	114		21.	708
	30.	163		4.	142		21.	746
	30.	200		4.	285		21.	755
	30.	201		4.	286		21.	825
	30.	882		4.	605		22. <i>bis.</i>	143
	31.	598		6.	632		22.	544
	31.	746		6.	641		22.	583
	31.	875		6.	897		22.	707
	32.	829		7.	298		22.	722
	32.	201		7. <i>bis.</i>	764		22.	736
14.	4.	371		7.	812		23.	143
	7.	114		7.	1067		23.	668
	11.	331		8. <i>bis.</i>	346		23.	697
	13.	709		8. <i>ter.</i>	353		23.	708
	27.	1063		8. <i>bis.</i>	355		23.	709
	34.	331		8.	839		23.	862
15 ^{ter}		152		8.	841		24.	143
		374		8.	844		24.	145
		586		9.	609		24.	617
		643		9.	908		24.	1029
		656						

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	24.	1064		32.	764		38.	900
	25.	143		32.	871		39.	208
	25.	700		32.	983		39.	604
	25.	701		32.	991		39.	667
	25.	708		33.	549		39.	746
	26.	143		33.	597		39.	1068
	26.	151		33. <i>bis.</i>	604		40.	667
	26.	153		33.	767		40.	726
	26.	559		33.	1026		40.	870
	26.	658		33.	1060		41.	635
	26.	901		34. <i>bis.</i>	761		41.	636
	26.	990		34.	762		41.	885
	26.	991		34.	827		41.	903
	27.	143		35.	827		42.	148
	27.	652		34.	1063		42.	873
	27.	707		35.	148		43.	597
	27.	780		35.	549		43.	862
	28.	144		35. <i>bis.</i>	603		43.	909
	28. <i>bis.</i>	609		35. <i>bis.</i>	604		44.	148
	28. <i>bis.</i>	620		35.	802		44.	604
	28.	665		35.	826		44.	698
	28.	707		35.	827		44.	888
	29.	144		35.	1018		45.	148
	29.	146		36.	148		45.	745
	29.	609		36.	546		45.	782
	30.	144		36.	988		45.	787
	30.	700		37.	148		45.	823
	30.	721		37.	898		47.	606
	30.	755		37.	701		47.	746
	30.	609		37.	1056		48. <i>ter.</i>	305
	31.	144		37.	1058		48.	375
	31.	883		38.	735		48.	604
	32.	144		38.	864		48.	827
	32.	554					48.	909

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Pag.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	48.	990		60.	558		2.	636
	48.	1018		60.	609		2.	841
	49.	566		60.	614		2.bis.	876
	49.	726		60.	643		3.	633
	49.bis.	734		60.	644		3.	809
	49.	870		60.	694		3.	826
	50.	767		60.	725		5.	602
	51.	721		60.	731		5.bis.	633
	51.	812		60.	781		6.	826
	52.	149		60.	887		6.	1025
	52.	573		60.	955		7.	601
	52.	766		60.	957		7.	829
	52.	910		60.bis.	1027		7.	903
	53.	572		60.bis.	1028		8.	156
	53.	658		60.	1034		9.	157
	54.	149		60.	1036		10.	809
	54.	723		61.bis.	375		46.	958
	54.	1060		61.	641	17.		840
	55.	375		61.	897		1.	201
	55.	695		61.	998		1.	765
	55.	870		62.	353		3.	779
	55.	1064		62.	763		5.	201
	56.	864		62.	868		7.	156
	56.	1063		63.	832		7.	157
	57.	149		63.bis.	840		7.	596
	57.	678		63.	844		7.	764
	57.	810		63.	845		7.	897
	57.	1042	16.		657		7.	1004
	58.	150			840		8.	157
	58.	658		1.	157		8.	289
	58.	703		1.	376		8.	1026
	58.	803		1.	636		10.	156
	59.	643		1.	829		10.bis.	157
	59.	755		2.	601		10.bis.	158
	59.	879						Cap.

X x x x x

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	10.	159		19.	632		2.	151
	10.ter.	539		21.	155		2.	620
	10.	888		21.	632		2.	901
	11.	157		21.	829		2.ter.	990
	11.	172		22.	641		3.	145
	11.	522		22.	841		3.	605
	11.	539		22.	1058		3.	614
	11.	657		23.	913		3.	768
	11.	738		23.	923		4.	658
	11.	762		24.	699		4.	755
	11.bis.	842		24.	768		5.	641
	11.	862		24.	913		5.	707
	11.	916		25.	963		5.	1060
	15.	141		26.	699		6.	144
	16.	349		26.ter.	900		6.	145
	16.	357		27.	839		6.	151
	18.	190		27.	844		6.	642
18.		840		27.	862		6.	990
	8.9.	511		27.	1026		7.	145
	11.	155		28.	724		7.	152
	12.	376		28.	810		7.	764
	12.	632		28.	832		7.	767
	12.bis	829		28.	844		7.	973
	13.	602		28.	1058		7.	1030
	13.	633	19.bis.		145		8.	186
	13.	636			152		8.	610
	13.	841		bis.	656		8.	963
	13.bis.	876			657		11.	160
	14.	725		I.	151		11.bis.	298
	15.	ibid.		I.	153		11.	733
	16.	353		I.	157		11.	864
	16.bis.	355		I.	609		11.	887
	17.	346		I.	842		12.	159
	17.	812		I.	844		12.	726
	18.	573		19.	252			Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	12.	737		21.	518		29.	1047
	12.	826		21.	651		29.	1059
	12.	987		21.	761		30.	534
	13.	768		21.	762		30.	1061
	13.	786		22.	331		31.	572
	13.	907		22.	657		33. <i>bis.</i>	160
	14.	298		22.	989		33.	545
	14.	354		23.	1043		33.	558
	14.	703		24.	158		33.	663
	15.	159		25.	534		33.	688
	15. <i>bis.</i>	642		25.	543		33. <i>bis.</i>	716
	15.	697		25.	626		33.	733
	15.	717		25.	703		33.	817
	15.	719		26.	159		33.	824
	15.	862		26.	327		33.	871
	15.	884		26.	543		33.	875
	15.	904		26.	558		33.	892
	15.	991		26.	559		33.	1057
	15. <i>bis.</i>	1017		27.	160		33.	1059
	15.	1060		27.	354		34.	158
	17.	158		27.	635		34.	159
	17.	326		27.	639		34. <i>bis.</i>	162
	18.	489		27.	908		34.	723
	18.	700		28.	118		35.	33
	18.	863		28.	119		35.	161
	18.	992		28. <i>bis.</i>	123		35.	687
	19.	561		28.	518		35.	703
	19.	704		28.	703		35.	717
	19.	992		28.	745		35.	724
	20.	524		28.	968		35.	958
	20.	726		28.	1011		35.	1059
	20.	733		29. <i>bis.</i>	543		36.	545
	20.	826		29.	722		36.	746
	20.	958		29.	963		36.	963

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	37.	697		50.	426		22.	158
	37.	762		50.	1031		22.	633
	38.	160		50.	1032		22.	723
	38.	629		50.	1043		23.	154
	38.	656		50.	1044		23.	656
	38.	721	20.	7.	180		23.	697
	38.	862		7.	305		23.	755
	38.	898		7.	426		24.	553
	41.	154		7.	697		25.	157
	41.	553		7.	709		25.	1025
	41.	767		7.	724		27. bis.	621
	41.	868		7.	1004		27.	662
	41.	1060		8.	167		27.	815
	42.	168		8.	194		28. ter.	158
	42. ter.	553		8.	377		28.	726
	42.	862		8.	966		28.	737
	42.	975	21.		167		29.	566
	42. bis.	988			656		29.	762
	43.	553		6.	200		29.	826
	43.	746		11.	156		30.	159
	43.	755		13.	165		30. bis.	518
	43.	975		14.	734		30.	900
	44.	610		14.	767		31.	716
	44.	755		16.	626		32.	160
	44.	810		16.	656		32.	696
	45.	623		16. bis.	870		32.	703
	45.	787		17.	156		33.	161
	45.	828		17.	801		34.	160
	46.	826		17.	810		34.	696
	46.	895		17.	974		34.	864
	46.	990		18.	558		35.	735
	47.	734		18.	561		37.	720
	47.	873		20.	158		38.	163
	47.	975		21.	<i>ibid.</i>		38.	579
	48.	155						Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	pag.	Cap.	Comm.	pag.
	38.	882		17.	1059		38.	544
	39.	825		18.	586		38.	738
	40.	167		21.	119	2.		126
	40.	1031		21.	839		9.	345
22.	7.	200		21.	844		19.bis.	1043
	9.	4		21.bis.	845	3.	2.	586
	9.	24		22.	841		3.	41
	9.	194		26.	137		3.	140
	10.	4		27.	657		3.	323
	10.	274		27.	841		3.	324
	10.	279		27.	842		13.	80
	10.	803		27.	893		13.	868
	11.	4		27.	992		26.	998
	19.	24		27.	1025		28.	279
	32.	4		29.	809		30.	388
23.	12.	1048		29.	841	4.	5.	426
	32.	426		30.	726		5.	581
24.	8.	135		30.	904		5.	636
	11.	<i>ibid.</i>		31.	119		5.	963
	11.	138		31.	518		11.	1056
	12.	136		31.	534		13.	289
	30.	345		31.	539	5.		895
	30.	1043		31.	543		17.	540
J U D I C.				31.	716		19.	893
I.	4.	139		31.	968		21.	289
	4.	663		31.	1011		23.	896
	5.	139		31.	1047	6.		100
	5.	663		33.	629		4.	80
	8.bis.	840		33.	656		4.	99
	8.	843		34.	155		11.	913
	8.	845		34.	1047		33.	357
	16.	375		35.	975		33.	863
	16.	573		35.	988	7.	1.	300
	16.	858		36.	346		1.	705
			Xxxxxx 3			Cap.		

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	12.	99		20.	102	18.	7.	1061
	22.	522		24.	102		12.	725
	22.	1025		26.	582		12.	883
	23.	642		29.	583		14.	1061
	24.	99		29.	900		17.	803
	24.	632		33.	583		19.	876
	25.	99		33. <i>bis.</i>	899		27.	1061
	25. <i>bis.</i>	913		34.	887		28.	357
	25. <i>bis.</i>	914		35.	521		29.	871
	25.	915	12.	11.	558		29.	1061
8.	4.	914		11.	892	19.		832
	8.	925		12.	553		1.	848
	10.	694		15.	346		13.	810
	11.	911		15.	956		13.	963
	27.	913	13.	25.	767		18.	848
9.		503		25.	1060	20.	1.	194
	13.	619	14.	1.	1042		10.	801
	21.	617		5.	1043		33.	611
	31.	585	15.	6.	1043		47.	845
	36. <i>bis.</i>	332		8.	296	21.	5.	903
	37.	<i>ibid.</i>		9.	872		9.	822
	37.	895		19.	300		19.	871
	41.	580		27.	720		19.	1004
	41.	585	16.	3.	346		19.	1007
	48.	344		4.	288		19.	1016
	50.	1027		4.	692			
	50.	1033		5.	41			
10.	1.	989		26.	785			
	5.	679		31.	984			
	9.	103		31.	1060			
	17.	900	17.	7.	642			
11.	3.5.	1027		7.	643			
	15.	102		7.	644			
	15.	103		11.	740			

R U T H.		
I.	I.	18
	2.	643

I SAMUEL.		
I.	I.	580
		Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	18.	615		40. 43.	327	10.	12. 14.	636
	20.	137		46.	121		33.	196
10.	12.	32	19.	3.	620	12.	10.	1016
	27.	306		3.	668		20.	649
	29.	137		6.	915	14.	7.	83
11.	7.	337		8.	668		7.	864
	13.	845		16.	522		9.	379
	18.	99	20.	1.	112		11.	656
	29.	913		23.	310		13.	856
	32.	845		26.	572		22.	555
	39.	151	21.	1.	602		25.	9
12.		783		1.	863		25.	768
	12.	701		19.	868	15.	16.	1032
	21.	845	22.	3.	574		29.	180
15.	17.	966		20.	966		29.	597
	20.	519					29.	708
	20.	520	2 R E G.				29.	732
	20.	862				16.	6.	554
	20.	863	2.	2.	811		6.	555
	22.	536		21.	300	17.		894
	22.	801		24.	378	18.	32.	381
	22.	900	3.	8.	67		32.	388
	22.	966		8.	69	19.	23.	848
	27.	810		9.	67	21.	19.	822
	33.	1044		16.	298	22.	1.	667
16.	6.	584		16.	350	23.	8.	801
	24.	979	4.	42.	611		10.	353
	34.	829	6.	2.	275		13.	337
17.	3. 5.	293		23.	8		17.	894
	7.	29	7.	6.	137		19.	979
	9.	425	8.	29.	603		33.	120
	9. bis.	1057		29.	964		36.	535
18.	32.	239	9.	13. bis.	694		36.	974

Yyyyyy

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	28.	370		19.	868		14.	83
	28.	381	14.	1.	1025	26.	6.	785
	28.	802		9.	888		6.	823
	29.	370		10.	354		10.	187
				10.	425		10.	268
2	CHRON.			10.bis.	889	28.	5.	112
				13.	805		18. bis.	553
2.	6.	558	15.	9.	151		18.	636
	16.	826	16.	1.	966		18.	656
3.	1.	853		3.	862		18.	803
4.	17.	361		4.	520		18.	812
	17.	1059		6.	900	32.	3.	299
6.	5.	834	19.	4.	581	33.	14.	859
	80.	720		14.	620	34.	6.	894
8.	3.	111	20.		65		21.	<i>ibid.</i>
	17.	67			355	35.	22.	350
	17.	555		1.	685		22.	370
9.	11.	32		2.	708		22. bis.	893
11.	6.	643		2.	763			
	6.	747		2.	764			
	6.	755		10.	102			
	6.bis.	1028		16.	298			
	7.	912		20.	<i>ibid.</i>	1.	3. f.	34
	8.	888		20.	356	2.	22.	909
	8.	889		20.	375		24.	605
	9.	547		20.	1028		25.	725
	9.	870		20.	1029		26.	768
	9.	1063		26.	356		29.	908
	10.	984		26.	685		33.	702
13.	4.	344	21.	1.	356		33.	877
	4.	1058	25.	11.	83		35.	999
	19.	636		11.	354	4.	10.	979
	19.bis.	765		13.	633		11.	50
	19.	861		13.	657		16.	34
						9.	1.	14

E Z R A.

Yyyyyy 2

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
108.	8.	357	8.		180		21.	811
116.	9.	27		8.	16	30.	24.	388
120.	5.	96	9.	11.	77	31.	4.	854
126.	4.	186	10.	15.	743	32.	13.	9
	4.	285		26.	913		15.	190
132.	6.	190		28.	899		19.	<i>ibid.</i>
133.	3.	325		30.	781		18.	910
137.	8.	1048		30.	784	33.	9.	203
				31.	802	35.		188
				31.	883		2.	361
PROVERB.				9.	374		2.	378
8.	22.	679	13.	13.	848	36.	17.	388
			14.		578	37.	24.	190
			15.		550		24.	895
				2. 5.	917	40.	4.	350
ECCLES.				5.	1057	42.	5.	27
7.	26. <i>bis.</i>	689		5.	1065	44.	23.	190
				6.	354	49.	12.	234
CANTIC.				7.	287	51.	9.	940
1.	5.	96		8.	550	53.		644
	14.	763		2.	893	60.	5.	98
2.	1. 3.	190	16.	2.	1057		7. <i>bis.</i>	90
	17.	345		8.	1003		7.	96
4.	2.	282		5.	355	JEREM.		
	4.	1030	17.	6.	1051	2.	6.	27
	8.	324	20.	2.	1056	4.	20.	28
6.	9.	1002	21.	17.	96	6.	1.	641
7.	5.	957	22.	1	354		1.	1056
			23.		1053	7.	14. 15. 17.	845
JESAIA.				10.	1048	9.	12. 13.	392
1.		313		13.	1049	12.	11.	28
	8.	1048	26.	7.	<i>ibid.</i>	16.	18.	16
7.	2.	190	28.	21.	357			

Yyyyyy 3

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
J O E L.			<i>11. bis.</i> 989			12. 11. 350		
			II. 1056			14. 6. 235		
1. 6. 16			14. 902			10. 377		
20. 300			14. 1056			10. 772		
2. 3. 388			15. 888			10. 973		
10. 235			15. 902			M A T T H.		
32. 987			15. 1056					
3. 2. 355			5. 1. 643			2. 18. 964		
12. <i>bis.</i> <i>ibid.</i>			1. <i>bis.</i> 644			22. 9		
18. 349			6. 337			3. 4. 382		
18. 351			5. 351			5. 361		
18. 352			5. 521			4. 13. 159		
4. 2. 16			7. 14. 190			13. 160		
A M O S.			H A B A K U K.			13. 161		
						3. 648		
1. 7. 786			17. 525			13. 540		
4. 11. 256			Z E P H A N.			13. <i>bis.</i> 682		
6. 1. 786						2. 4. 786		
2. 119			4. 1056			18. 260		
14. 287			9. 255			25. 198		
9. 7. 74			9. 7			25. 203		
J O N A			II. 5. 7			8. 28. 774		
						9. 1. 682		
1. 3. 826			H A G G.			26. 31. 30		
M I C H.						2. 8. 17		
			10. 534			10. 644		
10. 912			Z A C H A R.			21. 652		
1. 989						7. 7. 188		
			1. 902			14. 388		
7. 1063			9. 9. 352			23. 683		
14. 534			14. 34. 336			25. 15		
10. 912						14. 34. 336		
1. 989			14. 34. 336			Cap.		
						1. 902		

I N D E X.

Cap.	Comm.	pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	pag.
4.	4.	180		12.	630			
	5.	1025	2.	7.	184	I CORINTH.		
	6.	259	5.	37.	181			
	14.	352	7.	5.	18	10.	4.	618
	43.	182		11.	30		28.	16
	46.	679	8.	26. <i>bis.</i>	407	G A L A T.		
	46.	682		26.	660			
	48.	679		26.	787			
5.	2.	856		26.	788	4.	25.	98
6.	1.	259	9.	23.	406	E P H E S.		
	17.	682		30.	671			
	19.	426	12.	19.	<i>ibid.</i>	2.	12.	28
	49.	352		19.	673	5.	14.	861
	59.	682	13.	16.	135	E P I S T. J A C O B.		
7.	42.	654	18.	22.	671			
	49.	15	21.	2.	50			
9.	7.	857		2.	111	5.	17.	29
	7.	859		3.	50	2 P E T R.		
10.	40.	627		7.	537			
11.	18.	426		8.	671	1.	18.	334
	18.	629		8. 10.	673	2.	6.	256
	54.	377		15.	671	E P I S T. J U D A E.		
	54.	765	23.	21.	409			
12.	9. 20.	77		31.	568	1.	7.	256
	21.	654		31.	671	A P O C A L.		
A C T.			25.	13.	175			
			26.	7.	34	3.	12.	834
				11.	14	5.	6.	30
1.		338	R O M.			7.	5.	34
	12.	341				11.	11.	353
	12.	400	9.	17.	30	13.	3.	30
	12.	426	10.	18.	<i>ibid.</i>	Z z z z z z		
	12.	449				Cap.		

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
			I.	4.	9	5.	12.	866
II. E Z R.							13.	719
3.		641	I U D I T H.				26.	77
5.	34.	605	I.			6.	I.	77
III. E Z R.							13. 16.	658
I.	27.	370		I.	370	7.	3. <i>ter.</i>	622
	27.	893		8.	328		3.	623
2.	17.	50		8.	198		3.	658
5.	9.	564		8.	369		3.	679
	31.	646		8.	554		3.	732
	32.	909		8.	625		3.	741
	33.	561		8.	668		3.	745
	34.	656		8.	717		16.	745
	36.	618	3.	I.	535	8.		370
	37.	955		I.	824		3.	615
	38.	701		I.	912		3.	622
	39.	724		I.	1023		3.	742
	39.	769		2.	606	15.	3.	628
	39.	773		2.	608		3.	661
	40.	882		II.	511		3. 4.	721
	40.	897		II. <i>bis.</i>	742		3.	729
	41.	636		II.	781	LIBER SAPIENT.		
	42.	908		II.	863	SALAMON.		
	43.	912	4.	II.	994	12.	3.	23
	44.	702		4.	622	JES. SIRAH.		
	44.	831		4.	721	7.	26.	691
T O B.				4.	767	24.	14.	763
I.	2.	668		4.	831		15.	831
	2.	732		4.	977		29.	273
	2.	1035		5.	368	46.	21.	74
				5.	369			
				5.	658			
				5.	661			
				5. <i>ter.</i>	742			

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
48.	21.	871		8.	827		66.	<i>ibid.</i>
50.	28.	1004		9.	196		66.	988
I. MACCAB.				9.	734		68.	606
				15.	184		68.	889
				15.	541		75.	824
2.	1. 15.	901		20.	196	6.	7.	659
	34.	966		21.	541		23.	660
3.	16.	633		24.	91		26.	659
	24.	74		25.	90		33.	660
	24.	633		26.	196		33.	753
	40.	371		26. <i>quater</i>	665		40.	660
	40.	426		26. <i>bis.</i>	696	7.	19.	624
	40.	430		26.	706		19.	662
	40.	758		26.	719		19. <i>bis.</i>	663
	46.	891		26.	880		31.	691
	46.	900		28.	665		36.	994
	57.	430		35.	879		39.	545
	57.	759		36.	665		39.	633
4.	3.	430		36.	719		39.	634
	3.	759		36.	880		40.	545
	14.	779		37.	968		40.	633
	15.	68		43.	601		40.	749
	15.	371		43.	696		45.	545
	15.	598		43.	968		45.	633
	15.	606		46. 52.	766		45.	779
	15.	759		52. <i>bis.</i>	994	9.	2.	782
	15.	824		53.	363		2.	811
	29.	68		55.	994		2.	883
	29. <i>bis.</i>	659		56.	709		4.	624
	38.	190		60.	824		4.	663
	61.	430		65.	68		5.	749
	61.	659		65.	186		15.	346
5.	3.	192		65.	889		19.	901

Zzzzzz 2

Cap.

I N D E X.

Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.	Cap.	Comm.	Pag.
	33.	267		75.	824		34. <i>bis.</i>	779
	33. <i>bis.</i>	1028		75.	866		34.	780
	35.	90		77.	606	15.	11.	738
	36.	893	11.	34.	178		28. 35.	7 79
	37.	771		34.	179		39.	698
	42.	273		34.	572	16.	9.	<i>ibid.</i>
	45.	190		34.	878		15.	830
	50.	429		34.	965	II. MACCAB.		
	50.	606		57. <i>bis.</i>	179	I.	7	23
	50.	633		60.	586	4.	26.	103
	50.	634		61.	788		40.	107
	50.	636		62.	668	10.	32.	779
	50.	758		63.	697	11.	5.	430
	50.	759		67.	258		5.	659
	50.	952		67.	372	12.	9.	430
	50.	1026	12.	25.	559		9. <i>bis.</i>	824
	50.	1029		31.	90		17.	134
	50.	1032		31.	91		21.	601
	50. <i>bis.</i>	1043		38.	187		21.	696
	52.	779		38.	546		26.	601
	62.	614		47. 49.	369		27.	766
	62.	629	13.	13.	371		29.	430
	62.	632		13.	546		29. <i>bis.</i>	994
	63.	614		20.	547		36.	767
	64.	632		20.	739		38.	912
	73.	883		23. <i>bis.</i>	616	13.	19.	659
	73.	897		23.	667		24.	805
10.	29.	269		30.	901	14.	16.	735
	30. <i>bis.</i>	178		43.	788	III. MACCAB.		
	30. <i>bis.</i>	179		54.	779	I.	2.	967
	38. <i>bis.</i>	178	14.	5.	866	7.	15.	541
	69.	824		7.	543			
	69.	866		33.	659			
	71.	866		34.	607			

I N D E X

NOMINUM PROPRIORUM

& rerum praecipuarum.

A.

<p>A Barim, mons. pag. 342.</p> <p>496</p> <p>Abdon, urbs, describitur. 518</p> <p>Abel, quid notet. 525</p> <p>Abel, inter Pancada & Damascus. 519</p> <p>Abel, quae & Abel beth maacha, describitur. <i>ibid.</i></p> <p>Abel, vicus 6 miliaribus a Philadelphia. 519. 521</p> <p>Abel, urbs 12 miliaribus a Gadaris ortum versus. 480. 519. Abela Batanaeae dicta.</p> <p>Abela <i>ἄβελος</i>, eadem ac Abela Batanaeae nobis dicta. 519. 523. 525</p> <p>Abel hasschitum, describitur. 520</p> <p>Abel Keramim quae. 521</p> <p><i>Ἀβελάνη</i>, quae. 520</p> <p><i>Ἀβελμαχία</i>, quae. <i>ibid.</i></p> <p>Abel maim eadem ac Abel beth maacha. <i>ibid.</i></p> <p>Abelmea quae. 522</p> <p>Abelmechola quae. <i>ibid.</i></p> <p>Abel mitzraim. 520. 522</p> <p>Abefaros, patria primae conjugis Davidis. 523</p> <p>Abetz, urbs tribus Jiffascar. 524</p> <p>Abida, pro Abila. 459</p> <p>Abila inter Damascus & Heliopolin. 317. 527. eadem quae Abila ad Libanum nuncupatur.</p> <p>Abila, sedes episcopalis in Palaestina. 529</p>	<p>Abila Peracae describitur. 524</p> <p>Abila Lyfaniae. 458. quae & Abila ad Libanum. 527</p> <p>Abila Batanaeae. 525</p> <p>Abila Coelesyriae. 459</p> <p>Abila Decapoleos. 525. eadem ac Abila Batanaeae.</p> <p>Abilene, tetrarchia. 526</p> <p><i>Ἀβιλνίον</i> non male in nummis legi dicitur. 528</p> <p>Abilla, Phoenices. 227</p> <p>Abrahamium, dicta urbs Chebron. 709</p> <p>Abfynthium in Ponto & Arabia. 89</p> <p>Abfus, num flumen Palaestinae. 297</p> <p>Abulfedae Ismaëlis, Principis Hamae in Syria, geographia manu scripta. 595</p> <p>Abuma, urbs. 534</p> <p>Abydos, in medio orbis habitati. 55</p> <p>Accaron, vide <i>Ecron</i>. 519</p> <p>Acco, sinus ejus qualis. 328. 539</p> <p>— urbs <i>Ἀκκ</i> dicta. 432</p> <p>— non recensetur inter urbes Ascheriticas. 518</p> <p>— describitur 534. <i>& seq.</i></p> <p>Achabara, quae. 542. 708</p> <p>Achalab. Vide <i>Achlab</i>.</p> <p>Achlab, non recensetur inter urbes Ascheriticas in libro Josuae. 518. 543</p> <p><i>Ἀκρυα</i> quid? 264</p> <p>Aera, nomen Acconi datum. 538</p> <p>— nomen urbis, quam Ecronem</p>
---	---

Z z z z z 3

I N D E X.

nem fuisse sunt qui putent.	543	Adoraim, urbs.	547
Acra, mons Hierosolymitanus, describitur.	846. <i>Et seqq.</i>	Adra Coelestriae.	459
Acrabattene, toparchia.	176	Adra, urbs Arabiae Petraeae.	464
— describitur.	191	Adraa. Inter ea & Bosra speluncae.	110
Acrabbim, vicus.	543	Adraa, urbs.	547. 666
Aeschaph, in tribu Ascher.	<i>ibid.</i>	Adrama, urbs Batanaeae.	459
Acta apostolica Hebraice jam olim versa.	1033	Adrasos, urbs Arabiae.	547
Aetipus, urbs.	542	Adri, urbs Arabiae Petraeae.	463
Aezib, urbs tribus Ascher.	543	Adullam, urbs.	546. 549
Adada.	544. 583	Aegyptus, una ex quatuor regionibus quae nec terrae Israeliticae nec regionibus extra illam per omnia sunt similes.	10
Adadremmon, ubi.	500	— incipit a lacu Sirbonide secundum Herodotum.	43
Adam, sepultus juxta Chebronem.	709	— an dicta sit Mitzraim de nomine hominis, an vero ab angustis. Probatur prius.	64
— sepultus in Golgotha.	860	— an confinis sit terrae Israeliticae.	58. 286.
Adam, urbs.	544	— ab illa in Palaestinam per quae loca iter confici soleat.	59
Adama, urbs a Deo versa.	545	— finem Aegyptiacum qua ratione dicatur fluvius vicinus Rhinocoluris.	286.
— urbs Nephtali.	<i>ibid.</i>	— aetate Josuae se non extendit usque ad terram Israeliticam.	<i>ibid.</i>
Adami, urbs Nephtali.	<i>ibid.</i>	— caret aqua pluvia.	380
Adana, urbs.	8	— oleas quasdam habet sed non adeo praestantes ac Palaestina.	<i>ibid.</i>
Adara, vicus Palaestinae tertiae.	545	— vites non habuit, sed zytho usa fuit.	381
— ita legitur aliquando pro Adraa.	547	Aelia Capitolina.	693
Adasa, urbs Judaeae.	545	Aelia, non fuit distincta ab Hierosolymis.	207. 230
— vicina Bethchoroni.	633	Aelom, nomen urbis Ajalon.	553
Adatha, vicus.	546	Aenon, ubi Johannes baptizabat.	550
Addara, vicus.	<i>ibid.</i>	Aenon, ubi sita.	480
Adida, urbs, ubi campi.	371. 546		Aer
Aditha, vicus.	546		
Adithaim, urbs Judaeae.	<i>ibid.</i>		
Admatha.	546. 230		
Adollam ubi sita.	480. vide Adullam.		
Adonis, flumen cujus aquae rubrae, & unde.	269		
Adonidis simulacrum Bethlehem.	647		
Adora, urbs.	546		
— aliquando latet sub nomine Derac.	739		
Adora pro Chatzor.	597		

I N D E X.

Aër infalubris ob calorem in campo magno.	363	Agrippa uterque. Horum genus & regnum describitur.	174. 175
— purus in Palaestina, contra in Aegypto.	385	— unde hoc nomen ortum sit.	552
— frigidior Hierosolymis quam Jerichunte.	387	Agrippias, urbis Anthedonis nomen.	552. 567
Aerae in nummis veteribus notatae, Afcalonitarum.	594	Ahila, vide Elath.	
— Bostrenorum.	665	Ai, urbs, describitur.	552. 566
— Caesareensium.	675	Ajalin, urbs.	558
— Dorensium.	741	Ajalon, vallis.	357
— Gadarenorum.	776	— urbs.	154. 166. 170
— Gazaeorum, & sententia Ill. Spanhemii de illa.	798	— describitur.	553
— Raphiciensium.	967	— duplex locus est hoc nomine.	953
— Sebastenorum.	981	Aigaleim, ubi sita.	481
— Neapolitanorum.	1005	Aija, urbs tribus Benjamin.	554
— Tyriorum.	1055	Ajin, urbs tribus Judae.	ibid.
— Sidoniorum.	1015	Aila. Vide Elath.	
— Tibericiensium.	1042	Ain, urbs Simeonitica, forsitan eadem quae Bethanin postea dicta.	626
Aesculapii nemus inter Sidona & Berytum.	433	Aitam, urbs Judae.	558
Africa. In eam fugerant Amaleiciae.	82	A ^α α, nomen urbis.	536
Afro.	230	A ^α αμ nomen urbis in codicibus Graecis V. T.	534
Agalla, urbs.	550	Alamnelech.	558
Agallim.	579	Alaphionis patria.	585
Agathopolis, urbis nomen ex errore ortum.	550	Alexander conditor Pellae.	737
A ^α σιπας quid.	95	Alexandria. Palus Alexandrina coracinos nutrit.	301
Agla, ubi sita.	480	Alexandrini cepas appellant A ^α καλα ^α ν ^α ια.	587
Agnus cactus ad ripam Jordanis.	274	Alexandrium, ars.	730
A ^α ρα, nomen urbis Petrae.	933	Alexandrochoene inter Tyrum & Ecdippam.	415
— an inde sit nomen A ^α ραβς in nummis.	934. & seqq.	Algaur, الغور, nomen campi magni.	365
A ^α ραβς in Nummis quid. <i>ibid.</i> & <i>seqq.</i>		Alinternae in Palaestina.	379
Agricultura Nabataeorum.	94	A ^α λλοφυλοι, qui dicti.	41. 75-76
— in Palaestina cum fructu exerceri potest.	385	Allud.	717
— quomodo instituat in Palaestina.	388	Allus.	ibid.
— Syrorum deliciae.	607	Almon Diblathaim unde dicta.	287
		Almon, urbs.	585
		Al-	

I N D E X.

Alpes, unde dictae.		Ampelas, nomen corruptum ex	
Ἰλλοῦλαμος mons, unde dictus.	343.	Abdallas.	757
	458. 459	Ἀμφίπολις quid.	852
Alula, vicus.	558	Amphipolis Thracis olim Ἀρπός πύ- λις.	578
Alus, vicus.	553. 558	Anab, urbs Judae.	560
Amad, urbs in Ascher.	559	Anablatha, vicus propinquus Be- theli.	561
Amalecitis.	69. 83	Anacharath urbs.	ibid.
—— describitur.	78. & seqq.	Ananja, urbs.	ibid.
—— mons Amalecitarum.	346	Anapus vetus.	272
Amam, urbs Judae.	559	Anathoth absuit Hierosolymis 20 stadia.	450
Amantius in Palaestinam missus, ut Samaritanos coerceret.	673	—— describitur.	561
Amanus, mons.	125. 320	Ἀνβίλλα vide <i>Abila ad Libanum.</i>	
—— diversus ab Amano Ciliciae.	320	Andromeda circa Joppen ceto ex- posita.	436. 439. 865
Amatha in Libano eadem ac Eme- sa.	317	Anea, ubi sita.	481. 566
—— an sit Epiphania.	317	Anem, urbs.	ibid.
Amatha, vicus vicinus Gadaris.	559. 302	Aner, urbs.	ibid.
—— est & nomen oppidi Arabici.	559	Angaris mons.	345. 439
Amatha, ubi aquae calidae.	ibid.	Angulus Arabiae.	203
Ἀμάθη, quae.	119	Anguriae in Palaestina.	379
Amathus, olim Tzaphon.	308	Animotha.	231
Amathus, urbs Peraeae.	559	Anitha, urbs Arabiae Petraeae.	464
Ambrosiae Petrae.	1055	Anna, urbs.	552. 566
Amerutha, vicus Galilaeae.	560	Annus. Quarti anni fructus in Sy- ria.	13
Amida.	571	Annus Sabbathicus an observatus in regione trans Jordanem.	5
Ammaus, prope Tiberiadem.	302.	—— etiam in Syria observatus.	12. 13
	560. 758	—— non observatus in Aegypto, Babylonia, Ammonitide & Moabitide.	14
Ammaus, vicina Jamniae.	362. 758	Antaradus,	216. 318
—— dicta olim videtur Ir Sche- mesch, & ex Σααρμαῦς natum no- men Ammaus.	428	Antediluviana, quae dici solent, pi- sces, conchae aliaque intra mon- tium viscera reperta.	321
—— non est eadem ac Emmaus, vi- cus, in evangelii memoratus.	426	Anthedon, ubi.	439. 460
Ammonitis, qua in re similis ter- rae Israeliticae.	10	—— dicta & Agrippias.	552
—— ubi sita & unde dicta.	103	—— describitur.	566
—— an urbs ejus Abel Keramin.	521	quae	
Amora. 815. Vide <i>Gomorra.</i>			

I N D E X.

Antibius, Afcalonita.	594	Aptha.	573
Antilibanus ubi, & quomodo Libanus appellari poffit.	311	Aphraim, ubi fita.	481. 573
Antiochia ita olim dicta est urbs Gadara.	774	Apis, filius Lunae.	631
Antiochia urbs Coelefyriae. 8.	119	Apollonia.	439. 460. 570
Antiochi pharanx.	568	— describitur.	573
Antiochus philofophus, Afcalonita.	436	Apollonius Afcalonites,	594
— Cyenus, Afcalonita.	594	Απολλυγιαν aliquando est moenia exftruere.	854
Antipatris describitur.	568	Apfines Gadarenius.	775
— ubi fita.	461	Aqua multa Gibeone.	710
— olim dicta Capharfaba.	455	— Palaeflinae ex fontibus, pluuiis &c.	380
— urbs, male fcripta Antipatros.	215	— Lacus Asphaltitis faliffima & amara.	241
— fita in campeftribus, non longe a montibus.	371	— ejufdem lacus gravior & fpiffior aliis, fic ut res injectas magis fuflineat & extollat.	241
— arboribus cineta.	378	— ejufdem lacus hyeme amarior quam aestate.	242
— via inter hanc & Jamniam.	408	— lacus Tiberiadis frigida inftar nivis.	260
— via inde Hierofolymas.	409	— Gadarena lacuftris.	773
— quantum abfuerit a Joppe.	455	— lacus Samochonitis cocuofa.	262
— ab Antipatride ad Gebam latitudo terrae a Judaeis habitatae.	802	— Dicens peffima.	737
Antoninus Imperator nomen non dedit itinerario de ejus nomine dicto.	415	— coloris fanguinei in lacu Hierofolymitano.	269
Anua, ubi fita.	481. 571	— rubra fluvii Adonidis.	269
Apadna.	571	— rubra fontis circa Joppen.	270
Apadno.	ibid.	— dulcis in mari prope Gazam.	287
Apathos, regio, fedes epifcopalis.	215	— fontis Elifaei falubris.	294
Apathos, in Palaeflina prima.	571	— magna olim ejus copia in Palaeflina.	299
Aphaca, inter Heliopolin & Byblum.	315	— dulcis in Judaea & Galilaea.	300
Aphacrema.	572	— per aquae ductum Hierofolymas delata a fonte Ethan.	ibid.
Aphar lacus ubi.	267. 579	— calida. Vide <i>Ibermae</i> .	
Aphec, in tribu Afcher, altera in tribu Judae, tertia prope Jizrael.	572	— nulla in campo magno excepto Jordane.	363
Aphra, vicus.	ibid.	A a a a a a	Aquae

I N D E X.

- Aquae ductus a piscinis Salomonaeis Hierosolymas usque. 304
- Aquila, interpres contextui Hebraeo maxime adhaerens. 361. 377
- Ar, urbs Moabitica. 577
- Arab, urbs. 573
- Araba, ubi sita. 481. 573
- Arabes. Iis ereptae urbes ab Alexandro rege. 550
- Arabia. Ita regio trans Jordanica nuncupatur. 36. 197. 681. 727
- singulari cura a Ptolemaeo descripta. 705
- vicina Palaestinae describitur. 85
- nomen hoc Idumaeae tributum tempore Origenis. 756
- nomen hoc late patet. *ibid.* 484
- ex montibus ejus oritur flumen Arnon. 101
- Philadelphiensis quae. 105. 612
- *γωβια* ejus quae. 203. 483
- pars ejus Palaestina tertia dicta est. 212
- in versione Graeca legitur pro *עריבה*, *campo*. 360
- an vera patria balsami. 383
- Petraeae Arabiae urbes. 463
- eadem ex parte quae Palaestina tertia. 613
- postea Gerasa dicta. 806
- Arabus, vox proba, ut Arabs. 88
- Arad, ubi. 481. 501. 573
- Aradus, urbs Phoenices. 216. 318. 431. 459
- Aram. vide Syria.
- Arama. 574
- Arandi modus in Palaestina. 388
- Arapalunarcon mons. 458
- Arath. 574
- Arath, ad occidentem Aeliae. 378
- Aratrum duobus bubus trahitur in Palaestina. 388
- in Syria solet esse exiguum. *ibid.*
- Araxes, unde nomen habeat. 271
- Arbel, vallis. 358
- Arbela pro monte Bala. 610
- Arbela in campo magno. 367. 575
- Arbores cypri in solo Afscalonitico. 589
- ramos incidere licet ubique furculi inferendi causa. 261
- Palaestinae recensentur. 379
- in Palaestina. 385
- Schittim quae. 520
- Arbuti in Palaestina. 379
- Arca, urbs regni Agrippae, inter quam & Raphanaeam fluit amnis Sabbathon. 292. 317. 576
- Arce, urbs Armeniae secundae. 529
- Arce in tribu Afscher. 171
- describitur. 575
- Arce, nomen urbis Petrae. 86. 576
- Arce, Phoenices maritimae urbs, recensetur post Tripolin. 216. 576
- inter Antaradum & Tripolin sita. 122. 316
- Archelais, urbs Judaeae. 462
- ubi palmarum optimae. 383
- describitur. 576
- Ἀρχαία* nomen urbis in codicibus Graecis V. T. 534
- Arci an Arcitae ad Libanum. 137
- Arda. 574
- Ardom, male pro Abdon. 518
- Area arad, ubi sita. 481. 501. 522. 523. 601
- Arceeme, nomen urbis Petrae. 100. 105. 576
- Areopolis. 231. 217. 530
- vallis ad septentrionem ejus.

I N D E X.

jus.	358. 495	Artha.	584
— iter inde Arnonem.	408	Arvad, an incolae Aradi.	137
— describitur.	577. 957	Arubboth.	585
Arethusa, urbs.	579	Aruci, urbs.	544.
Argob, vicus.	808. 959	Aruir, vicus.	585
Argob, regio quae.	201	Aruma.	580. 585
Aribdela.	533	Arus, vicus.	<i>ibid.</i>
Aribela.	581	Asalca, vicus.	<i>ibid.</i>
Arieldela.	231. 581	Asamon, nomen montis.	343
Arieles, vicus.	584	Asan, ubi.	482
Ariel, idolum Moabitarum.	577	Ascalon, describitur.	586. & <i>seqq.</i>
Arielitis, regio.	<i>ibid.</i>	— Majumas ejus episcopum	
Arimanon.	579	habuit ab episcopo Ascalonis di-	
Arimathaea, urbs, describitur.	579	versum.	530
Arimi & Arami Syri.	46. 111	— septentrionalior Gaza.	59.
Arindela.	533. 581	— vinum ejus.	460. 509
Aristobulias.	356. 685. 582	— Deus Ascalonitarum.	794
Armathem. Vide <i>Ramatbaim</i> .		— circa illam flumen.	288
Arnon, terminus Moabitudis.	101.	— iter eo ab Hierosolymis qua-	
	281	lc.	407
— unde oriatur.	<i>ibid.</i>	— urbs Tyrriorum.	432
— medium ejus quid	118	— pro Gerar substituta.	805
— praesidium apud Arnona.	232. 268. 578.	— cepas optimas profert.	436
— describitur.	281	— oppidum liberum.	588
— diversus ab Arnona, tractu.	495	— quanto intervallo abfuerit ab	
		Hierosolymis.	443
Arnonas, tractus ab Arnone fluvio		Ascalonitica, genus ceparum.	436.
diversus.	<i>ibid.</i>		588
Aroel pro Adada.	583	Aschan, urbs.	596
Aroel.	102	Aschdod, vide Azotus.	
— ubi.	118. 583	Ascher, tribus; urbes ejus & termi-	
— describitur.	582. & <i>seqq.</i>	ni.	158
Aroiles.	584	— ejus fuit Carmelus & Dora.	
Aror.	<i>ibid.</i>		539
Arpad.	119	— contigit tribum Menasse, sic	
Arpha, vicus.	584	ut nullius tribus portio fuerit in-	
Arsane.	<i>ibid.</i>	termedia.	539
Arsinoë & Pelusium distant cxxv.		— est & nomen urbis.	596
miliaribus.	440	Ascheritarum urbes quae.	158
Arsuf, nomen loci.	569. 570. 596	— in Josuae libro non omnes re-	
Artemidorus Ascalonites.	594	ceni-	

I N D E X.

censentur.	518	nata sit fabula.	244
Afehna, urbs Judae.	597	— in diluvio Noachico etiam	
Afer, ubi	482. 596. 597	perierunt.	321
Afini ad agriculturam quare adhibiti		Augustopolis, urbs Palaestinae ter-	
in Palaestina.	388	tiae.	217. 602.
Asophon.	597	Avith, urbs Edomitica.	67
Afor campus.	372	Aulon Cilicius.	101
— est & vicus hoc nomine.	597	Ἀυλὸς vallis.	365
Afor nova.	709	Ἀυλῶν quomodo nomen Hebraeum.	
Aforos, urbs.	597	— dicitur campus magnus.	364.
Asphaltites. Vide Lacus.		— dicitur vallis inter Libanum	
Affaremoth.	598	& Antilibanum.	372
Affur, nomen corruptum loci.	569.	— dicitur & vallis inter Liba-	
	596	num & alium montem parvum,	
Affyrium veteribus saepe idem erat		non Antilibanum.	508
quod Syrium.	1012. 1013	Avoth Jatr ubi.	483
Astracan. Loca ei vicina sal habent.	60	Auranitis. Eadem ac Ituraea.	106
Astaroth, urbs in Baschan, descri-		— metropolis Aurantidis Bo-	
bitur.	598. 727	stra constituitur a Mohammeda-	
Astarte, numen Syrorum, ejus		nis.	666
templum in urbe Beestera.	621	Aurasius mons.	346
Asteroth carnaim ubi.	79. 598. 141	Aureliopolitanus.	532
Afuada.	230. 598	Auster. Regio australis quae.	186
Afuganrina.	599	Aza, mons.	346
Atabyrius Jupiter.	332	— fuit & nomen urbis Azoti.	
— mons. vide Tabor.		789. & Gazae.	ibid.
Atabyrium oppidum.	599	Azanoth.	602
Atach, urbs.	600	Azare.	ibid.
Atad, vide <i>Area Atad</i> .		Azazel, mons.	347
Atargation.	601	Azeca.	603
Ataroth, nomen urbium.	ibid.	Aznoth.	372
Atharus ubi.	482. 602	Azochis.	605
Athenae in medio orbis habitabilis.		Azotopolis. 550. Vide <i>Azotus</i> .	
	53	— In regione ejus torrentes.	287
Athone, urbs.	602	— describitur. 606. & <i>seqq.</i>	
Atroth Addar.	ibid.	— mons ejus.	346
Atroth Scophan.	ibid.	— via inter illam & Jamniam.	
Atzem.	153. 605	— ubi.	409
Atzmon.	605		439. 507. 509
Avara, urbs Arabiae Petraeae.	463	por-	
Aves volantes supra lacum asphalti-			
titen num moriantur, & unde			

I N D E X.

— portus. 460
 — urbs Graecorum ad mare. 694
 Azza. Vide *Gaza*.

B.

Baala, urbs. 609. 725
 Baalath, urbs. 610. 615
 Baalath beer. 610
 Baalbec, urbs. 794
 Baal chermon, ubi. 323. 610
 Baal Gad. 610
 Baale Jehuda. *ibid.*
 Baal maim. 615. 622
 Baal meon, urbs Rubenitarum. 611
 Baal peratzim. 611
 Baal schalifcha. *ibid.*
 Baal thamar. *ibid.*
 Baaras, locus. 303. 487. 611. 881
 Babylon. Campus magrus ejus. 360
 Babylonia, una ex quatuor regionibus quae nec per omnia terrae Israëliticae sunt similes, nec regionibus extra eam. 10
 — in illa est lacus dictus asphaltites. 244
 Baca, vicus. 611
Baxad urbs ab Hunnuguris constituta. 613
 Bacathā, ubi. 531. 532
 Bacatha, vicus Arabiae. 105
 — describitur. 612. 613
 Bacchum a Judaeis coli putabant Gentes. 1017
 Bachurim. 614
 Baetra, male legitur pro Bacatha. 612
 Baculus S. Ethelredae e quo fraxinus crevit. 712
 Baetarrhus, vicus. 614
 Baether, urbs Judae. *ibid.*
 Bactis quare Guadalkcibir dicatur. 271

Baetoanaea, ubi balnea salubria. 303
 Baetogabra. Vide *Betogabra*.
 באי redditum per *רָפּוֹס*. 636
 Baitoanaea, ubi sita. 483. 616. 660
 Bala, urbs. 609. 614
 Balamo. 615. 622
 Balanca, urbs. 920
 Baleth, eadem ac Baalath. 615
 Balnea Tiberiadentia &c. 302. 303
 — Baetoanaea. 483
 Balsamum in convalle vicina Nabataeis. 93
 — in Engaddi. 356. 449
 — an in sola Judaea olim creverit. 383
 — in regione Jerichuntina. 830
 Bamoth baal. 308. 615
 בא an pro incola loci sumi possit. 728
 Barathsatia. 615. 698
 Barce, urbs Libyae dicta Ptolemais. 536
 Barcochab, pseudomesias, unde dictus. 728
 Bareca, vicus. 615
 Barica. 356
 Bartuta. 615
 Baru, loci nomen. 303. 487. 881
 Bafan, male dicitur esse regio terrae Canaan. 6
 — describitur. 200
 — montes ejus. 342
 — pro Bethsan positum. 293
 Basara. 616
 Basca. *ibid.*
 Bascama. *ibid.*
 Bafehan. Vide *Bafan*.
 Basilides, Scythopolites. 998
 Batanaea male legitur pro Nabatea in Epiphanio. 93
 — ubi collocanda. 108
 — quas urbes ei adscribat Eusebius.

I N D E X.

febius.	197	Belemoth , patria Hofeae.	615. 622
— quae appelletur Josepho.	202	Belinas, nomen Pancados.	919
— num attigerit Jordanem.	317	Belmen.	622
— urbs ejus Gaulon quomodo		Belfophon.	623
Josepho dicatur.	317	Belthem.	<i>ibid.</i>
— urbes ei quas assignet Ptole-		Belus: herba in eo crescens, qua	
maeus.	459	vulnus Herculis curatum est.	537
— angulus ejus.	483	— amnis oritur ex palude Cen-	
— non est quae <i>Berávy</i> dicitur.		devia.	267
	625	— describitur.	289
Bathanca.	616	Bemefelis.	623. 651
Bather (montes)	345	Bene berac, urbs Danitarum.	623
Bathfama.	616	Benjamin, tribus. Urbes ejus.	155
Bathura, vicus.	<i>ibid.</i>	— regio tribus illius non perti-	
Batnae in tribu Afcher.	483	git usque ad mare.	540. 725
Bathora Arabiae.	232	— an in portione ejus fuerit Je-	
Bealoth.	617	rufalem.	839. & seqq.
Bebetén, ubi sita.	482. 617	Bennamarem.	623
Bedora.	<i>ibid.</i>	Beon.	624
Bedora, urbs Judaeae.	462	Bera, ubi sita.	484. 615. 624
Beelmaus.	488. 611. 617	Berdan.	624
Beelfophon, urbs.	623	Bersa.	624
Beer.	617	Berosaba.	620
Beeroth, describitur.	618. 501	Berotha.	624
Beeroth bene Jacan.	930	Bersabe. Vide Beerfcheba.	
Beerfcheba. Fuit in regione Gerari-		— est & nomen vici in Galilaea.	
tica.	187		624
— saltus Bersabe etiam dicitur		Bersetho.	<i>ibid.</i>
saltus Gerariticus.	215. 620	Berytus.	216. 431. 509
— ipsa erat in Palaestina tertia,		— 400 stadiis a Sidone.	433
sed saltus ejus in prima.	<i>ibid.</i>	Berzamina.	625
— Berosaba dicitur.	229	— urbs Idumaeae.	462
— ubi sita fuerit.	484	Besán, pro Bethsan.	365
— describitur.	620	Besimoth.	625
Bestera, urbs postea Bostra dicta.		Besira.	<i>ibid.</i>
	621. 662	Besor flumen, ubi.	288
Begabar, trans Jordanem.	621	Betachora.	625
Begabris.	628	Betagabaeorum vicus.	628
Beigeberin.	<i>ibid.</i>	Betane.	625
Bekiin, nomen loci inter Jafnen &		Betaris.	345. 626
Lyddam.	621	Betarus.	626
Bela, nomen urbis Zoarorum.	622	Beten, urbs tribus Afcher.	<i>ibid.</i>
			Betha-

I N D E X.

Bethabara ad ripam Jordanis.	509.	— quot stadia abfuerit ab Hierosolymis.	447
— non erat vicina Hierosolymis	626 627. 631	— describitur.	633
Bethacad.	635	Bethdagon.	635
Bethachamar.	ibid.	Beth diablathaim.	102
Bethagabra, eadem quae Betogabra.	ibid.	Betheked.	636
Bethagathon, vicus.	628	Bethel describitur.	ibid.
Bethagla, ubi.	481. 628	— urbs diversa a Bethaven.	631
Bethai.	628	— urbs tribus Benjamin, attamen Cananaeis erepta a domo Josephi.	841
Bethalagon.	ibid.	— inde usque ad campum magnum est regio Ephraim.	367
Bethamar.	629	— ubi sita.	485. 501. 506
Bethanath.	ibid.	— ad ortum ejus montes.	346
Bethania, ubi sita.	509. 426	— locus sanctus, ubi collecta instituebatur.	561
— describitur.	629	Bethelia, vicus Gazacorum.	638.
Bethanin, ubi.	485. 626. 1068		800
Bethanoth.	1068	Bethemec.	639
Bethar pro Bethel.	637	Bethenim.	ibid.
Betharamatha, eadem ac Amatha.	560. 640	Bethennabris.	ibid.
Betharamphta, postea Livias dicta.	497	Bether, urbs ab Hadriano capta.	ibid.
Betharim.	1068	Bethere.	640
Bethata.	ibid.	Bethesda, piscina.	856
Bethasimuth, ubi.	485	Bethezoba.	640
Bethasora.	417	Bethgabril, creditur a quibusdam esse Bersabe, at forsitan est Bethagabris.	621
Bethaven describitur.	631	Beth gamul.	102
Bethbaal meon in Peracae campis.	308. 611. 632	Bethgubrin.	640
Bethbara.	632	Beth haarava.	ibid.
Bethbasi.	ibid.	Beth hakkerem.	ibid.
Bethbiri.	ibid.	Beth hammarkevoth.	ibid.
Bethcar.	ibid.	Beth hammeganaim.	629
Bethchaila.	553	Beth haram. Vide <i>Beth haran</i> .	
Bethchogla.	632	Bethharamphta, nomen recentius urbis Bethharan.	308. 869
Bethchoron. Inde usque ad mare erat regio singularis.	306	Beth haran, in vallibus Peracae.	308
— inde usque ad Emmaunta sunt montana.	309	— nomen ejus recentius Bethramtha.	308
— sita in via ducente Aelia Diopolin.	406. 486		eadem

I N D E X.

— eadem quae Bethharam, describitur.	641	Bethsalisa, ubi.	487. 655
Beth hasschitta.	642	Bethsames. Vide Bethschemesch.	656
Beth Jeschimoth.	<i>ibid.</i>	Bethsamos.	657.
Beth Iebaath.	<i>ibid.</i>	Bethsanean, urbs. 272. 363.	657.
Bethleem. Vide Bethlechem.		Vide <i>Scythopolis.</i>	
Bethlechem. Puteus in porta ejus.		— fluvii ejus.	<i>ibid.</i>
	268	Bethscharin.	657
— non longe ab illa aquae Hierosolymas per aquae ductum ferrebantur.	300	Bethschemesch, ubi sita.	656
— describitur. 416. 642. & seqq.		Bethsemera.	657
— quantum abfuerit ab Hierosolymis.	424. 445. 486. 508	Bethsoron ubi.	487
— quantum abfuerit a Joppe.	486	Bethsur, quantum abfuerit Hierosolymis.	430
— a Joppe usque ad Bethlechem est latitudo terrae judaicae. Succedit vastissima solitudo.	486	— positum pro Bethel.	600
Bethleptepha. Quae, & toparchia ejus.	176. 637. 638. 648	Beth tappuach.	658
Bethmaaca.	649	Bethzur.	<i>ibid.</i>
Bethmaela.	<i>ibid.</i>	Bethuel.	<i>ibid.</i>
Bethmarkevoth.	<i>ibid.</i>	Bethul.	<i>ibid.</i>
Bethmaus.	<i>ibid.</i>	Bethulia.	<i>ibid.</i>
Bethmeon.	649. 102	Bethzaanim.	663
Bethmillo.	649.	Bethzacharia.	660. 753. 281. 870
Bethnabaris, ubi.	487. 649	Bethzetho.	662
Bethnamar.	650	Betoanea.	660
Bethnetopha.	<i>ibid.</i>	Betoannaba.	661
Bethnimra in vallibus Peraeae.	308	Betogabra.	461. 627
— postea dicta Bethnimrim.	308	Betomesthem, ubi.	369. 661
— describitur.	650	Betonim.	661
Betholene toparchia quae.	637	Bethar.	626
Bethom, patria Joëlis.	651	Betulia, vicus Gazacorum.	59. 638.
Bethora.	<i>ibid.</i>		939
Bethoron. Vide Bethchoron.		Betzer, urbs, non est eadem quae Bostra.	621
Bethparzett.	651	— describitur.	661
Bethpeleth.	652	Bezanduce, vicus.	752
Bethpeor.	497	Bezara.	663
Bethphage describitur.	652	Bezec.	663. 287
Bethrima.	653	Bezedel.	663
Bethsaida describitur.	653. 869	Bezeth.	<i>ibid.</i>
		Bezetha, collis.	855
		Bibliotheca Caesarensis.	677
		Bileam.	663
		Bilha, eadem ac Bala.	610. 664
		Biram. Thermae ejus.	302
			li-

Birath arba, loci nomen. 644
 Bitelios. 215
 Bithjernes. 664
 Bitfama. 230
 Bithher, urbs Judaeorum ab Hadriano capta, non est eadem quae Bethchoron. 634
 — videtur esse Bether. 639
 Bittherebin. 664
 Bitulion. *ibid.*
 Bitumen lacus asphaltitis. 240. 440
 — non appellatur in sacro codice מלח, *Sal.* 243
 — circa Sidonem. 440
 Bizjoteja. 665
 — an nomen urbis. 143
 Boëthus, Sidonius. 1016
 Bos aureus Gilgale constitutus vocem edidit. 783
 Bosor. 665
 Bosora. Ita Graeci nuncupant urbem Beesera. 166
 Bosorra. 665
 Bosra, legio. 464
 — urbs, olim dicta Beesera. 621
 — describitur. 665
 Bostrenus, nomen fluvii ad quem sita est Sidon. 437
 Bothnia. 667
 Botolion. 800
 Botrys. 216. 529
 Botzath non est Bacatha. 613
 — describitur. 667
 Botzra. 102. 662
 — urbs Arabiae. 109. 133. 232
 Boves in Palaestina. 381
 — & asini agriculturae admoti in Palaestina. 388
 Briazus, mons & Deus. 328
 Bucolon, urbs inter Ptolemaida & turrim Stratonis. 435. 667
 Byblus. 216. 269. 509
 Byrthum, oppidum. 571

C.

CAbbon. 667
 Cabtzeel. 668
 Cabul, regio. 700
 Cabul. 668
 Cadesch, id est, En mischpath. 79.
 — barnea quae. 114. 668
 — una in Naphtali, altera in Zebulun, locatur a Graecis. 167
 — in Naphtali, juxta Paneadem. 487. 668
 Cadmonaei, qui. 141. 94
 Cadmus. Comites ejus Gephyraei qui. 141
 Caduceus cur serpente gemino cinctus. 851
 Cadytas, herba. 670
 Cadytis, urbs. 43. 668. 669
 Caesarea maritima. Vicinus ei est lacus a crocodilis nomen habens. 270
 — videtur in nummo veteri nuncupari *ἡ πρὸς Σεβασῶν.* 912
 — describitur. 679. *Et seqq.*
 — flumen ei vicinum. 281. 460. 538
 — via inde Ptolemaida. 409
 — via inde Tyrum, Sebasten, Diospolim, Scythopolim. 409. 410
 — colonia deducta a Vespasiano. 439
 — quot stadia abfuerit ab Hierosolymis. 443
 Caesarea Philippi. Vide *Paneas.*
 Cajin, urbs. 678
 Caipha, urbs ad radicem Carmeli. 330. Vide *Hepha.*
 Caipfa, urbs Ascheritica. 159
 Calamona. 230. 678
 B b b b b b b

I N D E X.

Calamus odoratus in Syria.	264	— magnus Jordanis quam Ion-	
Calamus odoratus circa lacum Sa-		gus.	453
mochoniten.	507	Cana flumen.	289
Caleb, nomen loci.	678	Cana Galilaeae describitur.	679. & seqq.
Calgyia, urbs Arabiae Petraeae.	463	Canaan, quis secundum Moham-	
Callirhoë, fons, describitur.	301.	medanos.	7
302. 303. 678. 679		— posterius eius qui.	135. 136
— urbs ad ortum Jordanis.	462.	Canaan (terra) non complectitur	
678		omnem regionem quae tribu-	
Calor & siccitas aëris circa Lauram		bus duodecim fuit assignata,	
S. Sabae.	295	sed illam tantum quae fuit ad	
Calytis, urbs Syriae.	669	ad occasum Jordanis.	4. 5. 6
Cameli. Illis conficiendum est iter		— aliquando notat regionem Phi-	
inter Pelusium & Heroopolin.	436	listaeorum.	7
Cammona in campo magno.	368.	Cananaei, Phoenices dicti.	<i>ibid.</i>
487. 679. 732		— gens una ex posteris Canaan ita	
Camon.	679. 732.	dicta.	135. 139
Campus. Moabitarum campestris		Canatha, urbs.	133. 135. 459. 682
extra Moabitin.	101. 308	— describitur.	681
— urbes sitae in campestribus Ju-		Candavia.	267
dae.	147	Can leban.	309
— dictus الغور quis.	1041	Cannae, ad ripam Jordanis.	274
— magnus, in quo Megiddo.	170. 742	Canoha.	135. 682
— magnus quem Jordanes per-		Cantin, sedes Samaritanorum.	599
luit nomen dedit lacui asphaltiti.	240. 382. 977	Canutis, urbs.	669
— quem fontis Elisaei aquae per-		Caparcotia.	461
labuntur 70 stadia longus est &		Caparorsae, urbs Idumaeae.	462. 684.
latus viginti.	294. 830		690
— campi Judaeae, Galilaeae, &		Capernaum, fons.	361. 683
Peraeae ubi.	306. & seqq.	— urbs, describitur.	682. & seqq.
— Jerichuntis.	358. 383	— videtur Capharnachum dici.	689
— Campi Palaestinae recensentur.	359	— sita in confiniis Zebulun &	
— magnus duplex in Palaestina.	359	Naphthali.	259
— magnus quem perlabitur Jor-		— ibi olim soli Judaei habitabant.	1039
danes convallium nomine venit		Capersana, vicus.	682
apud Plinium.	440	Capetolista.	694
		Caphtar, כפר, non indicat vicum	
		esse locum cui praepositur.	516.
			683
			Ca-

I N D E X.

Capharabis.	684	Capharteruba.	<i>ibid.</i>
Caphar Acco. 182. 926. Vide <i>Acco</i> ,		Caphartoba.	<i>ibid.</i>
& <i>Capharath.</i>		Caphartzemach.	<i>ibid.</i>
Capharachim.	684	Capharutnai.	693
Caphararia.	<i>ibid.</i>	Caphethramis.	<i>ibid.</i>
Capharath.	<i>ibid.</i>	Caphra.	553
Capharaziz.	685	Capitolias urbs Coelesyriae. 459.	220
Capharbarcaë.	<i>ibid.</i>	— describitur.	693
Capharbaricha.	685. 752	— id nomen etiam Hierosoly-	
Capharbaruca.	356. 685	mae datur.	462
— 3 miliaria aberat Chebrone.		Καπιτώλιος & Καπιτάλιος qua ratio-	
	356	ne differant.	820
Capharbisch.	686	Cappadoces Syri dicti.	46
Capharchanan.	687	Cappares spinosae circa Hierosoly-	
Capharchananja.	<i>ibid.</i> 306	mam.	523
Capharchittai.	687	Carcaa.	694
Capharchobra.	1068. 800	Carcaria.	930
Capharcotia.	687	Carem.	694
Caphardago.	<i>ibid.</i>	Cariada.	<i>ibid.</i>
Capharderom.	688	Carianthodon, urbs.	567
Caphardicrin.	686	Cariatha, ubi sita.	487
Capharetaca.	688	Cariathamaum.	694
Caphargamala.	<i>ibid.</i>	Carmel, vicus ad ortum Chebro-	
Caphariama.	<i>ibid.</i>	nis.	476. 488. 501
Capharlakitia.	<i>ibid.</i>	— olim urbs, describitur.	695
Capharnachum.	689	Carmelus, mons. Intra radices ejus	
Capharneboria.	<i>ibid.</i>	palus Cendevia.	290
Capharnimra.	<i>ibid.</i>	— unicus fere mons ad litora	
Capharnome.	<i>ibid.</i>	Palaeestinae.	305
Capharorfa.	690	— describitur.	327. & seqq.
Capharsaba.	<i>ibid.</i>	— mons, & templum ibi Jo-	
Capharsalama.	<i>ibid.</i>	vis.	432
Capharsamai.	691	— terminus Phoenices Hiero-	
Capharsama.	<i>ibid.</i>	nymo.	488
Capharschichalin.	686. 691	— juxta Dora.	509. 740
Capharsecanja.	691	— mons fuit in portione tribus	
Capharsemelia.	<i>ibid.</i>	Ascher.	539
Capharsigna.	<i>ibid.</i>	— ad radices ejus purpura na-	
Capharforech.	692	scebatur.	957
Caphartanchumin.	<i>ibid.</i>	Carnain.	696. 727
Caphartebi.	<i>ibid.</i>	Carnea.	<i>ibid.</i>

I N D E X.

Carta.	<i>ibid.</i>	Chalchul.	703
Cartan.	<i>ibid.</i>	Chalcis duplex, una prope Be-	
Cartha.	231	roeam, altera sub Libano.	315. 316
Casius mons, terminus australis		Chali, urbs Ascheritica.	703
Syriae.	47	<i>Chalotten</i> , genus cepearum ab Af-	
templum Jovis Casii ubi.	59.	calone dictum.	589
duplex mons hoc nomine.	61	Chalutza.	717
flumina monti Casio vicina.	<i>ibid.</i>	Chamatha, ubi.	119
Pelusio proximus.	285	an Epiphaniam.	468
vicinus lacui Sirboni.	436	Chammath nomen thermarum.	302
ubi.	458. 509	est & nomen urbis Nephta-	
Cason.	696	liticae.	703
Castra.	697	Chammon, urbs Ascheritica.	<i>ibid.</i>
Castrum boni latronis, ubi.	429	Chammoth Dor.	<i>ibid.</i>
clysmatis.	556	Chamoar, vicus.	723
Catonith.	697	Channaton.	703
Cattath.	<i>ibid.</i>	Chapharaim, urbs in regione tribus	
Cedri a Salomone plantatae.	294.	Jiffaschear.	704
num inde dictus sit torrens	1024. 1025	Chaphratha.	<i>ibid.</i>
Kedron.	<i>ibid.</i>	Charabe, vicus Galilaea.	704. 542
Libani.	320	Characmoba, urbs Arabiae Pe-	
in Palaestina.	379	traeae.	463. 705. 217
Cedron. Vide <i>Kedron</i> .		Chareth sylvae.	378
Cendevia palus, e qua Belus amnis		Charod, fons.	300
oritur.	267. 290	Charod.	705
Cepae Ascaloniticae optimae.	436.	Charran.	<i>ibid.</i>
Cephei uxor Jope.	721	Charri.	706
Ceratoniac in Palaestina.	865	Chasalus, vicus ad radices montis	
Ccrevisia ex hordeo apud Aegy-	379	Tabor.	489. 706
ptios.	381	Chasbi.	706
Certa.	700	Chasbin.	134
Chabolo, vicus.	701	Chaslon.	706
Chadascha, urbs.	<i>ibid.</i>	Chasimonaei, num nomen habeant	
Chadatta.	<i>ibid.</i> 708	a monte Asamon.	343
Chadia.	701	Chasphoma.	706
Chadid, urbs.	546. 702	Chatzar Addar.	<i>ibid.</i>
Chalamis.	702	Chatzar Enan ubi.	123. 706
		Chatzar gadda.	707
		Chatzar schual.	<i>ibid.</i>
		Chatzar sufa.	<i>ibid.</i>
		Chatzar susim.	<i>ibid.</i>
		Chat-	

I N D E X.

Chatzatzon tamar.	708	Chermula quae.	239
Chatzor, regia Jabini.	262. 597. 708	Cheschbon, in campestribus Pe- raeae.	308
Chatzor jitan, an una urbs.	146. 709	— ab Eusebio locatur in regione montana.	308
Chavila Amalecitarum.	80	— in Arabia Petraea, <i>Ἐρβητα</i> Ptolemaco.	464
Chavran prope Damascusum.	107. 346	— ubi sita.	491
— est Aurantis, Havran hodie Mohammedanis dicta.	666	— describitur.	719
Chebron, urbs Idumaeae dicta Jo- sepho.	69	Cheschmon.	720
— describitur.	709. & seqq.	Chetzron.	<i>ibid.</i>
— ibi agni optimi.	91	Chilen.	<i>ibid.</i>
— ex montanis ejus flumina or- tum habent.	272	Chilzon.	<i>ibid.</i>
— non est eadem quae Eleu- theropolis.	752	— distincta ab Hepha.	957
— mons in conspectu ejus.	346	Chittaei qui.	135. 137
— vallis ejus.	357	Chivvaei ubi.	139
— via inter hanc urbem & Hie- rosolymas.	408	Chia, quis.	7. 49
— ibi sepulcra Abrahami, Ilaa- ci &c.	417	Choba.	721
— quondam Arbe dicta.	489	Chodfchi.	<i>ibid.</i>
— ubi sita.	591	Cholon.	<i>ibid.</i> 102
<i>Χειμαρῖς</i> quid	284	Choraba positum pro Bachura.	614
Chelam.	716	Chorazin.	721
Chelba.	<i>ibid.</i>	Choreb mons xi dierum itinere abe- rat a Cadeschbarne.	99
Chelcath.	<i>ibid.</i>	Chorem.	721
Chelcath hattzurim.	<i>ibid.</i>	Chorim, in montibus Seir.	97
Cheleph.	<i>ibid.</i>	— num ab iis nomen habeat Eleutheropolis.	749
Chellus.	717	Chorma.	721
Chepha.	718	Choron.	<i>ibid.</i>
Chephar.	<i>ibid.</i>	Choronaim, urbs.	102
Chepher.	719	Chorraei.	490
Chepher, regio.	170	Chosa.	722
Cheria.	719	Christiani gravia perpeffi a Sama- ritanis.	674
Chermon, mons describitur.	323.	— exulabant olim ex Tiberiade.	1038
— ad radices ejus sita urbs quae cis Jordanem fuit.	610	Christus, & apostoli quare contem- tui habiti a Judaeis.	15
— fuit limes regionis transjor- danicae.	610	— ubi baptizatus in jordane.	278. 416
— idem ac mons nivis.	920. 324	— corona ejus spinca ex quo	

I N D E X.

- genere spinarum confecta. 523
 — in spelunca natus. 647
 — maximam partem aetatis in
 locis ignobilioribus egit. 682
 — imago ejus Paneade erecta. 922
 Chrysothoas, amnis. 203
 — juxta Caesaream Palaestinae,
 qui & Corseus. 457. 460. 289
 Chuccoc. 723
 Chumta. *ibid.*
 Cinnereth. Vide *Kinnereth.*
 Cifchon, vide *Kischon.*
 Cisterna Lyddensis. 960
 Cisternae in Palaestina variae. 303
 Cistus in Palaestina. 379
 Clima Jambrudon in Phoenice. 217
 — Magludon. *ibid.*
 — Orientale. *ibid.*
 — Gaulames. 215
 Clitumnus, mons & Deus. 328
 Clyfma, nomen sinus quem sicco
 pede permearunt Israelitae. 472
 — est & nomen arcis. 556
 Coabis. 721. 726
 Cobc. 727
 Cochaba. 547. 202
 — describitur. 727
 Coelesyria quae. 47. 50
 — nomen id late nonnunquam
 patet. 103. 774
 — urbes ejus a Ptolemaeo re-
 censitae. 458
 — & Phoenice saepe omnem
 Syriam complectuntur. 607
 Cohors prima miliaria. 961
 Cola. 729
 Colocasia in flumine Belo. 537
 Colonia Ptolemais. 538
 — Caesarea deducta a Vespasia-
 no. 671
 — non erat Capitollas sed urbs
αὐτόνομος. 673. 693
 — Aelia Capitolina. 979
 — Sebastena. *ibid.*
 Coloniae Tyrionum plurimae. 1047
 Columbae cur sacrae Aescalonitis.
 590
 Columnae Carystinae in ecclesia
 Gazac. 793
 — Gethsemanes parum aberat
 quin a Sergio fuissent ablatae
 857
 Comosogana. 729
 Conchyliia in lacu Asphaltite. 244
 — in montibus inventa. 322
 Condere insulam recte dicitur. 1048
 Constantia, nomen portus Gazaeo-
 rum. 791
 — urbs Cypri. 792
 Constantinus Basilicam condidit
 Bethlechemi. 416
 — condidit basilicam ad terebin-
 thum Chebroni vicinam. 417.
 713
 — de nomine filii Constantiam
 nuncupavit Majumam. 791
 — templa gentium clausit, non
 evertit. 793
 Convalles Archelaidis, Liviadis &c.
 953
 Copti urbem quomodo vocent. 1033
 Coptus, urbs Aegypti. 59
 Corace, urbs Arabiae Petraeae. 464
 Coracinus, piscis Nili. 274
 — invenitur & in fonte Caperna-
 naum piscis ei similis. 301
 Coraschan. 729
 Coreae. 730
 Corseus flumen vicinum Caesaraeae.
 289
 Corvi aluerunt Eliam, non homi-
 nes. 914. & seqq.
 Colmus

I N D E X.

Cobfimus, urbs.	462. 730	Dagon, nomen arcis.	830
Cobyledon in Palaestina crefcit	379	— Saturnius.	635
Cozeba.	730	Dalmanutha.	733
Criith, flumen.	280. 281. 954	Damafeus.	8. 14
— defcribitur.	293	— urbs Phoenices Libanefiae.	528
Crocodili aquae, nomen lacus vi-		— eo ufque non pertigit portio	
cini Caefareac.	270	Nephtalitarum.	161
— ubi inveniuntur.	731	— urbs Phoenices Libanefiae.	217
Crocodilon oppidum.	289. 435. 730	— non ultra 400 ftadia a mari.	314
Crommyon, urbs.	731	— duo montes, Τράχονες, ei vi-	
Cruftula Pontificis maximi quae.	652	cini.	313. 334
Cubiti Hebraeorum &c.	397	— inde via ducebat Paneadem.	
Cullon, urbs.	731	— flumen ejus Chryforrhoeas.	413
Cunilae fpecies.	89	— montes ejus.	458
Cuttila, nomen loci ad occafum la-		Damin, nomen recentius urbis	
cus Asphaltitis.	731	Adami.	545. 733.
Cyramon.	732	Dammim.	733.
Cyclaminus, herba Palaeflinae.	379	Danuaba.	ibid.
Cyedida.	732	Dan urbs, in finibus Nephtali.	162
Cydis.	ibid. 1035	Dan, urbs, num nomini Jordanis	
Cydiffos eft Cadefch.	81. 487. 732.	originein dederit.	271
	1035	— fita 4 miliaribus a Paneade.	489. 502
Cydoeffa.	732	— defcribitur.	734
Cymba Jordanes trajici confuevit.	279	— confunditur a quibusdam cum	
Cypreffi in Libano.	321	Paneade, cui vicina fuit.	919.
Cyppi creverunt in campo Jerichun-			921
tino.	386. 830	Dan, tribus. Urbes ejus quae.	154
— optimae in regione Afcalo-		— incoluit regionem campe-	
nitica.	589	ftrem.	371
Cypros, nomen arcis.	830	Danna, urbs Judae.	734
Cyriacopolis.	220	Daphne prope lacum Samocho-	
Cyrrillus Scythopolites.	998	ten.	263.
		— prope Antiochiam.	ibid.
		Daphnis fons.	263
		Darabitta, vicus.	367. 734
		Darala: nomen recentius urbis	
		Succoth	308
		Daromas, regio, defcribitur.	185.
		ufque ad 191	
		— campeftria ejus funt uti cam-	

D.

D Abaritta, vicus.	732
— non eft eadem quae	
Dobratn.	737
Dabofafchet.	733
Δαβιβαυ urbs.	518
Dabira.	733. 737

I N D E X.

pi Lyddae.	306	Dilan. Urbs Iudae.	735
— campetria ejus sunt campi		Diluvium. Num illud pisces Li-	
Judaeae disti.	307	bano monti intulerit.	321
Dathema.	734	— an fuerit universale.	321
Debir. Urbs tribus Gad, pro qua		Dimna.	735
Graeci <i>Dibon</i> legunt.	162	Dimona.	736
— est & urbs in Juda.	734	Dinhaba, urbs Edomitica.	67
Decapolis, ubi.	198. 526	Diocaea. 220. vide <i>Sepphoris</i> .	
— describitur.	203	Diocletianopolis,	736
Decimae, etiam in Syria solven-		Diodotus Sidonius.	1016
dae.	12	Diospolis. Iter eo ab Aelia.	405
— secundae non solvebantur in		— via inde Iamnam.	410
Syria.	13	— vicina Emmaunti.	428
Delphi. In medio telluris siti.	53	— describitur.	877
Dephela.	735	— ubi sanum S. Georgii.	560
Derceto, colitur in urbe Joppe.	439	— dicitur esse & nomen urbis	
— Templum ejus vicinum Af-		Palacstiniae Selamines.	976
caloni,	588	Dium urbs Coelesyriae.	459
— Syrorum Venus in piscem		— describitur.	736
mutata.	591	Divortii libellus e Syria allatus cu-	
Deserta. Vide <i>Solitudo</i> .		jus auctoritatis.	12
Desflu.	735	Doara, urbs Cappadociae secun-	
Deus. Terra Dei quare dicta Pa-		dae.	532
lactina.	16	Dobrath.	737
— tredecim res singulari ratione		<i>Δῶκος</i> , munimentum Ierichunte.	830
dictae esse Dei.	<i>ibid.</i>	Domae.	738
— promisit possessionem terrae		Dor, vide <i>Dora</i> .	
Israclitis sub conditione.	125	Dora, urbs quantum abfuerit ab	
<i>Δευτεράτης</i> Judaicae.	339	Idumaea.	70
<i>Δευτεράτης</i> & sapiens inter Judaeos.	877	— describitur.	738. & <i>seq.</i>
		— regio ejus.	170
Dia, urbs Arabiae.	217	— ob <i>ὑπόπερον</i> soli electa fuit	
<i>Διαβαίνειν</i> quid.	252	in sedem a Phoenicibus.	391
Dibon, urbs.	102	— via inde erat Ptolemaidem.	410
— <i>Δαιβῶν</i> Graecis, pro Hebraeo		— in nono miliario a Caesarea	
<i>דבר</i> legitur.	162	sita versus Ptolemaidem.	490
— campetria ejus.	308	— ubi.	509
— describitur.	735	— episcopus ejus.	533
Dies: iter diei quid.	400	— urbs fuit Ascheritarum.	539
— hebdomadis secundus & quin-		— pro <i>Ἀδάρῃ</i> legitur apud lo-	
tus quare dicti dies congrega-	516	scophum.	547. 739
			pro

I N D E X.

— pro Γάδαρα legitur aliquan-
do. 738
Dorotheus Afcalonites. 594
Dothaim. Campus ante cam. 369
— describitur. 741
Dothan. *ibid.*
Draco, amat puellam. 48
Dracunculus, herba. 537
Δρυμὸς quae regio & quare ita dicta.
188. 379. 436
Δρυμὸν saltus. 216. 378
Δοῦς, suburbium Châlcedonis. 714
Drufias, in Iudaea. 461. 743
Dualis terminatio vocum apud
Hebraeos non docet ubique
rem ipsam fuisse duplicem. 835
Duma. 744
Dura, urbs. *ibid.*

E.

EBal, mons. 344. 503
Eberz. 524
Ebionitae orti ex Nabatea & Panea-
de. 93. 547. 727
Eboda, Arabiae Petraeae. 463
Ebron, urbs Afcriticæ. 518. 123.
745
Ecbatana, legitur male. 616
— oppidum in Carmelo. 745
Ecdippa. 543. Vide *Aezib.* 457. 490
Echela, vicus. 745
Ecclesia Anablathæ, in qua lucer-
na ardens, & velum in quo
depicta hominis imago. 561
— Nazarethæ 906
— Sichemi. 1007. 1008
— extructa Tiberiade, Diocæ-
fareæ & Capernaumi. 1038
— Christiana Gazæ ad modum
crucis structa. 793
Eclipsis moriente Christo quam la-

te visa. 29
Ecrebel. 745
Ecron, ubi
— describitur. 745
Eder, urbs Judæe. 746
Edera, urbs Batanaeae. 459
Edefa, metropolis Phœnicæ Liba-
nesiæ. 528. 217
Edom. Regio unde dicta, & ubi
quaerenda. 66. 67
— nulla ejus portio a Deo Israë-
litis fuit tributa. 69
— solitudo Edom quæ. *ibid.*
Edomia. 746
— vicus Acrabattenes. 490
Edrei, urbs. 547. 746
Eglaim, urbs. 550. 762
Eglon, urbs Judæe. 746
Eipan. 747
Elæa. *ibid.*
Elacmeli in Syria. 382
Elais, urbs Phœnicæ. 747
Elaniticus sinus. 91. 554
— quantum absit a Gaza. 436.
555. 556
Elas. 748
Elath, urbs, quæ & Aila, descri-
bitur. 554. & *seqq.*
— urbs Palæstinae dicta. 473
— quantum absit a Gaza. 436.
555. 556
— urbs Edomitica. 67. 230
— usque ad Petram & Elath
(Ailan) ab Eleutheropoli erat
regio Idumæorum. 72
— inter Elath & Petram collo-
cat Eusebius Amalecitan. 81
— sinus ab hac urbe dictus. vi-
de *Elaniticus.*
— via inde Chebronem. 410
Elecsi. 748
Eleagnæin Palæstina. 379
Ecccccc
Elca,

I N D E X.

Eleale, urbs.	102. 749	Elusa, urbs Iduanae.	462
Eleasa.	749	— describitur.	755
Eleazar ben Charsum.	345	— pro Gerar male posita.	805
Ecu theropolis. Ab ea Petram usque extendit regionem Idu-macorum Hieronymus.	72. 305	Emath. Vide <i>Chamath</i> .	
— inde se extendit Daromas ad 16 miliaria.	186	Emefa in Libano.	317
— sedes episcopalis Palaestinae primae.	215	Emessa.	8
— ad occasum & septentrionem ejus sunt campestria.	307. 372	— olim Soba dicta.	112
— iter eo ab Hierosolymis.	408	— & Emath, vel Chamath.	120
— via inde Gazam.	410	Emim, ubi.	79
— via inde Nicopolin, Chebronem, Diospolin, Ascalonem.	410. 411	— Moabitin primi incoluerunt.	100. 102
— describitur.	749. & seqq.	Emma.	758
Eleutherus, flumen ubi.	291. 318	Emmatha.	<i>ibid.</i>
Elia. Vide <i>Aelia</i> .		Emmaus, vicus in Euangelis memoratus, non est idem ac urbs Emmaus, quae postea dicta est Nicopolis.	426
Elias, ubi nutritus a corvis.	287.	— abfuit 60 stadia Hierosoly-mis.	447
— ei consecrata ecclesia in monte Tabor.	334	— describitur.	760
— spelunca ejus in Car e.o.	330	Emmaus, dicta Nicopolis.	168. 363
— unde Thisbites appelletur.	1035	— olim dicta Ir schemesch.	656
— an a corvis nutritus an ab incolis loci Orebdicti.	914. 915	— inde nomen habet toparchia.	176
Elisaei fons.	294. 300	— inde usque Bethchoronem sunt montana.	309
— irrigatio a pueris ubi contigerit.	378	— inde usque ad Lyddam sunt campestria.	309. 371. 372
Elom.	755	— ubi sita.	309. 461
Elon urbs tribus Dau.	<i>ibid.</i>	— diversa ab Emmaunte vico, in Euangelis memorato.	426.
— pro Ajalon.	170	— rudera ejus videntur esse in castro boni iatronis.	429
Elon Berchhanan.	755	— ibi monstrum natum.	877
Elon mamre.	710. 713	— describitur.	758. & seqq.
Elon more.	713	— tribus locis nomen hoc datur	
Elteke.	755	Emoraei qui & ubi.	138
Eltekon.	<i>ibid.</i>	— positum pro cum.	1031
Ekolad.	<i>ibid.</i>	Ev <i>Ἐπιχοῖ</i> pro circa aut prope <i>Jerichuntem</i> .	830. sic <i>Ἐν Τιβεριάδι</i> .
			1037
			Ena-

I N D E X.

Enabris.	761	Ephratha.	642. 765
^{Ἐναβρις} , unde nata vox.	535	Ephron, urbs ubi.	490. 765
Enadda, ubi.	490. 760	Epicaeros ubi.	112. 113. 462. 766
Enaim.	761	Epiphania juxta Emesam.	120
Enam.	<i>ibid.</i>	—— an sit Emath, ^{Ἐμαθ} , 468.	469
En chadda.	<i>ibid.</i>	—— an Amatha.	317
En chatzor.	762	Epiphanius dicitur Eleutheropoli-	
Endor, ubi sita.	490	tanus.	751
—— describitur.	762	Episcopi non urbitus tantum sed	
Englaim.	<i>ibid.</i>	& vicis praepositi.	613
Engaddi capta ab Amalecitis.	80	Episcopales sedes in Palacstinis tri-	
—— describitur.	763	buis describuntur. 207. ^Ἐ seqq.	
—— inde Jerichuntem usque sunt		—— status eorum hodiernus. 213	
campestria.	307	—— sedes in Phoenice. 216. 217	
—— vallis ejus quomodo a Sa-		Erebinthon oecos.	766
maritano interprete nuncupe-		Erembon.	<i>ibid.</i>
tur.	765	Eremintha.	<i>ibid.</i>
—— montes Engaddeni.	345	Eremmon, vicus, ubi.	491
—— balsami ferax.	356	^{Ἐρημος} quid.	374. 377
—— quantum abfuerit Hierosoly-		—— notat urbem moenibus nuda-	
mis.	449	tam.	788
—— ubi sita.	462	Eremus urbis sanctae ubi. 294. 375	
—— num lateat sub nomine Gad-		—— Johannis Baptistae ubi. 374.	
da.	707	<i>ibid.</i>	
En gallim.	763	Ericus. Vide <i>Jericho</i> .	
Engannim.	566. 762	Eridanus aestate aquis maxime abun-	
Engedi. Vide <i>Engaddi</i> .		dat.	273
En mischpath.	764	Eroge, nomen loci.	339
En rimmon.	<i>ibid.</i>	^{Ἐροθρὰ θάλασσα} male dicitur lacus	
En rogel.	<i>ibid.</i>	Asphaltites.	240
En schemesch.	<i>ibid.</i>	Esau. Ab illo dicta non sunt mon-	
En tappuach.	<i>ibid.</i>	tana Seir.	68
En teena.	<i>ibid.</i>	Esbu. 217. Vide <i>Cheschbon</i> .	
Ephes dammim.	765	Eschan.	766
Ephra.	<i>ibid.</i>	Escol.	65 8
Ephraim, tribus, urbes ejus & ter-		Esdracla, vicus. 367. Vide <i>Jizreel</i> .	
mini.	156. 829	Esdrelon campus.	358
—— montana ejus.	169	—— describitur.	366
—— regio ejus a Bethel usque ad		—— an se extendat usque Ptole-	
campum magnum.	367	maidem.	372
Ephraim, urbs in solitudine.	377.	Esdrin.	767
490. 491. 636. 765.		Esdud, vicus inter Ramam & Seb-	
		nam	

I N D E X.

nam non est Azotus, sed vicus simili nomine, uti <i>Asto</i> inter Azotum & Afcalonem & alii.	608	Eusebius, Pamphili cur dicitur.	467
Esora.	767	— quid contulerit ad geographiam sacram, & quid in eo desideretur.	467. & seqq.
Essa.	<i>ibid.</i>	Eutochius Afcalonites.	594
Esseni, ubi.	880	Eutocius Thrax.	754
Estaol, ubi.	491. 767	Exalus.	534. 700. 768
Estemo.	<i>ibid.</i>	Extra terram, quid notet Judacis.	9
Estemoa.	<i>ibid.</i>		
Etam, mansio in solitudine.	295	F.	
— est & nomen loci, unde aquae ductus Hierosolymas usque ferebatur.	300. 304. 558. 1068	F Abrorum vallis.	354
Etham, spelunca.	296	Fabula & fabulari quid.	250
Eth catzin.	768	Faunus, Pici filius.	951
Ethan, fluvii qui.	296	Fertilitas Palaestinae ostenditur.	380. 673. 674. 763. 830
Ether, ubi.	494. 767	Ficus in Palaestina.	379
Ettan. Vide <i>Etam</i> .		Filii nomen saepe incolam notat.	65. 728. 729
Etzem.	768	Foeniculum in Palaestina.	379
Etzion geber, urbs Edomitica.	67	Fons. Recens exortus incolis urbis cedit.	261
Euangelium Matthaei scriptum lingua Hebraeorum.	677	— Daphnis.	263
— Johannis Hebraice versum.	1038	— Jordanis est lacus Phiala.	265
Euarius, sive Justinianopolis, urbs Phoenices.	217. 233	— Siloam.	857. 858
Eubius Afcalonites.	594	— prope Tyrum.	265
Eucomazon.	215	— Jerichuntinus.	830
Euhadra.	768	— Elifaei.	294
Eunuchus a Philippo ubi baptizatus.	646. 659	— Gichon.	859
Euphrates, quomodo fuerit terminus terrae promissae.	20	— terrae Israeliticae fontes aliqui enumerantur & describuntur.	299. & seqq.
— supra alveum fertur aliquando.	273	— Rogel.	1067
— in illum Venus insiliit.	521	— in quo baptizatus eunuchus.	658
Europa abvecta a litore Sarepteno.	1057	— maxillae Samsonacae.	752
— inscripta nummis Sidoniorum.	1015	— Emmauntis.	759
		— Gadaris.	780
		— Gerasenus.	807
		Flumen. Ad fontes ascendere quomodo possit.	275
		— varia flumina terrae Israeliticae	

I N D E X.

ticae recensentur. 280
 — Aegypti, illud quod vicinum
 est Rhinocoluris. 285. at non
 alluebat ipsam urbem. 970
 — Ramae quid. 289
 — Besor. 288
 — Schorec. *ibid.*
 — Cana. 289
 — Kischon. *ibid.*
 — Belus. *ibid.*
 — a Jizreel labens Scythopo-
 lium. 863. 995
 — circa Caesaream maritimam.
 675
 — Lante. 290
 — ad quem Alexander dormiit
 prope Tyram. 1049
 — Eleutherus. 291
 — Sabbathion. *ibid.*
 — Crith. 293
 — Thabathae. 799
 — Gad. 582
 — juxta Gerar. 805
 — terrae Ammoniticae quid.
 105
 — terrae Israeliticae flumina de-
 scribuntur. 271 & seqq.
 — Jarmoch. 272
 — Had. *ibid.*
 — Scythopolis. *ibid.* 280
 — Jordanes. 271
 Francorum mons, unde dictus. 287
 Fraxini in Palaestinae montanis.
 306. 379
 Frumentum crescit in monte olivi-
 fero. 339
 — plurimum in Palaestina. 381

G.

GAas, mons. 344
 Gaba, juxta Rama. 498. est
 Gibeā.

Gaba (גבא) urbs Benjaminitica.
 768. 801
 Gaba vicina Ptolemaid. 129. 769
 Gabaa eadem ac Gaba juxta Ra-
 mam. 769
 Gabala. 220. 458
 — vide & *Gamala*.
 Gabalene. Vide Gebalene.
 Gabaon, mons altissimus. 339, 345
 811
 Gabaon, metropolis Gibeonitarum.
 619. 810. 811. 710. 811
 — vicus 40 stadiis ab Hierosoly-
 m. 446
 — vicus juxta Ramam. 491.
 502. 618. qui diversus est a
 Gabaone vel Gibeone metro-
 poli Gibeonitarum. 619
 Gabaoth, nomen loci 20 stadiis ab
 Hierosolymis. 770
 Gabaspolis, pro Gabaon polis. *ibid.*
 Gabara, urbs insignis Galilaeae.
ibid.
 — pro eo Gadara legitur ali-
 quando. 774
 Gabaroth, vicus Galilaeae. 771
 Gabath. *ibid.*
 Gabatha. *ibid.*
 Gabe, aberat 16 miliaria a Caesarea,
 non erat in campo magno Le-
 gionis sita, nam id de Gabatha
 dicitur, quae vox ex Eusebio
 excidit. 368. 772
 Gabbe. 773
 Gad, tribus. Urbes ejus & termi-
 ni. 162
 — pavit pecudes suas in Saronā.
 370
 — non habuit omnes urbes suas
 ad septentrionem tribus Ruben.
 582. 650. 735
 Gadac. 773
 Ccccccc 3 Ga-

I N D E X.

Gadara, metropolis Peracae.	203	bara.	770. 771
— thermae ejus describuntur.	302. 807	— describitur.	180. 184
— Assyria dicitur.	1013	— male dicitur nullum pro-	
— aqua palustris foetida illic.	302	duxisse prophetam.	787
— ubi sita.	454. 459. 502	— num trans Jordanem aliqua	
— in monte sita, e regione Ti-		pars ejus se extenderit.	181
beriadis & Scythopolis.	491.	— num pro sola Galilaea su-	
	502	periore aliquando sumatur.	182
— & Δάρρα permutantur saepe a		— divisa a Judaeis in superio-	
librariis.	738	rem & inferiorem.	306
— describitur.	773. 779.	— superior erat montuosa.	307
Gadara Palaestinae primae.	215. 434.	— montana, campestris & val-	
	436	les ejus.	307. 308. 368
— describitur.	778	— nomen loci in monte olivi-	
Γαδαρῶν de qua urbe Gadarorum		fero.	338. 340. 341
usurpetur.	778	— urbes ejus a Ptolemaeo re-	
Γαδαρίς regio.	773. 779	cenfitae Sepphoris, Caparco-	
Gadda Arabiae.	232	tia, Julius & Tiberias.	461
— an nomen urbis in Palaesti-		— a Josepho collocatur ad or-	
na.	707. 780	tum Ptolemaidis, sic ut Ptole-	
Γάδερα confunditur saepe cum Γά-		mais extra Galilaeam fuerit.	
δαρά.	777		540. 541
Gades unde dicitur.	ibid.	Galilaei. Ita dicti Christiani.	184
Gadara, urbs Coelesyriae diversa a		Gallim.	784
Gadaris urbe ejusdem tractus.	459	Gamala, urbs, ad quam via duxit	
— vicus circa terebinthum.	781	Juliade.	411
Gadvad.	ibid.	— ubi.	439
Gacba.	ibid.	— describitur.	784. 785
Gaia.	ibid.	— positum pro Gabala & Ga-	
Galaadene. 84. Vide Gilead.		ba.	ibid.
Galatis pro Galaaditis.	525	Gamala, in Benjamin, pro	166
Galbaath.	781	Gamalitica continetur aliquando	
Galem, urbs.	ibid.	sub Gaulonitide.	109
Galgala. Vide Gilgal.		Garem.	694
Galgulis, ubi sita.	493. 784	Gargara, unum ex 4. jugis montis	
Galilaea, quomodo descripta a Jo-		Idac.	68
sepho.	127	Garifime.	85
— usque ad Sidonem.	171	Garizim. Vide Gerizim.	
— tres urbes praecipuas habuit		Garob.	85
Sepphorin, Tiberiada & Ga-		Garfis.	ibid.
		Gath, non recensetur inter urbes	
		Phi-	

I N D E X.

- Philistaeorum Jos. 15. uti nec
 Ascalon. 586
 — posset esse eadem quae Cady-
 tis Herodoto dicitur. 668
 — describitur. 785
 Gath hachepher. 719. 786
 Gath rimmon. 787. 809
 Gaulademan. 787
 Gaulame, clima. 211
 Gauli, naves Punicae. 329
 Gaulon. Vide *Golan*.
 Gaulonitis se extendit a mari Tibe-
 riadis usque ad Libanum. 108.
     171
 — distincta a Galilaea. 181
 — describitur. 199
 — quomodo illud nomen a Jo-
 sepho usurpetur. 318
 Gaza describitur. 787
 — nova & vetus. 509
 — in qua parte Syriae sita se-
 cundum partitionem Moham-
 medanorum. 8
 — inter Raphiam & Ascalo-
 nem. 59
 — terminus Palaestinae quomo-
 do. 113
 — in regione ejus torrentes. 287
 — in mari Gazae vicino aquae
 dulces unde. 287
 — iter eo ab Hierosolymis quo-
 modo institutum. 407. 636. 659
 — via inde ducebat Eleuthero-
 polin. 410
 — situs ejus. 436. 461. 507. 509
 — quantum absit ab sinu Ara-
 bico. 436. 932
 — portus ejus. 460. 507. 509
 Γαζαῖος non notat semper homi-
 nem Gaza oriundum. 792
 Gazara. Urbs Levitica in Ephraim.
     166. 434. 801. 802
 — ubi sita. 492. 633
 — eadem quae Gadara Palaes-
 tinae primae dicitur & descri-
 bitur. pag. 778. & seqq.
 Γαζαῖα. 598
 Gazorus, urbs ad ortum Jordanis.
     462. 801
 Geba, urbs Benjaminica. 801
 Gebalene. 69. 71
 — describitur. 82. & seqq.
 Gebath, urbs opposita Antipatridi
 in contrario limite terrae Ju-
 daicae. 801
 Gebim. 802
 Gebonitis, regio. 199
 Gedcr. 802
 Gedera. *ibid.*
 Gederoth, an nomen urbis singu-
 lare. 636. 803
 Gederothaim. 803
 Gedor, in Peraca. 308
 — circa Jamniam. 698. 803
 Gedrus, vicus inter Diospolin &
 Eleutheropolin, forsitan *Gede-
 ra* dicta. 492. 698. 803
 Gegarta, vicus Phoenices. 216
 Gehenna. 353
 Gelbus. 803
 Geliloth. *ibid.*
 Gelman. *ibid.*
 Geman. *ibid.*
 Gemmaruris. 804. 462
 Genealogia posterorum Noachi il-
 lustratur. 62. 63
 — familiae Herodum. 176
 Genesius, flumen Palaestinae. 297
 Gennabris, vicus, ubi situs. 422. 812
 Gennefaritis regio describitur. 192
 — גננפריס dicitur. 358
 — lacus longus XVI. miliaria
 latus VI. 440. Vide *Lacus Ti-
 beriadis*.
 Gen-

I N D E X.

Gentes. In Syria licuit agros loca-	Gerrum prope Pelusium.	855
re gentibus.	Geschur.	78
—— Hippon, Gadara & Gazam	Geschuraci qui.	77
incolebant.	Getea, species ceparum.	588
—— quomodo nuncupentur a Ju-	Geth urbs Judae in codd. Graecis.	600
dacis.		808
—— Gazam incoluerunt.	Gethla.	809
—— templum habuerunt in monte	Gethremmon.	493
Panio.	—— ubi sita.	857
—— Ascalone habitarunt stante	Gethsemane.	434
Templo secundo.	Gezer, urbs.	—— eadem quae Gadara Palaes-
—— Caesaream habitarunt ante	—— stinae primae dicitur, & de-	scribitur.
Judaeos, & dein cum Judaeis.		778. & seqq.
	—— describitur.	809
—— Azotum habitarunt.	Giach.	<i>ibid.</i>
—— coluerunt terebinthum Che-	Gibea. Saulis dicta, prope quam est	
bronensem.	<i>ἐὺλάν ἀκωνθάν.</i>	372
—— Jamniam incoluere tempore	—— illa Γαβαὼν Eusebio dicitur.	619
Philonis una cum Judaeis.	—— describitur	810
Georgii (S.) martyris sanum Lyd-	Gibeath.	<i>ibid.</i>
dae.	Gibeon. Vide <i>Gabaon.</i>	
	Gibeonitarum urbes quatuor ubi si-	
Gephrus.	tae.	618. 619
Gephyraci qui.	Gibbethon.	810. 801
Gerar. Regio Geraritica quae.	Gichon flumen	273
—— describitur.	Gidom.	811
—— saltus Gerariticus.	Gilboë montes quare Philistaeorum	
	dicantur.	77
—— vallis.	—— describuntur.	344
—— ubi.	—— ubi siti.	803
Gerasa, urbs Arabiae.	—— ad radices ejus fons, fecus	
—— via inde Pellam.	urbem Jizreel.	863
—— quantum absit a Jabes.	Gilead (terra) opponitur terrae Can-	
—— describitur.	naan, & notat regionem terrae	
Gerassa, urbs Arabiae Petraeae.	Israëliticae ad ortum Jordanis.	4
Gergesiaci prope stagnum Tiberia-	—— appellatur Gerasa Arabibus.	124
dis.		201
Gergesenorum regio.	—— an diversa a regione Bafan.	342
Gerizim, mons.	—— montes ejus.	342
—— describitur.		
Gerophna, mons.		
Gerra in Batanaea.		
Cerreni.		

I N D E X.

— جرس Arabibus	806	Hadadrimmon.	817
Gilgal, ubi.	492. 504	Hadrianae nundinae quae.	715
— describitur.	782. 811	Hadrianae templa sunt quae sine simulacris exstrui fecit Hadrianus.	1039
Gilo, urbs tribus Judae.	812	Hadrianus Judaeos vendidit.	715
Gimzo, urbs Judae.	<i>ibid.</i>	Hadriaticum mare unde dictum.	239
Ginaea, vicus.	<i>ibid.</i>	Haluchit. Urbs.	102
Ginnabris.	<i>ibid.</i>	Hannekeb est nomen urbis singularis.	545. 817
Girgafchaei, qui & ubi.	138	Harabbith, urbs.	518
Giscala, urbs Galilaeae, unde Paulus Apostolus.	812	Haramathaim, vide <i>Ramatbaim</i> .	580
Γίττα.	785. 813	Hafchem, natus Gazae.	792
Gittaim, urbs Benjaminis.	814	Hasta.	230. 818
Glanis, flumen Campaniae ad fontem retrocessit.	276	Havana.	<i>ibid.</i>
Gob.	814	Havran, Aurantis.	666
Gobolitis.	68	Hebraea lingua aliquando notat linguam Judaeis usitatam, Syriacam, Chaldaicamve.	1038
Golan an in Batanaea.	201. 317	Hebraei, supra Palaestinam habitantes dicuntur Pausaniae.	15
— describitur.	815	— terra Hebraeorum nomen Palaestinae.	<i>ibid.</i>
Golgotha.	860	Hebron. Vide <i>Chebron</i> .	
Gomorra.	815	Helena, mater Constantini, Petro acdem Tiberiade dedicavit.	1042
Gonaticus saltus.	216	— de nomine ejus dicta Helenopolis.	211. 220
Γωνία Ἀραβίας.	193	Helena regina in monte Acra.	853
— Ἀραβίας.	202	Helenopolis quae.	211. 220
Gopatata.	816	— describitur.	818
Gophna. Inde toparchia nuncupatur Gophnitica.	176	Heliopolis urbs Phoenices Libanensiae.	217. 528
— toparchia ejus describitur.	191	— templum ibi τὸ Βαλανίς.	794
— unde dicta.	351	Hepha, urbs ad Carmelum sita.	699
— ubi.	461. 493	— videtur olim Γάβα dicta.	769
— describitur.	817	— describitur.	819
Gophnith, urbs.	<i>ibid.</i>	— an sit eadem quae Kepha.	699
Gramen. Copia ejus in Palaestina.	386	Ἡζα circa Gazam.	800
Gubba, urbs Arabiae Petraeae.	463	Heraclea, inter Tanin & Pelusium.	59
Gupha. Vide <i>Gophna</i> .		Herbae Palaestinae quae.	379
Gusch chalab.	817	Hercules Ptolemaide sanatus.	536
Gypfaria, urbs Arabiae Petraeae.	463		
		D d d d d d	He-
H.			
H Abaccuci sepulcrum.	772		
Hachila, collis.	698		
Had, flumen, in fluit in Jordanem.	272		

I N D E X.

Herion, templum, Ἡραῖον vel Ἡρώων.	793	Hyperbolae usitatae in Oriente.	1053.
Hermon. Vide <i>Cbermon</i> .		Hyssopus, in Palaestina.	345 379
Hermonim.	326		
Herodes, tetrarcha prius, dein rex Judaeorum.	173	J.	
— genealogia ejus describitur.	174. 175. 176	J Aazer, urbs.	102. 825
— conditor Caesarum.	439	— ita legunt Graeci pro <i>iv</i> .	104.
— condidit Herodium.	448	— ita legunt iidem pro <i>Jahrtza</i> .	167
Herodium, Toparchia.	176	Jabate.	822
— arx duplex.	448	Jabesch ubi sita.	504. 493
— describitur.	820	— describitur.	823
Heroopolis in recessu altero sinus Arabici.	436	Jaboc fluvius.	101
— inde dicitur sinus Heroopo- litanus.	440	— quomodo dicitur terminus Ammonitarum.	104
Heschbon. Vide <i>Cbeschboz</i> .		— influit in Jordanem.	280
Hieramax. Vide <i>Farmoch</i> .		— describitur.	282
Hieronymus quantum contulerit ad geographiam sacram & quid in eo desideretur.	467. & seqq.	Jabne. Vide <i>Jamnia</i> .	
Hinnom, vallis.	353	Jabneel.	824
Hipta. Vide <i>Hepha</i> .		Jachatz.	<i>ibid.</i>
Hippos, an Sulitha.	134	Jachtza, urbs Rubenitarum.	102. 825
— ubi.	203. 454. 459	Jacetz.	824
— ad ortum lacus Tiberiadis.	440	Jaëzer. Flumen ejus.	282
— mons.	458	— ubi sita.	474
— describitur.	821	— describitur.	825
Hominum frequentia circa Jamniam	436	Jassa, nomen recentius Joppes.	865
Homonoëa, nomen loci.	822	Jagur, urbs Judae.	825
Hor mons quid.	119	Jair, villae ejus ubi.	483. 60. 201
Hora itineris, quantum spatium.	397	Jambis delectatus plurimum Maria- nus.	754
Hordeum, crescit in monte olivife- ro.	339	Jambrudon clima, in Phoenice.	217
— ex eo potum conficiunt Ae- gyptii.	381	Jannes duae.	439
Horraei. Vide <i>Chorraei</i> .		Jannes, nomen magi.	823
Hungarorum nomen priscum Hun- nuguri, gens conflata ex Hun- nis & Oguris.	613	Jamnia. Frequentia incolarum illic & in locis vicinis.	436
		— distantia ejus ab Aiscalone.	<i>ibid.</i>
		— septentrionalior Azoto.	<i>ibid.</i>
		— duplex.	439
		— portus ejus.	460. 823
		— ubi sita.	461
			nunc

I N D E X.

— nunc Jebna dicitur, & quantum ablit a Ramla.	608	Ailam specubus referta.	305. 932
— describitur.	822. & <i>seqq.</i>	— ubi incipiat.	439. 493
— vicina urbi Joppe.	176	— tota ad occidentem Jordanis, aetate Ptolemaei.	462
— regio circa illam apta pascendis gregibus.	370	Idumaei. Permixti Judaeis.	48
— via inde Azotum.	409	— diversae facere illorum sedes pro ratione temporum.	67
— via inde Antipatrida.	408	— in specubus habitabant.	305
Jamnia, vicus Galilaeae. 182.	825	— pulsi urbe Aila.	555
Jamnitarum portus plura quam cexl stadia abfuit Hierofolymis.	430	— perierant tempore Origenis.	756
<i>Ἰαπωνος</i> , unde dicatur Jamnia.	823	Jebatha. Urbs Menaffitica cis Jordanem.	166
Jano.	825	Jebba.	827
Janoach.	826	Jebus.	<i>ibid.</i> 830
Janua, vicus, ubi.	493. 826	Jehusfaci qui.	140
Japha.	827	Jecabrzeel.	827
Japhia.	<i>ibid.</i>	Jedna, vicus, ubi.	493. 827
Japhleti.	<i>ibid.</i>	Jehud, urbs Danitarum.	828
Japho.	826. 865	Jehybum.	231. 828
Jarmoch, flumen, influit in Jordanem.	272. 775	Jenyfus, urbs Syriae.	43. 828. 829
— describitur.	283	Jephta quomodo <i>Ἰσοβος</i> a Josepho nuncupetur.	700
— praeterlabitur Gadara.	773	Jephtach el (vallis)	354
Jarmuth.	826	Jerachmeelitae.	81
Jattir.	827. 861	Jericho. Vallis ejus.	358
Jazer.	827	— <i>ἀυλὸν</i> ejus, in quo palmae.	358
Jazur, vicus inter Joppen & Ramam.	867	— campus ejus extenditur usque ad Zoara.	360
Idumaea, nomen vici in Palaestina.	490	— in campo sita, ad occalum montes habet, ad ortum vallem.	363
— nomen id saepe terrae Israeliticae datur.	48. 49. 749	— a Jerichunte ad regionem Scythopolitanam est mons longus & sterilis.	<i>ibid.</i>
— ita dicitur regio Edom, quae describitur.	66. 67	— uni ex decem toparchiis Judaeis nomen dedit.	176
— magna quae.	69	— <i>Πρυτανεὶον</i> , sedes episcopalis Palaestinae primae.	215
— urbs Idumaeae Chebron Josepho dicitur.	<i>ibid.</i>	— ifons ejus ab Elisa salubris redditus.	300
— superior.	70	— inter Jerichuntem & Scythopolim sunt montana.	305
— stante Templo II complectebatur partem Judaeae australem.	154. 305	D d d d d d 2	inter
— toparchiae nomen.	176		
— ab Eleutheropoli ad Petram &			

I N D E X.

— inter Jerichuntem & Engedi sunt campeſtria.	307	poſt.	646
— e regione ejus campus magnus.	363	— non eſt eadem quae Cadytis Herodoto dicitur.	669
— ſita in ἀβλῶνι, convalle vel campo.	372. 383	— deſcribitur.	32-860
— ſolitudo eſt in ἀβλῶνι ipſius.	375	Jechana, urbs.	861
— palmis abundat ejus regio.	383	Jechimon.	ibid.
— campus ejus divinus tractus dicitur.	386	Jechua.	ibid.
— aër illic calidus, & meſſis maturior quam alibi.	387	Jesuſ juſtus dicitur fuiſſe epiſcopus Eleutheropoli.	751
— iter inde Hieroſolymas quomodo inſtitutum.	407	Jether, ubi ſita.	494
— quantum abſuerit ab Hieroſolymis.	443	Jethira.	861
— Ericus dicitur Ptolemaeo.	462	Jettan.	ibid. 494
— deſcribitur-	829. & ſeqq.	Jezrael. Vide Jizreel.	862
Jerimuth, ubi.	505. 827	Jibleam.	ibid.
— in codicibus Graecis legitur pro Chorma.	600	Jidala.	ibid.
Jermucha, ubi ſita.	493. 505. 831	Ijim.	ibid.
— vicina fuit Eſtaol.	493. 505	Ijon.	133. 862. 863
Jerudim.	832	Iphrah.	862
Jeruſalem. Aquaeductus a fonte Etam eò uſque ferebatur.	304	Jiron.	ibid.
— montana ejus, ὄρεινὴ περὶ Ἱεροσόλυμα quae.	309. 345. 363	Jirpeel.	ibid.
— ſolum ejus ὑπέπετρον circumquaque.	390	Jiſſaſcar, tribus. Urbes ejus & termini.	158
— quantum abſuerit Jerichunte, Aſcalone, Caefarea, Bethlechemo, aliſiſque locis plurimis quibus cingebatur.	pag. 442. & ſeqq.	Jithla.	862
— ad ſeptentrionem conſpicitur primum loco qui Σκόπος dicitur.	450	Jithnan.	ibid.
— Capitoliſ diſta.	462	Jizreel, non eſt Maximianopolis.	891.
— vetus & nova non ſunt conditae loco multum diverſo, nec olim propior fuit Bethlechemo quam		— fons ibi.	300
		— deſcribitur.	863
		— vallis.	357. 500
		— campus ejus deſcribitur.	366.
		— ſita inter Legionem & Scythopolin.	367
		Hlices in Palaeflina.	379
		Imago Chriſti Pancade.	922
		— hominis, in eccleſia Chriſti depicta contra auctoritatem ſcripturarum, ſciſſa ab Epiphano.	561
		— quando earum uſus invecutus fit in eccleſias Chriſtianas.	1040.
			1041
		— S. Mariae impreſſa columnae & indelebilis.	878
			Panis

I N D E X.

— Panis a Gentibus constituta	176. confer	516
Paneade.	919	— in mari ei vicino Petrus dici-
Ina, urbs Coeleſyriae.	459	tur fuiſſe piſcatus.
Inculti loca Palaeflinae deſcribun-		699
tur.	374	— aqua fontis illic rubra.
Indi etiam in Africa, & Arabia.	986	— inter illam & Jamniam erat
Inſcriptiones lapidum veterum.	45.	torrens.
401. 402. 403. 404. 526. 961.		288
962		— non longe ab ea fluven.
Infulae ad litus Palaeflinae, Paria,		<i>ibid.</i>
Tyros &c.	923. 1051	— colles illic.
Infulae ſolae nomine ⁸ dicuntur.	1051	— & λιμένες.
Interpretes, Lxx. dicti, nomina He-		780
braea ſectant more Graeco.	333	— ab illa uſque Antipatrida erat
Jo nomen dedit urbi Jone. 789. &		planities.
Jopoli.	867	371
Johannes baptiſta, num in ſolitudine		— inde via Hieroſolymas tritiſſi-
trans Jordancem vixerit.	375	ma.
— natus in urbe ſacerdotali Juta.		406
	870	— inde via Caefaream & Jam-
— ſepultus Samariae.	981	niam.
Johannis urbs.	863	411
Jobacchus. Vide <i>Jabboc.</i>		— deſcribitur.
Jobi regio, Auſitis.	71. 266	864. <i>Et ſeq.</i>
— villa Aſer.	416	— num circa illam litus ſecti in-
— oppidum Saba ſupra Bata-		cipiat ſeptentrionem verſus.
nacem.	630	435
Jocdeam.	864	— inde conſpici potuit olim
Jocneam.	<i>ibid.</i>	Hieroſolyma.
Jocneam. Prope illam flumen.	298.	436
	864	— antiquior terrarum inundatione.
Jofteel.	864	439
Joëlis patria.	650	— Phoenicum dicta.
Jogbcha.	864	<i>ibid.</i>
Jonae patria.	694	— quantum abſuerit Antipatri-
— ſepulcrum.	786	de.
Jone, nomen Gazae.	789	455
Jonium mare dictum ab Jo.	<i>ibid.</i>	— inde uſque ad Bethlechemum
— eſt inter Gazam & Aegyptum.		eſt latitudo terrae a Judaeis in-
	<i>ibid.</i>	habitatae.
Jopolis ad Orontem.	867	486
Joppe. Inde dicta toparchia Joppica		— ubi ſita.
		509
		— vici & urbeculae circa eam.
		516
		Jordanes, quomodo Judaeam dicitur
		ab Arabia dividere.
		86
		— regio trans illum. Vide <i>Trans-</i>
		<i>jordanica.</i>
		— episcopalis ſedes inde dicta.
		220
		— fons ejus in lacu Phiala.
		265
		— deſcribitur.
		271. 440
		— minor & major unus idem-
		que fluviuſ dicitur.
		272
		— in ripa ejuſ ubique planities.
		305
		— planities ejuſ quae.
		361
		— per <i>εὐνομίαν</i> labitur.
		361. 377. 378
	D d d d d d 3	uni-

I N D E X.

unicum flumen campi magni.	363	Isidorus Gazaeus.	793
ad ripam ejus palmeta fertilia.	<i>ibid.</i>	Israelitica terra, quid hoc nomen notet.	8.9
labitur per campum magnum ubi aër infatubris est ob ardorem.	<i>ibid.</i>	Itabyrion. Vide <i>Tabor.</i>	
quantum absit a Jerichunte.	481	Italia. Praestantia soli ejus.	385
quantum absit ab Hierosolymis.	508	Iter licet per agros facere & quando.	261
Jos, insula, ubi sepultus Homerus.	51	Sabbathi quantum. Vide <i>Sabbaticum.</i>	
Josaphati vallis.	355	horae in Palaestina fere tria efficit miliaria Romana.	397. 424. 451
Josephus (Flavius) num dubitaverit de scissione sinus Arabici facta virtute Dei.	277	unius diei quantum censetur.	400. 442
quae intervalla locorum Palaestinae memoret.	442. & <i>seqq.</i>	Itineraria vetera quae.	415
Josua. Ejus liber ab eo conscriptus non est.	34	Ituraea, describitur.	106
constitutiones ejus decem.	260. 370	versus eam montes sunt invii.	109
Jotabe, insula sinus Arabici.	555	Juda. Quomodo Naphtali regio dici possit impingere in juda ad ortum.	33
urbs Palaestinae.	867	primaria inter tribus.	34
Jotapata.	181. 816	urbes ejus.	143
describitur.	867	in hujus tribus portione fuit lacus Asphaltites.	251
Jotba.	868	an Jerusalem in portione ejus fuerit.	839
Jovis simulacrum Hierosolymis ab Hadriano constitutum.	647	Judaea. Saepe totam terram Israeliticam notat.	31. & <i>seqq.</i> 806. 807
Iphigeniam insequabantur Scythae.	1045	regio ab Antilibano Gazam usque, Straboni.	47
Irene, nomen loci in urbe Gaza.	794	superior.	70
Irenion, episcopus Gazae.	<i>ibid.</i> 796	ita dicitur pars terrae Israeliticae australis.	177
Ir hammelach.	868	montana ejus, <i>ερημη 'Ισδα</i> , ubi. 305. num haec sit eadem ac <i>ερημος της 'Ισδαιας.</i>	375
Ir hattemarim.	<i>ibid.</i>	Judaci terram suam sanctam cur vocent.	21
Ir nachasch.	<i>ibid.</i>	foli olim in Capernaum habitarunt.	683
Ir schamesch, Emmaus dicta.	168. 868	& Spartani cognati.	36
diversa a Beth schemesch.	656		omnes
Isanae.	868		
Iscarioth, unde ductum videatur nomen.	700		

— omnes vocantur qui secundum leges eorum vivunt. 39	Justinianopolis, urbs Phoenices. 217
— habuerunt olim Evangelium Johannis & acta apostolica Hebraice versa. 1038	Juta, urbs sacerdotalis, patria Johannis baptistae. 870
— quare non acceperint omnem terram a Deo promissam. 125	K.
— non permiserunt olim Christianos habitare Tibriade, Nazarethae, Dioclaearae, & Capernaumi. 1039	K <i>Araat</i> , Belgicum, unde. 379
— terminos terrae suae quomodo in Talmude describant. 132	<i>Karà</i> quomodo Josephus usurpet. 303
— <i>deutepóreis</i> eorum. 339	<i>Katoen</i> , Belgicum, unde. 384
— incolunt Jotaben insulam. 555	Kedar, regio, describitur. 96. & <i>seqq.</i>
— num corruerint sacrum codicem. 643	— medio aevo ita dicta fuit regio Gadaretha, voce detorta ex Gadara. 778
— Hierosolymis & Bethlechemo expulsi. 647	Kedafa. 697
— publice venditi jussu imperatoris Hadriani. 715	Kadesch. 697. 732. Vide & <i>Cadesch.</i>
Judas, unde dictus Isarioth. 700	Kedron, nomen loci. 698
Judas Galilaeus quomodo Gaulonites dicatur. 181	Kedron, torrens, num <i>ἐπὶ τῶν κεδρών</i> dictus. 289
Judicium universale habendum in valle Josaphati. 355	— describitur. 294
Jugerum, tertia pars stadii. 398	— vallis. 351
Julianus Aescalonites. 594	Kedummim, flumen, quid. 289
Julias Gaulanitidis. Inde usque ad fines Petrae porrigitur tractus montanus. 363	Keila, ubi sita. 488. 745. 772
— via inde ducens ad Gamala. 411	— describitur. 698
— ad ortum lacus Tiberiadis. 440	Kenaci habitaverunt inter Amalceitas. 80
— Galilaeae tribuitur a Ptolemaeo. 461	— qui. 94. 140
— olim dicta Bethsaida. 654	Kenath, urbs Menassitarum. 698
— describitur. 869	Kenizzaei qui. 141
Julias Peraeae, describitur. 869	Kennasrin. Urbs Syriae. 8. 111
Jupiter. Mons sacer ei. 322	Kepha, urbs. 699
— Atabyrius. 332	— unde dicta. 819
— Aldemius. 793	Kephar haammonai. 699
— Cretigena. <i>ibid.</i>	Kephira, urbs. <i>ibid.</i>
	<i>Κεπάρις</i> , fructus siliquae. 379
	Kerioth, urbs Moabitarum. 102
	— est & nomen urbis in tribu Iudae. 700
	Kerotim. <i>ibid.</i>
	Kesil. <i>ibid.</i>
	Kesulloth. <i>ibid.</i>
	Kezera Sepphorienisium. 134
	1a-

I N D E X.

— fatentur Bethlechemum fore patriam Messiae. 644 Kezib. 701 Kibtzaim. 723 Killa. <i>ibid.</i> Kimath. <i>ibid.</i> Kimath, urbs Judae, in codd. Graecis. 600 Kimham. 723 Kina. <i>ibid.</i> Kinaci. Vide <i>Kenaci.</i> Kinnereth. 724 Kinnereth & Tiberias an eadem. 161 — ad austrum ejus campus ingens. 361 Kirama. 724 Kir chersch, urbs. 102 Kirjath. 724 Kirjathaim. Ubi Emim habitabant. 102. 724 Kirjath arbe. 709. 724 Kirjatharim. 725 Kirjathbaal. <i>ibid.</i> Kirjathjearim. 406 — ubi sita. 502. 488 — describitur. 725 — eadem ac Baala, & Baale Jehuda. 610 — nomen illud variis modis corruptum. 694. 695 Kirjathsanna. 726 Kirjathsepher. <i>ibid.</i> Kirmion, flumen. 290 Kischjon. 726 Kischon, flumen. 289 Kisloth Tabor. 726 Kitlisch. <i>ibid.</i> Kitron. <i>ibid.</i> Κάμας, quid Graecis. 516 Καρποπόλις quae. <i>ibid.</i> & 907 Κτιστής τῆς δικαίμενης, titulus Imperatorum. 1048	L. L Accum. 870 Lachis, ubi sita. 494. 505. 870 Lacinas. 870 Lacus Asphaltites : num solus mare salsum dicatur. 236 — etiam mare dicitur Hebraeis & aliis. 239 — describitur, deque ejus nominibus, natura &c. agitur. 240. & <i>seqq.</i> — Tiberiadis recte dicitur mare 239. — Asphaltites est etiam in Babyloniam. 244 — Avernus, <i>avgnis</i>, plus uno loco. 246 — Ascanius. 250 — Tiberiadis, describitur. 258. & <i>seqq.</i> — Samochonites describitur. 262. & <i>seqq.</i> 507. plus quam 150 stadia aberat a mari. <i>ibid.</i> — Phiala describitur. 265. & <i>seqq.</i> — Cendevia, Asphar & alii describuntur. 267. & <i>seqq.</i> — nomen id multis rebus tribuitur. 268 — Asphaltites quare nuncupetur mare planitici. 361 — Asphaltites & Tiberiadis ambo siti in campo magno natura sunt contraria. 363 — Asphaltites describitur in veteri itinerario. 416. a Plinio. 440 — Samochonites num a Panca de abfuerit per 120 stadia. 422. — Tiberiadis quam longus. 422. 440. 452. 509 quan-

I N D E X.

— quantum abfuerit Hierofolymis.	449	Legio, campus ejus.	359
— Asphaltitis longitudo & latitudo.	451. 509	— describitur campus Legionis.	366
— Phiala ubi.	453	— inter Legionem & Scythopolin est Efdrela.	367
— prope Afcalonem, in quem Venus se merfit mutata in pifcem.	590	— via inde Ptolemaidem.	411
Ladon, in Palaestina.	379	— describitur.	873
Lajifch.	871	Lemba, urbs Moabitica.	101
— an Paneas dicta poftca.	919	Lentifci in Palaestina.	379
Lana in Palaestina unde.	384	Leones Decius ab Africa traductos immifit in Afiam.	97
Lante, flumen, ubi.	290. 985	— circa ripam Jordanis plurimi.	274
Laodicea maritima, feptentrionalior Gabala, urbs Phoenices maritimae.	122	— Moabitici.	578
Laodicea Phoenices Libanefiac.	122. 217. 528	Leontes, flumen.	290. 457
— ad Libanum.	314. 122	Leonum urbs in Phoenice.	432
— diverfa a Laodicea maritima.	122	Lefchem.	873
— male lecta pro Lyddica.	877	Leuca. Vide <i>Iter horae</i> . Aliis paffus complectitur.	1500
Lapides miliares in viis Palaeflinae collocati.	401	Levitae. Urbes eorum quae.	164. & feqq.
Laffcha.	871	Libanotis, in Palaestina.	379
Laffcharon.	<i>ibid.</i>	Libanus, inhabitatus a Chivvaci.	140
Latitudo Palaeflinae a Joppe ufque ad Bethlechem ab Hieronymo extenditur, quod reliqua ortum verfus effent deferta.	420	— ab eo oritur Jordanes.	272
— ab Antipatride ad Geba extenditur a Judaeis.	802	— describitur.	311. & feqq.
Laudationis vallis.	356	— nomen Libani datur templo Hierofolymitano & cur.	313
Laura S. Sabac ubi.	294. 874. 875	— vallis ejus.	358
— Calamonis.	678	— fylva ejus.	379
— Turrium.	<i>ibid.</i>	— <i>πεδιον</i> ejus, in quo ad radices Chermonis fita fuit Baal Gad.	610
— Pharan.	<i>ibid.</i>	— <i>בגלה</i> in Talmude dicitur.	615
Lebaoth.	871	— Affyrius mons.	1013
Lebona.	<i>ibid.</i>	Libna.	873
Lecha.	872	Libyas. Vide <i>Livias</i> .	
Lechi.	<i>ibid.</i>	Ligna in agris colligere licet ubique.	261
Lefton, vertex Idae.	68	— ad ripam Jordanis quaefita.	275
		— rara circa Hierofolymas.	313
		— Schittim quae.	521
		E c c c c c c	Lina

I N D E X.

Lina Arbelitica.	358	— montana ejus.	<i>ibid.</i>
— in Palaestina unde.	384	— ubi.	461. 509
— tenuia Scythopolitana.	977	— describitur.	877
Lingua Palmyrena quae.	525	<i>Abdixi</i> regio circa Lyddam quam	
— Perrhoeborutn.	50	Laodiceam alii putarunt.	877
— Syriaca plurimae gentes ute-		Lydia, urbs Arabiae Petraeae.	464
bantur.	756	Lyfa, urbs Arabiae Petraeae.	463
Litoris Palaestinae descriptio.	431.		
	<i>& seqq.</i>		
— flexus num circa Joppen in-			
choetur septentrionem versus.			
	435		
Livias, urbs Palaestinae primae.	215		
— inde via ducebat Esbuntem.			
	412. 496		
— olim Bethramphtha dicta.	497		
— describitur.	874		
Lobna.	875		
Locustae ut herbas cito consumant.			
	389		
Lod. Vide <i>Lydda</i> .			
Lodebar.	875		
Lokim.	<i>ibid.</i>		
Longitudo & latitudo Palaestinae			
universae.	420		
Lothi uxor versa in statuam falis,			
cui quod demitur accrescit.	61		
— filii Ben amini & Moab.	103		
Lunae phases quae.	852		
Lussa.	875		
Luz.	876		
Luza.	<i>ibid.</i>		
Lychnuchi sacri situs.	56		
— vicem praestitit calva S. Pa-			
trophili.	976		
Lycus, flumen.	318		
Lydda. Toparchia ejus.	176		
— campestris ejus.	306		
— inde usque ad Emmauntem			
sunt campestris.	309		
— inde usque ad mare est vallis.			
	<i>ibid.</i>		
		M.	
		M Aacha.	520
		Maachath.	112. 879
		Maachataei qui.	77. 112. 520
		Maapha.	879
		Maarath.	<i>ibid.</i>
		Mabartha.	<i>ibid.</i>
		Mabsara, vicus.	930
		Macala.	882
		Macatz.	<i>ibid.</i>
		— pro eo Graeci Michmas.	169
			883
		Macbena.	880
		Maccabaei. Vide <i>Chasmonaei</i> .	
		— conjectura de ortu hujus no-	
		minis.	901
		Maceda. Vide <i>Makkeda</i> .	
		Machaerus terminus Peraeae.	130
		— montes ejus.	308
		— secunda quondam arx Ju-	
		daea ab Hierosolymis.	440
		— describitur.	880. <i>& seqq.</i>
		Machanaim.	882
		Machmas. Vide <i>Michmas</i> .	
		Machpela, regio.	883
		Macvar.	<i>ibid.</i>
		Madmanna.	<i>ibid.</i>
		Madmen, urbs Moabitica.	102
		Madmena, urbs tribus Judae.	883
		Madon, urbs.	1068
		Magdiel, ubi sita.	494. 884
		Macfaloth.	883
		Magdala.	785. 883
			<i>May-</i>

I N D E X.

Máyδolos est Megiddo.	893	— posterius & occidentale idem.	20. 235
Mageddo. Vide <i>Megiddo</i>		— magnum sive mediterraneum	
Magludon clima in Phoenice.	217	Palaeftinam alluens quot no-	
Magoras, fluvius.	318	minibus nuncupetur.	235
Maguza, urbs Arabiae Petraeae.	464	— Judaicum dicitur.	290
	884	— falsum non semper notat la-	
Mahalol.	884	cum Asphaltiten.	236
Majumas Afcalonis.	530. 589	— Aegyptium illud quod Cy-	
— Gazae &c.	884. 885	prum alluit.	235
Maked.	880	— septem maria terrae Israeliti-	
Makkeda, ubi sita.	494. 505. 885	cae quae.	237
Malatha ubi sita.	477	— id nomen etiam lacubus da-	
— describitur.	885	tur.	239
Maleph.	716	— mortuum quare dicatur la-	
Maliattha, urbs Arabiae Petraeae.	463	cus Asphaltites.	243
Mamopfora, sedes episcopalis.	217.	— planitiei cur appelletur lacus	
	886	Asphaltites.	361
Mamortha, priscum nomen Nea-		— Syriacum id quod Caesaream	
polis.	439	alluit.	675
Mamre.	886	Mareon.	888
Mandra.	<i>ibid.</i>	<i>Μαρεών</i> ubi.	979
Manganaea.	881	Maresa. Vide <i>Marescha</i> .	
Maniathe.	887	Marescha, ubi sita.	495
Manipulus hordeaceus ex Tzeriphin		— describitur.	888. & <i>segg.</i>
petitus.	986	— distincta a Morescheth.	902
— ex sola terra sancta perendus.	25	Maria Magdalene unde dicta.	884
Manocho.	886	Marissa. Vide <i>Marescha</i> .	
Maon.	887	Marnas, numen Gazaeorum.	793
Mappae geographicae Palaestinae.		Maron, herba in Palaestina.	379
De his vide praefationem, &		Maronae.	890
pag. 395. 396. 510. 518. 519.		Masada. Flumina prope illam.	297.
	578	— describitur.	464
Mapse, urbs Idumaeae.	462		890
— urbs Palaestinae tertiae.	887.	Maspha.	891
	217	Massepha. Vide <i>Mitzpa</i> .	
Marala.	887	Matthaei euangelium olim conscri-	
Maraphis.	888	ptum Hebraicis literis, sed ser-	
Mardaitae, qui in Libano sedes ha-		moni Chaldaeis, Syrove.	677
buerunt.	322	— non sunt illa quae sermone	
Mare Suph quomodo appelletur		Hebraeo puro constantia nunc	
terminus terrae promissae.	21	uti euangelia Matthaei vendi-	

tantur.	<i>ibid.</i>	bes.	156
Mathanae ubi sita.	495	— trans Jordanem, quae ejus	
Maxillae animantium profanorum		urbes.	163
portio sacerdotum.	653	Me nimrim, urbs.	102
Maximianopolis ubi.	500	Menippus ὁ σπαθογελαῖος	436
— describitur.	891	Menocenum castrum.	899
Mazaena, urbs Palaestinae.	892	Menois, vicus. 229. Vide <i>Minois.</i>	
Meallon.	<i>ibid.</i>	Mensae panum propositionis si-	
Meara.	<i>ibid.</i>	tus.	56
Mechanum ubi.	496. 892	Mensurae, quibus intervalla loca-	
Mechona.	892	rum veteres metiuntur.	395
Medaba. Judaei illam occuparunt		Meonenim.	895
imperante Jaunaeo.	101	Mephaath.	102
— urbs Arabiae.	217. 464	— ibi erat praesidium Romano-	
— ubi sita.	487. 496	rum.	895
— intra Petram & Bosra me-		Mero, vicus.	560. 896
dia.	667	Merom, vicus Sebastes. 505. Vide	
— describitur.	893	<i>Merrus.</i>	
Medan, quid.	265	Merome.	895
Meduna, vel Medaua, urbs Ara-		Meron.	<i>ibid.</i>
biae Petraeae.	464	Meroth, vicus.	560. 895
Μέγυς Μεδίων ab Eusebio ἀπὸ τὴν		Meroz.	896
dicitur.	364	Merrus.	<i>ibid.</i>
— vide <i>campus magnus.</i>	453	Mesa.	231
Megiddo in campo magno.	170	Mesada, urbs Arabiae Petraeae.	464
— campus ab ea dictus.	370	Mesgara, urbs.	1015
— describitur.	893	Mesopotamia, num subacta a Da-	
Me hajjarcon.	895	vide.	11
Mel in Palaestina unde.	310. 382	Messias mannam coelo demittet &c.	
— ex palmis.	386	— convenientia inter ipsum &	
— in regione Jerichuntina.	813	Mosen.	353
Melchizedeci urbs Salem num fue-		— latere debuit aliquot annos	
rit eadem quae Hierosolyma.	833. 976	& tum revelari.	<i>ibid.</i>
— regia.	505	Metalli fodinae Phaenunte.	952
— genus ex Aegypto.	976. 1010	Metere non licebat ante diem xvi	
Meleager, Gadareus.	436	Nisan, sed Jerichuntinis id	
Me marom, מֵי מְרוֹם, quid.	262	fuit concessum, & quare.	387
Membra, urbs in versione Graeca.	148	Methlem.	716
Menasse tribus. Dimidia cis Jorda-		Metopa.	896
nem, qui ejus termini & ur-		Metrocomia.	896
		Metropolis Palaestinae primae. Caes-	
		area	

I N D E X.

_____ farea.	676	_____ describitur.	900
_____ secundae Scythopolis.	215	Mitzpe ad radices Chermonis.	123
_____ tertiae Petra.	<i>ibid.</i>	_____ urbs Judae.	900
_____ Phoenices maritimae Tyrus.	216	Mitzpe, vallis.	358
_____ nomen dubium Tyrone an Sidoni conveniat.	1055	Mitzraim, esse nomen viri ostenditur.	62. 63
_____ Palaestinae hodie Rama.	959	Moabitae. Urbes Emorracorum occuparunt olim.	101
_____ Samaritanorum Sichem.	1009	_____ campestris eorum extra Moabitin erant.	<i>ibid.</i> 279
_____ Galilaeae Sepphoris, at antea Tiberias.	1000	_____ occuparunt urbes Rubeniticas & Gaditicas.	611
Mezonecha.	896	Moabitis, qua in re similis terrae Israeliticae.	10
Mia.	897	_____ optimos aluit arietes.	91
Mibtzar Tzur non est Tyrus.	1047	_____ ubi quaerenda.	100
Michas, patria ejus.	495. 902	_____ eo usque se extendit mons ferreus.	343
_____ delectatur paronomasiis.	535	Moba, regio.	100
_____ sepulcrum ejus ubi.	693. 902	Mobocharax.	705
Michmas, pro Macatz.	169. 882	Moca, urbs Arabiae Petraeae.	464
_____ urbs, describitur.	897	Modiith.	901
Michmas, ubi sita.	498	Modin, urbs.	<i>ibid.</i>
Michmetath.	897	Mohaila.	230. 901
מִיכְמָתַי quae loca.	374	Mohammedani, quid scribant de Canaane.	7
Middin.	897	_____ nomen Palaestinae usurpant.	41
Midian, urbs.	100	_____ quomodo genus Amaleci describant.	81
Midianitae. Eorum regio describitur.	97. & seqq.	_____ nomen Hagarenorum non mutarunt in Saracenos.	87
Migdal eder.	897	Molada, urbs.	901
Migdal ei.	898	Moleaha.	886
Migdal Gad.	<i>ibid.</i>	Moleatha.	231. 901
Migdal fenna, ubi.	496. 884	Molendina fluvii circumacta in Palaestina.	288. 294
Migdal tzebaia.	898	Mons Scir ubi.	67
Migron.	899	_____ Choreb, x1 dierum intervallo a Cadefsch barnea.	<i>ibid.</i>
Militare Romanum quot passus contineat, quot Italia.	396. 398. 341. &c.	_____ glaber quis.	68
Miliares lapides in viis publicis locati.	401	_____ Chor, in quo Aaron mortuus.	930
מִלֵּי Hebraeorum quae	396	Eccccc 3	611
Minnith.	899		
Minois, describitur.	<i>ibid.</i>		
Miracula, Afcalone.	587		
Mischal.	900		
Mitzpa.	502		

I N D E X.

— Gilboe montes dicti Philistæorum.	76	— a Ierichunte usque ad regionem Scythopolitanam longus & sterilis.	363
— Arabiae Sinai.	98	— nullus in Palaestino litore a Carmelo austrum versus.	370
— Nebo quomodo in terra Moab.	101	— Alfalamus, Hippos, Piara, Cafius, Libanus.	458
— Jovis.	233	Montes circa Hierosolymas.	838
— Engedi.	763	— in urbe, Sion, Acra, &c.	846. & seqq.
— Tabor.	220. 304	Monstrum hominis, duplici capite.	877
— Sinai.	220	More. Vide <i>Sichem</i> .	
— Lacum Asphaltiten montes circumdant.	243	Morefchet, urbs, describitur.	902
— Francorum.	287	Mori albae in Palaestina.	379
— Palaestinae montes recensentur & describuntur, Libanus, Carmel, Tabor &c.	305. & seqq.	Moria, mons.	853
— regius quis.	307	Mors secunda quae Iudaeis.	353
— Palaestinae montes nunc nudum quidam, olim terra tecti fuerunt & frugiferi.	310	Moschus Sidonius.	1016
— Castrean.	320	Moses mortuus in regione tribus Ruben.	342
— pisces & conchyliis in montibus inventa.	322	— distinguit terram Canaan & terram transfordanicam.	5
— nivis, quis.	324. 920	— non deduxit Israelitas ad urbem Jerusalem.	391
— sacer, nomen pluribus montibus commune.	328	Motza.	903
— Oliveti. Vide <i>Olivifer mons</i> .		Myridis lacus erat in Aegypto.	592
— corruptoris, vel Hammaschith.	337	Myrobalani, in Palaestina.	386. 930
— trium luminum quis.	338	Myrum, sedes episcopalis.	220
— quivis in tres partes divisus.	338	<i>Μυρολογεῖν</i> quid.	250
— a Libano usque ad Pharan montes porrigitur serie continenti.	342	N.	
— ferreus, quis.	343	N Aama.	903
— regius ubi.	345	Naaran.	<i>ibid.</i>
— Gabaon.	<i>ibid.</i>	Naaratha.	<i>ibid.</i>
— Gerizim, Ebal.	344	Nabaioth, filius Ismaelis.	90
— Angaris.	345	Naballo.	903
— Sodomenus.	<i>ibid.</i>	Nabara.	<i>ibid.</i>
— Amalekitarum.	346	Nabataei. Eorum regio describitur.	90. & seqq.
— Aza.	<i>ibid.</i>	— eorum urbs Medaba.	893
		urbs	

I N D E X.

— urbs illorum Petra.	931	— turbata seditione Samaritanorum.	674
Nabau.	904	— describitur.	1004. & <i>segg.</i>
Nabo. Vide <i>Nebo</i> .		— non est Phanea dicta sed Flavia Nea &c.	920
Nachai, נחאי, nomen commune vallibus & fluminibus.	283	Neapolis, urbs Arabiae.	217
— plerumque pro flumine capiendum est.	298	Neara.	907
— quid proprie.	348. 350	Neballat.	908
Naepapha.	904	Nebo, mons, quis.	342
Nahalal.	<i>ibid.</i>	— ubi.	496. 497
Naim, ubi sita.	497	— urbs.	908
Nain.	904	Nebucadnezar Tyrum cepit.	1049
Naioth.	<i>ibid.</i>	Neiel.	908
Nais.	<i>ibid.</i>	Neila.	<i>ibid.</i>
Naphath Dor.	905	Nelaxa, urbs Batanaeae.	459
Naphtali, tribus. Urbes ejus & termini.	160	Neocaesarea, pro Diocaesarea.	1001
— num lacus Tiberiadis totus fuerit in ejus portione.	259	Nephis.	908
Naplouza.	1005	Nephsaneemana, nomen loci ubi sepultus Michas.	698
Narbata.	905	Nephtoach.	908
Nardus, Indica & Syriaca.	287	— aquae ejus.	300
— in Paestina.	379	Neronias.	908
Nasib.	905	Netopha.	909
Navigari an possit in lacu Asphaltite.	252	Netzib.	<i>ibid.</i>
Nazara, vicus trans Jordanem.	728	Neve, urbs Arabiae.	217
Nazarcth, ubi sita.	497	— describitur.	909
— describitur.	905	Nezib, ubi sita.	498
— ibi olim soli Judae habitabant.	1039	Nibschan.	910
Nea.	907	Nicopolis, urbs olim Emmaus dicta, quae.	426. 758. 759
Neapolis, olim Sichem dicta.	220. 506	Nilus. Unde dictus.	271
— in montanis sita ortum dat aquis flumineis.	272	— media aetate, maximus.	274
— inde viae ferebantur Aeliam, Scythopolin, Jerichuntem, Nicopolin.	408. 412	— & Jordanes crediti per meatus subterraneos aquas suas miscere.	<i>ibid.</i>
— ubi.	461	— piscis ejus coracinus.	<i>ibid.</i>
— diversa ab Arabia.	504	— non est qui fluvius Aegyptiacus dicitur in sacris literis & terminus est tribus judae ad austrum.	286
— aberat Jerichunte 52 miliaria.	504	— ostia quaedam ejus num a quam	

I N D E X.

aquam maris Gazae vicini dul-		gyptiis.	380
cem reddant.	287	Oleum ex Ephraimitide missum in	
— vena ejus esse credita in fon-		Aegyptum.	381
te Capernaum, quod coraci-		— optimum Tekoae.	381
nos pisces alat.	301	Oliveti mons. Vide <i>Olivifer.</i>	
— ab Indis Africanis ortus.	986	Olivifer mons describitur.	337. &
— ripa ejus arbores cypros opti-		<i>seqq.</i>	
mas producit.	589	— quantum abfuerit Hierolo-	
Nimra.	910	lymis.	449
Ninive.	<i>ibid.</i>	Olurus.	912
Nitriae mons.	875	On est Sol.	631
Nives in Libano perpetuae.	312. 320	Onitis in Palaestina.	379
— ex monte Chermone defe-		Ono, urbs.	912
runtur Tyrum.	323	Ophni, urbs Benjaminis.	913
— mons nivis quis.	324	Opobalsamum. Vide <i>Balsamum.</i>	
Nob, urbs sacerdotalis.	911	Orarium Sarabadenum.	986
Nobach.	<i>ibid.</i>	Orbis terrae, dividitur a Judaeis re-	
Nomba.	<i>ibid.</i>	spectu sanctitatis in tres partes.	9
Nombe, urbs Judae, in codicibus		— medium ejus creditum esse	
Graccis legitur.	601. 911	Deiphis & alibi.	52
Noora.	907	— totus non est promissus Ju-	
Noorath.	<i>ibid.</i>	daeis.	125
Nota.	911	Orbo, urbs.	913
Notitiae veteres ecclesiasticae.	214	Oreb, rupes.	<i>ibid.</i>
	& <i>seqq.</i>	Origanum heracleoticum in Pala-	
Nóros pro orientali plaga.	293	estina.	379
Nubiensis geographus male ita ap-		Origenes Jordanem non vidit.	509
pellatur. Unde natus error.	41	Oriue, toparchia quae	176
		“ <i>Oprou</i> , non terminum semper sed	
		& regionem omnem notat.	186
O.			
O Afis, an insula fuerit.	322	Ormiza.	753
O boda, urbs Nabataeorum.	91	Orimthion urbs.	431. 433. 916
Odollam	912	Oronae.	917. 101
Oenomaus Gadareus.	775	Orontes, amnis, oritur inter Liba-	
Oxiva, nomen loci.	535. 912	num atque Antilibanum.	315
Olam, nomen loci.	81	— ad eum sita Jopolis.	866
Oleae. Privilegium earum praec		Orthosias, urbs Phoenices.	216. 433.
liquis arboribus.	261		457. 529
— ubi proveniant.	310. 370. 379	Orton, urbs.	917
— in monte olivifero.	339	Oruba, urbs.	<i>ibid.</i>
— Palaestinae praestantiores Ae-		Ostracine, describitur.	59. 60
			PRO

I N D E X.

— pro Kedar collocatur.	97	pit Nebucadnezar.	1050
— Arabia finitur.	439	— ubi.	433
— ibi sepultus Simon Judas.	751	Palandresin.	918
— urbs Aegypti.	971	Palmae. Inde nomen Phoenices.	50
Ostrea in montibus inventa.	322	— in Nabateorum regione.	93
Ουλαριας num nomen loci.	876	— in vallibus plerumque cre-	
Oulatha.	917	scunt.	306
		— in campo Jerichuntino.	358.
			382. 387. 831
P.		— Engaddenae optimae.	763
P Agida, nomen amnis Beli.	267.	— ad ripam Jordanis bene cre-	
	290	scunt.	363
Palaeobyblus, urbs Phoenices.	458	— in Palaestina frequentes.	379.
Palaeeste ubi.	297. 298		382
Palaestina. Primae, secundae & ter-		— unde mel elicitur.	386
tiae urbes aliquot.	557	— amant calorem & sulfuginem.	
— longitudo & latitudo ejus.	421		387
— quomodo aretur solum ejus.	388	— optimae circa Engaddi.	449
— Ita appellatur nunc una ex		— paucae Gazae.	792
quinque partibus Syriae.	8	— plurimae circa Scythopolin.	977
— Nomen illud terrae Israeliti-		Palmetum ad sinum Arabicum.	930
cae datur a Judaeis, Gentibus,		Palmyra. Urbs Phoenices Libane-	
Christianis & Mohammedanis.		siae.	217. 233
	38	Palmyrena lingua qualis.	525
— aliquando notat regionem		— Inscriptio lapidis.	ibid.
Philistaeorum.	41	— solitudo ad Petram se exten-	
— salutatis quae dicta sit, &		dit.	932
quando.	621	Pamphilus, martyr.	677
— prima, secunda & tertia quae.		Paneas, urbs, describitur.	918
	205. & seqq.	— nomen regionis in qua sita	
— urbes modo Palaestinae modo		Caesarea.	526
Arabiae esse dicuntur, quod Pa-		— diversa fuit ab urbe Dan.	489
laestina tertia partem Arabiae		— aliis Dan.	168. 458. 489
occupaverit.	212. 926. 927	— monei imminens Panius di-	
— facies ejus horrida longe di-		citur & Chermon.	323
versa est ab ea quam olim ha-		— via inde ducebat Damascusum.	
buit.	310		413
— fertilitas ejus ostenditur.	380.	— via inde Tyrum.	ibid.
— varietas soli in illa.	385	— ubi sita	465
Palactyrus.	918. 1049	Panes duo, שתי הלחם, est nomen	
— fueritne illa Tyrus quam ce-		pauum Pentecostalium.	652
		Panius mons, Chermon, descri-	
		bitur	

F f f f f f

I N D E X.

bitur.	323	te.	559
— in vertice ejus templum.	<i>ibid.</i>	— 20 miliaribus a Jabes.	504
— ipse ut facer colitur a gentibus.	919	— urbs Decapoleos. 203. Coc-	
Paphta.	323	— Iesyriae.	459
Para, urbs Benjaminitarum.	923	— describitur.	924
Paran.	556	— sedes episcopalis.	211
Parasangae, quanta intervalla.	400	— dicitur & in plurali Πέλααι,	
Parembolae, urbs.	923	— uti Πίτραι, Ἀραϊ &c.	215
Paria, insula ante Joppen.	<i>ibid.</i>	— terminus Peraeae.	130
Parnasus, in medio teluris habita-		— via inde Gerasam. 413. 505	
bilis.	55	Pella, urbs Moabitica.	101
Parochmochu.	705	Pella, toparchia, quae.	176
פרסה Hebraeorum quae.	397	Πέλατος, piscis.	274
Pascere pecudes parvas in Syria li-		Pelusium. Inde usque ad fines Pa-	
cet ubique, sed in terra Israëli-		— lactinae quae loca sint.	59
tica tantum in sylvis & locis		— ejus incolae Casium colebant.	61
desertis.	13. 374	— nomen videtur dedisse Phi-	
— gregem licet ubique in sylvis,		— listacis.	74
non habita ratione tribuum.	261	— a Pelusio usque ad mare ru-	
— licuit Gaditis pecudes in Sa-		— brum extendit Amalekitiu Jo-	
rona.	370	— sephus.	81
— solebant in suburbiis.	371	— in extremitate Arabiae situm.	87
Pascha. Manipulus paschalis ex so-		— inde brevissimum iter est ad	
la terra Israëlitica petendus.	25	— finum Arabicum, via ducente	
Pas dammim.	924	— Heroopolin.	436
Passus quot pedes complectatur.	396	— distat ab Arsinöe rubri maris	
Patres populi alicujus qui dicantur.	65	— oppido 125 miliaria.	441
Patriarchae Hierosolymitani tituli.	681	Pentacomia, sedes episcopalis Pa-	
Pau. Urbs Edomitica.	67	— lactinae.	215. 925
Paulinus Scythopolites.	977	— nomen loci ad Euphratem.	215
Paulus apostolus parentes habuit		Pentecostales panes non nisi ex ter-	
Giscalis, urbe Galilaeae, oriun-		— ra Israelitica petendi.	25
dos.	813	Penuel.	925
Pedes Graeci majores Romanis.	396	Peor, mons, qui & Phogor.	343
— 5000 efficiunt miliare Roma-		Peraea. Describitur a Josepho.	130
num.	<i>ibid.</i>	— quae regio.	197
Pelia, diversa a Dio.	737	— montes ejus, campi & vales	
— 21 miliaria aberat Amathun-		— quae.	308
		— magna ex parte ἔρημος.	386
		Perca, piscis Rheni.	274
		Pe-	Pe-

I N D E X.

Pereecho.	925	Phaselis, urbs Judaeae. Vide <i>Pha-</i>	
Pergamum, unus ex 4 verticibus		<i>saëlis</i> .	
montis Idae.	68	Phasga, mons, ubi.	496
περι & υπεγ aliquando idem est.	560	Phathura.	954
Perizzæi qui.	139	Phiala, lacus.	264. 453
Perræborum lingua.	50	— nomen receptaculi aquarum.	265
Perfæe quomodo Jordanem nuncu-		— Memphi in Nilo.	<i>ibid.</i>
pent.	271	Philadelphia, non possessa a tribu	
— Ptolemaide usi tanquam por-		Gad.	103
tu.	433	— urbs Arabiac. 105. 217. Coe-	
— reges illorum ubi sepulti.	635	lesyriac.	459
Persepolis rudera num sint illa quæ		— ubi sita.	130. 203. 501
Istachrae supersunt.	635	— quantum abfuerit a Jordane.	
Perseus circa Joppen liberavit An-			424
dromeden.	270	— situs ejus.	474
Pestis non affligit regionem Turca-		— olim Rabbath ammon.	521
rum.	613	— inde regio Philadelphene di-	
Petra. Urbs Arabiac in terra Edom.		cta est, in qua sita Bacatha.	612
70. 71. 81. 84. 86. 93. 463		Philemon, episcopus Gazæ, ad	
— ab Eleutheropoli usque ad Pe-		quem extat Pauli epistola.	797
tram & Ailam est terra Idu-		Philippus ubi baptizaverit eunu-	
macorum.	72	chum.	646. 659
— urbs Palaestinae dicitur.	115	Philistæi. Regio eorum ubi.	73
— quantum a Medaba abfuerit.		Philodemus Gadarenius.	436
	667	Philoteria, describitur.	954
— describitur.	926. & seqq.	Phoenice. Quomodo Herodotus	
Petrus num piscatus circa Hepham.		eam vocem usurpet.	43
	699	— & Coelesyria aliquando com-	
<i>PH</i> an admittant Latini post P.	1002	plectuntur omnem Syriam.	607
Phaenon, ubi metalli fodinae.	71.	— regio maritima ab Orthosia	
	951	Pelusium.	47
Phalacrae, vertex montis Idae.	68	— & Palaestina idem est.	865
Phanuel.	952	— id nomen datur terræ Israc-	
Phaora.	<i>ibid.</i> 955	liticæ.	50
Pharan, vallis.	359. 556. 72	— cui regioni id nomen veteres	
solitudo.	99	dederint.	111
Pharatho.	952	— urbes ejus episcopales.	216
Pharathos.	<i>ibid.</i>	— maritima & Libanensia.	217.
Phasaëis.	280. 293		528
— ubi palmarum praestantissimæ.	383	— regio acclinis Libano monti.	
— nomen urbis Ptolemaco.	462		318
— describitur.	953		ter-

- termini ejus ad Carmelum. 488
 Phoenices usurpant nomen Panca-
 dis. 918
 — quomodo Saturnum nuncu-
 pent. 635
 — nuncupantur Cananaei. 7
 — Deos suos pingunt ferentes
 sacculos. 1006
 — Tyrii & Sidonii, sed Azo-
 tii Syri. 43
 — Amalekitae dicuntur. 82
 — literes intulere in Graeciam.
 141
 — & Poeni diversi. 329
 Phoenicia. Nomen barbarum: scri-
 bendum Phoenice. 39. 51
 Phoenix, quis. 7
 — nomen fluvii. 51
 Phogor, mons. 343. 496
 — est & nomen urbis in tribu
 Judae. 955
 Piara, mons. 458
 Piceae, arbores, in Palaestina. 379
 Piga, flumen. 290
 Pilatus (Pontius) quis. 174
 Pinetum prope Chebronem. 716
 Pinus, in Libano. 321
 Pira. 955
 Pirathon. 956
 Pisces aquas nimis saltas fugiunt. 243
 — capere hamo licet in lacu
 Tiberiadis. 261
 — capere & venari eadem voce
 Hebraei dicunt. 653
 — ex flumine vicino Joppe. 289
 — indurati in Libano inveniun-
 tur. 321
 — in Palaestina. 381. 382
 — cum cepis Afcaloniticis pa-
 rati ad esum. 589
 — non comedunt Syri, &
 quare. 592
- an ex mari magno capere
 Petrus fuerit solitus. 699
 Piscinae tres Salomonis. 300. 304
 — una fuit piscina Chebrone. 709
 — Bethesda & aliae Hierosoly-
 mis. 856
 Pisga, mons. 496
 Pistaciae, arbores, in Palaestina. 379
 Placenta, non una, sed duae sepa-
 randae in Syria. 13
 Planities. Vide *Campus*.
 Planta quadriennis. Ejus jura nulla
 in Syria. 13
 Platane. 956
 Plebs illiterata, Judaeis contemta. 14
 Πλέθρον quid. 398
 Plinii compendium scripsit Rober-
 tus Criceladiensis. 439
 Pluvia. Usque ad pluviae secundae
 tempus licet per agros compen-
 dii causa iter facere. 261
 — aqua in cisternis colligi soli-
 ta. 303
 — stata tempora pluviarum in
 Palaestina. *ibid.*
 — in Aegypto nulla. 380
 Politiana, πόλις. 216
 Polluctura, cujus respectu terra
 Israelitica in tria dividitur. 306
 Porcis exposita corpora Christiano-
 rum hordeo repleta. 588
 Porphyreon, urbs. 431. 531. 720. 819
 — describitur. 956
 Porta piscium Hierosolymis quae.
 877
 Portae Hierosolymitanae. 855
 — centum Thebis & Romae
 tribuuntur. 1034
 Portus Gazaeorum, ubi. 507. 460
 — Joppes. 406
 — Jamnitarum. 460. 823
 — Caesareae, dictus λιμὴν Σε-
 βαστός.

I N D E X.

— <i>Βασίς.</i>	672	— olim Ace dicta, ubi sita.	433.
— Ptolemaidis. Vide <i>Acco.</i>			455. 509
— Tyri.	1012	— describitur.	534. <i>Et seqq.</i>
— Sidonis.	<i>ibid.</i>	— non est eadem quae Joppe.	865
— Azoti.	215. 460. 606	Pulvis terrarum Ethnicarum im-	
— Ascalonis.	530. 590	mundus.	12. 25
— Tiberiadis respectu maris ma-		Punicae literae.	1014
gni est Hephad ad Carmelum.	819	Punicus & Phoenicius differunt.	329
Posidon, sedes episcopi hodie in		Purpura, an in mari salso inveniri	
Palaeatina.	214	recte dicatur.	236
Praesidium.	230. 231	— circa urbem Chilon.	720
Primitiae, תרומות, etiam ex agris		— circa Dora.	740
Syriae solvebantur.	12	— capitur a Scala Tyriorum ad	
— Syriacae in ipsa Syria de-		Hepham.	819. 956
buere consuevit.	<i>ibid.</i>	Putei mirandi circa Ascalonem.	589
Primitiva, ביכורים, an afferenda ex		— circa Gerar.	805
regione transjordanica.	5	Puteus jacobi.	1007. 1008
— etiam ex Syria afferebantur.	12	Pythagoras in monte Carmelo com-	
— Aegypti, Babyloniae, Am-		moratus.	329
monitidis & Moabitidis non		Pytho, urbs Delphi.	54
afferebantur Hierosolymas.	13		
Πριαν τῆς Ἰουδαίας quis locus.	742	Q.	
— nomen pluribus locis com-		Q Uercus in Palaeatina.	379
mune.	<i>ibid.</i>	— nomen loci.	714
Privilegia terrae Israeliticae.	24	R.	
Procopius Gazaeus.	792	R Abba, quae & quatuorplex trans	
Promissionis terra, quale nomen.	18	Jordanem.	583
— non omnis possessa ab Israë-		— est nomen urbis Judae.	957
litis, & quare.	125	Rabbath Ammon, Philadelphia.	103.
Ptolemaeus. Intervals locorum Pa-		521. 525. 583. 957	
laestinae ex eo notata.	456	Rabbath moba, describitur.	957.
— codex ejus MStus olim apud		Vide & <i>Areopolis.</i>	
Picum, Comitum Mirandolan-		Rabbith.	958
um.	464	Rabmathom, urbs Arabiae Petraeae.	464
— Ascalonites, discipulus Ari-		Ῥαβὰθ urbs.	518
starchi.	594	Raccath.	958
— Arabiam singulari cura de-		— non est Tiberias.	1036
scriptit	705	Raccon.	958
Ptolemais Ῥοδοπέρας, urbs Aegypti.	541	Ra-	
Ptolemais, urbs sita ad campum ma-		F ffffff 3	
gnum.	366. 372		

I N D E X.

Rachal.	<i>ibid.</i>	Raphanaea.	317
Ragaba trans Jordanem.	181. 959	Raphia, initium Syriae.	46
Rainho, nomen solitudinis prope montem Sina.	831	— inter Rhinocolura & Gazam.	59. 286. 435. 439
Rama, vel Ramola, videtur esse eadem ac Arimathaea.	580	— inde via ducens Aegyptum.	415
— celebratur.	959	— ubi.	461
— Alramla dicitur Abulfedae.		— describitur.	967
— Vide tabulam insertam pag. 511		Raphon.	968
— urbs inter praecipuas Palaestinae.	8. 288. 595	Ras alain prope Tyrum.	1349
— circa eam superstes vetus piscina.	303	Rebbo.	968
— decem inde miliaribus Romanis ortum versus montana incipiunt.	426	Rechob, ubi.	119. 123
Rama Benjaminis, Ramathon dicta.	448	— vallis regionis ejus.	357
— ubi sita.	498	— urbs tribus Ascher.	968
— describitur.	963	Reveid quid.	215. 776
Rama Ephraimitica.	964	Rekem, urbs Petra.	133. 931. Vide & <i>Arcoemo.</i>
Rama miliaria, commentum.	962	Reliquiae martyrum Neapoli combustae a Samaritanis.	674
Rama Nephtalitica.	963	— S. Johannis Baptistae Samariae.	980
Ramath, urbs Simconitarum.	964	— Obadiae & Eliiae.	981
Ramath & Ramoth Gileaditica, urbs eadem, urbs tribus Gad.	163. 474. 967	Remmon, vicus, ubi.	498. 969. 973
— forsitan eadem est ac Amathus.	560	— ubi Salomon sacris operatus.	502
— eadem ac Arimanon.	579	Remmus.	969
Ramatha.	965	Remphis.	580. 969
Ramathaim Tzophim non est Arimathaea.	531	Rebenga.	969
— describitur.	964. 965	Rephaim, qui.	141. 79
Ramathem.	179. 965	— vallis.	355
Ramath hammitzpe.	966	Reffa, arx.	969
Ramathon, 40 stadiis ab Hierosolymis.	447. 966	Resurrectio mortuorum ubi futura.	26
— <i>Támba</i> , nomen priscum Laodiceae.	967	Rhenus, unde dictus.	271
— <i>Támbos</i> & <i>áradvba</i> differunt.	523	— vetus.	272
Ramoth in Gilcad. Vide <i>Ramath.</i>		— pitcis Rheni perca.	274
		Rhinocolura ubi.	59. 387. 435. 439.
		— fluvii ejus qui & unde originem trahant.	285
		— describitur.	969
		— fluvius non alluebat hanc urbem.	970
			Rim-

I N D E X.

Rimmon, urbs Simconitarum.	973	braeos.	15
Rimmono.	974	Sabbathicum iter.	338. 341. 397. 398. 400. 450
רמון Judaeorum, stadium.	400	Sabbation, flumen, describitur.	291
Robatha, Rooboth.	231	Sabura.	317 975
Robertus Criceladiensis scripsit com- pendium Plinii.	439	Saccaca.	459. 110
Rogelim.	974	Sacerdotes. Urbes eorum quae.	164 & seqq.
Roma quomodo εκατόμυλος dica- tur.	1034	— livabant viſtimas in lacu.	269
Romanorum praefidia, Aſiae.	554	— maxillas nanciſcebantur ex animantibus profanis quae ma- ctabantur.	653
— apud Arnona.	232. 579	— aquam fontis Siloam bibebant, ut carnes comestas melius con- coquerent.	860
— Chermulac.	695	Sal, cujus uſus in ſacrificiis Judai- cis, num ab Aſtracan petitum ſit.	60
— Mephathae.	895	— id male creditur fuiſſe bitu- men.	243
— Thamaſae.	930	— ſiccatur aeſtibus ſolibus in la- cu Tarentino.	ibid.
Roob.	974	— optimum in lacu Aſphaltite.	ibid. 381
Ros Chermonis.	325	— τιμαὶ ἀλός Judaeis conceſſae, quae.	269
— copioſiſſimus in campo Eidre- lōu.	326	— vallis falis quae.	353
Rofae Jerichuntinae.	831	Salaba, vicus.	975
Ruba, ſolitudo.	295	Salamias, Phoenices Libaneſiae.	217
Ruben, tribus, Gad & dimidia Me- naſſe habitarunt extra terram Canaan.	6	Salamin.	975
— quas urbes & terminos ha- buerit.	163	Salem nomen pluribus locis Palae- ſtinae datum.	976. 977
— non habuit omnes urbes ſuas ad austrum tribus Gad.	582. 650. 735	— prope Scythopolim.	505
Rubrum mare. Vide Sinus Arabicus.		— regia Melchizedeci ubi fue- rit.	833. 976
Ruma, urbs.	24. 974. 580	— eſt & nomen urbis Jeruſalem.	833
Rupes Palaeflinae olim terra tectae & frugiferae.	310. 389	Salim.	977
Ruta ſylveſtris in Palaeflina.	379	Salix ad ripam Jordanis.	274
Rydda.	974	— ſalicum torrens quis.	287
		— torrentis.	348
			Sul-
S.			
⊕ Aab.	974		
⊕ Saana, urbs Coeleſyriae.	459		
Saara.	974		
Sabaia.	230. 974		
Sabba, faemina fatidica apud He-			

I N D E X.

Sallis.	978	rint.	483. 1033
Salmaida.	<i>ibid.</i>	— vicum Afuganrinam ad radices Carmeli incoluerunt.	599
Salmon, mons. Vide <i>Tzalmon</i> .		— Caesareae habitauerunt.	673
Salomon quomodo regionem Ibraeliticam diviserit.	169	— tumultuantur in Palaestina. <i>ib.</i>	
— ubi cedros plantaverit.	294	— a Judaeis occisi.	1000
— piscinae ejus ubi.	300	— olim iis non licuit Tiberiade habitare aut Nazarethae, Diocaesareae aut Capernaumi.	1039
— horti ejus & vivaria ubi.	304	Samaritanus Pentateuchus differt ab Hebraeo.	19. 138. 323
— ubi falsa Numma coluerit.	337	Samaritis, describitur.	131. & 179. 180. 386
Salfedo aquarum lacus Asphaltitis fecit ut maris falsi nomen ei datum sit.	240	— num tota montuosa.	307
Salsum mare saepe notat mare mediterraneum.	235	— olei ferax.	381
Saltus Hieraticus. Sedes episcopalis.	213. 215	— regio fertilissima.	673
— Toxos.	215	<i>Σαμαγών όρος</i> quid.	344
— Gerariticus.	<i>ibid.</i>	Samega.	983
— Gonaticus.	216. 217	Samochonites lacus. Describitur.	261
— Gonasitius.	216	— eum perfluit Jordanes.	273
Saltus. Vide <i>Sylva</i> .		— quantum abfuerit a Pancade.	422
Salumias.	978	Sampho.	983
Samarac, qui.	141	Sampfaci, ubi.	282
Samaria quae & Sebaste, urbs inaedificata monti Schomron.	344. 461	Samuelis patria.	963
— male illi tribuitur nummus qui Caesareae cufus est.	982	Samulis, urbs Coelesyriae.	459
— via inde Caesaream maritimam.	409	Sancta terra. Unde id nomen.	21
— describitur.	979	— varii gradus illius sanctitatis.	24
— male in codicibus Plinii ante mentionem Afcalonis legitur.	439	Sanim.	983
— in monte altiore.	<i>ibid.</i>	Santanna.	<i>ibid.</i>
— ubi sita.	498. 510	Saphec.	984
— posita pro Marissa aliquando.	889	— urbs Judae in codd. Graecis.	600
Samaritani quomodo terram Canaan vocent.	7	Saphir. Vide <i>Scaphir</i> .	
— an in Batanaca vicum habue-		Saraa, ubi.	288. 984
		Sarabatha.	984
		Saraceni qui.	86. 96
		— iidem ac Midianitae.	98
		Saraim.	984
		Sarafa.	<i>ibid.</i>
		Sarafa.	<i>ibid.</i>
		Sarda, ubi. 498. Vide <i>Tzora</i> .	
		Sardonius risus unde dictus.	191
		Sa-	8a-

I N D E X.

Sarephta.	290	Schichin.	<i>ibid</i>
— describitur.	985. 1057	Schichor, non est nomen Nilo pro-	
Sarera.	987	— prium.	286
Sarid, urbs Zebulunitarum.	<i>ibid.</i>	— Libnath, ubi.	289. 730
Saripha in vicinia Afcalonis.	588	Schiddim, vallis.	354
Sariphaca, urbs, describitur.	987	Schilo, ubi sita.	498
Saris.	986	— pro eo Σαλημ scribitur.	976
Saronas. Ibi vikuli optimi.	91	— describitur.	1016
— regio, describitur.	188. 370	Schimron postea dicta Simonias.	
— an inde dicta regio Genneta-			1017
— ritis.	193	— urbs Zebulun.	991
— non videtur trans Jordanem		Schimron meron.	<i>ibid.</i>
— fuisse.	370. 989	Σχίος pro Σχοίος legendum.	351
Saron. Vide <i>Saronas</i> .		Schion.	992
Sarra, vetus nomen Tyri.	1046	Schiphmoth.	<i>ibid.</i>
Sartaba, mons.	346	Schirjon, nomen Sidonium mon-	
Saturni nomen Βυραγών apud Phoe-		— tis Chermonis.	325
— nices.	635	Schittim, vallis.	351
— inde usque ad Hephram est pi-		Schittim arbores quae.	520. 993
— scatio purpurae.	819	Schoenus, intervallum.	400
Schaalabbin.	988	Schomron, mons.	344. 979
Schaalbin.	<i>ibid.</i>	Schorec, flumen.	288
Schaaraim.	<i>ibid.</i>	Schouf, nomen Libani prope Be-	
Schachatzima.	989	— rytum.	320
Schalem. Vide <i>Salem</i> .		Schunem.	992
Schalmaci, qui.	140	Schar, terminus Amalekitidis.	81
Schamir.	989	Scylax Caryandensis quando vixe-	
Schaphir.	<i>ibid.</i>	— rit.	431
Scharuchen.	990	Scythae irruerunt in Palaestinam.	
Schay kirjathaim, ubi Emim ha-			993. 1046
— bitabant. 79. quos Moabitae		Scythopolis. Fluvii illic.	281. 272
— expulerunt.	100	— dicta Bethsan olim.	363. 365
Schazur.	999	— via inde Caesaream mariti-	
Scheba.	<i>ibid.</i>	— mam.	410
— nomen urbis.	151	— num 600 stadia abfuerit Hie-	
Schebam.	990	— rosolymsis.	430
Schebarim.	991	— describitur.	992. & seqq.
Schekem. Vide <i>Sichem</i> .		Sebaste. Vide <i>Samaría</i> .	
Schekinae migrationes decem.	337	Sebei.	998
Schema.	991	Sebus, urbs Judaeae Ptolemaeo.	
Schenir, nomen Chermonis.	325		461. 998
Schepham.	991	Sechacha	998
		G g g g g g g	Sechu.

I N D E X.

Sechu.	<i>ibid.</i>	— Obadiae.	981
Segor. Vide Zoara.	<i>ibid.</i>	— Elifaei.	<i>ibid.</i>
Seir, quis.	67	— Johannis Baptistae.	<i>ibid.</i>
— montana ejus ubi.	68. 79	— Helenae reginae Adiabeno-	
— mons Gabla dicitur.	83	rum Hierosolymis.	1037
Seirath.	998	— Ezrae Hierosolymis.	<i>ibid.</i>
Selamin.	<i>ibid.</i>	Sepulti in terra Israelitica privile-	
Seleucia, nomen fuit urbis Gada-		gium.	28
rorum.	774	Serapium Alexandriae.	794
— nomen urbis sitae ad lacum		Seres, populi.	343
Samochoniten.	999	Seria terra, in qua columnae Sc-	
Selna. Urbs sacerdotalis.	164	thi.	<i>ibid.</i>
Sem & Scham, nomen Syriae,		Serpentes inter Pelusium & Heroo-	
quod sint affinia errori anam		polin.	436
praebuere.	8	— circa Jerichuntem.	830
Semiramis, filia Derectus quan-		Serphend, vicus inter Joppen &	
do nata.	590. 592	Ramam.	867. 986
Sennaa.	999	Servus in Syria venditus qualis.	12
Sennabris, vicus, ubi.	454. 999	Sethi columnae diu superstites &	
Sepeliri etiam eo loco ubi invenitur		ubi.	343
cadaver inhumatum potest.	261	Siagon.	1003
Sepes. Eam perumpere quando li-		Sibma, urbs.	102. 1003
citum.	261	Sicamenos.	415
Seph.	999	Sichanin.	1003
Sepharam.	1068	Sichem. Vide Neapolis..	
Sephela, regio describitur.	187. 372	Siddim. Vide Schiddim.	
— unde dicta.	349	Sidon & Gaza termini Palaestinae.	113
— redditur <i>κοιλίας, πεδιάς.</i>	350	— duplex credita, major & mi-	
Sepphoris, non longe a campo ma-		nor.	680
gno.	366	— describitur.	1010. & seqq.
— non legitur in nummis <i>Septy-</i>		— australior Eleuthero flumine.	
<i>ρο.</i>	1055		291
— <i>Ἀπφερι</i> Ptolemaeo.	460	— campus magnus ejus.	360
— describitur.	999	— ubi sita.	433. 509
— ibi olim soli Judaei habita-		— abest 200 stadiis a Tyro.	510
bant, & arcebant inde Chri-		— filia ejus num appelletur Ty-	
stianos.	1039	rus.	1048
Sepulera regum Persiae ubi.	635	Sidonium & Tyrium saepe permutantur apud veteres.	956
— Silent.	15	Sidonios se appellant Neapolitani.	
— familiae Davidicae.	770		1094
— Chabaccuci.	772		182. 1016
— Michae.	698	Sigo.	
			Sihon,

I N D E X.

Sihon, flumen.	271	Sodoma. Male refertur inter sedes	
Sikella.	1004	episcopales Palaestinae. 213. 1019	
Silbonitis, regio quae.	130. 199	— Sal Sodomiticum commen-	
Sileni sepulcrum apud Hebraeos.	15	datur a Galeno.	243
— imago in nummis.	1017	— & 3 urbes vicinae num ex	
Siliquae, in Palaestina.	1006	facro codice demonstrari pos-	
Silla.	379	sint in lacu Asphaltite esse	
Silo. Vide <i>Schilo</i> .	1016	submersae.	254
Siloam, fons.	299. 300	— rupes exustae, vestigia ejus.	297
— describitur.	857	— montes ejus.	345
— piscina ex fonte deducta. <i>ibid.</i>		— usque ad regionem Sodome-	
Simeon tribus expulit Amalekitas.	80	nam & terminos Asphaltitidis	
— urbes ejus quae.	151. 609	extenditur campus magnus.	
Simonias, vicus.	367. 1017		363. 453
Simyra, urbs.	318	— sita in campis olim uberibus.	
Sin, solitudo, ubi.	117		372
Sinai mons Arabiae.	98. 220	— regio Sodomitis vicina est	
Sinde, vicus Tyrionum.	1018	lacui Asphaltiti.	451. 453
Sinus Elaniticus quantum absit a		— non erat vicina Engedi.	763
Gaza.	436	Sogane, vicus.	1020
— Arabicus duos habet recessus,		Solis ortus in templo Hierosolymi-	
Elaniticum & alterum.	436. 555	tano quomodo observari soli-	
— Arabicus: ex eo terra utrin-		tus.	711
que potest conspici in parte		Solitudo inter Aegyptum & Palae-	
ejus borealiore.	555	stinam describitur. 59. in cujus	
— Ptolemaidis.	539	initio sita est Gaza.	790
Sion, urbs Iisafcar.	326	— Edom quae.	67. 69
Sion, montis Chermonis nomen.	324	— Moab quae.	67
Sion, mons Hierosolymitanus, an-		— Arabiae in qua Israelitae	
rorem Chermonis excipere		oberrarunt, varia loca habet	
possit.	325	nota circa Petram.	930
— ubi situs. 845. 846. & <i>seqq.</i>	60. 592. 668	— austrina, respectu terrae Israc-	
Sion, transJordanem.	1018	liticae.	70
Sipporis. Vide <i>Sepphoris</i> .		— Saraccorum.	98. 96
Sirbonis lacus.	237. 436. 439	— per quam labitur flumen Ar-	
— inter montem Calium &		non.	101
Rhinocolura.	509	— juxta Bosra Arabiae.	109
Siricius Neapolitanus.	1005	— in qua Auran, oppidum	
Smilax aspera, in Palaestina.	379	Damasci.	107
Socho, ubi.	498. 1018. 1019	— Tzin, ubi.	115
		— Sin, ubi.	117
		— in Daroma.	187
		G g g g g g g 2	Te-

I N D E X.

— Tekoae.	267. 298	Sonna, urbs.	1021
— Ruba circa mare mortuum.	295	Sopha.	<i>ibid.</i>
— urbis sanctae.	294	Sofus, Afcalonita.	594
— Joruel.	298	Sozusa.	1021
— Ziph.	356	Spartani & Judaei cognati unde.	36
— ad utramque ripam Jordanis.	361	Speluncae, nomen loci in Arabia.	231
— כרבר quid proprie.	374	— Gadarenae.	775
— recensentur solitudines Palaestinae.	375	— fere omnia loca sacra sunt, quae in Palaestina ostenduntur.	648
— Judae quae.	375	Spina alba, arbor.	521
— Judae sex urbes habuit.	375	— variae ejus species.	523. 993
— Judae non est quaerenda trans Jordanem.	375	— e qua corona Christi.	523
— Judae non est eadem atque <i>Ἰσραήλ</i> 'Israēl.	375	Σπυδογελῶσιος unde dictus Menippus.	434
— Tekoae quae.	375	Sportulas texere, consuetum monachorum opus.	977
— Ziph, ubi.	375. 378	Stachys, in Palaestina.	379
— Maon.	375	Stadia, describuntur.	398. & seqq.
— Sichonis & Ogi quae.	376	— complectuntur pedes 600 sui generis.	398
— Gibeon.	<i>ibid.</i>	— octo faciunt miliare Romanum.	399
— Bethaven.	377	Stagnum dicitur lacus Tiberiadis.	353
— erat inter Hierosolymas & Jerichuntem.	378. 829	— Assyrium est lacus Asphaltites.	1010
— juxta jordanem.	378	Stradela.	1022
— vastissima ad ortum Bethlehem & austrum.	486	Strato conditor turris Stratonis.	670
— Cutilae ad lacum Asphaltiten.	731	Stratonis turris. Vide <i>Caesarea</i> .	
— Engedi.	763	Suburbia inferviebant pallui pecorum.	370
— Palmyrena.	932	Succoth, urbs Peraeae, postea nuncupata Darala.	308. 992. 1022
— lata ad austrum Judaeae.	932.	Suite, regio, ubi.	265
Solum Palaestinae fertile.	382. &c.	Sulem, ubi sita.	498. 1022
— ὑπόπετρος non omnino ineptum.	391	Sur.	1023
— olim aliter se habuit in Palaestina ac nunc.	389	Surattha urbs Arabiae Petraeae.	464
Σόλυμα, Jerusalem.	1037	Sulitha.	1023
Solyme, vicus Gaulanitidis.	1021	Sycamazon.	<i>ibid.</i>
Somorra, in finibus Petrae.	930	Sycaminos, urbs inter Ptolemaida & turrim Stratonis.	435. 1025
		Sycomoroni non crescunt in Galilaea.	su.

I N D E X.

superiore. 306. 368
 — plurimae in Palaestina. 1024
 — in locis campestribus plerum-
 que crescunt. 306. 370. 379
 Sychar. 1025
 Syene stadia 2000 abest a Pelusio. 59
 Sylvae Palaestinae describuntur. 374.
 378
 Symbatha. 1025
 Συμόδι, urbs. 1017
 Syria, mons prope Caesaream. 416
 Synagogae in quibus urbibus & vi-
 cis essent. 516
 — Nazarethae. 906
 — Tiberiade. 1040
 Synedria quinque terrae Israeliti-
 cae. 733
 Syria, in quinque regiones nunc di-
 stributa. 8
 — olim in duo divisa a quibus-
 dam, Coele Syriam & Phoeni-
 cen. 607
 — quid hoc nomine intelligant
 Judaei. 10
 — quae a Davide subacta. 11. 111
 — in tribus rebus par terrae
 Israeliticae, in tribus dispar. 11
 — Palaestina quae. 42
 — saepe terram Israeliticam no-
 tat. 45
 — aliquando perlate patet. 46
 — Coele quae. 47. 313. 314. 365
 — vicina Palaestinae quae &
 quatuorplex. 111. 112
 — Maacha quae. 112
 — Ciliciae male legitur pro
 Coele. 205
 — male pro *Συγία* lectum. 343
 — cava an dicatur *الغوى*. 365
 — in hortis operosa. 607
 Syrophoenices qui. 50
 Syrorum multa olera, proverbium.
 607

T.

TAanach, 3 miliaribus a Le-
 gione. 506. 1025
 Taanath Schilo. 1025
 Tabac. 1027
 Tabbath. 1025
 Tabor, situs in campo. 372. 506
 — quantum abfuerit a Diocae-
 sarea. 499. 506
 — oppidum in eo situm. 599.
 1025
 — ad radicem ejus Dabira. 737
 — mons Galilaeae. 168. 220
 — inde flumen oritur. 280
 — cisterna illic. 304
 — & Chermon quomodo op-
 ponantur. 324
 — describitur. 331. & *seqq.*
 — quomodo dicatur esse medius
 inter Scythopolim & campum
 magnum. 366
 Tachoa. 1026
 Tagabaeorum vicus idem qui Be-
 tagabaeorum. 628
 Tamarisci ad ripam Jordanis. 274
 Tamyras, flumen. 291
 — inter Berytum & Sidon. 432
 Tanis, urbs Aegypti. 59
 Tantali frater nomen dedit Afcalon.
 587
 Tanu. Urbs. 166
 Tappuach. 1026
 Tarala. *ibid.*
 Tarba. 231. 1026
 Tarichea, ubi.
 — describitur. 1026
 Tarnegola supra Caesaream. 133
 — alia. 133
 Tarquinius cotem novacula fidit. 276
 Tatam. 1027
 Tauri fluitant in lacu Asphaltite,
 id est, glebae bituminis. 219
 Tggggggg 3 - Tau-

I N D E X.

Taurus, nomen arcis.	830	— arbor Palaestina.	379
Tebet, urbs.	1027	— prope Chebronem.	417. 710.
Tecoë, solitudo.	267. 375		711. & seqq.
— oleum ejus praestans.	381	— 2 miliaribus a Bethanin.	485
— ubi sita.	499	Termini terrae Israeliticae Euphrates & mare Suph quomodo.	20
— urbs describitur.	1028	— quibus in sacro codice haec terra definitur.	113
Telaim.	1029	— quibus in scriptis profanis describitur.	124
Telem.	ibid.	Terra. Notat saepe solam terram Israeliticam.	28
Telitho urbs Moabitica.	101	— medium terrae universae creditum esse Delphis.	53
Templa octo Gazae.	793	— divisa olim in 3. partes.	53
— quinque Sichemi.	1010	Terrae motus.	578
Templum an fuerit in Carmelo.	329	— transposuit partem montis oliviferi.	339
— Carnii.	601	— infrequentes in regione Turcarum.	613
— Veneris Aphacitidis in Libano.	315	Testudines in amnem Eleutherum illabuntur.	291
— Dagonis.	635	Tetracomia.	1029
— in monte Panio.	323. 921	Tetrapyrgia prope Zoara.	1066
— τῆ Βελανίης Heliopoli.	794	Tetrarchiae & tetrarchae Palaestinae.	173. & seqq.
— Jovis Atabyrii.	332	Thabatha, ubi sita.	499. 799. 1030
— montis oliviferi, cui crucis signum super impositum.	339	Thabor. Vide Tabor.	
— montis Gerizim.	503. 1005	Thaelam.	1030
— Zeripha quod erat Ascalone unum ex quinque celeberrimis templis Gentium.	588	Thala.	ibid.
— Afiartes.	621	Thalcha, urbs Simeonitica.	ibid.
— Serapium, Alexandriae.	794	Thalpioth.	ibid.
— Gazae a Simone dirutum quomodo duabus columnis inniti potuerit.	795	Thamana.	231. 1030
— Pantheon Bethelae, ubi & alia plura.	800	Thamaro, urbs Judaeae.	462. 1031
— ignis aeterni a Perseo stratum Jopoli ad Orontem.	866	Thamna. Inde dicta toparchia.	176
— S. Georgii Lyddae.	878	— 462. 1032	
— S. Mariae ibidem.	ibid.	— toparchia illa describitur.	191
— prophetae Eliae Sarephthae.	985	— sita in via ducente Aelia Diofpolin.	406
— Hercules vetustissimum Tyri.	1052	Thamnafachar.	1031
Tephon.	1029	Thamnatha, urbs.	1032
Terebinthus. Vallis ejus.	357	Thana, urbs Arabiae Petraeae.	463
			Tha-

I N D E X.

Thanath.	499. 1032	Thus, num in Libano cresea.	312
Thapfa.	<i>ibid.</i>		320
Thapfacus, flumen Phoenices.	431	Thymbra, in Palaestina.	379
	457	Thymus in Palaestina.	<i>ibid.</i>
Tharabafa.	1032	Tiberias, an olim Kinnereth.	168
Tharfe.	<i>ibid.</i>		161. 469
Tharfila.	1033	—— thermae ejus describuntur.	302
Thebae, urbs.		—— thermae ejus defecerunt.	703
—— notat Graecis editum locum:		—— regio ejus vallis dicitur.	306
& hinc est nomen Thebarum		—— monti vicina.	346
Bocotiarum atque Aegyptia-		—— lacus ejus describitur.	258
rum.	1033	—— lacus ejus dulcis ac fertilis.	363
Thebafa.	1034	—— via inde Tarichaeas.	414
Thebes, ubi.	499. 1027	—— situs ejus.	454
Theco.	1034	—— portus ejus respectu maris	
Thelam.	<i>ibid.</i>	magni est Hepha.	819
Thella.	<i>ibid.</i>	—— 18 miliaria aberat a Sep-	
Themam, 5 milliariibus a Petra.	930	phori.	1000
Themath, urbs Judae in codd.		—— describitur.	1036
Graccis.	600	Τιβερις λίμνη & Τιβεριάς.	259 461
Themmon. Urbs Nephthalitica.	167	Tiberis ad fontem retrocessit.	276
Thena Samaritidis.	461. 499. 506.	Timna.	1042
	1034	Timnatha.	<i>ibid.</i>
Thenath, ubi.	499	Timnath cheres.	1043
Theodorus, sophista Gadareus.	775.	Timnath serach.	1031. 1032. 1044
	436	Tirathaba.	1044
Thermae Palaestinae describuntur.		Tirtza.	<i>ibid.</i>
—— Tiberiadis.	440. 703. <i>301. & seqq.</i>	Titanes, qui.	355
extra urbem.	1037	Tochen.	1044
—— Callirhoes.	441	Tolad.	<i>ibid.</i>
—— Gadarenae quae solis Bajanis cedant.	755	Toloha.	<i>ibid.</i> 230
Thesbone.	1035	Τοποπέγος, nomen Pancadis.	919
Thimanaei in Arabia.	86	Toparchiae terrae Israeliticae.	176
Thisbe.	1035	—— tres adjectae Judaeae, Aphac-	
Thimuis, urbs Aegypti.	59	rema, Lydda & Ramathem.	178
Thobes.	1036	Tornagla.	1044
Thonitis lacus.	243	Torrrens. Vide <i>Flumen.</i>	
Thora pro Dora.	738		
Thrax, nomen arcis.	830		
Thressa.	1036		

I N D E X.

Toxos saltus, sedes episcopalis.		Tzaanaim.	1056
	215. 1045	Tzaanan.	<i>ibid.</i>
Trachonitae Arabes.	343. 459	Tzaananim.	1057
Trachonitis describitur.	108. &	Tzalamim.	976
	<i>seqq.</i>	Tzalmon, mons.	344
— in Talmude commemorata.	133	Tzaphon, nomen loci postea dicti Amathus.	308. 1057
— montes Trachonitarum	313.	Tzarpath.	1057
	334	Tzarphand.	985
Tragoriganum, in Palaestina.	379	Tzartan.	1058
Transjordanica regio, non fuit terra Canaan.	4. 5. 6.	Tzartana.	<i>ibid.</i>
— non dicitur terra promissa.	18. 19	Tzeboim.	<i>ibid.</i>
— non adeo sancta credita ac regio cisJordanem.	24	Tzedad, ubi.	123
— quos terminos habuerit.	117	Tzela.	1058
— describitur.	194	Tzeltzach.	<i>ibid.</i>
— num in ea fuerit solitudo Johannis Baptistae.	375	Tzemaraim, mons.	344. 1058
Tribus Israeliticae quomodo Palaestinae inter se partitae sint.	142	Tzenan.	1058
Tricomias.	1046	Tzephath.	1059
Tricomis.	1045. 215. 231	Tzephata, vallis.	354
Trieris, vicus Phoenices.	216	Tzer,	1059
— urbs Phoenices olim.	431	Tzeredatha.	<i>ibid.</i>
Tripolis, urbs Phoenices.	313. 431	Tzereth hasschachar.	<i>ibid.</i>
Triticum in Palaestina.	381	Tzeriphae templum Ascalone.	588
Turcae. Nomen veteribus ignotum.		Tzeriphin.	1059
	94	Tzetzes, (Johannes) scripsit etiam commentarium in Lycophronem, qui vulgo Isacio tribuitur.	567
— quibus rebus glorientur.	613	Tziadatha, nomen recentius urbis Hannekeb.	545. 1059
Turcois, nomen unde.	95	Tzielag, combusta ab Amalekitis.	80. 1060
Turris Stratonis. Vide <i>Caesarea</i> .			1060
— Hierosolymis, a Stratone nomen habens.	672	Tziddim.	1060
Tyriorum scala, nomen montis.	343	Tzidon. Vide <i>Sidon</i> .	
	343	Tzin, solitudo, ubi.	114
<i>Tugas</i> , in confiniis Peraeae & Arabiae.	134	Tzinna.	1060
Tyrus, urbs Phoenices.	43. 431.	Tzior.	<i>ibid.</i>
	459. 465. 509	Tzippori. Vide <i>Sepphoris</i> .	
— describitur.	1046. & <i>seqq.</i>	Tzor. Vide <i>Tyrus</i> .	
		Tzora.	1060
		Tzur. Vide <i>Tyrus</i> .	

I N D E X.

U.

U Lamais.	1061
Ulamluz num nomen urbis.	469
Ulamma.	1061. 500
Ulatha.	1061
Ulpianus Gazaeus.	793
Ulva, unde dicta.	348
Umbilicus, herba.	397
Umma.	1061
Unio rusticis dicitur species ceparum.	589
Urbes refugii, ubi.	6
— singulis tribubus adsignatae recentur.	143
— Leviticae & sacerdotales recentur.	164
— episcopales Palaestinarum enumerantur.	207
— dictae ab urvo.	349
— distinguuntur a Judaeis in majores & minores.	516
— ἀποτόμοι & coloniae.	693
— ἑλληνίδες.	739. 773
— non fuerunt semper expugnatae ab illis tribubus, quibus erant assignatae.	841
— sitae aliquando fuerunt extra regionem illarum tribuum, quibus erant adsignatae.	842
Urbi in Palaestina.	378
Urvum quid.	348
Usha.	1061
Ussen scheera.	1062
Utz, regio Jobi.	71. 72. 266
— non fuit in terra Edom.	72

V.

V allis Diocletiana.	234
— alba.	ibid.
— spinarum ubi.	499

— Siddim est mare salsum.	
Num in ea sitae fuerint Sodoma, Gomorra & urbes vicinae.	254
— Kedron.	294
— Palaestinae valles describuntur.	347
— nomina diversa.	348
Vechta vetus, nomen fluvii.	273
Velorum textores Capharnomitae.	689.
Velum pendens in foribus ecclesiae.	561
Venidius Rufus, quis.	403
Venus Aphacitis.	315
Venus mutata in piscem.	592
— statua ejus posita ab Hadriano in rupe crucis.	647
— templum ejus Gazae.	793
— statua ejus marmorea Gazae in quadrivio.	794
Vespasianus nomen Caesareae non dedit.	671
Vesuvius.	246
Veterocaria.	230. 1061
Via Egnatia.	398
— viae publicae in Palaestina describuntur.	405. & seqq.
Viatorum vallis.	354
Vici & villae quae.	516
Vinum Tyrium.	589. 985
— Sareptinum.	985
— Saroniticum.	188
— quomodo aqua miscendum.	ibid.
— Ascalonicum.	288. 589
— ex hordeo apud Aegyptios.	381
— Ascalonicum, Sareptanum, Gazeticum.	381. 792
Visionis vallis.	354
Vites. Frangere eas & percurrere.	H h h h h h h h h h
—	quan-

I N D E X.

— quando liceat.	261	— in confiniis ejus & Naphtali	
— inde dicta urbs Abel.	521	— sita urbs Capernaum.	259
— plurimae in Palaestina.	381	— portio tribus hujus non per-	
— in Engedi.	743	— tigit ad mare magnum.	539
— creverunt olim in rupibus.	310. 389	— quomodo dicatur sedere ad	
— in monte olivifero.	339	— litus marium, si non nisi ad	
— nullae in Aegypto.	381	— unum mare pertigit.	539. 540
— plurimae Gazae.	782	Zenas, cujus apostolus meminit	
Vitis aurea in templo Hierosolymi-		(Tit. 3. 13.) episcopus Dio-	
— tano.	1017	— spoleos.	879
Vitrum ex arenis Beli.	267. 290	Zenith, male dicitur.	55
— ex litore Tyrio.	433	Zenodoti regio.	109
Vocales correptae & productae.	909	Zenopolis, urbs Pamphyliae.	531
Vulturnus, flumen Campaniae, ad		Zephyrium, urbs.	123. 125
— fontem retrocessit.	276	Zia.	464. 1064
		Ziph, ubi.	500. 1064
		Ziphron, ubi.	123. 1064
		Ziza, urbs Arabiae Petraeae.	464
		Zmaragdus Pila ex ea in templo	
		— Herculis Tyrii.	1052
		Zoara.	71. 102. 230
		— urbs Palaestinae tertiae.	217
		— mase Zoarorum, sive Se-	
		— gor.	272
		— eo usque se extendit campus	
		— a Jerichunte.	360
		— sita ad litus australe lacus	
		— Asphaltitis.	451
		— urbs Arabiae Petraeae.	463
		— describitur.	1064. & seqq.
		Zodocatha.	230
		Zosimus Aescalônites.	594
		Zosimus Gazaeus.	792
		Zozoyma, urbs Arabiae.	1020
		Zuzim, ubi.	79
		Zygis, in Palaestina.	379
		Zythus, potus Aegyptiorum.	381

X.

X Aloth, vicus, terminus Galilaeae australis. 367. 1062

Z.

Z Abulon, urbs vicina Ptolemaidi. 129. 159. 701. 1062

Zacca. 1063

Zacchar, nomen Jordanis. 272

Zanatha, urbs Arabiae Petraeae. 463

Zanoach. 1063

Zara. Urbs Moabitica. 101

— pro *záZappa* scriptum. 780

Zared. 133

Zebece. 663. 1063

Zebulun, tribus. Urbes ejus & termini. 159

F I N I S.

Ref-

1533-626 v. 2

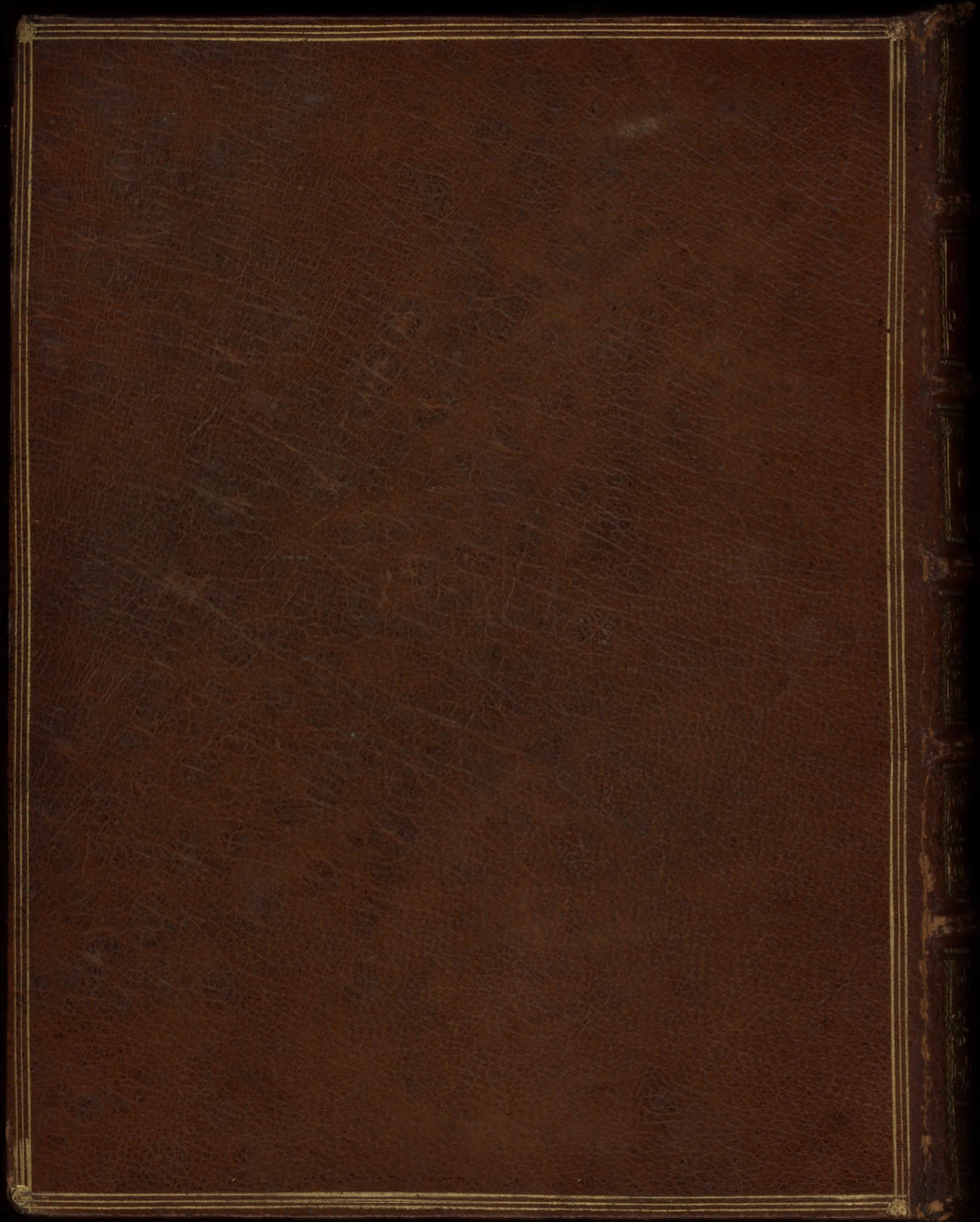
13

IRELANDIA
PALÆSTINA

TOM. II.

